कविकुलगुरू - कालिदास - संस्कृत - विश्वविद्यालयः

This PDF you are browsing now is a digitized copy of rare books and manuscripts from the Jnanayogi Dr. Shrikant Jichkar Knowledge Resource Center Library located in Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University Ramtek, Maharashtra.

KKSU University (1997- Present) in Ramtek, Maharashtra is an institution dedicated to the advanced learning of Sanskrit.
The University Collection is offered freely to the Community of Scholars with the intent to promote Sanskrit Learning.

Website
https://kksu.co.in/

Digitization was executed by NMM

https://www.namami.gov.in/

Sincerely,

Prof. Shrinivasa Varkhedi
Hon'ble Vice-Chancellor

Dr. Deepak Kapade
Librarian

Digital Uploaded by eGangotri Digital Preservation Trust, New Delhi
https://egangotri.wordpress.com/

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक
हस्तलिखित संग्रह

दाखल क्र M 2037. विषय दर्शन.

नाव. गुरुचरित्र (मराठी) मुद्रित.

लेखक/लिपीकार –.

पृष्ठ २९५ काळ – पूर्ण/~~अपूर्ण~~

Checked 2012

॥ अथ श्रीगुरुचरित्र प्रारंभः ॥

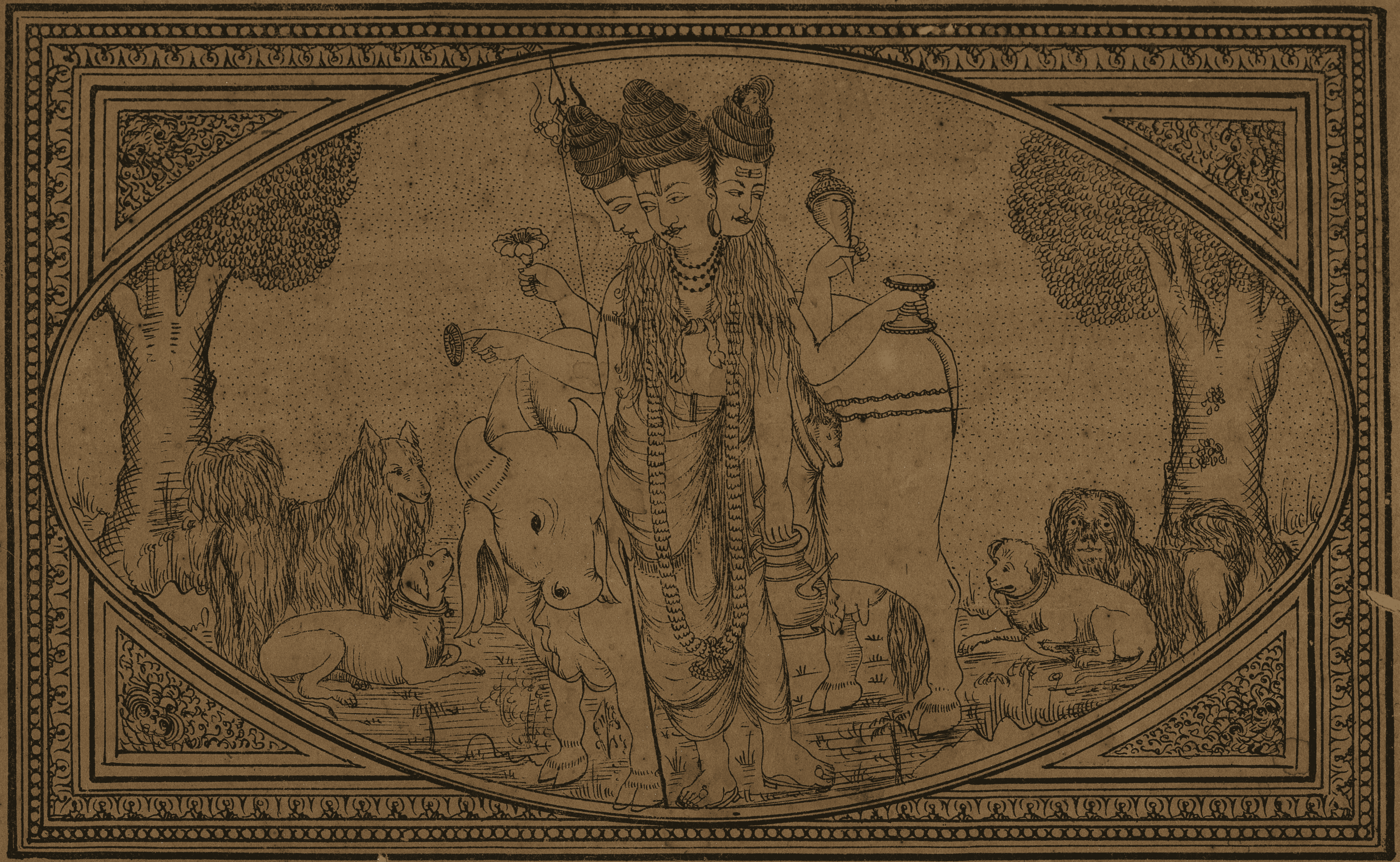

नमोगुरुभ्योगुरुपादुकाभ्योनमःपरेभ्यः परपादुकाभ्यः ॥ आचार्यसिद्धेश्वर पादुकाभ्योनमोस्तुलक्ष्मीपति पादुकाभ्यः ॥ १ ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ श्रीसरस्वत्यैनमः ॥ श्रीगुरुभ्योनमः ॥ श्रीकुलदेवतायैनमः ॥श्रीपाद
वल्लभायनमः ॥ श्रीनृसिंहसरस्वत्यैनमः ॥ ओंनमोजीविघ्नहरा॥ गजाननागिरिजाकुमरा॥
जयजयलंबोदरा ॥ एकदंताशूर्पकर्णा ॥ १ ॥ हालविशीकर्णयुगुलें ॥तेथुनिजोकांवाराउसळे
॥ त्याचेनिवातेंविघ्नपळे ॥ विघ्नांतकह्मणतीतुज ॥ २ ॥ तुझेंशोभेआनन ॥ जैसेंतप्तकांचन ॥
किंवाउदितप्रभारमण ॥ तैसेंतेजफांकतसे ॥३॥ विघ्नकाननछेदनासीं ॥हातींफरशधरिला
सी ॥ नागबंदकटीसी ॥ उरगयज्ञोपवीत ॥ ४ ॥ चतुर्भुजदिससीनिका ॥विशालाक्षाविना
यका ॥ प्रतिपाळिसीविश्वलोकां ॥ निर्विघ्नेंकरोनियां ॥ ५ ॥ तुझेंचिंतनजेकरिती॥ तयांवि
घ्नेंनबाधती ॥ सकळाभीष्टेंसाधती ॥ अविलंबेंसी ॥ ६ ॥ सकळमंगळकार्यासी ॥प्रथमवंदी
जेतुह्मासी ॥ चतुर्दशविद्यांसी ॥ स्वामीतूंचिलंबोदरा ॥ ७ ॥ वेदशास्त्रेंपुराणें॥ तुझेंचिअसे
लबोलणें ॥ ब्रह्मादिकींयाकारणें ॥ स्तविलाअसेसुरवरीं ॥ ८॥ त्रिपुरसाधनकरावयासी॥
ईश्वरेंअर्चिलेंतुह्मासी ॥ संहारकरावयादैत्यांसी ॥ पहिलेंतुह्मासीस्तविलें ॥ ९ ॥ हरिहरब्र
ह्मादिकगणपती ॥ कार्यारंभींतुजवंदिती ॥ सकळाभीष्टेंसाधती ॥ तुझेनिप्रसादें ॥ १०॥ कृ
पानिधीगणनाथा ॥ सुरवरादिकांविघ्नहर्ता ॥ विनायकाअभयदाता ॥ मतिप्रकाशकरींमज
॥ ११ ॥ समस्तगणांचानायक ॥ तूंचिविघ्नाचाअंतक ॥ तूतेंवंदितीजेलोक ॥कार्यसाधेतयां
चें ॥ १२ ॥ सकळकार्यांचाआधारू ॥ तूंचिकृपेचासागरू ॥ करुणानिधीगौरीकुमरू ॥मतिप्र

काशकरींमज ॥ १३ ॥ माझेमनींचीवासना ॥ तुंवांपुरवावीगजानना ॥ साष्टांगकरितोंनम
ना ॥ विद्यादेईंमजआतां ॥ १४ ॥ नेणताहोतोमतिहीन ॥ ह्मणोनिधरिलेतुझेचरण ॥ चवदा
विद्यांचेंनिधान ॥ शरणागतवरप्रदा ॥१५॥ माझियाअंतःकरणींचेंव्हावें ॥ गुरुचरित्रकथन
करावें ॥ पूर्णदृष्टीनेंपहावें ॥ ग्रंथसिद्धीपाववींदातारा ॥ १६ ॥ आतांवंदूंब्रह्मकुमरी ॥ जीचें
नामवागीश्वरी॥ पुस्तकवीणाजिचेकरीं ॥ हंसवाहिनीअसेदेखा ॥१७॥ ह्मणोनिनमितोंतुझे
चरणीं ॥ प्रसन्नव्हावेंमजस्वामिणी ॥ राहोनियांमाझियेवाणीं ॥ ग्रंथींरिघूकरींआतां ॥ १८॥
विद्यावेदशास्त्रांसी ॥ अधिकारजाणाशारदेसी ॥ तियेवंदितांविश्वासी ॥ ज्ञानहोयअवधारा
॥ १९ ॥ ऐकमाझीविनंती ॥ द्यावीआतांअवलीलामती ॥ विस्तारकरावयागुरुचरित्रीं ॥ म
तिप्रकाशकरींमज ॥ २०॥ जयजयजगन्माते ॥ तूंचिविश्वींवाग्देवते ॥ वेदशास्त्रेंतुझींलिखि
तें ॥ नांदविशीयेणेंपरी ॥ २१ ॥ मातेतुझियावाग्बाणीं ॥ उत्पत्तिवेदशास्त्रपुराणीं ॥ वदतां
साहीदर्शनीं ॥ त्यांतेंअशक्यपरियेसा ॥ २२॥ गुरूचेनामींतुझीस्थिती ॥ ह्मणतीनृसिंहसर
स्वती ॥ याकारणेंमजवरीप्रीती ॥ नामआपुलेंह्मणूनी ॥ २३॥ खांबसूत्रींचींबाहुलींजैसीं ॥
खेळतीतयासूत्रांसरसीं ॥ स्वतंत्रबुद्धीनाहींत्यांसीं ॥ वर्ततीआणिकाचेनिमतें ॥ २४॥ तैसेंतु
झेनिअनुमतें ॥ माझेजिव्हेप्रेरीमाते ॥ कृपानिधीवाग्देवते॥ ह्मणोनिविनवीतुझाबाळ॥२५॥
ह्मणोनिनमिलेतुझेचरण ॥ व्हावेंस्वामिणीप्रसन्न ॥ द्यावेंमातेंवरदान॥ ग्रंथींरिघूकरवींआ

तां ॥ २६ ॥ आतांवंदूंत्रिमूर्तींसी ॥ ब्रह्माविष्णुशिवासी ॥ विद्यामार्गेंमींतयांसी ॥ अनुक्रमें
करोनी ॥ २७ ॥ चतुर्मुखेंअसतीज्यासी ॥ कर्त्ताजोकांसृष्टीसी ॥ वेदझालेबोलतेज्यासी ॥
त्याचेचरणींनमनमाझें ॥ २८ ॥ आतांवंदूंहृषीकेशी ॥ जोनायकयाविश्वासी ॥ लक्ष्मीसहि
तअहर्निशी ॥ क्षीरसागरींअसेजाणा ॥ २९ ॥ चतुर्बाहुनरहरी ॥ शंखचक्रगदाकरीं ॥ पद्म
हस्तमुरारी ॥ पद्मनाभपरियेसा ॥ ३० ॥ पितांबरअसेकशियेला ॥ वैजयंतीमाळागळां ॥
शरणांगतांअभीष्टसकळां ॥ देवताहोयकृपाळू ॥ ३१ ॥ नमनसमस्तसुरवरां ॥ सिद्धसाध्य
अवधारा ॥ गंधर्वयक्षकिन्नरां ॥ ऋषेश्वरांनमनमाझें ॥ ३२ ॥ वंदूंआतांकविकुळासी ॥ पा
राशरादिव्यासांसी ॥ वाल्मीकादिसकळिकांसी ॥ नमनमाझेंपरियेसा ॥ ३३ ॥ नेणेंकवित्व
असेंकैसें ॥ ह्मणोनितुह्माविनवीतसें ॥ ज्ञानद्यावेंजीभरवसें ॥ आपुलादासह्मणोनी ॥ ३४ ॥
नकळेग्रंथप्रकार ॥ नेणेंशास्त्रांचाविचार ॥ भाषानयेमहाराष्ट्र ॥ ह्मणोनिवीनवींतुह्मांसी ॥
॥ ३५ ॥ समस्ततुह्मीकृपाकरणें ॥ माझियावचनासाह्यहोणें ॥ शब्दव्युत्पत्तीहीनेणें ॥ कवि
कुळतुह्मीप्रतिपाळा ॥ ३६ ॥ ऐसेंसकळिकांविनवोनी ॥ मगध्याइलेपूर्वजमनीं ॥ उभयपक्ष
जनकजननी ॥ महात्म्यपुण्यपुरुषांचें ॥ ३७ ॥ आपस्तंबशाखेसीं ॥ गोत्रकौंडिण्यमहाऋ
षी ॥ साखरेनामख्यातीसी ॥ सायंदेपावसाव ॥ ३८ ॥ त्यापासूनिनागनाथ ॥ देवरावतया
चासुत ॥ सदांश्रीसद्गुरूचरणध्यात ॥ गंगाधरजनकमाझा ॥ ३९ ॥ नमनकरितांजनकचर

र्णी ॥ मातापूर्वजध्यातोंमनीं ॥ जोकांपूर्वजनामधारणीं ॥ आश्वलायनशाखेचा ॥ ४० ॥ का
श्यपाचेगोत्रीं ॥ चौंडेश्वरनामधारी ॥ वागेजैसाजन्हुअवधारीं ॥ अथवाजनकगंगेचा ॥ ४१ ॥
त्याचीकन्यामाझीजननी ॥ निश्चयेंजैशीभवानी ॥ चंपानामेंपुण्यखाणी ॥ स्वामिणीमाझीप
रियेसा ॥ ४२ ॥ नमितांजनकजननीसीं ॥ नंतरनमूंश्रीगुरूसी ॥ झालीमतीप्रकाशी ॥ गुरु
चरणस्मरावया ॥ ४३ ॥ गंगाधराचेकुशीं ॥ जन्मझालापरियेसीं ॥ सदांध्यायश्रीगुरूसी ॥
एकाभावेंनिरंतर ॥ ४४ ॥ ह्मणोनिसरस्वतीगंगाधर ॥ करीसंतांसींनमस्कार ॥ श्रोतयांवि
नवीवारंवार ॥ क्षमाकरणेंबाळकासी ॥ ४५ ॥ वेदाभ्यासीसंन्यासी ॥ यतीयोगेश्वरतापसी
॥ सदांध्यातीश्रीगुरूसीं ॥ तयांसिमाझानमस्कार ॥ ४६ ॥ विनवीतसेसमस्तांसी ॥ अल्प
मतीआपणासी ॥ माझेबोबडेबोलासीं ॥ सकळतुह्मीअंगिकारा ॥ ४७ ॥ तावन्मात्रमाझीम
ती ॥ नेणेंकाव्यव्युत्पत्ती ॥ जैसेंश्रीगुरुनिरोपिती ॥ तेणेंपरीसांगत ॥ ४८ ॥ पूर्वापारआमुचे
वंशीं ॥ गुरुप्रसन्नअहर्निशी ॥ निरोपदेतीमातेंपरियेसी ॥ चरित्रआपुलेंविस्तारावया ॥ ४९ ॥
ह्मणेग्रंथकथनकरीं ॥ अमृतघटस्वीकारीं ॥ तुझेवंशींपरंपरीं ॥ लाधतीचारीपुरुषार्थ ॥ ५० ॥
गुरुवाक्यमजकामधेनू ॥ मनींनाहींअनुमानू ॥ सिद्धिपाववविणारआपणू ॥ नृसिंहसरस्वती
॥ ५१ ॥ त्रैमूर्तीचाअवतार ॥ झालानृसिंहसरस्वतीनर ॥ कवणजाणेयाचापार ॥ चरित्रक
वणानवर्णवे ॥ ५२ ॥ चरित्रऐसेंश्रीगुरुचें ॥ वर्णूनशकेंमींवाचें ॥ आज्ञापनअसेश्रीगुरूचें ॥

ह्मणोनिवाचेंबोलतसें ॥ ५३ ॥ ज्यासपुत्रपौत्रींअसेचाड ॥ त्यासींकथाहेअसेगोड ॥ लक्ष्मी
वसेअखंड ॥ तयाभवनींपरियेसा ॥ ५४ ॥ ऐसीकथाजयाचेघरीं ॥ वाचितीनित्यप्रेमभरीं ॥
श्रियायुक्तनिरंतरीं ॥ नांदतीपुत्रकलत्रयुक्त ॥ ५५ ॥ रोगनाहींतयाभवनीं ॥ सदासंतुष्टगुरु
कृपेकरोनी ॥ निःसंदेहसातदिनीं ॥ ऐकतांबंधनतुटेजाणा ॥ ५६ ॥ ऐसीपुण्यपावनकथा ॥
सांगेनऐकविस्तारता ॥ सायासावीणहोयसाध्यता ॥ सद्यःफलप्राप्तहोय ॥ ५७॥ निधान
लाधेअप्रयासीं ॥ तरींकांकष्टसायासीं ॥ विश्वासमाझियाबोलासीं ॥ ऐकाश्रोतेएकचित्तें ॥
॥ ५८ ॥ आह्मासाक्षीऐसेंघडलें ॥ ह्मणोनिविनवीतसेंबळें ॥ श्रीगुरुस्मरणअसेभलें ॥ अनु
भवाहोसकळिक ॥ ५९॥ तृप्तिझालियावरीढेंकर ॥ देतीजैसेजेवणार ॥ गुरुमहिमेचाउद्गार
॥ बोलतसेंअनुभवोनी ॥ ६० ॥ मींसामान्यह्मणोनी ॥ उदासव्हालमाझेवचनीं ॥ मक्षिके
च्यामुखांतुनी ॥ मधुकेवींग्राह्यहोय ॥ ६१॥ जैसेंसिंपल्यांतमुक्ताफळ ॥ अथवाकर्पूरकर्दळ॥
विचारींपांअश्वत्थमूळ ॥ कवणापासावउत्पत्ती ॥ ६२॥ ग्रंथकरालउदास ॥ वांकुडाकृष्णदि
सेऊंस ॥ अमृतनिघेत्याचारस ॥ दृष्टिद्यावीतयावरी ॥ ६३॥ तैसेंमाझेंबोलणें ॥ ज्यासींचा
डगुरुस्मरणें ॥ अंगिकारकरणारशहाणे ॥ अनुभवितीएकचित्तें ॥६४ ॥ ब्रह्मरसाचीगोडी॥
अनुभवितांफळेंरोकडीं ॥ याबोलाचीआवडी ॥ ज्यासींसंभवेअनुभव ॥६५॥ गुरुचरित्रका
मधेनू ॥ ऐकतांहोयमहाज्ञानू॥ श्रोतींकरोनियांसावधमनू ॥ एकचित्तेंपरियेसा ॥ ६६ ॥ श्री

गुरुनृसिंहसरस्वती ॥ होतेगाणगापुरींख्याती ॥ महिमात्यांचाअत्यद्भुती ॥ सांगेनऐकाएकचित्तें ॥ ६७ ॥ तयाग्रामींवसतीगुरू ॥ ह्मणोनिमहिमाअसेथोरू ॥ जाणतीलोकचहूंराष्ट्रू ॥ समस्तजातीयात्रेसीं ॥ ६८ ॥ तेथेंराहोनिआराधिती ॥ त्वरितहोयफलप्राप्ती ॥ पुत्रदाराधनसंपत्ती ॥ जेंजेंइच्छिलेंहोयजना ॥ ६९॥ लाधोनियांसंतानें ॥ नामेंठेवितीनामकरणें ॥ संतोषरूपेंयेऊन ॥ पावतीचारीपुरुषार्थ ॥ ७०॥ ऐसेंअसतांवर्तमानीं ॥ भक्तएकनामकरणी॥ कष्टतसेअतिगहनीं ॥ सदांध्यायश्रीगुरूसीं ॥ ७१॥ ऐसामनींव्याकुळित ॥ चिंतेनेंवेष्टिला बहुत॥ गुरुदर्शनाजाऊंह्मणत ॥ निर्वाणमानसेंनिघाला॥ ७२॥ अतिनिर्वाणअंतःकरणीं ॥ लयलावोनिगुरुचरणीं ॥ जातोशिष्यशिरोमणी॥ विसरोनियांक्षुधातृषा ॥ ७३ ॥ निर्धारकरोनिमानसीं ॥ ह्मणेपाहीनश्रीगुरूसी ॥ अथवासांडीनदेहासी ॥ जडस्वरूपेंकायकाज ॥ ॥ ७४॥ज्याचेंनामस्मरणकरितां ॥ दैन्यहानिहोयत्वरिता ॥ आपणतैसानामांकिता ॥ किंकरह्मणतसे॥ ७५॥ दैवअसेआपुलेंउणें ॥ तरींकांभजावेश्रीगुरुचरण ॥ परिसलागतांलोहजाण ॥ सुवर्णकेवींहोतसे ॥ ७६॥ तैसेंतुझेनामपरिसें॥ माझेहृदयींसदांवसे ॥ मातेंकष्टींसायासें ॥ ठेवितांलाजकवणासीं ॥ ७७॥ याबोलाचियाहेवा ॥ मनींधरोनिपहावा॥ गुरुमूर्त्तींसी दाखवा ॥ कृपाळुवासर्वभूतीं ॥७८॥ अतिव्याकुळअंतःकरणीं ॥ निंदास्तुतीआपुलेवाणीं ॥ कष्टलाभक्तनामकरणी ॥ करितांहोयपरियेसा ॥ ७९॥ रागस्वेच्छाओवीबद्धह्मणावे ॥ आ

जिपाहुणेपंढरीचेरावे ॥ वंदूंविघ्नहराभावें ॥ नमूंतेसुंदराशारदेसी ॥ ८०॥ गुरूचीत्रैमूर्ति ॥
ह्मणतीवेदश्रुति ॥ सांगतीदृष्टांतीं ॥ कलियुगांत ॥ ८१ ॥कलियुगांतख्याती ॥ नृसिंहसर
स्वती ॥ भक्तांसींसारथी ॥ कृपासिंधु ॥ ८२ ॥ कृपासिंधुभक्ता ॥ वेदवाखाणिता॥त्रयमूर्ती
गुरुनाथा ॥ ह्मणोनियां ॥ ८३ ॥ त्रयमूर्तींचेगुण ॥ तूंएकनिधान ॥ भक्तांसींरक्षण ॥ दया
निधी ॥ ८४ ॥ दयानिधीयती ॥ विनवितोंश्रीपती ॥ नेणेंभावभक्ती ॥ अंतःकरणीं ॥८५॥
अंतःकरणींस्थिरू ॥ नव्हेबाश्रीगुरू ॥ तूंकृपासागरू ॥ पाववेगीं ॥ ८६ ॥ पाववेगींआतां
॥ नरहरीअनंता ॥ बाळालागींमाता ॥ केवींटाकी ॥ ८७ ॥ तूंमातातूंपिता ॥ तुंचिसखाभ्रा
ता ॥ तूंचिकुळदेवता ॥ पारंपरीं ॥ ८८ ॥ वंशपरंपरीं ॥ धरूनिनिर्धारीं ॥ भजतोंमींनरहरी
॥ सरस्वतीसीं ॥ ८९ ॥ सरस्वतीनरहरीं ॥ दैन्यमाझेंहरी ॥ ह्मणूनीमींनिरंतरीं ॥ सदांक
ष्टें ॥ ९० ॥ सदांकष्टचित्ता ॥ कांहोदेशीआतां ॥ कृपासिंधुभक्ता ॥ केवींहोसी ॥ ९१ ॥ कृ
पासिंधुभक्ता ॥ कृपाळूअनंता ॥ त्रयमूर्तीजगन्नाथा ॥ दयानिधी ॥ ९२ ॥ त्रयमूर्तीतूंहोसी॥
पाळिसीविश्वासीं ॥ समस्तदेवांसींतूंचिदाता ॥ ९३ ॥ समस्तदेवांसी ॥ तूंचिदाताहोसी ॥
मागोंमीकवणासी ॥ तुजवांचोनी ॥ ९४ ॥ तुजवांचोनिआतां ॥ असेकवणदाता ॥ विश्वा
सीपोषितां ॥ सर्वज्ञतूं ॥ ९५ ॥ सर्वज्ञाचीखूण ॥ असेहेंलक्षण ॥ समस्तांतेंजाणे॥ कवणऐ
सा ॥ ९६ ॥ सर्वज्ञह्मणोनी ॥ वानितीपुराणीं ॥ माझेअंतःकरणीं ॥ नयेसाक्षी ॥ ९७॥ क

वणकैशापरी ॥ असतीभूमीवरी ॥ जाणिजेचितरी ॥ सर्वज्ञतो ॥ ९८ ॥ बाळकतान्हयें ॥ ने
णेंबापमाये ॥ कृपाकेवींहोय ॥ मातापित्या ॥ ९९ ॥ दिलियावांचोनी ॥ नदेवेह्मणोनी ॥ अ
सेलतुझेमनीं ॥ सांगमज ॥ १०० ॥ समस्तमहीतळीं ॥ तुह्मादिल्हेबळीं ॥ त्यातेंहोपाताळीं
॥ बैसविलें ॥ १ ॥ सुवर्णाचीलंका ॥ तुवांदिल्हीएका ॥ तेणेंपूर्वीलंका ॥ कवणादिल्ही ॥ २ ॥
अढळध्रुवासीं ॥ दिल्हेंहर्षीकेशी ॥ त्याणेंहोतुह्मासीं ॥ कायदिल्हें ॥ ३ ॥ निक्षेत्रकरूनी ॥
विप्रांतेंमेदिनी ॥ देतांतुह्माकोणीं ॥ कायदिल्हें ॥ ४ ॥ सृष्टीचापोषक ॥ तूंचिदेवएक ॥ तूतें
मींमशक ॥ कायदेऊं ॥ ५ ॥ नाहींतुह्माजरी ॥ श्रीमंतनरहरी ॥ लक्ष्मीतुझेघरीं ॥ नांदतसे
॥ ६ ॥ याहूनिआह्मासी ॥ तूंकायमागसी ॥ सांगहर्षीकेशी ॥ कायदेऊं ॥ ७ ॥ मातेचेवोसंगीं ॥
बैसोनियांबाळवेगीं ॥ पसरीमुखसुरंगी ॥ स्तनकांक्षेसीं ॥ ८ ॥ बाळापासींमाता ॥ कायमा
गेताता ॥ ऐकश्रीगुरुनाथा ॥ कायदेऊं ॥ ९ ॥ घेऊनियांदेतां ॥ नामनाहींदाता ॥ दयानि
धीह्मणतां ॥ बोलदिसे ॥ १० ॥ देऊंनशकसी ॥ ह्मणेर्मीमानसीं ॥ चौदाहीभुवनांसीं ॥ तूं
चिदाता ॥ ११ ॥ तुझेमनींपाहीं ॥ वसेआणीककांहीं ॥ सेवाकेलीनाहीं ॥ ह्मणोनियां ॥
॥ १२ ॥ सेवाघेवोनियां ॥ देणेंहेंसामान्य ॥ नामनसेजाण ॥ दातृत्वासीं ॥ १३ ॥ तळीं
बावीविहिरी ॥ असतीभूमिवरी ॥ मेघतोअंबरीं ॥ वर्षतसे ॥ १४ ॥ मेघाचीहीसेवा ॥ न
करितांस्वभावा ॥ उदकपूर्णसर्वा ॥ केवींकरी ॥ १५ ॥ सेवाअपेक्षितां ॥ बोलअसेदाता ॥

दयानिधीह्मणतां ॥ केवि[1]सांजे ॥ १६ ॥ नेणेंसेवाकैसी ॥ स्थिरहोयमानसीं ॥ माझेवंशोवंशीं ॥ तुझेदास ॥ १७ ॥ माझेपूर्वजवंशीं ॥ सेविलेंतुह्मासीं ॥ संग्रहबहुवसीं ॥ तुझेचरणीं ॥ १८ ॥ बापाचेसेवेसी ॥ पाळितीपुत्रासी ॥ तें[2]विंत्वांआह्मासी ॥ प्रतिपाळावें ॥ १९ ॥ माझेंपूर्वधन ॥ तुह्मींद्यावेंॠण ॥ कांबानयेकरुणा ॥ कृपासिंधु ॥ २० ॥ आमुचेंआह्मींघेतां ॥ कांबानयेचित्ता ॥ मागेनमींसत्ता ॥ घेईनआतां ॥ २१ ॥ आतांमजजरी ॥ नदेसीनरहरी ॥ जिंतोनिव्हारीं ॥ घेईनजाणा ॥ २२ ॥ दिसतअसेआतां ॥ कठीणतागुरुनाथा ॥ दासमींअंकिता ॥ सनातन ॥ २३ ॥ आपुलेसमान ॥ असेलकवण ॥ तयासवेंमन ॥ कठिणकीजे ॥ २४ ॥ कठिणकीजेहरी ॥ तुवांदैत्यांवरी ॥ प्रल्हादकैवारी ॥ सेवकांसी ॥ २५ ॥ सेवकाबाळकांसीं ॥ करूंनयेऐशी ॥ कठिणतापरियेसीं ॥ बरवेंनदिसे ॥ २६ ॥ माझियाअपराधीं ॥ धरोनियांबुद्धी ॥ अंतःकरणक्रोधी ॥ पहासीजरी ॥ २७ ॥ बाळकमातेसी ॥ बोलेनिष्ठुरेंसी ॥ अज्ञानेंमायेसी ॥ मारीजरी ॥ २८ ॥ मातात्याकुमारासी ॥ कोपनधरीकैशी ॥ आलिंगोनिहर्षी ॥ संबो[3]खींपां ॥ २९ ॥ कवण्याअपराधेंसी ॥ नघालसीआह्मांसी ॥ अहोहर्षीकेशी ॥ सांगामज ॥ ३० ॥ माताहोकोपासी ॥ बोलेबाळकासी ॥ जावोनिपितयासी ॥ सांगेबाळ ॥ ३१ ॥ माताकोपेजरी ॥ एकादेअ[4]वसरीं ॥ पिताकृपाकरी ॥ संबोखुनी ॥ ३२ ॥ तूंमाता

---

[1] शोभे [2] तैसें [3] समजावी [4] वेळीं

तूंपिता ॥ कोपसीगुरुनाथा ॥ सांगोंकवणांआतां ॥ क्षमाकरीं ॥ ३३ ॥ तूंचिस्वामींऐसा ॥ जगींझालाठंसा[1] ॥ दासतुझाभलतसा ॥ प्रतिपाळावा ॥ ३४ ॥ अनाथरक्षक ॥ ह्मणतीतूजलोक ॥ मींतुझाबाळक ॥ प्रतिपाळावें ॥ ३५ ॥ कृपाळूह्मणोनी ॥ वानितीं[2]पुराणीं ॥ माझे बोलकानीं ॥ नघालिसीच ॥ ३६ ॥ नायकसींगुरुराणा ॥ माझेकरुणावचना ॥ कायदुश्चि[3]तपणा ॥ तुह्माअसे ॥ ३७ ॥ माझेंकरुणावचन ॥ नऐकतीतुझेकान ॥ ऐकोनिपाषाण ॥ विखुरं[4]तसे ॥ ३८ ॥ करुणाकरीऐसें ॥ वानितीतुजपिसें ॥ अजुनितरीकैसें ॥ कृपानये ॥ ३९ ॥ ऐसेंनामांकित ॥ विनवितांत्वरित ॥ कृपाळूश्रीगुरुनाथ ॥ आलेवेगीं ॥ ४० ॥ वत्सालागी धेनू॥जैशीयेधांवोनू ॥ तैसेंश्रीगुरुआपणू ॥ आलेजवळी ॥ ४१ ॥ येतांचिगुरुमुनी ॥ वंदीनामकरणी ॥ मस्तकठेवोनी ॥ चरणयुग्मीं ॥ ४२ ॥ केशतोंमोकळी॥झाडीचरणधुळी ॥ आनंदाश्रुजळीं ॥ अंघ्रिक्षाळी ॥ ४३ ॥ हृदयमांदिरांत ॥ बैसवोनिव्यक्त ॥ पूजाउपचारित ॥ षोडशविधी ॥ ४४ ॥ आनंदभरित ॥ झालानामांकित ॥ हृदयींश्रीगुरुनाथ ॥ स्थिरावला ॥ ४५ ॥ भक्तांच्याहृदयांत ॥ राहेश्रीगुरुनाथ ॥ संतोषबहुत ॥ सरस्वतीसीं ॥ ४६ ॥ इति श्रीगुरुचरित्रपरमकथाकल्पतरौश्रीनृसिंहसरस्वत्युपाख्यानेसिद्धनामधारकसंवादप्रथमोऽध्यायः ॥ १ ओव्यांचीसंख्या ॥ १४६ ॥ ॥ ॥ छ ॥

---

१ शिक्का २ वर्णिती ३ निष्ठुरपणा ४ द्रवतो

अध्याय २रा

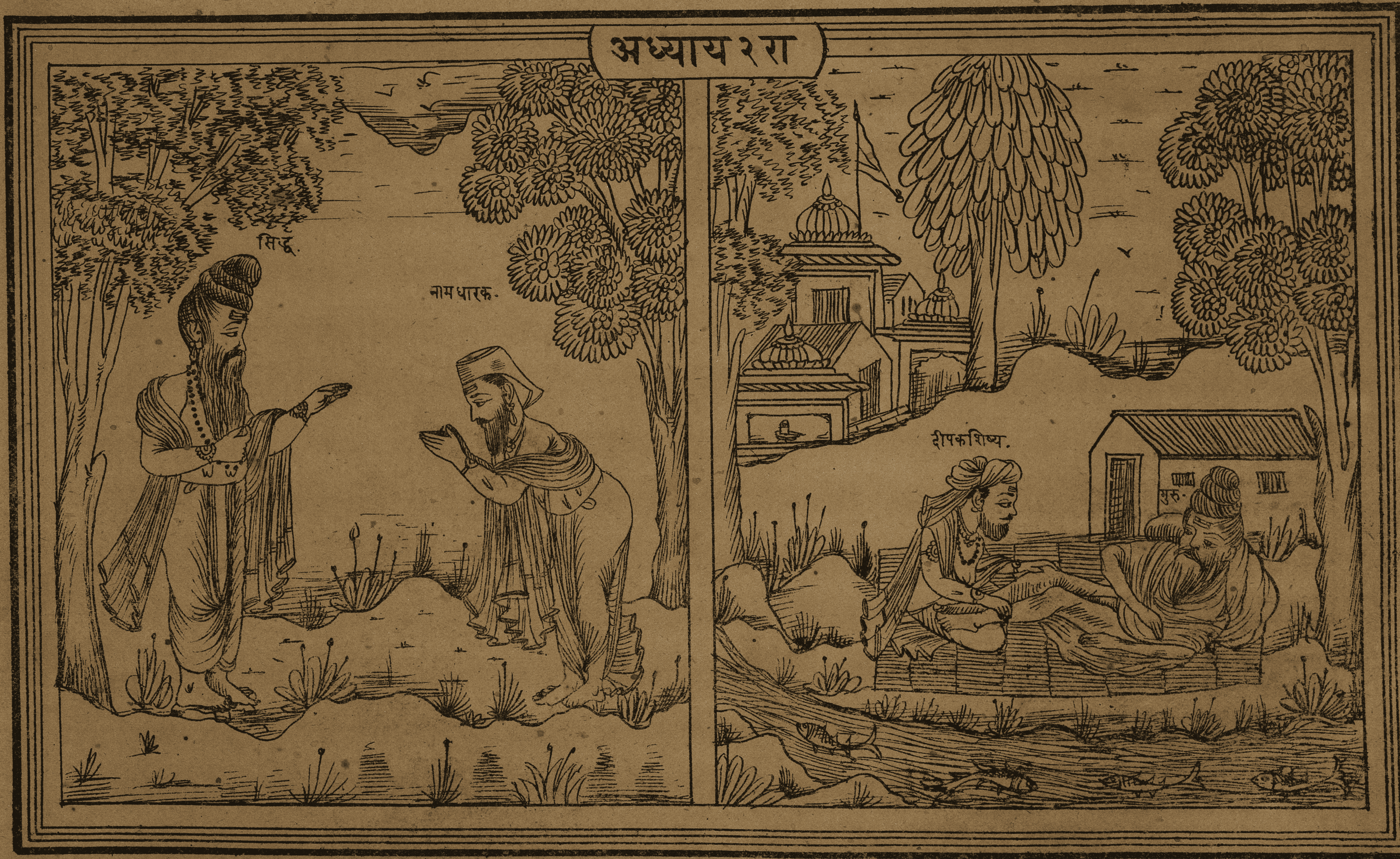
सिद्ध.
नामधारक.
दीपकशिष्य.
गुरु.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ त्रैमूर्तिराजागुरुतूंचिमाझा ॥ कृष्णातिरींवासकरोनिवोजां[1] ॥ सुभक्ततेथेंकरितीआनंदा ॥ तेसुरस्वर्गींपहातीविनोदा ॥ १ ॥ ऐसेश्रीगुरुचरणध्यात ॥ जातांविष्णुनामांकित ॥ अतिश्रमलाचालत ॥ राहिलाएकवृक्षातळीं ॥ २ ॥ क्षणएकनिद्रिस्त ॥ मनींश्रीगुरुचिंतित ॥ कृपानिधीअनंत ॥ दिसेस्वप्नींपरियेसा ॥ ६ ॥ रूपदिसेसुषुप्तींत ॥ जटाधारीभस्मांकित ॥ व्याघ्रचर्मपरिधानित ॥ पीतांबरकांसेदेखा ॥ ४ ॥ येऊनियोगेश्वरजवळी ॥ भस्मलाविलेंकपाळीं ॥ आश्वासूनितयावेळीं ॥ अभयकरदेतसे ॥ ५ ॥ इतुकेंदेखोनीसुषुप्तींत ॥ चेतनें[2]झालानामांकित ॥ चारीदिशाअवलोकित ॥ विस्मयकरीतयावेळीं ॥ ६ ॥ मूर्तिदेखिलीसुषुप्तींत ॥ तेचिध्यतसेमनांत ॥ पुढेंनिघालामार्गक्रमित ॥ प्रत्यक्षदेखेतैसाचि ॥ ७ ॥ देखोनियांयोगीशातें ॥ करिताझालादंडवतें[3] ॥ कृपाभाकी[4]करुणावक्त्रें[5] ॥ मातापिता तूंह्मणतसे ॥ ८ ॥ जयजयाजीयोगाधीशा ॥ अज्ञानतमविनाशा ॥ तूंज्योतिप्रकाशा ॥ कृपानिधीसिद्धमुनी ॥ ९ ॥ तुझेदर्शनेंनिःशेष ॥ गेलेमाझेदुरितदोष ॥ तूंतारकआह्मास ॥ ह्मणोनिआलासिस्वांमियां ॥ १० ॥ कृपेनेंभक्तांलागुनी[6] ॥ येणेंझालेंकोठोनी ॥ तुमचेंनामकवणमुनी ॥ कवणेस्थानींवांस[7]तुह्मां ॥ ११ ॥ सिद्धह्मणेआपणयोगी ॥ हिंडोंतीर्थेंभूमिंस्वर्गीं ॥ प्रसिद्धआमुचागुरुजगीं ॥ नृसिंहसरस्वतीविख्यात ॥ १२ ॥ ज्याचेंस्थानगाणगापूर॥ अम

---

१ जेथें राहासी २ जागृत ३ लोटांगणें ४ प्रार्थना ५ दीनवदनें ६ साठीं ७ राहाणें.

रजासंगमभीमातीर ॥ त्रयमूर्त्तींचाअवतार ॥ नृसिंहसरस्वती ॥ १३ ॥भक्ततारावयालागीं
॥ अवतारत्रयमूर्तीजगीं ॥ सदाध्यातीअभ्यासयोगी ॥ भवसागरतरावयासीं ॥ १४ ॥ ऐ
साश्रीगुरुकृपासिंधू ॥ भक्तजनांसदावरदूं[1] ॥ अखिलसौख्यश्रीयानंदूं[2] ॥ देताहोयशिष्यव
र्गी ॥ १५ ॥ त्याचेभक्तांकैंचेंदैन्य[3] ॥ अखंडलक्ष्मीपरिपूर्ण ॥ धनधान्यादिगोधन ॥ अष्टैश्व
र्यैंनांदती ॥ १६ ॥ ऐसेंह्मणेसिद्धमुनी ॥ ऐकोनिविनवीनामकरणी ॥ आह्मींअसतोंसदाध्या
नीं ॥ तयाश्रीगुरुयतींचें ॥ १७॥ ऐशीकीर्तीब्रीदख्याती ॥ सांगतसेसिद्धयती ॥ वंशोवंशीं
करितोंभक्ती ॥ कष्टआह्मांकेविंपाहें ॥ १८ ॥ तूंतारकआह्मासी ॥ ह्मणोनिमा[4]तेंभेटलासी ॥
संहारकरोनिसंशयासी ॥ निरोपावेंस्वामियां ॥ १९ ॥ सिद्धह्मणेतयेवेळीं ॥ ऐकशिष्यास्तो
[5]ममौळी ॥ गुरुकृपासूक्ष्मस्थूळीं ॥ भक्तवत्सलपरियेसा ॥ २० ॥ गुरुकृपाहोयज्यासी ॥ दै
न्यदिसेकैंचेंत्यासी ॥ समस्तदेवत्याचेवंशीं ॥ कळिकाळासीजिंकेनर ॥ २१ ॥ ऐसीवस्तूपू
जूनी ॥ दैन्यवृत्तीसांगसीझ[6]णीं ॥ नसेलतुझेनिश्चयमनीं ॥ ह्मणोनिकष्टभोगितोसी ॥ २२ ॥
त्रयमूर्तीश्रीगुरू ॥ ह्मणोनिजाणिजेनिर्धारू ॥ देऊंशकेलअखिलवरू ॥ एकाभावेंभजावें ॥
॥ २३ ॥ एकादेसमयींश्रीहरी ॥ अथवाकोपेत्रिपुरारी ॥ राखेलश्रीगुरुनिर्धारीं ॥ आपुलेभ
क्तजनासी ॥ २४ ॥ आपणकोपेएकाद्यासी ॥ रक्षूंनशकेव्योमके[7]शीं ॥ अथवाविष्णुपरि

---

[1] वरदेणारा [2] सौख्य श्रीआनंदरूप [3] दारिद्र्य [4] मला [5] शिष्यवर्गशिरोमणी [6] कदाचित् [7] रुद्र.

येसीं ॥ रक्षूंनशकेअवधारीं ॥ २५ ॥ ऐसेंऐकोनिनामकरणीं ॥ लागेसिद्धाचियाचरणीं ॥
विनवीतसेकरजोडूनी ॥ भक्तिभावेंकरोनियां ॥ २६ ॥ स्वामीऐसानिरोपदेती ॥ संदे[1]हहो
तामाझेचित्तीं ॥ गुरुकेवींझालेत्रिमूर्ती ॥ ब्रह्माविष्णुमहेश्वर ॥ २७ ॥ आणीकतुह्मीनिरोपि
लेंती ॥ विष्णुरुद्रजरीकोपती ॥ राखोंशकेगुरुनिश्चिती ॥ गुरुकोपलियानराखेकोणी ॥२८॥
हाबोलअसेकवणाचा ॥ कवणशास्त्रपुराणींचा ॥ संदेहफें[2]डींगामनाचा ॥ जेणेंमनदृढहोय ॥
॥ २९ येणेंपरीनामकरणी ॥ सिद्धासींपुसेवंदोनी ॥ कृपानिधीसंतोषोनी ॥ सांगतसेपरिये
सा[3] ॥ ३० ॥ सिद्धह्मणेशिष्यासी ॥ तुवांपुसिलेंआह्मासी ॥ वेदवाक्यसाक्षीसी ॥ सांगेनऐ
काएकचित्तें ॥ ३१ ॥ वेदचारीउत्पन्न ॥ झालेब्रह्मयाचेमुखेंकरून ॥ त्यापासों[4]वपुराण ॥ अ
ष्टादशविख्यात ॥ ३२ ॥ तयाअष्टादशांत ॥ ब्रह्मवाक्यअसेख्यात ॥ पुराणब्रह्मवैवर्त्त ॥ प्र
ख्यातअसेत्रिभुवनीं ॥ ३३ ॥ नारायणविष्णुमूर्त्ती ॥ व्यासझालाद्वापा[5]रांतीं ॥ प्रकाशकेला
याक्षि[6]तीं ॥ ब्रह्मवाक्यविस्तारें ॥ ३४ ॥ तयाव्यासापासूनी ॥ ऐकिजेसमस्तऋषीजनीं[7] ॥
तेचिकथाविस्तारोनीं ॥ सांगेनऐकाएकचित्तें ॥ ३५ ॥ चतुर्मुखब्रह्मयासीं ॥ कलियुगपुसे
हर्षीं ॥ गुरुमहिमाविस्तारेंसी ॥ ब्रह्मदेवेंनिरोपिली ॥ ३६ ॥ ऐसेंह्मणतांनामकरणी ॥ पुन
रपिसिद्धासींनमुनी ॥ विनवीतसेकरद्वयजोडोनी ॥ भावभक्तिकरोनियां ॥ ३७ ॥ ह्मणेसि

---

१ संशय २ घालवीं ३ ऐका ४ पासून ५ द्वापाराच्याअंतीं ६ ह्याभूमीवर ७ सर्वऋषीनीं

द्वायोगेश्वरा ॥ अज्ञानतिमिरभास्करा ॥ तूंतारकभवसागरा ॥ भेटलासीकृपासिंधू॥ ३८॥
ब्रह्मदेवकलियुगासी ॥ सांगणेंकेवींकार्यासी ॥ आद्यंतविस्तारेंसी ॥ निरोपिजेस्वामियां ॥
॥ ३९ ॥ ऐकाशिष्याएकचित्ता ॥ जधींप्रळयझालाहोता ॥ आदिमूर्तीनिश्चिता ॥ होतेवटपत्र
शयनीं ॥ ४० ॥ अव्यक्तमूर्त्तिनारायण ॥ होतेवटपत्रींशयन ॥ बुद्धिसंभवेचेतन ॥ आणीक
सृष्टीरचावया ॥ ४१ ॥ प्रपंचह्मणजेसृष्टिरचना ॥ करणेंह्मणोनिआलेंमना ॥ जाग्रतहोयया
कारणा ॥ आदिपुरुषतयेवेळीं ॥ ४२ ॥ जाग्रतहोवोनीनारायण ॥ बुद्धिसंभवेचेतन ॥ कम
ळउपजवीनाभीहून ॥ त्रैलोक्याचेंरचनाघर ॥ ४३ ॥ तयाकमळामधून ॥ उदयोझालाब्र
ह्माआपण ॥ चारीदिशापाहोन ॥ चतुर्मुखझालादेखा ॥ ४४ ॥ ह्मणेब्रह्मातयेवेळीं ॥ सम
स्तांहूनिआपणबळी ॥ मजहूनआणीकबळी ॥ कवणनाहींह्मणतसे ॥ ४५ ॥ हांसोनियां
नारायणू ॥ बोलेवाचेशब्दवचनू ॥ आपणअसेमहाविष्णू ॥ भजाह्मणेतयेवेळीं ॥ ४६ ॥
देखोनियांश्रीविष्णुसी ॥ नमस्कारीब्रह्माहर्षीं ॥ स्तुतिकेलीबहुवसी ॥ अनेककाळपरिये
सा ॥ ४७ ॥ संतोषोनिनारायण ॥ निरोपदिधलाअतिगहन ॥ सृष्टीरचींगाह्मणोन ॥ आ
ज्ञादिधलीतयावेळीं ॥ ४८ ॥ ब्रह्माह्मणेविष्णुसीं ॥ नेणेंसृष्टीरचावयासी ॥ देखिलीनाहीं
कैसी ॥ केवींरचूंह्मणतसे ॥ ४९ ॥ ऐकोनिब्रह्मयाचेंवचन ॥ निरोपीत्यासीमहाविष्णुआ
पण ॥ वेदअसतीहेघेह्मणोन ॥ देताझालातयेवेळीं ॥ ५० ॥ सृष्टीरचावयाचाविचार

॥ असेवेदांतसविस्तार ॥ तेणेंचिपरीरचूनिस्थिर ॥ प्रकाशकरीं[1]ह्मणितलें[2] ॥ ५१ ॥ अनादिवेदअसतीजाण ॥ असेसृष्टीचेंलक्षण ॥ जैसाआरसाअसेखुण ॥ सृष्टीरचावीतयापरी ॥ ५२ ॥ यावेदमार्गसृष्टीसीं ॥ रचींगाब्रह्मयाअहर्निशीं ॥ ह्मणोनिसांगेहृषीकेशी ॥ ब्रह्मारचिसृष्टीतेथें ॥ ५३ ॥ सृष्टीप्रजाअनुक्रमें ॥ विविधस्थावरजंगमें ॥ स्वेद[3]जअंडजेंनामें ॥ ज[5]रायुजउद्भिज्ज[6]उपजविलें ॥५४॥ श्रीविष्णुचेंनिरोपानें ॥ त्रिजगरचिलेंब्रह्मयानें ॥ ज्यापरीसृष्टीक्रमणें ॥ व्यासेंऐसींकाथियेलीं ॥ ५५ ॥ सिद्धह्मणेशिष्यासी ॥ नारायणवेदव्यासऋषी ॥ विस्तारकेलापुराणांसी ॥ अष्टादशविख्यात ॥ ५६ ॥ तयाअष्टादशांत ॥ पुराणब्रह्मवैवर्तप्रख्यात ॥ ऋषेश्वरांसींसांगेसूत ॥ तेचिपरीसांगतसें ॥ ५७ ॥ सनकादिकांतेंउपजोनी ॥ ब्रह्मनिष्ठनिर्गुणीं ॥ मरीचादिब्रह्मसगुणी ॥ उपजवीब्रह्मातयेवेळीं ॥ ५८ ॥ तेथोनिदेवदैत्यांसीं ॥ उपजवीब्रह्मापरियेसीं ॥ सांगतोंकथाविस्तारेंसीं ॥ ऐसेंऐकाशिष्योत्तमा ॥ ॥ ५९ ॥ कृतत्रेतद्वापारयुग ॥ उपजवीमगकलियुग ॥ एकेकातेंनिरोपीमग ॥ भूमिवरीप्रवर्तकरी ॥ ६० ॥ बोलाउनीकृतयुगासी ॥ निरोपीब्रह्मापरियेसीं ॥ तुवांजावोनिभूमिसीं ॥ प्रकाशकरींआपणातें ॥ ६१ ॥ ऐकोनिब्रह्मयाचेंवचन ॥ कृतयुगआलेंसंतोषोन ॥ सांगेनत्याचेंलक्षण ॥ ऐकाश्रोतेएकचितें ॥ ६२ ॥ असत्यनेणेंकधींवाचे ॥ वैराग्यपूर्णज्ञानीसाँचें ॥ य

---

१ प्रगट २ सांगीतलें ३ उंवाढेकूणादिक ४ पक्षिसर्पादिक ५ नरपश्वादिक ६ वृक्षलतादिक ७ सत्य

ज्ञोपवीतआभरणत्याचें ॥ रुद्राक्षमाळाकरकंकणें ॥ ६३ ॥ येणेंरूपेंयुगकृत ॥ ब्रह्मयासींअ
सेविनवित ॥ मातेंतुह्मीनिरोपदेत ॥ केविंजाऊंभूमिवरी ॥ ६४ ॥ भूमिवरीमनुष्यलोक ॥
असत्यनिंदाअपवादक ॥ मातेंनसाहवेतेंऐक ॥ कवणेपरीवर्तावें ॥ ६५ ॥ ऐकोनिसत्ययुगा
चेंवचन ॥ निरोपितोब्रह्माआपण ॥ तुवांवर्तावेंसत्वगुण ॥ क्वचित्काळयेणेंपरी ॥ ६६ ॥ न
करींजडतूतेंजाण ॥ आणीकयुगपाठवीन ॥ तुवांरहावेंसावधहोऊन ॥ ह्मणूनिपाठवीभूमि
वरी ॥ ६७ ॥ वर्ततांयेणेंपरीऐका ॥ झालीअवधीसत्याधिका ॥ बोलाऊनीत्रेतायुगादेखा ॥
निरोपीब्रह्मापरियेसा ॥ ६८ ॥ त्रेतायुगाचेंलक्षण ॥ ऐकशिष्यासांगेन ॥ असेत्याचीस्थूळ
तन[1] ॥ हातींअसेयज्ञसामग्री ॥ ६९ ॥ त्रेतायुगाचेंकारण ॥ यज्ञकरितीसकळजन ॥ धर्म
शास्त्रप्रवर्तन ॥ कर्ममार्गब्राह्मणांसीं ॥ ७० ॥ हातींअसेकुशसमिधाऐसें ॥ धर्मप्रवर्तकसदा
वसे ॥ ऐसेंयुगगेलेंहर्षें ॥ निरोपघेउनीभूमिवरी ॥ ७१ ॥ बोलाउनीब्रह्माहर्षीं ॥ निरोपदे
तद्वापारासीं ॥ सांगेनतयाचेरूपासी ॥ ऐकाश्रोतेएकचितें ॥ ७२ ॥ खड्गखट्वांगधरोनिहातीं ॥
धनुष्यबाणएकेहातीं ॥ लक्षें[2]उग्रअसेशांती ॥ निष्ठुरदयादोनीअसे ॥ ७३ ॥ पुण्यपापसमा
नदेखा ॥ स्वरूपेंद्वापारअसेनिका[3] ॥ निरोपघेऊनींकौतुका ॥ आलाआपणभूमिवरी ॥ ७४ ॥
त्याचेदिवसपुरल्यावरी[4] ॥ कलियुगातेंपाचारी[5] ॥ जावेंवरितभूमिवरी ॥ ह्मणोनिसांगेब्रह्मा

---

१ शरीर २ दृष्टी ३ सुंदर ४ सरल्यानंतर ५ बोलावी

देखा ॥ ७५ ॥ ऐसेंकलियुगदेखा ॥ सांगेनलक्षणेंऐका ॥ ब्रह्मयाचेसन्मुखा[1] ॥ केविंगेलेंपारि
येसा ॥ ७६ ॥ विचारहीनअंतःकरण ॥ पिशाचासारखेंवदन ॥ तोंडखालतेंकरून ॥ ठायीं
ठायींपडतसे ॥ ७७ ॥ वृद्धआपणविरागहीन॥कलहद्वेषसंगेंघेउन॥वांमहातीं[2]धरोनिशिश्न
॥ येतब्रह्मयासन्मुख ॥ ७८ ॥ जिव्हाधरोनीउचवेहातीं ॥ नाचेकलीअतिप्रीती ॥ दोषोत्तरें
करीस्तुती ॥ पुण्यपापासमिश्रित ॥ ७९ ॥ हांसेरडेवांकुल्यदावी ॥ वांकुडेंतोंडमुखींशिवी[3] ॥
ब्रह्मयापुढेंउभाराही ॥ कायनिरोपह्मणोनियां ॥ ८० ॥ देखोनितयाचेंलक्षण ॥ ब्रह्माहांसे
अतिगहन ॥ पुसतसेअतिविनयान ॥ लिंगजिव्हाकांधरिली ॥ ८१ ॥ कलियुगह्मणेब्रह्म
यासी ॥ जिंकीनसमस्तलोकांसी ॥ लिंगजिव्हारक्षणारासी ॥ हारी[4]असेआपणातें ॥ ८२
याकारणेंलिंगजिव्हा ॥ धरोनिनाचेंब्रह्मदेवा ॥ जेथेंमींजाईनस्वभावा ॥ आपणनभियेंकव
णातें ॥ ८३ ॥ ऐकोनिकलीचेंवचन ॥ निरोपदेतब्रह्माआपण ॥ भूमिवरीजाऊन ॥ प्रकाश
करींआपुलेगुणें ॥८४ ॥ कलिह्मणेब्रह्मयासी ॥ मजपाठवितांभूमिसी ॥ आपुलेगुणतुह्मासी
॥ सांगेनऐकास्वामियां ॥ ८५ ॥ उच्छेदकरीनधर्मासी ॥ आपणअसेंनिरंकुशी[5] ॥ निरानंद
परियेसीं ॥ निद्राकलहमाझेनी ॥ ८६ ॥ परद्रव्यहारकपरस्त्रीरत ॥ हेदोघेमाझेभ्रांत[6] ॥
प्रपंचमत्सरदंभक ॥ प्राणसखेमाझेअसती ॥ ८७ ॥ बकासारिखेसंन्यासी ॥ तेचिमाझेप्रा

---

१ समोर २ डाव्याहाती ३ गाळी ४ हरविणें ५ निष्प्रतिबंध ६ भावू

णपरियेसी ॥ छळणकरोनीउदरासी ॥ मिळवितीपोषणार्थ ॥ ८८ ॥ तेचिमाझेसखेप्राण ॥
आणीकअसतीलपुण्यजन ॥ तेचिमाझेवैरीजाण ॥ ह्मणोनिविनवीब्रह्मयासी ॥ ८९ ॥ ब्रह्मा
ह्मणेकलियुगासी ॥ सांगेनतुजउपदेशी ॥ कलियुगींआयुष्यनरांसी ॥ स्वल्पअसेएकशत ॥
॥ ९० ॥ पूर्वयुगायुगींदेखा ॥ आयुष्यबहुमनुष्यलोकां ॥ तपअनुष्ठानऐका ॥ करितीअने
कदिवसांवरी ॥ ९१ ॥ मगहोयतयांसमिती ॥ आयुष्यअसेअखंडिती ॥ याकारणेंक्षितींक
ष्टती ॥ बहुदिवसपर्यंत ॥ ९२ ॥ तैसेंनव्हेचिकलियुगजाण ॥ स्वल्पआयुष्यमनुष्यपण ॥ क
रितीतपअनुष्ठान ॥ ॥शीघ्रपावतीपरमार्थी ॥ ९२ ॥ जेजनअसतीलब्रह्मज्ञानी ॥ पुण्यकरि
तीलजाणोनी ॥ त्यांसतुवांसाह्यहोउनी ॥ वर्ततअसेंह्मणेंब्रह्मा ॥ ९४ ॥ ऐकोनिब्रह्मयाचेंव
चन ॥ कलीह्मणतसेनमोन ॥ स्वामीनींनिरोपिलेजेजन ॥ तेचिमाझेवैरीअसती ॥ ९५ ॥ ऐ
सेवैरीजेथेंअसती ॥ केविंजाऊंतयांक्षिती ॥ ऐकतांहोयमजभीती ॥ केविंपाहूंतयांसी ॥ ९६ ॥
पंचशतभूमंडळांत ॥ भरतखंडींपुण्यबहुत ॥ मजमारितीलदेखत ॥ कैसाजाउंह्मणतसे ॥
॥ ९७ ॥ ऐकोनिकलीचेंवचन ॥ ब्रह्मानिरोपीहांसोन ॥ काळात्मयातेंमिळोन ॥ तुवांजावें
भूमिसी ॥ ९८ ॥ काळात्म्याचेंऐसेगुण ॥ धर्मवासनाकरीलछेदन ॥ पुण्यात्म्याचेंअंतःक
ण ॥ उपजेलबुद्धिपापाविषयीं ॥ ९९ ॥ कलीह्मणेब्रह्मयासी ॥ वैरीमाझेपरियेंसीं ॥ व

---

१ पुण्यकरणारे लोक २ त्याभूमीवर ३ ऐक

संतातीभूमंडळासी ॥ सांगेनस्वामीऐकावें ॥ १०० ॥ उपद्रवितीमांतेंबहुत ॥ कृपानयेमजदेखत ॥ जेजनशिवहरिध्यात ॥ धर्मरतमनुष्यदेखा ॥ १ ॥ आणीकअसतीमाझेवैरी ॥ वासकरितीगंगातीरीं ॥ आणीकवाराणशी[2]पूरीं ॥ जाऊनिधर्मकरितीदेखा ॥ २ ॥ तीर्थेंहिंडतीजेचरणें ॥ आणीकऐकतीपुराणें ॥ जेजनकरितीसदांदानें ॥ तेचिमाझेवैरीजाणा ॥ ३ ॥ ज्यांचेमनीं[3]वसेशांती ॥ तेचिमाझेवैरीख्याती ॥ अदांभिकपणेंपुण्यकरिती ॥ त्यांसिदेखतांभीतसें ॥ ४ ॥ नासाग्रींदृष्टीठेऊनी ॥ जपकरितीअनुष्ठानीं ॥ त्यांसिदेखतांचिनयनीं ॥ प्राणमाझाजातसे ॥ ५ ॥ स्त्रियापुत्रांवरीप्रीती ॥ मायबापां[4]अव्हेरिती ॥ त्यांवरीमाझीबहुप्रीती ॥ परम[5]इष्टमाझेजाणा ॥ ६ ॥ वेदशास्त्रांतेंनिंदिती ॥ हरिहरांतेंभेदपाहती ॥ अथवाशिवविष्णूदूषिती ॥ तेपरमआप्तमाझेजाणा ॥ ७ ॥ जितेंद्रियजेअसतीलनर ॥ सदांभजतीहरिहर ॥ रागद्वेषविवर्जितधीर ॥ त्यांसिदेखोनिमजभय ॥ ८ ॥ ब्रह्माह्मणेकलियुगासी ॥ तुझाप्रकाशबहुवसी ॥ तुंवांजातांचिभूमिसी ॥ तुझेइच्छेंरहाट[7]तील ॥ ९ ॥ येखादाविरळागंत ॥ होईलनरपुण्यवंत ॥ त्यातेंतुवांसाह्यहोत ॥ वर्तावेंह्मणेब्रह्मा ॥ १० ॥ ऐकोनिब्रह्मयाचेंवचन ॥ कलियुगकरीतसेनमन ॥ करसंपुटजोडोन ॥ विनवीतसेपरियेसा ॥ ११ ॥ माझ्यादुष्टस्वभावासी ॥ केविंसाह्यव्हावेंधर्मासी ॥ सांगास्वामीउपाययासी ॥ कवणेपरीर

---

१ मजला २ क्षेत्रीं ३ राहे ४ तुच्छमानिती ५ सखे ६ वर्तणूककरिती ७ कोठेंतरीं

हाटावें ॥१२॥ कलीचेंवचनऐकोनी ॥ ब्रह्माहांसेअतिगहनी ॥ सांगतसेविस्तारोनी॥उपाय
कलीसीरहाटावया ॥१३॥ काळवेळअसतीदोनी ॥ तुजसाह्यहोउनी ॥ येतअसतीनिर्गुणी ॥
तेचिदावितीतुजमार्ग ॥ १४ ॥ निर्मळअसतीजेजन ॥ तेचितुझेवैरीजाण ॥ मळमूत्रेंजयांसी
वेष्टन[1] ॥ तेतुझेइष्टपरियेसीं ॥ १५ ॥ याचिकारणेंपापपुण्यासी ॥ विरोधअसेपरियेसीं ॥ जे
अधिकपुण्यराशी ॥ तेचिजिंकितीतुज ॥ १६ ॥ याकारणेंविरळागत ॥ होतीलनरपुण्यवंत॥
तेचिजिंकितीनिश्चित ॥ बहुतेकतुजवश्यहोती ॥ १७ ॥ एखादाविवेकीजाण ॥ राहेतुझेउप
द्रवसाहोन ॥ जेनसाहतीतुझेदारुण ॥ तेचिहोतीवश्यतुज ॥ १८॥ याकारणेंकलियुगाभीत[2]
रीं ॥ जन्महोतीलयेणेंपरी ॥ जेजनतुझेचिपरी ॥ नहोतीत्यांईश्वरप्राप्ती ॥ १९ ॥ ऐकोनिब्र
ह्मदेवाचेंवचन ॥ कलियुगकरीतसेप्रश्न॥कैसेंसाधूचें अंतःकरण ॥ कवणअसेनिरोपावें॥२०॥
ब्रह्माह्मणेतयेवेळीं ॥ एकचित्तेंऐककली ॥ सांगेनऐकाश्रोतेसकळीं ॥ सिद्धह्मणेशिष्यासी ॥
॥२१॥ धैर्यधरोनीअंतःकरण ॥ शुद्धबुद्धवर्ततीजन ॥ दोषनलागतीकधींजाण॥ लोभवर्जित
नरासी ॥ २२ ॥ जेनरभजतीहरिहरांसी ॥ अथवाअसतीकाशीनिवासी ॥ गुरुसेवितीनिरं
तरेंसी ॥ त्यांसींतुझानलागेदोष ॥ २२ ॥ मातापितासेवकांसी ॥ अथवासेवीब्राह्मणासी ॥
गायत्रीकपिलाधेनूसी ॥ भजणारांसीनलागेदोष ॥ २४ ॥ वैष्णवअथवाशैवासी ॥ जेसेवि

---

१ सभोंवती २ मधे

तीनित्यतुळसीसी ॥ आज्ञामाझीआहेऐसी ॥ तयांसींबाधूंनको ॥ २५ ॥ गुरुसेवकअस
तीनर ॥ पुराणश्रवणकरणार ॥ सर्वसाधनधर्मपर ॥ त्यांतेंतुवांनबांधावें ॥ २६ ॥
सुकृती[2]शास्त्रपरायणांसी ॥ गुरुतेंसेवितीवंशोवंशीं ॥ विवेकेंधर्मकरणारांसी ॥ त्यांतेंतुवांनबा
धावें ॥ २७ ॥ कलिह्मणेब्रह्मयासी ॥ गुरुमहिमाआहेकैशी ॥ कवणगुरुस्वरूपेंकैसीं ॥ वि
स्तारावेंमजप्रती ॥ २८ ॥ ऐकोनिकलीचेंवचन ॥ ब्रह्मासांगतसेआपण ॥ गुकारह्मणजेसि
द्धजाण ॥ रेफःपापस्यदाहकः ॥ २९ ॥ उकारविष्णुरव्यक्त ॥ त्रितयात्माश्रीगुरुसत्य ॥ परब्र
ह्मगुरुनिश्चित ॥ ह्मणोनिसांगेकलीसी ॥ ३० ॥ श्लोक ॥ गणेशोवाग्निनायुक्तोविष्णुनामस
मन्वितः ॥ वर्णद्वयात्मकोमंत्रश्चतुर्मुक्तिप्रदायकः ॥ ३१ ॥ ॥ टीका ॥ ॥ गणेशातेंह्मणतीगु
रू ॥ तैसाचिअसेवैश्वानरू ॥ ऐसाचिजाणशार्ङ्गधरू ॥ गुरुशब्दवर्तेइतुकेठायीं ॥ ३२॥ श्लोक
गुरुर्मातागुरुपितागुरुरेवपरःशिवः ॥ शिवेरुष्टेगुरुस्त्रातागुरौरुष्टेनकश्चन ॥ ३३ ॥ टीका ॥
गुरुआपुलामातापिता ॥ गुरुशंकरूनिश्चिता॥ईश्वरूहोयजरीकोपेंता[3] ॥ गुरुरक्षिलपरियेसा[4]
॥ ३४ ॥ गुरुकोपेलएकाद्यासी ॥ ईश्वरनराखेपरियेसी ॥ ईश्वरकोंपेज्यानरासी ॥ श्रीगुरुर
क्षीलनिश्चयें ॥ ३५ ॥ ॥ श्लोक ॥ गुरुर्ब्रह्मागुरुर्विष्णुर्गुरुर्देवोमहेश्वरः ॥ गुरुरेकपरब्रह्मत
स्माद्गुरुमुपाश्रयेत् ॥ ३६ ॥ ॥ टीका ॥ गुरुब्रह्मासत्यजाण ॥ तोचिरुद्रनारायण ॥ गुरुचि

---

[1] नपीडावें [2] पुण्यवान् [3] क्रोधयुक्त [4] जाणा

ब्रह्मकारण ॥ ह्मणोनिगुरुआश्रावा[1] ॥ ३७ ॥ ॥ श्लोक ॥ हरौप्रसन्नेपिचवैष्णवाजनाःसंप्रार्थयंतोगुरुभक्तिमव्ययां ॥ गुरौप्रसन्नेजगदीश्वरःसदाजनार्दनस्तुष्यतिसर्वसिद्धिदः॥३८॥ टीका ॥ ईश्वरजरीप्रसन्नहोता ॥ त्यासिगुरुहोयओळखविता ॥ गुरुआपणप्रसन्नहोतां ॥ ईश्वरहोयआधीन[2]आपुल्या ॥ ३९ ॥ श्लोक ॥ गुरुःसदादर्शयिताप्रवृत्तिंतीर्थव्रतंयोगतपादिधर्मान् ॥ आचारवर्णादिविवेकयज्ञान्ज्ञानंपरंभक्तिविवेकयुक्तं ॥ ४० ॥ टीका ॥ गुरुभजेशास्त्रमार्गवर्तोनी ॥ तीर्थव्रतयोगतपादिमुनी ॥ आचारवर्णादिज्ञानी ॥ ज्ञानेंपरमभक्तीविवेकयुक्त ॥ ४१ ॥ याकारणेंश्रीगुरूसी॥भजावेंशास्त्रमार्गेंसी ॥ तीर्थव्रतयागतपासी॥ज्योतिस्वरूपअसेजाणा ॥ ४२ ॥ आचारधर्मवर्णाश्रमासी ॥ विवेकधर्ममार्गासी ॥ भक्तिविरारयुक्तासी ॥ गुरूचिमार्गदाविणार ॥ ४३ ॥ इतुकेंऐकोनिकलीआपण ॥ विनवीतसेकरजोडोन ॥ गुरुसर्वदेवांसमान ॥ केविंझालासांगमज ॥४४॥ ब्रह्माह्मणेकलीसी ॥ सांगेनतुजविस्तारेंसी ॥ एकाचित्तेंपरियेसीं[3] ॥ गुरुविणपारनाहीं ॥४५॥ ॥श्लोक॥ गुरोर्विनानश्रवणंभवेत्कस्यापिकस्यचित् ॥विनाकर्णेनशास्त्रस्यश्रवणंतत्कुतोभवेत् ॥४६॥ टीका ॥ गुरुविणसमस्तांसी ॥ श्रवणकैचेंपरियेसीं ॥ श्रवणहोतांमनुष्यांसी ॥ समस्तशास्त्रेंऐकती ॥४७॥ शास्त्रऐकतांपरियेसी॥तरतीलसंसारासी॥याकारणेंगुरूचिप्रकाशी॥ज्योतिस्वरूपजाणावा॥४८॥ गुरुसेवितांसर्वसिद्धी॥हो

---

१ आश्रयकरावा २ स्वाधीन ३ ऐक

तीपरियेसात्रिशुद्धी[1]॥कथावर्त्तलीअनादी॥अपूर्वतुजसांगेन ॥४९॥ पूर्वींगोदावरीचेतीरीं॥आं
गिरसऋषीचाआश्रमथोरी ॥ वृक्षअसतीनानापरी ॥ पुण्यनामेंमृगवसती ॥ ५० ॥ ब्रह्मऋषी
आदिकरोनी ॥ तपकरितीतयास्थानीं॥तयांतवेदधर्म[2]ह्मणोनी॥पैलें[3]पुत्रहोताद्विज ॥५१॥ तया
शिष्यबहुअसती॥वेदशास्त्रअभ्यासिती॥त्यांतदीपकह्मणोनिख्याती॥शिष्यहोतापरियेसा ॥
॥ ५२ ॥ होताशिष्यगुरुपरायण॥ केलाअभ्यासशास्त्रपुराण॥ झालाअसेअतिनिपुण ॥ सेवा
करितांश्रीगुरूची ॥ ५३ ॥ वेदधर्मएकेदिनीं ॥ समस्तशिष्यांसींबोलाउनी ॥ पुसतसेसंतोषो
नी ॥ ऐकाश्रोतेएकचितें ॥ ५४ ॥ बोलाउनीशिष्यांसी ॥ बोलेगुरुपरियेसी ॥ प्रीतीअसेलज
रीआह्मांसीं ॥तरीमाझेंवाक्यपरियेसा[4] ॥५५॥ शिष्यह्मणतीगुरूसी ॥ जेंजेंस्वमीनिरोपिसी
॥ तुंतारकआह्मांसी ॥ अंगिकारूंहाभरवंसा ॥ ५६ ॥ गूरूचेंवाक्यजोनकरी ॥ तोचिपडेरौ
रवघोरीं ॥ अविद्यामायासागरीं ॥ बुडोनजायतोनर ॥ ५७ ॥ मगतयाकैंचीगती ॥ नरकीं
पडेतोसततीं[5]॥ गुरुतारकहेख्याती॥ वेदपुराणेंबोलती ॥५८॥ ऐकोनिशिष्यांचीवाणी ॥ संतो
षलावेदधर्ममुनी ॥ संदीपकातेंबोलावुनी ॥ सांगतसेपरियेसा ॥ ५९ ॥ ऐकाक्षिष्यसकळिक ॥
आमुचेंपूर्वार्जितअसेएक॥ जन्मांतरींसहस्त्राधिक ॥ केलींहोतींमहापातकें ॥ ६० ॥ आमुचेंअ
नुष्ठानकरितां ॥ बहुतगेलेंप्रक्षाळितां ॥ कांहींशेषअसेआतां॥ भोगिल्यावांचूंनिनसुटेजाणा ॥

---

१ कायिकादि त्रिविध दोषापासून शुद्धी २ वेदधर्म अशानावाचा ३ पैलनामक ऋषीचापुत्र४ऐका ५ निरंतर

॥६१॥ तयासामर्थ्येंउपेक्षाकरितों ॥ पापमोक्षाआडरिघतों ॥ याचिकारणेंनिष्कृ[1]तीकरितों ॥
तयापापघोरासी ॥ ६२ ॥ नभोगितांआपुल्यादेहीं ॥ आपुलेपापानिष्कृतिनाहीं ॥ हानिश्चय
जाणोनिपाहीं ॥ भोगावेंआह्मींपरियेसा ॥ ६३ ॥ यापापाचेनिष्कृतीसी ॥ जावेंआह्मींवाराण
शीसी ॥ जाईलपापशीघ्रेंसी ॥ प्रख्यातअसेअखिलशास्त्रीं ॥६४॥ याकारणेंआह्मांसी ॥ न्या
वें[2]पूरीवाराणशीसी ॥ पापभोगीनस्वदेहासीं ॥ मा[3]तेंतुह्मींसांभाळावें ॥६५॥ यासमस्तशिष्यां
त ॥ कवणअसेलसामर्थ्यवंत ॥ अंगिकारावेंत्वरित ॥ ह्मणोनिपुसेशिष्यांसी ॥ ६६ ॥ तयाशि
ष्यांमध्येंएक ॥ नामअसेसंदीपक ॥ बोलतसेअतिविवेक ॥ तयागुरुप्रतिदेखा ॥ ६७ ॥ दी
पकह्मणेगुरूसी ॥ पापकरितांदेहनाशी ॥ नकरावासंग्रहोदुःखासी ॥ शीघ्रकराप्रतीकारू ॥
॥ ६८ ॥ वेदधर्मह्मणेतयासी ॥ दृढदेहअसतांमनुष्यासी ॥ क्षालनकरावेंपापासी ॥ पुढती
वाढेविषापरी ६९ ॥ अथवातीर्थेंप्रायश्चितें ॥ आपुलेदेहींभोगोनित्वरितें ॥ पापवेगळें[4]नव्ह
तांनि[5]रुतें ॥ मुक्तिनव्हेआपणासी ॥ ७० ॥ देवअथवाऋषेश्वरांसी ॥ मनुष्यादिज्ञानवंतांसी
॥ क्षालननहोयपापासी ॥ आपुलेंआपणनभोगितां ॥ ७१ ॥ दीपकह्मणेगुरूसी ॥ स्वामीनि
रोपावेंआपणासी ॥ सेवाकरीनस्वश[7]क्तीसी ॥ नकरितांअनुमानसांगिजे ॥ ७२ ॥ ऐकोनिदी
पकाचेंवचन ॥ वेदधर्मह्मणेआपण ॥ कुष्टेंहोईलअंगहीन ॥ अंधकपांगळापरिये[8]सा ॥७३॥सं

---

१ परिहार २ क्षेत्री ३ मजला ४ नहोतां ५ निश्चयें ६ नाश ७ यथाशक्ति ८ जाणा

वत्सरएकविंशत ॥ मातेंसांभाळावेंबहुत ॥ जरीअसेलदृढव्रत ॥ अंगिकारावीतुह्मीसेवा ॥ ७४
॥ दीपकह्मणेश्रीगुरूसी ॥ कुष्टीहोईनआपणहर्षी ॥ अंधहोईनएकवीसवर्षी ॥ पापनिष्कृती
करीन ॥ ७५ ॥ तुमचेपापाचीनिष्कृती ॥ मीकरीननिश्चिती ॥ स्वामीनिरोपावेंबरिती ॥ ह्मणो
निचरणासींलागला ॥ ७६ ॥ एकोनिशिष्याचीवाणी ॥ संतोषलावेदधर्ममुनी ॥ सांगतसेवि
स्तारोनी ॥ तयापापलक्षणें ॥७७॥आपुलेंपापआपणासी ॥ ग्राह्य[1]नव्हेपुत्रशिष्यासी ॥नभो
गितांस्वदेहासी ॥ न[2]वेंचेपापपरीयेसा ॥ ७८ ॥ याकरणेंआपणदेखा ॥ भोगीनआपुलेंपाप
दुःखा ॥ सांभाळींमजतूंसंदीपका ॥ एकवीसव[3]रुषेंपर्यंत ॥ ७९ ॥ जेपीडितीरोगेंदेखा ॥ प्र
तिपाळणारासींकष्टअधिका ॥ मजहूनीसंदीपका ॥ तूतेंकष्टअधिकजाण ॥ ८० ॥ याकारणें
आपुलेदेहीं ॥ भोगीनपापनिश्चयीं ॥ तुवांप्रतिपाळावेंपाहीं ॥ काशीपुरानेउनियां ॥ ८१ ॥
तयाकाशीपुरींजाण ॥ पापावेंगळाहोईन ॥ आपणशाश्वतपदपावेन ॥ तुजकरितांशिष्योत्त
मा ॥ ८२ ॥ दीपकह्मणेगुरूसी ॥ अवश्यनेईनपुरीकाशीं ॥ सेवाकरीनएकवीसवर्षी ॥ वि
श्वनाथासेंमतुमची ॥ ८३ ॥ ब्रह्माह्मणेकलियुगासी ॥ कैसाहोताशिष्यात्यासी ॥ कुष्टहोतां
चिगुरूसी ॥ नेलेंकाशीपुरा ॥ ८४ ॥ मणिकर्णिकाउत्तरदेशी ॥ कंबळेश्वरसन्निधेसी ॥ राहि
लेतेथेंपरियेसीं ॥ गुरूशिष्यदोघेजण ॥ ८५ ॥ स्नानकरूनीमणिकर्णिकेसी ॥ पूजाकारितीवि

---

१ पुत्रशिष्यादिकानी घेण्यास योग्य नव्हें २ नसरे ३ वर्षें ४ तुला ५ सारिखी

श्वनाथासी ॥ प्रारब्धभोगत्यागुरूसी ॥ भोगीतहोतातयास्थानीं ॥ ८६ ॥ कुष्टरोगझालाबहुत
॥ अक्षिहीनअतिदुःखित ॥ संदीपकसेवाकरित ॥ अतिभक्तिकरूनियां ॥ ८७ ॥ व्यापिलादे
हकुष्टेंबहुत ॥ पूकृमीपडेरक्त ॥ दुःखेंव्यापलाअत्यंत ॥ अपस्मारीझालाजाणा ॥ ८८ ॥ भिक्षा
मागोनिसंदीपक ॥ गुरूसिआणूनिदेतनित्यक ॥ करीपूजाभावेंएक ॥ विश्वनाथस्वरूपह्मणत
से ॥ ८९ ॥ रोगेंकरूनिपीडितांनरू[1] ॥ साधुजनहोतीक्रूरू ॥ तोचिदेखाद्विजवरू[2] ॥ होयक्रुरए
कादेवेळीं ॥ ९० ॥ भिक्षाआणितांएकादेदिवसीं ॥ नजेवीश्रीगुरूकोपेसीं ॥ स्वल्पआणिलेंह्म
णोनिक्लेशीं ॥ सांडूनिदेतभूमिवरी ॥ ९१ ॥ येरां[3]दिवसींजाउनिशिष्य ॥ आणीअन्नेंबहूवस ॥
मिष्टान्नेंनआणीह्मणोनिक्लेश ॥ करिताझालापरियेसा ॥ ९२ ॥ परोपरीचेंपक्कान्न ॥ कांनाणिशी
ह्मणेजाण ॥ कोपेंमारूंयेतआपण ॥ शाकापरोपरीमागतसे ॥ ९३ ॥ जितुकेंआणीमागोनियां
॥ सर्वस्वेंकरीतसेवांयां ॥ कोपेंदेतशिविया ॥ परोपरीयरियेसा ॥ ९४ ॥ येकादेसमयींशिष्यासीं
॥ ह्मणेताताज्ञानराशी ॥ मजनिमित्तकष्टलासी ॥ शिष्याराया‌शिखामणी ॥ ९५ ॥ सवेंचि[6]ह्मण
तवचनेंक्रूर ॥ मातेंगांजिलेंअपार ॥ तुंआमुचेंविष्ठामूत्र ॥ क्षणक्षणाधूतनाहीं ॥ ९६ ॥ खाताति
मजमक्षिका ॥ कांननिवारिसीसंदीपका ॥ सेवाकरितांह्मणेऐका ॥ भिक्षानाणिशीह्मणतसे ॥
॥ ९७ ॥ याकारणेंपापगुण ॥ ऐसेचिअसतीजाण ॥ वोखट[5]वाक्यनिर्गुण ॥ पापह्मणोनीजाणा

---

१ नर २ श्रेष्ठ ३ दुसरेदिवसीं ४ व्यर्थ ५ गाळी ६ तेव्हांच ७ मजला   वाईट

वें ॥ ९८ ॥ पापअसेलजेथेंबहुत ॥ दैन्यमत्सरवसेतेथ ॥ शुभाशुभनेणेंक्कचित ॥ पापरूपेंजा
णावें ॥ ९९ ॥ एकादेंदैन्यंकाशी ॥ दुःखेंप्राप्तहोर्तीकैसीं ॥ अप[2]स्मारहोयजयासी ॥ पापरू
पतोचिजाणा ॥ २०० ॥ समस्तरोगअसर्तादेखा ॥ कुष्टसोळाभागनव्हतिकां ॥ वेदधर्मद्विज
ऐका ॥ कष्टतसेयेणेंपरी ॥ १ ॥ ऐसेगुरूचेगुणदोष ॥ मनांतनआणीतोचिशिष्य ॥ सेवाकरी
एकमानस ॥ तोचिईश्वरमानोनी ॥ २ ॥ जैसेंजैसेंमागेअन्न ॥ आणूनिदेतसेपरिपूर्ण ॥ जैसावि
श्वेश्वरनारायण ॥ तैसागुरूह्मणतसे ॥ ३ ॥ काशीक्षेत्रथोरअसतां ॥ नकरीकदांतीर्थयात्रा ॥
नजायदेवदर्शनासर्बथा ॥ गुरुसेवेवांचुनी ॥ ४ ॥ श्लोक ॥ नतीर्थयात्रानचदेवयात्रानदेहया
त्रानचगेहयात्रा ॥ अहर्निशंब्रह्महरिःसुबुद्धोगुरुःप्रसेव्योनहिसेव्यमन्यत् ॥ ५ ॥ टीका ॥
आपुलेंदेहसंरक्षण ॥ कर्धींनकरीशिष्यजाण ॥ लयलाऊनिश्रीगुरुचरण ॥ कवणासवेंनबो
लेची ॥ ६ ॥ अहोरात्रयेणेंपरी ॥ ब्रह्माशिवह्मणेहरी ॥ गुरूचिहोयनिर्धारी ॥ ह्मणोनिसेवा
करीतसे ॥ ७ ॥ गुरूबोलेनिष्टुरेंसीं ॥ आपणमनींसंतोषी ॥ जेंजेंत्याचेमानसीं ॥ पाहिजेतै
सेंवर्ततसे ॥ ८ ॥ वर्ततांयेणेंपरीदेख ॥ प्रसन्नहोवोनिपिना[3]क ॥ उभायेवोनिसन्मुख ॥ वरमाग
ह्मणतसे ॥ ९ ॥ अहोगुरुभक्तसंदीपका ॥ महाज्ञानीकुलदीपका ॥ तुष्टलोंतुझेभक्तीसींऐका ॥
प्रसन्नझालोंमागआतां ॥ १० ॥ दीपकह्मणेईश्वरासी ॥ हेमृत्युंजयव्योमकेशी ॥ नपुसतां

---

१ दरिद्याला २ फेंपरें ३ शिव

आह्मीगुरूसीं ॥ वरनघेंसर्वथा ॥ ११ ॥ ह्मणोनगेलागुरूपासीं ॥ विनवीतसेतयासी ॥ वि
श्वनाथआह्मासी ॥ प्रसन्नहोउनीआलाअसे ॥ १२ ॥ निरोपझालियास्वामीचा ॥ मागेनउ
पशमव्याधीचा ॥ वरहोतांसदाशिवाचा ॥ बरवेंहोईलह्मणतसे ॥ १३ ॥ ऐकोनियांशिष्या
चेंवचन ॥ बोलेगुरुकोपायमान ॥ माझेव्याधीनिमित्तजाण ॥ नकोप्रार्थूंईश्वरासीं ॥ १४ ॥
भोगिल्यावांचोनिपातकासी ॥ निवृत्तीनव्हेगापरियेंसी[1] ॥ जन्मांतरींबाधितीनिश्चयेसी ॥ ध
र्मशास्त्रींअसेजाण ॥ १५ ॥ मुक्तिअपेक्षाज्याचेमनीं ॥ तेणेंकरावीपापधुणी ॥ शेषरहातांनिर्गु
णी ॥ विघ्नकरितीलमोक्षासी ॥ १६ ॥ ऐशियापरीशिष्यासी ॥ गुरुसांगेपरियेसी ॥ निरोपमा
गोनिश्रीगुरूसी ॥ गेलाईश्वरासन्मुख॥१७॥जाऊनिसांगेईश्वरासी॥नलगेवरआपणासी॥
नयेगुरूचेमानसीं ॥ केविंघेऊंह्मणतसे ॥१८॥ विस्मयकरोनीव्योमं[2]केशी ॥ गेलानिर्वाणमठा
पासीं ॥ बोलाऊनसमस्तदेवांसी ॥ सांगेवृत्तांतविष्णुपुढें ॥१९॥ श्रीविष्णुह्मणेशंकरास ॥ कै
सागुरुकैसाशिष्य ॥ कोठेंत्याचाराहिं[3]वास ॥ सांगावेंमजविस्तारें ॥२०॥ सांगेईश्वरविष्णूसी
आश्चर्यदेखिलेंपरियें[4]सी ॥ दीपकशिष्यनिश्चयेसी ॥ गुरुभक्तअसेजाणा ॥ २१ ॥ गोदावरी
तीरवासी ॥ वेदधर्मह्मणिजेतापसी ॥ त्याचीसेवाअहर्निशी ॥ करितोभावेंएकचित्तें ॥२२॥
नाहींत्रिलोकींदेखिलाकोणी ॥ गुरुभक्तीकरणारनिर्गुं[5]णी ॥ त्यातेंदेखोनिमाझेमनीं ॥ अ

---

१ जाणीं २ सांब ३ राहाणें ४ ऐक ५ सात्विक

तिप्रीतीवर्ततसे ॥ २३ ॥ वरदेईनह्मणोनिआपण ॥ गेलोंहोतोंतयाजवळीजाण ॥ गुरू
चानिरोपनाहींह्मणोन ॥ नघेवरपरियेसा ॥ २४ ॥ अनेकदिव्यसहस्त्रवर्षी ॥ तपकरितीमहा
ऋषी ॥ वरमागतीअहर्निशी ॥ नानाकष्टकरोनियां ॥ २५ ॥ तैसातापसीयोगीयासी ॥ न
व्हेमजवरद्यावयासी ॥ बलात्कारेंदेतांतयासी ॥ वरनघेतोदीपक ॥ २६ ॥ तनमनअर्पूनि
श्रीगुरूसी ॥ सेवाकरितोसंतोषी ॥ त्रयमूर्तीह्मणोनिगुरूसी ॥ निश्चयेंभजतसे ॥ २७ ॥ स
मस्तदेवमातापिता ॥ गुरूचिअसेतत्वता ॥ निश्चयकेलाअसेचित्ता ॥ गुरुपरमात्माह्मणो
नी ॥ २८ ॥ कितीह्मणोनिवर्णूंत्यासी ॥ अविद्याअंधःकारासी ॥ छेदितादीपकपरियेसी ॥ कु
लदीपकनामसत्य ॥ २९ ॥ धर्मज्ञानसर्वएक ॥ गुरूचिह्मणेकुलदीपक ॥ चरणसेवामनःपू
र्वक ॥ करितोगुरूचीभक्तिनें ॥ ३० ॥ इतुकेंऐकोनिशार्ङ्गधरू ॥ पहावयागेलाशिष्यगुरू ॥
त्यांचाभक्तिप्रकरू ॥ पाहेतयेवेळी ॥ ३१ सांगितलेंविश्वनाथें ॥ त्यहूनिदिसेअधिकतेथें ॥ संतो
षोनिदीपकातें ॥ ह्मणेविष्णुपरियेसा ॥ ३२ ॥ बोलावूनिदीपकासी ॥ ह्मणतसेहृषीकेशी ॥ तुष्ट
लोंतुझेभक्तीसी ॥ वरमागह्मणतसे ॥ ३३ ॥ दीपकह्मणेविष्णुसी ॥ कायभक्तीदेखोनिआह्मां
सी ॥ वरदेतोसीपरियेसी ॥ कवणकार्यासांगमज ॥ ३४ ॥ लक्षकोटीसहस्त्रवरुषीं ॥ तपकरिती
अरण्यबासी ॥ त्यांसीकरितोसीउदासी ॥ ॥ वरूनदेसीनारयणा ॥ ३५ ॥ मींतरींतुजभजत
नाहीं ॥ तुझेंनामस्मरतनाहीं ॥ बलात्कारेंयेवोनिपाहीं ॥ केवींदेशीवरमज ॥ ३६ ऐको

निदीपकाचेंवचन ॥संतोषलानारायण॥सांगतसेविस्तारोन ॥ तयादीपकाप्रतीदेखा ॥३७
गुरुभक्तीकरिशीनिर्वाणेंसी[1] ॥ ह्मणोनिआह्मींजाहलोंसंतोषी ॥ जेभक्तिकेलीत्वांगुरूसी ॥ ते
चिआह्मासींपावली ॥ ३८ ॥ जोनरअसेलगुरुभक्तजाण ॥ तोचिमाझाजीवप्राण ॥ त्यासी
वश्यझालोंआपण ॥ जेंमागेलतेंदेतोंतया ॥३९॥ सेवाकरीमातापिता ॥ तोपावेमजतत्वता
॥ पतीसेवास्त्रियाकरितां ॥ तेहीमजपावतसे ॥ ४० ॥ एकाद्याभल्याब्राह्मणासी ॥ यतीयो
गेश्वरतापसी ॥ करितीनमनभक्तीसी ॥ तेचिमजपावेजाणा ॥ ४१ ॥ ऐसेंऐकोनिदीपक ॥
नमिताझालाआणिक ॥ विनवितसेदेख ॥ ह्मणेसिद्धनामधारका ॥ ४२ ॥ ऐकविष्णुहृषीके
शी ॥ निश्चयअसामाझेमानसीं ॥ वेदशास्त्रमीमांसादिकांसी ॥ गुरुआह्मासींदणार ॥ ४९
॥ गुरूपासूनिसर्वज्ञान ॥ त्रयमूर्तीहोतीआह्माअधीन[2] ॥ आमुचागुरूचिदेवजाण ॥ अन्यथा
नाहींजाणपां ॥ ४४ ॥ सर्वदेवसर्वतीर्थ ॥ गुरूचिआह्माअसेसत्य ॥ त्याचेनिआह्मांपरमार्थ
॥ कायदूरअसेसांगा ॥ ४५ ॥ समस्तयोगीसिद्धजन ॥ गुरुवांचुनिनहोतीसज्ञान ॥ ज्ञान
होतांईश्वरआपण ॥ केविंदूरअसेसांगा ॥ ४६ ॥ जोवरद्यालतुह्मीमज ॥ श्रीगुरुदेतोकाय
चोज[3] ॥ याकारणेंश्रीगुरुराज ॥ भजतसेंपरियेसा ॥ ४७ ॥ संतोषोनीनारायण ॥ ह्मणेधन्य
धन्यमाझाप्राण॥तुंचिशिष्यशिरोरत्न॥बाळकतुंचिआमुचा॥४८॥कांहींतरींमागआतां॥वर

---

१ निश्चयेकरून २ स्वाधीन ३ चागलें

देईनतत्वता॥विश्वनाथआलाहोता॥दुसरेनवरद्यावयासिमींआलों ॥ ४९ ॥ आमुचेनिमनसं
तोषीं॥वरमागजोतुझेमानसीं॥तुजवश्यझालोंनिर्धारेंसी॥जेंपाहिजेतेंदेईनआतां॥५०॥ दी
पकह्मणेविष्णूसी ॥ जरीवरआह्मादेसी ॥ गुरुभक्तीअधिकहोयमानसीं ॥ ऐसेंज्ञानमजद्यावें
॥ ५१ ॥ गुरूचेंरूपआपणओळखें ॥ ऐसेंज्ञानदेईसुखें ॥ यापरतेंनमार्गें[1]निकें ॥ ह्मणोनिचर
णींलागला ॥ ५२ ॥ दिधलावर[2]शार्ङ्गपाणीं ॥ संतोषोनीबोलेवाणी ॥ अरेदीपकाशिरोमणी
॥ तूंमाझाप्राणसखाहोसी ॥ ५३ ॥ तुवांओळखिलेंगुरूसी ॥ देखिलेंदृष्टींपरब्रह्मासी ॥ आ
णीकजरीआह्मापुससी ॥ सांगेनऐकाएकचित्तें ॥ ५४ ॥ लौकिकसुबुद्धिहोयजैसी ॥ धर्माध
र्मसुमनेंतैशीं ॥ उत्कृष्टाहूनिउत्कृष्टेसी ॥ स्तुतीकरींगाअहर्निशी ॥ ५५ ॥ जेजेसमयींश्रीगु
रूसी ॥ तूंभक्तीनेंस्तुतीकरिसी ॥ तेणेंहोऊंआह्मींसंतोषी ॥ तेचिआमुचीस्तुतीजाण ॥५६॥
वेदवाचितीसांगेसी ॥ वेदांतभाष्यअहर्निशी ॥ वाचितीजनउत्कृष्टेंसी ॥ आह्मांपावेनिर्धारीं
॥ ५७ ॥ बोलतीवेदसिद्धांत ॥ गुरुचिब्रह्मअसेंह्मणत ॥ याचिकारणेंगुरुभजतांसत्य ॥
सर्वदेवतातुजवश्य ॥ ५८ ॥ गुरुह्मणजेअक्षरेंदोन ॥ अमृताचासमुद्रजाण ॥ तयाम
ध्येंबुडतां[3]क्षण ॥ केविंहोयपरियेसा ॥ ५९ ॥ जयाचेहृदयींगुरुस्मरण ॥ तोचित्रिलो
कींपूज्यजाण ॥ अमृतपानसदांसगुण ॥ तोचिशिष्यअ[4]मरहोय ॥ ६० ॥ श्लोक ॥

---

१ निराळें २ विष्णु ३ तत्काळ ४ मरणरहित देव

यदाममशिवस्यापिब्रह्मणोब्राह्मणस्याहि ॥ अनुग्रहोभवेन्नृणांसेव्यतेसद्गुरुस्तदा ॥६१॥ टीका ॥ आपणअथवाईश्वरू ॥ ब्रह्माजरीदेतावरू ॥ तद्वत्फळदातागुरू ॥ गुरुत्रैमूर्तीयाचिकारणें ॥६२॥ ऐसावरदीपकासी ॥ दिधलाविष्णूनेंपरिसी ॥ ब्रह्मासांगेकलीसी ॥ एकचित्तेंपरियेसा ॥६३॥ वरलां[1]धोनीदीपक ॥ गेलागुरूचेसन्मुख ॥ पुसतसेगुरूऐक ॥ तयाशिष्यादीपकासी ॥६४॥ ऐकशिष्याकुळदीपका ॥ कायदिधलेंवैकुंठनायका ॥ विस्तारोनिसांगेंनिकों[2] ॥ माझेंमनास्थिरहोय ॥६५॥ दीपकह्मणेगुरूसी ॥ वरदिधलाहृषीकेशीं ॥ म्यांमागितलेंतयासी ॥ गुरुभक्तिव्हावीह्मणोनियां ॥६६॥ गुरूचीसेवातत्परेंसी ॥ अंतःकरणदृढेंसी ॥ वरदिधलासंतोषीं ॥ दृढभक्तीमाझीतुमचेचरणीं ॥६७॥ संतोषोनीश्रीगुरू ॥ प्रसन्नझालासक्षात्कारू ॥ जीविलेंहोयतूंस्थिरू ॥ काशिपूरींवासकरीं ॥६८॥ तुझेंवाक्येंसर्वसिद्धी ॥ तुझेघरींनवविधी ॥ विश्वनाथतुझेस्वाधीं[3] ॥ ह्मणेगुरूसंतोषोनी ॥६९॥ तुझेंस्मरणजेकरिती ॥ त्यांचेकष्टनिवारणहोती ॥ श्रियायुक्तनांदती ॥ तुझेस्मरणमात्रेंसी ॥७०॥ येणेंपरीशिष्यासी ॥ प्रसन्नझालापरियेसीं ॥ दिव्यदेहझालातत्क्षणेंसीं ॥ झालागुरुवेदधर्म ॥७१ शिष्याचाभावपहावयास ॥ कुष्टीझालामहाक्लेश ॥ तोतापसीअतिविशेष ॥ त्यासींकैंचेंपापराहे ७२ लोकानुग्रहकरावयासी ॥ गेलाहोतापुरींकाशी ॥ काशिक्षेत्रमहिमाऐसी ॥ पापजायसहस्त्र

---

१ पावोन २ अत्यंत, चांगलें स्वाधीन

जन्मींचें ॥ ७३ ॥ तयाकाशीनगरांत ॥ धर्मअथवाअधर्मरत ॥ वासकरितीक्कचित ॥ त्यांसिपुनर्जन्मनाहींजाणा ॥ ७४ ॥ सूतह्मणेॠषेश्वरांसी ॥ येणेंप्रकारेंकलीसी ॥ सांगेब्रह्मापरियेसीं ॥ शिष्यदीपकआख्यान ॥ ७५ ॥ सिद्धह्मणेनामकरणी ॥ दृढमनअसावेंयाचिगुणीं ॥ तरींचतरेलभवार्णीं ॥ गुरुभक्तिअसेयेणेंविधी ॥ ७६ ॥ ॥ श्लोक ॥ यत्रयत्रदृढाभक्तिर्यदाकस्यमहात्मनः ॥ तत्रतत्रमहादेवःप्रकाशमुपगच्छति ॥ ७७ ॥ ॥ टीका ॥ जरींभक्तीअसेदृढेंसी ॥ त्रि[1]करणसहमानसीं ॥ तोचिला[2]धेईश्वरासी ॥ ईश्वरहोयतयावश ॥ ॥ ७८ ॥ गंगाधराचानंदन ॥ श्रोतयांसिकरीनमन ॥ नह्मणावेंन्यूनपूर्ण ॥ माझेबोबडेबोलां ॥ ७९ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रपरमकथाकल्पतरौ श्रीनृसिंहसरस्वत्युपाख्याने सिद्धनामधारकसंवादे शिष्यदीपकाख्यानंनामद्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥ ॥ श्रीदत्तात्रेयार्पणमस्तु ॥
॥ ओव्यांची संख्या ॥ २७९ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

---

१ कायीक, वाचीक, मानसीक २ पावे

अध्याय ३ रा.

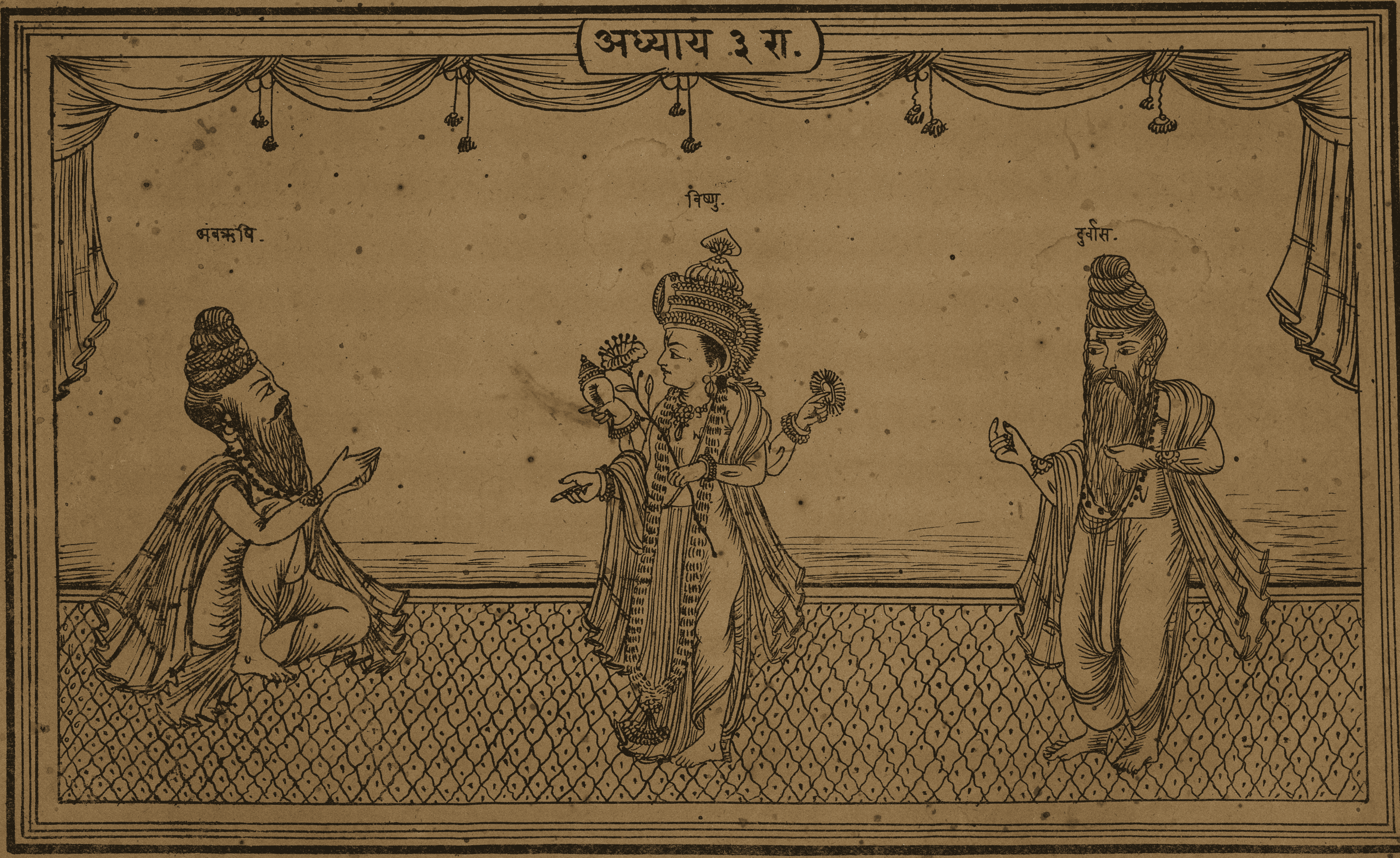
अंबऋषि.
विष्णु.
दुर्वास.

श्रीगणेशायनमः ॥ येणेंपरीसिद्धमुनी ॥ सांगताझालाविस्तारोनी ॥ संतोषोनिनामकरणी
॥ विनवीतसेमागुती ॥ १ ॥ जयजयाजीसिद्धमुनी ॥ तारकतूंआह्मालागुनी ॥ संदेहहोता
माझेमनीं ॥ आजितूवांफेडिला ॥ २ ॥ तुझेनीसर्वस्वलाधलों[1] ॥ आनंदजळींबुडालों ॥ परमत
त्वजोडलों ॥ आजिचेनीदातारा ॥ ३ ॥ ऐसेंश्रीगुरुमहिमान ॥ मजनिरोपिलेंतुवांज्ञान ॥ आनंदमयमाझेंमन ॥ तुझेनिधर्मेंस्वामियां ॥ ४ ॥ कवणेठायींतुमचावास[2] ॥ नित्यतुह्माकोठेंग्रास[3] ॥
होईनआतांतुझादास ॥ ह्मणोनिचरणींलागला ॥ कृपानिधीसिद्धमुनी ॥ तयाशिष्याआलिंगोनी ॥ आशीर्वचनदेऊनी ॥ सांगेआपुलावृत्तांत ॥ ६ ॥ जेजेस्थानींहोतेगुरू ॥ तेथेंअसतोचमत्कारू ॥ पुसशीजरीआह्माआहारू ॥ गुरुस्मरणींनित्यजाणा ॥ ७ ॥ श्रीगुरुचरित्रमहिमान ॥
तेंचिआह्माअमृतपान ॥ सदांसेवितोंयाचेगुण ॥ ह्मणोनिपुस्तकदाविलें ॥ भुक्तिमुक्तीपरमार्थ
॥ जेंजेंवांछिजेमनांत ॥ तेंतेंसाध्यहोयत्वरित ॥ गुरुचरित्रऐकतां ॥ ९ ॥ धनार्थीयासीअक्षयधन ॥
पुत्रपौत्रादिगोधन ॥ कथाऐकतांहोयजाण ॥ ज्ञानसिद्धीतात्काळ ॥ १० ॥ जेभक्तीनेंसमस्तएक
॥ पढतीऐकतीभक्तलोक ॥ काम्यहोयतात्काळिक ॥ निपुत्रिकांपुत्रहोती ॥ ११ ॥ ग्रहरोगादि
पीडन ॥ नहोतीव्याधीकधींजाण ॥ जरींमनुष्यासअसेलबंधन ॥ त्वरितसुटेऐकतां ॥ १२ ॥
ज्ञानवंतशतायुषी ॥ ऐकतांहोयभरंवसीं[4] ॥ ब्रह्महत्यापापेंनाशी ॥ एकचित्तेंऐकतां ॥ १३ ॥

---

१ पावलो २ राहणें ३ भोजन ४ निश्चित

इतुकेंऐकोनित्याअवसरीं ॥ नामधारकनमस्कारी ॥ स्वामीमातेंतारींतारीं ॥ कृपानिधीसि
द्धमुनी ॥ १४ ॥ साक्षात्कारेंगुरुमूर्ती ॥ भेटलासितूंजगज्ज्[1]योती ॥ होतीवासनामाझेचित्तीं ॥
गुरुचरित्रऐकावें ॥ १५ ॥ एकादातृषेनेंपीडित ॥ जातअसतांमार्गस्थ ॥ त्याआणूनिदेती
अमृत ॥ तयापरीतूंमजभेटलासी ॥१६॥ गुरूचामहिमाऐकोंकानीं ॥ सांगिजेस्वामीविस्ता
रोनी ॥ अंधःकारअसतांरजनी ॥ सूर्योदयापरिकरी ॥१७॥ इतुकियाअवसरीं ॥ सिद्धयो
गीअभयकरी ॥ धरोनियांसव्यकरीं ॥ घेवोनिगेलास्वस्थाना ॥१८॥ असेठावज्ञानपंथीं ॥
कल्पवृक्षअश्वत्थीं ॥ बैसोनिसांगेज्ञानज्योती ॥ ऐकशिष्यानामधारका ॥१९॥ नेणसीसोय
गुरुदास्यका ॥ याचिकारणेंउप[2]बाधका॥होतीतुजअनेका॥चिंताक्लेशघडतीतुज ॥ २० ॥ ओ
ळखावयागुरुमूर्तीसी॥आपुलाआचारपरियेसीं॥दृढभक्तीधरोनीमानसीं ॥ओळखिजेमगश्री
गुरू॥२१॥ऐकोनिसिद्धाचेंवचन॥संतोषेनामधारकसगुण॥क्षणक्षणाकरीनमन॥करुणावचनें
करोनियां ॥ १२ ॥ तापत्रयाग्नींतपोळलों ॥ मींसंसारसागरींबुडालों ॥ क्रोधादिजळचरींवे
ष्टिलों ॥ अज्ञानजाळेंवेष्टूनियां ॥ २३ ज्ञाननौकींबसउनी ॥ कृपेचावायुपा[3]लाणुनी ॥ देहता
रककरूनी ॥ तारावेंमातेंस्वामियां ॥ २४ ॥ ऐशियाकरुणावचनीं ॥ विनवीतसेनामक
रणी ॥ मस्तकसिद्धाचियाचरणीं ॥ ठेविताझालापुनःपुनः ॥ २५ ॥ तवबोलिलासिद्ध

---

१ जगप्रकाशकती २ पीडा ३ कृपारूप वायूसोडून

मुनी ॥ नधरींचिंताअंतःकरणीं ॥ उठवीतसेआश्वासोनी ॥ सांकडेंफेडीनतुझेंआतां ॥ २६॥
ज्यांसिनाहींदृढभक्ती ॥ सदांदैन्येंकष्टती ॥ श्रीगुरूवरीबोलठेविती ॥ अविद्यामायावेष्टुनी
॥२७॥ संशयधरोनीमानसीं ॥ श्रीगुरुकायदेईलह्मणसी ॥ तेणें[2]गुणेंहाभोगभोगिसी ॥ ना
नाकष्टेंव्याकुळित ॥ २८ ॥ सांडोनिसंशयनिर्धार ॥ गुरुमूर्तीदेईलअपार ॥ ऐसादेवकृपासा
गर ॥ तुजनुपेक्षीसर्वथा ॥ २९ ॥ गुरुमूर्तीकृपासिंधू ॥ प्रख्यातअसेवेदांतबोधू ॥ तुझेअंतः
करणींवेधू ॥ असेतयाचरणावरी ॥ ३० ॥ तोदातारअखिलमही ॥ जैसामेघाचागुणपाहीं
पर्जन्यपडतोसर्वांठार्यी ॥ कृपासिंधूऐसाअसे ॥ ३१ ॥ त्यांतचीपात्रानुसार ॥ सांगेनसाक्षी
एकथोर ॥ सखोलभूमींउदकस्थिर ॥ उन्नतींउदकनाहींजाणा ॥ ३२ ॥ दृढभक्तीजाणास
खोलभूमी ॥ दांभिकओळखाउन्नततुह्मीं ॥ याचिकारणेंमनोकर्मीं ॥ निश्चयावेंश्रीगुरूसी ॥
॥ ३३ ॥ ह्मणोनिश्रीगुरुउपमा ॥ ऐसाकवणाअसेमहिमा ॥ प्रपंचहोयपरब्रह्मा ॥ हस्तमस्त
कींठेवोनियां ॥३४॥ कल्पतरूसीद्यावीउपमा ॥ कल्पिलेंलाभेत्याचामहिमा ॥ नकल्पितांपुर
वीकामा ॥ कामधेनूश्रीगुरू ॥३५॥ ऐसाश्रीगुरुपरब्रह्ममूर्ती ॥ ख्यातीअसेश्रुतिस्मृतीं ॥ संदेह
सांडूनीएकचित्तीं ॥ ध्यायपदांबुजश्रीगुरूचें ॥ ३६ ॥ इतुकेंपरिसोनिनामधारक ॥ नमनकरूनि
क्षणेक ॥ करसंपुटजोडुनीऐक ॥ विनवीतसेसिद्धासी ॥ ३७ ॥ श्रीगुरुसिद्धयोगेश्वरा ॥ कामधेनूकृ

---

१ संशय २ त्यागुणानें

पासागरा ॥ विनवीतसेअवधारा ॥ सेवकतुमचास्वामियां ॥ ३९ ॥ स्वामीनीनिरोपिलेंसक
ळ ॥ झालेंमाझेंमननिर्मळ ॥ वेधलागलाअसेकेवळ ॥ चरित्रश्रीगुरूचेंऐकावया ॥ ३९ ॥ गुरु
त्रयमूर्तीऐकोंकार्नीं ॥ कांअवतरलेमनुष्ययोर्नीं ॥ सर्वसांगावेंविस्तारोनी ॥ ह्मणोनिचरणीं
लागला ॥४०॥ मगकायबोलेयोगींद्र ॥ बारेशिष्यातूंपूर्णचंद्र ॥ माझाबोधसमुद्र ॥ कैसातुवां
उत्साहविला ॥४१॥ तूतेंमहासुखलाधलें[1] ॥ गुरुदास्यत्वफळलें[2] ॥ परब्रह्मअनुभवलें ॥ आजि
चेनितुजआतां ॥ ४२ ॥ हिंडतआलोंसकळक्षिती ॥ कवणानव्हेऐशीमती ॥ गुरुचरित्रनपुस
ती ॥ तूतेंदेखिलेंआजिआह्मीं ॥ ४३ ॥ ज्यासीइहपरत्रींचीचाड[3] ॥ त्यासींहीकथाअसेगोड
॥ त्रिंकरणें[4]करोनियांदृढ ॥ एकचित्तेंऐकिजे ॥ ४४ ॥ तूंभक्तकेवळश्रीगुरूचा ॥ ह्मणोनि
भक्तीझालीउंचा ॥ निश्चयोमानींमाझियावाचा ॥ लाधँसी[6]चारीपुरुषार्थ ॥ ४५ ॥ धन
धान्यादिसंपत्ती ॥ पुत्रपौत्रश्रुतिस्मृती ॥ इहसौख्यआयुष्यगती ॥ अंतींगतीअसेजाणा ॥
॥ ४६ ॥ गुरुचरित्रकामधेनू ॥ वेदशास्त्रसंमतजाणू ॥ अवतरलात्रयमूर्तीआपणू ॥ धरो
निनरवेषकलियुगीं ॥ ४७ ॥ कार्याकारणअवतार ॥ होऊनियेतीहरिहर ॥ उतरावया
भूमिभार ॥ भक्तजनांतेंतारावया ॥ ४८ ॥ ऐकोनिसिद्धाचेवचना ॥ प्रश्नकरीशिष्यरा
णा ॥ त्रयमूर्तीअवतारकिंकारणा ॥ देहधरोनीमानुषी ॥ ४९ ॥ विस्तारोनीतेंआह्मा

---

१ प्राप्तझालें २ सफळझालें ३ इच्छा ४ काया वाचा मन ५ उत्तम ६ पावशी

सी ॥ सांगास्वामीकृपेसी ॥ ह्मणोनिलागलाचरणासी ॥ करुणावचनेंकरोनियां ॥५०॥ सि
द्धह्मणेनामधारका ॥ त्रयमूर्तींचेतीं[1]नगुणऐका ॥ आदिवस्तूआपणएका॥प्रपंचवस्तूतीनजा
णा ॥ ५१ ॥ ब्रह्मयाचारजोगुण ॥ सत्वगुणविष्णुजाण ॥ तमोगुणउमारमण ॥ मूर्तीएकचि
अवधारा ॥५२॥ ब्रह्मासृष्टीरचनेसी ॥ पोषकविष्णुपरियेसी ॥ रुद्रमूर्तीप्रळयासी ॥ त्रयमू
र्तींचेतीनगुण ॥५३॥ एकावेगळेएकनहोती ॥ कार्याकारणअवतारहोती ॥ भूमीचाभारफेडि
ती ॥ प्रख्यातअसेपुराणीं ॥५४॥ सांगेनसाक्षआतांतुज ॥ अंबरीषह्मणिजेद्विज॥ एकादशी
व्रताचियेकाज ॥ विष्णूसीअवतारकरविले ॥५५॥ अवतारव्हावयाकारण ॥ सांगेनतुजला
विस्तारून ॥ मनकरोनीसावधान ॥ एकचित्तेंपरियेसा ॥५६॥ द्विजकरीएकादशीव्रत ॥ पू
जाकरीअ[2]भ्यागत ॥ निश्चयोकरीदृढचित्त॥हरिचिंतनसार्वकाळ ॥५७॥ असोत्याचियाव्रता
सी ॥ भंगकरावयाआलाऋषी ॥ अतिथीहोउनीं[3]हटेंसी ॥ पावलामुनीदुर्वास ॥ ५८ ॥ ते
दिवसींसाधनद्वादशी[4]घडीएक ॥ आलाअतिथीकारणिक ॥ अंबरीषासपडलाधा[5]क ॥ केवीं
घडेह्मणोनियां ॥ ५९ ॥ ऋषीआलेदेखोनी ॥ अंबरीषानेंअभिवंदोनी ॥ अर्घ्यपाद्यदेवोनी
॥ पूजाकेलीउपचारें ॥ ६० ॥ विननीतसेऋषेश्वरासी ॥ शीघ्रजावेंस्नानासी ॥ साधनआ
हेघटिकाद्वादशी ॥ यावेंअनुष्ठानसारोनियां ॥ ६१ ॥ ऋषीजाउनीनदीसी ॥ अनुष्ठानक

---

१ सत्व रज तम २ अभ्यागताची ३ दुराग्रहें ४ एकघटिका ५ भय

रितीविधीसी ॥ विलंबलागतांतयासी ॥ आलीसाधनघटिका ॥ ६२ ॥ व्रतभंगहोईलह्मणोनी ॥ पारणेंकेलेंतीर्थघेऊनी ॥ नानाप्रकारपक्वान्नीं ॥ पाककेलाॠषीतें ॥ ६३ ॥ तंवआले दुर्वासदेखा ॥ पाहुनीअंबॠषीच्यामुखा ॥ ह्मणेभोजनकेलेंसिकां ॥ अतिथिवीणदुरात्मया ॥ ६४ ॥ शापदेतांॠषेश्वर ॥ द्विजेंस्मरलाशार्ङ्गधर ॥ करावयाभक्तांचाकैवार ॥ टाकूनआलावैकुंठा ॥ ६५ ॥ भक्तवत्सलनारायण ॥ शरणागताचेंरक्षण ॥ बिरुदबोलतीपुराणेंजाण ॥ धांवेधेनुवत्सासिजैसी ॥ ६६ ॥ शापिलेंॠषीनेंद्विजासी ॥ जन्मावेंगाअखिलयोनीसी ॥ तंवपावलाहृषीकेशी ॥ येऊनीजवळीउभाठेला ॥ ६७ ॥ मिथ्यानव्हेॠषीचेंवचन ॥ द्विजेंधरिलेश्रीविष्णूचेचरण ॥ भक्तवत्सलब्रीदजाण ॥ तयामहाविष्णूचें ॥ ६८ ॥ विष्णूह्मणेदुर्वासासी ॥ तुवांशापिलेंअंबॠषीसी ॥ राखीनआपुल्यादासासीं ॥ शापआह्मासीतुह्मींद्यावा ॥ ६९ ॥ दुर्वासज्ञानीॠषेश्वर ॥ केवळईश्वरअवतार ॥ फेडावयाभूमिभार ॥ कारणअसेपुढेंह्मणतसे ॥ ७० ॥ जाणोनिज्ञानीशिरोमणी ॥ ह्मणेतपकरितां[1]युगें[2]क्षोणीं ॥ भेटीनव्हेहरिचरणीं ॥ भूमिवरीदुर्लभ ॥ ७१ ॥ शापसंबंधेंअवतरोनी ॥ येईललक्ष्मीघेऊनी ॥ तारावयालागोनी ॥ भक्तजनांसमस्तां ॥ ७२ ॥ परोपकारसंबंधेसी ॥ शापद्यावाविष्णूसी ॥ भूमिभारफेडावयासी ॥ कारणअसेह्मणोनियां ॥ ७३ ॥ ऐसेंविचारोनीमानसीं ॥ दुर्वा

---

[1] बहुतयुगे [2] पृथ्वीवर

सह्मणेविष्णूसी ॥ अवतारोनीभूमीसी ॥ नानास्थानींजन्मावें ॥ ७४ ॥ प्रसिद्धहोसीवे
ळदाहा[1] ॥ उपर[2]अवतारपूर्णपहा ॥ सहजतूंविश्वात्मामहा ॥ स्थूळसूक्ष्मींवससीतूं ॥ ७५ ॥
ऐसाकार्याकारणशाप ॥ अंगिकारीजगाचाबाप ॥ दुष्टांवरीअसेकोप ॥ सृष्टिप्रतिपाळकरा
वया ॥ ७६ ॥ ऐसेदाहाअवतारझाले ॥ असेतुवांकर्णींऐकिलें ॥ महाभागवतींविस्तारिलें
अनंतरूपीनारायण ॥ ७७ ॥ कार्याकारणअवतारहोती ॥ क्वचित्प्रकटक्वचित्गुप्ती ॥ तेब्र
ह्मज्ञानीजाणती ॥ मूढमतीकायजाणे ॥ ७८ ॥ आणीकसांगेनतुज ॥ विनोदझालासेसहज
अनुसूयाअत्रिऋषीचीभाज[3] ॥ पतिव्रताशिरोमणी ॥ ७९ ॥ तिचेगृहींजन्मजाहलें ॥ त्रयमू
र्तीअवतरले ॥ कपटवेषधरोनीआले ॥ पुत्रजाहलेतियेचे ॥ ८० ॥ नामधारकपुसेसिद्धासी ॥
विनोदकथानिरोपिलीसी ॥ देवअतिप्रकटवेषीं ॥ पुत्रजहालेकवणेपरी ॥ ८१ ॥ अत्रिऋषी
पूर्वीकवण ॥ कवणापासूनिउत्पन्न ॥ मूळपुरुषहोताकवण ॥ विस्तारोनीमजसांगावें ॥ ८२ ॥
ह्मणेसरस्वतीगंगाधर ॥ पुढीलकथेचाविस्तार ॥ ऐकतांहोयमनोहर ॥ सकलाभीष्टेंसाधती
॥ ८३ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रपरमकथाकल्पतरौ ॥ श्रीनृसिंहसरस्वत्युपाख्यानेसिद्धनामधार
कसंवादेअंबरीषव्रतनिरूपणंनामतृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥ ॥ ओंव्यासंख्या ॥ ८३ ॥

---

[1] दाहावेळ [2] मग [3] भार्या

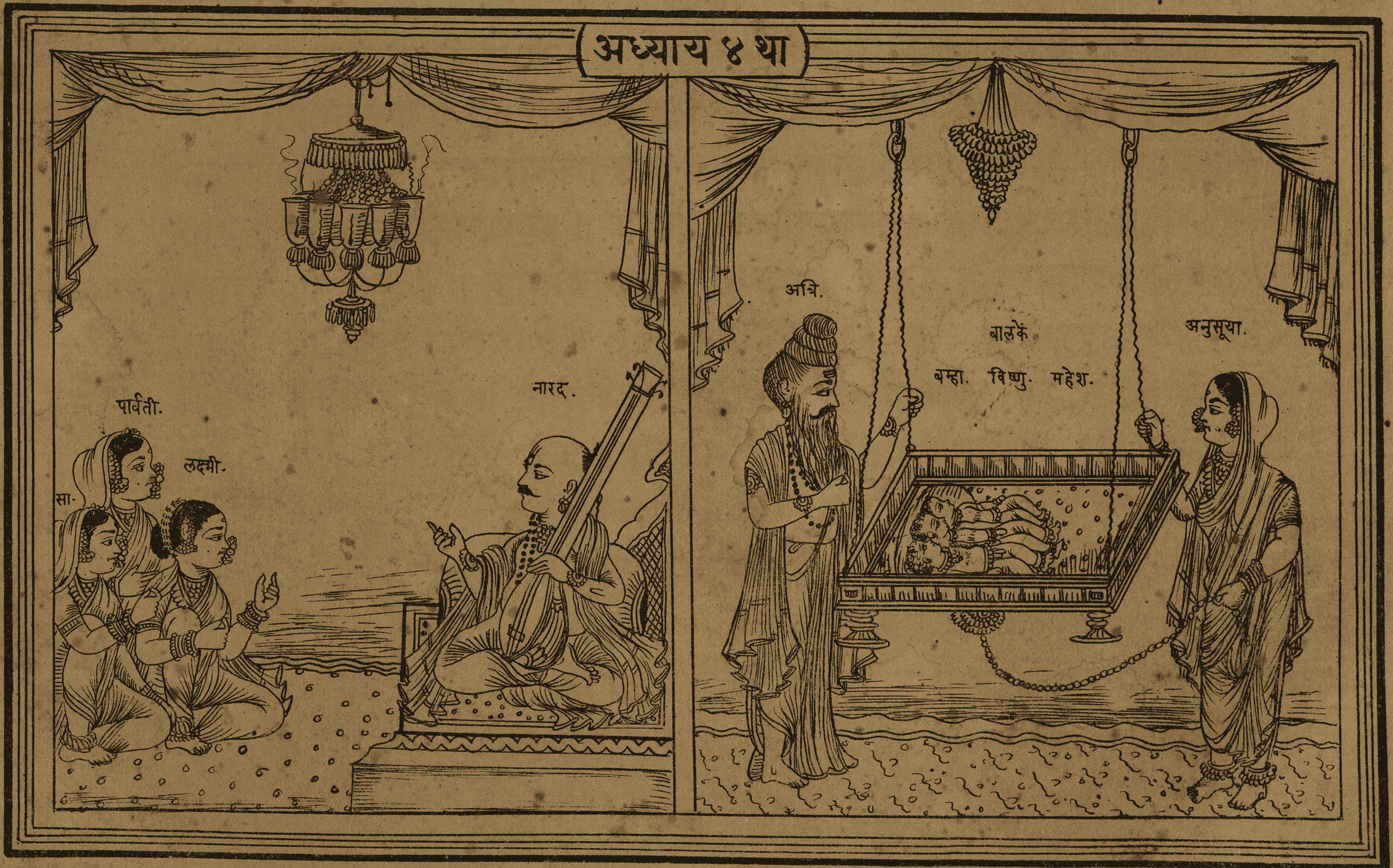
अध्याय ४ था
पार्वती.
लक्ष्मी.
सा.
नारद.
अत्रि.
बाळकें
ब्रम्हा.
विष्णु.
महेश.
अनुसूया.

श्रीगणेशायनमः ॥ ऐशीशिष्याचीविनंती ॥ ऐकोनसिद्धकायबोलती ॥ सा[१]धुसाधुतुझीभक्ती ॥ प्रीतीपावोगुरचरणीं ॥ १ ॥ ऐकशिष्यचूडामणी ॥ धन्यधन्यतुझीवाणी ॥ आठवतसेतुझ्याप्रश्नीं ॥ आदिमध्यावसानक ॥२॥ प्रश्नकेलाबरवानिका ॥ सांगेनआतांतुजनिवेका ॥ अत्रिऋषीचापू[२]र्वका ॥ सृष्टीपासोनीसकळ ॥३॥ पूर्वींसृष्टिनव्हतीकांहीं ॥ जळमयहोतेंसर्वही ॥ आपोनारायणह्मणोनिपाहीं ॥ वेदबोलतीयाचीकारणें ॥४॥ उदकआपोनारायण ॥ सर्वांठाईंवासपूर्ण ॥ बुद्धिसंभवप्रपंचगुण ॥ हिरण्यगर्भअंडनिर्मिलें ॥५॥ तेंचिब्रह्मांडनामजाहलें ॥ रजोगुणब्रह्मयासिनिर्मिलें ॥ हिरण्यगर्भनामपावलें ॥ देवतां[३]वर्षएकहोतें ॥ ६ ॥ तेंचिब्रह्मांडदेखा ॥ फुटोनिशक[४]लेंझालींऐका ॥ एकशकलभूमिका ॥ होऊनिठेलींशकलेंदोनीं ॥७॥ ब्रह्मातेथेंउपजोन ॥ रचिलेंचवदाहीभुवन॥दाहीदिशामानसवचन ॥ काळकामक्रोधादिसकळ ॥ ८ ॥ पुढेंसृष्टिरचावयासी ॥ सप्तपुत्रउपजवीमानसीं॥नामेंसांगेनपरियेसीं॥ सातजणब्रह्मपुत्र ॥९॥ मरीचिअत्रिआंगिरस ॥ पुलस्त्यपुलहकक्रतुवसिष्ठ ॥ सप्तपुत्रजाहलेश्रेष्ठ ॥ सृष्टिकर्ताब्रह्माजाण ॥ १० ॥ सप्तब्रह्मपुत्रांमधीलअत्री ॥ तेथूनिपी[५]ठगुरुसंतती ॥ सांगेनऐकाएकचित्तीं ॥ सभाग्यनामधारका ॥ ११ ॥ ऋषिअत्रीचीभार्या ॥ नामतिचेंअनुसया ॥ पतिव्रताशिरोमणीया ॥ जगदंबातेचिजाणा ॥ १२ ॥ तिचेंसौंदर्यलक्षण ॥ व

---

१ उत्तम २ पूर्वजा ३ देवांचे एवर्ष ह्मणजे मनुष्याचे जे वर्ष तो देवाचा दिवस अशा मानानें ४ तुकडे ५ स्थान

र्णूंशकेऐसाकोण ॥ जिचापुत्रचंद्रआपण ॥ तिचेंरूपकायसांगों ॥ १३ ॥ पतिसेवाकरीबहुत
॥ समस्तसुरवरभयाभीत ॥ स्वर्गैश्वर्यघेईलत्वरित ॥ ह्मणोनिचिंतितीमानसीं ॥१४॥ इंद्रा
दिसुरवरमिळूनी ॥ त्रयमूर्तींपासींजाउनी ॥ विनवितातीप्रकाशोनी ॥ आचारअत्रिऋषीचा
॥१५॥ इंद्रह्मणेस्वामिया ॥ पतिव्रतास्त्रीअनुसया ॥ आचारतिचासांगोंकाया ॥ तुह्मांप्रती
विस्तारोनी ॥१६॥ पतिसेवाकरीभक्तीसीं ॥ मनोवाक्कायमानसीं॥अतिथिपूजामहाहर्षीं ॥
विमुखनव्हेकवणेकाळीं ॥१७॥ तिचाआचारदेखोनी॥सूर्यभीतसेगगनीं ॥ उष्णतिजलाहो
ईलह्मणोनी ॥ मंदमंदतपतसे ॥१८॥ अग्निझालाभयाभीत॥शीतळअसेवर्तत॥वायुझालाभ
यचकित॥मंदमंदवर्ततसे ॥१९॥ भूमिंआपणाभिऊनिदेखा॥नम्रजाहलीपादुका ॥ शापदेई
लह्मणोनिऐका॥समस्तआह्मींभीतसों ॥२०॥ नेणोंघेईलकवणस्थान॥कोण्यादेवाचेंहिरोन॥
एकाद्यातेंवरदेतांजाण ॥ तोहिआमुतें[2]मारूंशके ॥२१॥ यासिकरावाउपाय ॥ तूंजगदात्मा
देवराय ॥ जाईलआमुचास्वर्गठाय ॥ ह्मणोनिआलोंतुह्मांसांगों ॥ २२ ॥ नकरालजरी
उपायासी ॥ सेवाकरूंआह्मींतिसीं[3] ॥ तिचेद्वारींअहर्निशीं ॥ राहूंचित्तधरोनियां ॥ २३ ॥
ऐसेंऐकोनित्रयमूर्तीं ॥ महाक्रोधेंकांपती ॥ चलाजाऊंपाहूंकैसीसती ॥ ह्मणतीआहेपतिव्र
ता ॥ २४ ॥ व्रतभंगकरूनितिसी ॥ ठेऊनियेऊंभूमीसी ॥ अथवावैवस्वतालयासी[4] ॥

---

१ कायसांगो २ आह्मातें ३ अनुसयेची ४ यमसदनीं

पाठऊंह्मणोनिनिघाले ॥ २५ ॥ वास[1]पाहावयासतीचे ॥ त्रयमूर्तिवेषभिक्षुकाचे ॥ आश्रमा
आलेअत्रीचे ॥ अभ्यागतहोऊनियां ॥ २६ ॥ ऋषिकरूंगेलाअनुष्ठान ॥ मागेंआलेत्रयमू
र्तिआपण ॥ अनुसयेसीआइवासुन ॥ अतिथिआपणआलोंह्मणती ॥ क्षुधेंबहुपीडोन॥आ
ह्मींआलोंब्राह्मण ॥ त्वरितद्यावेंसतीअन्न ॥ अथवाजाऊंआणिकाठाया ॥ सदांतुमचेआश्र
मांत ॥ संतर्पणअभ्यागत ॥ ऐकोंआलीकीर्तिविख्यात ॥ ह्मणोनिआलोंअनुसये ॥ २९ ॥
इच्छाभोजनदानतुह्मीं ॥ देतांह्मणोनिऐकिलेंआह्मीं ॥ ठां[2]कोनिआलोंयाचिकामीं ॥इच्छाभो
जनमागावया ॥ ३० ॥ इतुकेंऐकोनिअनुसया ॥ नमनकेलेंतत्क्षणिया ॥ बैस[3]कारकरूनियां
॥ क्षालनकेलेचरणत्यांचे ॥ ३१ ॥ अर्घ्यपाद्यदेऊनित्यांसी ॥ गंधाक्षतापुष्पेंसी ॥ सवेंचह्म
णतसेहर्षी ॥ ऑरोगणसारिजे ॥ ३२ ॥ अतिथिह्मणतीतयेवेळीं ॥ करोनिआंळोंवोआंघो
ळी ॥ ऋषियेतीबहुतांवेळीं ॥ त्वरितआह्मांभोजनद्यावें ॥ ३३ ॥ वासनापाहूनिअतिथीतें
॥ कायकेलेंपतिव्रतें ॥ ठायघातलेत्वरितें ॥ बैसकारकेलादेखा ॥ ३४ ॥ बैसवूनियांपाटाव
री ॥ घृतेंसीपात्रअभि[5]घारी ॥ घेऊनिआलीआपणक्षिरी ॥ शाकपाकतयेवेळीं ॥ ३५ ॥
॥ तिसीह्मणतीआहोनारी ॥ आह्मींअतिथिआलोंदुरी ॥ देखोनितुझेंस्वरूपसुंदरी ॥
अभीष्टमानसींआणीकवसे ॥ ३६ ॥ नग्नहोवोनिआह्मासी ॥ अन्नवाढावेंपरियेसीं ॥

---

१ आश्रम २ दूरून ३ आसनदान ४ स्नानसंध्याइत्यादिक ५ पात्राला तुप लावी

अथवाकायनिरोपदेशी ॥ आह्मींजाऊंनाहींतरीं ॥ ३७ ॥ ऐकोनिद्विजांचेंवचन ॥ अनुसया
करीचिंतन ॥ आलेविप्रपाहावयामन ॥ कारणीपुरुषहोतील ॥ ३८ ॥ पतिव्रताशिरोमणीं
॥ विचारकरीअंतःकरणीं ॥ अतिथिविमुखतरीहानीं ॥ निरोपकेवींउल्लंघूं ॥ ३९ ॥ माझेंम
नअसेनिर्मळ ॥ कायकरीलमन्मथखळ ॥ पतीचेंअसेतपफळ ॥ तारीलमजह्मणतसे ॥३०॥
ऐसेंविचारोनीमानसीं ॥ तथास्तुह्मणेतयांसी ॥ भोजनकरावेंस्वस्थचित्तेंसी ॥ नग्नवाढींनह्म
णतसे ॥४१॥ पाकस्थानाजाऊनीआपण ॥ चिंतनकरीपतीचेचरण ॥ वस्त्रफेडोनिझालीनग्न
ह्मणेअतिथिबाळमाझे ॥४२॥ नग्नहोवोनिसतीदेखा ॥ घेऊनिआलीअन्नोदका ॥ तंवतेझा
लेबाळका ॥ ठायापुढेंलोळती ॥ ४३ ॥ बाळेंदेखोनिअनुसया ॥ भयचकितहोवोनियां ॥ पु
नरपिवस्त्रेंनेसोनियां ॥ आलीतयाबाळकांजवळी ॥ ४४ ॥ रुदनकरितीतिन्हीबाळ ॥ अनु
सयाराहावीवेळोवेळ ॥ क्षुधार्तझालींकेवळ ॥ ह्मणोनिकडियेघेतसे ॥ ४५ ॥ कडियेघेवोनि
बाळकांसी ॥ स्तनपानकरवीअतिहर्षीं ॥ एकासांडोनिएकाशीं ॥ क्षुधानिवारणकरीतसे ॥
॥ ४६ ॥ पाहेंपांनवलकायघडलें ॥ त्रयमूर्तीचेबाळझालें ॥ स्तनपानमात्रेंतोषलें ॥ तपफळ
ऐसेंपातिव्रतेचें ॥ ४७ ॥ ज्याचेउदरींचौदाभुवन ॥ सप्तसमुद्रवडवाग्निजाण ॥ त्याचीक्षुधा
निवारण ॥ पतिव्रतास्तनपानीं ॥ ४८ ॥ चतुर्मुखब्रह्मयासी ॥ सृष्टिकरणेंअहर्निसीं ॥
त्याचीक्षुधास्तनपानेंसी ॥ केविंझालीनिवारण ॥ ४९ ॥ भाळाक्षकर्पूरगौर ॥ पंचवक्रकाळा

ञिरुद्र ॥ स्तनपानकरीअनुसयासुंदर ॥ तपःसामर्थ्येंअत्रिऐसा ॥ ५० ॥ अनुसयाअत्रिरमणी ॥ नव्हतीमागेंऐशीकोणी ॥ त्रयमूर्तिझालीजननी ॥ ख्यातिप्रगटलीत्रिभुवनांत ॥ ॥ ५१ ॥ कडियेघेवोनिबाळकांसी ॥ खेळवीतसेतिघांसी ॥ घालोनियांपाळण्यासी ॥ पर्यंदं[1] गायतयेवेळीं ॥ ५२ ॥ पर्यायगायनानापरी ॥ उपनिषदार्थअतिकुसरी[2] ॥ अतिउल्हासेंसस्वरीं ॥ संबोखितसे[3]त्रिमूर्तीसी ॥ ५३ ॥ इतुकेंहोतांतयेवेळीं ॥ माध्यान्हवेळअतिथिकाळीं अत्रिऋषिअतिनिर्मळीं ॥ आलाआपुलेआश्रमा ॥ ५४ ॥ घरामांजी[4]अवलोकितां ॥ तंव देखिलीअनुसयागातां ॥ कैंचींबाळेंऐसेंह्मणतां ॥ पुसतसेस्त्रियेसी ॥ ५५ ॥ तिणेंसांगितला वृत्तांत ॥ ऋषिज्ञानींअसेपाहत ॥ त्रयमूर्तियाचीह्मणत ॥ नमस्कारकरीतसे ॥ ५६ ॥ नमस्कारितांअत्रिदेखा ॥ संतोषविष्णुवृषनायका ॥ आनंदझालाचतुर्मुखा ॥ प्रसन्नझालेतयेवेळीं ॥ ५७ ॥ बाळराहिलेपाळणेसी ॥ निजमूर्तिठाकलेसन्मुखेसी ॥ साधुसाधुअत्रिऋषी ॥ अनुसयासत्यपतिव्रता ॥ ५८ ॥ तुष्टलोंतुझेभक्तीसी ॥ मागमनींवरजोइच्छिसी ॥ अत्रिह्मणेसतीसी ॥ जेंवांछिसीमागआतां ॥ ५९ ॥ अनुसयाह्मणेऋषीसी ॥ प्राणेश्वरातूंचिहोसी ॥ देवपातलेतुझेभक्तीसी ॥ पुत्रमागातुह्मीआतां ॥ ६० ॥ तिघेबाळकमाझे घरीं ॥ राहावेमाझेपुत्रापरी ॥ हेंचिमागतोंनिर्धारीं ॥ त्रयमूर्तिआपणएकरूप ॥ ६१ ॥ ऐ

---

[1] अतीआनंदें गीत गाते [2] उपनिषदर्थ जाणण्यातअतिकुशल [3] समाधान [4] गृहामध्यें

सेंवचनऐकोनी ॥ वरदिधलामूर्तीतिन्हीं ॥ राहतीबाळकेंह्मणोनी ॥ आपणगेलेनिजा[1]लया
सी ॥ ६२ ॥ त्रिमूर्तिराहिलेत्याचेघरीं ॥ अनुसयापोशीबाळकापरी ॥ नामेंठेविलींप्रीतीक
रीं ॥ त्रिव[2]र्गांचींपरियेसा ॥ ६३ ॥ ब्रह्मामूर्तीचंद्रझाला ॥ विष्णुमूर्तीदत्तकेवळा ॥ ईश्वरतो
दुर्वासनामपावला ॥ तिघेपुत्रअनुसयेचे ॥ ६४ ॥ दुर्वासआणिचंद्रदेखा ॥ उभेराहुनिमा
तेसन्मुखा ॥ निरोपमागतीकौतुका ॥ जाऊंतपानिजस्थाना ॥ ६५ ॥ दुर्वासह्मणेअहो
जननी ॥ आह्मीऋषिअनु[3]ष्ठानी ॥ जाऊंतीर्थेंआचरोनी ॥ ह्मणोनिनिरोपघेतला ॥ ६६ ॥
चंद्रह्मणेअहोमाते ॥ निरोपद्यावाआह्मात्वरितें ॥ चंद्रमंडळींवासमा[4]तें ॥ नित्यदर्शनतुमचेच
रणीं ॥ ६७ ॥ तिसरादत्तविष्णुमूर्ती ॥ असेलतुमचेधरोनिचित्तीं ॥ त्रयमूर्तितोचिहेंनिश्चि
ती ॥ ह्मणोनिसांगतीतियेसी ॥ ६८ ॥ त्रयमूर्तिजाणातोचिदत्त ॥ सर्वविष्णुमयंजगत ॥
राहिलतुमचेंधरोनिचित्त ॥ विष्णुमूर्तिदत्तात्रेय ॥ ६९ ॥ त्रयमूर्तिऐक्यहोउन ॥ दत्तात्रेयरा
हिलाआपण ॥ दुर्वासचंद्रनिरोपघेऊन ॥ गेलेस्वस्थळाअनुष्ठानासी ॥ ७० ॥ अनुसयेचे
घरींदेखा ॥ त्रयमूर्तिराहिलीमूर्तिएका ॥ नामदत्तात्रेयऐका ॥ मूळपीठश्रीगुरूचें ॥ ७१ ॥
ऐशापरीसिद्धदेखा ॥ कथासांगेनामधारका ॥ संतोषेंप्रश्नकरीअनेका ॥ पुसतसेसिद्धासी
॥ ७२ ॥ जयजयसिद्धयोगीश्वरा ॥ भक्तजनमनोहरा ॥ तारकसंसारसागरा ॥ ज्ञानमूर्ति

---

१ आपल्या स्थानाप्रत २ तिघांचीं ३ तपस्वी ४ मजला

कृपासिंधू ॥ ७३ ॥ तुझेनिप्रसादेंमज ॥ ज्ञानउपजलेंसहज ॥ तारकआमुचायोगिराज ॥
विनंतीमाझीपरियेसा ॥ ७४ ॥ दत्तात्रेयाचाअवतारू ॥ सांगीतलापूर्वापारू ॥ पुढेंअवतार
जाहलेगुरू ॥ कवणेपरीनिरोपिजे ॥ ७५ ॥ विस्तारुनीआम्हासी ॥ सांगास्वामीकृपेसी ॥
अवतारत्रिमूर्तीसी ॥ अनुक्रमेंनिरोपावे ॥ ७६ ॥ म्हणेसरस्वतीगंगाधरू ॥ पुढीलकथेचा
विस्तारू ॥ ऐकतांहोयमनोहरू ॥ सकळाभीष्टेंसाधती ॥ ७७ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रपरम
कथाकल्पतरौ ॥ श्रीनृसिंहसरस्वत्युपाख्यानेसिद्धनामधारकसंवादेअनुसूयोपाख्यानंनाम
चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ॥ छ ॥ ॥ ओंव्यासंख्या ॥ ७७ ॥

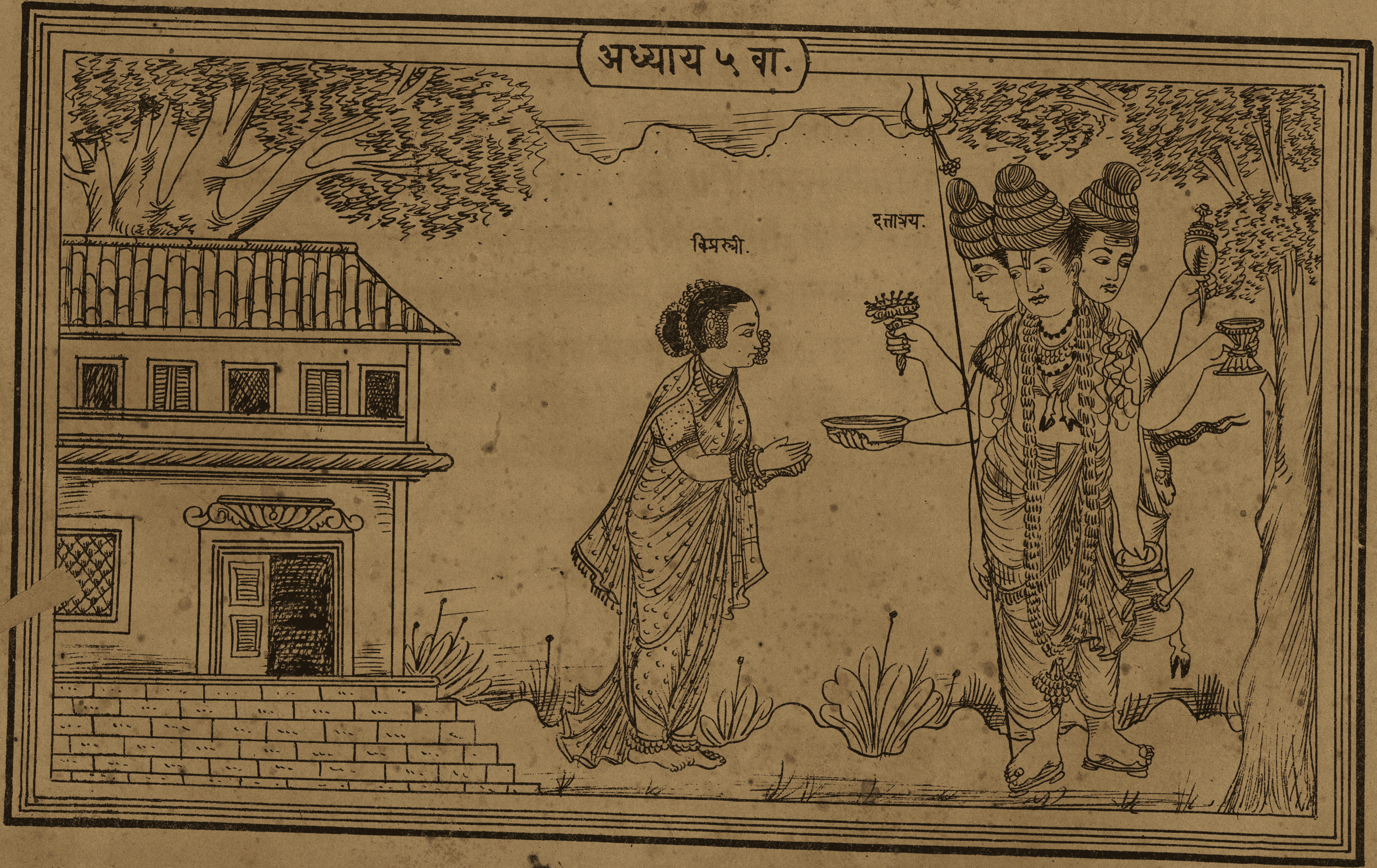
अध्याय ५ वा.
विप्रस्त्री.
दत्तात्रय.

श्रीगणेशायनमः ॥ नामधारकभक्तासी ॥ सांगेसिद्धविस्तारेसी ॥ अवतारझालामानुषी ॥ भक्तजनतारावया ॥ १ ॥ ऐकभक्तानामधारका ॥ अंबऋषीकारणेंविष्णुदेखा ॥ अंगिकारिलेअवतारऐका ॥ मानुषीनानारूपघेतसे ॥ २ ॥ मत्स्यकूर्मवराहदेख ॥ नराचादेहसिंहाचें मुख ॥ वामनरूपझालाभिक्षुक ॥ झालाब्राह्मणक्षत्रकर्मी ॥ ३ ॥ दशरथाचेकुळींजन्म ॥ प्रख्यातअवतारश्रीराम ॥ राजाहोउनीमागुतीजन्म ॥ गौळियाघरींगुरेंराखी ॥ ४ ॥ वस्त्रेंफेडूनिझालानग्न ॥ बौद्धरूपीजाहलाआपण ॥ होऊनिकलंकीअवतारजाण ॥ तुरंगारूढकाय आवडी ॥ ५ ॥ नानाप्रकारनानावेष ॥ अवतारधरीहृषीकेश ॥ तारावयाभक्तजनास ॥ दुष्टहननकरावया ॥ ६ ॥ द्वापाराअंतींझालाकली ॥ अज्ञानलोकब्राह्मणकुळीं ॥ आचारहीनहोउनीप्रबळी ॥ वर्ततीमहिमाकलियुगीं ॥ ७ ॥ भक्तजनतारणार्थ ॥ अवतारधरीश्रीगुरुनाथ ॥ सगराकारणेंभगीरथ ॥ आणीगंगाभूमंडळीं ॥ ८ ॥ तैसेंएकविप्रवनिता ॥ आराधीश्रीविष्णुदत्ता ॥ तिचेउदरींअवतारधरितां ॥ आश्चर्यझालेंपरियेसा ॥ ९ ॥ पीठांपूरपूर्वदेशीं ॥ होताब्राह्मणउत्तमवंशीं ॥ आपस्तंबशाखेसी ॥ नामआपळराजाजाण ॥ ॥ १० ॥ तयाचीभार्यासुमता ॥ असेआचारपतिव्रता ॥ अतिथीआणीअभ्यागता ॥ पूजाकरीभक्तिभावें ॥ ११ ॥ ऐसेंअसतांवर्तमानीं ॥ पतिसेवाएकमनीं ॥ अतिथिपूजासगुणी ॥

---

१ पीठापूर नामक नगरीं

निरंतरकरीतसे ॥ १२ ॥ वर्ततांऐसेंएकेदिवशीं ॥ आलादत्तअतिथिवेषीं ॥ श्राद्धहोतेंअमा
वास्येसी ॥ विप्राघरींतैंदेखा ॥ १३ ॥ जेवितांब्राह्मणघरीं ॥ दत्ताभिक्षाघालीतेनारी ॥ द
त्तात्रेयसाक्षत्कारी[१] ॥ प्रसन्नझालातयावेळीं ॥ १४ ॥ त्रयमूर्तीचेंरूपघेउनी ॥ स्वरूपदाविलें
अतिगहनीं[२] ॥ पतिव्रताधांवोनिचरणीं ॥ नमनकरीमनोभावें ॥ १५ ॥ दत्तात्रेयह्मणेतियेसी ॥
मागमातेंजेंइच्छिसी ॥ जेजेवासनातुझेमानसीं ॥ पावसीत्वरितह्मणतसे ॥ १६ ॥ ऐकोनि
स्वामीचेंवचन ॥ विप्रवनिता[३]करीचिंतन ॥ विनवीतसेकरद्वयजोडुन ॥ नानापरीस्तवोनियां
॥ १७ ॥ ह्मणेजयजयजगन्नाथा ॥ तूंतारकभवासीतत्वता ॥ माझेमनींअसेजेऑर्ता[४] ॥ पुरवा
वीतेदेवराया ॥ १८ ॥ तूंकृपाळूसर्वांभूतीं ॥ वेदपुराणेंवाखाणिती[५] ॥ केवींवर्णावीतुझीकीर्ती ॥
भक्तवत्सलाकृपानिधी ॥ १९ ॥ मिथ्यानोहेतुझाबोल ॥ जेंकांध्रुवासीदिधलेंपदअढळ ॥ बि
भीषणासीलंकास्थळ ॥ देऊनिराज्यसमर्पिलें ॥ २० ॥ भक्तजनांतूंआधार ॥ तयालागींधरि
सीअवतार ॥ ब्रीदअसेचराचर ॥ चौदाभुवनांमाझारी[६] ॥ २१ ॥ आतांमातेंवरदेसी ॥ वास
नाअसेमाझेमानसीं ॥ नव्हावेंअन्यथाबोलासी ॥ कृपानिधिदेवराया ॥ २२ ॥ माझेमनीं
चीवासना ॥ पुरवावीजगज्जीवना ॥ अनाथतारकानारायणा ॥ ह्मणोनिचरणालागतसे ॥
॥ २३ ॥ ऐकोनितियेचेंकरुणावचन ॥ संतोषलात्रयमूर्तिआपण ॥ करधरिलाआश्वासोन ॥

---

१ प्रत्यक्ष २ अद्भुत ३ भार्या ४ इच्छा ५ वर्णिती ६ मध्यें

सांगजननीह्मणतसे ॥ २४ ॥ तंवबोलिलीपतिव्रता ॥ स्वामीजेंनिरोपिलेंआतां ॥ जननी
नाममजठेवितां ॥ करानिर्धारयाचबोला ॥ २५ ॥ मजपुत्रझालेबहुत ॥ नव्हेतस्थिरउपज
तमृत ॥ जेवांचलेआतांअसत ॥ अक्षहीनपादहीन ॥ २६ ॥ योग्यझालेनाहींकोणी ॥ का
यकरावेमूर्खप्राणी ॥ असोनिनसतीयेणेंगुणीं ॥ पुत्रावीणकायजन्म ॥ २७ ॥ व्हावापुत्रम
जऐसा ॥ ज्ञानवंतपुराणपुरुषा ॥ जगद्वंद्यवेदसदृशा॥तुह्मासारिखादातारा ॥ २८ ॥ ऐकोनि
तियेचेंवचन ॥ प्रसन्नझालादत्तआपण ॥ पुढेंअसेकार्यकारण ॥ दीक्षार्थभक्तजनांसी ॥
॥ २९ ॥ तापसीह्मणेतियेसी ॥ पुत्रहोईलतुजपरियेसी ॥ उद्धरीलतुझेवंशासी ॥ ख्यातिवं
तकलियुगीं ॥ ३० ॥ असावेंतुह्मींत्याचेबोलीं ॥ येऱ्हवींनराहेतुह्माजवळी ॥ ज्ञानमार्गीं
आ[3]तुर्बळी ॥ तुमचेंदैन्यहारील ॥ ३१ ॥ इतुकेंसांगोनितापसी ॥ अदृश्यझालापरियेसीं ॥
विस्मयकरितसेमानसीं ॥ विप्रवनितातयेवेळीं ॥ ३२ ॥ विस्मयकरोनिमनांत ॥ पतीसीसां
गेवृत्तांत ॥ दोघेंहर्षेनिर्भरहोत ॥ ह्मणतीदत्तात्रेयहोईल ॥ ३३ ॥ माध्यान्हसमयींअतिथिका
ळीं ॥ दत्तयेतातीतयेवेळीं ॥ विमुखनहोतांतयेकाळीं ॥ भिक्षामात्रघालिजे ॥ ३४ ॥ दत्तात्रे
याचेंस्थान ॥ माहूरकरवीरक्षेत्रखूण ॥ तयाचावाससदांजाण ॥ पांचाळेश्वरनगरांत ॥३५॥
नानाविषभिक्षुकरूप ॥ दत्तात्रेययेतीसाक्षेप ॥ नपुसतांमजनिरोप ॥ भिक्षाघालींह्मणतसे ॥

---

१ ऐशागुणानीं २ वचनीं ३ अतुल सामर्थ्यवान

॥ ३६ ॥ विप्रस्त्रीह्मणेपतीसी ॥ आजिअवज्ञाकेलीतुह्मासी॥ब्राह्मणनजेवितांआपणत्यासी॥
भिक्षाघालींह्मणतसे ॥३७॥ ऐकोनिसताच्याबोला ॥ विप्रमनींसंतोषला ॥ ह्मणेपतिव्रतेला
भझाला ॥ पितरमाझेतृप्तजाहले ॥३८॥ करावेंकर्मपितरांच्यानामीं ॥ समर्पावेंविष्णूसिआ
ह्मीं ॥ साक्षात्कारेंयेऊनिस्वामी ॥ भिक्षाकेलीआह्माघरीं ॥ ३९ ॥ कृतार्थझालेपितृगणसम
स्त ॥ निर्धारेंझालेस्वर्गस्थ ॥ साक्षातविष्णुभेटेलदत्त ॥ त्रयमूर्तिअवतार॥४०॥ धन्यतुझींमा
तापिता ॥ जेवरलाधली[1]समुख्यआतां ॥ पुत्रहोईलनिभ्रांता[2] ॥ नधरींचिंतामानसीं ॥४१॥ हर्षें
निर्भरहोवोनी ॥ राहिलींदोघेंनिश्चिंतमनीं ॥ होतीजाहलीगर्भिणी ॥ विप्रस्त्रीपरियेसा॥४२॥
ऐसेनवमासक्रमोनी ॥ प्रसूतजाहलीशुभदिनीं ॥ विप्रेंस्नानकरूनी ॥ केलेंजातकर्म[3]तयावेळीं
॥४३॥मिळूनिसमस्तविप्रकुळीं ॥ जातकवर्तवितीतयावेळीं ॥ ह्मणतीतपस्वीहोईलबळी ॥दी
क्षाकर्ताजगद्गुरू ॥४४॥ ऐकोनिह्मणतीमातापिता ॥ होकांआमुचाकुळउद्धरिता ॥ आह्मावर
दिधलादत्ता ॥ ह्मणोनिठेवितितयानांव ॥ ४५ ॥ श्रीपादह्मणोनियाकारण ॥ नामठेवितो
ब्राह्मण॥ अवतारकेलात्रिमूर्तिआपण ॥ भक्तजनतारावया ॥ ४६ ॥ वर्ततअसतांत्याचेघरीं ॥
झालींसातवर्षेंपुरीं ॥ मौंजीबंधनतेअवसरीं ॥ करिताझालाद्विजोत्तम ॥ ४७ ॥ बांधि
तांमौंजीब्रह्मचारी[4] ॥ ह्मणताझालावेदचारी ॥ मीमांसातर्कअतिविस्तारीं ॥ ह्मणोंला

---

१ पावलीस २ निश्चित ३ पुत्रावणस ४ चारवेद

गलातयेवेळीं ॥ ४८ ॥ ऐकोनिसमस्तनगरलोक ॥ विस्मयकरितीसकळिक ॥ होईलअवता
रकारणिक ॥ ह्मणोनिबोलतीआपणांत ॥ ४९ ॥ आचारव्यवहारप्रायश्चित्त ॥ समस्तांसी
आपणबोलत ॥ वेदांतभाष्यवेदार्थ ॥ सांगतसेद्विजवरांसी ॥५०॥ वर्ततांऐसेंतयासी ॥ झा
लींवर्षेंषोडशी ॥ विवाहकरूंह्मणतीपुत्रासी ॥ मातापिताअवधारा ॥ ५१ ॥ विचारकरितीपु
त्रासवें ॥ बारेलग्नतुवांकरावें ॥ श्रीपादह्मणेऐकाभावें ॥ माझीवांच्छासांगेन ॥५२॥ कराल
विवाहमाझातुह्मीं॥सांगोंऐकाविचारआह्मीं ॥ वैराग्यं[1]स्त्रीसंगेंअसेनमीं॥काम्यआमुचेतियेज
वळी ॥५३॥ त्यास्त्रियेवांचूनआणीकनारी ॥ समस्तजाणमातेसरी[2]॥जरीआणालतेसुंदरी ॥
वरीनह्मणेतयेवेळे ॥५४॥ आपणतापसीब्रह्मचारी ॥ योगस्त्रियेवांचोनिनारी ॥ बोलधरानि
र्धारीं॥श्रियावल्लभनाममाझें ॥५५॥ श्रीपादश्रियावल्लभनामऐसें ॥ झालेंत्रिमूर्तिकैसें ॥पित
यातेंह्मणतसे ॥ जाऊंउत्तरपंथासी ॥ ५६ ॥ ऐकोनिपुत्राचेंवचन ॥ आठवलेंपूर्वसूचन ॥ भि
क्षुकेंसांगितलीजेखुण ॥ सत्यझालीह्मणतसे ॥ ५७ ॥ आतांचयाबोलासी ॥ मोडाघालि
तांपरियेसी ॥ विघ्नहोईलत्वरितेंसी ॥ ह्मणोनिविचारितीतयेवेळीं ॥ ५८ ॥ नह्मणावेंपुत्र
यासी ॥ अवतारपुरुषतापसी ॥ जैसेंयाचेवसेमानसीं ॥ तैसेंकरावेंह्मणतीदोघें ॥ ५९ ॥
निश्चयकरूनिआपुलेमनीं ॥ पुत्राभि[3]मुखजनकजननी ॥ होतीआज्ञाआह्मालागुनी ॥

---

[1] वैराग्य हीच स्त्री तिच्यासंगें [2] मातेसारिख्या [3] समुख

प्रतिपाळिशीह्मणोनियां ॥ ६० ॥ ऐसींमनींव्याकुळित ॥ डोळांनिघतीआश्रुपात ॥ मातापडलीमूर्च्छागत ॥ पुत्रस्नेहेंकरूनियां ॥ ६१ ॥ देखोनिमातेचेंदुःख ॥ संबोखितपरम[1]पुरुष ॥ उठवुनीस्वहस्तेंदेख ॥ अश्रुपातपुसतसे ॥ ६२ ॥ नकरींचिंताअहोमाते ॥ जेंमागसीतेंदेईनतूतें ॥ दृढकरूनीचित्तातें ॥ राहासुखेंह्मणतसे ॥ ६३ ॥ बारेतुजकरतांआपण ॥ दुःखविसरलेंसंपूर्ण ॥ रक्षिसीआह्मांवृद्धांलागुन ॥ दैन्यावेगळेंकरोनी ॥ ६४ ॥ पुत्रअसतीआपणादोन ॥ पायपांगूळअक्षहीन ॥ त्यांतेंपोशीलआतांकोण ॥ आह्माकवणरक्षील ॥ ६५ ॥ ऐकोनिजननीचेंवचन ॥ अवलोकीअमृतदृष्टीकरून ॥ पुत्रदोघेहीझालेसुगुण ॥ आलींदृष्टिचरणादिक ॥ ६६ ॥ वेदशास्त्रादिव्याकरण ॥ सर्वह्मणतीतत्क्षण ॥ दोघेयेऊनीधरितीचरण ॥ कृतार्थझालोंह्मणोनियां ॥ ६७ ॥ चिंतामणीचाहोतांस्पर्श ॥ सुवर्णकरीलोहास ॥ तैसेंमहात्म[2]दृष्टीनें[3]तयांस ॥ योग्यताआलीतात्काळीं ॥ ६८ ॥ आश्वासूनतयावेळीं ॥ दिधलावरतत्काळीं ॥ पुत्रपौत्रींनांदाप्रबळी ॥ श्रियायुक्तसना[4]तन ॥ ६९ ॥ सेवाकराजनकजननी ॥ पावासुखमहाज्ञानी ॥ इहसौख्यपावोनी ॥ व्हालमुक्तहेनिश्चयें ॥ ७० ॥ ऐसेंबोलोनितयांसी ॥ संबोधितसेमातेसी ॥ पाहोनियांदोघांपुत्रांसी राहतांसुखपावाल ॥ ७१ ॥ पुत्रदोघेशतायुषी ॥ निश्चयधरींवोमानसीं ॥ कन्यापुत्रहोतीलयांसी ॥ तुह्मींनेत्रींदेखाल ॥ ७२ ॥ अखंडलक्ष्मीयां

---

१ श्रीपादपुत्र २ श्रीपाददृष्टीनें ३ अंधादिक पुत्रांस ४ निरंतर

चेघरीं ॥ यांचेवंशपरंपरीं ॥ कीर्तिवंतसचराचरीं[1] ॥ संपन्नहोतीवेदशास्त्रें ॥ ७३ ॥ आमची अवज्ञानकरितां ॥ निरोपद्यावाआह्मांवरिता ॥ जाणेंअसेउत्तरपंथा ॥ दीक्षाद्यावयासाधुजनां ॥ ७४ ॥ सांगोनिमातापित्यासी ॥ अदृश्यझालापरियेसी ॥ पावलावरितपुरीकाशी ॥ गुप्तरूपेंहोतातेथें ॥ ७५ ॥ निघालातेथूनिबदरीवना ॥ भेटीघेऊनिनारायणा ॥ अवतारअसेआपणा ॥ कार्याकारणमनुष्यदेहीं ॥ ७६ ॥ दीक्षाकरावयाभक्तजना ॥ तीर्थेंहिंडणेंआपणा ॥ मनोवेगेंमार्गक्रमणा ॥ आलेतीर्थगोकर्णासी ॥ ७७ ॥ ऐकोनिसिद्धमुनीचेंवचन ॥ विनवीनामधारकआपण ॥ तेंपरिसाश्रोतेजन ॥ ह्मणेसरस्वतीगंगाधरू ॥ ७८ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रपरमकथाकल्पतरौश्रीनृसिंहसरस्वत्युपाख्यानेसिद्धनामधारकसंवादेदत्तात्रेयावतारकथनंनामपंचमोऽध्यायः ॥ ५ ॥ ओंव्या ॥ ७८ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

---

[1] स्थावरजंगमजगांत

अध्याय ६ वा.

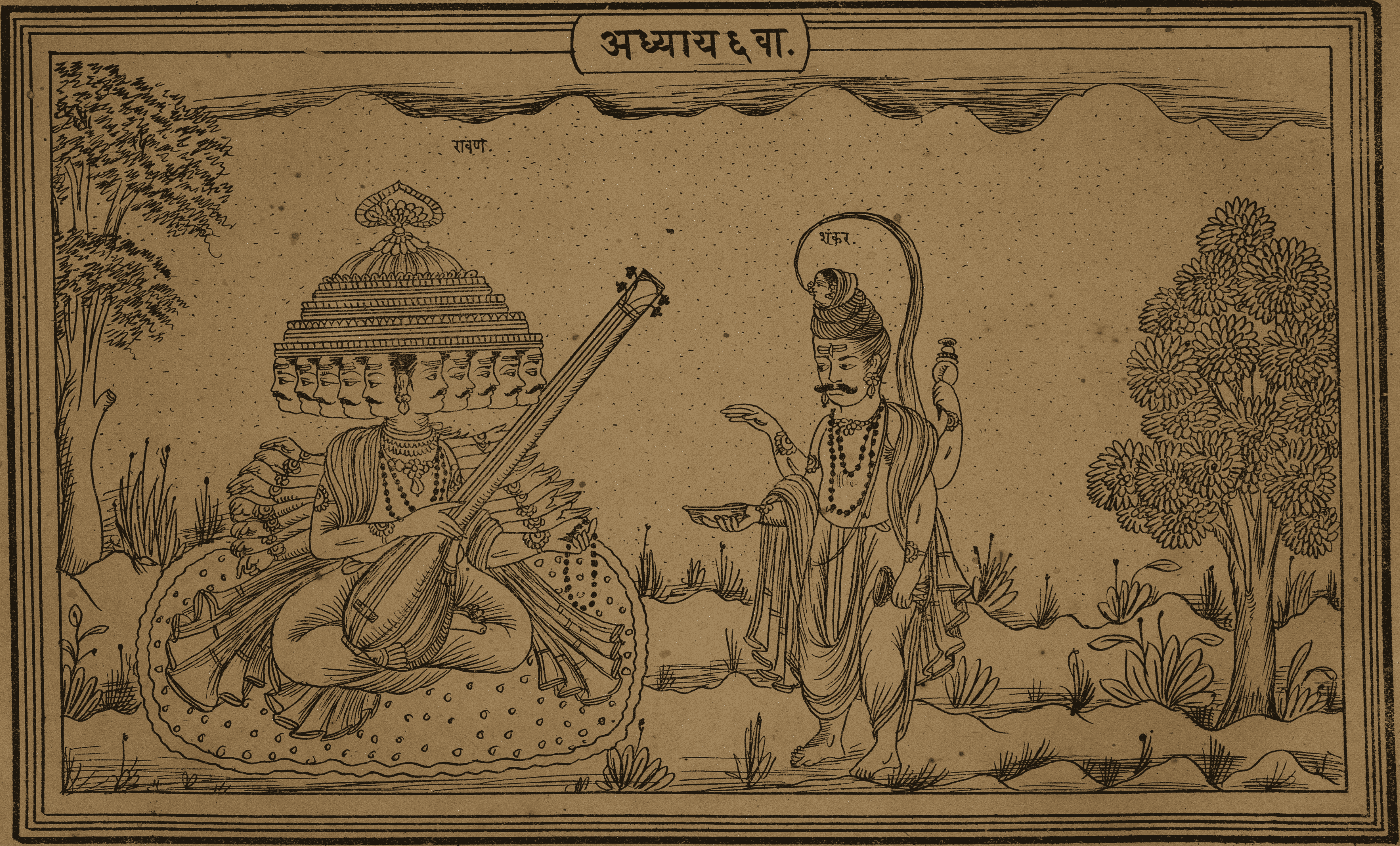

श्रीगणेशायनमः ॥ नामधारकह्मणेसिद्धासी ॥ स्वामीतूंज्योतिअंधकारासी ॥ प्रकाशकेलाजीआह्मासी ॥ गुरुपीठआद्यंत ॥ १ ॥ त्रयमूर्तिंहोऊनिआपण ॥ तीर्थेंकरावींकिंकारण ॥ विशेषअसेकायगोकर्ण ॥ ह्मणोनिगेलेतयास्थाना ॥ २ ॥ तीर्थेंअसतीअपरंपरीं ॥ समस्तसांडूनिप्रीतीकरी ॥ कैसापावलादत्तात्री ॥ अवतारीश्रीपादश्रीवल्लभ ॥ ३ ॥ ऐकशिष्यशिखामणी ॥ तुवांपुशिलेंजेंकांप्रश्नीं ॥ संतोषझालाअंतःकरणीं ॥ सांगेनचरित्रश्रीगुरूचें ॥ ४ ॥ विस्तारोनीआह्मासी ॥ सांगास्वामीकृपेसी ॥ ह्मणोनिलागलाचरणासी ॥ नामधारकप्रीतीकारें ॥ ५ ॥ ऐकोनिनामधारकाचेंवचन ॥ संतोषलेंसिद्धाचेंमन ॥ सांगतसेंविस्तारोन ॥ गुरुचरित्रपरियेसा ॥ ६ ॥ तुजकारितांआह्मासी ॥ लाभझालाअसेमानसीं ॥ गुरुचरित्रसांगावयासी ॥ उत्कंठामानसींहोतसे ॥ ७ ॥ ह्मणेत्रयमूर्तिअवतरोन ॥ तीर्थेंहिंडेकेवीं[2]आपण ॥ विशेषपावलागोकर्ण ॥ ह्मणोनिपुससीआह्मातें ॥ ८ ॥ दत्तात्रेयआपण ॥ तीर्थेंहिंडेतयाचेंकारण ॥ भक्तजनहितार्थदीक्षेस्तवजाण ॥ उपदेशकरावया ॥ ९ ॥ विशेषतीर्थआपुलेंस्थान ॥ गोकर्णीशंकरअसेजाण ॥ याचकारणेंनिर्गुण ॥ त्रयमूर्तिंवसतीतयाठायीं ॥ १० ॥ गोकर्णीचेंमाहात्म्य ॥ सांगतसेअनुपम्य ॥ एकचित्तकरूनिनेम ॥ ऐकशिष्यानामधारका ॥ ११ ॥ त्यातीर्थाचेआदीअंती ॥ सांगेनतुह्मांविस्तृती ॥ जेपूर्वींवरलाधलेअसती ॥ अपूर्व

---

१ बहुत २ कसा ३ पावले

असेऐकतां ॥ २२ ॥ महाळेश्वरलिंगदेखा ॥ स्वयंभूशिवअसेएका ॥ आख्यानत्याचेंऐका ॥ लंबोदरें[1]प्रतिष्ठिलेंतें ॥ १३ ॥ शिष्यह्मणेसिद्धासी ॥ तीर्थमहिमावानिसी[2] ॥ विघ्नेश्वरेंप्रतिष्ठिलेंतयासी ॥ विस्तारोनीसांगमज ॥ १४ ॥ ऐसेंशिष्यविनवित ॥ ऐकोनिबहुसंतोषत ॥ निरोपितआद्यंत ॥ महाबळेश्वरचारित्र ॥ १५ ॥ पुलस्त्यब्राह्मणाचीभार्या ॥ नामतियेचेंकैकया ॥ ईश्वरभक्तिअतिप्रिया ॥ शिवपूजासर्वकाळ ॥ १६ ॥ नित्यकरीशिवपूजन ॥ पूजेविण नघेअन्न ॥ ऐसेंकरितांएकदिन ॥ नमिळेलिंगपूजेसी ॥ १७ ॥ व्रतभंगहोईलह्मणोनी ॥ मृत्तिकालिंगकरूनी ॥ पूजीअतिसंतोषोनी ॥ भक्तिपूर्वकअवधारा[3] ॥ १८ ॥ तिचापुत्रअतिक्रूर ॥ नामतयादश[4]शिर ॥ आलातेथेंवेगवत्तर[5] ॥ मातृदर्शनकरावया ॥ १९ ॥ नमिताझाला मातेसी ॥ पुसेपूजाकायकरिसी ॥ मातासांगेविस्तारेंसी ॥ लिंगपूजिलेंमृत्तिकेचें ॥ २० ॥ रावणह्मणेजननीसी ॥ माझीमातातूंह्मणविसी ॥ मृत्तिकेचेंलिंगपूजेसी ॥ अभाग्यआपुलें ह्मणतसे ॥ २१ ॥ मागुतीह्मणेतियेसी ॥ पूजितांफळकायसयासी ॥ कैकयासांगेपुत्रासी ॥ कैलासपदपाविजे ॥ २२ ॥ रावणह्मणेमातेसी ॥ कैलासआणूनितुजपासीं ॥ देईन[7]हेंनिश्चयेंसी ॥ सायासकांवोकरित्येसी ॥ २३ ॥ ऐसेंबोलेतोरावण ॥ मातेसवेंकरीपण[6] ॥ आणीनत्वरितउमारमण ॥ कैलासासहितलंकेसी ॥ २४ ॥ पूजाकरींवोस्वस्थचित्तेंसी ॥ मृत्तिकालिंग

---

१ गणपतीनें २ वर्णिसी ३ जाणा ४ रावण ५ वेगानें ६ प्रतिज्ञा ७ होमाते

कांकारिसी ॥ ह्मणोनिनिघालात्वरितेसी ॥ मनोवेगेंनिशाचर ॥ २५ ॥ पावलात्वरेंशिवपुरा
सी ॥ शुभ्ररम्यपर्वतासी ॥ धरोनीहालवीक्रोधेसी ॥ वीसबाहुभुजाबळें ॥ २६ ॥ आंदोळलें[3]
कैलासभुवन ॥ उपटीतसेतोरावण ॥ दाहीशिरेंटेकून ॥ उचलीनह्मणेउल्हासें ॥ २७ ॥ शि
रलाऊनिपर्वतासी ॥ कर[4]टेकूनिमांडिसी ॥ उचलिताझालाप्राणेंसी ॥ सप्तपाताळआंदोळलें
॥ २८ ॥ फणाचुकवीशेषआपण ॥ कूर्मभ्यालाकांपोन ॥ भयचकितदेवगण ॥ अमरपूरकां
पतसे ॥ २९ ॥ कंपझालास्वर्गभुवन ॥ सत्यलोकविष्णुभुवन ॥ मेरूपडतसेगडबडोन ॥ ह्म
णतीप्रळयोमांडला ॥ ३० ॥ कैलासपुरीचेदेवगण ॥ भयाभीतझालेकंपायमान ॥ भयाभीत
गिरिजाआपण ॥ होऊनीगेलीशिवापासीं ॥ ३१ ॥ पार्वतीविनवीशिवासी ॥ कायझालेंकै
लासासी ॥ आंदोळतसेसभेसी ॥ पडोंपाहातानिर्धारें ॥ ३२ ॥ नगरांतझालाआकांत ॥ बैस
लेतीतुह्मीस्वस्थ ॥ कराप्रतीकारत्वरित ॥ ह्मणोनिचरणालागली ॥ ३३ ॥ ईश्वरह्मणेगिरिजे
सी ॥ नकरींचिंतामानसीं ॥ रावणमाझाभक्तपरियेसीं ॥ खेळतसेभक्तीनें ॥ ३४ ॥ ऐसेंवचन
ऐकोनी ॥ विनवीगिरिजानमोनी ॥ रक्षरक्षशूल[6]पाणी ॥ समस्तदेवगणांतें ॥ ३५ ॥ ऐकोनिउ
मेचीविनंती ॥ शंकरेंचेपिलावामहस्तीं ॥ दाहीशिरेंभुजासहिती ॥ दडपलासेगिरिच्यातळीं
॥ ३६ ॥ चिंताकरीमनींबहुत ॥ शिवशिवऐसेंउच्चारित ॥ ध्यातसेस्तोत्रकरीत ॥ शरणागतार

---

१ रावण २ कैलासासी ३ हालले ४ हस्त ५ निवारण ६ हेसांबा

क्षह्मणोनी ॥ ३७ ॥ त्राहिंत्राहिंपिनाकपाणी ॥ जगद्रक्षकाशिरोमणी ॥ शरणआलोंतुझेचरणीं ॥ मरणकैंचेंभक्तासी ॥ ३८ ॥ शंकरभोळाचक्रवर्ती ॥ ऐकोनित्याचीविनंती ॥चेपिलेंहोतेंवामहस्तीं ॥ काढिलेंत्वरितकृपेनें ॥ ३९ ॥ सुटलातेथूनिलंकेश्वर ॥ स्तोत्रकरीतसेअपार॥स्वशिरछेदोनीपरिकर ॥ तंतूलाविलेनिजआंत्रें[1] ॥ ४० ॥ वेदसहस्रएकवचनी ॥ वर्णक्रमादिविस्तारोनी ॥ सामवेदअतिगायनीं ॥ समस्तरागेंगातसे ॥ ४१ ॥ गणऋषेश्वरयुक्त ॥ गायनकरीलंकानाथ॥तयाचींनामेंविख्यात॥सांगेनऐकाएकचित्तें ॥४२॥ आठैं[2]गणप्रख्यात॥उच्चारीतसेलंकानाथ॥मगणब्राह्मणप्रख्यात॥नगणक्षत्रीविशेष ॥ ४३॥ भगणवैश्यध्यानेंसी॥गगणशूद्रवर्णेंसी॥जगणदैत्यपरियेसी॥रगणप्रत्यक्षच्यूतगुणें॥४४॥सगणतुरंगरूपेंसी ॥ यगणशुद्धपरियेसी॥विस्तारितांगायनेंसी॥लंकापतीरावण॥४५॥गायनकरीतनव[3]रसेंसी॥नामेंसांगेनपरियेसी ॥ शांतभयानकअद्भुतेंसी ॥ शृंगारहास्यकरुणारस ॥ ४६ ॥ रौद्रवीरबीभत्सणेंसी॥ गायनकरीअतिउल्हासी॥वेणूवाजवीसप्तस्वरेंसी॥ध्यानपूर्वकविधिनें॥४७॥जंबुद्वीपवासज्यासी॥षड्जस्वरनामपरियेसीं॥कंठींहूनिउपजज्यासी॥मयूरस्वरआलापित॥४८॥उत्तमवंशींउपजज्यासी॥गिर्वाणकुळींब्रह्मवंशीं ॥ तप्तकांचनवर्णपरियेसीं ॥ वन्हिदेवताशृंगाररस ॥ ॥ ४९ ॥ द्वितीयस्वरऋषभासी ॥ जन्मशाल्मलीद्वीपासी ॥ उपजहृदयस्थानेंसी ॥ पं

---

१ आंतड्यांचे २ आठहिगण ३ पुढें सांगितलेले नउरस शांत भयानकादिकें

चमस्वरेंशीआलापित ॥ ५० ॥ प्रख्यातनामक्षेत्रवंशीं ॥ विराजवर्णयमदेवतेसी ॥ क्रीडाअद्भुतरसऐशी ॥ वीणावाजवीरावण ॥ ५१ ॥ तृतीयस्वरगांधारेंसी ॥ गायनकरीरावणपरियेसी ॥ कुशद्वीपवासज्यासी ॥ काकस्वरेंअवधारा ॥ ५२ ॥ आजस्वरवर्णत्यासी ॥ गीर्वाणवैश्यवंशीं ॥ सुवर्णवर्णकांतीसी ॥ चंद्रदेवताअद्भुतरसें ॥ ५३ ॥ मध्यमस्वरचातुर्थक ॥ क्रौंचद्वीपवासऐक ॥ उरस्थानउक्तचारीसुख ॥ क्रौंचस्वरेंआलापित ॥ ५४ ॥ गीर्वाणकुळब्रह्मवंश ॥ कुंदवर्णरूपसुरस ॥ ध्यानकरीलंकाधीश ॥ लक्ष्मीदेवताकरुणारस ॥ ५५ ॥ शाल्मलीद्वीपभूमीसी ॥ जन्मपंचमस्वरासी ॥ कंठींउपजोनिनादासी ॥ कोकिळास्वरगातसे ॥ ५६ ॥ ध्यानकरीतयास्वरांसी ॥ उपजझालापितृवंशीं ॥ कृष्णवर्णरूपत्यासी ॥ गणनाथदेवहास्यरसें ॥ ५७ ॥ श्वेतद्वीपजन्मख्यात ॥ स्वरअसेनामधैवत ॥ ललाटस्थाननादव्यक्त ॥ दर्दुर[1]स्वरेंआलापीदेखा ॥ ५८ ॥ ऐसाधैवतस्वरासी ॥ बीभत्सरसअतिउल्हासी ॥ गायरावणपरियेसी ॥ ईश्वराप्रतीभक्तीनें ॥ ५९ ॥ पुष्करद्वीपउपजेत्यासी ॥ निषादस्वरनामपरियेसी ॥ उत्पत्तिआलापसंधीसी ॥ हस्तिस्वरेंगातसे ॥ ६० ॥ असुरवंशवैश्यकुळीं ॥ अल्पशुद्धवर्णपाटली[2] ॥ तुंबरमुनीदेवतासकळी ॥ सर्वदेवताअवधारीं ॥ ६१ ॥ भयानकरसदेखा ॥ चर्चोव्याकुळअसेनिकां[3] ॥ येणेंपरीसप्तस्वारिका ॥ गायनकरीलंकानाथ ॥ ६२ ॥ रागेंसहितरागिणीसी ॥ गायनकरीसामवेदासी ॥

---

[1] मंडूक [2] किंचित्श्वेत किंचितरक्तवर्ण [3] अत्यंत

श्रीरागादिवसंतासी ॥ आलापकरीदशंशिर ॥ ६३ ॥ भैरवादिपंचमरागीं ॥ नटनारायण
मेघरागीं ॥ गायनकरीअभ्यासयोगी ॥ लंकानाथशिवाप्रती ॥ ६४ ॥ गौडकोल्हाळकांदोंळी
॥ द्राविडरागीकौशिकमाळी ॥ देवगांधारआनंदलिळी ॥ गायनकरीलंकानाथ ॥
॥ ६५ ॥ धनश्रियावराडीसी ॥ रामकलिमंजिरेंसी ॥ गौडाकीदशाकीहारिसी ॥ गायनकरीलंकेश्वर
॥ ६६ ॥ भैरवीगुर्जरीसहित ॥ वेळावलीरागललित ॥ कर्णाटकीहंसयुक्त
॥ गायनकरींदशशिर ॥ ६७ ॥ त्राटकीमोटर्कीदेखा ॥ टकाक्षीसुधानाटका ॥
सैंधवामाळाकीऐका ॥ गायनकरीलंकानाथ ॥ ६८ ॥ बंगाळीरागसोरटीसी ॥ कामबोधमधुमाधवीसी
॥ देवाकियाभूपाळीसी ॥ गायनकरीदशानन ॥ ६९ ॥ रागवल्लभमाधुरीसी ॥
राव्हेरीरागहर्षी ॥ विहंगदात्रीचंडीसी ॥ वसवीजादिरागानें ॥ ७० ॥ शीरकापूनआपुलें
देखा ॥ यंत्रकेलेंकरकमळिका ॥ शिराकाढूनतंतुका ॥ रावणेश्वरगातसे ॥ ७१ ॥ समयासमयींआलापणें
॥ करीदशशिरआपण ॥ प्रातःकाळींकरीगायन ॥ अष्टरागपरियेसा ॥ ७२ ॥
मध्यमरागवेळवेळीं ॥ दशांकभैरवकरीभूपाळी ॥ मल्हारधनाश्रीबंगाली ॥ प्रातःकाळींगातसे
॥ ७३ ॥ वराडिललितागुर्जरीसी ॥ गौडाकीआहिरीकौशिकेसी ॥ माध्यान्हसमयींगायनासी
॥ रावणकरीपरियेसा ॥ ७४ ॥ कुरंजीतुंडीमालश्रियेसी ॥ दशांकपंचमपरियेसीं ॥ अपराण्ह

---

१ रावण २ रागविशेष

वेळअतिहर्षी ॥ ईश्वराप्रतींगातसे ॥ चारीप्रकारगौडियेसी ॥ रामकलीश्रीरागासी ॥ देवा
कीपटमंजिरेसी ॥ वसंतुरागेंऋतुकाळीं ॥ ७६ ॥ ऐसेंछतीसरागेंसी ॥ गायनकरीसामवेदा
सी ॥ निर्वाणरूपभक्तीसी ॥ चंद्रमौळीसांबाचिये ॥ ७७ ॥ रावणाचेभक्तीसी ॥ प्रसन्नईश्व
रत्वरितेसी ॥ निजरूपअतिहर्षी ॥ उभाराहिलासन्मुख ॥ ७८ ॥ पंचवक्त्रत्रिनेत्रेंसी ॥ उभा
राहोनिसंतोषीं ॥ कायइच्छातुझेमानसीं ॥ मागवरह्मणतसे ॥ ७९ ॥ ह्मणेरावणाशिवासी ॥
कायमागावेंतुजपासीं ॥ लक्ष्मीमाझेघरचीदासी ॥ आठनिधिमाझेघरीं ॥ ८० ॥ चतुरानन
माझाजोशी ॥ तेतीसकोटीदेवहर्षी ॥ सेवाकरितीअहर्निशीं ॥ सूर्यचंद्रवरुणवायु ॥ ८१ ॥ अ
ग्निसारिखासेवाकरी ॥ वस्त्रेंधूतअति[1]कुसरी ॥ यममाझाआज्ञाधारी ॥ निरोपावेगळानदव
डीकवणा ॥ ८२ ॥ इंद्रजितासारिखापुत्र ॥ कुंभकर्णऐसाभ्रात्र[2] ॥ स्था[3]नसमुद्रामाजीपवित्र
॥ कामधेनुमाझेघरीं ॥ ८३ ॥ सहस्त्रकोटीआयुष्यमज ॥ हेंसांगणेंनलगेतुज ॥ आलोंअसें
जें[4]काज ॥ कैलासनेईनलंकेसी ॥ ८४ ॥ व्रतअसेजननीसी ॥ नित्यपूजनतुह्मासी ॥ मनोर
थपुरवावेभक्तीसी ॥ कृपासिंधुदातारा ॥ ८५ ॥ ईश्वरह्मणेरावणासी ॥ जरीचा[5]डअसेपूजेसी
॥ कायकरिसीकैलासासी ॥ आत्मलिंगतुजदेतोंआतां ॥ ८६ ॥ जेजेमनींचीवासना ॥ पुरेलत्वरि
तऐकजाणा ॥ लिंगअसेप्राणआपणा ॥ ह्मणोनिदिधलेंरावणासी ॥ ८७ ॥ पूजाकरीवेळतिन्हीं

---

१ चांगलीं २ बंधु ३ समुद्रामध्येराज्य ४ कार्य ५ इच्छा

॥ अष्टोत्तरएकजपकरोनी ॥ रुद्राभिषेकेंअभिषेकोनी ॥ पूजाकरीएकचित्तें ॥ ८८ ॥ वर्षेंतीनजेपूजिती
॥ तेचिमाझेंस्वरूपहोती ॥ जेंजेंमनींइच्छिती ॥ तेंतेंपावती अवधारा ॥ ८९ ॥ हेंलिंग
असेजयापासीं ॥ मृत्युनाहींगापरियेसी ॥ दर्शनमात्रेंमहादोषी ॥ उद्धरतीलअवधारा ॥
॥ ९० ॥ ठेवूंनकोभूमीवरी ॥ जोंवरीपावेतुझीनगरी ॥ वर्षेंतीनपूजाकरीं ॥ तूंचिईश्वरहोसील ॥
॥ ९१ ॥ वरलाधोनीलंकेश्वर ॥ निरोपदेतकर्पूरगौर ॥ करूनीसाष्टांगनमस्कार ॥ निघालात्वरित
लंकेसी ॥ ९२ ॥ इतुकाहोतां[1]अवसर ॥ नारदहोताऋषीश्वर ॥ निघोनिगेलावेगेंसत्वर ॥ अमरपूराइंद्रभुवना
॥ ९३ ॥ नारदह्मणेइंद्रासी ॥ कायस्वस्थचित्तेंबैसलासी ॥ अमरत्वदिधलेंरावणासी
॥ लक्ष्मीनेलीआजितुमची ॥ ९४ ॥ चिरायुझालालंकेश्वर ॥ प्राणलिंगदेतकर्पूरगौर ॥
आणीकदिघलाअसेवर ॥ तूंचिईश्वरहोसील ॥ ९५ ॥ वर्षेंतीनपूजिलें[2]यांसी ॥ तूंचिमाझेंस्वरूपहोसी
॥ तुझेंनगरकैलासी ॥ मृत्युनाहींकदांतुज ॥ ९६ ॥ ऐसावरलाधोनी ॥ गेलारावणसंतोषोनी ॥
तेतीसकोटीदेवकोठुनी ॥ सुटतीआतांतुह्मासी ॥ ९७ ॥ जावेंत्वरिततुह्मीआतां ॥ सेवाकरावी
लंकानाथा ॥ उर्वशीरंभामेनकात्वरिता ॥ भेटीसन्याव्यारावणाचे ॥ ९८ ॥ ऐसेंवचन
ऐकोनी ॥ इंद्रभयाभीतमनीं ॥ नारदाविनवीकरजोडोनी ॥ कायकरावेंह्मणतसे ॥
॥ ९९ ॥ नारदह्मणेइंद्रासी ॥ उपायकरावात्वरितेसी ॥ जावेंतुह्मी[3]ब्रह्मयापासीं ॥ त

---

[1] त्यावेळीं [2] पूजाकेलीअस्तां [3] ब्रह्मदेवापासीं

यासीउपायकरील ॥ १०० ॥ इंद्रनारदसमवेत[1] ॥ गेलेब्रह्मलोकात्वरित ॥ विस्तारोनियांवृत्तांत ॥ सांगेइंद्रब्रह्मयासी ॥ १ ॥ ब्रह्माह्मणेइंद्रासी ॥ जावेंत्वरितवैकुंठासी ॥ दैत्यवैरीहृषीकेशी ॥ उपायकरीलनिर्धारें ॥ २ ॥ ह्मणोनिनिघालेतिघेजण[2] ॥ पावलेत्वरितवैकुंठभुवन ॥ भेटलातात्काळनारायण ॥ सांगतीवृत्तांतरावणाचा ॥ ३ ॥ विरिंचिह्मणेविष्णूसी ॥ प्रतीकार[3]करावावेगेंसी ॥ कारणअसेतुह्मासी ॥ रामअवतारींपरियेसा ॥४॥ तेतीसकोटीदेवांसी ॥ घातलेअसेबंदीसी ॥ याचिकारणेंतुह्मासी ॥ करणेंअसेअवधारा ॥ ५ ॥ ईश्वराचेंप्राणलिंग ॥ घेऊनिगेलाराक्षससांग ॥ आतांरावणानाहींभंग ॥ तोचिहोईलईश्वर ॥ ६ ॥ त्वरितकरावाउपाययासी ॥ पुढेंजडहोईलतुह्मासी ॥ निर्दाळावयाराक्षसांसी ॥ अवतारोनीतुह्मीचयावें ॥ ७ ॥ ऐसेंविनवीचतुरानन ॥ मगकोपोनिह्मणेनारायण ॥ कार्यनासेलह्मणोन ॥ निघालाझडकरकैलासा ॥ ८ ॥ विष्णुआलाईश्वरापासीं ॥ ह्मणेशंकरापरियेसीं ॥ प्राणलिंगरावणासी ॥ द्यावयाकारणतुह्माकाय ॥ ९ ॥ रावणक्रूरमहादैत्य ॥ सुरवरसकळत्याचेभृत्य[5] ॥ कारागृहीं[6]असतीसमस्त ॥ केवींसुटतीसांगआह्मां ॥ १० ॥ ऐसेंदुराचारीयासी ॥ वरदेतांउल्हासी ॥ देवत्वगेलेंत्याचेघरासी ॥ घेईलस्वर्गनिर्धारेंतो ॥ ११ ॥ ईश्वरह्मणेविष्णूसी ॥ तुष्टलोंतयाचेभक्तीसी ॥ विसरपडलाआह्मासी ॥ संतोषेंदिधलेंप्राणलिंग ॥ १२ ॥ आपुलेंशिरछेदोनिदेखा ॥ वि

---

[1] बरोबर
[2] इंद्र, नारद, ब्रह्मा,
[3] दूरहोणेविषयींउपाय
[4] ऐक
[5] चाकर
[6] बंदीशाले

णाकेलास्वहस्तका ॥ सप्तस्वरवेदादिका ॥ गायनकेलेंसंतोषें ॥१३॥ जरींमागतापार्वतीसी
॥ देतोंसत्यपरियेसीं ॥ भुलीपडलीभक्तीसी ॥ लिंगनेलेंप्राणमाझा ॥ १४॥ विष्णुह्मणेउमा
कांता ॥ तुह्मीऐसावरदेतां ॥ आह्मांसायासहोयंतत्वता ॥ दैत्यउन्मत्तहोताती ॥ १५ ॥ देव
द्विजलोकांसी ॥ पीडाकरितीबहुवसी ॥ याचिकारणेंआह्मासी ॥ अवतारधरणेंघडतेंदेखा॥
॥१६॥ कधींदिलेंलिंगत्यासी ॥ नेलेंअसेललंकेसी ॥ शंकरह्मणेविष्णूसी ॥ पांचघटीझाल्या
आतां ॥१७॥ ऐकतांचशिववचन ॥ उपायकरीनारायण ॥ धाडिलेंचक्रसुदर्शन॥सूर्याआड
व्हावया ॥ १८ ॥ बोलावुनीनारदासी ॥ सांगतसेहृषीकेशी ॥ तुह्मीजावेंत्वरितेसी ॥ रावणजा
तोलंकेसीदेखा ॥१९ ॥ मार्गीजाउनीतयासी ॥ विलंबकरावापरियेसी ॥ जाऊंनद्यावेंलंकेसी
॥ त्वरितजावेंह्मणतसे ॥ २० ॥ चक्रझालेंसूर्याआड ॥ स्नानसंध्यारावणाचांड[1] ॥ तुह्मीजाऊ
नियांदृढ ॥ विलंबकरावातयासी ॥ २१ ॥ ऐकोनियांश्रीविष्णूच्याबोला ॥ नारदत्वरितनि
घोनिगेला ॥ मनोवेगेंपातला ॥ जेथेंहोतालंकानाथ ॥ २२ ॥ नारदातेंपाठउनी ॥ वि
ष्णुविचारीआपुल्यामनीं ॥ गणेशातेंबोलाउनी ॥ पाठवूंह्मणेविघ्नांसी[2] ॥ २३ ॥ बोलाउनी
गणेशासी ॥ सांगेविष्णुपरियेसी ॥ कैसारावणतुजसी ॥ सदांउपेक्षितो ॥ २४ ॥ सकळ
देवतुजवंदिती ॥ त्यांचेमनोरथपुरती ॥ तुजजेकांउपेक्षिती ॥ विघ्नेंबाधितीतयांसी ॥ २५ ॥

---

१ आवडे २ विघ्नकरावयास

तुजनेणतांरावणदेखा ॥ घेऊनिगेलानिधान[1]ऐका ॥ प्राणलिंगअतिविशेखा ॥ नेलेंशिवाज
वळोनी ॥ २६ ॥ आतांत्वांकरावेंएक ॥ रावणापासींजाऊनिदेख ॥ कपटरूपेंव्हावेंकुब्ज[2]क॥
बाळवेषेंधरोनियां ॥ २७ ॥ वाटेसीहोईलअस्तमान ॥ रावणकरीलसंध्यावंदन ॥ नारदगे
लायाचिकारण ॥ विलंबकरावयादैत्यासी ॥ २८ ॥ आज्ञाशिवाचीरावणासी ॥ नठेवींलिंग
भूमीसी ॥ शौचाचमनसमयासी ॥ आपणाजवळीनठेविंजे ॥ २९ ॥ बाळवेषेंतुवांजावें॥शि
ष्यरूपकरुणाभावें ॥ सूक्ष्मरूपदाखवावें ॥ लिंगध्यानविश्वासुनी ॥ ३० ॥ संध्यासमयींतुझे
हातीं ॥ लिंगदेईलविश्वासरीती ॥ तुवांठेवावेंतत्कालक्षिती[3] ॥ लिंगराहीलतेथेंची ॥ ३१ ॥
येणेंपरीगणेशासी ॥ शिकवीविष्णुपरियेसीं ॥ संतोषोनितयेहर्षीं ॥ भातुकें[4]मागेतयेवेळीं ॥
॥ ३२ ॥ लाडूतिळवेपंचखाद्य ॥ इक्षुखोबरेंदाळिमआद्य ॥ शर्कराघृतक्षीरसद्य[5] ॥ द्यावेंत्वरि
तआपणासी ॥ ३३ ॥ चणेभिजऊनिआपणासी ॥ तांदूळलाह्यासाखरेसी ॥ त्वरितभक्षणक
रावयासी ॥ द्यावेंस्वामीह्मणतसे ॥ ३४ ॥ जेंजेंमागीतलेंविघ्नेश्वरें ॥ त्वरितदिधलेंशार्ङ्गधरें ॥
भक्षीतनिघालावेगवक्रें ॥ ब्रह्मचारीवेषधरूनी ॥ ३५ ॥ गेलाहोतानारदपुढें ॥ ब्रह्मऋषिमा
हात्म्यगाढें[6] ॥ उभाठाकलारावणापुढें ॥ कवणकोठूनीआलासी ॥ ३६ ॥ रावणह्मणेनारदा
सी ॥ गेलोंहोतोंकैलासासी ॥ केलेंउत्कृष्टतपासी ॥ तोषविलेंतयाशिवा ॥ ३७ ॥ तेणेंप्रस

---

१ लिंग २ वक्र ३ भूमिवर ४ भक्षणार्थ खाद्य ५ आतांच ६ अतिशयितअगाध

न्नहोउनीआह्मासीं ॥ लिंगदिधलेंपरियेसीं ॥ आणीकसांगीतलेंसंतोषीं ॥ लिंगमहिमा
अपार ॥ ३८ ॥ नारदह्मणेलंकानाथा ॥ दैवथोरतुझेंआतां ॥ लिंगलाध[1]लासीअद्भुता ॥
जाणोंआह्मीआद्यंत ॥ ३९ ॥ दाखवींलिंगआह्मांसीं ॥ खुणेंओळखूंपरियेसीं ॥ लिंगलक्ष
णविस्तारेंसी ॥ सांगूंआह्मींतुजलागीं ॥ ४० ॥ नारदाचियावचनासी ॥ नकरीविश्वासप
रियेसीं ॥ दाखवीतसेदुरोनीलिंगासी ॥ व्यक्त[2]करोनीत्यासमर्थी ॥ ४१ ॥ नारदह्मणेलंके
शा ॥ लिंगमहिमेचाप्रकारऐसा ॥ सांगेनतुजबहुसु[3]रसा ॥ बैसोनिएकेंस्वस्थचितें ॥ ४२ ॥
लिंगउपजलेंकवणेदिवसीं ॥ पूर्वींजाणिलेंययासीं ॥ एकचित्तेंपरियेसीं ॥ कथाअसेअतिअ
पूर्व ॥ ४३ ॥ गिळूनिसकळसौरभां[4]सी ॥ मृगएककाळाग्निसमें[5]सी ॥ ब्रह्मांडखंडपरियेसीं ॥ प
डिलाहोतातोमृग ॥ ४४ ॥ ब्रह्माविष्णुमहेश्वरासी ॥ गेलेहोतेपार[6]धियेसी ॥ मृगमारिलेपरिये
सी ॥ भक्षिलेंमेदं[7]तयेवेळीं ॥ ४५ ॥ तयासीहोतींतीनशृंगें ॥ खालींअसतीतीनलिंगें ॥ तिघींघे
तलींतीनभागें ॥ प्राणलिंगेंपरियेसा ॥ ४६ ॥ लिंगमहिमाऐककानीं ॥ जेपूजितीवर्षेंतीनी ॥ ते
चिईश्वरहोतीनिर्गुणी ॥ वेदमूर्तितेचिहोय ॥ ४७ ॥ लिंगअसेजयेस्थानीं ॥ तोचिकैलासजाणमनीं
॥ महत्वअसेयाचगुणीं ॥ ब्रह्माविष्णुमहेश्वरांसी ॥ ४८ ॥ असेआणीकएकबरवें ॥ सांगेनऐकएक
भावें ॥ रावणह्मणेआह्माजाणें ॥ असेत्वरितलंकेसी ॥ ४९ ॥ ह्मणोनिनिघालामहाबळी ॥ ना

---

१ लाभझाला २ उघडोन ३ चांगला ४ सुगंधद्रव्य ५ काळाग्नीसारखा ६ मृगयेसी ७ मांसमेद

रदह्मणेंतयां[1]वेळीं ॥ सूर्यास्तआहेजवळी ॥ संध्याकाळब्राह्मणासी ॥ ५० ॥ सहस्रवेदआच
रसी ॥ संध्याकाळींमार्गक्रामिसी ॥ वाटेसहोईलतुजनिशी ॥ संध्यालोपहोईल ॥ ५१ ॥ आ
ह्मींजाऊंसंध्यावंदनासी ॥ ह्मणोनिनारदविनयेंसी ॥ पुसोनियांरावणासी ॥ गेलानदीतीरा
॥ ५२ ॥ इतुकियाअव[2]सरीं ॥ पातलागणेशब्रह्मचारी ॥ रावणापुढेंचांचरी[3] ॥ समिधातोडी
कवतुकें ॥ ५३ ॥ रावणचिंतीमानसीं ॥ व्रतभंगहोईलआपणासी ॥ संध्याकरावीत्रिकाळें
सी ॥ संदेहें[4]घडलाह्मणतसे ॥ ५४ ॥ ईश्वरेंसांगितलेंआह्मासी ॥ लिंगनठेवावेंभूमीसी ॥ सं
ध्यासमयोझालीनिशी ॥ कायकरूंह्मणतसे ॥ ५५ ॥ तंवदेखिलाब्रह्मचारी ॥ अतिसुंदरबा
ळकापरी ॥ हिंडतसेनदीतीरीं ॥ देखिलारावणेंतयेवेळीं ॥ ५६ ॥ मनींविचारीलंकानाथ ॥
ब्रह्मचारीकुमारदिसत ॥ नकरीआमचाविश्वासघात ॥ लिंगदेऊंतयाहातीं ॥ ५७ ॥ संध्या
करूंस्वस्थचित्तेंसी ॥ लिंगअसेलतयापासीं ॥ बाळकअसेहेंनिश्चयेसी ॥ ह्मणोनिगेलातया
जवळी ॥ ५८ ॥ देखोनियांदश[5]शिर ॥ पळतसेलंबोदर ॥ रावणझालाद्विजें[6]वर ॥ अभयदेऊनीगे
लाजवळी ॥ ५९ ॥ रावणह्मणेतयासी ॥ तूंकवणाचासांगआह्मांसी ॥ मातापिताकवणतुजसी ॥
कवणकुळींजन्मतुझें ॥ ६० ॥ ब्रह्मचारीबोलेरावणा ॥ इतुकेंपुससीकवण्याकारणा ॥ आमुच्या
बापेंतुझ्याऋणा ॥ कायद्यावेंसांगमज ॥ ६१ ॥ हांसोनियांलंकेश्वर ॥ लोभेंधरिलात्याचाकर

---

[1] रावणास [2] वेळीं [3] बोबडा [4] विचार पडला [5] रावणाला [6] विप्रश्रेष्ठ

सांगबाळकाकवणाचाकुमार ॥ प्रीतिभावेंपुसतोंमीं ॥ ६२ ॥ ब्रह्मचारीह्मणेरावणासी ॥ आमुचापिताकायपुससी ॥ जटाधारीभस्मांगासी ॥ रुद्राक्षमाळाअसतीदेखा ॥ ६३ ॥ शंकरह्मणतीतयासी ॥ भिक्षामागणेंअहर्निशीं ॥ वृषभारूढउमासरसी ॥ जननीतेजगन्माता ॥ ॥ ६४ ॥ इतुकेंआह्मांपुसतोसी ॥ तुजदेखतांभयमानसीं बहुतवाटेपरियेसी ॥ सोडहातजाऊंदे ॥ ६५ ॥ रावणह्मणेब्रह्मचारी ॥ तवपिताअसेदरिद्री ॥ भिक्षामागेघरोघरीं ॥ सौख्यतुजकांहींनसे ॥ ६६ ॥ आमुचेंनगरलंकापुर ॥ रत्नखचितअसेसुंदर ॥ आह्मांसवेंचालसत्वर ॥ देवपूजाकरीतजायीं ॥ ६७ ॥ जेंजेंमागसीआह्मासी ॥ सकळदेईनपरियेसी ॥ सुखेंराहावेंमजपासीं ॥ ह्मणेरावणतेवेळीं ॥ ६८ ॥ ब्रह्मचारीह्मणेत्यासी ॥ लंकेसीबहुतराक्षसी ॥ आह्मींबाळकअरण्यवासी ॥ खातीलतेथेंजातांची ॥ ६९ ॥ नयेऊंतुझियानगरासी ॥ सोडजाऊंदेघरासी ॥ क्षुधेंपीडितोंबहु[2]वेंसीं ॥ ह्मणोनिभक्षितोंभातुकें[3] ॥ ७० ॥ इतुकेंऐकोनिलंकानाथ ॥ त्याबाळकासंबोधित ॥ लिंगधरींरेऐसेंह्मणत ॥ मीसंध्याकरीनतोंवरी ॥ ७१ ॥ बाळकविनवीतयासी ॥ नधरींलिंगपरियेसीं ॥ मीब्रह्मचारीअरण्यवासी ॥ उपद्रवूंनकोह्मणतसे ॥ ७२ ॥ तवेंलिंगअसेजड ॥ मीपणबाळअसेंवेड ॥ नेघेंलिंगजाऊंदेसोड ॥ धर्मघडेलतुजलागीं ॥ ७३ ॥ नानापरीसैंबोखित[5] ॥ लिंगदेतलंकानाथ ॥ संध्याकरावयाआपण

---

१ गणपती २ फार ३ खाद्य ४ तुझें ५ समवून

त्वरित ॥ समुद्रतीरींबैसला ॥ ७४ ॥ ब्रह्मचारीतयासी ॥ उभाविनवीतसेरावणासी ॥ जडझालियाआपणासी ॥ ठेवीनत्वरितभूमीवरी ॥ ७५ ॥ वेळतीनपरियेसीं ॥ बोलावीनतुह्मासी ॥ वेळलागलियापरियेसीं ॥ आपणठेवीनभूमीवरी ॥ ७६ ॥ ऐसानिर्धार[1]करोनी ॥ उभागणेशलिंगघेउनी ॥ समस्तदेवविमानीं ॥ बैसोनिपाहतीकौतुक ॥ ७७ ॥ अर्घ्यसमयींरावणासी ॥ बोलावीगणेशपरियेसीं ॥ जडझालेंलिंगआह्मासी ॥ सत्वरघेगाह्मणतसे ॥ ७८ ॥ [2]न्यासपूर्वकअर्घ्यदेखा ॥ रावणकरीअतिविवेका ॥ हातींदाखवीबाळका ॥ येतोंराहेंह्मणोनी ७९ ॥ आणीकक्षणभरराहोनी ॥ गणेशबोलेवेळदोनी ॥ जडजाहलेंह्मणोनी ॥ शीघ्रयावेंह्मणतसे ॥ ८० ॥ नयेरावणध्यानस्थ ॥ गणेशअसेउच्चारित ॥ समस्तदेवांतेंसाक्षीकरीत ॥ लिंगठेवीतभूमीवरी ॥ ८१ ॥ श्रीविष्णूतेंस्मरोनी ॥ लिंगठेविलेंस्थापोनी संतोषझालागगनीं ॥ पुष्पेंवर्षतीसुरवर ॥ ८२ ॥ अर्घ्यदेवोनिलंकेश्वर ॥ निघोनिआलासत्वर ॥ लिंगदेखिलेंभूमीवर ॥ मनींविकळ[3]जाहला ॥ ८३ ॥ आवेशोनिरावणदेखा ॥ ठोंसेमारीगणनायका ॥ हास्यवदनेंरडेतोऐका ॥ भूमीवरीलोळतसे ॥ ८४ ॥ ह्मणेमाझियापित्यासीं ॥ सांगेनआतांत्वरितेसी ॥ कांमारिलेंमजबाळासी ॥ ह्मणोनिरडतनिघालादेखा ॥ ८५ ॥ मगरावणकायकरी ॥ लिंगधरोनियांदृढकरीं ॥ उचलूंगेलानानापरी ॥ भूमीसहि

---

१ निश्चय २ यथाशास्त्र ३ खिन्न

तहालतसे ॥ ८६ ॥ कांपेधरणीतयेवेळीं ॥ रावणउचलीमहाबळी ॥ नयेलिंगशिरआफळी[१] महाबळीराहिला ॥ ८७ ॥ नामपावलायाचिकारणें ॥ महाबळेश्वरलिंगजाणें ॥ मुरडोनि ओढितांरावणें ॥ गोकर्णाकारजाहलें ॥ ८८ ॥ ऐसेंकरितांलंकानाथ ॥ मागुतीगेलातपार्थ ॥ ख्यातिझालीगोकर्णांत ॥ समस्तदेवतेथेंआले ॥ ८९ ॥ आणीकअसेअपारमहिमा ॥ सांगतसेअनुपमा ॥ स्कंदपुराणींवर्णिलीसीमा ॥ प्रख्यातअसेपरियेसा ॥ ९० ॥ ऐकोनिसिद्धाचेंवचन ॥ नामधारकसंतोषोन ॥ पुनरपिचरणालागेजाण ॥ ह्मणेसरस्वतीगंगाधरू ॥ ९१ ॥ ॥ इतिश्रीगुरुच॰गोकर्णमहिमावर्णनंनामषष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥ ओंव्या ॥ १९९

* * *

---

[१] मस्तकआपटी

अध्याय ७ वा.

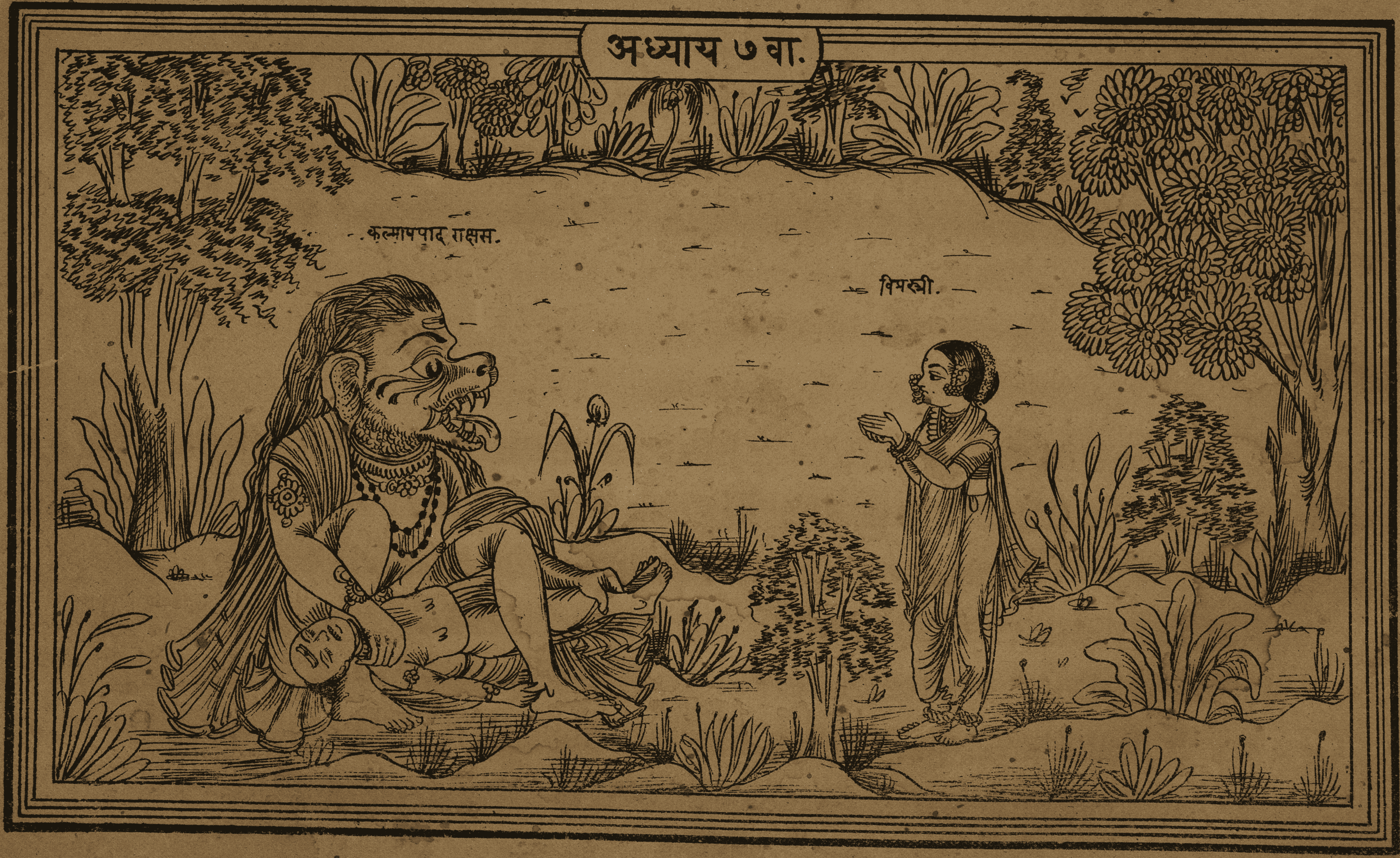
कल्माषपाद राक्षस.
विप्रस्त्री.

श्रीगणेशायनमः ॥ नामधारकह्मणेसिद्धासी ॥ गोकर्णमहिमाआह्मासी ॥ निरोपिजेस्वा
मीकृपेंसी ॥ पूर्वीकवणासांक्षझाली ॥ समस्ततीर्थेंसांडुनी ॥ श्रीपादगेलेकिंकारणीं ॥ पूर्वी
आधरकेलाकवणीं ॥ पुराणकथासांगामज ॥२॥ ज्यावरीअसेलगुरूचीप्रीती ॥ तीर्थमहिमा
ऐकणेंचित्तीं ॥ वांछाहोतसेज्ञानज्योती ॥ कृपासिंधूगुरुराया ॥ ३ ॥ सिद्धह्मणेनामधार
कासी ॥ गोकर्णमहिमामजपुससी ॥ सांगेनतुजविस्तारेंसी ॥ एकचित्तेंपरियेसा ॥ ४ ॥ पूर्व
युगींइक्ष्वाकुवंशीं ॥ मित्रसहराजापरियेसी ॥ प्रतापवंतक्षत्रियराशी ॥ सर्वधर्मरतदेखा ॥
॥ ५ ॥ राजासकळशास्त्रज्ञ ॥ विवेकीअसेश्रुतिनिपुण ॥ बलाढ्यशूरमहाभीम ॥ विद्योद्यो
गीदयानिधी ॥ ६ ॥ असतांराजाएकेदिवशीं ॥ विनोदेंनिघालापारधीसी ॥ प्रवेशलामहाव
नासीं ॥ वसतीशार्दूळ[3]सिंहजेथें ॥ ७ ॥ निर्मनुष्यअरण्यांत ॥ राजापारधीखेळत ॥ भेटला
तेथेंअद्भुत ॥ दैत्यज्वाळाकारभयानक ॥८॥ राजादेखोनितयासी ॥ शरवर्षताझालाकोपेंसी
॥ मूर्छनायेऊनिधरणीसी ॥ पडलादैत्यतयावेळीं॥९॥होतातयाचाबंधुजवळी ॥ आक्रंदतसेप्र
बळी ॥ पाषाणहाणीकपाळीं ॥ बंधुशोकेंकरोनियां ॥ १० ॥ प्राणत्यजितांनिशाचर ॥ बंधूसि
ह्मणतसेयेरें[4] ॥ जरींतूंहोसीमाझासहोदर[5] ॥ सूडघेईमाझातूं ॥ ११ ॥ ऐसेंबोलूनिबंधूसी ॥
दैत्यपावलापंचत्वासी[6] ॥ अनेकमायात्यांपासीं ॥ नररूपधरिलेंतयावेळीं ॥ १२ ॥ रूपध

---

१ साक्षात्कार २ विद्येविषईं उद्योगकरणारा ३ व्याघ्र ४ दुसरा ५ बंधु ६ मरणासी ७ बंधूपासी

रोनिमानवाचें ॥ सौम्यवाणीबोलेवाचे ॥ सेवकत्वकरीराज[1]याचें ॥ अतिनम्रत्वेंबोलोनियां
॥ १३ ॥ सेवाकरीनानापरी ॥ से[2]व्यकाचेंसारखेंमनधरी ॥ कितियेकदिवसांवरी ॥ वनांतरीं
राजाहोतादेखा ॥ १४ ॥ समस्तमृगजिंकूनी ॥ दुष्टजीवांतेंवधोनी ॥ राजाआलापरतोनी ॥
आपुल्यानगरापरियेसा ॥ १५ ॥ ऐसेंअसतांएकेदिवसीं ॥ पितृश्राद्धआलेंपरियेसी ॥ आ
मंत्रणसांगेॠषींसी॥वसिष्ठादिकांपरियेसा ॥ १६ ॥ तेदिवसींराजानेमें[3]स्वयंपाक ॥ करवित
सेस[4]विवेक ॥ कापट्येंहोतातोसेवक ॥ तयास्थानींठेविला ॥ १७॥ राजाह्मणेतयासी ॥ पा
कस्थानींतूंवससी ॥ जेंजेंमागेलभाणवसी ॥ सर्वआणूनित्वांद्यावें ॥ १८ ॥ अंगिकारोनितो
सेवक ॥ नरमांसआणोनिदेख ॥ कापट्यभावेंकरवीपाक ॥ केलीशाकतयावेळीं ॥ १९ ॥
ठायघालितांॠषेश्वरासी॥पहिलेंचवाढिलेंनरमांसासी ॥ पाहतांकोपआलावसिष्ठासी ॥ दि
धलाशापतयावेळीं ॥ २० ॥ वसिष्ठह्मणेरायासी ॥ नरमांसवाढिलेंआह्मासी ॥ त्वरितब्रह्म
राक्षसहोसी ॥ ह्मणोनिशापदिधला ॥ २१ ॥ शापदेतांतयेकाळीं ॥ राजाकोपलातत्काळीं ॥
अपराधनसतांप्रबळी ॥ वायांमजकांशापिलें ॥ २२ ॥ नेणेंमांसपाककोणींकेला ॥ माझानि
रोपनाहींझाला ॥ वृथाआमुतेंशापदिधला ॥ आपणशापीनह्मणतसे ॥ २३ ॥ उदकघेऊनि
अंजुळी ॥ शापावयासिद्धझालातयेकाळीं ॥ तंवराजपत्नीयेउनिजवळी ॥ वर्जीं आपुलेपती

---

१ राज्याचें २ स्वामीचें ३ नियमानें ४ विचारपूर्वक ५ स्वयंपाकी ६ आज्ञा ७ निवारणकरी

तें ॥ २४ ॥ पतीसीह्मणेबेनारी ॥ गुरूसींशापितांदोषभारी ॥ वंदूनितयाचेचरणधरीं ॥ तेणेंभवसागरतरशील ॥ २५ ॥ मदयंतीसतीचेंवचन ॥ मानिताझालाराजाआपण ॥ अंजुळींचेंउदकजाण ॥ टांकीआपुलेचरणावरी ॥ २६ ॥ शापदेतांकल्मषपांणी[1] ॥ पडलेंराजयाचेचरणीं ॥ कल्मषपादनामह्मणोनी ॥ ब्रह्मराक्षसझालातोराव॥ २७ ॥ राजपत्नीयेवोनिपरियेसी ॥ लागलीवसिष्ठचरणासी ॥ उद्धरींस्वामीबाळकासी ॥ येवढाकोपकायकाज[2] ॥ २८ ॥ करुणावचन ऐकोनी ॥ शांतझालावसिष्ठमुनी ॥ वर्षैंबाराक्रमुनी ॥ पुनरपिराजाहोशील ॥ २९ ॥ उःशापदेऊनीवसिष्ठऋषी ॥ गेळाआपुलेस्थानासी ॥ ब्रह्मराक्षसराजापरियेसी ॥ होऊनिगेलावनांतरा ॥३०॥ निर्मनुष्यअरण्यांत ॥ राजाराहिलाप्रख्यात॥भक्षीतसेअनेकजंतं[3] ॥ पशुमनुष्यआदिकरूनी ॥ ३१ ॥ ऐसेंक्रमितांतयेवनीं ॥ मार्गस्थदंपत्येंदोनीं ॥ ब्राह्मणजातांमार्गेक्रमुनी ॥ देखिलाराक्षसभयासुर ॥ ३२ ॥ येऊनिधरीब्राह्मणासी ॥ व्याघ्रजैसापशूसी ॥ घेऊनिगेलाभक्षावयासी ॥ विप्रस्त्रीसमागमें ॥ ३३ ॥ अतिशोककरीब्राह्मणी ॥ जाऊनिलागेराक्षसचरणीं ॥ राखेंमजलाअहेवपणीं[4] ॥ प्राणेश्वरातेंसोडींपितया[5] ॥ ३४ ॥ नभक्षींगामाझापती ॥ माझीतयावरीअतिप्रीती ॥ मजभक्षींगाह्मणेसुमती ॥ वल्लभातेंसोडूनियां ॥ ३५ ॥ पतीविणराहतांनारी ॥ जन्मव्यथाचिदगडापरी ॥ पहिलेंमांतें[6]स्विकारी ॥ प्राणराखेंपतीचे ॥ ३६ ॥ पति

---

१ शापानेअभिमंत्रितअतएवदूषितउदक २ कायकामाचा ३ प्राणी ४ अवैधव्यपणीं ५ हेबापा ६ आदीमलाखा

लावण्यपूर्ववयेसी ॥ वेदशास्त्रपारंगेसी ॥ याचाप्राणजरींतूंरक्षिसी ॥ जगींहोईलतुजपुण्य ॥ ३७ ॥ कृपाकरींगाआह्मावरी ॥ होईनतुझीकन्याकुमारी ॥ मजपुत्रहोतीळजरी ॥ नामवाढवीनतुझेंमी ॥ ३८ ॥ ऐसेंनानापरीदेखा ॥ विप्रस्त्रीकरीमहादुःखा ॥ बोलनमानोनिराक्षसें ऐका ॥ त्याब्राह्मणातेंभक्षिलें ॥ ३९ ॥ पतीतेंभक्षिलेंदेखोनी ॥ शापवदलीतेब्राह्मणी ॥ ह्मणे राक्षसाऐककानीं ॥ शापमाझानिर्धारें ॥ ४० ॥ तूंराजासूर्यवंशीं ॥ शापास्तवराक्षसझालासी ॥ पुढेंमागुतीराजाहोसी ॥ द्वादशवर्षैंक्रमोनी ॥ ४१ ॥ परीरमतांस्त्रियेसवें ॥ प्राणजाईलस्वभावें ॥ अनाथाभक्षिलेंदुष्टभावें ॥ दुरात्म्यातूंराक्षसा ॥ ४२ ॥ शापदेऊनीतयावेळीं ॥ पतीच्या अस्थीमिळवूनिजवळी ॥ काष्ठेंघालूनियांप्रबळी ॥ अग्निप्रवेशकेलातिणें ॥ ४३ ॥ ऐसेंअसतांरावदेखा ॥ क्रमीबारावर्षैंनिकौं ॥ पुनरपिराजाहोऊनिऐका ॥ आलाआपुलेनगरासी ॥ ॥ ४४ ॥ विप्रस्त्रियेचेंशापवचन ॥ स्त्रियेसिसांगीतलीखुण ॥ ह्मणेसंगकरितांतत्क्षण ॥ मृत्यु असेआपणासी ॥ ४५ ॥ ऐकोनिपतीचेंवचन ॥ मदयंतीदुःखकरीआपण ॥ मनकरूनिनिर्वाण ॥ त्यजावयाप्राणपाहातसे ॥ ४६ ॥ मदयंतीह्मणेरायासी ॥ संताननाहींतुमचेवंशासी ॥ वनींकष्टलांबारावर्षीं ॥ आपुलेंकर्मनचुकेची ॥ ४७ ॥ ऐकोनिसतीचेंवचन ॥ शोकेंदाटलाअतिगहन ॥ अश्रुआलेनेत्रांतुन ॥ कायकरूंह्मणसे ॥ ४८ ॥ मंत्रीवृद्धपुरोहितां

---

१ वेदशास्त्रजाणणारा २ माच्चयान ३ संपूर्ण ४ उदास ५ अत्यंत

सी ॥ बोलाविलेंपरियेसीं ॥ ब्रह्महत्याघडलीआह्मासी ॥ विमोचन[1]नहोयकवणेपरी ॥ ४९॥ मंत्रीवृद्धपुरोहित ॥ तयासीह्मणतीऐकामात[2] ॥ तीर्थेंआचरावींसमस्त ॥ तेणेंपुनीतव्हालतुह्मीं ॥ ५० ॥ करोनिऐसाविचार ॥ राजानिघेतीर्थासाचार[3] ॥ सर्वतीर्थेंपरिकर[4] ॥ विधिपूर्वककरीतसे ॥ ५१ ॥ ज्याज्यातीर्थाजायआपण ॥ अनेकपुण्यकरीजाण ॥ यज्ञादिककर्मान्नदान ॥ ब्राह्मणादिकांदेतसे ॥ ५२ ॥ ऐसींनानातीर्थेंकरित ॥ परीब्रह्महत्यासवें[5]चियेत ॥ अघोररूपीअसेदिसत ॥ कवणेपरीनजायची ॥ ५३ ॥ कष्टोनिराजाबहुतांपरी ॥ निर्वाण[6]होऊनिमनाभीतरीं ॥ हिंडतपातलामिथिलापुरीं ॥ चिंताग्रहस्तहोऊनियां ॥ ५४ ॥ नगराबाह्यप्रदेशीं ॥ श्रमोनिराजापरियेसीं ॥ चिंताकरीमानसीं ॥ वृक्षच्छायेबैसलासे ॥ ५५ ॥ ऋषेश्वरांसमवेत[7] ॥ जैसारुद्रप्रकाशित ॥ गौतमऋषिअवचित[8] ॥ तयास्थानासीपातला ॥ ५६ ॥ राजादेखोनिगौतमासी ॥ चरणींलोळेसंतोषीं॥नमनकरीसाष्टांगेंसी ॥ भक्तिभावेंकरोनियां ॥५७॥ आश्वासूनितयेवेळीं ॥ गौतमपुसेकरुणाबांहळी[9] ॥ क्षेमसमाधानसकळी ॥ पुसताजाहलावृत्तांत ॥ ५८ ॥ कायझालेंतुझेंराज्य ॥ अरण्यवासाचेंकायकाज ॥ चिंताकुळितमुखांबुज ॥ कवणकार्यघडलेंअसे ॥ ५९ ॥ ऐकोनिऋषीचेंवचन ॥ राजासांगेविस्तारोन ॥ शापजाहलाब्रह्मवचन ॥ ब्रह्महत्याघडली

---

१ पापनाश २ गोष्ट ३ आचारयुक्त ४ उत्तम ५ बरोबर ६ उदासीन ७ सहवर्तमान ८ अकस्मात ९ पुष्कळ

मज ॥ ६० ॥ प्रायश्चित्तेंसकळिक ॥ यज्ञादिकमैंधर्मादिक ॥ सुक्षेत्रेंअपारतीर्थेंदेख ॥ आपणसकळआचरलीं ॥ ६१ ॥ शमननहोयमहांदोष ॥ सर्वेचियेतअघोरवेष ॥ व्रतेंआचरलोंकोटीश ॥ नजायदोषसर्वथा ॥ ६२ ॥ आजिचेनिमाझेंसफळजनन ॥ दर्शनझालेंजीतुमचेचरण ॥ होतीलमाझेकष्टनिवारण ॥ ह्मणोनिचरणालागला ॥ ६३ ॥ ऐकोनिरायाचेंवचन ॥ करुणासागरगौतमआपण ॥ ह्मणेंभयसांडींगानिर्[3]वाणवचन ॥ तारीलशंकरमृत्युंजय ॥ ६४ ॥ तुझेपापनिवारणासी ॥ सांगेनतीर्थविशेषीं ॥ महापातकसंहारावयासी ॥ गोकर्णक्षेत्रअसेभलें ॥ ६५ ॥ स्मरणकरितांगोकर्णासी ॥ ब्रह्महत्यादिपापनाशी ॥ तेथेंईश्वरसदानिवांसी ॥ मृत्युंजयसदाशिव ॥ ५६ ॥ जैसेंकैलासाचेंशिखर ॥ अथवास्व[5]र्धुनीमंदिर ॥ निश्चयवासकर्पूरगौर ॥ गोकर्णक्षेत्रींपरियेसा ॥ ६७ ॥ जैसीअंधकाररजनी ॥ प्रकाशावयाजेविंअग्नी ॥ चंद्रोदयजरीहोयनि[6]र्वाणीं ॥ तरींसूर्यप्रकाशावीणगतिनव्हे ॥ ६८ ॥ तैसेंसमस्ततीर्थानें ॥ पापनवजाययाचिकारणें ॥ सूर्योदयींतमहरणें ॥ तैसेंगोकर्णदर्शनेंहोय ॥ ६९ ॥ सहस्त्रब्रह्महत्याजरी ॥ घडल्याअसतीयाशरीरीं ॥ प्रवेशहोतांगोकर्णक्षेत्रीं ॥ शुद्धात्माहोयपरियेसा ॥ ७० ॥ रुद्रोपेंद्र[7]विरिंचींदेखा ॥ जाऊनितयास्थानींऐका ॥ तपकेलेंहोसकळिका ॥ कार्यसिद्धिहोयत्यांप्रती ॥ ७१ ॥ भक्तिपूर्वकतयास्थानीं ॥ जपव्रतकरिती

---

१ ब्रह्महत्या २ असंख्यात् ३ सत्य ४ राहातो ५ गंगेचेंमंदिर ६ शेवटीं ७ शिव,विष्णु,ब्रह्मा,

जाणोनी ॥ फळहोयत्यांलक्षगुणीं ॥ असेपुण्यक्षेत्रऐसें ॥ ७२ ॥ जेथेंब्रह्माविष्णुदेखा ॥ इंद्रादिदेवांसकळिकां ॥ साध्यझालेंतपऐका ॥ यावेगळेंकायसांगूं ॥ ७३ ॥ जाणातोसाक्षातईश्वर ॥ गोकर्णक्षेत्रकैलासपूर ॥ प्रतिष्ठाकरीविघ्नेश्वर[1] ॥ विष्णुनिरोपेंविनयार्थ ॥ ७४ ॥ समस्तदेवतेथेंयेती ॥ पुण्यक्षेत्रींवासकरिती ॥ ब्रह्माविष्णुइंद्रासहिती ॥ विश्वेदेवमरुद्गण ॥ ॥ ७५ ॥ चंद्रसूर्यवस्वादिक ॥ पूर्वद्वारींराहिलेऐक ॥ प्रीतीकरीभक्तिपूर्वक ॥ बैसलेअसतीतयेस्थानीं ॥ ७६ ॥ अग्नियमचित्रगुप्त ॥ एकादशरुद्रपितृदैवत ॥ दक्षिणद्वारींवासकरित ॥ संतोषेंराहिलेअसती ॥ ७७ ॥ वरुणासहितगंगासकळी ॥ राहतीपश्चिमद्वारस्थळीं ॥ प्रीतीकरीचंद्रमौळी ॥ तयांसकळांपरियेसा ॥ ७८ ॥ कुबेरवायुभद्रकाळी ॥ मातृदेवताचंडीसकळी ॥ उत्तर[2]वासत्रिकाळीं ॥ पूजाकरितीमहाबळेश्वराची ॥ ७९ ॥ चित्ररथादिविश्वावसुपरियेसीं ॥ चित्रसेनगंधर्वसुरसी[3] ॥ पूजाकरितीसदाशिवासी ॥ सदांवसोनितयाठायीं ॥ ८० ॥ घृताचीरंभामेनका ॥ तिलोत्तमाउर्वशीऐका ॥ नित्यनृत्यकरितीदेखा ॥ महाबळेश्वराचेसन्मुख ॥ ८१ ॥ वसिष्ठकश्यपकण्वऋषी ॥ विश्वामित्रमहातापसी ॥ भारद्वाजजैमिनीजाबालऋषी ॥ पूजाकरितीसदातेथें ॥ ८२ ॥ कृतयुगींब्रह्मऋषी ॥ आचारकरितीमहातापसी ॥ महाबळेश्वराचेभक्तीसी ॥ राहिलेगोकर्णक्षेत्रांत ॥ ८३ ॥ मरीचिनारदअत्रिऋषी ॥ दक्षादिब्रह्मऋषीपरि

---

[1] गणपती [2] उत्तरद्वारी [3] सुंदर

येसीं ॥ सनकादिमहातापसी ॥ उपनिषदार्थउपासिती ॥ अनेकसिद्धसाध्यजाण ॥ मुनीश्वरअजि[1]नधारण ॥ दंडधारीसंन्यासीनिर्गुण ॥ ब्रह्मचारीतेथेंवसती ॥ ८५ ॥ त्वगस्थिमात्रशरीरेंसी ॥ अनुष्ठितीमहातापसी ॥ पूजाकरितीभक्तीसी ॥ चंद्रमौळीचीपरियेसा ॥ ८६ ॥ गंधर्वादिसमस्तदेव ॥ पितरसिद्धअष्टवसव ॥ विद्याधरकिंपुरुषसर्व ॥ सेवेसिजातीनिरंतर ॥ ॥ ८७ ॥ गुह्यककिन्नरस्वर्गलोक ॥ शेषादिनागतक्षक ॥ पिशाचवेताळसकळिक ॥ जातीपूजेसितयास्थानीं ॥ ८८ ॥ नानाशृंगारकरूनी ॥ अनेकभूषणेंविराजमानी ॥ सूर्यशशीविमानीं ॥ वहनीयेतीवळ[2]घोनियां ॥ ८९ ॥ स्तोत्रेंगायनकरितीदेखा ॥ नमि[3]तीनृत्यकरितीअनेका ॥ पूजेकारणेंयेतीसकळिका ॥ महाबळेश्वरलिंगासी ॥ ९० ॥ जेजेइच्छितीमनकामना ॥ पावतीत्वरितनिर्धारेंजाणा ॥ समाननाहींक्षेत्रगोकर्णा ॥ याब्रह्मांडगोलकांत ॥ ९१ ॥ अगस्त्यादिसनत्कुमार ॥ प्रियव्रतादिराजकुमर ॥ अग्निदेवदानवादियेरें ॥ वरलाँ[5]धलेसर्वत्याठायीं ॥ ९२ ॥ शुशुमारीभद्रकाळी ॥ पूजाकरितीत्रिकाळीं ॥ नागातेंगरुडनगि[6]ळी ॥ महाबळेश्वरदर्शनें ॥ ९३ ॥ रावणादिराक्षसकुळीं ॥ कुंभकर्णयेंरसकळीं ॥ वरलाधलेयेस्थळीं ॥ बिभीषणपूजीतसे ॥ ९४ ॥ ऐसेंसमस्तदेवकुळ ॥ सिद्धदानवादिसकळ ॥ गोकर्णक्षेत्राजाऊनिप्रबळ ॥ आराधितीनानापरी ॥ ९५ ॥ लिंगस्थापितीआपुलेनामीं ॥ असेख्याती

---

१ चर्मधारणकरणारे २ बैसोनियां ३ नमनकरिती ४ दुसरेअणीकइतरदेव ५ पावले ६ नभक्षी ७ अन्य

तयानामीं ॥ वरलाधलेअनेककामीं ॥ चतुर्विधपुरुषार्थ ॥ ९६ ॥ ब्रह्माविष्णुआपणदेखा ॥
कार्तवीर्यविनायका ॥ आपुलेनामीं[1]लिंगदेखा ॥ प्रतिष्ठाकेलीतयेठायीं ॥ ९७ ॥ धर्मक्षेत्रपा
ळादीं ॥ दुर्गादेवीशक्तिवृंदीं ॥ लिंगस्थापिलेंआपुलेनामीं ॥ तयागोकर्णक्षेत्रांत ॥ ९८ ॥
गोकर्णक्षेत्रअसेगहन ॥ लिंगतीर्थेंअसंख्यजाण ॥ पदोपदींअसेनिर्गुण ॥ ऐसेंक्षेत्रअनुपम्य
असे ॥ ९९ ॥ सांगोंकितीविस्तारोन ॥ असंख्याततीर्थेंजाण ॥ पाषाणसमस्तलिंगखुण ॥
समस्तउदकेंजाणावींतीर्थें ॥ १०० ॥ कृतायुगींमहाबळेश्वरश्वेतं[2] ॥ त्रेतायुगींलोहितं[3] ॥ द्वा
पारींसुवर्णपीतं[4] ॥ कलियुगींकृष्णवर्णजाहला ॥ १ ॥ सप्तपाताळखोलावोन[5] ॥ उभेंअसेलिं
गआपण ॥ कलियुगींमृदुहोऊन ॥ दिसेसूक्ष्मरूपानें ॥ २ ॥ पश्चिमसमुद्रतीरासी ॥ गोक
र्णक्षेत्रविशेषीं ॥ ब्रह्महत्यादिपातकेंनाशी ॥ कायआश्चर्यपरियेसा ॥ ३ ॥ ब्रह्महत्यादिमहा
पापें ॥ परदारादिषट्पापें ॥ दुःशीलदुराचारीपापें ॥ जातीगोकर्णदर्शनें ॥ ४ ॥ दर्शनमात्रें
पुनीतहोती ॥ समस्तकाम्यार्थसाधती ॥ अंतींहोयतयांसीगती ॥ गोकर्णलिंगदर्शनें ॥ ५ ॥
तयेस्थानींपुण्यदिवसीं ॥ जेजेअर्चितीभक्तीसी ॥ तेचिजाणारुद्रअंशी ॥ रायासिह्मणेगौतम
॥ ६ ॥ एकादेसमयींगोकर्णासी ॥ जायभक्तीनेंमानुषी[6] ॥ पूजाकरितांसदाशिवासी ॥ शिवपद
निश्चयेंपावेजाणा ॥ ७ ॥ आदित्यसोमबुधवारीं ॥ अमावास्यादिपर्वांभीतरीं ॥ स्नानकरूनीस

---

१ ज्याणें स्थापिलें त्याच्या नावाने प्रसिद्ध २ शुभ्र ३ रक्तवर्ण ४ सुवर्णाचेपरी पिवळा ५ लागूंन ६ मनुष्य

मुद्रतीरीं ॥ दानधर्मकरावा ॥ ८ ॥ शिवपूजाव्रतहवन ॥ जपब्राह्मणसंतर्पण ॥ किंचित्कारितांअनंतपुण्य ॥ गौतमह्मणेरायासी ॥ ९ ॥ व्यतीपातादिपर्वणीसी ॥ सूर्यसंक्रांतीचेदिवसीं ॥ महाप्रदोषत्रयोदशी ॥ पूजितांपुण्यअगण्य ॥ १० ॥ कायसांगोंत्याचामहिमा ॥ निवां[1]डाहोयअखिलकर्मा ॥ ईश्वरभोळाअनंतमाहिमा ॥ पूजनमात्रेंतुष्टतसे ॥ ११ ॥ असितपक्षमाघमासीं ॥ शिवरात्रीचतुर्दशीसी ॥ बिल्वपत्रवाहिलेंयासी ॥ दुर्लभअसेत्रिभुवनांत ॥ ॥ १२ ॥ ऐसेंअनुपम्यस्थानअसतां ॥ नजातीमूर्खलोकऐकतां ॥ शिवतीर्थअसेदुर्लभता ॥ नेणतीमूढबधिरजाणा ॥ १३ ॥ उपोषणादिजागरण ॥ लिंगसन्निधगोकर्ण ॥ स्वर्गासिजावयासोपा[2]न ॥ पद्ध[3]तीअसेपरियेसा ॥ १४ ॥ ऐसेंयागोकर्णस्थानासी ॥ जेजातीजनयात्रेसी ॥ चतुर्विधपुरुषार्थांसी ॥ लाधतीलोकअवधारा ॥ १५ ॥ स्नानकरूनीसमस्ततीर्थीं ॥ महाबळेश्वरलिंगार्थीं ॥ पूजाकारितीभावार्थी ॥ पातका[4]व्यतिरिक्तहोयजाणा ॥ १६ ॥ ऐशापरीगोकर्णमहिमा ॥ प्रकाशकेलाऋषिगौत[5]मा ॥ राजाऐकोनिअतिप्रेमा ॥ पुसताझालातेवेळीं ॥ १७ ॥ राजाह्मणेगौतमासी ॥ गोकर्णस्थाननिरोपिलेंसी ॥ पूर्वींपावलाकोणयापासीं ॥ सा[6]क्षजाहली असेळ ॥ १८ ॥ विस्तारोनीतेआह्मासी ॥ सांगावेंस्वामीकरुणेसी ॥ ह्मणोनिलागलाचरणासी ॥ अतिभक्तीकरोनियां ॥ १९ ॥ ह्मणेगौतमतयेवेळीं ॥ गोकर्णक्षेत्रमहाबळी ॥ जाणोंआह्मीं

---

[1] सांगता [2] पायरी [3] मार्ग [4] पापापासून मुक्त [5] गौतमानें [6] अनुभव

बहुकाळीं ॥ अपारसाक्षींदेखिलीअसे ॥ २० ॥ गेलोंहोतोंआह्मीयात्रे ॥ देखिलादृष्टांतविचित्र ॥ आलेहोतेतेथेंजनमात्र[1] ॥ यात्रारूपेंकरूनियां ॥ २१ ॥ माध्यान्हकाळींआह्मींतेथें ॥ बैसलोंहोतोंवृक्षच्छायेतें ॥ दुरोनिदेखिलेंचांडाळीतें ॥ वृद्धअंधमहारोगी ॥ २२ ॥ शुष्कमुखी निराहारी ॥ कुष्टसर्वांगशरीरीं ॥ कृमीपडलेअघोरी ॥ पूयशोणितदुर्गंधी ॥ २३ ॥ कुक्षिरोगी गंडमाळा ॥ कफेंदाटलाअसेगळा ॥ दंतहीनअतिविव्हळा[2] ॥ वस्त्रनाहींपरिधाना ॥ २४ ॥ चंद्रसूर्यकिरणपडतां ॥ प्राणजायकंठगता ॥ शौच[3]व्याधीअसेबहुता ॥ सर्वांगशूळमहादुःखी ॥ २५ ॥ विधवाआपणकेशव[4]पनीं ॥ दिसेजैशीकूमरप[5]र्णी ॥ क्षणक्षणापडेधरणी ॥ प्राणत्यागकरूंपाहे ॥ २६ ॥ ऐशीअवस्थाचांडाळीसी ॥ आलीवृक्षच्छायेसी ॥ देह टाकिलाधरणीसी ॥ त्यजूंपाहेप्राणआपुला ॥ २७ ॥ प्राणत्यजितांतयेवेळीं ॥ विमान उतरेतत्काळीं ॥ शिवदूतअतिबळी ॥ त्रिशूळखट्वांगधरूनियां ॥ २८ ॥ टंकायुधचंद्रभाळीं ॥ दिव्यकांतीचंद्रासारखीकेवळी ॥ किरीटकुंडलेंमिरवलीं ॥ च[6]तुर्वर्गयेणेंपरी ॥ २९ ॥ विमानींसूर्यासारिखेंतेज ॥ अतिविचित्रदिसेविराज ॥ आलेचांडाळियेकाज[7] ॥ अपूर्ववर्तलें तयेवेळीं ॥ ३० ॥ आह्मींपुशिलेंशिवदूतांसी ॥ आलेतिकवण्याकार्यासी ॥ दूतह्मणती आह्मासी ॥ न्यावयाआलोंचांडाळीतें ॥ ३१ ॥ ऐकोनिदूतांचेंवचन ॥ विस्मितझालेंआमु

---

१ समस्त २ व्याकूल ३ अतिसारव्याधी ४ वपन केलेली ५ मलीन ६ चौघे ७ चांडाळीकरितां

चेंमन ॥ पुनरपिकेलात्यांसीप्रश्न ॥ ऐकरायातूंएकचित्तें ॥ ३२ ॥ ऐशियाचांडाळीपापिणी
सी ॥ कैसीयोग्यविमानेसी ॥ नेऊनियांश्वानासी ॥ सिंहासनींकैसेंयोग्य ॥३३॥ याजन्मा
दारभ्यइसी ॥ पापेंपापसंग्रहासी ॥ ऐशीपापीणदुर्वृत्तइसी ॥ केवींन्यालकैलासा ॥ ३४ ॥
नाहींईशीशिवज्ञान ॥ नकरीचहेतपसाधन ॥ दयासत्यकदानेणे ॥ इशींकैसेंन्यालतुह्मीं ॥
॥ ३५ ॥ पशुमांसआहारइसी ॥ सदांकरीजीवहिंसी ॥ ऐशियादुष्टकुष्टपापिणीसी ॥ केवीं
नेतांस्वर्गभुवना ॥३६॥ अथवाकधींशिवपूजन ॥ नकरीपंचाक्षरीजपन ॥ नाहींकेलेंशिवस्म
रण ॥ इशींकैसेंन्यालतुह्मीं ॥३७॥ शिवरात्रींउपोषण॥नाहींकेलेंपुण्यदान ॥ यज्ञयागादिक
साधन ॥ नाहींकेलेंइणेंकधीं ॥३८॥ नकरीस्नानपर्वकाळीं ॥ नेणेतीर्थकवणेवेळीं ॥ अथवाव्र
तादिसकळी ॥ केलेंनाहींइणेंकधीं ॥ ३९ ॥ सर्वांगींपूयशोणित ॥ दुर्गंधीअसेबहुत ॥ ऐशी
चांडाळीदुर्वृत्त॥कैसीविमानींबैसवाल॥४०॥अर्चनजन्मांतरींचेंह्मणा॥कुष्टसर्वांगतेचिखुणा ॥
कृमिनिघतीमुखांतून ॥ पूर्वार्जितकायकेलें ॥४१॥ ऐशीपापिणीदुराचारी ॥ केवींनेतांकैला
सपुरीं ॥ योग्यनव्हेचराचरीं ॥ तुह्मींकेवींन्यालइशी ॥ ४२ ॥ गौतमह्मणेरायासी ॥ ऐसें
पुसिलेंदूतांसी ॥ त्याणींसांगितलाआह्मासी ॥ अद्यंततियेचांडाळीचा ॥ ४३ ॥ ह्म
णेगौतमऋषेश्वर ॥ चांडाळीचेंपूर्वापार ॥ सांगेनतुह्मांसविस्तर ॥ असेआश्चर्यपरिये
सा ॥ ४४ ॥ पूर्वींइचेंजन्मस्थान ॥ ब्राह्मणकन्याअसेजाण ॥ सौमिनीनामअसेपूर्ण

सोमबिंबासारिखें[1]मुख ॥ ४५ ॥ अतिसुंदररूपईसी ॥ उपवरजाहलीपितृग्रहासी ॥ नमिळे
वर[2]तियेसी ॥ चिंताकरितीमातापिता ॥ ४६ ॥ नमिळेवरसुंदरतिसी ॥ उन्मत्तजाहलीदाहा
वरुषी ॥ मिळवूनिएकद्विजासी ॥ गृह्योक्तेसीं[3]लग्नकेलें ॥ ४७ ॥ विवाहझालियावरी ॥ होतीत
यापतीचेघरीं ॥ क्वचित्काळयेणेंपरी ॥ होतीनारीपरियेसा ॥ ४८ ॥ वर्ततांअसेंपुढेंदेख ॥ ति
चेपतीसझालेंदुःख ॥ पंचत्व[4]पावलातत्काळिक ॥ विधि[5]लेखेंकरूनियां ॥ ४९ ॥ ऐकोनितिचेमा
तापिता ॥ कन्याआपुलेघराआणितीतत्वता ॥ पतीचेदुःखेंदुःखिता ॥ खेदकरीतेनानापरी ॥
॥ ५० ॥ अतिसुंदरपूर्ववयासी ॥ मदेंव्याप्तप्रतिदिवसीं ॥ चंचळहोयमानसीं ॥ परपुरुषातेंदे
खोनियां ॥ ५१ ॥ गुप्तरूपेंक्वचित्काळीं ॥ जारकर्मकरीतेबाळी[6] ॥ प्रगटजाहलेंतात्काळीं ॥ गो
प्यनोहेपातक ॥ ५२ ॥ आपणविधवाअसेनारी ॥ पूर्ववयसीअतिसुंदरी ॥ विषयींप्रीतिअसे
भारी ॥ स्थिरनोहेतिचेंमन ॥ ५३ ॥ ऐसेंतिचियापातकासी ॥ विदितजाहालेंसर्वांसी ॥ वाळींत[7]
केलेंतयासी ॥ मातापिताबंधुवर्ग ॥ ५४ ॥ मातापिताबंधुजन ॥ तीतेंत्यजितीनिर्भर्त्सोन ॥ आ
पणप्रायश्चित्तघेऊन ॥ शुद्धझालेपरियेसा ॥ ५५ ॥ शंकाहोतीपहिलीतिसी ॥ निःशंकझाली
व्यभिचारासी ॥ प्रगटरूपअहर्निशीं ॥ रमोंलागलीनगरांत ॥ ५६ ॥ तियेनगरींएकवाणी
॥ रूपेंहोताअतिलावण्यगुणी ॥ त्यासीतिणेंपूर्ववयस[8]देखोनी ॥ झालीत्याचीकुलस्त्री ॥

---

१ चंद्रबिंबासारिखें २ पति ३ गृह्यसूत्रोक्तविधिपूर्वक ४ मरण ५ ब्रह्मदेव ६ स्त्री ७ अपांक्त ८ तरुणा

॥ ५७ ॥ तयाशूद्राचियाघरीं ॥ वर्ततअसेतेनारी ॥ ऐशीपापिणीदुराचारी ॥ कुळवैरीणबेचा
ळिस ॥ ५८ ॥ श्लोक ॥ स्त्रियःकामेननश्यंतिब्राह्मणोहीनसेवया ॥ राजानोब्रह्मदंडेनयतयो
भोगसंग्रहात् ॥ ५९ ॥ टीका ॥ स्त्रियानासतीकामबें ॥ ब्राह्मणनासेहीनसेवें ॥ राज्यजाय
द्विजक्षोभें ॥ यतिविषयसेवनें ॥ ६० ॥ शूद्रासवेंअहर्निशीं ॥ रमतहोतीअतिहर्षी ॥ पुत्रजा
हलातियेसी ॥ शूद्रगृहींअसतां ॥ ६१ ॥ नित्यमांसआहारतिसी ॥ मद्यपानउन्मत्तेसी ॥ हो
ऊनितयाशूद्रमहि[1]षी ॥ होतीपापिणीदुराचारी ॥ ६२ ॥ वर्ततांएकेदिवसीं ॥ उन्मत्तहोऊनिप
रियेसी ॥ छेदिलेंवा[2]सरूंआहारासी ॥ मे[3]षह्मणोनीपापिणीनें ॥ ६३ ॥ छेदूनिवत्सपरियेसी
॥ पाककेलाविनयेसी ॥ शीरठेविलेंशिंकियासी ॥ दुसरेदिवशींभक्षावया ॥ ६४ ॥ आपण
भ्रमितमद्यपानी ॥ जागृतझालीअस्तमानीं ॥ वासरूंपाहेजावोनी ॥ धेनूदोहावयालागीं ॥
॥ ६५ ॥ वत्सस्थानींअसेमेष ॥ भ्रमितझालीअतिक्लेश ॥ घरींपाहतसेशि[4]रास ॥ स्पष्टदिसेवां
सरूं ॥ ६६ ॥ अनुतप्तहोवोनीतयावेळीं ॥ शिवशिवह्मणेचंद्रमौळी ॥ अज्ञानेंऐशींपापेंघडलीं
॥ ह्मणोनिचिंतीदुरात्मिणी ॥ ६७ ॥ तयावत्सशिरासी ॥ निक्षे[5]पेंकेलाभूमीसी ॥ पतिकोपे
ह्मणोनिपरियेसी ॥ अस्थिचर्मनिक्षेपिलें ॥ ६८ ॥ जाऊनिसांगेशेजारलोकां ॥ व्याघ्रेंवत्स
नेलेंऐका ॥ भक्षिलेंह्मणोनिरडेदेखा ॥ पतिपुढेंयेणेंपरी ॥ ६९ ॥ ऐसीकितीएकदिवसांवरी॥

---

१ स्त्री २ गोवत्स ३ बकरा ४ वत्समस्तकास ५ पुरूनटाकलें

नांदतहोतीशूद्राघरीं ॥ पंचत्वपावलीतेनारी ॥ नेलीदूतींयमपुरा ॥ ७० ॥ घातलीतियेसी
नरकांत ॥ भोगभोगीअतिदुःखित ॥ पुनरपिजन्माचांडाळीजात ॥ उपजलीनारीपरियेसा
॥ ७१ ॥ उपजतांचिजाहलीआंधळी ॥ विद्रूपवर्णजैसीकाजळी ॥ मातापिताक्वचित्काळीं ॥
प्रतिपाळितीमायामोहें ॥ ७२ ॥ उच्छिष्टअन्नघालितीतोंडा ॥ स्वजनतियेचेअखंडा ॥ बाळ
पणींतियेसीविघडा ॥ पोसितातियेणेंपरी ॥ ७३ ॥ ऐसेंअसतांवर्तमानीं ॥ सर्वांगझालेंकु
ष्ठवर्णी ॥ पंचत्वपावलींपिताजननी ॥ दरिद्रीझालीनिराश्रय ॥ ७४ ॥ सर्वांगकुष्ठवर्णपीडि
त ॥ त्यजितीतियेसीस्वजनभ्रांत ॥ भिक्षामागोनीउदरभरित ॥ रक्षणकरीशरीरआपुलें ॥
॥ ७५ ॥ येणेंपरीचांडाळी ॥ वर्ततअसेबहुकाळीं ॥ क्षुधेनेंपीडितसर्वकाळीं ॥ आपणअंधकुष्ठ
देही ॥ ७६ ॥ नमिळेतिसीवस्त्रअन्न ॥ दुःखकरीतअतिगहन ॥ ऐसेंतिचेंपूर्वकर्म ॥ झालीवृ
द्धअतिकष्टें ॥ ७७ ॥ भिक्षामागेजनासी ॥ मार्गीपडोनीअहर्निशी ॥ कधींनभरेउदरतिसी
॥ दुःखेंविलापेअपार ॥ ७८ ॥ व्याधिअसेशरीरासी ॥ शोणितपूयपरियेसीं ॥ दुर्गंधीयेतसे
महादोषी ॥ सर्वांगकुष्टेंगळतसे ॥ ७९ ॥ ऐसेंवर्ततांमाघमासीं ॥ लोकनिघालेयात्रेसी ॥ म
हास्थानगोकर्णासी ॥ [3]कलत्रपुत्रसहितदेख ॥ ८० ॥ शिवरात्रीचेयात्रेसी ॥ येतीलोकदेशोदेशीं
॥ [4]चतुर्वर्णआसपासीं ॥ [5]हरुषेंयेतीपरियेसा ॥ ८१ ॥ देशोदेशींचेराजेदेखा ॥ हस्तीरथादिसहित

---

१ मुखांत २ बंधू ३ भार्या ४ ब्राह्मण, क्षत्रिय, वैश्य, शूद्र ५ आनंदानें

ऐका ॥ येतीसमस्तभूमांडलिका ॥ महाबळेश्वरदर्शनासी ॥ ८२ ॥ ब्राह्मणक्षत्रीवैश्यशूद्र ॥ येतीयात्रेसीविनोद ॥ समारंभवाद्यनाद ॥ अमितलोकपरियेसा ॥ ८३ ॥ कितीहांसतीगायनकरिती ॥ धांवतीनृत्यकरीतयेती ॥ शिवस्मरणेंगर्जनाकरिती ॥ यात्राप्रसंगींजनदेखा ॥ ८४ ॥ ऐसीमहाजनासमवेत ॥ चांडाळीगेलीतेथेंत्वरित ॥ सर्वेभिक्षुकअसेबहुत ॥ तयासवेंजातसे ॥ ८५ ॥ येणेपरीगोकर्णासी ॥ चांडाळीपातलीसायासीं ॥ करांअवलंबेमहाजनांसी ॥ भिक्षामागेकरुणावचनें ॥ ८६ ॥ लोकजातीमार्गीत ॥ शयनकरीआक्रंदत ॥ करवोढूनिमागत ॥ महाजनलोकांसी ॥ ८७ ॥ पूर्वींचीपापीआपण ॥ पीडतअसेयाचिकारणें ॥ भिक्षाघालाक्षुधानिवारण ॥ ह्मणोनिमागेसकळिकां ॥ ८८ ॥ नेणेंकधींचवस्त्रप्रावरण ॥ धुळींतलोळेआपण ॥ क्षुधाक्रांतहोतसेमरण ॥ धर्मकरासकळांसीह्मणे ॥ ८९ ॥ सर्वांगींरोगग्रस्त ॥ वस्त्रावीणबाधेशीतं[3] ॥ अँक्षनाहींक्षुधाक्रांत ॥ धर्मकरासकळिकहो ॥ ९० ॥ पूर्वीजन्मशतांतरीं ॥ नाहींकेलेंपुण्ययेरीं ॥ याचिकारणेंपीडितभारी ॥ धर्मकरासकळिक ॥ ९१ ॥ येणेंपरिमार्गीत ॥ चांडाळीअसेयाँचित ॥ तेदिवसींअसेशिवरात्रीव्रत ॥ कोणीनघालीभिक्षातिसी ॥ ९२ ॥ येरींविव्हळेक्षुधाक्रांत ॥ जठराग्निप्रदीप्तअसेबहुत ॥ धर्मकराऐसेंह्मणत ॥ पडलीमार्गीततेधवां ॥ ९३ ॥ पूजेसीजातीसकळजन ॥ त्यांतेंमागेआक्रंदोन ॥ एकह्मणतीहांसोन ॥

---

१ मांडलिकराजे २ हातपसरि ३ थंडी ४ नेत्र ५ काहींच ६ मागत ७ ती

उपवासआजिअन्नेंकैंचें ॥ ९४ ॥ हातींहोतीबिल्वमंजरी[1] ॥ घालितीतियेच्याकरीं ॥ आघ्रा[2]णोनिपाहेयेरी[3] ॥ भक्षणवस्तुनव्हेह्मणे ॥ ९५ ॥ कोपोनिटाकीतेअवसरीं ॥ जाऊनिपडलीलिंगावरी ॥ रात्रीअसतांआंधारी ॥ अलभ्यपूजाघडलीदेखा ॥ ९६ ॥ कोणीनघालितीभिक्षातिसी ॥ उपासघडलातेदिवसीं ॥ पूजापावलीत्याशिवासी ॥ बिल्वमंजरीशिवमस्तकीं ॥ ॥ ९७ ॥ इतुकेंपुण्यघडलेंतिसी ॥ प्रयत्ननकरितांपरियेसीं ॥ तुष्टलाईश्वरहर्षीं ॥ भवार्णवाकुडें[4]केलें ॥ ९८ ॥ येणेंपरीचांडाळीसी ॥ उपवासघडलाअनायासीं ॥ तेथूनिउठलीदुसरेदिवसीं ॥ भिक्षामागावयाकारणें ॥ ९९ ॥ पहिलीचकुष्टरोगीअसे ॥ अशक्तझालीउपवासें ॥ चक्षुहीनमार्गनदिसे ॥ जातअसेमंदमंद ॥ २०० ॥ सूर्यरश्मींकरूनितिसी ॥ दुःखहोयआसमासीं[5] ॥ पूर्वार्जितकर्मेंऐसीं ॥ ह्मणतीदूतगौतमातें ॥ १ ॥ ऐशीचांडाळीकष्टत ॥ आलीवृक्षच्छायेसमीपत ॥ त्यजूंपाहेप्राणत्वरित ॥ ह्मणोनिआलीधांवोनी ॥ २ ॥ पुण्यघडलेंइशींआजी ॥ उपवासशिवतिथीकाजीं[6] ॥ बिल्वपत्रेंईश्वरपूजी ॥ घडलेंरात्रींजागरण ॥ ३ ॥ तयापुण्येंकरूनिइचें ॥ पापगेलेंशतजन्मींचें ॥ हेप्रीतिपात्रईश्वराचें ॥ ह्मणोनिपाठविलेआह्मासी ॥ ४ ॥ ऐसेंह्मणतीशिवदूत ॥ तियेवरीशिंपूनियांअमृत ॥ दिव्यदेहपावूनित्वरित ॥ गेलीऐकाशिवलोका ॥ ५ ॥ ऐसेंगोकर्णअसेस्थान ॥ गौतमसांगेविस्तारोन ॥ रायासिह्मणे

---

१ बिल्वदळ २ हुंगून ३ तीचांडाळिण ४ दूर ५ अतिशयित ६ काळीं

तूंनिघोन ॥ त्वरितजाईंगोकर्णासी ॥ ६ ॥ जातांचितुझींपापेंजाती ॥ इह[१]सौख्यपरत्रें[२]उत्तम
गती ॥ संशयनधरींगाचित्तीं ॥ ह्मणोनिनिरोपीरायासी ॥ ७ ॥ परिसोनिगौतमाचेंवचन ॥
राजामनींदृढसंतोषोन ॥ त्वरितपावलाक्षेत्रगोकर्णा ॥ पापावेगळाजाहलातो ॥ ८ ॥ ऐसेंपु
ण्यपावनस्थान ॥ ह्मणोनिराहिलेश्रीपादआपण ॥ सिद्धह्मणेऐककथन ॥ नामधारकाएक
चित्तें ॥ ९ ॥ ह्मणोनिसरस्वतीगंगाधरू ॥ सांगेगुरुचरित्रविस्तारू ॥ श्रोतेकरूनिनिर्धारू ॥
एकचित्तेंपरियेसा ॥ १० ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रपरमकथाकल्पतरौश्रीनृसिंहसरस्वत्युपाख्या
नेसिद्धनामधारकसंवादेगोकर्णमहिमानंनामसप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥
॥ श्रीदत्तात्रेयार्पणमस्तु ॥ ॥ ओव्यांची संख्या ॥ २१० ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

---

[१] यालोकीं [२] परलोकीं

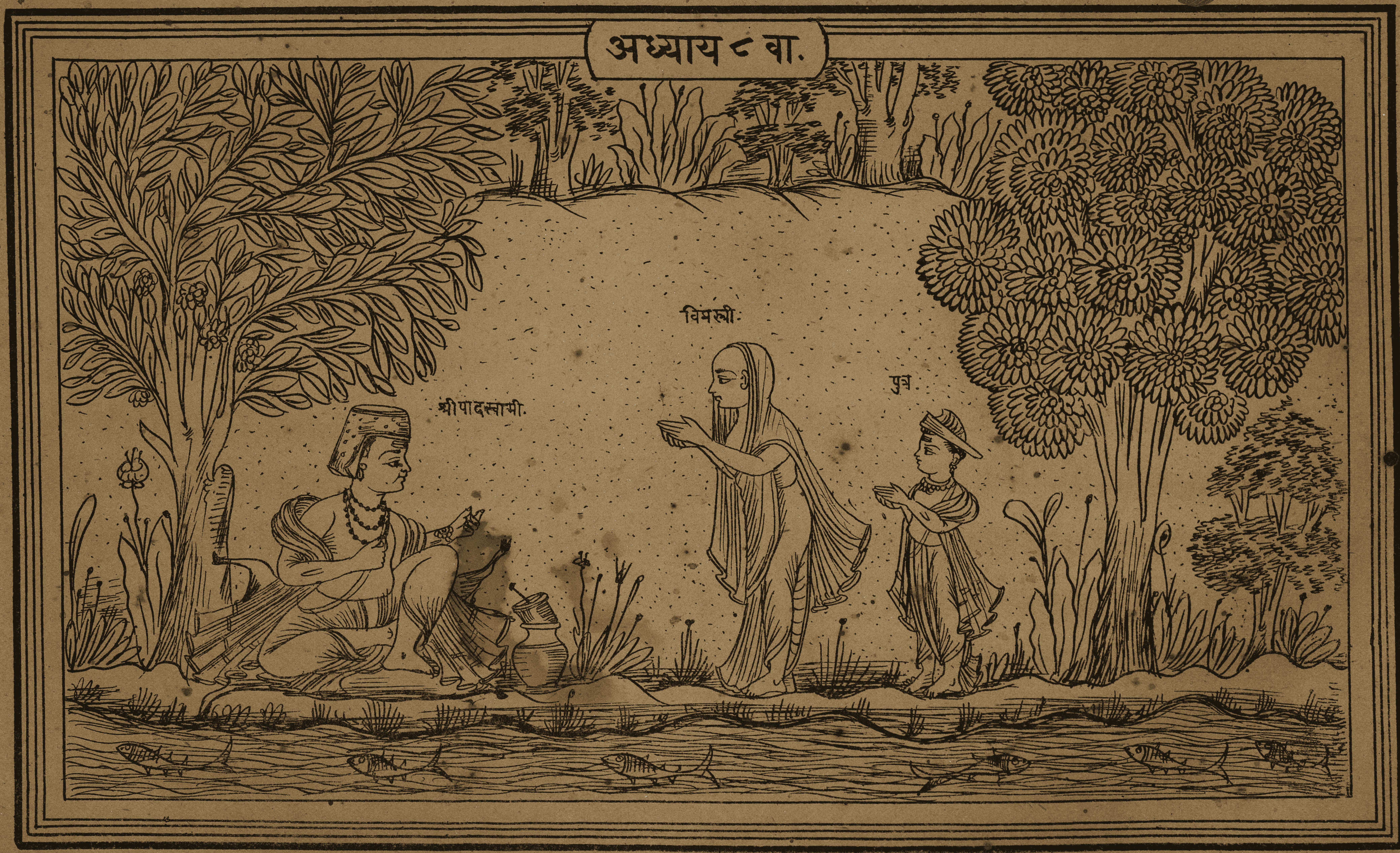
अध्याय ८ वा.
विप्रस्त्री.
पुत्र.
श्रीपादस्वामी.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ नामधारकह्मणेसिद्धासी ॥ गोकर्णमहिमानिरोपिलासी ॥ श्रीगुरु
राहिलेकितीदिवसीं ॥ वर्तलेंपुढेंकायसांग ॥ १ ॥ श्रीगुरुमूर्तिकृपासिंधू ॥ माझेमनींलागला
वेधू ॥ चरित्रऐकतांमहानंदु[1] ॥ अतिउल्हासहोतसे ॥ २ ॥ परिसोनिशिष्याचेंवचन ॥ संतो
षेसिद्धअतिगहन ॥ सांगताझालाविस्तारोन ॥ श्रोतेतुझींअवधारा[2] ॥ ३ ॥ गोकर्णक्षेत्रींश्री
पादयती ॥ राहिलेवर्षेंतीनगुप्ती[3] ॥ तेथोनिश्रीगिरीपर्वतायेती ॥ लोकानुग्रहा[4]कारणें ॥ ४ ॥
जयाचेंकरितांचरणदर्शन ॥ समस्ततीर्थांसमानजाण ॥ चरणंपवित्रंविततंपुराणं ॥ वेदश्रुती
ऐसेंबोलतसे ॥ ५ ॥ समस्ततीर्थेंगुरुचरणीं ॥ तोकांहिंडेतीर्थभुवनीं ॥ लोकानुग्रहालागुनी ॥
जातअसेपरियेसा ॥ ६ ॥ मासचारीक्रमोनीतेथें ॥ आलेनिवृत्ति[5]संगमातें ॥ दर्शनदेतीसाधुभ
क्तांतें ॥ पातलेतयाकुरवपुरा ॥ ७ ॥ कुरवपूरमहाक्षेत्र ॥ कृष्णागंगावाहेनीर ॥ महिमातेथील
सांगतांअपार ॥ भूमंडळांतदुर्लभ ॥ ८ ॥ तेथीलमहिमासांगतां ॥ विस्तारहोईलबहुतकथा ॥
पुढेंअसेचरित्रअमृता ॥ सांगेनऐकाएकचित्तें ॥ ९ ॥ श्रीपादराहिलेकुरवपुरीं ॥ ख्यातीराहि
लीभूमीवरी ॥ प्रगटेमहिमाअपरंपारी ॥ सांगतांविस्तारअसेदेखा ॥ १० ॥ जेजनभजतीभ
क्तीसी ॥ सौख्यपावतीअप्रयासीं ॥ कन्यापुत्रलक्ष्मीसी ॥ चिंतिलेंफळपावती ॥ ११ ॥ समस्त
महिमासांगावयासी ॥ विस्तारहोईलबहुवर्सी ॥ नामधारकास्वस्थपरियेसीं ॥ सांगेनकिंचि

---

[1] आनंद [2] ऐका [3] अप्रसिद्धरूपानें [4] लोककल्याणार्थ [5] निवृत्तिनामक संगमास

ततुजआतां ॥ १२ ॥ पुढेंअवतारव्हावयागती ॥ सांगेनऐकाएकाचित्तीं ॥ श्रीपादकुरवपुराअसती ॥ कार्याकारणमनुष्यदेही ॥ १३ ॥ अवतारव्हावयाचेंकारण ॥ सांगेनत्याचेंपूर्वकथन वेदशास्त्रसंपन्न ॥ ब्राह्मणहोतातयाग्रामीं ॥ १४ ॥ त्याचीभार्याहोतीदेखा ॥ नामतियेचेंअंबिका ॥ सुशीलआचारपतिसेवका ॥ महापुण्यसतीदेखा ॥ १५ ॥ तियेसीपुत्रहोऊनिमरती ॥ पूर्वकर्मफळअर्जिती[1] ॥ अनेकतीर्थेंआचरती[2] ॥ तिणेंकेलींपरियेसा ॥१६॥ ऐसेंअसतांजेहोणारगती ॥ पुत्रजाहलामंदमती ॥ मातास्नेहकरीभक्तीं ॥ अपूर्वआपणासीह्मणोनी ॥ १७ ॥ वर्धतां[3]मातापित्याघरीं ॥ विप्रात्मज[4]वाढलाप्रीतीकरीं ॥ व्रतबंध[5]करितीकुळाचारी ॥ वेदाभ्यासकरावया ॥ १८ ॥ विद्यानयेतयाकुमरा ॥ मंदमतीअज्ञानबधिरा[6] ॥ चिंतावर्ते[7]त्याद्विजवरा ॥ ह्मणेपुत्रमंदमती ॥ १९ ॥ अनेकदेवआराधोनी ॥ पुत्रलाधलों[8]कष्टोनी ॥ प्राचीनकर्मनसुटेह्मणोनी ॥ चिंताकरीअहोरात्र ॥ २० ॥ अनेकप्रकारेंशिकवीत्यासी ॥ ताडनकरीबहुवर्सीं ॥ होतसेदुःखजननीसी ॥ वर्जीआपुलेपतीतें ॥२१॥ पतीसीह्मणेतेनारी ॥ पुत्रनाहींतआह्मांघरीं कष्टकरोनीनानापरी ॥ पोसिलेंयेकाबाळकासी ॥ २२ ॥ विद्यानयेचिवेदत्यासी ॥ वायांमारूनकांकष्टसी ॥ प्राचीनकर्मनसुटेत्यासी ॥ कींमूढहोऊनिउपजावें ॥ २३ ॥ आतांजरीतुह्मीयासी ॥ ताडनकरालअहर्निशीं ॥ प्राणत्यजीनमीभरवर्सीं ॥ ह्मणोनविनवीपतीतें ॥२४॥

---

१ भोगिती २ आचरण ३ वाढतां ४ ब्राह्मपुत्र ५ मुंजी ६ बेहेरा ७ लागे ८ पावलो ९ खचित्

स्त्रियेचेंबचनऐकोनी ॥ विप्रराहिलानिश्चिंतमनीं ॥ ऐसाकांहींकाळक्रमोनी ॥ होतींतयाग्रामांत ॥ २५ ॥ वर्ततांऐसेंतयास्थानीं ॥ विप्रपडलाअसमाधानीं ॥ दैववशेंकरूनी ॥ पंचत्वपावलापरियेसा ॥ २६ ॥ मगपुत्रासहिततेनारी ॥ होतीतेथेंकुवरपुरीं ॥ याचुंनीआपुलेंउदरभरी ॥ येणेंपरीजीविल[3]रक्षी ॥ २७॥ विप्रस्त्रियेचापुत्रदेखा ॥ विवाहायोग्यझालानिका ॥ निंदाकरितीसकळिका ॥ मतिहीनह्मणोनियां ॥ २८ ॥ कन्यानदेतीतयासीकोणी ॥ ह्मणतीकाष्ठेंवाहतोकांपाणी ॥ समस्तह्मणतीअसेदूषणी ॥ उदरभरीयेणेंविद्यें ॥ २९ ॥ समस्तलोकह्मणतीत्यासी ॥ तूंदगडापरीव्यर्थजन्मलासी ॥ लांछन[4]लाविलेंवंशासी ॥ अरेमूर्खाकुळनाशका ॥ ३० ॥ तुझ्यापितयाचाआचार ॥ ख्यातिअसेचारीराष्ट्र ॥ जाणेधर्मवेदशास्त्र ॥ त्याचेपोटींअवतर[5]लासीतूं ॥ ३१ ॥ बोलआणिलासीतुवांपितरांसी ॥ घातलेंतयांअधोगतीसी ॥ भिक्षामागोनीउदरभरिसी ॥ लाजकैसीतुजनवाटे ॥ ३२ ॥ जन्मोनियांसंसारीं ॥ कायव्यर्थपशूचियेपरी ॥ अथवागंगेंतप्रवेशकरीं ॥ कायजन्मोनिसार्थक ॥ ॥ ३३ ॥ ऐसेंऐकोनिब्रह्मचारी ॥ दुःखकरीतनानाप्रकारीं ॥ मातेसिह्मणेतेअव[6]सरीं ॥ प्राणत्यागीनमीआतां ॥ ३४ ॥ निंदाकरितीसर्वहीमज ॥ असोनिदेहकवणेकाज ॥ पोसूंनशकेंमातेतुज ॥ जाईनअरण्यवासासी ॥ ३५॥ ऐकोनिपुत्राचेंवचन ॥ माताकरीचिंतागहन ॥ शोक

---

१ काळजीमध्यें २ भिक्षामागून ३ आयुष्य ४ कलंक ५ जन्मलासि ६ तेवेळीं

दुःखें[1]करून ॥ विलापकरीतेनारी ॥ ३६ ॥ मातासुतंदुःखकरीत ॥ गेलीगंगाप्रवाहांत ॥ ते
थेंदेखिलेजगदुद्धरित[2] ॥ श्रीपादयोगीस्नानकरितां ॥ ३७ ॥ जाऊनिदोघेंलागतीचरणीं ॥
विनवितातीकरजोडुनी ॥ वासनाअसेआमुचेमनीं ॥ प्राणत्यजावागंगेंत ॥ ३८ ॥ निरोप
द्यावाजीआह्मासी ॥ सद्गतीव्हावयाकारणासी ॥ आत्महत्यामहादोषी ॥ ह्मणोनिविनवी
तोंकृपासिंधु ॥ ३९ ॥ ऐकोनिविप्रसतीचेंवचन ॥ पुसतीश्रीपादकृपायमान ॥ कांसंकटींतुम
चेंमन ॥ त्यजितांप्राणकायनिमित्त ॥ ४० ॥ विप्रस्त्रीतयावेळां ॥ सांगतसेदुःखासकळा ॥
ह्मणेस्वामीभक्तवत्सला ॥ तारावेंआह्मांबाळकांतें ॥ ४१ ॥ पुत्रावीणकष्टलेंभारी ॥ अनेक
तीर्थेंपाद[3]चारी ॥ केलेंव्रतपुजाजरी ॥ सकळदेवआराधिले ॥ ४२ ॥ व्रतेंउपवाससांगूंकिती
॥ करितेंझालेंअपरमिती ॥ झालापुत्रहादुर्मती ॥ निंदाकरितीसकळजन ॥ ४३ ॥ वेदशा
स्त्रसंपन्न ॥ पतीमाझाहोताब्राह्मण ॥ त्याचियेपोटींझालाहीन ॥ मंदमतिदुरात्माहा ॥४४॥
कृपाकरींगाश्रीपादयती ॥ जन्मोजन्मींदैव[4]गती ॥ पुत्रनव्हावामंदमती ॥ ऐसाप्रकारसांगा
वा ॥ ४५ ॥ कृपासागरदैन्य[5]हरण ॥ ह्मणोनिधरिलेतुझेचरण ॥ शरणागताचेंकरावयारक्ष
ण ॥ आलासिआजीकृपासिंधु ॥ ४६ ॥ जन्मोनियांसंसारीं ॥ कष्टकेलेनानापरी ॥ नदेखे
चिसौख्यकुं[6]सरी ॥ परीजाहलेपुत्रनराहती ॥ ४७ ॥ वांचोनियांहाएकसुत ॥ शेळीचेगळां

---

१ पुत्रवियोगेंदुःख २ जगाचाउद्धर्त्ता ३ पायीं जावून ४ प्रारब्धवशात् ५ दारिद्र्यहरणा ६ क्वचितहि

स्तनलोंबत ॥ वृथाजन्मलाह्मणत ॥ विनवीतसेश्रीगुरूसी ॥ ४८ ॥ देवाआतांऐसेंकरणें ॥ पुढीलजन्मींमनुष्यपणें ॥ पूज्यमानपुत्रपावणें ॥ जैसापूज्यतूंजगत्त्रयांसी ॥ ४९ ॥ सकळलोकत्यासिवंदिती ॥ ऐसापुत्रव्हावाह्मणेती[2] ॥ उपायसांगाश्रीगुरुयती॥ह्मणोनिचरणालागली ॥५०॥ त्याचेनिमातेंउद्धारगती ॥ मागुतीनहोयपुनरावृत्ती॥पितरांसकळांस्वर्गप्राप्ती॥ लाधेऐसेंनिरोपावें ॥५१॥ वासनाअसेमाझेमनीं ॥ पुत्रव्हावाब्रह्मज्ञानी ॥ बाळपणींचपाहेंनयनीं ॥ पूज्यमानसमस्तांसी ॥५२॥ ऐकोनितियेचेंवचन ॥ सांगतीकृपाभक्तिपाहोन ॥ करींवोईश्वरआराधन ॥ पुत्रहोईलश्रीहरीऐसा ॥५३॥ गौळीयांचेघरींदेखा ॥ कृष्णउपजलाकारणिका ॥ व्रतकेलेंगौळींऐका ॥ ईश्वराचीआराधना ॥५४॥ तैसातूंआराधींईश्वर ॥ पुत्रपावसीलहानिर्धार ॥ तुझामनोरथसाचार[3] ॥ पावेलसिद्धीश्रीपादह्मणती ॥५५॥ विप्रस्त्रीह्मणेतेवेळीं ॥ कैसेंव्रतआचरलेगौळीं॥कैसापूजिलाचंद्रमौळी ॥ विस्तारावेंमजप्रती ॥ ५६ ॥ तैसेंचव्रतकरीनआपण ॥ ह्मणोनधरीसद्गुरुचरण ॥ कृपामूर्तीसद्गुरूजाण ॥ सांगताझालातेवेळीं ॥ ५७ ॥ ह्मणतीश्रीपादयतीतियेसी ॥ ईश्वरपूजीहोप्रदोषीं ॥ मंदवारींतूंविशेषीं ॥ पूजाकरींभक्तीनें ॥ ५८ ॥ पूजाकरीजेगौळणी ॥ विस्तारअसेस्कंदपुराणीं ॥ कथासांगेनऐककानीं ॥ ह्मणतीश्रीगुरुतियेसी ॥ ५९ ॥ ऐकोनश्रीगुरुचेवचना ॥ संतोषलीविप्रांगना ॥

---

१ त्रैलोक्यामध्यें २ ब्राह्मणस्त्री ३ सत्य ४ विप्रस्त्री

पुढतीघालीलोटांगणा ॥ तयाश्रीपादश्रीगुरुप्रती ॥ ६० ॥ विप्रस्त्रीह्मणेस्वामीसी ॥ अभिनवमातेंनिरोपिलेंसी ॥ देखतांपूजाप्रदोषीं ॥ पुत्रझालाकृष्णऐसा ॥ ६१ ॥ आपणकेलिया पूजाजरी ॥ फळपावेननिर्धारी ॥ पूर्वीझालेंकवणेपरी ॥ विस्तारावेंदातारा ॥६२॥ श्रीगुरू सांगतीतियेसी ॥ सांगेनऐकएकचित्तेंसी ॥ उज्जनीनामनगरीसी ॥ जाहलेंविचित्रपरियेसा ॥६३॥ तयानगरींचंद्रसेन ॥ राजाहोताधर्मपरायण ॥ त्याचासखाअसे[1]प्राण ॥ मणिभद्रनामेंपरियेसा ॥६४॥ सदाईश्वरभक्तीकरी ॥ नानाप्रकारेंअपरंपारी ॥ भोळादेवप्रसन्नकरी ॥ दिधलाचिंतामणीएक ॥ कोटीसूर्यांचाप्रकाश ॥ माणिकशोभेमहासु[2]रस ॥ कंठींघालितांमहाहर्ष ॥ तयामणिमद्ररायासी ॥ ६६ ॥ तयामण्याचेंलक्षण ॥ सुवर्णहोयलोह[3]पाषाण ॥ तेजफांकलेंज्यावरीजाण ॥ तेंकनकहोयपरियेसा ॥ ६७ ॥ जेंजेंचिंतीतमानसीं ॥ तेंतेंपावतलरितेंसी ॥ ऐशीख्यातीमाणिकासी ॥ समस्तराजेकांक्षा[5]करिती ॥६८॥ इष्टलें[4]मागतीकितीएक ॥ मागोंपाठवितीतेंमाणिक ॥ बळात्कारेंइच्छितीएक ॥ राजेवांछितीपरियेसा ॥ ६९ ॥ ह्मणतीविक्रयकरूनिदेखा ॥ आपणद्यावेंतेमाणिका ॥ जरीनदेशीस्वभा[6]विका ॥ तरीयुद्धालागींयेऊंह्मणती ॥ ७० ॥ राजेसमस्तमिळोनी ॥ पातलेनगरातेंउज्जनीं ॥ अपारसैन्यमिळउनी ॥ वेढिलेंतयानगरासी ॥ ७१ ॥ तेदिवशींशनिवारत्रयोदशी ॥ राजाबैसला

---

१ प्राणसखा २ अतीसुंदर ३ ज्याच्यातेजानें लोखंड दगड हे सुवर्ण होती ४ इच्छित ५ अभिलाष ६ सहज

पूजनासी ॥ शंकानधरितांमानसीं ॥ एकचित्तेंपूजीतसे ॥ ७२ ॥ महाकाळेश्वरलिंगासी ॥
पूजाकरितोराजाहर्षीं ॥ गौळियाचाकुमर[1]पाहायासी ॥ आलातयाशिवालया ॥ ७३ ॥ पूजा
पाहोनिशिवाची ॥ मुलेंह्मणतीगौळियांचीं ॥ खेळूंचलाआह्मीअसेची ॥ लिंगकरूनिपुजूंआ
तां ॥ ७४ ॥ ह्मणोनिविनोदेंकरूनी ॥ आपुलेगृहासन्निधा[2]नीं ॥ एकवटोनि[3]पाषाणीं ॥ कल्पि
लेंतेथेंशिवालय ॥ ७५ ॥ पाषाणाचेंकरूनिलिंग ॥ पूजाकरीतबाळकेंचांग ॥ नानापरीची
पत्रीसांग ॥ कल्पिलीतेथेंपूजेसी ॥ ७६ ॥ षोडशोपचारेंपूजाकरिती ॥ उदकनैवेद्यासमर्पि
ती ॥ ऐसेंकौतुकेंखेळती ॥ गोपकुमारतयेवेळीं ॥ ७७ ॥ गोपिकास्त्रियायेउनी ॥ पुत्रांतेंनेती
बोलावुनी ॥ भोजनाकारणेंह्मणोनी ॥ गेलेसकळहीबाळक ॥ ७८ ॥ त्यांतीलएकगोपीसुत
॥ लिंगभवन[4]नसोडित ॥ त्याचीमाताजवळीयेत ॥ मारीआपुलेपुत्रासी ॥ ७९ ॥ ह्मणेकुमारा
भोजनासी ॥ चालगृहासीझालीनिशी[5] ॥ कांहींकेल्यानजायपरियेसी ॥ तोगोपकुमारक ॥
॥ ८० ॥ कोपेंकरूनीतेगौळिणी ॥ मोडीपूजाखेळअंगणीं ॥ पाषाणदूरटाकूनी ॥ गेलीआ
पुलेसदनासी ॥ ८१ ॥ पूजामोडितांतोबाळक ॥ प्रलाप[6]करीअनेक ॥ मूर्छायेऊनिक्षणेक ॥ प
डिलाभूमींअवधारा ॥ ८२ ॥ लय[7]लावूनलिंगस्थानीं ॥ प्राणत्यजूंपाहेनिर्वाणीं[8] ॥ प्रसन्नझाला
शूळपाणी[9] ॥ तयागोपसुताकारणें ॥ ८३ ॥ शिवालयरत्नखचित ॥ सूर्यासमानप्रभावंत ॥ लिं

---

[1] पुत्र [2] समीप [3] एकत्रकरोनीं [4] देवालय [5] रात्रि [6] आक्रोश [7] ध्यान [8] शेवटी [9] शिव

गदिसेरत्नखचित ॥ जागृतझालातोबाळ ॥ ८४ ॥ निजरूपधरीगौरीरमण ॥ उठवीबाळकरीं
धरून ॥ वरमागह्मणेमीझालोंप्रसन्न ॥ देईनजेंवांछिसीतें ॥ ८५ ॥ बाळकेंनमिलेंईश्वरासी ॥
कोपनकरावामातेसी ॥ पूजाविघडलीतवप्रदोषीं ॥ क्षमाकरणेंह्मणतसे ॥ ८६ ॥ ईश्वरभोळा
चक्रवर्ती ॥ वरदीधलाबहुप्रीती ॥ प्रदोषसमयींपूजादेखती ॥ गौळणीहोयदेवजननी ॥ ८७ ॥
तिचेपोटींहोईलसुत ॥ तोचिविष्णुअवतारख्यात ॥ नकरींपूजापहिलीह्मणत ॥ पोषीआपुले
पुत्रासी ॥ ८८ ॥ जेंजेंमानसींतूंइच्छिसी ॥ पावेलतेंतेंधरींमानसीं ॥ अखिलसौख्यतुझियावं
शासी ॥ पुत्रपौत्रेंसीनांदसील ॥ ८९ ॥ प्रसन्नहोवोनीगिरिजापती ॥ गेलेलिंगालयींगुप्ती ॥
लिंगराहिलेंरत्नखचिती ॥ गौळियाघरींयाचिपरी ॥ ९० ॥ कोटिसूर्यप्रकाश ॥ शिवालयदि
सेअतिसुरस ॥ लोकह्मणतीकायप्रकाश ॥ उदयझालादिनकरा ॥ ९१ ॥ आलेहोतेपरराष्ट्र
राजे ॥ विस्मयकरितीह्मणतीचोजें ॥ सांडूनिद्वेषबोलतीसहजें ॥ भेटूंह्मणतीरायासी ॥ ९२ ॥
पाहेंयापवित्रनगरांत ॥ सूर्यझालाअसेउदित ॥ राजाअसेहाबहुपुण्यवंत ॥ ऐशियासीविरो
धनकरावा ॥ ९३ ॥ ह्मणोनिपाठवितीसेवकासी ॥ भेटूंह्मणतीरायासी ॥ राजाबोलवीतयांसी ॥
आपुलेगृहासीनगरांत ॥ ९४ ॥ इतुकेंहोतांतेअवसरीं ॥ राजापुसतसेप्रीतीकरीं ॥ रात्रीअस
तांअंधकारी ॥ उदयपावलाकोविंसूर्य ॥ ९५ ॥ राजाचंद्रसेनसहित ॥ पाहावयायेतीकौतुकार्थ ॥

---

१ पाहाणारी २ देवाचीमाता ३ लिंगस्थानींअदृश्य ४ परराज्याचेराजे ५ नवल

दिसेविचित्ररत्नखचित ॥ शिवालयअनुपम्य ॥ ९६ ॥ येणेंचिपरीगौळ्याचेंसदन ॥ अतिरम्यविराजमान ॥ पुसताझालाआपण ॥ तयागौळीकुमारकातें ॥ ९७ ॥ सांगीतलासकळवृत्तांत ॥ संतोषकरितीराजेसमस्त ॥ गौळियांतराजातूंह्मणत ॥ देतीनानादेशसंपदा ॥ ॥ ९८ ॥ निघोनगेलेराजेसकळ ॥ राहिलाचंद्रसेननिर्मळ ॥ शनिप्रदोषपूजासफळ ॥ भयकैंचेंतयाराया ॥ ९९ ॥ गौळिकुमरयेऊनीघरा ॥ सांगेमातेसविस्तरा ॥ पुढेंयेईलतुझियेउदरा ॥ नारायणअवतारोनी ॥ १०० ॥ ऐसाईश्वरेंदिधलावर ॥ संशयनकरींतूंनिर्धार ॥ संतोषलाकर्पूर[1]गौर ॥ देखिलीपूजाप्रदोषाची ॥ १ ॥ मोडिलीपूजाह्मणोनी ॥ म्यांविनविलाशूळ[2]पाणी ॥ क्षमाकरूनिघेतलेंह्मणोनी ॥ सांगेवृत्तांतमातेसी ॥ २ ॥ ऐसाईश्वरप्रसन्नझाला ॥ प्रदोषपूजनेंतया[3]फळला ॥ श्रीपादसांगतीतयावेळा ॥ विप्रस्त्रियेकारणें ॥ ३ ॥ तुझेमनींअसेलजरी ॥ होईलपुत्रमज[4]सरी ॥ संशयसांडूनिनिर्धारीं ॥ शनिप्रदोषींपूजींशंभू ॥४॥ ऐसेंह्मणोनिश्रीपाददेव ॥ चक्रवर्तीभोळाशिव ॥ विप्रस्त्रियेचापाहोनिभाव ॥ प्रसन्नहोततयावेळीं ॥ ५ ॥ बोलाउनीतिचेकुमरासी ॥ हस्तठेवितीमस्तकेंसी ॥ ज्ञानजाहलेंतत्काळेंसी ॥ त्रिवे[5]दीझालातोब्राह्मण ॥ ६ ॥ वेदशास्त्रादितर्क[6]भाषा[7] ॥ ह्मणताझालाअतिप्रकाशा ॥ विस्मयझालाअसेसहसा ॥ विप्रह्मणतीआश्चर्य ॥ ७ ॥ विस्मयकरोनिविप्रवनिता[8] ॥ ह्मणेई

---

१ सांब २ शिव ३ गौळ्यास ४ माझ्यासारिखा ५ तीनवेद पठणकरणारा ६ न्याय ७ व्याकरण ८ विप्रस्त्री.

श्वरहाचिनिश्चिता ॥ कार्याकारणेंअवतारहोता ॥ आलानरदेहधरोनी ॥ ८ ॥ पूर्वजन्मींचें पुण्यार्जित ॥ जोडला[1]आह्माहानिश्चित ॥ भेटलाअसेश्रीगुरुनाथ ॥ ह्मणोनिनिमितीक्षणक्षणा ॥ ९ ॥ ह्मणेईश्वरतूंचिहोसी ॥ पूजाकरीनतुझीमीप्रदोषीं ॥ मिथ्यानोहेतुझेवाक्यासी॥ पुत्रव्हावातुजऐसा ॥ १० ॥ ऐसानिश्चयकरोनी ॥ पूजाकरितीनित्ययेउनी ॥ प्रदोषपूजा अतिगहनी ॥ करीश्रीपादरायासी ॥ ११ ॥ पुत्रतिचाझालाज्ञानी ॥ वेदशास्त्रार्थसंपन्नी ॥ पूज्यजाहलासर्वांहूनीं ॥ ब्रह्मवृंद[2]मानित ॥ १२ ॥ विवाहझालामगयासी ॥ पुत्रपौत्रींनांदे हर्षीं ॥ श्रीगुरुकृपाहोयजयासी ॥ ऐसेंहोयअवधारा ॥ १३ ॥ ऐसाश्रीगुरुकृपावंत ॥ भक्तजनाअसेसंरक्षित ॥ ऐकाशिष्याएकचित्त ॥ नामधारकाश्रीमंता ॥ १४ ॥ नामधारकभक्तासी ॥ सांगेसिद्धविस्तारेंसी ॥ परियेसासमस्तअहर्निशीं ॥ ह्मणेसरस्वतीगंगाधरू ॥ १५ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रपरमकथाकल्पतरौश्रीन्रृसिंहसरस्वत्युपाख्यानेसिद्धनामधारकसंवादेप्रदोषव्रतमाहात्म्यकथनंनामअष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥ ओव्या ॥ ११५ ॥ श्रीगुरुदेवप्रसन्नोस्तु ॥

---

१ प्राप्तझाला २ ब्राह्मणवृंदानींमानित

अध्याय ९ वा.

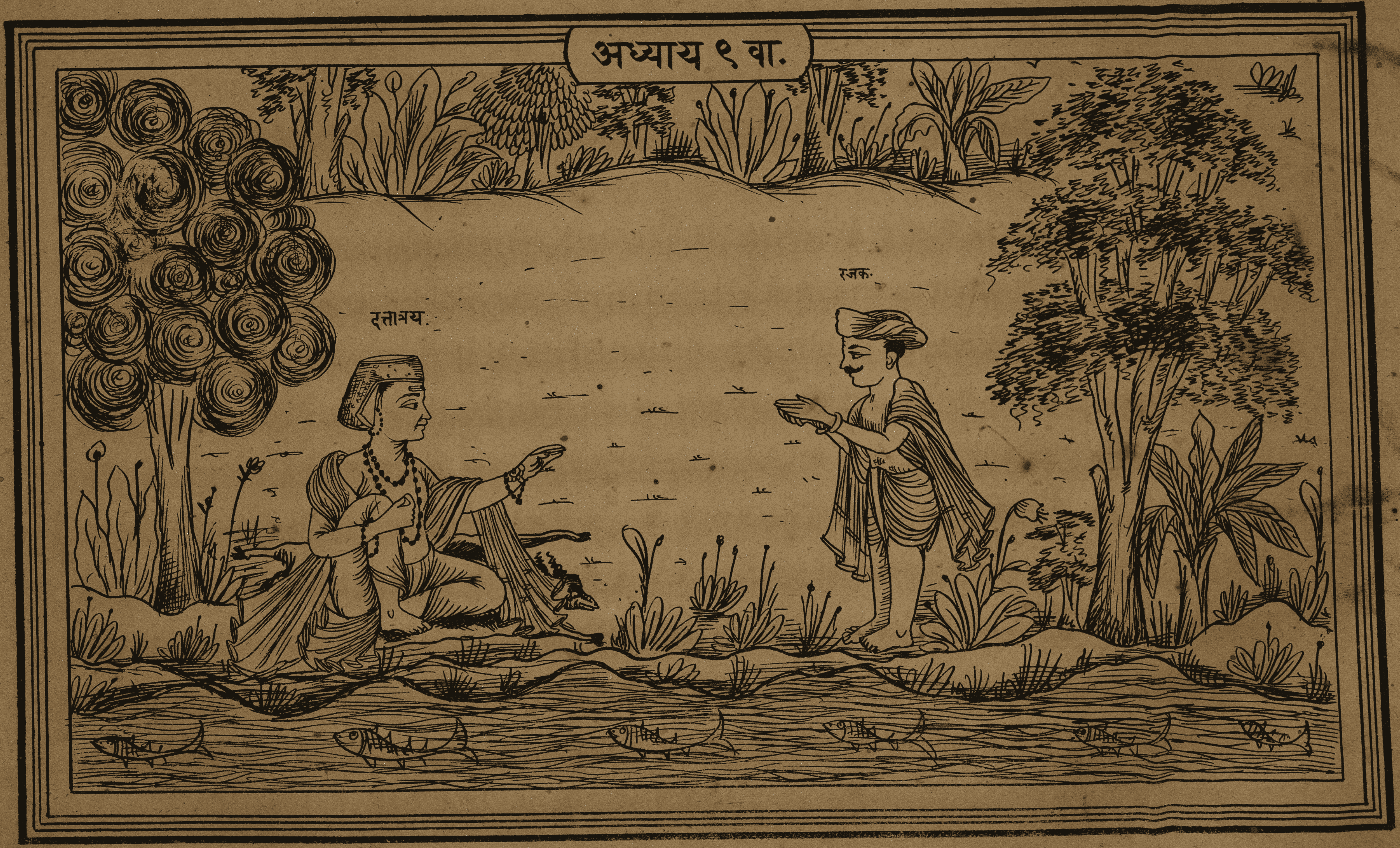

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ ऐकोनिसिद्धाचेंवचन ॥ नामधारककरीनमन ॥ विनवीतसेकरजोडून ॥ भक्तिभावेंकरोनियां ॥ १ ॥ श्रीपादकुवरपुरींअसतां ॥ पुढेंवर्तलींकैसीकथा ॥ विस्तारूनिसांगआतां ॥ कृपामूर्तीदातारा ॥ २ ॥ सिद्धह्मणेनामधारका ॥ पुढेंकथाअपूर्वदेखा ॥ तयाग्रामींरजकएका ॥ सेवकझालाश्रीगुरूचा ॥ ३ ॥ भक्तवत्सलश्रीगुरुराव ॥ जाणोनिशिष्याचाभाव ॥ विस्तारकरोनिभक्तीस्तव[1] ॥ निरोपितगुरुचरित्र ॥ ४ ॥ नित्यश्रीपादगंगेसियेती ॥ विधिपूर्वकस्नानकरिती ॥ लोकवेव्हारसंपादिती ॥ त्रयमूर्तिआपण ॥ ५ ॥ ज्याचेंदर्शनगंगास्नान ॥ त्यासीकायसेंआचरण ॥ लोकानुग्रहाकारण ॥ स्नानकरीतपरियेसा ॥ ६ ॥ वर्ततांऐसेंएकेदिवसीं ॥ श्रीपादयती[2]येस्नानासी ॥ गंगावाहातअसेदशौं[3]दिशीं ॥ मध्येंअसतीआपण ॥ ७ ॥ तयागंगातटाकांत ॥ रजकअसेवस्त्रेंधूत ॥ नित्ययेऊनिअसेनमितें[4] ॥ श्रीपादगुरुमूर्तीसी ॥ ८ ॥ नित्यत्रिकाळयेवोनियां ॥ दंडप्रणाम[5]करोनियां ॥ नमनकरीअतिविनया ॥ मनोवाक्कायकर्में ॥ ९ ॥ वर्ततांऐसेंएकेदिवसीं ॥ आलारजकनमस्कारासी ॥ श्रीपादह्मणतीतियासी ॥ एकचित्तेंपरियेसा ॥ १० ॥ श्रीपादह्मणतीरजकासी ॥ कांरेनित्यकष्टतोसी ॥ तुष्टलोंमीतुझ्याभक्तीसी ॥ सुखेंराज्यकरींआतां ॥ ११ ॥ ऐकतांश्रीगुरूचेंवचन ॥ गांठीबांधीपल्लवींशकुन ॥ विनवीतसेकरजोडुन ॥ सत्यसंकल्पगुरुमूर्ती ॥ १२ ॥ रजकसांडीसंसारचिंता ॥ सेवकजाह

---

[1] भक्तियुक्त स्तवन ज्यांत [2] संन्यासी [3] दाहीदिशाकडून [4] नमन करि [5] दंडवत् लोटांगणें

लाएकचित्ता ॥ दुरोनिकरीदंडवता ॥ मठागेलियायेणेंचिपरी ॥ १३ ॥ ऐसेंबहुतदिवसांवरी रजकतोसेवाकरी ॥ आंगणझाडीप्रोक्षीवारी[1] ॥ नित्यनेमेंयेणेंविधी ॥ १४ ॥ असतांएकेदिवसींदेखा ॥ वसंतऋतुवैशाखा ॥ क्रीडाकरीतनदीतटांका[2] ॥ आलाराजाम्लेंछएक ॥ १५ ॥ स्त्रियांसहितराजाआपण ॥ अलंकृतआभरण ॥ क्रीडाकरीतस्त्रियाआपण ॥ गंगेमधूनयेतसे ॥ ॥ १६ ॥ सर्वदळ[3]येतदोनीथडी ॥ अमितअसतीहस्तीघोडीं ॥ मिरवतातिरत्नकोडी[4] ॥ अलंकृतसेवकजन ॥१७॥ ऐसागंगेच्याप्रवाहांत ॥ राजाआलाखेळत ॥ अनेकवाद्यनादअसेगर्जत कृष्णाबेणीथडियेसी ॥ १८ ॥ रजकहोतानमस्कारित ॥ शब्दझालातोदुश्चित[5] ॥ असेगंगेंतअवलोकित ॥ समारंभराजयाचा ॥ १९ ॥ विस्मयकरीबहुमानसीं ॥ जन्मोनियांसंसारासी ॥ जरीनदेखिजेसौख्यासी ॥ पशुसमानदेहआपुला ॥२०॥ धन्यराजियाचेंजिणें ॥ ऐसेंसौख्यभोगणें ॥ स्त्रियावस्त्रेंअनेकभूषणें ॥ कैसाभक्तईश्वराचा ॥२१॥ कैसेंयाचेंआर्जव[6]फळलें ॥ कवणेंदेवाआराधिलें ॥ कैसेश्रीगुरुअसतीभेटले ॥ मगपावलाऐसीदशा ॥ २२ ॥ ऐसेंमनींचिंतित ॥ करीतसेदंडवत ॥ श्रीपादरावकृपावंत ॥ वळखिलीवासना[7]तयाची ॥ २३ ॥ भक्तवत्सलश्रीगुरुमूर्ती ॥ जाणोनिअंतरींत्याचीस्थिती ॥ बोलाउनियापुसती ॥ कायचिंतिसीमनांत ॥ २४ ॥ रजकह्मणेस्वामीसी ॥ देखिलेंदृष्टींरायासी ॥ संतोषझालामानसीं ॥ केवळदा

---

१ उदक प्रोक्षणकरी २ तीरीं ३ सैन्य ४ कोटिशः ५ अद्भुत ६ पूर्वपुण्य ७ अंतःकरणवासना

सश्रीगुरुचा ॥ २५ ॥ पूर्वीआराधोनींदेवासी ॥ पावलाआतांयापदासी ॥ ह्मणोनिचिंतितों मानसीं ॥ कृपासिंधुदातारा ॥ २६ ॥ ऐसेंअविद्या[1]संबंधेंसी ॥ नानावासनाइंद्रियांसी ॥ चा[2]डनाहींयाभोगासी ॥ चरणींतुझेमजसौख्य ॥ २७ ॥ श्रीपादह्मणतीरजकासी ॥ जन्मादारभ्यकष्टलासी ॥ वांच्छाअसेभोगावयासी ॥ राज्यभोगतमोवृत्ती ॥ २८ ॥ निववींइंद्रियेंसकळ ॥ ना[3]तरीमोक्षनव्हेनिर्मळ ॥ बाधाकरितीपुढेंकेवळ ॥ जन्मांतरींपरियेसीं ॥ २९ ॥ तुष्टावयाइंद्रियांसी ॥ तुवांजावेंम्लेंछवंशासी ॥ आवडीजाहलीतुझेमानसीं ॥ राज्यभोगींजायलरित ॥ ३० ॥ ऐकोनिस्वामीचेंवचन ॥ विनवीरजककरजोडून ॥ कृपासागरूतूंगुरुराजपूर्ण ॥ कां उपेक्षिसीमजलागीं ॥ ३१ ॥ अंतरतीलतुझेचरण ॥ द्यावेंमातेंपुनर्दर्शन ॥ तुझाअनुग्रहअसेकारण ॥ ज्ञानद्यावेंदातारा ॥ ३२ ॥ श्रीगुरुह्मणतीतयासी ॥ वैदुं[4]रानगरींजन्मघेसी ॥ भेटीदेऊंअंत[5]काळासी ॥ कारणअसेयेणेंआह्मा ॥ ३३ ॥ भेटीहोतांचिआह्मासी ॥ ज्ञानहोईलतुझेमानसीं ॥ नकरींचिंताभरवसीं ॥ आह्मांयेणेंघडेल ॥ ३४ ॥ आणीककार्यकारणासी ॥ अवतारघेऊंपरियेसी ॥ वेषधरोनींसंन्यासी ॥ नामनृसिंहसरस्वती ॥ ३५ ॥ ऐसेंतयासंबोधुनी ॥ निरोपदेतीजायह्मणोनी ॥ रजकलागलातयेचरणीं ॥ नमस्कारीततयेवेळीं ॥ ३६ ॥ देखोनि श्रीगुरुकृपामूर्ती ॥ रजकासीजवळीपा[6]चारिती ॥ इहँ[7]भोगिसीकींपुढती[8] ॥ राज्यभोगसांगमज ॥

---

१ अज्ञान २ इच्छा ३ नाहीतर ४ वैदुरनावाचें नगरीं ५ मरणकाळीं ६ बोलाविती ७ याजन्मीं ८ दुसऱ्याजन्मीं

॥ ३७ ॥ रजकविनवीतश्रीपादासी ॥ झालोंआपणवृद्धवयेसी ॥ भोगभोगीनबाळाभ्यासी ॥ यौवनगोडराज्यभोग ॥ ३८ ॥ ऐकोनिरजकाचेंवचन ॥ निरोपदेतीश्रीगुरुआपण ॥ त्वरितजाईरेह्मणोन ॥ जन्मांतरींभोगींह्मणती ॥ ३९ ॥ निरोपदेतांतयावेळीं ॥ त्यजिलाप्राणतत्काळीं ॥ जन्मताझालाम्लेंछकुळीं ॥ वैदुरानगरींविख्यात ॥ ४० ॥ ऐसीराजयाचीकथा ॥ पुढेंसांगेन विस्तारता ॥ सिद्धह्मणेनामधारकाआतां ॥ चरित्रपुंढतीअवधारीं[2] ॥ ४१ ॥ ऐसेंझालियाअवसरीं ॥ श्रीपादरावकुरवपुरीं ॥ असतांमहिमाअपरंपारी ॥ प्रख्यातअसेपरियेसा ॥ ४२ ॥ महिमासकळसांगतां ॥ विस्तारहोईलबहुकथा ॥ पुढीलअवतारअसंख्याता ॥ सांगेनऐक नामधारका ॥ ४३ ॥ महत्ववर्णावयाश्रीगुरूचें ॥ शक्तिकैंचीयावांचे[3] ॥ नवलहेंअमृतदृष्टीचें ॥ स्थानमहिमाऐसा ॥ ४४ ॥ श्रीगुरुराहतीजेस्थानीं ॥ अपारमहिमात्याभुंवनीं[4] ॥ विचित्रजयाचीकरणी ॥ दृष्टांतेंतुजसांगेन ॥ ४५ ॥ स्थानमहिमाप्रकार ॥ सांगेनऐकएकाग्र[5] ॥ प्रख्यातअसेकुरवपूर ॥ मनकामनापुरतीतेथें ॥ ४६ ॥ ऐसेंकित्येकदिवसांवरी ॥ श्रीपादहोतेकुरवपुरीं ॥ कारणअसेपुढेंअवतारीं ॥ ह्मणोनिअदृश्यहोतेतेथें ॥ ४७ ॥ आश्विनवद्यद्वादशीसी ॥ नक्षत्रमृगंराजपरियेसीं ॥ श्रीगुरुबैसलेनिजानंदेंसी ॥ अदृश्यझालेगंगेंत ॥ ४८ ॥ लौकिकींदिसतीअदृश्यजाण ॥ कुरवपुरींअसतीआपण ॥ श्रीपादरावनिंर्धारजाण ॥ त्रयमूर्तींचाअवतार ॥

---

१ पुढें २ ऐक ३ ह्यावाणीची ४ त्यालोकीं ५ स्वस्थचितें ६ मृगशीष ७ निश्चयें

॥ ४९ ॥ अदृश्यहोउनीतयास्थानीं ॥ श्रीपादराहिलेनिर्गुणीं ॥ दृष्टांतसांगेनविस्तारोनी॥
ह्मणेसरस्वतीगंगाधरू ॥ ५० ॥ जेजनअसतीभक्तकेवळ ॥ त्यांसीदिसतीश्रीगुरुनिर्मळ ॥
कुरवपूरक्षेत्रअपूर्वस्थळ ॥ असेप्रख्यातभूमंळीं ॥ ५१ ॥ सिद्धसांगेनामधारकासी ॥ तेचिक
थाविस्तारेंसी ॥ सांगतसेसकळिकांसी ॥ गंगाधराचाआत्मज[१] ॥ ५२ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्र
परमकथाकल्पतरौश्रीनृसिंहसरस्वत्युपाख्यानेसिद्धनामधारकसंवादेरजकवरप्रदानंनाम
नवमोऽध्यायः ॥ ९ ॥ ओव्यासंख्या ॥ ५२ ॥ ॥ छ ॥ श्रीगुरुदेवप्रसन्नोस्तु ॥ ९ ॥

---

[१] पुत्र

अध्याय १० वा.

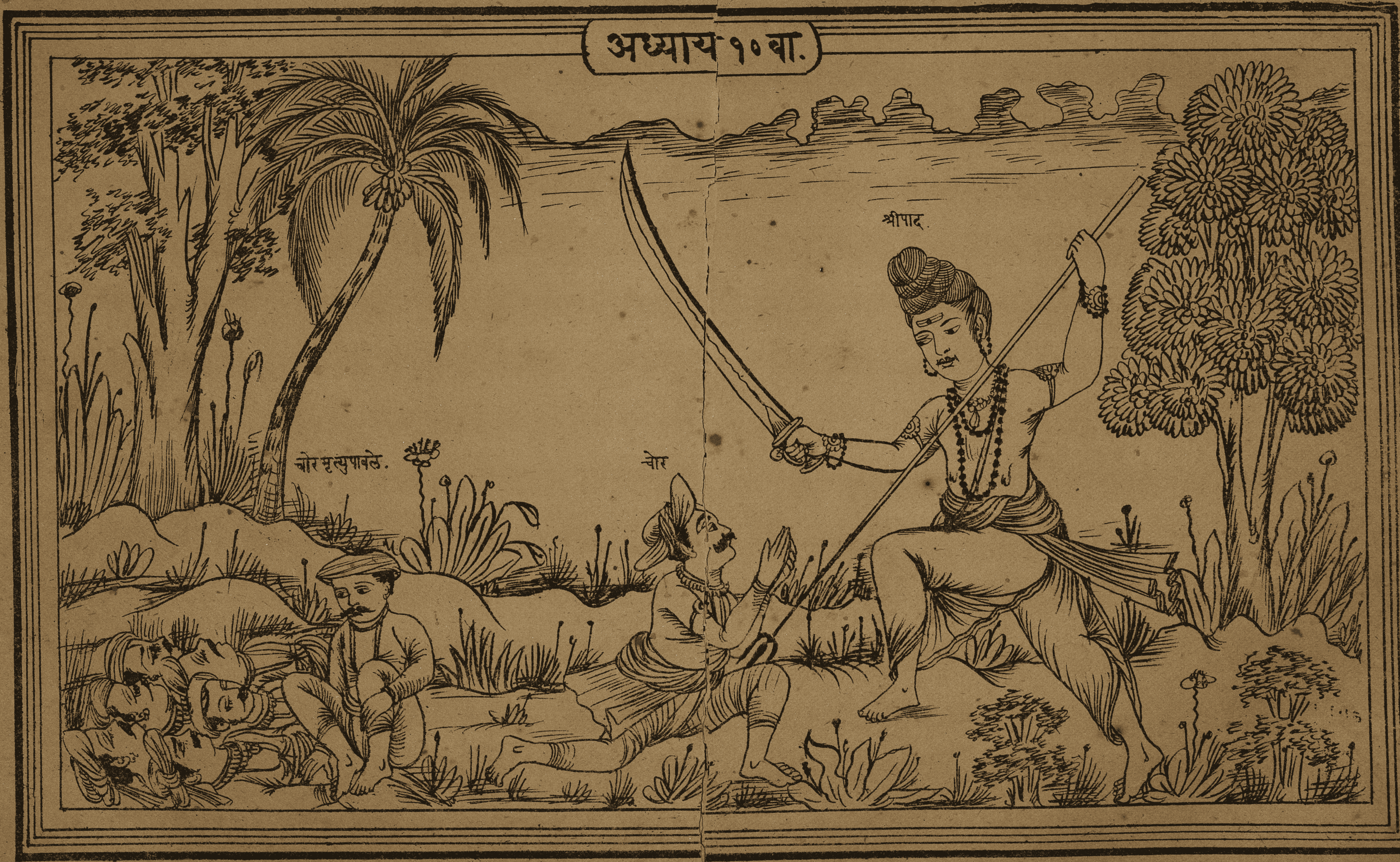
श्रीपाद
चोर मृत्यु पावले.
चोर

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ ऐकोनिसिद्धाचेंवचन ॥ नामधारकविनवीजाण ॥ कुरवपुरीचेंमहिमान ॥ केवींजाहलेंपरियेसा ॥ १ ॥ ह्मणतीश्रीपादनाहींगेले ॥ आणिह्मणसीअवतारझाले ॥ विस्तारकरूनियांसगळे ॥ निरोपावेह्मणतसे ॥ २ ॥ सिद्धसांगेनामधारकासी ॥ श्रीगुरुमहिमाकायपुससी ॥ अनंतरूपेंहोतीपरियेसीं ॥ विश्वव्यापकपरमात्मा ॥ ३ ॥ पुढेंकार्यकारणासी ॥ अवतारझालेपरियेसी ॥ राहिलेआपणगुप्तवेषीं ॥ तयाकुरवक्षेत्रांत ॥ ४ ॥ पाहेंपांभार्गवरामदेखा ॥ अद्यापवरी[2]भूमिका ॥ अवतारजाहलेअनेका ॥ त्याचेचएं[3]कींअनेक ॥ ५ ॥ सर्वांठाईंवासआपण ॥ मूर्तिएकनारायण ॥ त्रिमूर्तींचेतीनगुण ॥ उत्पत्तिस्थितिआणिप्रलय ॥ ६ ॥ भक्तजनातारावयासी ॥ अवतरतोहृषीकेशी ॥ शापदेतदुर्वासऋषी ॥ कारणअसेतयाचें ॥ ७ ॥ त्रयमूर्तींचाअवतार ॥ याचाकवणानकळेपार ॥ निर्धानतीर्थकुरवपूर ॥ वसेतेथेंगुरुमूर्ती ॥ ८ ॥ जेंजेंचिंतावेंभक्तजनें ॥ तेंतेंपावेगुरुदर्शनें ॥ श्रीगुरुवसाव[5]याचींस्थानें ॥ कामधेनूअसेजाणा ॥ ९ ॥ श्री[6]पादवल्लभस्थानमहिमा ॥ वर्णावयाअनुपमा ॥ अपारअसेसांगतांतुह्मा ॥ दृष्टांतेंसीअवधारा ॥ ९ ॥ तुजसांगावयाकारण ॥ गुरुभक्तिवृथानव्हेजाण ॥ सर्वथानकरीतों[7]निर्वाण ॥ पहेवाटभक्तांची ॥ ११ ॥ भक्तिकरावीदृढतर ॥ गंभीरपणेंअसावेंधीर ॥ तरीचउतरिजेपैलपर ॥ इहपरत्रींसौख्यपावे ॥ १२ ॥ याचिकार

---

१ परशुराम २ चिरंजीवावस्था ३ एकाचेठाईं ४ ठेवा ५ राहावयाचीं ६ श्रीगुरु ७ त्याग

णेंदृष्टांतेंतुज ॥ सांगेनऐकवर्तलेंसहज ॥ काश्यपगोत्रीहोताद्विज ॥ नामतयावल्लभेश ॥
॥ १३ ॥ सुशीलद्विजआचारवंत ॥ उंदीमकरूनीउदरभरित ॥ प्रतिसंवत्सरींयात्रेसयेत ॥
तयाश्रीपादक्षेत्रासी ॥ १४ ॥ असतांपुढेंवर्तमानीं ॥ उदिमानिघालातोधनी ॥ नवसकेला
अतिगहनीं ॥ संतर्पावेंब्राह्मणांसी ॥ १५ ॥ उदीमआलियाफळासी ॥ यात्रेसियेईनविशेषीं
॥ सहस्त्रसंख्याब्राह्मणांसी ॥ इच्छाभोजनदेईनह्मणे ॥ १६ ॥ निश्चयकरोनीमानसीं ॥
निघालाद्विजवरउदीमासी ॥ चरणध्यातअसेमानसीं ॥ सदांश्रीपादवल्लभाचे ॥ १७ ॥
जेजेठायींजायदेखा ॥ अनंतसंतोषपावेनिकों ॥ शतगुणेंलाभझालाऐका ॥ परमानंदप्रवर्तला॥
॥ १८ ॥ लयलाउनीश्रीपादचरणीं ॥ यात्रेसिनिघालातेक्षणीं ॥ वेंचावेंयाब्रह्मसंतर्पणीं ॥
द्रव्यघेतलेंसमागमें ॥ १९ ॥ द्रव्यघेउनीद्विजवर ॥ निघतांदेखतीतस्कर ॥ कापट्यवेषेंसत्वर ॥ तेहीतस्कनिघाले ॥ २० ॥ दोनतीनांदिवसांवरी ॥ तस्करअसतीसंगिंकारी ॥ एके
दिवसींमार्गींरात्रीं ॥ जातअसतांमार्गस्थ ॥ २१ ॥ तस्करह्मणतीद्विजवरासी ॥ आह्मींजाऊंकुरवपुरासी ॥ श्रीपादवल्लभदर्शनासी ॥ प्रतिवर्षीनेमअसे ॥ २२ ॥ ऐसेंबोलतमार्गासी
॥ तस्करींमारिलेंद्विजासीं ॥ शिरछेदूनियांपरियेसीं ॥ द्रव्यघेतलेंसकळिक ॥ २३ ॥ भक्तजनाचाकैवारी ॥ श्रीपादरावकुरवपुरी ॥ पातलात्वरितवेषधारी ॥ जटामंडितभस्मांकित ॥

---

१ व्यापार २ त्याक्षेत्रीं ३ संतर्पणकरावें ४ अत्यंत ५ खर्चाकरितां ६ समागमीं ७ राहिला

॥ २४ ॥ त्रिशूळखट्वांगघेउनीहातीं ॥ उभाठेलातस्करांपुढती ॥ वधिताझालातयांप्रती॥त्रिशूळेंकरूनीतात्काळ ॥ २५ ॥ समस्ततस्करासींमारितां ॥ एकतस्करयेऊनिविनविता ॥ कृपाळुवाजगन्नाथा ॥ निरपराधीआपणअसें ॥२६॥ नेणेंयांतेंवधितीलह्मणोनी ॥ आलोंआपणसंगीहोउनी ॥ तूंसर्वोत्तमाजाणसीमनीं ॥ विश्वाचीमनवासना ॥ २७॥ ऐकुनीतस्कराचीविनंती ॥ श्रीपादतयातेंबोलाविती ॥ हातींदेऊनियांविभूती ॥ विप्रावरीप्रोक्षींह्मणे ॥ ॥ २८ ॥ मनलाउनीतयावेळां ॥ मंत्रोनिलावितीविभूतीगळां ॥ सजीवजाहलातात्काळा ॥ ऐकवत्साएकचित्तें ॥ २९ ॥ इतुकेंवर्ततांपरियेसीं ॥ उदयजाहलादिनकरासी ॥ श्रीपादजाहलेगुप्तेसीं ॥ राहिलातस्करद्विजाजवळी ॥ ३० ॥ विप्रपुसतसेतस्करासी ॥ ह्मणेतूंमांतेंकांधरिलेंसी ॥ कवणेंवधिलेंतस्करांसी ॥ ह्मणोनिपुसेतयावेळीं ॥ ३१ ॥ तस्करसांगेद्विजासी ॥ आलाहोताएकतापसी ॥ जाहलेंअभिनवपरियेसी ॥ वधिलेतस्करत्रिशूळें ॥ ३२ ॥ मजरक्षिलेंतुजनिमित्तें ॥ धरोनीबैसविलेंस्वहस्तें ॥ विभूतीलाउनीमगतूतें ॥ सजीवकेलातवदेह ॥ ३३ ॥ उभाहोताआतांजवळी ॥ अदृश्यजाहलातात्काळीं ॥ नकळेकवणमुनीबळी ॥ तुझाप्राणरक्षिला ॥ ३४ ॥ होईलईश्वरत्रिपुरारी ॥ भस्मांगींहोयजटाधारी ॥ तुझीभक्तीनिर्धारी ॥ ह्मणोनिआलाठाकोनियां ॥३५॥ ऐकोनीतस्कराचेंवचन ॥ विश्वासलातोब्राह्मण ॥

---

१ राहिला २ भस्म ३ टांक ४ आश्चर्य

तस्करांजवळीलद्रव्यघेऊन ॥ गेलायात्रेसीकुरवपुरा ॥ ३६ ॥ नानापरीपूजाकरी ॥ ब्राह्मणभोजनसहस्रचांरी[1] ॥ अनंतभक्तिप्रीतीकरीं ॥ पूजाकरीश्रीपादुकांची ॥ ३७ ॥ ऐसेअनंतभक्तजन ॥ मिळूनिसेंवितीश्रीपादचरण ॥ कुरवपूरप्रख्यातजाण ॥ अपारमहिमापरियेसा ॥ ३८ ॥ सिद्धह्मणेनामधारकासी ॥ संशयनधरींतूंमानसीं ॥ श्रीपादआहेतीकुरवपुरासी ॥ अदृश्यरूपहोऊनियां ॥ ३९ ॥ पुढेंअवतारअसेहोणें ॥ गुप्तअसतीयाचिगुणें ॥ ह्मणाअनंतरूपनारायण ॥ परिपूर्णसर्वांठायीं ॥ ४० ॥ ऐसीश्रीपादवल्लभमूर्ती ॥ लौकिकींप्रगटलीख्याती ॥ झालाअवतारपुढती ॥ नृसिंहसरस्वतीविख्यात ॥ ४१ ॥ ह्मणोनिसरस्वतीगंगाधरू ॥ सांगतकथेचाविस्तारू ॥ ऐकतांहोयमनोहरू ॥ सकळाभीष्टेंसाधती ॥ ४२ ॥ इति श्रीनृसिंहसरस्वत्युपाख्यानेसिद्धनामधारकसंवादेभक्तसंकटहरणंनामदशमोऽध्यायः ॥ ॥

॥ १० ॥ श्रीगुरुचरणार्पणमस्तु ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

---

[1] अचरी

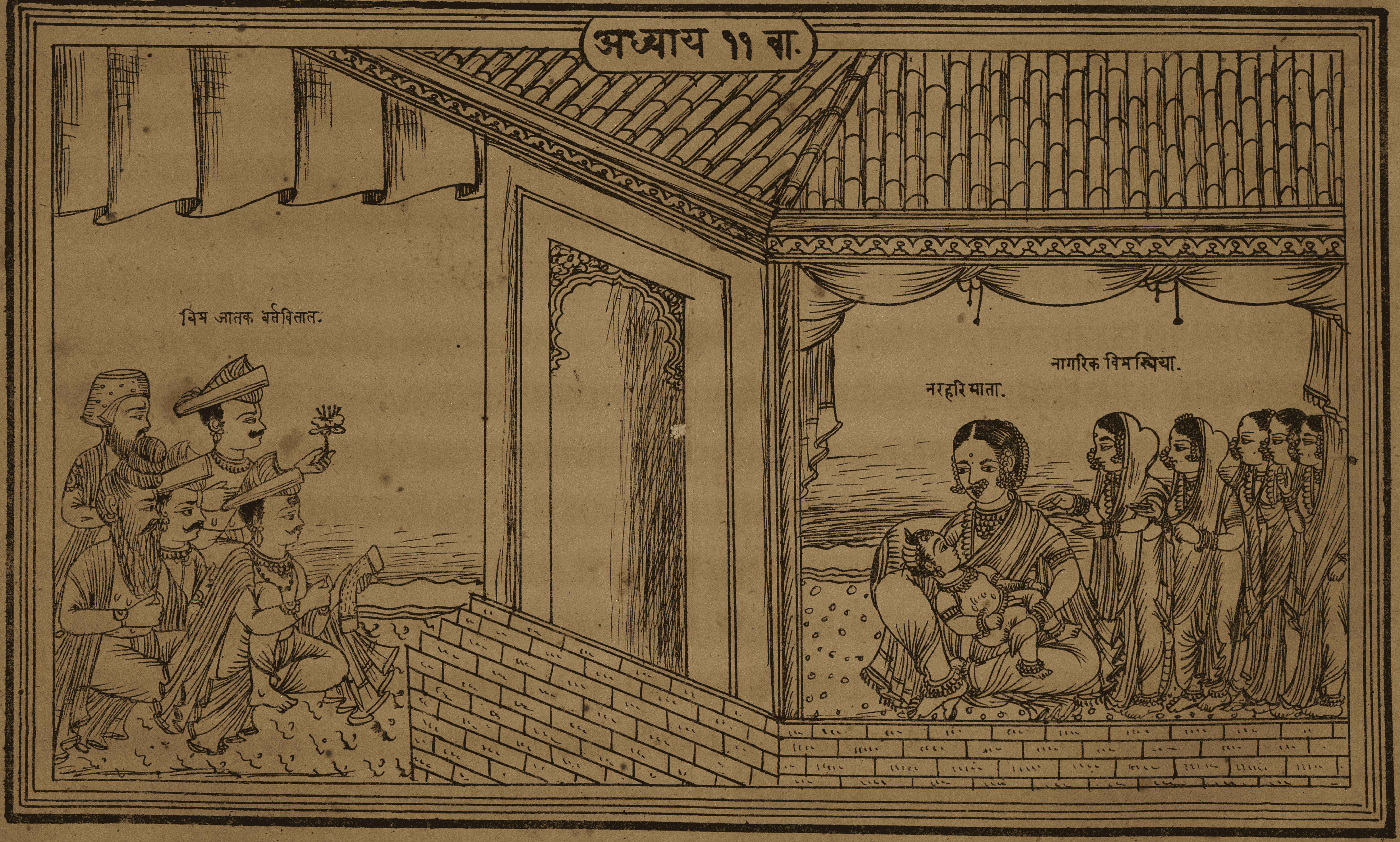
अध्याय ११ वा.
विप्र जातक वर्तवितात.
नरहरि माता.
नागरिक विप्रस्त्रिया.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ नामधारकह्मणेशिष्यासी ॥ पुढेंअवतारपरंपराकैसी ॥ विस्तारोनियांआह्मासी ॥ सांगास्वामीकृपासिंधू ॥ १ ॥ सिद्धह्मणेऐकवत्सा ॥ अवतारझालाश्रीपादकैसा ॥ पूर्वीवृत्तांतऐसा ॥ कथासांगीतलीविप्रस्त्रियेची ॥ २ ॥ शनिप्रदोषींसर्वेश्वरासी ॥ पूजीतहोतीगुरुउपदेशीं ॥ देहवासनाअसतांतियेसी ॥ पंचत्वेंपावलीतत्काळ ॥ ३ ॥ जन्मझालापुढेंतिसी ॥ करंजनगरउत्तरदेशीं ॥ वाजसनेयशाखेसीं ॥ विप्रकुळींजन्मली ॥ ४ ॥ जातकवर्त्तलेंतियेसी ॥ नामेंअंबाभवानीऐसी ॥ आरोपितीस्नेहासी ॥ मातापितापरियेसा ॥ ५ ॥ वर्त्ततां मातापितयागृहीं ॥ वाढलीकन्याअतिस्नेहीं ॥ विवाहकरितीमहोत्साहीं ॥ देतीविप्रासित्याचिग्रामीं ॥ ६ ॥ शिवव्रतीअसेतोब्राह्मण ॥ नामतयामाधवजाण ॥ तयासिदिधलीकन्यादान ॥ अतिप्रीतीकरोनियां ॥ ७ ॥ तयामाधवविप्राघरीं ॥ शुभाचारेंहोतीनारी ॥ वासनातिचीपूर्वापरी ॥ ईश्वरपूजाकरीसे ॥ ८ ॥ पूजाकरीईश्वरासी ॥ दंपत्यउभयमनोमानसीं ॥ प्रदोषपूजाअतिहर्षी ॥ करितीभक्तीपुरस्सर ॥ ९ ॥ मंदवारींत्रयोदशीसी ॥ पूजाकरितीअतिविशेषीं ॥ संवत्सरेंझालींषोडसी ॥ अंतर्वत्नीझालीऐका ॥ १० ॥ तृतीयहोपांचवेमासीं ॥ उत्साहकरितीबहुहर्षी ॥ उत्तमडोहळेहोतीतियेसी ॥ ब्रह्मज्ञानबोलतसे ॥ ११ ॥ उत्साहकरितीमाससातीं ॥ द्विजवरकरीसीमंती ॥ अक्षयवाणेंवोवाळितीआरती ॥ सुवासिनीमिळू

---

१ पुत्रा २ मरण ३ तिला ४ ठेविती ५ पूर्वजन्मासारिखि ६ मनोभावें ७ गर्भिणी ८ सीमंतोन्नयनसंस्कार

नियां ॥ १२ ॥ ऐसेंक्रमितांनवमासीं ॥ प्रसूतझालीशुभदिवसीं ॥ पुत्रजाहलाह्मणूनहर्षीं ॥ निर्भरझालींमातापिता ॥१३॥ जन्मतांचतोबाळक ॥ ॐकारशब्दह्मणतसेंऐक ॥ पाहूनिझालेतटस्थलोक ॥ [१]अभिनवह्मणतीतेवेळीं ॥ १४ ॥ [२]जातकर्मकरीब्राह्मण ॥ विप्रांसीदक्षिणादेतआपण ॥ ज्योतिषीसांगतीतयाचेंलक्षण ॥ लग्नसत्वरपाहोनियां ॥ १५ ॥ सांगतीज्योतिषीत्याद्विजासी ॥ मुहूर्तबरवाअसेविशेषीं ॥ कुमरहोईल[३]कारुण्यऋषी ॥ गुरुसकळांचानिश्चयें ॥ १६ ॥ याचाअनुग्रहहहोईलज्यासी ॥ तोवंद्यहोईल[४]विश्वांसी ॥ याचेंवाक्यप्रमाणेसी ॥ चिंतामणीयाचेचरण ॥ १७ ॥ अष्टसिद्धियाचेद्वारीं ॥ [५]वोळंगतराहतीलनिरंतरीं ॥ नवनिधियाचेघरीं ॥ राहतीलऐकाद्विजोत्तमा ॥ १८ ॥ नहोतीयासी[६]गृहिणीसुत ॥ पूज्यहोईलत्रिभुवनांत ॥ याचेदर्शनमात्रेंपतित ॥ पुनीतहोतीपरियेसी ॥ १९ ॥ होईलअवतारीपुरुष ॥ मानानिश्चयेंविश्वास ॥ संदेहनधरावायास ॥ ह्मणोनिकरितीनमस्कार ॥ २० ॥ ऐसेह्मणतीद्विजवर ॥ सांगती[७]जनकासीविचार ॥ याचेनिमहादैन्यहरे ॥ [८]भेणेंनलगेकळिकाळा ॥ २१ ॥ जेजेवासनातुमचेमनीं ॥ सर्वसाधेलयाचेनी ॥ याचियापालनपोषणीं ॥ निधानआलेंतुमचेघरा ॥ २२ ॥ ऐसेंजातकवर्तवोन ॥ सांगताझालाब्राह्मण[९]स्तोम ॥ जनकजननीसंतोषोन ॥ देतीवस्त्रेंआभरणेंतयां ॥ २३ ॥ सांगोनिगेलेब्राह्मण ॥ मातापिताआनंदघन ॥ दृष्टीलागे

---

१ आश्चर्य २ पुत्रावण ३ कृपावान ४ सर्वांला ५ लोंबत ६ स्त्रीआणिपुत्र ७ पित्याला ८ भय न पावणें ९ विप्रवृंद

लह्मणून ॥ निंबलोणवोंवाळिती ॥ २४ ॥ वार्तागेलीनगरांत ॥ अभिनवआजिदेखिलेंह्मणत ॥ उपजतबाळओंकारजपत ॥ आश्चर्यकरितीसकळजन ॥ २५ ॥ नगरलोकइष्टमित्र ॥ पाहावयायेतीविचित्र ॥ दृष्टिलागेलह्मणोनिपळमात्र ॥ नदावितीकवणापुढें ॥ २६ ॥ मायामोहेंजनकजननी ॥ बाळासीदृष्टिलागेलह्मनोनी ॥ आंगारालावितीमंत्रोनी ॥ रक्षाबांधिती कृष्ण[1]सुतें ॥ २७ ॥ परमात्माअवतरे ॥ दृष्टीकेंवीसंचरे ॥ लौकिकधर्मचमत्कारें ॥ मातापितासंरक्षिती ॥ २८ ॥ वर्ततांबाळयेणेंपरी ॥ दिवसदाहाझालियावरी ॥ नामकरणपरस्परीं ॥ करीजनकद्विजोत्तम ॥ २९ ॥ शालिग्रामदेवह्मणत ॥ जन्मनामाविख्यात ॥ नामनरहरीऐसेंह्मणत ॥ उच्चारकेलाधर्मकर्में ॥ ३० ॥ ममत्वथोरबाळकावरी ॥ प्रतिपाळितीप्रीतीकरी ॥ माताह्मणतसेअवसरीं ॥ नपुरेक्षीर[2]बाळकासी ॥ ३१ ॥ पतिसीह्मणेतेवेळा ॥ स्तनींदुग्धथोडेंबाळा ॥ मेळवाएकादीअबळा[3] ॥ स्तनपानद्यावया ॥ ३२ ॥ अथवाआणाअजा[4]एक ॥ आपुलेस्तनेंन्नशमेभूक ॥ ऐकोनिहांसेबाळक ॥ स्पर्शेंस्तनासव्य[5]करें ॥ ३३ ॥ स्तनासीस्पर्शतांकर ॥ बत्तीसधारावाहेक्षीर ॥ वस्त्रेंभिजोनिविचित्र ॥ वाहोंलागलेंभूमीवरी ॥ ३४ ॥ विस्मयकरितीजनकननी ॥ प्रगटनकरीगौप्यगुणीं ॥ नमनकरितीबाळकाचरणीं ॥ माताहोयखेळविती ॥ ३५ ॥ पाळण्याघालोनीबाळकासी ॥ पर्यंक[6]गायनअतिहर्षी ॥ नराहेकुमरपाळणेसी ॥ सदांखेळेभू

---

[1] काळ्यासुतानें [2] दुग्ध [3] दुग्ध देणारी दाई [4] शेळी [5] डाव्याहातानें [6] पाळण्यातले मुलावरचे गीत

मीवरी ॥ ३६ ॥ वर्धतांबाळयेणेंपरी ॥ मातापितानमस्कारी ॥ बाळझालासंवत्सं[1]री ॥ नबोले
आतांकायकरूं ॥ ३७ ॥ माताबोलवींकुमरासी ॥ बोलेशब्दओंकारेसी ॥ चिंताकरीतसेमान
सीं ॥ मुकेंझालेंदैवयोगें ॥ ३८ ॥ पुसतीजाणं[2]जोसियासी ॥ याबाळकाबोलावयासी ॥ कायउपा
यविशेषीं ॥ ह्मणोनिपुसतीवेळोवेळां ॥ ३९ ॥ जोशीसांगतीतयासी ॥ आराधावेंकुलदेवतेसी
अर्क[3]वारींअश्वत्थपर्णेसी ॥ अन्नघालींहोतीनवेळां ॥ ४० ॥ एकह्मणतीहोईलमुकें ॥ त्यासि
शिकवावेंविवेकें ॥ बाळबोलबोलवितीनि[4]कें ॥ परितोबाळनबोलेची ॥ ४१ ॥ हांसोनिओंकार
उच्चारीबाळ ॥ आणीकनेणेबोलकेवळ ॥ विस्मयकरितीलोकसकळ ॥ ओंकारशब्दऐकोनि
यां ॥ ४२ ॥ एकह्मणतीनवलझालें ॥ सर्वज्ञानअसेभलें ॥ श्रवणींऐकतांबोलसगळे ॥ जाणु
नीबोलेकायगुणें ॥ ४३ ॥ कांहींकेल्यानबोले[5]सुता ॥ चिंताकरितिमातापिता ॥ वर्षेंसातझा
लींतत्वता ॥ मुकाझालादैवयोगें ॥ ४४ ॥ सातवर्षेंकुमरासी ॥ योग्यझालामुंजीसी ॥ पुसते
झालेब्राह्मणांसी ॥ केवींकरावेंह्मणोनियां ॥ ४५ ॥ विप्रह्मणतीतयावेळा ॥ संस्कारावेंब्रा
ह्मणकुळा ॥ उपनयनावेगळाकेवळा ॥ अष्टवरुषेंहोऊनियां ॥ ४६ ॥ मातापिताचिंताक
रिती ॥ उपदेशावेंकवणेरीती ॥ मुकाअसेहानिश्चितीं ॥ कैसेंअदृं[6]ष्टझालेंआह्मां ॥ ४७ ॥
कैसेंअदृष्टआपुलें ॥ ईश्वरगौरीआराधिलें ॥ त्रयोदशींसशिवापूजिलें ॥ वायांझालेंह्मणतसे

---

[1] वर्षाचा [2] जाणताजोशी [3] रविवारीं [4] खरें [5] पुत्र [6] दैंव

Amin
rupa'
ar Lane,
g Road,
, Nagpur-440

॥ ४८ ॥ ईश्वरेंतरींदिधलावरू ॥ सुलक्षणझालाकुमरू ॥ नबोलेआतांकायकरूं ॥ ह्मणोनि
चिंतोशिवासी ॥ ४९ ॥ एकचिबाळआमुचेकुशी ॥ आणीकनदेखोंस्वप्नेंसीं ॥ वेष्टिलोंहोतों
आह्मींआशेसीं ॥ आमुतेंरक्षीलह्मणोनियां ॥५०॥ नव्हेचिमाझेमनींचीआस ॥ पुत्रझाला
निर्वाणवेष[2] ॥ कायवरदेतमहेश ॥ शनिप्रदोषपूजितांम्यां ॥५१॥ ऐसेंनानारीतींदेख ॥जन
नीकरीमहादुःख ॥ जवळीयेऊनीबाळक ॥ संबोखित[3]मातेसी ॥५२॥ घरांतजाउनीतयेवेळां
॥ घेऊनिआणीलोखंडसबळा ॥ हातींधरितांचिनिर्मळा ॥ झालेंसुवर्णबावनकशी ॥५३॥ आ
णोनिदेतअसेमातेसी ॥ विस्मयकरीबहुवसीं ॥ बोलाऊनियांपतीसी ॥ दावितीझालीतेवेळां
॥५४॥ गौप्यकरूनीतयावेळा ॥ गृहांतनेलेंतयाबाळा ॥ पाहातीतयाचीबाळलीळा ॥ आणी
कलोह[4]देतीहातीं ॥ ५५ ॥ अमृतदृष्टींपाहतां ॥ लोहसुवर्णहोयतत्वता ॥ विश्वासोनिह्मणती
हासर्वथा ॥ होईलपुरुषकारणिक ॥५६॥ मगपुत्रातेंआलिंगोनी ॥ विनवितातीजनकजन
नी ॥ तूंतारकबाशिरोमणी ॥ कारणिकपुरुषकुळदीपक ॥५७॥ तुझेनिसर्वसौख्यलाधलों॥
मुकाह्मणोनिनिर्बुजलों॥अज्ञानआवरणेंवेष्टलों ॥ जनींमुकाह्मणतीतुज ॥५८॥ आमुचेमनीं
चीवासना ॥ तुवांपुरवावीनंदना ॥ तुझेबोबडेशब्दआपणा ॥ ऐकावेंवाटेपुत्रराया ॥ ५९ ॥
हास्यवदनेंतयेवेळां ॥दावीयज्ञोपवीतगळां ॥ कटींबांधावीमौंजीमेखला ॥खुणदाखवीमातेसी

---

१ इच्छा २ संन्यासवेषी ३ समजावी ४ लोखंड ५ घाबरलों

॥ ६० ॥ सं[1]ज्ञाकरोनिमातेसी ॥ बाळदाखवीसंतोषीं ॥ मौंजीबांधितांआपणासी ॥ येतीलह्म
णेबोलसकळ ॥६१॥ मातापितासंतोषती ॥ विद्वान्ज्योतिषीपाचारिती ॥ व्रतबंधमुहूर्तपाह
ती ॥ सर्वआई[2]तीकरितेझाले ॥ ६२ ॥ केलीसामग्रीबहुतांपरी ॥ रत्नखचितअळंकारी ॥ मा
यामोहेंप्रीतीकरी ॥ समारंभकरिताती ॥६३॥ चतुर्वेदीब्राह्मणयेती ॥ शाखापरत्वेंवेदपढती॥
इष्टसोइरेदाईजगो[3]ती ॥ समस्तआलेतयाभव[4]ना ॥ ६४ ॥ नानापरीचेशृंगार ॥ उभारिलेमंड
पअपार ॥ आनंदकरीतसेद्विजवर ॥ अपारद्रव्यवेंचि[5]ताहोय ॥ ६५॥ नगरलोकविस्मयकरि
ती ॥ मुक्यापुत्रासीयेवढीआइती ॥ द्विजाला[6]गींअसेभ्रांती ॥ द्रव्यवेंचीवृथाआपुलें ॥ ६६॥
इतुकेंवेंचूनीपुत्रासी ॥ व्रतबंधकरीलपरियेसीं ॥ गायत्रीकेंवीउपदेशी ॥ करीलआचारकवणे
परी ॥६७॥ एकह्मणतीहोकांभलतें ॥ मिष्टान्नस्वेच्छाआह्मांमिळतें ॥ देकारदेईलहिरण्यव
स्त्रें ॥ चाँडनाहींत्याच्यामंत्रा ॥ ६८॥ ऐसेनानापरीलोक ॥ विचारकरितीअनेक ॥ मातापि
त्यासअत्यंतसुख ॥ देवदेवककरिताती ॥ ६९ ॥ चौलकर्मयेरें[8]दिवसीं ॥ भोजनचौलेंमणीसी॥
पुनरपिअभ्यंगकरूनिहर्षी ॥ यज्ञोपवीतधारणकेलें ॥ ७० ॥ मंत्रपूर्वकयज्ञोपवीत ॥ धारण
करवितीसमस्त ॥ सहभोजनकरावयागृहांत ॥ घेऊनियांगेलीमाता ॥ ७१ ॥ भोजनकरीमा
तेसवें ॥ निरोपघेतएकाभावें ॥ मौंजीबंधनअसेकरावें ॥ ह्मणोनिआलापित्याजवळी ॥ ७२॥

---

१ खुण २ तयारी ३ दायादगोत्री ४ गृहा ५ खर्चकर्ता ६ ब्राह्मणाला ७ इच्छा ८ दुसरे ९ कुमारास

विधियुक्तमार्गमौंजींदेखा ॥ बंधनकेलेंत्याबाळका ॥ सुमुहूर्तआलातत्काळिका ॥ मंत्रोपदेश
करिताझाला ॥ ७३ ॥ गायत्रीमंत्रअनुक्रमेंसी ॥ उपदेशदेतांपरियेसीं ॥ बाळउच्चारीमनो
मानसीं ॥ [2]व्यक्तनबोलेकवणापुढें ॥ ७४ ॥ गायत्रीमंत्रकुमारासीहोतां ॥ भिक्षाघेऊनआ
लीमाता ॥ वस्त्रेंआभरणेंरत्नखचिता ॥ देतीझालीतयावेळीं ॥ ७५ ॥ पहिलीभिक्षाघेऊनि
[3]करीं ॥ आशीर्वचनदेतीनारी ॥ बाळऋग्वेदह्मणोनिउच्चारी ॥ आचारधर्मेंवर्ततसे ॥ ७६ ॥
पहिलीभिक्षायेणेंपरी ॥ देतीजाहलीप्रीतीकरीं ॥ अग्निमीळेह्मणोनिउच्चारी ॥ ब्रह्मचारीतये
वेळीं ॥७७॥ दुसरीभिक्षादेतमाता ॥ उच्चारकेलायजुर्वेदइषेत्वा ॥ लोकसमस्ततटस्था॥मा
थातुंकितीतयेवेळीं ॥७८॥ तिसरीभिक्षादेतमाता ॥ होयसामवेदपढता ॥ आग्नआयाहिगा
यनकरितां ॥ वेदतीनह्मणतसे ॥७९॥ सभासमस्तविस्मयकरी ॥ पिताहर्षनिर्भरी ॥ मुका
बोलेवेदचारी ॥ ह्मणतीहोईलकाराणिक ॥८०॥ यातेंह्मणोनयेनर ॥ होईलदेवांचाअवतार
॥ ह्मणोनिकरितीनमस्कार ॥ जगद्गुरूसीतेसमर्यीं ॥८१॥ इतुक्यावरीतोबाळक ॥ मातेसि
ह्मणतसेऐक ॥ तुवांउपदेशकेलाएक ॥ भिक्षामागह्मणोनी ॥८२॥ नव्हेचिबोलतुझामिथ्या
॥ निरोपद्यावाआह्मांलरिता ॥ निर्धारझालामाझियाचित्ता ॥ जाऊंतीर्थेंआचरावया ॥८३॥
आह्माआचारब्रह्मचारी ॥ भिक्षाकरावीघरोघरीं ॥ वेदाभ्यासमनोहरी ॥ करणेंअसेपरिये

---

१ मानसोच्चारानें २ स्पष्ट ३ हातीं ४ मस्तक डोलाविती ५ अतिशयितहर्षी

सा ॥ ८४ ॥ ऐकोनिपुत्राचेंवचन ॥ दुःखेंदाटलीअतिगहन ॥ उदकेंभरलेअसतीनयन ॥ आ
लीमूर्छनातयावेळीं ॥ ८५ ॥ निर्जीवहोउनीक्षणेक ॥ करितीझालीमहाशोक ॥ पुत्रामाझातूंर
क्षक ॥ केलीआशाबहुमनीं ॥ ८६ ॥ आमुतेंराक्षिसीह्मणोनी ॥ होतीआशाफारमनीं ॥ नबोल
सीआमुचियागुणीं ॥ मुकेंह्मणविसीआपणासी ॥ ८७ ॥ नायकोंकधींतुझियाबोला ॥ आतां
ऐकतांसंतोषझाला ॥ पूजनेंईश्वरफळला ॥ ह्मणोनिविश्वासकेलाआह्मीं ॥ ८८ ॥ ऐसेनानापरी
देखा ॥ पुत्रासिह्मणतसेबाळिका ॥ आलिंगोनियांकुमारका ॥ कृपाभाकीत[2]येवेळीं ॥ ८९ ॥ ऐको
निमातेचेंवचन ॥ बाळकसांगेब्रह्मज्ञान ॥ नकोदुखवूंअंतःकरण ॥ आह्मांकरणेंतेंचिअसे ॥
॥ ९० ॥ तूंतेंआणीकपुत्रचारी[3] ॥ होतीलमातेनिर्धारीं ॥ तुझीसेवापरोपरी ॥ करितीमनोभावें
सी ॥ ९१ ॥ तुवांआराधिलाशंकर ॥ जन्मांतरींपूर्वापार ॥ ह्मणोनिठेविलामस्तकींकर ॥ मग
जाहलीजातिस्मृती ॥ ९२ ॥ पूर्वजन्मींचावृत्तांत ॥ सविस्तरस्मरणकरित ॥ परमजाहलीवि
स्मित ॥ श्रीपादवल्लभजाणोनीं ॥ ९३ ॥ देखोनिमातातयावेळां ॥ नमनकेलेंचरणकमळा ॥ श्री
पादेंउठऊनिअवलीळा[4] ॥ सांगतीगौप्यअवधारा ॥ ९४ ॥ ऐकमातेज्ञानवंती ॥ हाबोलकरीं
होगुप्ती ॥ संन्यासीआह्मीयती ॥ अलिप्तअसोंसंसारीं ॥ ९५ ॥ याचिकारणेंआह्मींआतां ॥
हिंडूंसमस्ततीर्थयात्रा ॥ कारणअसेपुढेंतखतां ॥ ह्मणोनिनिरोपमागती ॥ ९६ ॥ येणेंप

---

१ माता २ प्रार्थी ३ चौघेपुत्र ४ तत्काळ

रीजननीसी ॥ गुरुमूर्तीसांगतीविनयेंसी ॥ माताबोलतपुत्रासी ॥ श्रोतेसावधपरियेसा ॥
॥ ९७ ॥ पुत्रासीविनवीतयेवेळ ॥ आह्मांसांडूनिजाशील ॥ आणीकडोळांनदेखोंबाळ ॥ के
विंवांचोंपुत्रराया ॥ ९८ ॥ धा[1]कुटपणींतुह्मींताप[2]स ॥ कोणधर्मअसेहर्ष ॥ धर्मशास्त्रख्यातीस
[3]रंस ॥ आश्रमचारीआचरावे ॥ ९९ ॥ ब्रह्मचर्यवर्षेंबारा ॥ गृहस्थाश्रमतदनंतरा ॥ घडती
पुण्येंअपरंपारा ॥ गृहस्थाश्रमींसुखअसे ॥ १०० ॥ मुख्यआश्रमअसेगृहस्थ ॥ आचरतां
होयअतिसमर्थ ॥ संन्यासघ्यावामगमुख्यार्थ ॥ धर्मशास्त्रयेणेंपरी ॥ १ ॥ ब्रह्मचर्यमार्गऐ
का ॥ पठणकरावेंवेदादिकां ॥ विवाहहोतांगृहस्थेंनिका ॥ पुत्रादिकलाधावे ॥ २ ॥ यज्ञादि
कर्मसाधोनियां ॥ तदनंतरसंन्यासन्[4]याया ॥ येणेंविधीआचरोनियां ॥ अग्राह्यसंन्यासबा
ळपणीं ॥ ३ ॥ समस्तइंद्रियेंसंतोषवावीं ॥ मनींचीवासनापुरवावी ॥ नंतरतपाचीवाटधरां
वी ॥ संन्यासघेतांमुख्यअसे ॥ ४ ॥ ऐकोनिमातेचेंवचन ॥ गुरुसांगतीतत्वज्ञान ॥ नामधा
रकासु[5]मन ॥ करूनिऐकाह्मणेंसिद्ध ॥ ५ ॥ गंगाधराचानंदन ॥ श्रोतयांसांगेनमून ॥ परि
सातुह्मींसमस्तजन ॥ गुरुचरित्रविस्तार ॥ ६ ॥ पूढेंवर्तलेंअपूर्वऐका ॥ सिद्धसांगेनामधार
का ॥ महाराष्ट्रभाषाकरूनिटीका ॥ सांगेसरस्वतीगंगाधर ॥ ७ ॥ इतिश्रीगुरुच० श्रीनृसिं
हसर०सिद्धनामधा० श्रीपादावतारबालचरित्रंनामएकादशोऽध्यायः ॥ ११ ॥ ॥ छ ॥

---

१ बाळपणपासून २ तपस्वी ३ उत्तम ४ मार्गी ५ चांगलें स्थिरमन

अध्याय १२ वा.

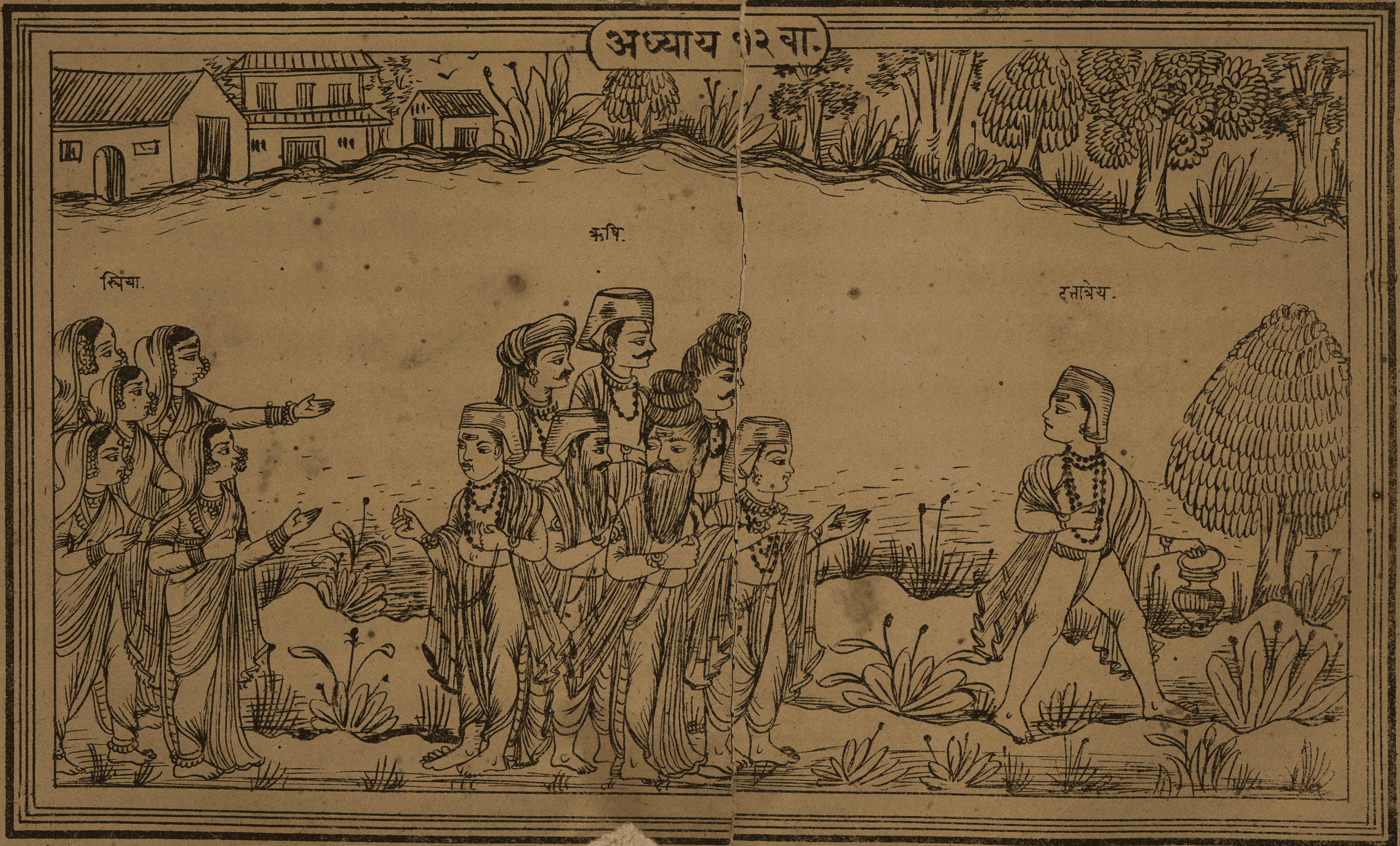
ऋषि.
स्त्रिया.
दत्तात्रेय.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ श्रीगुरूह्मणतीमातेसी ॥ आह्माऐसानिरोपदेसी ॥ अनित्यशरीर
तूंजाणसी ॥ कायभरंवसाजीविलाचा ॥ १ ॥ श्लोक ॥ अनित्यानिशरीराणिवैभवोनैवशाश्व
तः ॥ नित्यःसन्निहितोमृत्युःकर्तव्योधर्मसंग्रहः ॥ २ ॥ टीका ॥ एकादाअसेलचिरंजीवी ॥
त्यासीतुझीबुद्धिबरवी ॥ अनित्यदेहवैभव[1]भावीं[2] ॥ पुढेंकोणभरंवसा ॥ ३ ॥ देहतोक्षणभंगुर
॥ नाहींराहिलेकवणस्थिर ॥ जोंवरीदृढशरीर ॥ पुण्यमार्गेंरहाटावें[3] ॥ ४ ॥ जोमृत्यूसीजिंकि
त ॥ त्याणेंनिश्चयावें[4]शरीरनित्य ॥ त्यासितवोपदेशसत्य ॥ ह्मणेधर्मकरीनपुढें ॥ ५ ॥ अहो
रात्रआयुष्यउणें ॥ होतसेक्षणक्षणें ॥ करावाधर्मयाचियाकारणें ॥ पूर्ववयासीपरियेसा ॥
॥ ६ ॥ जैसासूर्यरथचाले ॥ निमिषहोतांशीघ्रकाळें ॥ बावीससहस्त्रगांवपळे ॥ तैसेंआयुष्य
क्षीणहोय ॥७॥ अल्पोदकींजैसेमत्स्य ॥ तैसामनुष्यअल्पायुष्य ॥ जोंवरीप्राणसुरस ॥ ध
र्मकरावापरियेसीं ॥८॥ पर्जन्यपडतांवृक्षावरी॥उदकराहेपर्णाग्रीं[5] ॥ स्थिरनव्हेनिर्धारीं ॥ स[6]
वेंचिपडेभूवरी ॥९॥ तेवींशरीरनव्हेस्थिर ॥ जीविलयौवनसाचार ॥ जरामरणनिर्धार ॥ केध
वांपडेनकळेची ॥१०॥ याचिकारणेंदेहासी ॥ विश्वासनयेपरियेसी ॥ मृत्युअसेदेहासी ॥धर्म
करावातात्काळीं ॥११॥ पिकलेंपानवृक्षाजैसें ॥ लागलेंअसेसूक्ष्मवशें ॥ तैसेंचिशरीरभरंवसें
॥केधवांपडेलनकळेची॥१२॥येखादानरकलत्रा[7]सी॥द्रव्यदेतांपरियेसी॥दिवसगणनाकरीकै

---

[1] ऐश्वर्य [2] जाण [3] वागावें [4] निश्चय करणें [5] पानाच्या अग्रीं [6] तेव्हाच [7] भार्येसी

सी ॥ तैसायमरात्रदिवस ॥ १३ ॥ जैशासमस्तनद्यादेखा ॥ समुद्रासीघेऊनीजातीउदका
॥ परतोनिनयेतीजन्म[1]भूमिका ॥ तैसेंआयुष्यनरपते ॥ १४ ॥ अहोरात्रींजातीपळोन॥ऐसें
निश्चयेंजाणोन ॥ पुण्यनकरितीजेजन ॥ पशुसमानपरियेसा ॥ १५ ॥ ज्यादिवसींपुण्यना
हीं ॥ वृथागेलादिनपाहीं ॥ त्यायमाकरुणानाहीं ॥ करावेंपुण्यतात्काळीं ॥१६॥ पुत्रदाराध
नगोधन ॥ आयुष्यगृहयेणेंगुण ॥ जेजनमानितीनि[2]श्चयह्मणोन॥तेपशुसमपरियेसी॥१७॥
जैसीसु[3]सरीमनुष्यासी॥ भक्षितीहोयपरियेसी ॥ तैसेंयाशरीरासी ॥ वार्धक्यभक्षीपरियेसा
॥१८॥ याकारणेंतारुण्यपणीं ॥ करावेंपुण्यविद्वज्जनीं ॥ आह्माकांव[4]र्जिसीजननी॥कायबुद्धि
बरवीअसे ॥१९॥ जोयमाचाअसेलइष्ट ॥ त्यापेंकरावाहाह[5]ट्ट ॥ अमरत्वेंअसेजोस्पष्ट॥त्या
णेंपुढेंधर्मकरणें ॥२०॥ संसारह्मणजेस्वप्नापरी ॥ जैसेंपुष्पमोगरी॥सर्वेंचिहोयशुष्कवरी ॥
तयापरींदेहजाणा ॥ २१ ॥ जैसीवि[6]जूअसेल[7]वत ॥ सवेंचिहोयगुप्त ॥ त्याचिपरींदेहहोत ॥
स्थिरनव्हेपरियेसा ॥२२॥ ऐसानानापरींदेखा ॥ बोधिताझालाजननीजनका ॥ विस्मयवा
टेसभालोकां ॥ बाळककेवींसांगे ॥ २३ ॥ ऐकोनिपुत्राचेंवचन ॥ माताकरीतसेनमन ॥ दे
वानिरोपिलेंज्ञान ॥ विनंतीमाझीपरियेसीं ॥ २४ ॥ तांनिरोपिलेंआह्मासी ॥ पुत्रचौघेहो
तां[8]कुशीं ॥ विश्वासनव्हेगामानसीं ॥ कुळदेवतापुत्रराया ॥ २५ ॥ जोंवरीहोयएकसुत ॥

---

१ उत्पन्न झालेल्या स्थानीं २ शाश्वत ३ मगरीं ४ निषेध करिसी ५ दुराग्रह ६ विद्युल्लता ७ चमकत ८ पोटीं

त्वांरहावेंसमीपत ॥ निरोपनेदींतोंवरीसत्य ॥ ह्मणोनिविनवीतेवेळीं ॥ २६ ॥ माझेंवचनलं
घूनी ॥ जरीजासीलनिघोनी ॥ मीप्राणदेईनतत्क्षणीं ॥ हानिश्चयअवधारा ॥ २७ ॥ पुत्र
नव्हेतूंआह्मासी ॥ आमुचाकुळदैवतहोसी ॥ सत्यकरींगावचनासी ॥ बोलआपुलेदातार ॥
॥ २८ ॥ ऐकोनीमातेचेंवचन ॥ श्रीगुरुबोलतीहांसोन ॥ आमुचाबोलसत्यजाण॥तूंहेंवाक्य
निर्धारींपां ॥ २९ ॥ तूतेंहोतांचिपुत्रदोनी ॥ निरोपद्यावासंतोषोनी ॥ मगनराहेंऐकजननी
॥ बोलआपुलेसत्यकरीं ॥ ३० ॥ संवत्सरएकतवघरीं ॥ राहीनमातेनिर्धारी ॥ वासनापुरवी
नयावरी ॥ मगमजआज्ञादेणें ॥ ३१ ॥ ऐसेंबोलूनीनिगुंती ॥ राहिलेश्रीगुरुअतिप्रीती ॥
वेदाभ्यासेंख्याती ॥ केलीशिष्यवर्गेंसीं ॥ ३२ ॥ नगरलोकविस्मयकरिती ॥ नवलझालेंऐ
सेंबोलती ॥ बाळपहावर्षैं[2]सांती ॥ वेदचारीसांगतसे ॥३३॥ विद्वज्जनविद्यार्थी ॥ तीनवेळांप
ढोंयेती ॥ सकळशास्त्रीजेह्मणविती ॥ तेहींयेतीशिकायां ॥३४॥ येणेंपरीत्याघरीं ॥ राहिले
श्रीगुरुप्रीतीकरीं ॥ माताझालीगरोदरी ॥ महानंदकरीतसे ॥३४॥ नित्यपूजितीपुत्रासी॥
देवमानोनीमानसीं ॥ निधानलाधलेंएकाद्यासी ॥ कायसांगूंसंतोषत्यांचा ॥३६॥ नवमास
होतांचित्वरित ॥ माताझालीप्रसूत ॥ पुत्रझालेयुग्मैं[3]ख्यात ॥ अतिसुंदरपरियेसा ॥ ३७॥
पुत्रजाहलेउल्हासथोर॥मातापित्यांसंतोषफार॥आशीर्वचननिर्धार॥असत्यनव्हेदेवाचें॥

---

१ यथार्थ २ सात वर्षांचा ३ दोन

॥ ३८ ॥ याकारणेंगुरुवचन ॥ सत्यमानाहोद्विजजन ॥ जैसेंअसेलअंतःकरण ॥ तैसेंहोईल
परियेसा ॥ ३९ ॥ ऐशापरीवर्षएक ॥ त्रिमांसी[1]झालेतेबाळक ॥ खेळवीतसेमाताऐक ॥ आ
लेश्रीगुरुत्याजवळी ॥४०॥ जननीऐकावेंमाझेवचना ॥ झालीतवमनकामना ॥ दोघेपुत्रनि
धाना ॥ पूर्णायुषीजन्मले ॥४१॥ आणीकहोतीदोघेलेंक ॥ त्यानंतरकन्याएक ॥ असालनां
दतअत्यंतसुख ॥ वासनापुरेलतुमचीजाणा ॥ ४२ ॥ आतांआह्मांतेंनिरोपद्यावें ॥ जातोंआ
ह्मींस्वभावें ॥ संतोषरूपीअसावें ॥ ह्मणोनिनिरोपघेती ॥४३॥ संतोषोनीमातापिता॥चरणा
वरीठेवितीमाथा ॥ स्वामीआमुचीकुळदेवता ॥ अशक्यआह्मीबोलाया ॥४४॥ नकळेआह्मा
स्वरूपज्ञान॥कायओळखावेंपूर्ण ॥ मायामोहेंवेष्टोन ॥ आह्मीनेणोंमहिमा ॥ ४५ ॥ मायाप्रपं
चेंवेष्टोनी ॥ तूतेंआह्मींसुतह्मणोनी ॥ निष्ठुरबोलोंएकेक्षणीं ॥ क्षमाकरणेंस्वामियां ॥४६॥सह
भोजनशयनासनीं ॥ तूतेंगांजोंकोंडोनी ॥ कडेनघेचिउचलोनी ॥ क्षमाकरींस्वामियां ॥ ४७॥
तारकआमुचेवंशासी ॥ बापातूंअवतरलासी ॥ प्रदोषपूजाफळासी ॥ आलीमातेंस्वामियां ॥
॥ ४८ ॥ आतांआह्मांकायगती ॥ सांगास्वामीश्रीगुरुमूर्ती ॥ यातायातन[2]पावेवृत्ती ॥ कृपाकरीं
देवराया ॥४९॥ सगरावरीजैसीगंगा॥तोंआळशावरीआलीवेगा॥पावनकेलेंमम[3]अंगा॥उभय
कुळबेचाळिस ॥ ५० ॥ आह्माठेविसीकवणेपरी ॥ महाधुरंधरसंसारीं ॥ तवदर्शनहोयजरी॥

---

[1] तीन महिन्याचे [2] पुनःपुनः जन्ममरण [3] माझ्या अंगाला

तरीचवांचोंआत्मजा ॥ ५१ ॥ ऐकोनिमातापित्यांचेंवचन ॥ श्रीगुरुबोलतीआपण ॥ जेजेस
मर्यींतुमचेंमन ॥ स्मरणकरीलआमुचें ॥ ५२ ॥ स्मरणकरितांतुह्मांजवळी ॥ येईनमीतात्का
ळीं ॥ नकरींचिंतावेळोवेळीं ॥ ह्मणोनभांकदेतसे ॥ ५३ ॥ आणिककन्यापुत्रतीनी ॥ होती
लऐकभवा[2]नी ॥ दैन्यनाहींतवभव[3]नीं ॥ सदांश्रीमंतनांदाल ॥ ५४ ॥ जन्मांतरींईश्वरासी ॥
पूजाकेलीप्रदोषीं ॥ याचीमहिमाआहेऐसी ॥ जन्मोजन्मींश्रीयुक्त ॥ ५५ ॥ इहजन्मींसौख्य
ऐका ॥ देहांतींपरमलोका ॥ पूजाकरितांपिनाका ॥ पुनर्जन्मनसेकीं ॥ ५६ ॥ त्वांआराधि
लाशंकर ॥ आह्माकरविलाअवतार ॥ वासनापुरविलीतुझीजर ॥ आह्मासीनिरोपदेआतां
॥ ५७ ॥ पुन्हादर्शनतुह्मासी ॥ होईलएकावर्षासी ॥ जावोनिबदरीवनासी ॥ सिद्धदर्शन
मीघेतों ॥ ५८ ॥ निरोपघेवोनीतयेवेळां ॥ श्रीगुरुनिघालेअव[4]लीळा ॥ नगरलोकयेतीसक
ळा ॥ मातापिताबोळ[5]विती ॥ ५९ ॥ ह्मणतीसमस्तनरनारी ॥ तापसीनिघालाब्रह्मचारी ॥
होईलपुरुषअवतारी ॥ मनुष्यदेहींदिसताहे ॥ ६० ॥ एकह्मणतीपहाहोनवल ॥ तापसी
निघालाबाळ ॥ पितामातासकळ ॥ निरोपदेतीकौतुकें ॥६१॥ कैसेंयांचेंअंतःकरण ॥ जैसा
होकांपाषाण ॥ मनकरोनिनिर्[6]वाण ॥ बोळवितीपुत्रासी ॥ ६२ ॥ एकह्मणतीनव्हेबाळ ॥ वं
द्यजैसाजाश्व[7]नीळ ॥ अनुमाननसेनिश्चळ ॥ वेदकेवींह्मणतसे ॥ ६३ ॥ सातवर्षांचेंबाळदेखा ॥

---

१ वचन २ हे माते ३ गृहीं ४ तत्काळ ५ पाठविती ६ निष्ठुर ७ विष्णु

वेदह्मणतोअखिलशाखा ॥ मनुष्यमात्रनव्हेलेखा ॥ ऐसेंबोलतीसाधुजन ॥ ६४ ॥ ऐसेंत्या
लाबोलोन ॥ करितीसाष्टांगनमन ॥ नानापरीस्तोत्रवचन ॥ करितेझालेअवधारा ॥ ६५ ॥
नमनकरोनिसकळिक ॥ आलेआपुलेगृहांतिक ॥ पुढेंजातांजननीजनक ॥ पुत्रासवेंबोळवी
त ॥ ६६ ॥ निजरूपजननीसी ॥ दावितासालामातेसी ॥ श्रीपादवल्लभदत्तात्रेयासी ॥ दे
खतेझालेजनकजननी ॥ ६७ ॥ त्रिमूर्तींचाअवतार ॥ झालानर[2]हरीनर[3] ॥ निजरूपींकर्पूर[4]
गौर ॥ पहातां[5]नमीचरणासी ॥ ६८ ॥ जयजयजगद्गुरू ॥ त्रिमूर्तींचाअवतारू ॥ आमचेंपु
ण्यहोतेंथोरू ॥ ह्मणोनिदेखिलेतुझेचरण ॥ ६९ ॥ तूंतारकविश्वासी ॥ आह्मांउद्धरिलेंविशे
षीं ॥ पुनर्दर्शनआह्मासी ॥ द्यावेंह्मणोनिनमस्कारिती ॥ ७० ॥ ऐसेंह्मणोनिमातापिता ॥
चरणावरीठेविलामाथा ॥ आलिंगितीश्रीगुरुनाथा ॥ स्नेहभावेंकरूनियां ॥ ७१ ॥ संतोष
मानीश्रीगुरुमूर्ती ॥ आश्वा[6]सनकेलेंअतिप्रीतीं ॥ पुनर्दर्शनहोनिश्चिती ॥ देईनह्मणतीतयेवे
ळां ॥ ७२ ॥ ऐसेंतयांसंबो[7]खोनी ॥ निरोपघेतलातयेक्षणीं ॥ परतोनिगेलींजनकजननी ॥
येतीसंतोषेंमंदिरा ॥ ७३ ॥ वरदमूर्तिगुरुराणा ॥ निघालेजावयाबदरीवना ॥ पातलेआ
नं[8]दकानना ॥ वाराणसीक्षेत्रासी ॥ ७४ ॥ अविमुक्तवाराणसीपुरी ॥ क्षेत्रथोरचराचरीं ॥
विश्वेश्वरअवधारीं ॥ अनुपम्यअसेत्रिभुवनीं ॥ ७५ ॥ राहोनियांत्यास्थानीं ॥ अनुष्ठानकरि

---

१ घालवित्त २ विष्णु ३ मनुष्य ४ शिव ५ नमस्कार करी ६ समाधान ७ समजावूनी ८ आनंदनामकवना

तीश्रीगुरुशिरोमणी ॥ विश्वेश्वराचेदर्शनीं ॥ करितीआत्मांराम ॥ ७६ ॥ येणेंपरीत्यास्थानीं
॥ क्वचित्काळक्रमोनी ॥ अष्टांगयोगेंकरूनी ॥ तपकरितीपरियेसा ॥ ७७ ॥ तयाकाशीनग
रांत ॥ तपस्वीअसतीआणिकबहूत ॥ संन्यासीयेतीअवधूत ॥ तपकरितीअनुष्ठानें ॥ ७८ ॥
त्यांमाजीश्रीगुरुब्रह्मचारी ॥ योगाभ्यासधुरंधरी[2] ॥ देखोनियांतापसीयें[3]री ॥ नवलकरितीम
नांत ॥ ७९ ॥ ह्मणतीपहाहोब्रह्मचारी ॥ तपकरितोनानापरी ॥ कैसेंवैराग्ययाचेउदरीं ॥ ठ
सावलेंअसेलनिर्लिप्त ॥ ८० ॥ शरीरें[4]स्वार्थनाहींयासी ॥ योगीहोयहासंन्यासी ॥ स्नानक
रितोत्रिकाळेंसी ॥ मनकर्णिकेमाझारी[5] ॥ ८१ ॥ ऐसेअमितस्तोत्रें[6]कारिती ॥ सकळसंन्यासी
दर्शनघेती ॥ वृद्धहोताएकयती ॥ नांवतयाकृष्णसरस्वती ॥ ८२ ॥ तोकेवळब्रह्मज्ञानी ॥ त
पस्वीअसेमहामुनी ॥ तोदेखोनियांनयनीं ॥ स्नेहभावेंभावीतसे ॥ ८३ ॥ ह्मणेसकळयतीश्व
रांसी ॥ नह्मणानरूब्रचारीसी ॥ अवतारपुरुषअतितापसी ॥ विश्ववंद्यदिसतसे ॥ ८४ ॥ वा
र्धक्यपणेंआह्मासी ॥ वंदितांभूषणसकळांसी ॥ विशेषआह्मीसंन्यासी ॥ मूर्खजननिंदिती
॥ ८५ ॥ वयधाकुटेंजाणोनी ॥ नमनकराहोतुह्मीमुनी ॥ प्रख्यातमूर्तित्रिभुवनीं ॥ आह्मांवंद्य
असेदेखा ॥ ८६ ॥ याकारणेंआह्मीयासीं ॥ विनवूंपरोपकारासी ॥ संन्यासदेतांसमस्तांसीं
मतिस्थिरहोईल ॥ ८७ ॥ लोकानुग्रहानिमित्त ॥ हाहोयगुरुसमर्थ ॥ याचेदर्शनमात्रेंपतित ॥

---

१ अंतःकरणवृत्तीचेसमाधान २ निपुण ३ अन्ययती ४ शरीराचीआशा ५ मध्यें ६ स्तुती

पुनीतहोतीपरियेसा ॥८८॥ याकारणेंबाळकासी ॥ विनवूंआह्मींविनयेंसी ॥ आश्रमघ्यावासंन्यासी ॥ पूजाकरूंएकभावें ॥ ८९ ॥ ह्मणोनिआलेत्यांजवळीं ॥ विनवितातीमुनिसकळी ॥ ऐकतापसासोम[1]मौळी ॥ विनंतीअसेपरियेसा ॥ ९० ॥ लोकानुग्रहाकारणें ॥ तुह्मींआतांसंन्यासघेणें ॥ आह्मांलागींउद्धरणें ॥ पूजाघ्यावीआह्मां[2]करीं ॥ ९१ ॥ कलियुगींसंन्यासीह्मणोन निंदाकरितीसकळजन ॥ स्थापनाकरणारकवण ॥ भूमीवरीनदिसताती ॥ ९२ ॥ ॥ श्लोक ॥

अग्निहोत्रंगवालंभंसंन्यासंपलपैतृकं ॥ देवराच्चसुतोत्पत्तिःकलौपंचविवर्जयेत् ॥ ९३ ॥

॥ टीका ॥ यज्ञदानगवा[3]लंभन ॥ संन्यासघेतांअतिदूषण ॥ पल[4]पैतृकघेभ्रात[5]रांगना ॥ करूनयेह्मणताती ॥ ९४ ॥ करितांकलियुगांत ॥ निषिद्धबोलतीजनसमस्त ॥ संन्यासमार्गसिद्धांत वेदसंमतविख्यात ॥ ९५ ॥ पूर्वींऐसेंवर्तमानीं ॥ निषिद्धकेलेंसकळजनीं ॥ शंकराचार्यअवतरोनी ॥ स्थापनाकेलीपरियेसा ॥ ९६ ॥ त्यावरीइतुकेदिवस ॥ चालतआलामार्गसंन्यास ॥ कलिप्रबलहोतांनाश ॥ पुनरपिनिंदाकरिताती ॥९७॥ आश्रमाचाउद्धार ॥ सकळजनांउपकार ॥ करावयाकृपासागर ॥ ह्मणतीसकळमुनिवर ॥९८॥ ऐकोनित्यांचीविनंती ॥ गुरुमुनिआश्रमघेती ॥ वृद्धकृष्णसरस्वती ॥ तयापासोनीपरियेसा ॥ ९९ ॥ ऐसेंह्मणतीसिद्धमुनी ॥ विनवीतसेनामकरणी ॥ संदेहहोतोमाझेमनीं ॥ कृपामूर्तिगुरुराया ॥ १०० ॥ ह्मणतीश्री

---

[1] चंद्रशेखरा [2] आमुच्याहस्तानें [3] यज्ञांतपशुमारणे [4] श्राद्धब्राह्मणासमृगमांस [5] मृतबंधूचीस्त्री

जगद्गुरू ॥ यातेंझालाआ[1]णीकगुरू ॥ त्रिमूर्त्तींचाअवतारू ॥ कोणेपरीदिसतअसे ॥ १ ॥ सि
ह्मणेशिष्यासी ॥ सांगेनत्याचीस्थितिकैसी ॥ पूर्वींश्रीरघुनाथासी ॥ झालावसिष्ठजैसाकीं
॥ २ ॥ आठवाअवतारकृष्णासी ॥ सांदीपनीगुरुपरियेसी ॥ अवतारहोतांचिमानुषी ॥ त
यापरीरहा[2]टावें ॥ ३ ॥ याकारणेंगुरुमूर्ती ॥ गुरुकेलाकृष्णसरस्वती ॥ बहुकाळींचाहोताय
ती ॥ ह्मणोनित्यातेंमानिलें ॥ ४ ॥ शिष्यह्मणेसिद्धासी ॥ स्वामीकथानिरोपिलीसी ॥ वृद्ध
कृष्णसरस्वतीसी ॥ गुरुकेलेंह्मणोनियां ॥ ५ ॥ समस्तयतीश्वरमिळोन ॥ तयादिधलाबहुमा
न ॥ कृष्णसरस्वतीपूर्वींकोण ॥ कोणगुरूचेंमूळपीठ ॥ ६ ॥ विस्तारोनिआह्मासी ॥ निरोपा
वेंकृपेसीं ॥ येणेंमाझेमानसीं ॥ संतोषहोयस्वामियां ॥ ७ ॥ ऐसेंशिष्यें विनवितां ॥ सांगेसिद्ध
विस्तारता ॥ मूळपीठआद्यंता ॥ गुरुसंततिपरियेसा ॥ ८ ॥ पूर्वपीठशंकरू ॥ त्यानंतरविष्णु
गुरू ॥ त्यावरीचतुर्वक्रू ॥ गुरुपीठअवधारीं ॥ ९ ॥ तदनंतरवसिष्ठगुरू ॥ तेथुनीशक्तिपराशरू ॥
त्याचाशिष्यव्यासथोरू ॥ जोकांअवतारविष्णूचा ॥ १० ॥ तयापासा[3]वशुकजाण ॥ गौडपा
दआचार्यसगुण ॥ आचार्यगोविंदतयाहून ॥ पुढेंआचार्यशंकरजाहले ॥ ११ ॥ तेथुनीविश्व
रूपवर्या ॥ पुढेंज्ञानबोधनगिरिया ॥ त्याचाशिष्यसिद्धगिरिया ॥ ईश्वरतीर्थपुढेंझालें ॥ १२ ॥
तदनंतरनृसिंहतीर्थ ॥ पुढेंशिष्यविद्यातीर्थ ॥ शिवतीर्थभारतीतीर्थ ॥ गुरुसंततिअवधारा १३ ॥

---

[1] दुसरा [2] वागावें [3] पासून

मगत्यापासोनी ॥ विद्यारण्यश्रीपादमुनी ॥ विद्यातीर्थह्मणोनी ॥ पुढेंझालापरियेसीं ॥ १४ ॥
त्याचाशिष्यमलियानंद ॥ देवतीर्थसरस्वतीवृद्ध ॥ तेथोनिसरस्वतीयादवेंद्र ॥ गुरुपीठयेणेंप
री ॥ १५ ॥ यादवेंद्रमुनीचाशिष्य ॥ कृष्णसरस्वतीविशेष ॥ बहुकाळींचाहोतासंन्यास ॥ ते
णेंविशेषमानिती ॥ १६ ॥ येणेंपरीश्रीगुरुनाथ ॥ आश्रमघेतीचतुर्थ ॥ संन्यासमार्गस्थाप
नार्थ ॥ नृसिंहसरस्वती ॥ १७ ॥ समस्तवेदांचाअर्थ ॥ सांगतेझालेश्रीगुरुनाथ ॥ ह्मणोनि
वंदितीसमस्त ॥ तयाकाशीपुरीं ॥ १८ ॥ ख्यातिझालीअतिगहनीं ॥ त्यावाराणसीभुवनीं
॥ येतीसमस्तदेखोनी ॥ सेवाकरितीश्रीगुरूची ॥ १९ ॥ मगनिघालेतेथोनी ॥ बहुशिष्यस
वेंघेवोनी ॥ उत्तरपंथबदरीवनीं ॥ अनंततीर्थेंपहावया ॥ २० ॥ सव्य[1]घालूनीमेरूसी ॥ तीर्थें
नवखंडक्षितीसी[2] ॥ सांगतांविस्तारबहुवसीं ॥ ऐकशिष्यानामकरणी ॥ २१ ॥ समस्ततीर्थें
अवलोकित ॥ सर्वेंशिष्ययेतीबहुत ॥ भूमिप्रदक्षिणाकरित ॥ आलेगंगासागराशी ॥ २२ ॥
सिद्धह्मणेनामांकिता ॥ समस्ततीर्थेंसांगतां ॥ विस्तारहोईलबहुकथा ॥ तावन्मात्रसांगतों
॥ २३ ॥ सकळमहिमासांगावयासी ॥ शक्तीकैंचीआह्मासी ॥ अनंतमहिमात्रिमूर्तीसी ॥ गु
रुचरित्रपरियेसा ॥ २४ ॥ गंगासागरापासाव ॥ तटाकयात्राकरितीदेव ॥ प्रयागस्थानींगुरु
राव ॥ येतेंझालेपरियेसा ॥ २५ ॥ तयास्थानींअसतांगुरु ॥ आलाएकद्विजवरू ॥ माधवनामा

---

[1] प्रदक्षिणा घालून [2] भूमीसी

विप्रथोरू ॥ श्रीगुरूसीभेटला ॥ २६ ॥ ब्रह्मज्ञानतयासी ॥ उपदेशकेलापरियेसी ॥ चतुर्थाश्रमत्यासीं ॥ देतेझालेपरियेसा ॥ २७ ॥ नावमाधवसरस्वती ॥ तयाशिष्याठेविती ॥ त्यावरीबहुप्रीती ॥ शिष्यांमध्येंपरियेसा ॥ २८ ॥ सिद्धह्मणेनामकरणीं ॥ शिष्यझालेबहुतगुणी ॥ अखिलयतीनामकरणी ॥ पुढेंविचारणीहोईल ॥ २९ ॥ गंगाधराचानंदनू ॥ सांगेगुरुचरित्रकामधेनू ॥ ऐकतांहोयमहाज्ञानू ॥ लाधंतीचारीपुरुषार्थ ॥ ३० ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रामृत ॥ गुरुपरंपराविख्यात ॥ सांगितलानिश्चितार्थ ॥ द्वादशप्रश्नींश्रोतेयांसी ॥ ३१ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रपरमकथाकल्पतरौश्रीनृसिंहसरस्वत्युपाख्यानेसिद्धनामधारकसंवादेगुरुपीठकथनंनामद्वादशोऽध्यायः ॥ १२ ॥ श्रीगुरुदत्त ॥ ओंव्या ॥ १३१ ॥ ॥ छ ॥

---

१ संन्यास २ विस्तार ३ पावती

अध्याय १३ वा.

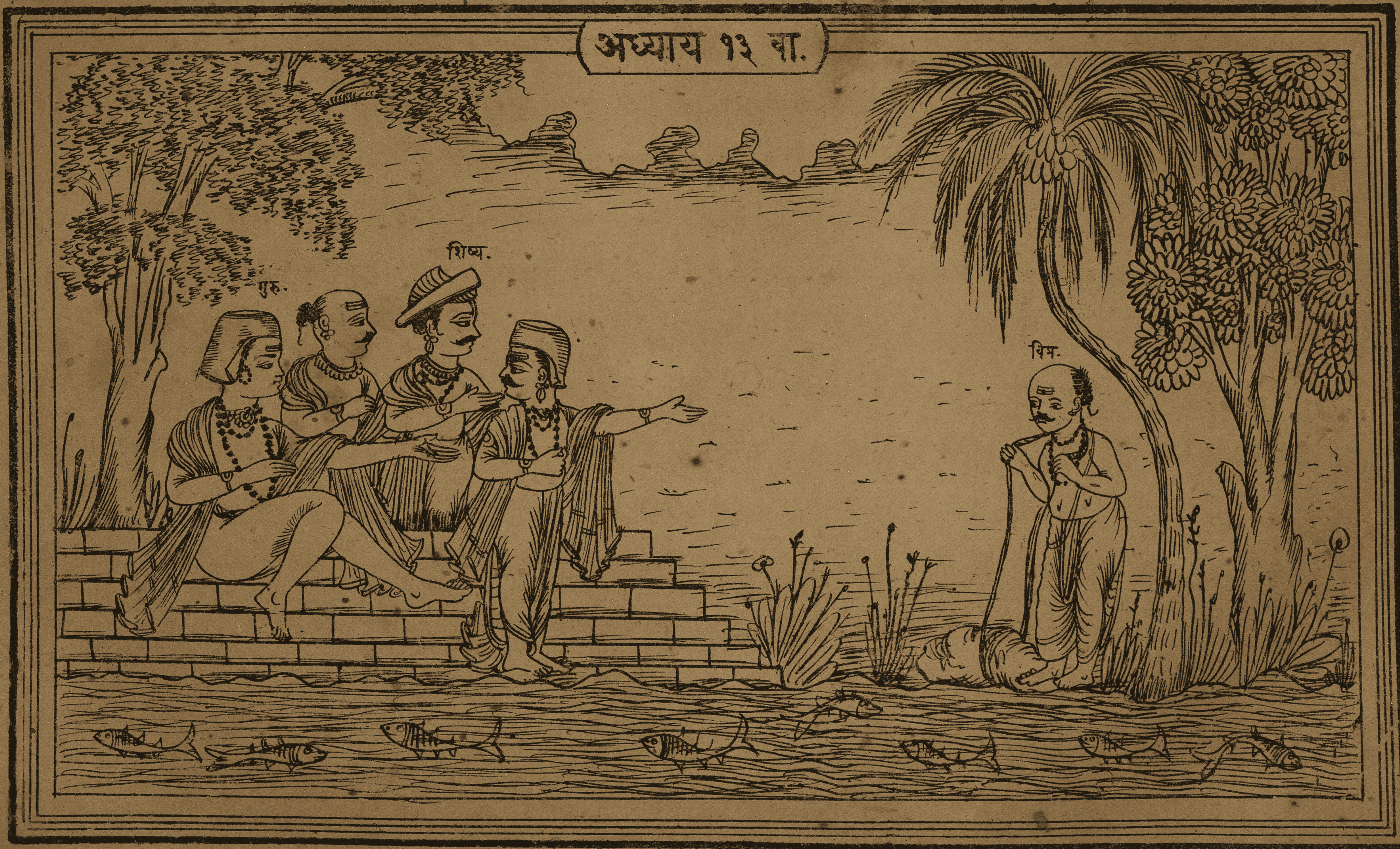

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ नामधारकशिष्यराणा ॥ लागेसिद्धाचियाचरणा ॥ करसंपुटजोडोनीजाणा ॥ विनवीतसेपरियेसा ॥ १ ॥ जयजयार्जीसिद्धमुनी ॥ तूंतारकभवार्णीं ॥ सांगितलेंज्ञानप्रकाशोनी ॥ परिसोनिमनासुखझालें ॥ २ ॥ गुरुचरित्रकथामृत ॥ सेवितांतृष्णाअधिकहोत ॥ शमनकरणारसमर्थ ॥ तूंचिएककृपानिधी ॥ ३ ॥ गुरुचरित्रकामधेनू ॥ सांगितलेंतुह्मींविस्तारोनू ॥ तृप्तनव्हेमाझेंमनू ॥ आणीकअपेक्षाहोतसे ॥ ४ ॥ क्षुधेनेंपीडिलेंढोर[1]॥ जैसेंपावेतृणबिढार[2] ॥ त्यातेंहोयमनोहर ॥ नव[3]चेतेथोर्नीपरियेसा ॥५॥ येखादानदेखेतक्रें[4]स्वप्नीं ॥ त्यासीमिळेक्षीरवर्णी[5] ॥ नव्हेसाचेंमनधर्णी ॥ केवींसांडितोठावो[6] ॥६॥ तैसाआपणस्वल्पज्ञानी ॥ नेणतहोतोंगुरुनिर्वाणी ॥ अविद्यामायावेष्टोनी ॥ कष्टतहोतोंस्वामियां ॥७॥ अज्ञानतिमिररजनीसी ज्योतिस्वरूपतूंचिहोसी ॥ प्रकाशकेलागाआह्मासी ॥ निजस्वरूपश्रीगुरूचें ॥८॥ तुवांकेलेंउपकारासी ॥ उत्तीर्णकायहोऊंसरसी[8] ॥ कल्पवृक्षादिल्हीयासी ॥प्रत्युपकारकायद्यावा ॥ ९ ॥ एकादादेतांचिंतामणी ॥ त्यासिउपकारकायधरणी ॥ नाहींदिल्हेंनएकोंकार्नी ॥ कृपामूर्तीसिद्धराया ॥ १० ॥ ऐशातवोपकारासी ॥ उत्तीर्णनव्हावेंवंशोवंशीं ॥ ह्मणोनिलागतसेचरणासी ॥ एकभावेंकरोनियां ॥ ११ ॥ स्वामीनिरोपिलेंधर्मार्थ ॥ अधिकझालेमजस्वार्थ ॥ उपजलामजपरमार्थ ॥ गुरुभजनींनिरंतर ॥ १२ ॥ प्रयागींअसतांगु

---

१ पशु २ गवतानें भरलेले गृहीं ३ नजाय ४ ताक ५ दूधभरलेला राजण ६ ठिकाणा ७ उपकार फेडणारे ८ सारखे

रुमूर्तीं ॥ माधवसरस्वतीसदीक्षादेती ॥ पुढेंकायवर्तलीस्थिती ॥ तेंआह्माप्रतीविस्तारिजे ॥१३॥ ऐकोनिशिष्याचेंवचन ॥ सिद्धमुनीसंतोषोन ॥ मस्तकींहस्तठेवोन ॥ आश्वासितत्यावेळीं ॥१४॥ धन्यशिष्यासगुण ॥ तुजला[1]धलेगुरुचरण ॥ संसारतारकभवार्ण ॥ तूंचिएकपरियेसा ॥१५॥ त्वांओळखिलीगुरुसोय[2] ॥ ह्मणोनिबोलतीगुरुराय ॥ संतोषहोतोआनंदमय ॥ तवप्रश्नऐकोनियां ॥१६॥ सांगेनऐकएकचित्तें ॥ चरित्रगुरूचेंविख्यातें ॥ उपदेशोनिमाधवातें ॥ होतेतेथेंकचित्काळ ॥१७॥ असतांतेथेंवर्त्तमानीं ॥ प्रख्यातझालीमहिमासगुणी ॥ शिष्यझालेअपारमुनी ॥ मुख्यमाधवसरस्वती ॥१८॥ त्याशिष्यांचींनामेंसांगतां ॥ विस्तारेलबहुतकथा ॥ प्रख्यातनामेंअसतीसात ॥ सांगतोंऐकएकचित्तें ॥१९॥ बाळसरस्वतीकृष्णसरस्वती ॥ उपेंद्रमाधवसरस्वती ॥ पांचवाहोआणिकयती ॥ सदानंदसरस्वतीदेखा ॥२०॥ ज्ञानज्योतिसरस्वतीएक ॥ सातवासिद्धआपणएक ॥ अपारहोतेशिष्यआणिक ॥ एकाहोनीएकश्रेष्ठपैं ॥२१॥ त्याशिष्यांसमवेत ॥ गुरुलंघितदक्षिणपंथ ॥ समस्तक्षेत्रेंपावनकरित ॥ आलेकरंजनगरासी ॥२२॥ भेटीझालीजनकजननी ॥ येवोनिलागतीचरणीं ॥ चतुर्वर्गभ्राताभगिनी ॥ समस्तभेटतीस्वामियां ॥ देखोनिगुरुमूर्तीसी ॥ नगरलोकअत्यंतहर्षी ॥ आलेसकळभेटीसी ॥ पूजाकरितीपरोपरी ॥२४॥ घरोघरींश्रीगुरूसी ॥ पा[3]चारितीभिक्षेसी ॥

---

[1] प्राप्त झाले [2] गुरुतत्व [3] बोलाविती

जालेस्वरूपीबहुवर्सीं[1] ॥ घरोघरींघेतीपूजा ॥ २५ ॥ समस्तविस्मयकरिती ॥ अवताराविष्णु हानिश्चिती ॥ वेषधारीदिसेयती ॥ परमपुरुषहोयजाणा ॥ २६ ॥ यातेंनरजेबोलती ॥ तेजा तीनरकाप्रती ॥ कार्याकारणअवतारहोती ॥ ब्रह्माविष्णुमहेश ॥ २७ ॥ जननींजनकयेणें रीती ॥ पूजाकरितीभावभक्तीं ॥ श्रीगुरुझालेश्रीपादयती ॥ झालीस्मृतिजननीसी ॥ जन नीदेखोनितयेवेळीं ॥ माथाठेवीचरणकमळीं ॥ सत्यसंकल्पचंद्रमौळी ॥ प्रदोषपूजाफळाआ लींपैं ॥ २९ ॥ पतीससांगेतयेवेळीं ॥ पूर्वजन्मचरित्रसकळी ॥ विश्ववंद्यपुत्रप्रबळी ॥ व्हावा ह्मणोनिआराधिलें ॥ ३० ॥ त्याश्रीपादईश्वराची ॥ पूजाकेलीमनोवांचीं[2] ॥ प्रसिद्धझालींज न्मेंआमुचीं ॥ सफळकेलेंपरियेसा ॥ ३१ ॥ ह्मणोनिनमितीदोघेंचरणीं ॥ विनवितातीकरु णावचनीं ॥ उद्धरावेंयाभवार्णीं ॥ जगन्नाथायतिराया ॥ ३२ ॥ श्रीगुरुह्मणतीत्यांसी ॥ ए काद्याकाळींपरियेसीं ॥ पुत्रहोईलसंन्यासी ॥ उद्धरीलकुळेंबेचाळीस ॥ ३३ ॥ त्यासीशाश्व तब्रह्मलोक ॥ अचळपदअसेऐक ॥ त्याचेकुळींउपजतांदेख ॥ ब्रह्मपदशाश्वतत्यासींपैं ॥ ॥ ३४ ॥ यमाचेदुःखेंभयाभीत ॥ नव्हेत्याचेसंततींत[3] ॥ पूर्वज[4]जरींनरकींअसत ॥ त्यांसशा श्वतब्रह्मलोक ॥ ३५ ॥ त्याकारणेंआह्मींदेखा ॥ घेतलाआश्रमविशेषा ॥ तुह्मानाहींयमाची शंका ॥ ब्रह्मपदअसेसत्य ॥ ३६ ॥ ऐसेंसांगोनीत्यांसी ॥ आश्वासितीबहुवर्सीं ॥ तुमचेपु

---

[1] अनेकस्वरूप [2] वाचामने करून [3] वंशामध्यें [4] पितर

त्रशतायुषी ॥ अष्टैश्वर्यैंनादती ॥ ३७ ॥ त्यापुत्रांतुह्मींधनी[1] ॥ पहालसुखेंनयनीं ॥ पावालक्षेत्रकाशीभुवनीं ॥ अंतकाळींपरियेसा ॥ ३८ ॥ मुक्तिस्थानकाशीपूर ॥ प्रख्यातअसेवेदशास्त्र ॥ नकरींचिंताअणुमात्र ॥ ह्मणोनीसांगतीतयेवेळीं ॥ ३९ ॥ त्याचीकन्याअसेएक ॥ नामरत्नाईनिःशंक ॥ श्रीगुरूतेंनमोनीऐक ॥ विनवीतसेपरियेसा ॥४०॥ विनवीतसेपरोपरी ॥ स्वामीमातेंतारींतारीं ॥ बुडतेंमीभवसागरीं ॥ संसारमायावेष्टोनियां ॥४१॥ नि[2]र्लेपकरींमजसीं ॥मगमीजाईनतपासी ॥ ऐकोनियांवचनासी ॥ गुरूनिरोपिती ॥४२॥ पतिसेवाकरावी ॥ तेणेंचबरवीमोक्षपदवी ॥ पावे[3]लत्यांतनधरावी ॥ अन्यवृत्ती ॥४३॥ येंणेंयाभवार्णवासी ॥क[5]डेपडतीपरियेसी ॥ जैसेजैसेभावयासी ॥ तैसेंहोयपरियेसा॥४४॥उतरावयापैलपार॥स्त्रियांसीअसेवोभ्रतार॥मनींठेवींनिर्धार॥भजावापुरुषशिवसम॥४५॥त्यासींहोयउद्धारगती॥वेदपुराणेंवानि[6]ती॥अंतरींनकरींखंती॥तुजगतीहोईल॥४६॥ऐकोनिगुरूचेंवचन॥विनवीतसेकरजोडून ॥ गुरुमूर्त्तिब्रह्मज्ञान ॥ विनवीतसेअवधारा ॥४७॥ तूंजाणसीभविष्यभूत ॥ कैसेंमातें उपदेशित ॥ माझेंप्रारब्धकवणगत ॥ विस्तारावेंमजपुढें ॥ ४८ ॥ श्रीगुरुह्मणतीतियेसी ॥ तववासनाअसेतपासी ॥ संचितआपुलेंअसेंभोगसी ॥ भोगणेंअसेपरियेसा ॥ ४९ ॥ पूर्वजन्मींतूंपरियेसी ॥ चरणींला[7]थिलेंधेनूसी ॥ शेजारीस्त्रीपुरुषांसी ॥ विरोधलाविलाकल

---

[1] ऐश्वर्यवान् [2] मायामोहरहित [3] प्राप्त होईल [4] पतिसेवेंकरून [5] पार [6] वर्णिती [7] लातमारलीस

हपैं ॥ ५० ॥ त्यादोषास्तवदेखा ॥ तुजबाधाअसेअनेका ॥ गायलाथिलीतेणेंऐका ॥ सर्वांगींकुष्ठीहोसी ॥ ५१ ॥ विरोधकेलास्त्रीपुरुषांसी ॥ तवपुरुषहोईलतापसी ॥ तूंतेंत्यजीलभरवसीं ॥ अर्जिततवऐसेंअसे ॥ ५२ ॥ ऐकोनिदुःखकरीबहुत ॥ श्रीगुरुचरणावरीलोळत ॥ उद्धरींगुरुनाथात्वरित ॥ ह्मणोनिचरणींलागली ॥ ५३ ॥ श्रीगुरुह्मणतीऐकबाळे ॥ कचित्काळेंअसालभले ॥ अपर[३]वयाहोतांकाळें ॥ पतितुझायतीहोईल ॥ ५४ ॥ तदनंतरतुझादेह ॥ कुष्ठीहोईलआवेँव ॥ भोगुनीशुद्धदेह ॥ मगहोईलतुजगती ॥५५॥ नासतांतुझादेहजाण ॥ भेटीहोईलमाझीपूर्ण ॥ तवपापहोईलदहँन ॥ सांगेनक्षेत्रऐकपां ॥ ५६॥ भीमातीरदक्षिणदेश ॥ तेथेंतीर्थपापविनाश ॥ जायतेथेंभरंवसें ॥ अवस्थातुजघडलियावरी ॥ ५७ ॥ याभूमंडळींविख्यात ॥ असेतीर्थअतिसमर्थ ॥ गंधर्वपूरप्रख्यात ॥ अमरजासंगमप्रसिद्धपैं ॥५८॥ ऐसेंसांगोनीतिसी ॥ गुरुनिघालेदक्षिणदिशीं ॥ त्र्यंबकनामक्षेत्रासी ॥ आलेगौतमीउर्द्धवजेथें ॥ ५९ ॥ शिष्यांसहगुरुमूर्ती ॥ आलेनाशिकक्षेत्राप्रती ॥ तीर्थमहिमाअसेख्याती ॥ पुराणांतपरियेसा ॥ ६० ॥ तीर्थमहिमासांगतां ॥ विस्तारहोईलबहुकथा ॥ संक्षेपेंसांगेनआतां ॥ तेंपरियेसीं ॥६१॥ त्यागौतमीचामहिमा ॥ सांगतांअपारआह्मां ॥ बहिरार्णवउदकनामा ॥ ब्रह्मांडाव्यतिरिक्त ॥६२॥ जटामुकुटींसर्वेश्वर ॥ धरीतसेनिरंतर ॥ मिळोनिसकळऋषीश्वर ॥ उपायके

---

१ पूर्वजन्मकृत दोष २ चांगले ३ वृद्धवयांत ४ अवश्य ५ दग्ध ६ उत्पत्ति

लापरियेसा ॥६३॥ ब्रह्मऋषिगौतमदेखा ॥ तपस्वीअसेविशेषा ॥ बीजपेरिलें[1]वृत्तींऐका ॥ अ
नुष्टानस्थानाजवळी ॥६४॥ पूर्वीऋषीमुनीसकळी ॥ नित्यपेरुनींपिकवितीसाळी ॥ ऐसेत्यां
चेमंत्रप्रबळी ॥ महातपस्वीपुण्यपुरुष ॥६६ ॥ समस्तऋषिमिळोनी ॥ विचारकरितीआपुले
मनीं ॥ गौतमऋषिमहाज्ञानी ॥ मुख्यदासईश्वराचा ॥६६॥ त्यासींघालितांसां[2]कडें ॥ गंगा
आणीलआमुचे[3]चाडें ॥ समस्तांआह्मांपुण्यघडे ॥ गंगाआणुनीभूमंडळीं ॥६७॥ श्लोक ॥ या
गतिर्योगयुक्तानांमुनीनामूर्ध्वरेतसां ॥ सागतिःसर्वजंतूनांगौतमीतीरवासिनां ॥६८॥ टीका
उर्ध्वरेतमुनीश्वरांसी ॥ कोटिवर्षेंतपस्व्यांसी ॥ जेगतिहोयपरियेसीं ॥ तेगतिगौतमीतीरस्थां
॥ ६९ ॥ याकारणेंगौतमीसी ॥ आणावेंयत्नेंभूमंडळासी ॥ सांकडेंघालावेंगौतमासी ॥ गं
गाआणितांआह्मांलाभ ॥ ७० ॥ ह्मणोनिरचिलीमायाएक ॥ दूर्वेचीगायसवत्सक ॥ करो
निपाठविलीएक ॥ गौतमव्रीहिभक्षणार्थ ॥७१॥ ऋषिहोताअनुष्ठानीं ॥ देखतांधेनुनयनीं ॥
निवारायातत्क्षणीं ॥ दर्भपवित्रसोडिलें ॥ ७२ ॥ तेंचिदुर्वारजाहलेंशस्त्र ॥ धेनूसीलागलेंजै
सेंवज्रास्त्र ॥ पंच[4]त्वपावलीखरित ॥ घडलीहत्यागौतमासी ॥ ७३ ॥ मिळोनिसर्वऋषिजन ॥
प्रायश्चित्तदेतीजाण ॥ गंगाभूमंडळीआण ॥ या[5]वीणतुजनाहींशुद्धी ॥ ७४ ॥ त्याकारणेंगौ
तमऋषीं ॥ तपकेलेंसहस्त्रवर्षीं ॥ प्रसन्नझालाव्योम[6]केशी ॥ वरमागह्मणतसे ॥ ७५ ॥

---

१ शेतांत २ संकट ३ इच्छें ४ मृत्यु ५ यावाचून ६ सांब

गौतमह्मणेसर्वेंश्वरा ॥ मजप्रसन्नझालांदातारा ॥ उद्धरावयाचराचरा ॥ गंगाद्यावीभूमंडळीं
॥ ७६ ॥ गौतमाचेविनंतीसी ॥ निरोपदिधलागंगेसी ॥ घेवोनिआलेभूमंडळासी ॥ पापक्षालनार्थ
मनुष्याचे ॥ ७७ ॥ ऐशीगंगाभागीरथी ॥ कोणावर्णवेसामर्थी ॥ याचिकारणेंगुरुमूर्त्तीं
॥ आलेऐकनामधारका ॥ ७८ ॥ ऐशीगौतमीतटाकयात्रा ॥ श्रीगुरुआचरतीपवित्रा ॥
पुढेंलोकानुग्रहमात्रा ॥ आपणहिंडत ॥ ७९ ॥ तटाकयात्राकरितांदेखा ॥ आलेश्रीगुरुमंजरिका
॥ तेथेंहोतामुनिएका ॥ विख्यातमाधवारण्य ॥ ८० ॥ सदांमानसपूजात्यासी ॥ नृसिंहमूर्तिपरियेसी
॥ देखताझालाश्रीगुरूसी ॥ मानसमूर्त्तिंजैशींदेखे ॥ ८१ ॥ नमिताझाला
श्रीगुरूसी ॥ स्तोत्रकरीबहुवशीं ॥ विस्मितहोवोनीमानसीं ॥ अतिभक्तीकरोनियां ॥
॥ ८२ ॥ श्लोक ॥ यद्दिव्यपादद्वयमेवलक्षितंदेवैर्नदृष्टंतदिदंसमीपे ॥ यदुत्तरेतीरनिवासमानं
लक्ष्मीसमीपेनिवसद्भिर्नीतम् ॥ १ ॥ टीका ॥ येणेंपरीश्रीगुरूसी ॥ विनवीमाधवारण्यहर्षीं
॥ श्रीगुरुह्मणतीसंतोषीं ॥ तयामाधवारण्यासीदेखा ॥ ८३ ॥ श्लोक ॥ अत्यंतमार्गस्थिति
मार्गरूपमत्यंतयोगैरधिगम्यतत्त्वम् ॥ मार्गप्रदंमार्गविचिन्वतेमेमार्गोदयंमाधवदर्शनंच
॥ ८४ ॥ टीका ॥ ऐसेंगुरूचेंस्वरूप ॥ देखोनितयासीसुखअमूप ॥ आश्वासोनीनिजरूप ॥
दावितेझालेपरियेसा ॥ ८५ ॥ श्रीगुरुस्वरूपदेखोनी ॥ संतुष्टझालातोमुनी ॥ विनवीतसे

---

१ लोकानुग्रहाकारितांच २ अमर्याद

करजोडोनी ॥ नानापरीस्तुतिकरी ॥ ८६ ॥ जयजयजगद्गुरू ॥ त्रिमूर्तीचाअवतारू ॥
लोकांदिसतोसीनरू[1] ॥ परमपुरुषाजगन्नाथा ॥ ८७ ॥ तूंतारकविश्वा[2]सी ॥ ह्मणोनिभूमींअ
वतरलासी ॥ कृतार्थकेलेंआह्मासी ॥ दर्शनदेवोनीचरणाचें ॥ ८८ ॥ ऐसेपरीश्रीगुरूसी ॥
स्तुतिकरितोतापसी ॥ संतोषोनीअतिहर्षी ॥ आश्वासिलेंत्यावेळीं ॥ ८९ ॥ ह्मणतीश्रीगुरु
त्यासी ॥ सिद्धिझालीतवमंत्रासी ॥ तवसद्गतिभरवशी ॥ ब्रह्मलोकींहोय ॥ ९० ॥ नित्यपू
जातूंमानसीं ॥ करिसीनृसिंहमूर्तीसी ॥ प्रत्यक्षहोईलपरियेसी ॥ नकरींसंशयमनांत ॥
॥ ९१ ॥ ऐसेंसांगोनित्यासी ॥ श्रीगुरुनिघालेपरियेसी ॥ आलेवासर[3]ब्रह्मेश्वरासी ॥ गंगा
तीरमहाक्षेत्र ॥ ९२ ॥ त्यागंगातटाकांत ॥ श्रीगुरुसमस्तशिष्यांसहित ॥ स्नानकरितांगं
गेंत ॥ आलाविप्रएकत्यास्थळीं ॥ ९३ ॥ कुक्षिव्यथाअसेबहुत ॥ तटाकींअसेलोळत ॥ उद
रव्यथाअत्यंत ॥ त्यजूंपाहेप्राणदेखा ॥ ९४ ॥ पोटव्यथाबहुत्यासी ॥ नित्यकरीतोउपवासा
सी ॥ भोजनकेलियादुःखेंऐसीं ॥ प्राणांतिकहोतसे ॥९५॥ याकारणेंद्विजवर ॥ सदांकरीफ
ळाहार ॥ अन्नासीत्यासीअसेवैर ॥ जेवितांप्राणत्यजूंपाहे ॥९६॥ पक्ष[4]मासाभोजनकरी ॥ परम
व्यथाअसेत्याचेउदरीं ॥ ऐसेंकितीदिवसांवरी ॥ कष्टतहोतातोद्विज ॥ ९७ ॥ पूर्वदिनींत्याग्रा
मीं ॥ असेसणमहानवमी ॥ जेविलामिष्टान्नेंनेमीं ॥ मासेंएकपारणेंकेलें ॥९८॥ भोजनकेलेंअ

---

[1] मनुष्य [2] जगाचा [3] यानावचे स्थानीं [4] पंध्रा दिवसानी किंवा महिन्यानें

न्नबहुत ॥ त्याणेंपोटअसेदुखत ॥ गंगातीरींअसेलोळत ॥ प्राणत्वारितत्यजूंपाहे ॥९९॥ दुःख
करीद्विजअपार ॥ ह्मणेगंगेंतत्यजीनशरीर ॥ नकोआतांसंसार ॥ पापरूपेंवर्ततों ॥१००॥ अ
न्नप्राणअन्नजीवन ॥ कोणअसेलअन्नावीण ॥ अन्नवैरीझालेंजाण ॥ मरणबरवेंआतांमज ॥
॥ १ ॥ मनींनिर्धार[1]करोनी ॥ गंगाप्रवेशकरितोंह्मणोनी ॥ पोटींपापाणबांधोनी ॥ गंगेमध्येंनि
घाला ॥२॥ मनींस्मरेकर्पूरगौर[2] ॥ उपजुनीआपणभूमिभार ॥ केलेनाहींपरोपकार ॥ अन्नदा
नादिकदेखा ॥३॥ नकरींपुण्यइहजन्मांत ॥ जन्मांतरींपूर्वशत[3] ॥ पुण्यफळनसेदिसत ॥ मगक
ष्टभोगितसें ॥४॥ ग्रामहरिलेब्राह्मणाचे ॥ किंवाधेनुकपिलेचे ॥ घातकेलिंया[4]विश्वासियाचे[5] ॥
मगहेकष्ठभोगीतसें ॥५॥ अपुर्त्तीपूजाईश्वराची ॥ केलीअसेनिंदागुरूची ॥ अवज्ञाकेलीमाता
पित्याची ॥ मगहेकष्टभोगितों ॥ ६ ॥ अथवामारिलेंपशूंसी ॥ अग्निघातिलारानासी[6] ॥ वेगळें
सांडूनिजनकजननीसी ॥ स्त्रियेसहितवेगळाहोतों ॥७॥ अथवापूर्वजन्मींआपण ॥ केलेंअसे
द्विजांधिक्करण ॥ अतिथिआलियानघालींअन्न ॥ वैश्वदेवसमयासी ॥८॥ मातापितात्यजोनि
यां ॥ होतोंसुखेंजेवोनियां ॥ पूर्वार्जवापासोनियां ॥ मगहेकष्टभोगितों ॥ ९ ॥ ऐशींपापेंआठ
वीत ॥ विप्रजातोगंगेंत ॥ तंवदेखितीगुरुनाथ ॥ ह्मणतीबोलवाब्राह्मणासी ॥१०॥ आणाआ
णाहोतयासी ॥ आत्महत्यामहादोषी ॥ प्राणत्यजितोकांसुखेंसी ॥ पुसोंकोणकवणाचा ॥

---

१ निश्चय २ शंकर ३ पूर्वील शतजन्मीर्जित ४ केल्यानें ५ आपणावर विश्वास ठेवणारा जो त्याचा ६ अरण्यासी

॥ ११ ॥ श्रीगुरुवचनऐकोनी ॥ गेलेशिष्यधांवोनी ॥ द्विजवरातें[1]काढोनी ॥ आणितीगुरुस
न्मुख ॥ १२ ॥ अनाथासीकल्पतरू ॥ दुःखितासीकृपासागरू ॥ पुसतसेश्रीगुरू ॥ तयावि
प्रनरासी ॥ १३ ॥ श्रीगुरुह्मणतीतयासी ॥ प्राणकांत्यजूंपाहसी ॥ आत्महत्यामहादोषीं ॥
कायवृत्तांतसांगआह्मां ॥ १४ ॥ विप्रह्मणेंगायें[2]तिराया ॥ कायकरालपुसोनियां ॥ उपजोनि
जन्मवांयां[3] ॥ भूमिभारझालों ॥ १५ ॥ मासपक्षाभोजनकरितों ॥ उदरव्यथेनेंकष्टतों ॥ सोंहों
नशकेंप्राणदेतों ॥ कायसांगावेंस्वामियां ॥ १६ ॥ आपणांसीअन्नवैरीअसतां ॥ केवींवांचावेंगु
रुनाथा ॥ शरीरअन्नमयतत्वतां ॥ केवींवांचूंजगद्गुरु ॥ १७ ॥ श्रीगुरुह्मणतीब्राह्मणासी ॥ तु
झीव्यथागेलीपरियेसी ॥ औषधअसेआह्मांपासीं ॥ क्षणएकेंसांगोंतुज ॥ १८ ॥ संशयनध
रींआपुलेमनीं ॥ भिऊंनकोअंतःकरणीं ॥ व्याधीगेलीपळोनी ॥ भोजनकरींपोटभरी ॥
॥ १९ ॥ श्रीगुरुवचनऐकोनी ॥ स्थिरझालाअंतःकरणीं ॥ माथाठेवोनीश्रीगुरुचरणीं ॥
नमनकेलेंत्यावेळीं ॥ २० ॥ इतुकियाअवसरीं ॥ त्याग्रामाचाअधिकारी ॥ विप्रएकअव
धोरी ॥ आलास्नानागंगेसी ॥ २१ ॥ तंवदेखिलेंगुरूसी ॥ येवोनिलागलाचरणासी ॥ नम
नकेलेंभक्तीसी ॥ मनोवाक्कायकर्में ॥ २२ ॥ आश्वासोनितयेवेळीं ॥ पुसतीश्रीगुरुस्तोममौ
ळी ॥ कवणनामकवणेस्थळीं ॥ वासह्मणतीतयासी ॥ २३ ॥ ऐकोनिश्रीगुरूचेंबचन ॥ सांग

---

१ द्विजश्रेष्ठातें २ अहोयतिराजा ३ व्यर्थ ४ सहन करण्यास ५ जाण

तसेतोब्राह्मण ॥ गोत्रआपुलेंकौंडिण्य ॥ आपस्तंबशाखाअसे ॥ २४ ॥ नामसायंदेवऐसें ॥ वासकांचींतरहातसें ॥ आलोंउदरपूर्त्तीअसे ॥ सेवाकरितोंयवनाची ॥ २५ ॥ अधिकारपणेंयाग्रामीं ॥ असोंसंवत्सरएकस्वामी ॥ धन्यधन्यझालोंआह्मीं ॥ तवदर्शनमात्रेसीं ॥ २६ ॥ तूंतारकविश्वा[2]सी ॥ दर्शनदिधलेंआह्मासी ॥ कृतार्थझालोंभरवसीं ॥ जन्मांतरींचेदोषगेले ॥ ॥ २७ ॥ तवानुग्रहहोयज्यासी ॥ तरतीलयाभवार्णवासी ॥ अप्रयत्नेंआह्मासी ॥ दर्शनदिधलेंस्वामियां ॥ २८ ॥ ॥ श्लोक ॥ गंगापापंशशीतापंदैन्यंकल्पतरुस्तथा ॥ पापंतापंचदैन्यंचघ्नसद्यःसाधुसमागमः ॥ २९ ॥ ॥ टीका ॥ गंगादेखतांपापेंजाती ॥ चंद्रदर्शनेंतापजाती ॥ कल्पतरुचीऐशीगती ॥ दैन्यावेगळेंकरीजाण ॥ ३० ॥ तैसेनव्हेतुमचेगुण ॥ पापतापदैन्यहरण ॥ देखिलेआजितुमचेचरण ॥ चतुर्वर्ग[3]फळपावलों ॥ ३१ ॥ ऐशीस्तुतीकरोनी ॥ पुनरपिलागेश्रीगुरुचरणीं ॥ जगद्गुरूआश्वासोनी ॥ निरोपदेतीतयेवेळीं ॥ ३२ ॥ श्रीगुरुह्मणतीत्यासी ॥ आमुचेंवाक्यपरि[4]येसीं ॥ जठरव्यथायाविप्रासी ॥ प्राणत्यागकरीतसे ॥ ३३ ॥ उपशमत्याव्याधीसी ॥ सांगोंऔषधतुह्मासी ॥ नेवोनिआपुलेमंदिरासी ॥ भोजनकरवीं मिष्टान्न ॥ ३४ ॥ अन्नजेवितांयाचीव्यथा ॥ व्याधीनराहेसर्वथा ॥ घेवोनिजावेंत्वरिता ॥ क्षुधाक्रांतविप्रअसे ॥ ३५ ॥ ऐकोनिश्रीगुरूचेंवचन ॥ विनवीतसेकरजोडून ॥ प्राणत्यागकरितांभो

---

१ राहातो २ जगाचा ३ धर्मअर्थकाममोक्ष ४ ऐकें

जन ॥ ऐशीव्यथाहोतसे ॥ ३६ ॥ जेविलाका[१]लमासेंएकं[२] ॥ त्याणेंप्राणत्यजीतसेऐक ॥ अन्नदे
तांआह्मांसिदेख ॥ घडेलहत्यात्वरितपैं ॥ ३७ ॥ श्रीगुरुह्मणतीसायंदेवासी ॥ आह्मीऔषध
देतोंत्यासी ॥ अपू[३]पादिमाषान्नासी ॥ क्षीरमिश्रितपर[४]मान्न ॥ ३८ ॥ अन्नजेवितांत्वरेसी ॥
व्याधीजाईलपरियेसीं ॥ संशयनधरितांमानसीं ॥ त्वरितगृहासीनेईवेगें ॥ ३९ ॥ अंगिका
रोनीतयेवेळीं ॥ माथाठेवीचरणकमळीं ॥ विनवितसेकरुणाबाहळी ॥ यावेंस्वामीभिक्षेसी ॥
॥ ४० ॥ अंगिकारोनीश्रीगुरुनाथ ॥ निरोपदेतीहोकांत्वरित ॥ सिद्धह्मणेऐकमात ॥ नामधा
रकाशिष्योत्तमा ॥ ४१ ॥ आह्मींहोतोंतयेवेळीं ॥ सम[६]वेताशिष्यसकळी ॥ जठरव्यथेच्याविप्रा
जवळी ॥ श्रीगुरुगेलेभिक्षेसी ॥ ४२ ॥ विचित्रझालेंत्याचेघरीं ॥ पूजाकरितीपरोपरी ॥ पतिव्र
तात्याचीनारी ॥ जां[७]खाईह्मणिजेपरियेसा ॥ ४३ ॥ तेपूजितीगुरूसी ॥ षोडशोपचारेंपरियेसी
॥ तेणेंचिरीतीयें[८]आह्मांसी ॥ शिष्यांसकळींवंदिलें ॥ ४४ ॥ गुरुपूजेचेंविधान ॥ विचित्रकेलें
अतिगहन ॥ मंडळकेलेंरक्तवर्ण ॥ एकएकासींपृथक्देखा ॥ ४५ ॥ पद्मरचोनीअष्टदळीं ॥ नाना
परीरंगमाळीं ॥ पंचवर्णविचित्रकळी ॥ रचिलीतियेंपरियेसा ॥ ४६ ॥ संकल्पोनीविधीसीं ॥ नम
नकेलेंसाष्टांगेसीं ॥ माथाठेवीचरणासीं ॥ पादसर्वहीअष्टांगीं ॥ ४७ ॥ चित्रासनगुरूसी ॥ येणें
चिपरीसकळिकांसी ॥ मंडळार्चनविधीसी ॥ करितीगंधपुष्पाक्षता ॥ ४८ ॥ षोडशोपचारेंविधीसीं

---

१ काळांतरें महिन्यापंध्रादिवसीं २ एकवेळ ३ घारगेवडे ४ पायस ५ चमत्कार ६ मिळाले ७ जाखाई ८ तिणें

पंचामृतादिपरियेसीं ॥ रुद्रसूक्तमंत्रेंसी ॥ चरणस्ना[१]पिलेतयेवेळीं ॥ ४९ ॥ श्रीगुरुचरणींअतिहर्षी ॥ पूजाकरितीषोड[२]शी ॥ तयाविप्राप्र[३]ज्ञाकैसी ॥ चरणतीर्थधरिताझाला ॥ १५० ॥ तयाचरणतीर्थासी ॥ पूजाकरितीभक्तीसीं ॥ गीतवाद्यआनंदेंसी ॥ करितीआरतीनिरांजन ॥ ५१ ॥ अनुक्रमेंश्रीगुरुपूजा ॥ करिताझालातोद्विजा ॥ पुनरपिषोडशोपचारवोजा[४] ॥ पूजाकरीभक्तीनें ॥ ५२ ॥ अक्षयवाणेंआरती ॥ श्रीगुरूसीओंवाळिती ॥ मंत्रघोषअतिभक्तीं ॥ पुष्पांजळीकरिताझाला ॥ ५३ ॥ अनेकपरीगायनकरी ॥ नमस्कारीप्रीतीकरी ॥ पतिव्रताअसेनारी ॥ पूजाकरितीउभयवर्गें ॥ ५४ ॥ ऐशापरीश्रीगुरूसी ॥ पूजाकेलीपरियेसीं ॥ येणेंविधीशिष्यांसी ॥ समस्तांसीवंदिलें ॥ ५५ ॥ संतोषोनीश्रीगुरुमूर्ती ॥ अतिहर्षींवरदेती ॥ तवसंततीहोईलख्याती ॥ गुरुभक्तीवंशोवंशीं ॥ ५६ ॥ तूंजाणसीगुरूस ॥ अभिवृद्धीवंशास ॥ पुत्रपौत्रांहर्ष ॥ गुरुभक्तीनेंघडे ॥ ५७ ॥ ऐसेंबोलोनीद्विजासी ॥ आश्वासितीअतिहर्षीं ॥ नमनकरोनीश्रीगुरूसीं ॥ ठा[५]यघातलेद्विजेंत्यावेळीं ॥ ५८ ॥ नानापरींचींपक्वान्नें ॥ अपूपादिमाषान्नें ॥ अष्टविधपरमान्नें ॥ शर्करासहितनिवेदिलीं ॥ ५९ ॥ शाकापाकनानापरी ॥ वाढतातीसोपस्कारीं ॥ भोजनकरितीसविस्तरीं ॥ श्रीगुरुपरियेसा ॥ ६० ॥ उदरव्यथेच्याब्राह्मणें ॥ भोजनकेलेंपरिपूर्णें ॥ व्याधिगेलीतत्क्षणें ॥ श्रीगुरूचेकृपादृष्टीं ॥६१॥

---

[१] प्रशालन केले [२] षोडशोपचारं [३] मति [४] चांगलेपणी [५] पत्रें वाढिली

परिसलागतांलोहासीं ॥ सुवर्णहोयपरियेसीं ॥ दर्शनहोतांश्रीगुरूसी ॥ व्याधिकैंचीसांगमज ॥ ६२ ॥ उदयहोतांदिनकरासी ॥ संहारहोयअंधकारासी ॥ श्रीगुरुकृपाहोयज्यासी ॥ दैन्यकैंचेंतयाघरीं ॥ ६३ ॥ ऐसेपरीश्रीगुरुनाथें ॥ भोजनकेलेंशिष्यांसहित ॥ आनंदझालातेथेंबहुत ॥ विस्मयकरितीसकळजन ॥ ६४ ॥ अभिनव[1]करितीसकळजन ॥ द्विजासिहोतेंवैरीअन्न ॥ औषधझालेंतेंचिजाण ॥ व्याधिगेलीनिघोनी ॥ ६५ ॥ सिद्धह्मणेनामधारकास ॥ गुरुकृपाहोयज्यास ॥ जन्मांतरींचिजातीदोष ॥ व्याधींकैंचीत्याचेदेहीं ॥ ६६ ॥ गंगाधराचानंदनू ॥ सरस्वतीसांगेविस्तारोनू ॥ गुरुचरित्रकामधेनू ॥ ऐकाश्रोतेएकचित्तें ॥ ६७ ॥ जेऐकतीभक्तीधरूनी ॥ व्याधिनसतीत[2]तयास्थानीं ॥ अखिलसौख्यहोयत्याजनीं ॥ सत्यसत्यत्रिवाचा ॥ ६८ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रामृत ॥ गुरुचरित्रवर्णनयेथ ॥ ब्राह्मणव्याधीनिरसोनित्वरित ॥ सुखीकेलाश्रीगुरूनें ॥ ६९ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रपरमकथाकल्पतरौ श्रीनृसिंहसरस्वत्युपाख्यानेसिद्धनामधारकसंवादेविप्रोदरव्यथानिरसनंनामत्रयोदशोऽध्यायः ॥ ॥ १३ ॥ ॥ श्रीदत्तात्रेयार्पणमस्तु ॥ ॥ ओव्यांची संख्या ॥ १६९ ॥ ॥ छ ॥

---

[1] आश्चर्य [2] नरहाती

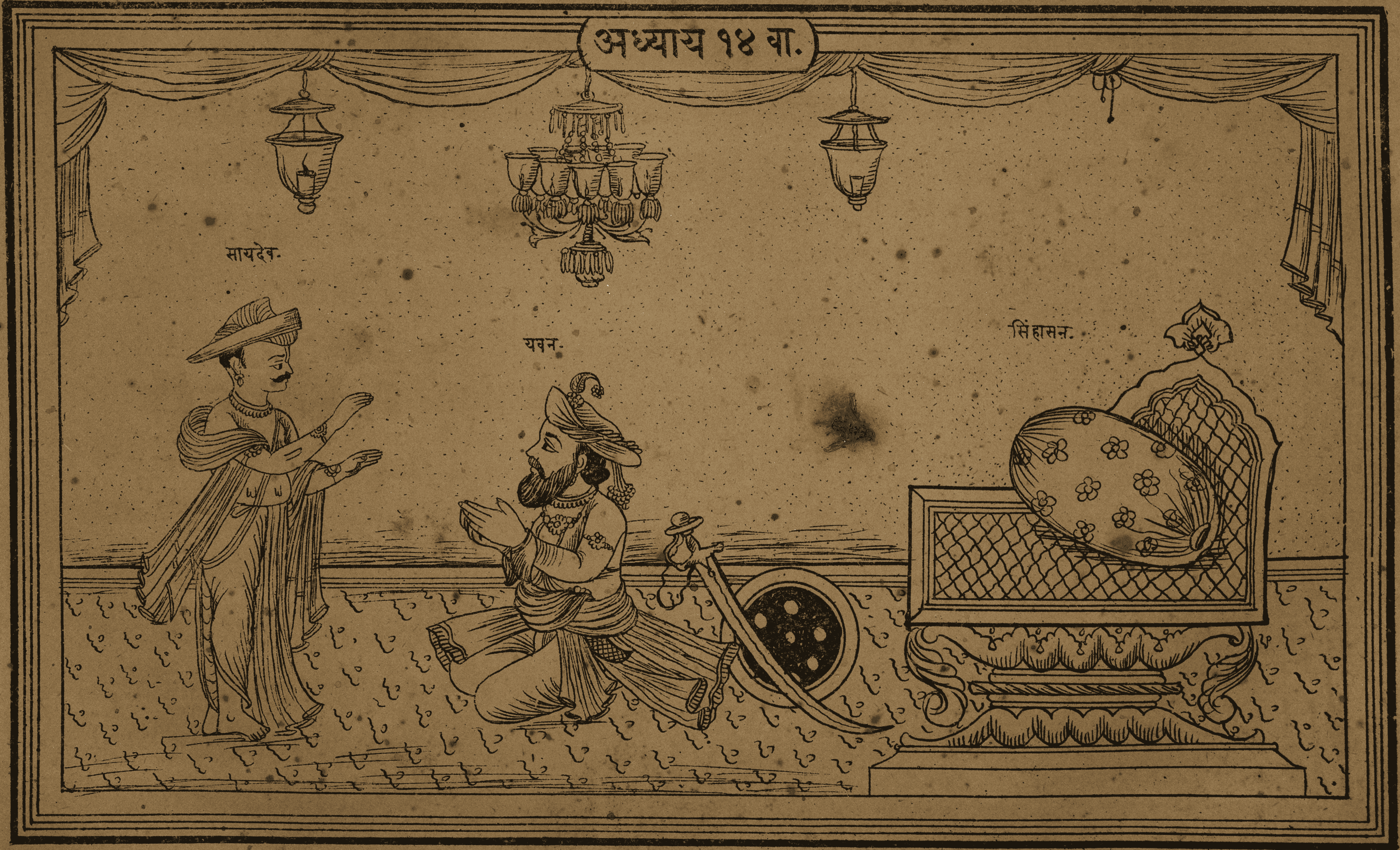
अध्याय १४ वा.
सायदेव.
यवन.
सिंहासन.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ नामधारकशिष्यदेखा ॥ विनवीसिद्धासीकौतुका ॥ प्रश्नकरीअतिविशेषा ॥ एकचित्तेंपरियेसा ॥ १ ॥ जयजयायोगेश्वरा ॥ सिद्धमूर्तीज्ञानसागरा ॥ पुढीलकथाविस्तारा ॥ ज्ञानहोयआह्मासीऐसी ॥ २ ॥ उदरव्यथेच्याब्राह्मणासी ॥ प्रसन्नझालेश्रीगुरूकृपेसी ॥ पुढेंकथावर्त्तलीकैसी ॥ विस्तारावेंआह्माप्रती ॥ ३ ॥ ऐकोनिशिष्याचेंवचन ॥ संतोषेसिद्धआपण ॥ गुरुचरित्रकामधेनुजाण ॥ सांगताझालाविस्तारोनी ॥ ४ ॥ ऐकशिष्याशिरोमणी ॥ भिक्षाकेलीत्याचेभव[1]नीं ॥ तयावरीसंतोषोनी ॥ प्रसन्नझालेपरियेसा ॥ ५ ॥ गुरुभक्तीचाप्रकार ॥ पूर्णजाणेद्विजवर ॥ पूजाकेलीविचित्र ॥ ह्मणोनिआनंदेंपरियेसा ॥ ६ ॥ तयासायंदेवद्विजासी ॥ श्रीगुरुबोलतीसंतोषी ॥ भक्तव्हावेवंशोवंशीं ॥ माझीप्रीतीतुह्मावरी ॥ ७ ॥ ऐकोनीश्रीगुरूचेंवचन ॥ सायंदेवनमनकरून ॥ माथाचरणींठेऊन ॥ नमिताझालापुनःपुनः ॥ ८ ॥ जयजयाजीसद्गुरू ॥ त्रिमूर्तीचाअवतारू ॥ अविद्यामयेंदिससीनरू ॥ वेदांअगोचरतुझामहिमा ॥ ९ ॥ विश्वव्यापकतूंचिहोसी ॥ ब्रह्माविष्णुव्योम[2]केसी ॥ धरिलेंस्वरूपतूंमान[3]वासी ॥ भक्तजनतारावया ॥ १० ॥ तवमहिमावर्णावयासी ॥ शक्तीकैंचीआह्मासी ॥ मागतोंएकतुह्मासी ॥ कृपाकरणेंगुरुमूर्ती ॥ ११ ॥ माझेवंशपरंपरीं ॥ भक्तीद्यावीनिर्धारीं ॥ इहसौख्यपुत्रपौत्रीं ॥ अंतींद्यावीसद्गती ॥ १२ ॥ ऐशीविनंतीकरून ॥ पुनरपिविनवीकरुणावचन ॥ सेवाकरितोद्वारींय

---

[1] त्या ब्राह्मणाचे गृहीं [2] शिव [3] मनुष्याचें

वन ॥ महाक्रूरअसेतो ॥१३॥ प्रतिसंवत्सरींब्राह्मणासी ॥ घातकरितोजीबहुवर्सीं ॥ याचिका
रणेंआह्मासी ॥ बोलावीतसेपरियेसा ॥१४॥ जातांतयाजवळीआपण ॥ निश्चयेंघेईलमाझा
प्राण ॥ भेटीझालीतुमचीह्मणोन ॥ मरणकैंचेंआह्मासी ॥ १५ ॥ संतोषोनीश्रीगुरुमूर्ती ॥ अभ
यदेतीतयाप्रती ॥ विप्रमस्तकींहस्तठेविती ॥ चिंतानकरींह्मणोनियां ॥ १६ ॥ भयसांडुनीत्वां
जावें ॥ क्रूरयवनातेंभेटावें ॥ संतोषोनीप्रियभावें ॥ पुनरपिपाठवीलआह्मांप्रती ॥ १७ ॥ जों
वरीपरतोनितूंयेसी ॥ असोंआह्मींभरवसीं ॥ तूंआलियासंतोषी॥जाऊंमगयेथोनियां॥१८॥
निजभक्तआमुचातूंचिहोसी ॥ पारंपरींवंशोवंशीं ॥ अखिलाभीष्टतूंपावसी ॥ वाढेसंततितुझी
बहुत ॥१९ ॥ तुझेवंशपरंपरीं ॥ सुखेंनांदतीपुत्रपौत्रीं ॥ अखंडलक्ष्मीतुझेघरीं ॥ निरोगीशता
युनांदाल ॥ २० ॥ ऐसावर[1]लाधोन ॥ निघेसायंदेवब्राह्मण ॥ जेथेंहोतातोयवन ॥ गेलात्वरित
त्याजवळी ॥ २१ ॥ कालांतकयमदेखा ॥ यवनदुष्टपरियेसा ॥ ब्राह्मणातेंपाहतांकैसा ॥ ज्वा
लारूपहोताझाला ॥ २२ ॥ विमुखहोवोनिगृहांत ॥ गेलायवनकोपत ॥ विप्रझालाभयचकि
त ॥ मनींश्रीगुरुध्यातसे ॥ २३ ॥ कोपआलिया[2]ओळंबयासी ॥ केवींस्पर्शेअग्नीसी ॥ श्रीगुरु
कृपाअसेजयासी ॥ कायकरीलयवनदुष्ट ॥ २४ ॥ गरुडाचिया[3]पिलियासी ॥ सर्पकैसाडंशी ॥
तैसीत्याब्राह्मणासी ॥ असेकृपाश्रीगुरूची ॥ २५ ॥ कांएखादेसिंहासी ॥ ऐरावतकेवीग्रासी ॥

---

१ पावोन २ पतंगासी ३ पोरासी

श्रीगुरुकृपाज्यासी ॥ कळिकाळाचेंभयनाहीं ॥ २६ ॥ ज्याचेहृदयींगुरुस्मरण ॥ भयकैंचेंत
यादारुण ॥ काळमृत्युनबाधेजाण ॥ अपमृत्युकायकरील ॥ २७ ॥ ज्यासिनाहींमृत्यूचेंभय
॥ त्यासींयवनकरीलकाय ॥ श्रीगुरुकृपाज्यासिहोय ॥ यमाचेंभयनाहींतया ॥ २८॥ ऐसि
यापरीतोयवन ॥ गृहींनिघालाभ्रमेंकरून ॥ दृढनिद्रालागतांजाण ॥ शरीरस्मरणनाहींत्या
सीं ॥ २९ ॥ हृदयज्वाळाहोवोनित्यासीं ॥ जागृतहोवोनिपरियेसी ॥ प्राणांतकव्यथेसी ॥
कष्टतसेतयेवेळीं ॥ ३० ॥ स्मरणनसेकांहीं ॥ ह्मणेशस्त्रमारितोघाई ॥ छेदनकरितोअवयव
पाहीं ॥ विप्रएकआपणासी ॥ ३१ ॥ स्मरणझालेंतयेवेळीं ॥ धांवतगेलाब्राह्मणाजवळी ॥
लोळतसेचरणकमळीं ॥ ह्मणेस्वामीतूंचिमाझा ॥ ३२ ॥ तूतेंपाचारिलेंयेथेंकवणीं ॥ जावेंल
रितपरतोन ॥ वस्त्रेंभूषणेंदेवोन ॥ निरोपदेततयेवेळीं ॥ ३३ ॥ संतोषोनीद्विजवर ॥ आला
ग्रामींसत्वर ॥ गंगातीरींजायलवकर ॥ श्रीगुरूचेदर्शनासी ॥ ३४ ॥ देखोनियांश्रीगुरूसी
॥ नमनकरीभावेंसी ॥ स्तोत्रकरींबहुवसीं ॥ सांगेवृत्तांतआद्यंत ॥ ३५ ॥ संतोषोनीश्रीगुरु
मूर्त्ती ॥ तयाद्विजाआश्वासिती ॥ दक्षिणदिशेजाऊंह्मणती ॥ स्नानतीर्थयात्रेसी ॥ ३६ ॥
ऐकोनिश्रीगुरूचेंवचन ॥ विनवीतसेकरजोडून ॥ नविसंबेंआतांतुमचेचरण ॥ आपणयेईन
समागमें ॥ ३७ ॥ तुमचेचरणाविणेंदेखा ॥ राहूंनशकेंक्षणएका ॥ संसारसागरतारका ॥ तूं
चिदेवाकृपासिंधु ॥ ३८ ॥ उद्धरावयासगरांसी ॥ गंगाआलीभूमीसी ॥ तैसेंस्वामीआह्मासी

दर्शनेंउद्धारआपुल्या ॥ ३९ ॥ भक्तवत्सलतुझीख्याती ॥ आह्मासांडणेंहेकायनीती ॥ सवें
चियेऊंहेंनिश्चिती ॥ ह्मणोनिचरणींलागला ॥ ४० ॥ येणेंपरीश्रीगुरूसी ॥ विनवीविप्रभा
वेंसी ॥ संतोषोनीविनयेंसी ॥ श्रीगुरुह्मणतीतयेवेळीं ॥ ४१ ॥ कारणअसेआह्मांजाणें ॥
तीर्थेंअसतीदक्षिणे ॥ पुनरपितुह्मांदर्शनदेणें ॥ संवत्सरींपंचदशीं ॥ ४२ ॥ आह्मींतुमचेग्रा
मासमीपत ॥ वासकरूंहेंनिश्चित ॥ कलत्रपुत्रइष्टभ्रात ॥ तुह्मींआह्मांभेटावें ॥ ४३ ॥ नकरीं
चिंताअसासुखें ॥ सकळअरिष्टेंगेलींदुःखें ॥ ह्मणोनिहस्तठेवीमस्तकीं ॥ भाकदेतीतयेवे
ळीं ॥ ४४ ॥ ऐसेपरीसांगोनी ॥ श्रीगुरुनिघालेतेथोनी ॥ जेथेंअसेआरोग्यभवानी ॥ वैज
नाथमहाक्षेत्रतें ॥ ४५ ॥ समस्तशिष्यांसमवेत ॥ श्रीगुरुआलेतीर्थेंपहात ॥ प्रख्यातअसे
वैजनाथ ॥ तेथेंराहिलेगुप्तरूपें ॥ ४६ ॥ नामधारकविनवीसिद्धासी ॥ कारणकायगुप्तव्हा
वयासी ॥ होतेशिष्यबहुवसीं ॥ त्यांसीकोठेंठेविले ॥ ४७ ॥ गंगाधराचानंदन ॥ सांगेगुरु
चरित्रवर्णन ॥ सिद्धमुनीविस्तारोन ॥ सांगेनामधारकासी ॥ ४८ ॥ पुढीलकथेचाविस्तार
॥ सांगतअसेअपरंपार ॥ मनकरूनीएकाग्र ॥ ऐकाश्रोतेसकळिक ॥ ४९ ॥ वाससरस्वती
चेतीरीं ॥ सायंदेवसाचारी ॥ तयागुरूतेंनिर्धारीं ॥ वस्त्रेंभूषणेंदिधलीं ॥ ५० ॥ गुरुचरित्र
अमृत ॥ सायंदेवआख्यानयेथ ॥ यवनभयरक्षित ॥ थोरभाग्यतयाचें ॥ ५१ ॥ इतिश्रीनृ
सिंहसरस्वत्युपाख्यानेदुष्टयवनशासनंनामचतुर्दशोऽध्यायः ॥ १४ ॥

(अध्याय १५ वा.)

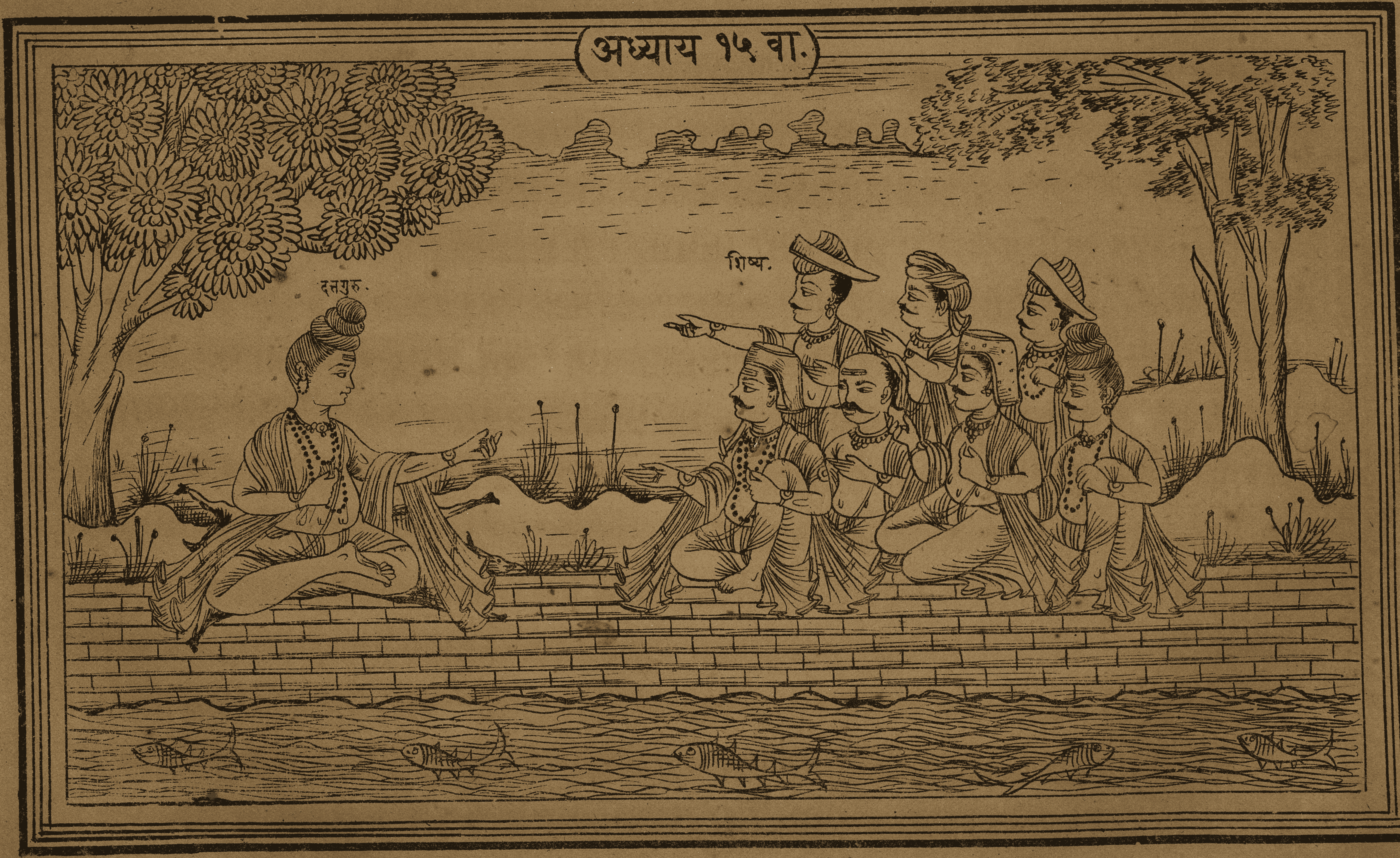

श्रीगणेशायनमः॥ ॥ ऐकशिष्याशिरोमणी ॥ धन्यधन्यतुझीवाणी ॥ भक्तीतुझीगुरुचरणीं ॥ लीनझालीपरियेसा ॥१॥ तूंमातेंपुसतोसी ॥ होतोसंतोषमानसीं ॥ गौप्यझालेकवणकार्यासी ॥ सांगेनऐकाएकचित्तें ॥ २ ॥ महिमाप्रगटझालाबहुत ॥ तेणेंभजनींलोकसमस्त ॥ कां[1]मार्थीतेअमित ॥ येतीगुरुदर्शनासी ॥ ३ ॥ साधुअसाधुधूर्तसकळी ॥ समस्तयेतीगुरूजवळी वर्तमानींखोटाकळी ॥ अवघेंशिष्यहोऊंह्मणती ॥ ४ ॥ भा[2]र्गवरामअवतरोनी ॥ निःक्षत्रकेलीमेदिनी ॥ राज्यविप्रांसीदेउनी ॥ गेलापश्चिमसमुद्रासी ॥ ५ ॥ पुनरपीजातीतयापासीं ॥ तों[3]हिठावमागावयासी ॥ याकारणेंविप्रांसी ॥ कां[4]क्षानसुटेसर्वथा ॥ ६ ॥ उठोनिभार्गवदेखा ॥ गेलासागरमध्योदका ॥ गौप्यरूपेंअसेएका ॥ आणीकमागतीह्मणोनियां ॥७॥ तैसेश्रीगुरुमूर्तीऐका ॥ गुप्तराहिलेकारणिका ॥ वरमागतीसकळलोका ॥ नानायातीयेवोनियां ॥८॥ विश्वव्यापकजगदीश्वर ॥ तोकायदेऊंनशकेवर ॥ पाहोनिपात्रां[5]नुसार ॥ प्रसन्नहोयपरियेसा ॥ ९ ॥ याकारणेंतयेस्थानीं ॥ श्रीगुरुराहिलेगौप्यगुणी ॥ शिष्यसकळबोलाउनी॥ निरोपदेतीयात्रेसी ॥ १० ॥ सकळशिष्यबोलावोनी ॥ निरोपदेतीन्रसिंहमुनी ॥ समस्ततीर्थें आचरोनी ॥ यावेंभेटीश्रीशै[6]ल्या ॥ ११ ॥ ऐकोनिगुरूचेवचना ॥ समस्तशिष्यधरितीचरणा ॥ कृपामूर्तीगुरुराणा ॥ कांउपेक्षाआह्मांसी ॥१२॥ तुमच्यादर्शनमात्रेसी ॥ समस्तती

---

[1] मनकामनाइछिणारे [2] परशुराम [3] ज्यास्थानी बसला ती भूमी [4] तृष्णा [5] योग्यायोग्याप्रमाणें [6] श्रीशैलनामपर्वती

थेंआह्मासी ॥ आह्मींजावेंकवणेठायासी ॥ सांडोनिचरणश्रीगुरूचे ॥१३॥ समस्ततीर्थेंश्री
गुरुचरण ॥ ऐसेंबोलतीश्रुतिपुराण ॥ शास्त्रींहेंचिवि[1]वरण ॥ असेप्रख्यातपरियेसा ॥ १४ ॥
जवळीअसतां[2]निधान ॥ कांहिंडावेंरानोरान ॥ कल्पवृक्षसोडून ॥ केविंजाबेंदेवराया ॥ १५ ॥
श्रीगुरुह्मणतीशिष्यांसी॥आह्मींआश्रमीसंन्यासी ॥ राहूंनयेपांचवेदिवसीं ॥ एकेठायींवास
करूनी ॥१६॥ चतुर्थाश्रमघेवोनी ॥हिंडावेंतीर्थभुवनीं ॥ तेथेंमनस्थिरकरोनी ॥ मगराहावेंए
कस्थानीं ॥ १७ ॥ विशेषआमुचेंवाक्यऐक ॥ अंगिकारणेंअधिक ॥ तीर्थेंहिंडोनीसकळिक ॥
मगयावेंआह्मांपासीं ॥ १८ ॥ बहुधान्यनामसंवत्सरासीं ॥ आह्मींयेऊंश्रीशैल्यासी ॥ तेथें
आमचेभेटीसी ॥ यावेंतुह्मींसकळिक ॥ १९ ॥ ऐसेपरीशिष्यांसी ॥ सांगतीश्रीगुरुपरियेसी
समस्तलागतीचरणासी ॥ एकशिष्यानामकरणी ॥ २० ॥ शिष्यविनवितीश्रीगुरूसी ॥ तुम
चेंवाक्यप्रमाणआह्मांसी ॥ जातोंआह्मींभरवसीं ॥ करूंतीर्थेंभूमीवरी ॥ २१ ॥ श्रीगुरु
वाक्यनकरी ॥ तोपडेरौरवघोरीं ॥ त्याचेंघरयमपूरी ॥ अखंडनरकभोगिजे ॥ २२ ॥ जावें
आह्मींकवणतीर्था ॥ निरोपावेंजीसमर्था ॥ तुझेंवाक्यदृढ[3]सत्ता ॥ धरूनिजाऊंस्वामियां ॥
॥ २३ ॥ जेजेस्थानींनिरोपदेसी ॥ जावूतेथेंभरवसीं ॥ तुझेंवाक्यआह्मासी ॥ सिद्धहोयस्वा
मियां ॥ २४ ॥ ऐकोनिशिष्यांचेंवचन ॥ श्रीगुरुमूर्तीप्रसन्नवदन ॥ निरोपदेतीसाधारण ॥

---

१ विचार २ ठेवा ३ प्रमाणआज्ञा

तीर्थयात्राकरावया ॥ २५ ॥ याब्रह्मांडगोळांत ॥ तीर्थराजकाशीविख्यात ॥ तेथेंजावेंतुह्मीत्वरित ॥ गंगाभागीरथीसेवावया ॥ २६ ॥ भागीरथीतटाकयात्रा ॥ साठयोजनेंपवित्रा ॥ साठकृच्छ्रफळपवित्रा ॥ प्रयागगंगाद्वारींद्विगुण ॥ २७ ॥ यमुनानदीतटाकेसी ॥ पंचवीसगांवेंपरियेसी ॥ कृच्छ्रफळतेथेंविशेषीं ॥ एकचित्तेंअवधारा ॥ २८ ॥ सरस्वतीह्मणजेगंगा ॥ भूमीवरीश्रेष्ठपैंगा ॥ चतुर्विंशतीगांवेंजागा ॥ स्नानकरावेंतटाकीं ॥ २९ ॥ इतुकेंनीफळत्यासी ॥ यज्ञाचेंफळपरियेसी ॥ ब्रह्मलोकशाश्वतेसी ॥ राहेनरपितरांसहित ॥ ३० ॥ वरुणानदीकुशावर्ती ॥ श्रुतकृष्णावेणीख्याती ॥ वितस्तानदीशरावती ॥ असतीनदीमनोहर॥३१॥ मरुद्वृधानदीथोर ॥ असिक्नीमधुमतीयेर ॥ पयस्वतीघृतवतीतीर ॥ तटाकयात्रातुह्मींकरा ॥ ॥ ३२ ॥ देवनदीमुख्यएक ॥ असेख्यातीमंडलीक ॥ पंधरागांवेंतटाक॥ यात्रातुह्मींकरावी ॥ ३३ ॥ जितुकेगांवतितुकेकृच्छ्र ॥ स्नानमात्रेंपवित्र ॥ जातीब्रह्महत्यास्वतंत्र ॥ मनोभावेंआचरावें ॥ ३४ ॥ चंद्रभागारेवतीसी ॥ शरयूआणिगौतमीसी ॥ वेदिकानदीकौशिकीसी ॥ नित्यजायमंदाकिनी ॥ ३५ ॥ सहस्रवक्रनदीथोर ॥ पूर्णायुष्यनदीथोर ॥ बहुधानदीवरुणाप्रखर ॥ षोडशगांवेंतटाकयात्रा॥३६॥जेथेंनदीसंगमअसती ॥ तेथीलस्नानेंपुण्यअमिती ॥त्रिवेणीस्नानफळेंअसती॥संगमनदीस्नानकरा॥३७॥श्वेतबंधभीमेश्वरीं॥श्रीरंगपद्मनाभेश्व

---

१ दुसरी २ अगणित

रीं ॥ पुरुषोत्तममनोहारी ॥ नैमिषारण्यींतीर्थअसे ॥ ३८ ॥ पुष्करतीर्थवैरोचनी ॥ सन्निहि
तअसेज्ञानी ॥ नदीतीर्थअसेगुणी ॥ गंगातीर्थीस्नानकरा ॥ ३९ ॥ बदरीतीर्थनारायण ॥
नदीतीर्थपुण्यपावन ॥ कुरुक्षेत्रींकरास्नान ॥ श्रीशैल्ययात्रेसी ॥ ४० ॥ महालयतीर्थदे
खा ॥ पितृपतीतर्पणेंऐका ॥ द्विचत्वारीकुळेंनिका ॥ स्वर्गाजातीभरवर्सी ॥ ४१ ॥ केदा
रतीर्थपुष्करतीर्थ ॥ कोटितीर्थनर्मदातीर्थ ॥ मातृकेश्वरकुब्जतीर्थ ॥ कोकामुखीविशेष
असे ॥ ४२ ॥ प्रसादतीर्थविजयीतीर्थ ॥ पुरींद्रचंद्रनदीतीर्थ ॥ गोकर्णशंखकर्णख्या
त ॥ स्नानाबरवेंमनोहर ॥ ४३ ॥ अयोध्यामथुराकांचीसी ॥ द्वारवतीगयेसी ॥ शालि
ग्रामतीर्थासी ॥ शंभलग्राममुक्तिक्षेत्र ॥ ४४ ॥ गोदावरीतटाकेसी ॥ योजनेंसहापरि
येसी ॥ तेथीलमहिमाआहेऐसी ॥ वाजपेययज्ञसमपुण्य ॥ ४५ ॥ सव्यापसव्यवेळांती
नी ॥ तटाकयात्राएकाग्रपणीं ॥ स्नानकरितांहोयज्ञानी ॥ महापातकीशुद्धहोय ॥ ४६ ॥
आणीकदोनीतीर्थेअसती ॥ प्रयागसमानअसेख्याती ॥ भीमेश्वरतीर्थह्मणती ॥ वंज
रासंगमप्रख्यात ॥ ४७ ॥ कुशतीर्थतर्पणबरवें ॥ तटाकयात्राद्वादशगांवें ॥ गोदावरीसं
गमाजावें ॥ षट्त्रिगुणेंशीकृच्छ्रफळ ॥ ४८ ॥ पूर्णनदीतटाकेसी ॥ चारीगावेंआचराहर्षी
॥ कृष्णावेणीतीरासी ॥ पंधरागांवेंतटाकयात्रा ॥ ४९ ॥ तुंगभद्रातीरबरवें ॥ तटाकया
त्रावीसगांवें ॥ पंपासरोवरस्वभावें ॥ अनंतमहिमापरियेसा ॥ ५० ॥ हरिहरक्षेत्रमहा

ख्याती ॥ समस्तदोषपरिहरती ॥ तैसीचअसेभीमरथी ॥ दहागांवतटाकयात्रा ॥५१॥ पांडु
रंगमातुलिंग ॥ क्षेत्रबरवेंपुरीगाणग ॥ तीर्थेंअसतीतेथेंचांगें ॥ अष्टतीर्थेंमनोहर ॥ ५२ ॥ अम
रजासंगमांत ॥ कोटितीर्थअसेतेथ ॥ वृक्षतेथेंअसेअश्वत्थ ॥ कल्पवृक्षतोचिजाणा ॥ ५३ ॥ त
याअश्वत्थासंमुखेसी ॥ नृसिंहतीर्थपरियेसी ॥ तयाउत्तरभागेसी ॥ वाराणसीतीर्थअसे ॥
॥ ५४ ॥ तयापूर्वभागेसी ॥ तीर्थेंपापविनाशी ॥ तदनंतरपरियेसी ॥ रुद्रमदतीर्थअसे ॥५५॥
चक्रतीर्थअसेएक ॥ केशवदेवविनायक ॥ कोटितीर्थविशेष ॥ मन्मथतीर्थपुढेंअसे ॥ ५६ ॥ क
लेश्वरदेवस्थान ॥ असेतेथेंगांधारभुवन ॥ ठावअसेअनुपमजाण ॥ सिद्धमुनीगाणगापूर ॥
॥ ५७ ॥ तेथेंजेजनअनुष्ठानकरिती ॥ त्वरितकामनासर्वपावती ॥ कल्पवृक्षअसेयेती ॥ का
यनोहेमनकामना ॥ ५८ ॥ कांकिणीसंगमअसेबरवें ॥ भीमातीरक्षेत्रनांवें ॥ अनंततीर्थपु
ण्यस्वभावें ॥ प्रयागासमानअसेदेखा ॥ ५९ ॥ तुंगभद्रावरदानदी ॥ संगमस्नानतपोनि
धी ॥ मलप्रभासंगमीं आधीं ॥ पापेंजातीशतजन्मांचीं ॥ ६० ॥ निवृत्तिसंगमींअसेख्याती॥
ब्रह्महत्यानाशहोती ॥ जावेंतुह्मींतेथेंत्वरिती ॥ श्रीगुरुह्मणतीशिष्यांसी ॥ ६१ ॥ सिंहराशी
बृहस्पती ॥ येतांतीर्थेंसंतोषती ॥ समस्तांठायींभागीरथी ॥ येऊनीऐक्यहोतसे॥ ६३ ॥कन्या
गतींकृष्णेसी॥त्वरितयेतीभागीरथी ॥ तुंगभद्रातुळागतीं ॥ सुरनदीप्रवेशा ॥६३॥ कर्कराशीं

---

१ गाणगापुर २ उत्तम ३ श्रीगुरू ४ येते ५ गंगातुलाराशीस गुरु आलाह्मणजे तुंगभद्रेच्या ठिकाणी येते

सूर्ययेतां ॥ मलप्रभाकृष्णासंयुतां ॥ सर्वजनस्नानकरिता ॥ ब्रह्महत्यापापेंजाती ॥ ६४ ॥ भी
माकृष्णासंगमेसी ॥ स्नानकरितांपरियेसी ॥ सातजन्मविप्रवंशीं ॥ उपजेनरपरियेसा ॥ ६५ ॥
तुंगभद्रासंगमदेख ॥ त्याहुनीफळत्रिगुणीअधिक ॥ निवृत्तिसंगमएेक ॥ चतुर्गुणतयाहूनी ॥
॥ ६६ ॥ पाताळगंगेचियेस्नानीं ॥ मल्लिकार्जुनदर्शनीं ॥ पुण्यषड्गुणतयाहूनी ॥ पुनरावृत्तित
यासीनाहीं ॥ ६७ ॥ लिंगालयींपुण्यद्विगुण ॥ समुद्रकृष्णासंगमींअगण्य ॥ कावेरीसंगमींपं
धरागुण ॥ स्नानकरामनोभावें ॥ ६८ ॥ ताम्रपर्णीयेणेंपरी ॥ पुण्यअसेस्नानमात्रीं[1] ॥ कृतमा
लानदीतीरीं ॥ सर्वपापपरिहरे ॥ ६९ ॥ पयस्विनीआणिक ॥ भवनाशनीअतिविशेष ॥ स
र्वपापेंहरतीएेक ॥ समुद्रस्कंधदर्शनें ॥ ७० ॥ शेषाद्रिक्षेत्रश्रीरंगनाथ ॥ पद्मनाभश्रीमदनंत ॥
पूजाकरोनिजावेंत्वरित ॥ तृणामल्लक्षेत्रासी ॥ ७१ ॥ समस्ततीर्थेंसमान ॥ असेआणीककुंभको
ण ॥ कन्याकुमारीदर्शन ॥ मच्छतीर्थीस्नानकरा ॥ ७२ ॥ पक्षतीर्थअसेबरवें ॥ रामेश्वरधनुष्य
कोटीनामें ॥ कावेरीतीर्थबरवें ॥ रंगनाथसन्निध ॥ ७३ ॥ पुरुषोत्तमचंद्रकुंडेसी ॥ कोटितीर्थ
परियेसी ॥ महाळक्ष्मीकोल्हापुरासी ॥ दक्षिणकाशीकरवीर ॥ ७४ ॥ तयासन्निधअसेब
रवा ॥ कोल्हग्रामींनरसिंहदेव ॥ परमात्मासदाशिव ॥ तोचिअसेप्रत्यक्ष ॥ ७५ ॥ भिलव
डीकृष्णातीरीं ॥ शक्तिअसेभुवनेश्वरी ॥ तेथेंतपकरितीजरी ॥ तोचिईश्वरींएेक्यहोय ॥ ७६ ॥

---

[1] स्नानें करुनच

वरुणासंगमीं असेबरवें ॥ तेथेंतुह्मींमनोभावें ॥ स्नानकरामार्कंडेयनांवें ॥ संगमेश्वरपूजावा ॥
॥ ७७ ॥ ऋषेश्वरांचेआश्रम ॥ कृष्णातीरींअसतीउत्तम ॥ स्नानेंलाभे[1]ज्ञानोत्तम ॥ तयासन्निध
कृष्णेच्या ॥ ७८ ॥ पुढेंकृष्णाप्रवाहांत ॥ अमरापूरप्रख्यात ॥ पंचगंगासंगमींस्नात ॥ प्रयागा
हूनिअधिकपुण्य ॥ ७९ ॥ अखिलतीर्थतयास्थानीं ॥ तपकरितीसकळमुनी ॥ सिद्धहोतीखरि
तज्ञानी ॥ अनुपम्यक्षेत्रपरियेसा ॥ ८० ॥ ऐसेंप्रख्याततयेस्थानीं ॥ अनु[2]ष्ठितांदिवसतिनी ॥
अखिलाभीष्टपावोनी ॥ पावतीखरितपरमार्थ ॥ ८१ ॥ युगालयतीर्थबरवें ॥ दृष्टीपडतांमु
क्तव्हावें ॥ शूर्पालयतीर्थनांवें ॥ पुढेंअसेपरियेसा ॥ ८२ ॥ विश्वामित्रऋषिख्याती ॥ तप
स्थानभगवती ॥ तेथेंसमस्तदोषजाती ॥ मलप्रभासंगमीं ॥ ८३ ॥ कपिलऋषीविष्णुमूर्ती
प्रसन्नतयासीगायत्री ॥ श्वेतशृंगीप्रख्याती ॥ उत्तरवाहिनीकृष्णाअसे ॥ ८४ ॥ तयास्थानीं
स्नानकरितां ॥ काशीहुनीअधिकता ॥ एकमंत्रतेथेंजपतां ॥ कोटीगुणफळअसे ॥ ८५ ॥
आणिकअसेतीर्थबरवें ॥ केदारेश्वरपहावें ॥ त्रिपुरींदत्तात्रेयदेवें ॥ वासकेलासनातनें ॥
॥ ८६ ॥ कायसांगूंतीर्थथोरी ॥ प्रख्यातअसेमणिगिरी ॥ सप्तऋषींप्रीतीकरी ॥ तपकेलेंब
हुतदिवस ॥ ८७ ॥ वृषभाद्रिकल्याणनगर ॥ तीर्थेंअसतीअपरंपार ॥ नहोयसंसारये[3]झार
तयाक्षेत्राआचरावें ॥ ८८ ॥ अहोमहाबळाचेंदर्शन ॥ साठयज्ञपुण्यजाण ॥ श्रीगिरीचेपाह

---

१ उत्तमज्ञान प्राप्ती होय २ अनुष्ठानकरितां ३ संसारीं जन्ममरण न होय

तांचरण ॥ नाहींजन्ममागुता ॥ ८९ ॥ समस्ततीर्थैंभूमीवरी ॥ आचरावींपरिवारीं ॥ रज
स्वलासरिताहोतांजरी ॥ स्नानकरितांदोषहोय ॥ ९० ॥ संक्रांतीकर्काटकधरूनी ॥ त्यजा
वेंतुह्मींमासद्दोनी ॥ नदीतीरींवासकरोनी ॥ रहातांत्यासींदोषनाहीं ॥ ९१ ॥ तयामध्येंवि
शेष ॥ त्यजावेतीनदिवस ॥ नदीरजस्वलाखास ॥ महानद्दीयेपरी ॥ ९२ ॥ भागीरथीगौ
तमीसी ॥ चंद्रभागासिंधुनदीसी ॥ नर्मदाशरयूपरियेसी ॥ वर्जावेंतुह्मींदिवसतिन्हीं ॥
॥ ९३ ॥ ग्रीष्मकाळींसर्वनदींस ॥ रजस्वलादोषदहादिवस ॥ वापीकूपतटाकास ॥ एकरा
त्रवर्जावें ॥ ९४ ॥ नवेंउदकज्यादिवसीं ॥ तयाओळखारजस्वलाऐसी ॥ स्नानकरितांमहा
दोषी ॥ येणेंपरीवर्जावें ॥ ९५ ॥ साधारणतुह्मासी ॥ सांगितलींतीर्थैंपरियेसी ॥ जेंजेंपहा
लदृष्टीसी ॥ विधिपूर्वकआचरावें ॥ ९६ ॥ ऐकोनिश्रीगुरूचेंवचन ॥ शिष्यसकळकरितीन
मन ॥ गुरुनिरोपघेऊन ॥ निघतीशिष्यसकळिक ॥ ९७ ॥ सिद्धह्मणेनामधारकासी ॥ नि
रोपघेऊनीश्रीगुरूपासीं ॥ शिष्यगेलेयात्रेसी ॥ राहिलेश्रीगुरूगौप्यरूपें ॥ ९८ ॥ ह्मणेस
रस्वतीगंगाधर ॥ पुढीलकथेचाविस्तार ॥ ऐकतांहोयमनोहर ॥ सकळाभीष्ठेंसाधती॥९९॥
ब्रह्मरसाचीगोडी ॥ सेवितीजेघडोघडी ॥ त्यांसिहोईआवडी ॥ साधेलरितपरमार्थ ॥१००॥
गुरुचरित्रकामधेनु ॥ श्रोतेहोवोनीसावधानु ॥ जेऐकतीभक्तजनु ॥ लाधतीचारिपुरुषार्थ ॥
॥ १०१ ॥ इतिश्रीगु०तीर्थयात्रानिरूपणंनामपंचदशोऽध्यायः ॥ १५ ॥

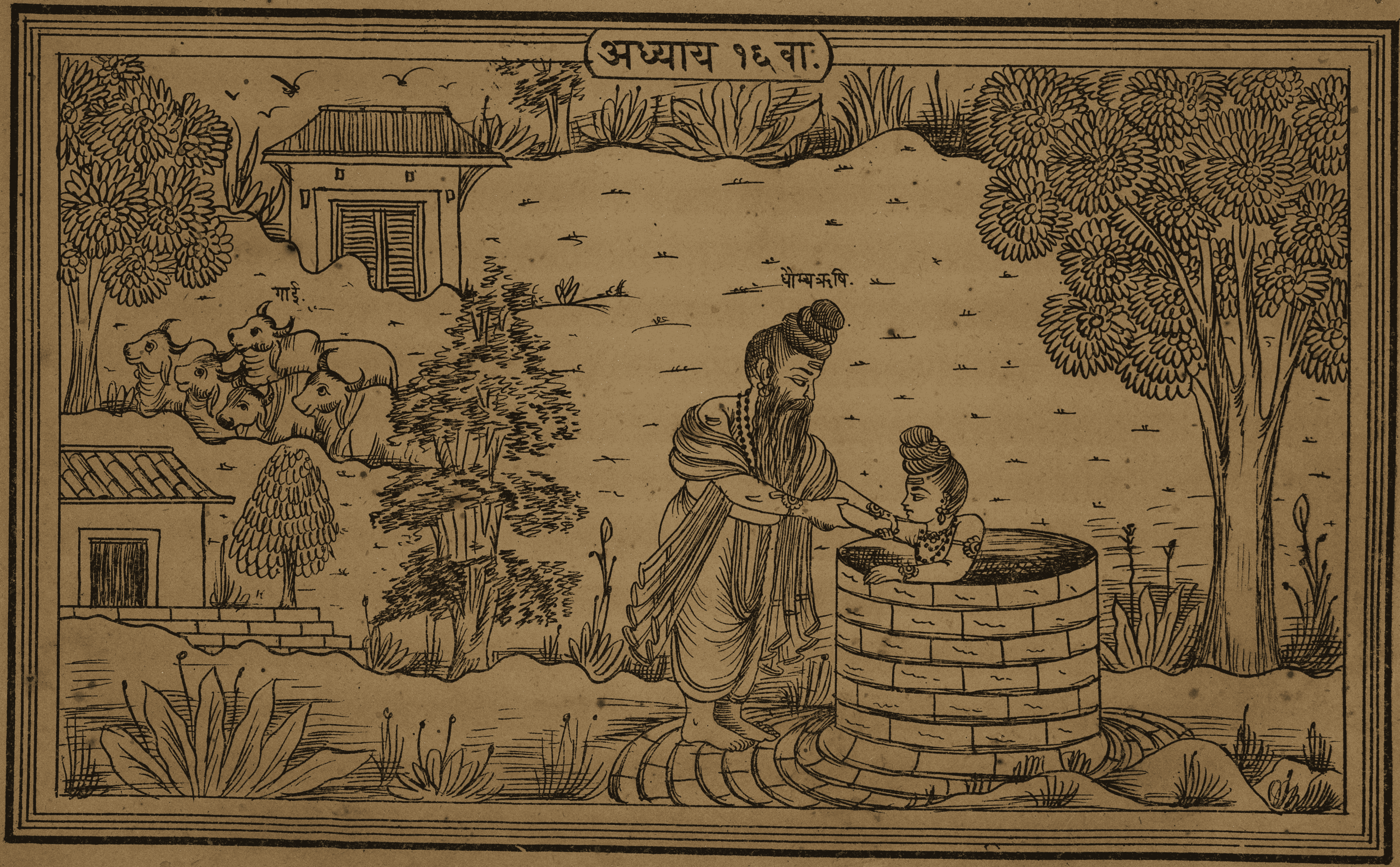
अध्याय १६ वा.
गाई.
धौम्यऋषि.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ विनवीशिष्यानामांकित ॥ सिद्धयोग्यातेंपुसत ॥ सांगास्वामीवृत्तांत ॥ गुरुचरित्रविस्तारोनी ॥ १ ॥ श्रीगुरुगेलेयात्रेसी ॥ राहिलेकोणगुरूपासीं ॥ पुढीलकथावर्तलीकैसी ॥ विस्तारोनीसांगपां ॥ २ ॥ ऐकोनीशिष्याचीवाणी ॥ संतोषीझालेसिद्धमुनी ॥ धन्यशिष्यशिरोमणी ॥ गुरुभक्तानामधारका ॥ ३ ॥ अविद्यामायासुषुप्तींत ॥ निजलेंहोतेंमाझेंचित्त ॥ तुजलागींझालेंजागृत ॥ ज्ञानज्योतीउदयमज ॥ ४ ॥ तूंचिमाझाप्राणसखा ॥ ऐकशिष्यानामधारका ॥ तुजकरितांजोडलोंसुखा ॥ गुरुचरित्रआठवलें ॥ ५ ॥ अज्ञानतिमिरउष्णांत ॥ पीडोनिआलोंकष्टत ॥ सुधामृतसागरांत ॥ त्वांमातेंलोटिलें ॥ ६ ॥ त्वांकेलेंउपकारासी ॥ संतुष्टझालोंमानसीं ॥ पुत्रपौत्रींतूंनांदसी ॥ दैन्यनाहींतुझेमनीं ॥ ७ ॥ गुरुकृपेचातूंबाळक ॥ तुजमानितीसकळलोक ॥ संदेहनधरितांघेकांभाक ॥ अष्टैश्वर्यैंनांदसी ॥ ८ ॥ गुरुचरित्रकामधेन ॥ सांगेनतुजविस्तारोन ॥ श्रीगुरुराहिलेगौप्यगुण ॥ वैजेश्वरसन्निधानीं ॥ ९ ॥ समस्ततीर्थैंशिष्यांसी ॥ स्वामिनिरोपिलेंपरियेसीं ॥ होतोंआपणगुरुमूर्तीपासीं ॥ सेवाकरूनअनुक्रमें ॥ ॥ १० ॥ संवत्सरयेकतयास्थानीं ॥ अंबाआरोग्यभवानी ॥ होतेश्रीगुरुगौप्यहोवोनी ॥ स्थानबरवेंमनोहर ॥ ११ ॥ असतांतेथेंवर्तमानीं ॥ आलाब्राह्मणएकमुनी ॥ श्रीगुरूतेंदेखोनी ॥ नमनकेलेंभक्तिभावें ॥ १२ ॥ माथाठेवोनीचरणावरी ॥ स्तोत्रेंकरीपरोपरी ॥ स्वामीमातेंतारींता

रीं ॥ अज्ञानसागरींबुडालों ॥१३॥ तपकरितोंबहुदिवस ॥ स्थिरनव्हेचिमानस ॥ याचिकारणेंज्ञानास ॥ नदिसेमार्गआह्मासी ॥१४॥ ज्ञानाविणेंतपास ॥ वृथाहोतीसायास ॥ तुह्मांदेखतांमानस ॥ संतोषलेंस्वामियां ॥ १५ ॥ गुरुसेवाबहुदिवस ॥ केलीनाहींसावकाश ॥ याचिकारणेंमानस ॥ स्थिरनोहेस्वामियां ॥ १६ ॥ तूंतारकविश्वासी ॥ ह्मणूनमातेंभेटलासी ॥ उपदेशकरावाआह्मासी ॥ ज्ञानहोईलत्वरितमज ॥ १७ ॥ ऐकोनिमुनीचेंवचन ॥ श्रीगुरुपुसतीहांसोन ॥ पातलेंकेवींमुनिपैण ॥ गुरुविणेंसांगमज ॥ १८ ॥ ऐसेंपुसतांश्रीगुरुमूर्ती ॥ मुनीच्याडोळांअश्रुयेती ॥ दुःखेंदाटलाअमितचित्तीं ॥ ऐसेंस्वामीगुरुराया ॥ १९ ॥ गुरुहोताआपणासीएक ॥ अतिनिष्ठुरत्याचेंवाक्य ॥ मातेंगांजिलेंअनेक ॥ अकृत्यसेवासांगमज ॥ २० ॥ नसांगेवेदशास्त्राध्ययन ॥ तर्कभाष्यादिव्याकरण ॥ ह्मणेतुझेंअंतःकरण ॥ स्थिरनोहेअद्यापी ॥ २१ ॥ ह्मणोनिसांगेआणिककांहीं ॥ आपुलेंमनस्थिरनाहीं ॥ नऐकेंत्याचेंवाक्यकांहीं ॥ आणिककोपेमजवरी ॥ २२ ॥ याकारणेंबहुदिवसीं ॥ होतोंतयागुरुपासीं ॥ बोलेमातेंनिष्ठुरेसीं ॥ कोपोनिआलोंतयावरी ॥ २३ ॥ ऐकोनित्याचेंवचन ॥ श्रीगुरुमूर्तिहास्यवदन ॥ ह्मणतीकैसाब्राह्मण ॥ आत्मघातकीतूंहोसी ॥ २४ ॥ एखादामूर्खआपुलेघरीं ॥ मळंविसर्जीदेहावरी ॥ आपुलेंअदृष्टंऐसेपरी ॥ ह्मणोनिसांगेसकळिकां ॥ २५॥ तैसें

---

१ मन २ जगाचा ३ तपस्वीपणा ४ करण्यास अशक्य ५ विष्ठा ६ प्रारब्ध

तुझें अंतःकरण ॥ आपुलें नासिक छेदून ॥ पुढिल्यातें[1] अपशकुन ॥ करणार होसी तूंचि एक ॥
॥ २६ ॥ न विचारिसी आपुले गुण ॥ तूतें होय कैंचें ज्ञान ॥ गुरुद्रोही तूंचि जाण ॥ अल्पबुद्धी परि
येसा ॥ २७ ॥ आपुले गुरूचे गुण दोष ॥ सदा उच्चार करिसी हर्ष ॥ ज्ञान कैंचें होय मानस ॥ स्थि
र केवीं होय आतां ॥ २८ ॥ जवळी असतां निधानू[2] ॥ कां हिंडावें रानोरानू ॥ गुरु असतां कामधेनू
॥ त्यजोनि आलासि आह्मापासीं ॥ २९ ॥ गुरुद्रोही जो कवण नर ॥ त्यासी नाहीं इहपर[3] ॥ ज्ञा
न कैंचें होय तो नर ॥ दिवांभीता[4] सारिखाची ॥ ३० ॥ जो जाणे गुरूची सोय[5] ॥ वेदशास्त्रादि ला
त होय ॥ तो सर्वज्ञ शीघ्र होय ॥ गुरु संतुष्ट होता ती ॥ ३१ ॥ संतोष होतां श्रीगुरुसी ॥ अष्टसि
द्धी त्याच्या दासी ॥ क्षण न लागतां परियेसीं ॥ वेदशास्त्रें त्यासी साध्य ॥ ३२ ॥ ऐसीं ऐकोनि गु
रुवाणी ॥ माथा ठेवी त्याचे चरणीं ॥ विनवीतसे करजोडुनी ॥ करुणावचनें करूनियां ॥ ३३ ॥
जय जयाजी जगद्गुरू ॥ निर्गुण तूंचि निर्विकारू ॥ ज्ञानसागर अपरंपारू ॥ उद्धारावें आपणातें
॥ ३४ ॥ अज्ञानमायावेष्टोन ॥ नेणों गुरु असे कवण ॥ सांगा स्वामी प्रकाशोन ॥ ज्ञान होय आप
णासी ॥ ३५ ॥ कैसा गुरु ओळखावा ॥ कोणेपरी आहे सेवा ॥ प्रकाश करोनि सांग देवा ॥ विश्व
वंद्या गुरुमूर्ती ॥ ३६ ॥ जेणें माझें मन स्थिरू ॥ होवोनि ओळखे श्रीगुरू ॥ ऐसा करणें उपकारू ॥
ह्मणोनि चरणीं लागला ॥ ३७ ॥ करुणावचन ऐकोनी ॥ श्रीगुरु ह्मणती ऐक मुनी ॥ तूतें सांगेन

---

१ पुढेयेणारास २ ठेवा ३ इहलोकपरलोक ४ घुबडपक्ष्यासारिखा ५ भक्तिपूर्वकसेवा

विस्तारोनी ॥ गुरुसेवाविधान ॥३८॥ श्रीगुरुह्मणतीऐकमुनी ॥ गुरुह्मणजेजनकजननी ॥ उ
पदेशकर्त्ताआहेकोणी ॥ तोचिजाणापरमगुरू ॥३९॥ गुरुहारिहरविरिंचिजाण ॥ स्वरूपेंतो
चीनारायण ॥ मनकरूनीनिर्वाण ॥ सेवाकरावीभक्तीनें ॥ ४० ॥ एतंदर्थकथाएक ॥ सांगे
नतेंतत्परऐक ॥ आंदिपर्वींअसेदेख ॥ गुरुसेवाभक्तिभावें ॥ ४१ ॥ द्वारावतीतीर्थपारियेसीं ॥
विप्रएकधौम्यऋषी ॥ तिघेशिष्यहोतेत्यासी ॥ वेदाभ्यासकरावया ॥ ४२ ॥ एकअरुणपां
चाळ ॥ दुसराबैदकेवळ ॥ तिसराउपमन्युबाळ ॥ सेवाकरितीविद्येलागीं ॥४३॥ पुर्वींगुरूची
ऐसीरीती ॥ शिष्यकैंरींसेवाघेती ॥ अंतःकरणत्याचेंपहातीं ॥ कैसेंनिर्वाणशिष्याचें ॥ ४४ ॥
पाहोनियांअंतःकरण ॥ असेभक्तीनिर्वाण ॥ कृपाकरितीतत्क्षण ॥ मनकामनापुरविती ॥४५॥
ऐसाधौम्यऋषिभला ॥ तयाअरुणापाचारिला ॥ एकेदिवसींनिरोपदिधला ॥ ऐकाद्विजाएक
चित्तें ॥ ४६ ॥ शिष्यासीह्मणेधौम्यमुनी ॥ आजिलांजावोनिरानीं ॥ वृंत्तीसद्यावेंतडागपाणीं ॥
जंवरभूमितृप्तहोय ॥४७॥ असेवृत्तीतळेखालीं ॥ तेथेंपेरिलीअसेसाळी ॥ उदकनेवोनीतेथें
घालीं ॥ शीघ्रह्मणेशिष्यासीं ॥ ४८ ॥ ऐसागुरुनिरोपहोतां ॥ गेलाशिष्यधांवतां ॥ झालातडा
कातेंपाहातां ॥ कालवाथोरवाहतसे ॥४९॥ जेथेंउदकवाहत ॥ अतिदरारागर्जत ॥ वृत्तीभूमि
उन्नत ॥ उदककेवींचढेंपाहे ॥ ५० ॥ ह्मणेआतांकायकरूं ॥ कोपतीआतांमातेंगुरू ॥ उद

---

१ याविषयींची २ तींकथातत्परहोवून ३ भारताच्याआदिपर्वांन ४ शिष्याच्याहातून ५ निश्चय ६ शेतास

कजातसेदरारू ॥ केवींबांधूंह्मणतसे ॥५१॥ आणोनियांशिलादगड ॥ बांधिताहोयउदकाआड ॥ पाणीजातसेघड्डाड ॥ जातीपाषाणवाहोनियां ॥५२॥ प्रयत्नकरितांनानापरी॥कांहींकेल्यानचढेवारी॥ह्मणेदेवाश्रीगुरुहरी॥कायकरूंह्मणतसे॥५३॥मगआपणमनींविचारी ॥ गुरूचेशेतींनचढेपाणींजरीं ॥ प्राणत्यजीननिर्धारीं ॥ गुरूचेवृत्तीनिमित्त ॥५४॥ निश्चयकरूनीमानसीं ॥ मनींध्यातश्रीगुरूसी ॥ ह्मणेकायआतांउपाययासीं ॥ योजूनीप्रयत्नकरावा ॥५५॥ उदकाचेप्रवाहांत ॥ घालितांपाषाणजातावाहत ॥ आपणआडपडोंह्मणत ॥ निर्धारिलेंतयेवेळीं ॥५६॥ हातींदरडीधरीदृढें ॥ पायठेवीदुसरीकडे॥झालाआपणउदकाआड ॥ मनींश्रीगुरुध्यातसे ॥ ५७ ॥ ऐसाशिष्यशिरोमणी ॥ निवारणकरीतत्क्षणीं ॥ वृत्तीकडेगेलेंपाणी ॥ प्रवाहाचेंअर्धदेखा ॥५८॥ अर्धेंपाणीजैसेंतैसें ॥ वाहतसेनित्यसरिसें॥तयामध्येंशिष्येंकैसें ॥ बुडविलेंअंगआपुलें ॥५९॥ ऐसाशिष्यतयास्थानीं ॥ बुडालाअसेप्रवाहपाणीं॥गुरूचोवृत्तिझालीधणी[6]॥उदकेंपूर्णपरियेसा ॥६०॥ त्याचागुरुधौम्यमुनी॥विचारकरीअंतःकरणीं ॥ दिवसगेलाअस्तमानीं ॥ अद्यापिशिष्यनयेचो ॥६१॥ ऐसेंमनींविचारित ॥ गेलाआपणवृत्तींत ॥ झालेंअसेउदकबहुत ॥ संतोषलाबहुमुनी ॥ ६२ ॥ नदेखेशिष्यतयेवेळीं ॥ ह्मणोनिमारितसेआरोळी ॥ किंवाभक्षिलेंव्याघ्रव्यांळीं ॥ कोठेंआहेसीह्मणतसे ॥ ६३ ॥

---

१ उदक २ दृढनिश्चयकेला ३ तृणलताइत्यादिकरान ४ सततसारिखें ५ प्रवाहाच्यापाण्यांत ६ तृप्त ७ सर्पांनीं

ऐसेंमनींविचारित ॥ उंचस्वरेंबोभाटत ॥ अरेशिष्याऐसेंह्मणत ॥ प्रेमभावेंबोलावी ॥ ६४ ॥
येणेंपरीकरुणावचनीं ॥ पाचारीतसेधौम्यमुनी ॥ शब्दपडेशिष्यकानीं ॥ मगतेथोनिनिघा
ला ॥६५॥ येवोनियांश्रीगुरूसी ॥ नमनकेलेंभावेंसीं ॥ धौम्यमुनीमहाऋषी ॥ आलिंगोनि
यांआश्वासिला ॥६६॥ वरदीधलातयेवेळीं ॥ ऐकशिष्यास्तोममौळी ॥ तूतेंसकळविद्याआ
ली ॥ वेदशास्त्रादिव्याकरण ॥६७॥ ऐसेंह्मणतांतत्क्षणीं ॥ झालाविद्यावंतज्ञानी ॥ लागत
सेगुरुचरणीं ॥ भक्तिभावेंकरोनियां ॥६८॥ कृपानिधीधौम्यमुनी ॥ आपुल्याआश्रमांतनेवो
नी ॥ निरोदिधलासंतोषोनी ॥ विवाहआतांकरींह्मणे ॥ ६९ ॥ निरोपघेवोनीशिष्यराणा ॥
गेलाआपुल्यास्वस्थाना ॥ आणिकशिष्यदोघेजाणा ॥ होतेतयागुरुजवळी ॥७०॥ दुसरा
शिष्यबैदजाणा ॥ गुरूचींकरीशुश्रूषणा ॥ त्याच्यापहावयाअंतःकरणा॥धौम्यगुरुह्मणतसे
॥ ७१ ॥ धौम्यह्मणेशिष्यासी ॥ सांगेनऐकतुजसी ॥ तुवांजावोनअहर्निशीं ॥ वृत्तिआमु
चीरक्षावी ॥७२॥ रक्षूनियांवृत्तीसीं ॥ आणावेंधान्यघरासी ॥ ह्मणतांशिष्यअतिहर्षीं ॥ गे
लातयावृत्तीकडे ॥ ७३ ॥ वृत्तीपिकेजोंवरी ॥ अहोरात्रींकष्टकरी ॥ रात्रहोतांअवसरीं ॥
आलाआपुल्यागुरूपासीं ॥ ७४ ॥ सांगताझालाश्रीगुरूपासीं ॥ ह्मणेवृत्तीभरलीराशीं ॥
आतांआणावयाघरासी ॥ कायनिरोपह्मणतसे ॥ ७५ ॥ मगह्मणेधौम्यमुनी ॥ बारेशि

---

१ आपुल्यागृहीं

ष्याशिरोमणी ॥ कष्टकेलेबहुरानीं ॥ आतांधान्यआणावें ॥ ७६ ॥ ह्मणोनिदेतीएकगाडा
॥ तयाजुंपोनियांरेडा ॥ येणेंपरीघेवोनिगाडा ॥ आलाशेताजवळिक ॥ ७७ ॥ दोनखंडी
साळीसी ॥ भरलीशिष्येंगाडियासीं ॥ एकीकडेरेडियासीं ॥ जुंपोनिओढीआपणदेखा ॥ ७८ ॥
रेडाचालेशीघ्रेंसी ॥ नओढवेतयासरसी ॥ मगआपुलेकंठासी ॥ बांधिताझालाजूंदेखा ॥
॥ ७९ ॥ संत्राणेंतयासरसी ॥ चालताझालामार्गासी ॥ रेडारुतलाचिखलासीं ॥ आपुलेबळें
ओढीतसे ॥ ८० ॥ चिखलींरुतलारेडाह्मणोनी ॥ चिंताकरीबहुमनीं ॥ आपणओढीसत्राणीं
॥ गळांफांसपडेतैसा ॥ ८१ ॥ सोडोनियांरेडयासी ॥ काढिलागाडाबाह्यप्रदेशीं ॥ ओढितां
आपणगळाफांसीं ॥ पडूनिप्राणत्यजूंपाहे ॥ ८२ ॥ इतुकेंहोतांनिर्वाणीं ॥ संमुखपातलाधौम्य
मुनी ॥ त्याशिष्यातेंपाहोनी ॥ कृपाअधिकउपजली ॥ ८३ ॥ सोडोनियांशिष्यातें ॥ आलिंगोनी
करुणाबहुतें ॥ वरदिधलाबहुमतातें ॥ संपन्नतूंचिवेदशास्त्रीं ॥ ८४ ॥ वरदेतांतत्क्षणासीं ॥ सर्व
विद्याआलीतयासी ॥ निरोपघेवोनीगेलाघरासी ॥ शिष्यबैदपरियेसा ॥ ८५ ॥ तिसराशिष्यउ
पमन्युजाण ॥ सेवेविपर्यीबहुगुण ॥ गुरुसेवाशुश्रूषण ॥ बहुकरीपरियेसा ॥ ८६ ॥ त्यासीबहु
तआहार ॥ ह्मणोनिविद्यानाहींस्थिर ॥ त्यासीविचारीगुरुवर ॥ कायउपायकरावा ॥ ८७ ॥ त्या
सीह्मणेधौम्यमुनी ॥ तूतेंसांगेनऐकेंकानीं ॥ नित्यगोधनेंनेवोनी ॥ रक्षणकरींवनामध्यें ॥ ८८ ॥

---

१ मोठ्याशर्थीनें

ऐसेंह्मणतांतत्क्षणीं ॥ नमनकेलेंत्याचेचरणीं ॥ गुरेंनेवोनियांरानीं ॥ तींचारिलींबहुतदिवस
॥ ८९ ॥ क्षुधालागलीआपणासीं ॥ शीघ्रआणिलींघरासी ॥ कोपेगुरुतयासी ॥ ह्मणेशीघ्रये
तोसिकां॥९०॥सवितांजायअस्तमानीं ॥ तंववरीगुरेंअसोंदेरानीं॥येणेंपरीप्रतिदिनीं॥ वर्ता
वेंबांह्मणतसे ॥९१॥अंगीकारोनीशिष्यराणा ॥ गुरेंघेवोनीगेलावना॥क्षुधाक्रांतहोवोनियां
जाणा ॥ चिंतितअसेश्रीगुरूसी ॥ ९२॥ चरतीगुरेंनदीतीरीं ॥ आपणतेथेंस्नानकरी ॥ तयाज
वळीघरेंचारी ॥ असतीविप्रआश्रमतेथें ॥ ९३ ॥ जाऊनियांतयास्थानासी ॥ भिक्षामागूनक
रीभोजनासी ॥ मगरक्षीगोधनांसी ॥ प्रतिदिवसींयापरी ॥ ९४ ॥ नित्यकरीयेणेंपरी ॥ रक्षू
नीआणीगुरेंघरीं ॥ वर्ततअसतांनिरंतरीं ॥ धौम्यमुनीपुसतसे ॥९५॥ गुरुह्मणेशिष्यासी ॥
तूंनित्यगाउपवासी ॥ तुझादेहदिसेपुष्टीसीं ॥ कवण्यागुणेंहोतसे ॥ ९६ ॥ ऐकोनिगुरूचें
वचन ॥ सांगेशिष्यउपमन्य ॥ भिक्षाकरूनीभोजन ॥ विप्रांघरींतेथेंदेखा ॥ ९७॥ भोजनक
रूनीप्रतिदिवसीं ॥ गुरेंचारोनियेतोंनिशी ॥ श्रीगुरुह्मणतीतयासी ॥ आह्मांसांडोनिकेविंभु
क्तो ॥ ९८ ॥ भिक्षामागोनिप्रतिदिसीं ॥ आणोनिद्यावीघरासी ॥ मागुतीजावेंगुरांपाशीं ॥ घे
वोनियावेंनिशिकाळीं ॥ ९९ ॥ गुरुनिरोपेंयेरेंदिवसीं ॥ नेलींगुरेंरानासी ॥ मागेभिक्षानित्य
जैसी ॥ दिधलीठेवोनीघरांत ॥ १०० ॥ घरींतयातेंभोजन ॥ कधींनहोयपरिपूर्ण ॥ पुनःजा

---

१ सूर्य २ च्यार ३ भोजन ४ दुसरे

वोनिआपण ॥ भिक्षाकरूनिजेवितसे ॥ १ नित्यभिक्षावेळदोनी ॥ पहिलींदेवोनीसदनीं ॥
दुसरीआपणभक्षोनी ॥ काळऐसाकंठितसे ॥ २ ॥ येणेंपरीक्रमितकाळ ॥ वर्ततांझालामहा
स्थूळ ॥ एकेदिवसींगुरुकृपाळ ॥ पुसतसेशिष्यातें ॥ ३ ॥ शिष्यसांगेवृत्तांत ॥ जेणेंआपुली
क्षुधाशमत ॥ नित्यभिक्षामागत ॥ वेळदोनीह्मणतसे ॥ ४ ॥ एकवेळघरासी ॥ आणोनिदे
तोंप्रतिदिवसीं ॥ दुसरीभिक्षास्वयेंसीं ॥ करितोंभोजनआपण ॥ ५ ॥ ऐसेंह्मणतांधौम्यमु
नी ॥ त्याशिष्यावरीकोपोनी ॥ ह्मणेभिक्षावेळदोनी ॥ आणोनीघरींदेईंकां ॥ ६ ॥ गुरुनि
रोपींयेणेंपरी ॥ दोनीभिक्षादेवोनिघरीं ॥ कैसाशिष्यनिर्धारी ॥ मनींक्लेशनकरीच ॥ ७ ॥
गुरेंसहितरानांत ॥ असेशिष्यक्षुधाक्रांत ॥ गोवत्सअसेस्तनपीत ॥ देखतसेतयासीं ॥ ८ ॥
स्तनपीतवासरासी ॥ उच्छिष्टगळेसंधीसीं ॥ वायांजातसेभूमीसीं ॥ ह्मणोनिजवळपैंगेला ॥
॥ ९ ॥ आपणअसेक्षुधाक्रांत ॥ ह्मणोनिगेलाधांवत ॥ पसरोनियांदोनीहात ॥ धरीउच्छि
ष्टक्षीरदेखा ॥ १० ॥ ऐसेंक्षीरपानकरी ॥ तेणेंआपणउदरभरी ॥ दोनीवेळभिक्षाघरीं ॥ दे
तसेभावभक्तीनें ॥ ११ ॥ अधिकपुष्टझालाआपण ॥ ह्मणेगुरुअवलोकुन ॥ पाहोंयाचेंशरी
ररक्षण ॥ कैसास्थूळहोतसे ॥ १२ ॥ मागुतीपुसेतयासीं ॥ कवणेरीतिपुष्टपरियेसी ॥ सां
गेआपुलेवृत्तांतासी ॥ उच्छिष्टक्षीरपानकरितों ॥ १३ ॥ ऐकोनिह्मणेशिष्यासी ॥ मतिहा

---

१ घालवीतअसे

निहोयउच्छिष्टेंसी ॥ दोषअसेबहुवसीं ॥ भक्षूंनकोह्मणतसे ॥ १४ भक्षूंनकोह्मणेगुरू ॥ नित्य
नाहींतयाआहारू ॥ दुसरेदिवसींक्षुधितयेरू ॥ कायकरूंह्मणतसे ॥ १५ ॥ येणेंपरीगुरें
सहित ॥ जातहोतारानांत ॥ गळतहोतेंक्षीरबहुत ॥ एकरुईच्याझाडासी ॥ १६ ॥ ह्मणेबरें
असेक्षीर ॥ उच्छिष्टनव्हेनिर्धार ॥ पानें[2]करूंतृप्तोदर ॥ ह्मणोनितेथेंबैसला ॥ १७ ॥ पानें
तोडोनींद्रोणकरी ॥ तयामध्येंक्षीरें[3]भरी ॥ घेतहोताधरणीवरी ॥ तंवभरिलेंडोळयांत ॥१८॥
तेणेंगेल्यादृष्टीदोनी ॥ हिंडतसेरानोरानीं ॥ गुरेंनदिसतीनयनी ॥ ह्मणोनिचिंताकरीतसे॥
॥ १९ ॥ काष्ठेंनाहींअक्षहीन ॥ चिंताकरीतसेगोधना ॥ गुरेंपाहोंजातांराना ॥ पडलाएका
आडांत[6] ॥ २० ॥ पडोनियांआडांत ॥ चिंताकरीअत्यंत ॥ गुरेंगेलींआतांसत्य ॥ गुरुबोले
लमजलागीं ॥ २१ ॥ पडलाशिष्यतयेस्थानीं ॥ दिवसगेलाअस्तमानीं ॥ चिंताकरीधौम्य
मुनी ॥ अजूनिशिष्यनयेची ॥ २२ ॥ ह्मणोनिगेलारानासी ॥ देखेतेथेंगोधनासी ॥ शिष्य
नाहींह्मणोनिक्लेशीं ॥ दीर्घस्वरेंपाचारी ॥ २३ ॥ पाचारितांधौम्यमुनी ॥ ध्वनीपडलीशिष्यका
नीं ॥ प्रत्युत्तरदेतांतत्क्षणीं ॥ जवळीगेलाकृपाळू ॥ २४ ॥ ऐकोनियांवृत्तांत ॥ उपजेकृपाअत्यं ॥ अ
श्विनौदेवस्तवींह्मणत ॥ निरोपदीधलातयेवेळीं ॥ २५ ॥ गुरुनिरोपेंतयेवेळीं ॥ अश्विनौदेवांध्या
यमनीं ॥ दृष्टीआलीदोनीनयनीं ॥ आलागुरुसंमुख ॥ २६ ॥ येवोनियांश्रीगुरूसी ॥ नमन

---

१ तोशिष्य २ प्राशनानें ३ चीक ४ भूमीवर ५ काठी ६ विहिरीत

करीभक्तीसी ॥ स्तुतीकरीबहुवसीं ॥ शिष्योत्तमतयेवेळीं ॥ २७ ॥ संतोषोनीधौम्यमुनी ॥
तयाशिष्याआलिंगोनी ॥ ह्मणेशिष्याशिरोमणी ॥ तुष्टलोंतुझियाभक्तीसी ॥ २८ ॥ प्रस
न्नहोवोनीशिष्यासी ॥ हस्तस्पर्शमस्तकासी ॥ वेदशास्त्रेंतत्क्षणेंसी ॥ आलींतयाशिष्या
सी ॥ २९ ॥ गुरुह्मणेशिष्यासी ॥ जावेंआपुल्याघरासी ॥ विवाहकरूनीसुखेंसी ॥ नांद
तअसाह्मणतसे ॥ ३० ॥ होईलतुझीबहुकीर्ती ॥ शिष्यहोतीबहुजगतीं ॥ उत्तंकनामवि
ख्याती ॥ शिष्यतुझापरियेसीं ॥ ३१ ॥ तोचितुझियेदक्षिणेंसीं ॥ आणीलकुंडलेंपरियेसीं ॥
जिंकोनियांशेषासी ॥ कीर्तिवंतहोईल ॥ ३२ ॥ जन्मेजयराजासी ॥ तोचकरीलउपदेशा
सी ॥ मारवीलसर्पासी ॥ यागकरूनीपरियेसा ॥ ३३ ॥ तोउत्तंकजाऊन ॥ पुढेंकेलासर्पय
ज्ञ ॥ जन्मेजयातेंप्रेरून ॥ समस्तसर्पमारविले ॥ ३४ ॥ ख्यातीझालीत्रिभुवनांत ॥ तक्षकं
आणिलाइंद्रासहित ॥ गुरुकृपेचेंसामर्थ्य ॥ ऐसेंअसेपरियेसा ॥ ३५ ॥ जोअसेगुरुद्वेषक ॥
त्यासींकैंचापरलोक ॥ अंतींहोयकुंभीपाक ॥ गुरुद्रोहपातकरासी ॥ ३६ ॥ संतुष्टकरितांगु
रूसी ॥ कायनसाधेतयासी ॥ वेदशास्त्रज्ञानराशी ॥ लाधेक्षणनलागतां ॥ ३७ ॥ ऐसेंजा
णोनीमानसीं ॥ वृथाहिंडेअविद्येसीं ॥ जाईंआपुल्यागुरूपासीं ॥ तोंचितुजतारील ॥ ३८ ॥
त्याचेंमनसंतुष्टभूत ॥ तुजमंत्रसाध्यत्वरित ॥ मनकरूनीनिश्चित ॥ त्वरितजायह्मणतीदेखा
॥ ३९ ॥ ऐसाश्रीगुरुनिरोपदेतां ॥ विप्रझालाअतिज्ञाता ॥ चरणावरीठेविलामाथा ॥ वि

नवीतसेतयेवेळीं ॥ ४० ॥ जयजयाजीगुरुमूर्ती ॥ तूंचिसाधनपरमार्थी ॥ मातेंनिरोपिलेंप्रीती ॥ तत्वबोधकृपेनें ॥ ४१ ॥ गुरुद्रोहीआपणसत्य ॥ अपराधघडलेमजअमित ॥ गुरूचें दुखविलेंचित्त ॥ आतांकेवींसंतुष्टे ॥ ४२ ॥ सुवर्णादिलोहसकळ ॥ भिन्नहोतांसांधवेल ॥ होतांभिन्नमुक्ताफळ ॥ केवींपुन्हाऐक्यहोय ॥ ४३ ॥ अंतःकरणभिन्नझालेंअसतां ॥ प्रयासअसेऐक्यकरितां ॥ ऐसेंमाझेंमनअसतां ॥ कायउपयोगवांचूनी ॥ ४४ ॥ ऐसेंशरीरमाझेंद्रोही ॥ कायउपयोगवांचूनही ॥ जीविताचीआशानाहीं ॥ प्राणत्यजीनगुरुपासीं ॥ ॥ ४५ ॥ ऐसेपरीश्रीगुरूसी ॥ विनवीब्राह्मणअतिहर्षी ॥ नमूनिनिघेवैराग्येसी ॥ निश्चय केलाप्राणत्यजूं ॥ ४६ ॥ अनुतप्तझालातोब्राह्मण ॥ निर्मळझालेंअंतःकरण ॥ अग्निलागतांजैसेंतृण ॥ भस्महोयतत्क्षणीं ॥ ४७ ॥ जैसीकार्पासरासी ॥ वन्हिलागतांपरियेसीं ॥ जळोनिजायत्वरितेसी ॥ तैसेंतयासीझालें ॥ ४८ ॥ याकारणेंपापासी ॥ अनुतप्त[1]होतांपरियेसी ॥ क्षालनहोईलत्वरितेसी ॥ शतजन्मींचेंपापजाय ॥ ४९ ॥ निर्वाणरूपद्विजवर ॥ निघालात्यजूंकलेवर ॥ ओळखिलेगुरुवर ॥ पाचारिलेंतयांसी ॥ ५० ॥ बोलावोनियांविप्रासी ॥ निरोपदेतीकृपेसी ॥ नकरींचिंतातूंमानसीं ॥ गेलेतुझेदुरितें[2]दोष ॥ ॥ ५१ ॥ वैराग्यउपजलेंतुझेमनीं ॥ दुष्कृत[3]गेलेंजळोनी ॥ एकाचित्तेंकरूनी ॥ स्मरीं

---

[1] पश्चात्ताप [2] पाप [3] पाप

आपुलेगुरुचरण ॥ ५२ ॥ तयेवेळींश्रीगुरूसी ॥ नमनकेलेंचरणासी ॥ जगद्गुरूतूंचिहोसी ॥ त्रयमूर्तीअवतार ॥ ५३ ॥ तवकृपाहोयजरी ॥ पापेंकैंचींशरीरीं ॥ उदयहोतांतमारी[1]॥अंधकारकोविंराहे ॥ ५४ ॥ ऐशियापरीश्रीगुरूसी ॥ स्तुतिकरीभक्तीसी ॥ रोमांचउठलेअंगासी ॥ सद्गदितकंठझाला ॥ ५५ ॥ निर्मळमनेसींतयेवेळीं ॥ माथाठेवीचरणकमळीं ॥ विनवीतसेकरुणाबहाळी ॥ तारिंतारिंश्रीगुरुराया ॥५६॥ निर्वाणदेखोनीअंतःकरणीं॥मस्तकींठेवीदक्षिणपाणी[2]॥ज्ञानझालेंतत्क्षणीं ॥ तयाब्राह्मणासोपरियेसा॥५७॥वेदशास्त्रतात्काळ॥मंत्रास्त्रेंआलींसकळ॥प्रसन्नझालेगुरुदयाळ॥कायन्यूनत्याविप्रासी ॥५८॥ परीसलागतांलोहासी ॥ होयसुवर्णबावन्नकसी ॥ तैसेंतयाब्राह्मणासी ॥ ज्ञानझालेंपरियेसा॥५९॥आनंदझालाब्राह्मणासी॥श्रीगुरुनिरोपितीतयासी॥आमुचेंवाक्यपरियेसीं॥जायत्वरितगुरुजवळी॥६०॥जावोनियांगुरूपासीं ॥ नमनकरीभावेंसी ॥ संतोषहोईलभरवसीं ॥ तोंचिआपणसत्यमानी ॥ ॥ ६१ ॥ ऐसेपरीगुरुमूर्ती ॥ तयाब्राह्मणासबोधिती ॥ निरोपघेऊनियांत्वरिती ॥ गेलाआपुल्यागुरूपासीं ॥ ६२ ॥ निरोपदेऊनीब्राह्मणासी ॥ श्रीगुरुनिघालेपरियेसीं ॥ आलेभिल्लवडीग्रामासी ॥ भुवनेश्वरीसन्निध ॥ ६३ ॥ कृष्णापश्चिमतटाकेसी ॥ औदुंबरवृक्षपरियेसी ॥ श्रीगुरुस्वामीराहिलेगुप्तेसी ॥ एकचित्तेंपरियेसा ॥ ६४ ॥ सिद्धह्मणेनामधारकासी ॥

---

१ सूर्याचा २ हस्त

राहिलेश्रीगुरुभिल्लवडीसी ॥ महिमावाढलीबहुवसीं ॥ प्रख्यातगेलेसांगोन ॥ ६५ ॥ ह्मणोनिसरस्वतीगंगाधर ॥ सांगेगुरुचरित्रविस्तार ॥ ऐकतांहोयमनोहर ॥ सकळाभीष्टेंसाधती ॥ ६६ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्र ॥ विवेकबोधेंशिष्यपवित्र ॥ गुरुभजनेंपवित्र ॥ सर्वविद्यापावले ॥ १६७ ॥ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रपरमकथाकल्पतरौ ॥ श्रीनृसिंहसरस्वत्युपाख्यानेसिद्धनामधारकसंवादेगुरुशुश्रूषणंनामषोडशोऽध्यायः ॥ १६ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

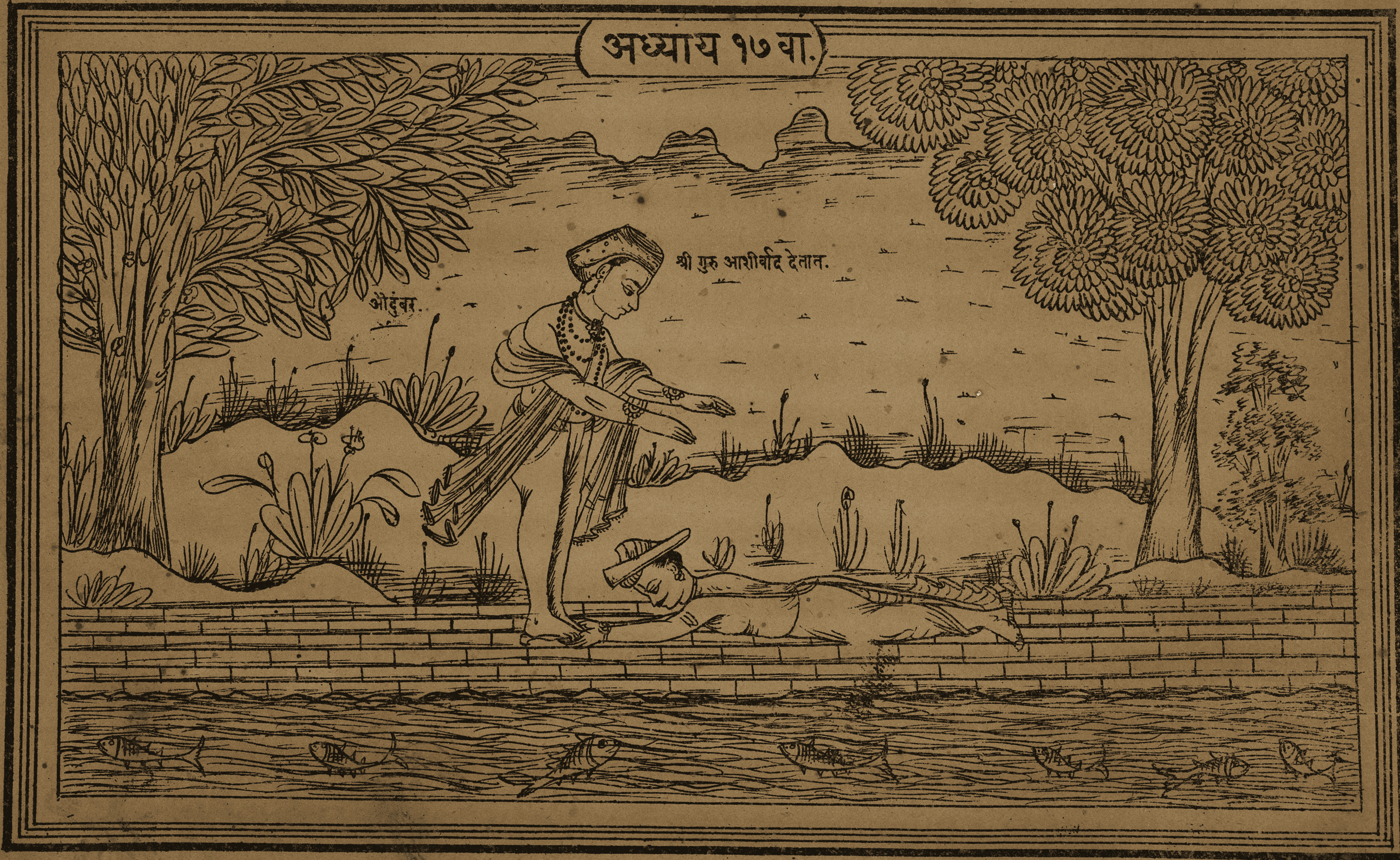
अध्याय १७ वा.
श्री गुरु आशीर्वाद देतात.
ओदुंबर.

श्रीगणेशायनमः ॥   ॥ ऐकाशिष्यानामकरणी ॥ तूंगुरुभक्तशिखामणी ॥ तुझीभक्तीगुरुच
रणी ॥ लीनहोयनिर्धारें ॥ १ ॥ पर्जन्ययेतांपुढारा ॥ जैसायेतोसुचिन्हवारा ॥ सद्गुरुकृपादै
न्यहरा ॥ ऐकेंश्रीगुरुचरित्र ॥ २ ॥ असेंचरित्रकामधेनुजाण ॥ सांगतोंतुजविस्तारोन ॥ ए
कचित्तेंकरूनिमन ॥ ऐकशिष्यानामधारका ॥ ३ ॥ कृष्णावेणीतटाकांसी ॥ भुवनेश्वरीपश्चि
मेसी ॥ औदुंबरवृक्षापासीं ॥ राहिलेगुरुपरियेसा ॥ ४ ॥ गौप्यरूपेंअसतीगुरू ॥ ठावअसे
अंगोचरू ॥ अनुष्ठानधुरंधरू ॥ चातुर्मास्ययेणेंपरी ॥ ५ ॥ सिद्धस्थानअसेगहन ॥ भुवनेश्व
रीसन्निधान ॥ विशेषगुरुराहिलेह्मणोन ॥ उत्कृष्टमहिमावाढलाअसे ॥ ६ ॥ ऐकोनिसिद्धा
च्यावचना ॥ नामधारककरीनमना ॥ श्रीगुरुपरमात्माजाणा ॥ कांराहिलेंगौप्यरूपें ॥ ७ ॥
कायत्यांसीतपोद्देश ॥ भिक्षामागणेंकांयहर्ष ॥ हासंदेहमाझ्यामानसास ॥ यातेंनिवारींदा
तारा ॥ ८ ॥ ऐकशिष्यानामधारका ॥ भिक्षामागणेंपिनाका ॥ आणिकसांगेनऐका ॥ दत्ता
त्रेयागुरुमूर्तीसी ॥ ९ ॥ कृपासागरदत्तात्रेयमूर्ती ॥ भिक्षुकरूपीअसेदिसती ॥ भक्तजनसंग्रहा
र्थी ॥ तीर्थयात्रेसीहिंडती ॥ १० ॥ अनुपमतीर्थें[1]मही[2]वर ॥ असतीगौप्यअपार ॥ श्रीगुरुमूर्तीपरो
पकार ॥ प्रगटकरीभक्तांलागीं ॥ ११ ॥ भक्तजनउद्धारार्थ ॥ तीर्थेंहिंडेश्रीगुरुनाथ ॥ गौप्यव्हाव
याकारणार्थ ॥ समस्तयेवोनीमागती ॥ १२ ॥ लपवितांदिनकरासी ॥ केवींलपेतेजोरासी ॥ क

---

१ अदृश्य २ पृथ्वीचेठायीं

स्तूरींठेवितांगौप्येसी ॥ सुगंधकेवींगौप्यहोय॥ १३॥ आणीकसांगेनतुजप्रती ॥ कल्पवृक्षजे
वींजगती ॥ जेथेंराहेतयाक्षिती ॥ कल्पिलेंफळदेतसे॥१४॥याकारणेंतयास्थानीं॥ सांगेनतुज
विस्तारोनी ॥ प्रगटझालेगुरुमुनी ॥ एकचित्तेंपरिसा ॥ १५ ॥ करवीरक्षेत्रनगरांत ॥ ब्राह्मण
एकवेदरत ॥ शास्त्रपुराणेंविख्यात ॥ सांगेसकळविद्वज्जना ॥ १६ ॥ आद्यंवेदीअसेआपण ॥
जाणेतर्कव्याकरण ॥ आन्हिकाप्रमाणेंआचरण ॥ कर्ममार्गींरतअसे ॥ १७ ॥ त्यासींझाला
एकसुत ॥ मतिमंदअसेउपजत ॥ मातापितासमस्त ॥ गेलींमरोनीतयाचीं ॥ १८ ॥ दिवस
मासवर्द्धतांबाळ ॥ वर्षेंसातझालींकेवळ ॥ व्रतबंधकरितीनिश्चळ ॥ तयाद्विजकुमराचा ॥१९॥
नयेस्नानसंध्यातयासी ॥ गायत्रीमंत्रपरियेसी ॥ वेदकैंचामूर्खासी ॥ पशुसमानझालासे ॥
॥ २० ॥ जेसांगतीअध्ययन ॥ आपणशिकेनाजाउन ॥ तावन्मात्रशिकतांजाण ॥ लोकनिं
देप्रवर्त्तले ॥ २१ ॥ तयाग्रामींचेद्विजजन ॥ निंदाकरितीआपण ॥ विप्रकुळींजन्मून ॥ विद्यान
येतुजलागीं ॥ २२ ॥ तुझापिताज्ञानवंत ॥ वेदशास्त्रअभिज्ञात ॥ त्याच्यापोटींकैसासुत ॥
उपजलासीदगडापरी ॥ २३ ॥ जळोजळोतुझेंजिणें ॥ पित्याच्यानांवाआणिलेंउणें ॥ पोट
बांधुनिपाषाणें ॥ बावीतळींरिघेनासिकां ॥२४॥ जन्मोनियांसंसारीं॥ वृथाझालासीपशुपरी
॥तुजगतीयमपुरीं॥ आचारहीनवर्त्तसी॥२५॥ज्यासीं असेविद्याएक॥तोचिमनुष्यांमाजीअ

---

१ ऋग्वेदी २ जाणणारा

धिक ॥ जैसाचिंतामणीदेख ॥ तैसीविद्यापरियेसा ॥ २६ ॥ ज्याचेहृदयीं असेविद्या ॥ त्यासींसकळभोगसदां ॥ यशस्वीहोयसुखसंपदा ॥ समस्तांमध्येंपूज्यतोची ॥ २७ ॥ एकाद्यासमर्थीविदेशासी ॥ जाईनरविद्याभ्यासी ॥ पूजाकरितीत्यासी ॥ विदेशहोयस्वदेश ॥ ॥ २८ ॥ श्रेष्ठअसेलवयथोर ॥ विद्यानाहींअपूज्यनर ॥ अश्रेष्ठअसेलएकादाजर ॥ विद्याअसतांपूज्यहोय ॥ २९ ॥ ज्यासींनाहींसहोदर[१] ॥ तयासींविद्याभ्रातर[२] ॥ सकळिकांवंद्यहोयनर ॥ विद्यागुणऐसाअसे ॥ ३० ॥ जयासींअसेविद्याबहुत ॥ तोचिहोयज्ञानवंत ॥ ज्याचियादेहींदैवत ॥ पूजाघेईसकळांपासीं ॥ ३१ ॥ एकादेसमईराजाधिपतीसी ॥ समस्तवंदितीतयासी ॥ राजाहीआपणहर्षी ॥ विद्यावंतापूजीतसे ॥ ३२ ॥ ज्याचेघरींनाहींधन ॥ त्यासींविद्याअसेधन ॥ विद्याशिकावयाचेंकारण ॥ हेंचिअसेजाणपां ॥ ३३ ॥ ऐकूनीतयाचें वचन ॥ ब्रह्मचारीकरीनमन ॥ स्वामीनिरोपिलेंज्ञान ॥ विद्याभ्यासकरावया ॥ ३४ ॥ जन्मांतरींपूर्वीआपण ॥ केलेंनाहींविद्यादान ॥ नयेविद्यायाचिकारण ॥ कायकरूंह्मणतसे ॥ ३५ ॥ ऐसाआपणदोषी ॥ जरीअसेलउपाययासी ॥ उद्धरावेंजीकृपेंसी ॥ निरोपावेंदातारा ॥ ३६ ॥ परिसोनीसकळब्राह्मण ॥ सांगतीतयासींबहुजन ॥ होईलपुढेंजनन[३] ॥ तधीं[४]येईलविद्यातूतें ॥ ३७ ॥ तुजकैंचाविद्याभ्यास ॥ पशुकेवळनरविशेष ॥ भिक्षामागूनिउदरपोष ॥ असेंरेमू

---

१ भ्राता २ बंधू ३ जन्म ४ तेव्हां

खांकुळनाशका ॥ ३८ ॥ ऐसेंनीचोत्तरेंसी ॥ बोलतीद्विजलोकत्यासी ॥ वैराग्यधरोनीमान
सीं ॥ निघालाअसेअरण्यांत ॥ ३९ ॥ मनींझालाखेदेंखिन्न ॥ ह्मणेआतांत्यजीनप्राण ॥
समस्तठेवितीदूषण ॥ कायउपयोगवांचूनियां ॥ ४० ॥ जळोजळोआपुलेंजिणें ॥ पशुझा
लोंमतिहीनें ॥ आतांवांचोनीकायकरणें ॥ ह्मणोनिनिघालावैराग्यें ॥ ४१ ॥ भिल्लवडीग्रा
मासी ॥ आलातोनरपरियेसीं ॥ अन्ननघेउपवासी ॥ पातलानिशीदैववशें ॥ ४२ ॥ जेथें
असेजगन्माता ॥ भुवनेश्वरीविख्याता ॥ तेथेंपावलात्वरिता ॥ करीदर्शनदेवीचें ॥ ४३ ॥
नकरीस्नानसंध्यादेख ॥ अपारकरीतसेदुःख ॥ देवद्वारासंमुख ॥ धरणेंघेतलेंतयानें ॥ ४४ ॥
येणेंपरीदिवसतीन्हीं ॥ निर्वाणमनकरूनी ॥ अन्नोदकत्यजूनी ॥ बैसलाहोतातोद्विज ॥
॥ ४५ ॥ नोहेस्वप्नत्यालागोनी ॥ ह्मणोनीकोपेतोबहुमनीं ॥ ह्मणअंबाभवानी ॥ कांउपे
क्षिसीमजलागीं ॥ ४६ ॥ आक्रंदोनीतयेवेळीं ॥ शस्त्रेंघेउनीप्रबळी ॥ आपुलीजिव्हा
तात्काळीं ॥ छेदोनिवाहेतिचेचरणीं ॥ ४७ ॥ जिव्हावाहोनिअंबेसी ॥ मागुतीह्मणेंपरिये
सी ॥ जरीतूंमजउपेक्षिसी ॥ वाहीनशिरतुझेचरणीं ॥ ४८ ॥ ऐसेंनिर्वाणमानसीं ॥ क्रमितां
झालोअसेनिशी ॥ स्वप्नझालेंतयासी ॥ ऐकासमस्तश्रोतेहो ॥ ४९ ॥ ऐकबाळाब्रह्मचारी
आक्रोशसीआह्मावरी ॥ असेकृष्णापश्चिमतीरीं ॥ त्वरितजायतयेस्थानीं ॥ ५० ॥ औ
दुंबराचेवृक्षातळीं ॥ असेतापसीमहाबळी ॥ अवतारपुरुषचंद्रमौळी ॥ तुझीवांछापुरवी

ल ॥ ५१ ॥ ऐसेंस्वप्नतयासी ॥ झालेंअभिनवपरियेसीं ॥ जाग्रतहोतांतत्क्षणेंसीं ॥ निघालातेथोनीब्राह्मण ॥ ५२ ॥ निघालाविप्रत्वरित ॥ पळतगेलाप्रवाहांत ॥ सादरलक्षितांचितेथ ॥ देखताझालाश्रीगुरूसी ॥ ५३ ॥ चरणावरीठेवोनियांमाथा ॥ अत्यंतस्तोत्रझालाकरिता ॥ श्रीगुरुमूर्तीसंतोषतां ॥ आश्वासीततयेवेळीं ॥ ५४ ॥ श्रीगुरुमूर्तीसंतोषती ॥ माथांहस्तठेविती ॥ ज्ञानझालेंतयाप्रती ॥ जिव्हाआलीतात्काळिक ॥ ५५ ॥ जैसामानससरोवरास ॥ वायंसजायपरियेस ॥ तोहोयराजहंस॥तैसेंझालेंविप्रातें ॥ ५६ ॥ चिंतामणिसंपर्केंसीं ॥ सुवर्णत्वयेईलोहासी ॥ मृत्तिकापडतांजांबूनदासी ॥ सुवर्णजेवींहोयऐका ॥ ५७॥ तैसेंतयाब्राह्मणासी ॥ स्पर्शतांगुरुचरणासी ॥ आलीसकळविद्यात्यासी ॥ वेदशास्त्रतर्कभाष्य ॥ ५८ ॥ सिद्धह्मणेनामधारका ॥ श्रीगुरुमहिमाऐकनिका[३] ॥ जेजेस्थानींवासदेखा ॥ तेथेंमहिमाऐसीअसे ॥ ५९ ॥ ह्मणोनीसरस्वतीगंगाधर ॥ सांगेगुरुचरित्रविस्तार ॥ ऐकतांहोयमनोहर ॥ सकळाभीष्टेंसाधती ॥ ६० ॥ इतिश्रीगुरुचरित ॥ मूर्खासिझालेंज्ञानप्राप्त॥ तेचिकथावर्णिलीयेथ ॥ श्रीगुरुप्रसादें ॥ ६१ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रेसिद्धनामधारकसंवादेद्विजोद्धरणंनामसप्तदशोऽध्यायः ॥ १७ ॥ श्रीगुरुदत्तात्रेयार्पणमस्तु ॥ ओंव्यांचीसंख्या ६१

---

१ काक २ स्पर्शें ३ बरवा

अध्याय १८ वा.

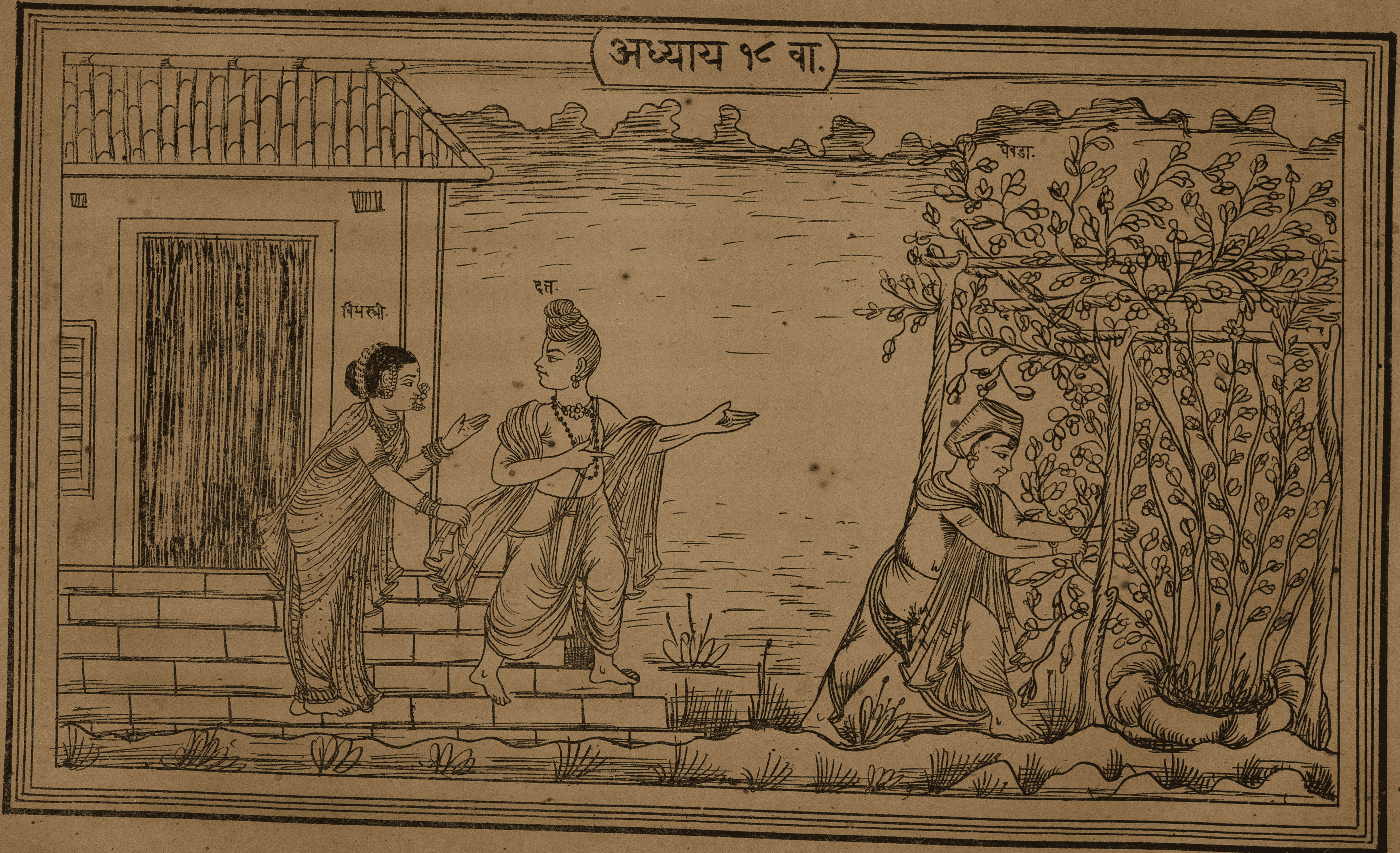
विप्रस्त्री.
दत्त.
पेवडा.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ जयजयाजीसिद्धमुनी ॥ तूंतारकभवार्णी ॥ सुधारसआमुचेश्रवणीं ॥ पूर्णकेलादातारा ॥ १ ॥ गुरुचरित्रकल्पतरुवन ॥ ऐकतांनधायेमाझेमन ॥ कांक्षा[3]पावेअंतःकरण ॥ कथामृतऐकावया ॥ १ ॥ ध्यानलागलेंश्रीगुरुचरणीं ॥ तृप्तिनोहेअंतःकरणीं ॥ कथामृतसंजीवनी ॥ आणीकनिरोपींदातारा ॥ ३ ॥ येणेंपरीसिद्धासी ॥ विनवीशिष्यभक्तीसी ॥ मस्तकठेवीचरणासी ॥ कृपाभांकीतयेवेळीं ॥ ४ ॥ शिष्यवचनऐकोनी ॥ संतोषलेसिद्धमुनी ॥ सांगतातविस्तारोनी ॥ ऐकाश्रोतेएकचित्तें ॥५॥ ऐकाशिष्यशिखामणी ॥ धन्यधन्यतुझीवाणी ॥ तुझीभक्तिगुरुचरणीं ॥ तल्लीनझालोनिश्चयें ॥ ६ ॥ तुजकरितांआह्मांसी ॥ ऐक्यझालेंपरियेसीं ॥ गुरुचरित्रआद्यंतेसी ॥ स्मरणझालेंअवधारा ॥ ७ ॥ भिल्लवडीस्थानमहिमा ॥ निरोपिलेंअनुपमा ॥ पुढीलचरित्रउत्तमा ॥ सांगेनऐकएकचित्तें ॥ ८ ॥ क्वचित्काळतयेस्थानीं ॥ गुरुहोतेगौप्यहोवोनी ॥ प्रगटझालेह्मणोनी ॥ पुढेंनिघालेपरियेसा ॥ ९ ॥ वरुणासंगमअसेविख्यात ॥ दक्षिणवाराणसीह्मणत ॥ श्रीगुरुआलेअवलोकित ॥ भक्तानुग्रहकरावया ॥ १० ॥ पुढेंकृष्णातटाकांत ॥ श्रीगुरूतीर्थेंपावनकरित ॥ पंचगंगासंगमख्यात ॥ तेथेंराहिलेद्वादशाब्दें ॥ ११ ॥ अनुपमतीर्थमनोहर ॥ जैसेंअविमुक्तकाशीपूर ॥ प्रयागमानसतीर्थमनोहर ॥ ह्मणोनिराहिलेपरियेसा ॥ १२ ॥ कुरवपूरमहागहन ॥ कुरुक्षेत्रतेंचिजाण ॥

---

१ कानीं २ नतृप्तहोय ३ इच्छा ४ प्रार्थी ५ बारावर्षे

पंचगंगाकृष्णासंगम ॥ अतिउत्तमपरियेसा ॥ १३ ॥ कुरुक्षेत्रींजितुकेंपुण्य ॥ तयाहूनी
अधिकगुण ॥ तीर्थअसेअगम्य ॥ ह्मणोनिराहिलेश्रीगुरू ॥ १४॥ पंचगंगानदीतीर ॥
प्रख्यातअसेपुराणांतर ॥ पंचगंगाआहेथोर ॥ सांगेनऐकएकाचित्तें ॥ १५ ॥ शिवाभ
द्राभोगवती ॥ कुंभीनदीसरस्वती ॥ पंचगंगानामेंख्याती ॥ महापापेंसंहारक ॥ १६ ॥
ऐशाप्रख्यातपंचगंगा ॥ आल्याकृष्णेचियासंगा ॥ प्रयागाहूनिअसेचांगा ॥ संगमस्थान
मनोहर ॥ १७ ॥ अमरपूरह्मणोनिग्राम ॥ स्थानअसेअनुपम ॥ जैसाप्रयागसंगम ॥
तैसेंस्थानमनोहर ॥ १८ ॥ वृक्षअसेऔदुंबरू ॥ प्रख्यातजाणाकल्पतरू ॥ देवअसेअम
रेश्वरू ॥ तयासंगमींजाणपां ॥ १९ ॥ जैसीवाराणसीपुरी ॥ गंगाभागीरथीतीरीं ॥ पंच
नदीसंगमथोरी ॥ तत्समानपरियेसा ॥ २० ॥ अमरेश्वरसन्निधानीं ॥ आहेतचौसष्टयो
गिनी ॥ शक्तितीर्थनिर्गुणी ॥ प्रख्यातअसेपरियेसा ॥ २१ ॥ अमरेश्वरालिंगबरवें ॥
तयासीवंदोनीस्वभावें ॥ पूजितांनरेंअमरव्हावें ॥ विश्वनाथतोचिजाणा ॥ २२ ॥ प्रया
गींकरितांमाघस्नान ॥ जेंपुण्यहोयसाधन ॥ शतगुणहोयत्याहून ॥ एकस्नानेंपरियेसा ॥
॥ २३ ॥ सहजनदीसंगमांत ॥ प्रयागासमानविख्यात ॥ अमरेश्वरपरब्रह्मसत्य ॥ तया
स्थानींवसतसे ॥ २४ ॥ याकारणेंतयास्थानीं ॥ कोटितीर्थेंअसतीनिर्गुणी ॥ कृष्णावेण्याद
क्षिणवाहिनी ॥ त्यांसहितनिरंतर ॥ २५ ॥ अमिततीर्थेंतयास्थानीं ॥ सांगतांहोयविस्ता

रपुराणीं ॥ अष्टतीर्थेंअसतीगुणी ॥ तयाकृष्णाप्रवाहांत ॥ २६ ॥ उत्तरदिशेअसेदेखा ॥ वा
हेकृष्णापश्चिमाभिमुखा ॥ शुक्लतीर्थनामऐका ॥ ब्रह्महत्यापापेंजाती ॥ २७ ॥ औदुंबरस
न्निधेसीं ॥ तीनतीर्थेंपरियेसी ॥ एकाहूनिएकअधिकेसी ॥ तीर्थेंअसतीमनोहर ॥ २८ ॥ पा
पविनाशीकाम्यतीर्थ ॥ तिसरेंसिद्धवरदतीर्थ ॥ अमरेश्वरसन्निधार्थ ॥ अनुपमतीर्थेंअसती
पैं ॥ २९ ॥ पुढेंसंगमशतकुलांत ॥ प्रयागतीर्थअसेख्यात ॥ शक्तितीर्थअमरतीर्थ ॥ कोटि
तीर्थपरियेसा ॥ ३० ॥ तीर्थेंअसतीअपारी ॥ सांगतांग्रंथविस्तारी ॥ याकारणेंश्रीगुरुत्यापु
रीं ॥ राहिलेतेथेंद्वादशाब्दें ॥ ३१ ॥ कृष्णावेणीनदीदोनी ॥ पंचगंगामिळोनी ॥ सप्तनदीसमा
गमगुणी ॥ कायसांगोंमहिमात्यांचा ॥ ३२ ॥ ब्रह्महत्यादिपातकें ॥ जळोनिजातीस्नानेंएकें ॥
ऐसेंसिद्धस्थाननिकें[1] ॥ सकळाभीष्टेंहोतीतेथें ॥ ३३ ॥ कायसांगोंत्याचामहिमा ॥ आणीकद्या
वयानाहींउपमा ॥ दर्शनमात्रेंपुण्यकामा ॥ स्नानफळकायवर्णूं ॥ ३४ ॥ भक्तजनतारणार्थ ॥
असेतीर्थप्रख्यात ॥ राहिलेतेथेंश्रीगुरुनाथ ॥ ह्मणोनीप्रगटझाले ॥ ३५ ॥ साक्षात्असेकल्प
तरू ॥ स्वयंभूवृक्षअसेऔदुंबरू ॥ गौप्यहोतांअगोचरू ॥ राहिलेश्रीगुरुतयेस्थानीं ॥
॥ ३६ ॥ भक्तजनतारावेहाहेतं[2] ॥ ह्मणोनीतीर्थेंप्रख्यातकरित ॥ राहिलेतेथेंश्रीगुरुनाथ ॥ ह्म
णोनिप्रगटझालेजाणा ॥ ३७ ॥ असतांपुढेंवर्तमानीं ॥ भिक्षाकरावयाप्रतिदिनीं ॥ झालीअ

---

[1] चांगलें [2] हेतू

सतांमाध्यान्हीं ॥ जातीश्रीगुरुपरियेसा ॥ ३८ ॥ तयाग्रामींद्विजएक ॥ असेवेदाभ्यासक ॥
भार्यात्याचीपतिसेवक ॥ पतिव्रताशिरोमणी ॥ ३९ ॥ सुशीळअसेब्राह्मण ॥ शुष्कभिक्षाकरी
आपण ॥ कर्ममार्गआचरण ॥ असेसात्विकवृत्तीनें ॥ ४० ॥ तयाविप्रमंदिरांत ॥ असेवेलउन्न
त ॥ शेंगानिघतीघेवडयासीबहुत ॥ त्याणेंउदरपूर्तीकरीतसे ॥ ४१ ॥ एकाद्यादिवसींब्राह्मणा
सी ॥ चरुंनमिळेपरियेसी ॥ तयाशेंगांतेंरांधोनिहर्षी ॥ दिवसक्रमायेणेंपरी ॥ ४२ ॥ ऐसाब्रा
ह्मणदरिद्री ॥ याचकवृत्तींउदरभरी ॥ पंचमहायज्ञकुसरी ॥ अतिथिपूजीभक्तीनें ॥ ४३ ॥ भ
क्तिपूर्वकश्रीगुरूसी ॥ पूजाकरीनेमासीं ॥ घेवड्याच्याशेंगापरियेसीं ॥ करीशाखनैवेद्या ॥
॥ ४४ ॥ वर्ततांश्रीगुरुएकेदिवसीं ॥ तयाविप्रमंदिरासी ॥ गेलेआपणभिक्षेसी ॥ नेलेंविप्रेंभ
क्तीनें ॥ ४५ ॥ भिक्षाकरूनब्राह्मणास ॥ आश्वासितीअतिसंतोष ॥ गेलेतुझेदरिद्रदोष ॥
ह्मणोनिनिघतीतयेवेळीं ॥ ४६ ॥ तयाविप्रगृहांत ॥ जोहोतावेलउन्नत ॥ घेवडानामेंवि
ख्यात ॥ आंगणसर्ववेष्टिलें ॥ ४७ ॥ तयावेलाचेंबूडमूळ ॥ श्रीगुरुछेदितीतात्काळ ॥ टा
कोनीदेतीसमूळ ॥ गेलेआपणसंगमासी ॥ ४८ ॥ विप्रवनितातयेवेळीं ॥ दुःखकरितीपुत्र
सकळी ॥ ह्मणेपहाहोदैवबळी ॥ कैसेंदेवेंकेलेंआह्मां ॥ ४९ ॥ आह्मींतयायतीश्वरासी ॥
कायउपद्रवकेलात्यासी ॥ छेदिलेंआमुच्याग्रासासी ॥ टाकोनिदिल्हेंभूमीवरी ॥ ५० ॥

---

१ कोरान्न २ अन्न ३ तत्पर

ऐशापरीतीनारी ॥ दुःखकरीअनिवारी ॥ गुरुपतीयेणेंपरी ॥ ह्मणेप्रारब्धप्रमाण ॥ ५१ ॥
भ्रतारह्मणेतयेवेळीं ॥ जेंहोणारजयाकाळीं ॥ निर्माणकरीचंद्रमौळी ॥ तयाआधीन[1]विश्वजा
ण ॥ ५२ ॥ विश्वव्यापकनारायण ॥ उत्पत्तिस्थितिलयकारण ॥ पिपीलिकादिस्थूलजीवन
॥ समस्तांआहारकरीतसे ॥ ५३ ॥ आयुरन्नंप्रयच्छति ॥ ऐसेंबोलेवेदश्रुति ॥ पंचानना[2]आ
हारहत्ती ॥ केविंकरीतसेप्रत्यहीं ॥ ५४ ॥ चौऱ्याशींलक्षजीवांसी ॥ स्थूलसूक्ष्मसमस्तांसी ॥
निर्माणकेलेंआहारासी ॥ उत्पत्तिकेलीतदनंतर ॥ ५५ ॥ रंकरायाएकदृष्टी ॥ करूनिपो[4]षि
तोहेसृष्टी ॥ आमुचेंप्रारब्धअसेवोखटी[3] ॥ तैसेंफळआपणासी ॥ ५६ ॥ पूर्वजन्मींनिक्षेपण ॥
सुकृतदुष्कृतअसेजाण ॥ भोगणेंआपुलेंआपण ॥ पुढिलियावरीकायबोल ॥ ५७ ॥ आपु
लेंदैवअसतांउणें ॥ पुढिल्याबोलतीमूर्खपणें ॥ जेंपेरिलेंतेंभक्षणें ॥ कवणाबोलसांगेंमज ॥
॥ ५८ ॥ बोलठेविसीईश्वरासी ॥ आपुलेंअर्जितनविचारसी ॥ ग्रासघेतलाह्मणसी ॥ अवि
द्यामायावेष्टोनी ॥ ५९ ॥ तोतारकआह्मांसी ॥ ह्मणोनिआलाभिक्षेसी ॥ नेलेंआमुच्याद
रिद्रासी ॥ तोचितारीलअंतींआह्मां ॥ ६० ॥ येणेंपरीस्त्रियेसीं ॥ संबोधितपरियेसीं ॥ का
ढोनिवेलशाखेसी ॥ टाकिताझालागंगेंत ॥ ६१ ॥ तयावेलाचेंमूळजरीं ॥ जेंकांहोतेंआपुल्या
द्वारीं ॥ काढोनियांह्मणेद्विजवरी[5] ॥ खणिताझालात्याकाळीं ॥ ६२ ॥ काढितांवेलमूळासी ॥

---

[1] स्वाधीन [2] सिंहाला [3] वाईट [4] करून ठेवलेलें [5] द्विजश्रेष्ठ

लागलाकुंभनिधानेसीं ॥ आनंदझालाबहुवर्सी ॥ घेवोनिगेलाघरांत ॥ ६३ ॥ ह्मणोनिनव
लप्रवर्तलें ॥ यतीश्वरप्रसन्नझाले ॥ ह्मणोनिवेलासीतोडिलें ॥ निधानलाधलेंआह्मासी ॥
॥ ६४ ॥ नरनव्हेतोयोगेश्वर ॥ होयईश्वरीअवतार ॥ आह्मांभेटलादैन्यहर ॥ ह्मणतीच
लादर्शनासी ॥ ६५ ॥ जावोनीसंगमींगुरूपासीं ॥ पूजाकरितीभावेसीं ॥ वृत्तांतसांगीतला
तयासी ॥ तयेवेळींहर्षयुक्त ॥ ६६ ॥ श्रीगुरुह्मणतीतयासी ॥ तुह्मींहेंनसांगावेंकवणासी ॥
अखंडलक्ष्मीतुमचेवंशीं ॥ आह्मांप्रगटतांजाईल ॥ ६७ ॥ ऐशापरीद्विजासी ॥ सांगतीश्री
गुरुपरियेसीं ॥ सुखीअसावेंआपुल्यागृहासीं ॥ पुत्रपौत्रींनांदावें ॥ ६८ ॥ ऐसावरलाधोन
॥ गेलाघरींतोब्राह्मण ॥ श्रीगुरुकृपाऐसीजाण ॥ दर्शनमात्रेंदैन्यहरे ॥ ६९ ॥ ज्यासिहोई
लगुरुकृपा ॥ त्यासींकैंचेंदैन्यबापा ॥ कल्पवृक्षस्वयेंतापा ॥ केवींघडोंशकेल ॥ ७० ॥ दैवें
उणाअसेलनरू ॥ तेणेंभजावाश्रीगुरू ॥ तोचिपावेलपैलपारू ॥ पूज्यहोयसकळलोकां ॥
॥ ७१ ॥ जोकांभजेलश्रीगुरूतें ॥ इहपरसाधेतयातें ॥ अखंडलक्ष्मीसदनातें ॥ अष्टैश्वर्यें
नांदती ॥ सिद्धह्मणेनामधारकासी ॥ श्रीगुरुमहिमाआहेऐसी ॥ भजावेंमनोभावेंसीं ॥ का
मधेनुतुझेघरीं ॥ ७३ ॥ गंगाधराचानंदन ॥ सांगेश्रीगुरुचरित्रविस्तारोन ॥ पुढीलकथास्मृ
तपान ॥ ऐकाश्रोतेहोएकचित्तें ॥ ७४ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रामृत ॥ विवेकसारआयाचित ॥
विप्रदैन्यहरणयेथ ॥ कथानिरोपिली ॥ ७५ ॥ इतिश्रीनृ० अष्टादशोऽध्यायः ॥ १८ ॥

अध्याय १९ वा.

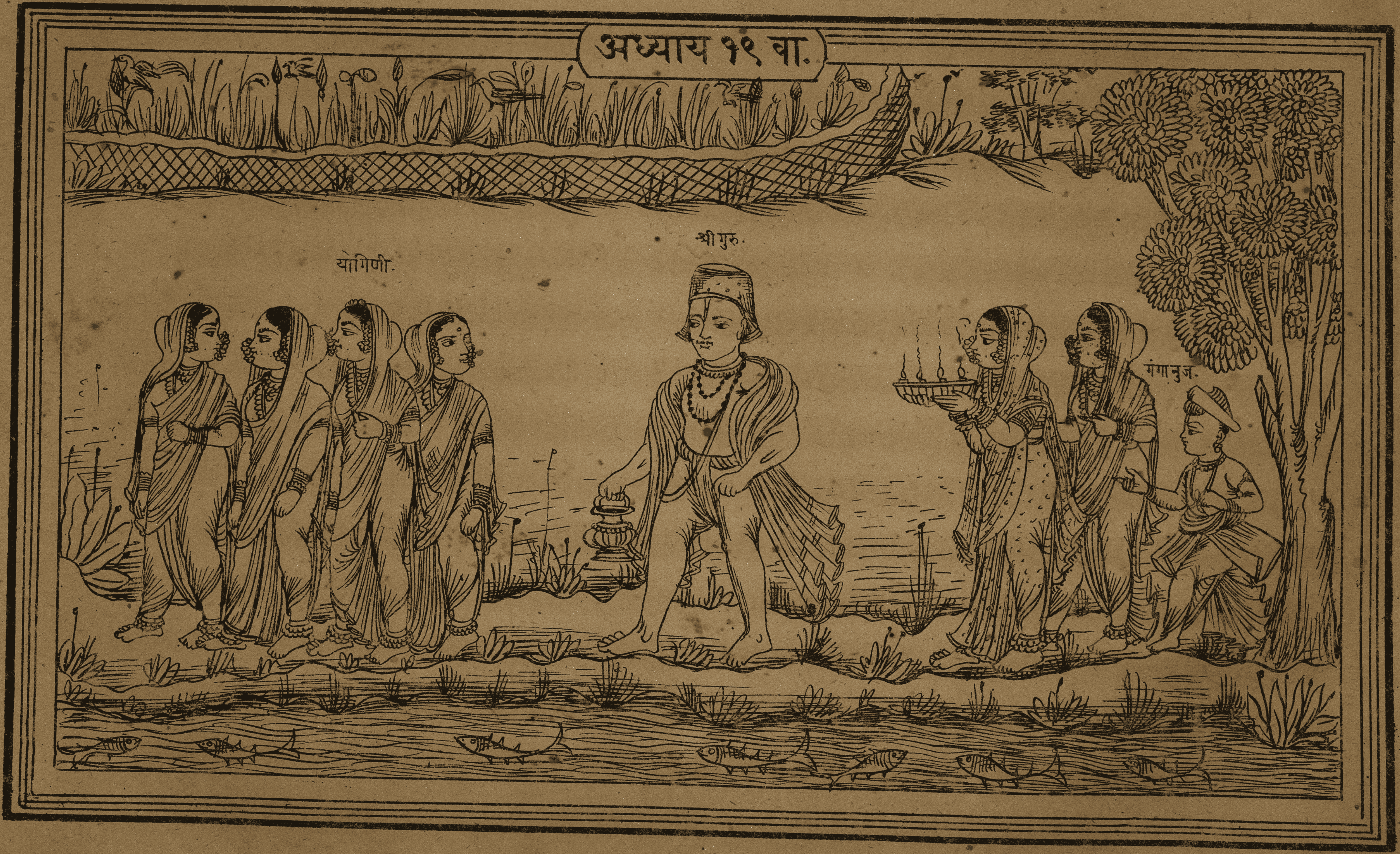
योगिणी.
श्रीगुरु.
गंगानुज.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ नामधारकशिष्यराणा ॥ लागलासिद्धाचियाचरणा ॥ करजोडूनि
यांजाणा ॥ विनवीतसेतयेवेळीं ॥ १ ॥ जयजयाजीयोगेश्वरा ॥ तूंचज्योतीअंधकारा ॥
भक्तजनमनोहरा ॥ भवसागरतारकतूं ॥ २ ॥ अज्ञानतिमिररजनींत ॥ निजलोंहोतों
मदोन्मत्त ॥ गुरुचरित्रमजअमृत ॥ प्राशनकरविलेंदातारा ॥ ३ ॥ त्याणेंझालेंमजचेतन ॥
ज्ञानसूर्यप्रकाशन ॥ तुझेकृपेनेंजागृतहोवोन ॥ झालोंस्वामीसिद्धमुनी ॥ ४ ॥ पुढीलक
थाविस्तारा ॥ आज्ञाद्यावीजीयोगेश्वरा ॥ कृपाकरींगादातारा ॥ ह्मणोनिलागलाचरणा
सीं ॥ ५ ॥ ऐकोनियाशिष्यवचन ॥ संतोषलासिद्धआपण ॥ सांगतसेविस्तारोन ॥ गुरु
महिमाअनुपम्य ॥ ६ ॥ शिष्योत्तमानामांकिता ॥ सांगेनऐकगुरूचीकथा ॥ औदुंबरा
खालता ॥ होतागुरुपरियेसा ॥ ७ ॥ ऐकोनिसिद्धाचेंवचन ॥ नामधारककरीप्रश्न ॥
अनेकपुण्यवृक्षत्यजून ॥ कांप्रीतीऔदुंबरीं ॥ ८ ॥ अश्वत्थवृक्षअसेथोर ॥ ह्मणोनिसां
गतीवेदचार ॥ श्रीगुरूसींआवडेऔदुंबर ॥ कवणकारणनिरोपावें ॥ ९ ॥ सिद्धह्मणेना
मांकिता ॥ सांगेनत्याचियावृत्तांता ॥ जेव्हांनृसिंहअवतारहोता ॥ हिरण्यकश्यपवधार्थ ॥
॥ १० ॥ नखेंकरूनिदैत्यासी ॥ विदारियेलेंकोपेसीं ॥ आंतडींकाढोनियांहर्षी ॥ घालीत
सेमाळगळां ॥ ११ ॥ तयादैत्याचेपोटीं ॥ विषहोतेंकाळकूटी ॥ जैशीवडवाग्नीमोठी ॥
तैसेंबिषपरियेसा ॥ १२ ॥ विदारणकरितांदैत्यासी ॥ वेधलेंविषत्यानखासीं ॥ तापलीं

नखेंपरियेसीं ॥ ऐकाशिष्याएकचित्तें ॥ १३ ॥ तयेसमर्यांमहालक्ष्मी ॥ घेऊनिआलीअति
प्रेमी ॥ औदुंबरफलेंनांमी ॥ शांतीकारणेंनखांसी ॥ १४ ॥ तयेवेळींशीतलार्थ ॥ नखेंरोंवि
लींऔबरांत ॥ विषाग्नीझालाशांत ॥ उग्रनरसिंहशांतझाला ॥ १५ ॥ शांतझालानरसिंह
देव ॥ देताजाहलालक्ष्मीसखेंवें ॥ संतोषोनीउभयदेव ॥ वरदेतीतयेवेळीं ॥ १६ ॥ तयेवेळीं
औदुंबरासी ॥ देतोवरहृषीकेशी ॥ सदासफळतूंचिहोसी ॥ कल्पवृक्षतुझेंनाम ॥ १७ ॥ जे
जनभजतीभक्तीसीं ॥ काम्यहोयत्वरितेसीं ॥ तुजदेखतांचिपरियेसी ॥ उग्रविषशांतहोय ॥
॥ १८ ॥ जेसेवितीमनुष्यलोक ॥ कामनाकरूनिअनेक ॥ फलप्राप्तिहोयनैमिकें ॥ पापावेग
ळेहोयनर ॥ १९ ॥ वांझनारीसेवाकरितां ॥ पुत्रहोतीसत्वरता ॥ जेजनअसतीदैन्यपीडिता
सेवितांहोतीश्रियायुक्त ॥ २० ॥ तुझेछायेसींजळांत ॥ स्नानकरितांपुण्यबहुत ॥ भागीरथीचें
स्नानकरित ॥ तितुकेंपुण्यपरियेसा ॥ २१ ॥ तुझेछायेबैसोन ॥ जेजनकरितीअनुष्ठान ॥
अनंतफळहोयज्ञान ॥ कल्पिलेंफळहोयतयांसी ॥ २२ ॥ तुजसेवीत्यानरासी ॥ व्याधीनहो
यकवणेदिवसीं ॥ ब्रह्महत्यादिमहादोषी ॥ पुनीतहोयपरियेसा ॥२३॥ जेंजेंकल्पोनीमानसीं
॥ विनवितांकवणेएकेदिवसीं ॥ तुजसेवितांभावेसीं ॥ कल्पवृक्षसेवनसिद्धीपावे ॥२४॥ मींस
दांवसेंतुजपासीं ॥ लक्ष्मीसहितसंतोषीं ॥ ह्मणोनिवरदेतीहर्षी ॥ नरसिंहमूर्तीतयेवेळीं ॥२५

---

१ अतिउत्तम २ आलिंगन ३ लक्ष्मीनारायण ४ इच्छित

ऐसावृक्षऔदुंबरू ॥ कलियुगींतोचिकल्पतरू ॥ नरसिंहमूर्तीहोतांक्रूरू ॥ शांतझालातया
पासीं ॥ २६ ॥ याकारणेंश्रीगुरुमूर्ती ॥ नरसिंहमंत्रेंउपासनाकरिती ॥ उग्रकरावयाशांती ॥
औदुंबरींवासकरिती ॥ २७ ॥ अवतारआपणतयाचे ॥ स्थानआपुलेंअसेसाचें[1] ॥ शमनक
रावयाउग्रतेचें ॥ ह्मणोनवासऔदुंबरीं ॥ २८ ॥ सहजवृक्षऔदुंबरू ॥ कल्पवृक्षसमानत
रू ॥ विशेषवासकरीगुरू ॥ कलिपलींफळेंतेथेंहोती ॥ २९ ॥ तयाकल्पद्रुमातळीं ॥ होतेश्री
गुरुचंद्रमौळी ॥ ब्रह्माविष्णुनेत्रभाळीं[2] ॥ मनुष्यदेहधरोनियां ॥ ३० ॥ भक्तजनतारणार्थ ॥
पावनकरीसर्वतीर्थ ॥ अवतारत्रिमूर्तीश्रीगुरुनाथ ॥ भूमीवरीवर्ततसे ॥ ३१ ॥ वृक्षातळींअ
हर्निशीं ॥ श्रीगुरुअसतीगौप्येसीं ॥ माध्यान्हकाळसमयासीं ॥ समारंभहोयतेथें ॥ ३२ ॥
अमरेश्वरसन्निधानीं[3] ॥ वसतीचौसष्टयोगिनी[4] ॥ पूजाकरावयामाध्यान्हीं ॥ श्रीगुरुजवळीये
तीनित्य ॥ ३३ ॥ नमनकरूनभक्तीसीं ॥ नेतीआपुल्यामंदिरासी ॥ पूजाकरितीविधानेंसी ॥
गंधपरिमळसुगंधयुक्त ॥ ३४ ॥ आरोगोनी[5]तयाघरीं ॥ पुनरपियेतीऔदुंबरीं ॥ एकाद्यासम
यींद्विजवरीं ॥ विस्मयकरितीदेखूनियां ॥ ३५ ॥ ह्मणतीअभिनवयतीकैसा ॥ नकरीभिक्षा
ग्रामांतऐसा ॥ असेसदाअरण्यवासा ॥ कवणेपरीकाळकंठी[6] ॥ ३६ ॥ पाहूंयाचेंवर्तमान ॥
एखादानरठेवून ॥ ऐसेंबोलतीनगरजन ॥ पाहूंअंतयतीश्वराचा ॥ ३७ ॥ ऐसेंविचारूनिमान

---

१ सत्य २ सदाशिव ३ समीप ४ राहाती ५ भोजन ६ काळक्रमी

र्सी ॥ गेलेसंगमस्थानासीं ॥ माध्यान्हसमयांसी ॥ उपजेभयअंतःकरणीं ॥ ३८ ॥ जेपा
हों ह्मणतीगुरूचाअंत ॥ तेचिदेखतीयमाचापंथ ॥ ऐसेविप्रमदोन्मत्त ॥ अधोगतीचेतेचिइष्ट
॥ ३९ ॥ उपजतांभयब्राह्मणांसी ॥ गेलेआपुल्यास्थानासी ॥ तंवगंगानुजतडियेसीं ॥ हो
तावृत्तीराखित ॥ ४० ॥ त्याणेंदेखीलेंश्रीगुरूसी ॥ योगिनीआल्यापूजेसी ॥ गंगेमध्येंयेतां
कैसी ॥ वाटझालीजळांत ॥ ४१ ॥ विस्मयकरीतोनर ॥ ह्मणेकैसायतीश्वर ॥ द्विभागझालें
गंगानीर ॥ केवींगेलेगंगेंत ॥ ४२ ॥ श्रीगुरुनाथानमुनी ॥ पूजाकरितीयोगीनी ॥ भिक्षातेथें
करूनी ॥ आलेमागुतोबाहेर ॥ ४३ ॥ पहातहोतागंगानुज ॥ ह्मणेकैसेंझालेंचोज[1] ॥ अव
तारहोईलईश्वरकाज ॥ ह्मणोनीपूजितीदेवकन्या ॥ ४४ ॥ येरें[2]दिवसींमागुती ॥ हातींघेऊ
नआरती ॥ देवकन्याओंवाळिती ॥ श्रीगुरुतेंनमूनी ॥ ४५ ॥ पुन्हांगंगाप्रवाहांत ॥ श्रीगु
रुनिघालेयोगिनींसहित ॥ जोकांनरहोतापाहत ॥ तोहीगेलासवेंचि ॥ ४६ ॥ नदींतजातां
श्रीगुरू ॥ द्विभागजहालेंगंगेचेंद्वारू ॥ भीतरीदिसेअनुपमनीरू ॥ रत्नखचितगोपुरेंसी ॥ ४७
अमरावतीसमाननगर ॥ जैसेंतेजदिनकर ॥ श्रीगुरुजातांसमस्तनर ॥ घेऊनिआलेआरती
॥ ४८ ॥ ओंवाळूनआरती ॥ नेलेंआपुल्यामंदिराप्रती ॥ सिंहासनरत्नखचितीं ॥ बैसोंघांतलें
तयेवेळीं ॥ ४९ ॥ पूजाकरितीविधीसी ॥ उपचारेंहोषोड[3]शीं ॥ अनेकापरीषड्रसेसीं ॥ आ

---

[1] नवल [2] दुसरे [3] षोड्शोपचारें

रोगंणकेलेंतयेवेळीं ॥ ५० ॥ देखोनियांनरासी ॥ ह्मणतीतूंकांआलासी ॥ विनवीनरस्वामी
सी ॥ सहजआलोंदर्शना ॥ ५१ ॥ ऐसेंबोलोनीअनन्यशरण ॥ तल्लीनहोवोनीअंतःकरण
ह्मणेगिरिजारमण ॥ होसीत्रिमूर्तीतूंचिएक ॥ ५२ ॥ नकळेतुझेंस्वरूपज्ञान ॥ संसारमाया
वेष्टोन ॥ तूंतारकभवार्ण ॥ उद्धरावेंस्वामियां ॥ ५३ ॥ तूंतारकविश्वासी ॥ ह्मणोनिभूमींअ
वतरलासी ॥ अज्ञानह्मणजेरजनीसी ॥ ज्योतिस्वरूपतूंचिएक ॥ ५४ ॥ तुझेंदर्शनहोयज्या
सी ॥ सर्वाभीष्टेंहोतीत्यासी ॥ इहपरअनायासीं ॥ जोडेक्षणनलागतां ॥ ५५ ॥ ऐसेंनाना
परीदेखा ॥ स्तोत्रकरीतोनरऐका ॥ संतोषोनीगुरुनायका ॥ आश्वासिलेंतयेवेळीं ॥ ५६ ॥
श्रीगुरुह्मणतीतयासी ॥ तुझेंदैन्यगेलेंपरियेसीं ॥ जीजीइच्छामानसीं ॥ सकळाभीष्टपाव
सी ॥ ५७ ॥ तुवांपाहिलेंवर्तमानासीं ॥ नसांगावेंकवणापासीं ॥ ज्यादिवशींप्रगटकरिसी ॥
मृत्युपावसीतात्काळ ॥ ५८ ॥ येणेंपरीतयासी ॥ सांगतीश्रीगुरुपरियेसीं ॥ आलेऔदुंबरा
पासो ॥ गंगानुजसमागमें ॥ ५९ ॥ श्रीगुरुनिरोपघेऊन ॥ गेलागंगानुजआपण ॥ वृत्ति
स्थानींजातांजाण ॥ निधानत्यांसीलाधलें ॥ ६० ॥ ज्ञानवंतझालानर ॥ गुरूचानित्यअनु[3]
चर ॥ धन्यधन्यपुत्रपौत्र ॥ अखिलानंदेंवर्ततसे ॥ ६१ ॥ भक्तिभावेंश्रीगुरूसी ॥ नमनकरी
प्रतिदिवसीं ॥ सेवाकरीकलत्रेंसी ॥ एकभावेंकरूनियां ॥ ६२ ॥ वर्ततांऐसाएकोदिवसीं ॥

---

१ भोजन २ श्रीगुरूचे ठिकाणी लीन ३ सेवक

आलीपौर्णिमामाघमासीं ॥ नमनकरूनीश्रीगुरूसी ॥ विनवीतसेतोभक्त ॥ ६३ ॥ ह्मणेस्वा
मीजगद्गुरू ॥ माघस्नानप्रयागथोरू ॥ ह्मणोनिसांगतीद्विजवरू ॥ क्षेत्रथोरकाशीपूर ॥
॥ ६४ ॥ कैसेंप्रयागकाशीस्थान ॥ कैसेंवाराणशीभुवन ॥ नेणोंआपणज्ञांतिहीन ॥ कृपाक
रणेंस्वामियां ॥ ६५ ॥ श्रीगुरुह्मणतीतयासी ॥ पंचगंगासंगमेसी ॥ प्रयागजाणावेंभरव
सीं ॥ काशीपुरतेंगुरुस्थळ ॥ ६६ ॥ दक्षिणप्रयागकोल्हापूर ॥ त्रिस्थळींअसेमनोहर ॥ ज
रीपहासीप्रत्यक्षाकार ॥ दावीनतुजचालआतां ॥ ६७ ॥ बैसलेहोतेव्याघ्राजिनीं ॥ मागें
धरींरेदृढकरूनी ॥ मनोवेगेंतत्क्षणीं ॥ गेलेप्रयागाप्रातःकाळीं ॥ ६८ ॥ तेथेंस्नानकरोनी ॥
गेलेकाशीसमाध्यान्हीं ॥ विश्वनाथासीदाखवूनी ॥ सवेंचगेलेगयेसी ॥ ६९ ॥ ऐसेंत्रिस्थ
ळआचरोनी ॥ आलेपरतोनीअस्तमानीं ॥ येणेंपरीतयेस्थानीं ॥ देखताझालातोनर ॥
॥ ७० ॥ विश्वनाटकश्रीगुरुमूर्ती ॥ प्रगटझालीअसेकीर्ती ॥ श्रीगुरुमनींविचारिती ॥
आतांयेथेंगौप्यव्हावें ॥ ७१ ॥ ऐसेपरीतयेस्थानीं ॥ गुप्तझालेगुरुमुनी ॥ अमरेश्वरातेंपू
जोनी ॥ निघतेझालेतयेवेळीं ॥ ७२ ॥ श्रीगुरुनिघतांतेथोनी ॥ आल्याचौसष्टयोगिनी ॥
विनवितीकरुणावचनीं ॥ आह्मांठेवोनीकेविंजासी ॥ ७३ ॥ नित्यतुझ्यादर्शनासी ॥ ताप
त्रयहरतीक्षणेसीं ॥ अन्नपूर्णातुह्मांपासीं ॥ केवींराहूंस्वामियां ॥ ७४ ॥ येणेंपरीश्रीगुरू
सीं ॥ योगिनीविनवितीभक्तीसीं ॥ भक्तवत्सलेंसंतोषीं ॥ दिधलावरतयेवेळीं ॥ ७५ ॥

श्रीगुरुह्मणतीतयासी ॥ सदांअसोंऔदुंबरापासीं ॥ प्रगटजाणेंपूर्वेसी ॥ स्थानआमुचेंएथें
चिअसे ॥ ७६ ॥ तुह्मींरहावेंऔदुंबरीं ॥ अमरतीरपश्चिमतीरीं ॥ अन्नपूर्णानिर्धारीं ॥ औ
दुंबरींठेवितों ॥ ७७ ॥ कल्पवृक्षऔदुंबर ॥ तेथेंअसातुह्मींस्थिर ॥ अमरपूरपश्चिमतीर ॥
आह्मांस्थानहेंचिजाणा ॥ ७८ ॥ प्रख्यातहोईलस्थानबहुत ॥ समस्तनरपूजाकरित ॥ म
नकामनाहोयत्वरित ॥ तुह्मींत्यासींसाह्यव्हावें ॥ ७९ ॥ तुह्मांसहितऔदुंबर ॥ आमुच्यापा
दुकामनोहर ॥ पूजाकरितीजेतत्पर ॥ मनकामनापुरतीजाणा ॥ ८० ॥ जेथेंअसेअन्नपूर्णा
नित्यअसेआराधना ॥ तेणेंहोयमनकामना ॥ चतुर्विधपुरुषार्थ ॥ ८१ ॥ पापविनाशकाम्य
तीर्थीं ॥ सिद्धतीर्थींस्नानकरिती ॥ सातवेळांस्नपनकरिती ॥ तुह्मांसहितऔदुंबरीं ॥ ८२ ॥
साठवर्षैवांझेसी ॥ पुत्रहोतीशतायुषी ॥ ब्रह्महत्यादिपापनाशी ॥ स्नानमात्रेंत्यातीर्थीं ॥ ८३ ॥
सोमसूर्यग्रहणेसी ॥ अमावास्यासंक्रमणेंसी ॥ स्नानकरितांभक्तीसीं ॥ अनंतपुण्यअसेदेखा ॥
॥ ८४ ॥ सोमवारींअमवास्येसी ॥ व्यतीपातादिपर्वणीसी ॥ स्नानकरितांफळेंकैसीं ॥ ऐका
श्रोतेएकचित्तें ॥ ८५ ॥ सुवर्णशृंगरौप्यखुरेसीं ॥ अळंकारूनीधेनूसी ॥ सहस्त्रकपिलाब्राह्मणां
सी ॥ सुरनदीतीरींदिलेंफळअसे ॥ ८६ ॥ भक्तिभावेंकरोनिदेखा ॥ अन्नघालितांब्राह्मणाएका
कोटीभोजनब्राह्मणऐका ॥ पुण्यअसेपरियेसा ॥ ८७ ॥ औदुंबरवृक्षातळीं ॥ जपकरितांमन
निर्मळी ॥ कोटिगुणेंफळेंआगळीं ॥ होमकेल्याऐसेंची ॥ ८८ ॥ रुद्रजपोनिएकादश ॥ क

रितीपूजामानस ॥ अतिरुद्रकेलेंफळसंदश ॥ एकचिपुण्यपरियेसा ॥ ८९ ॥ मंदगतीप्रदक्षिणा ॥ करितांपावेअनंतपुण्या ॥ पदोपदींवाजपेययज्ञा ॥ फळअसेपरियेसा ॥ ९० ॥ नमनकरितांयेणेंपरी ॥ पुण्यअसेअपरंपारी ॥ प्रदक्षिणादोनचारी ॥ करूनिकरणेंनमस्कार ॥ ॥ ९१ ॥ कुष्टेंअसेअंगहीन ॥ त्याणेंकरणेंप्रदाक्षिण ॥ लक्षवेळकरितांजाण ॥ देवासमानहोयदेह ॥ ९२ ॥ ऐसेंस्थानमनोहरू ॥ सहजअसेकल्पतरू ॥ ह्मणोनीसांगतातीगुरू ॥ चतुःषष्टियोगिनींसी ॥ ९३ ॥ ऐसानिरोपघेऊन ॥ श्रीगुरुनिघालेतेथोन ॥ जेथेंहोतेंगाणगापुरभुवन ॥ भीमातीरींअनुपम ॥ ९४ ॥ विश्वरूपजगन्नाथ ॥ अखिलाठायींअसेवसंत ॥ औदुंबरींप्रीतीबहुत ॥ नित्यतेथेंवसतसे ॥ ९५ ॥ गौप्यराहोनीऔदुंबरीं ॥ प्रगटरूपेंगाणगापुरीं ॥ राहिलेश्रीगुरुप्रीतीकरीं ॥ प्रख्यातझालेपरियेसा ॥ ९६ ॥ सिद्धह्मणेनामधारकासी ॥ गुरुमहिमाआहेऐसी ॥ प्रगटझालेबहुवर्सीं ॥ गाणगापुरींपरियेसा ॥ ९७ ॥ ह्मणोनिसरस्वतीगंगाधर ॥ सांगेगुरुचरित्रविस्तार ॥ भक्तिपूर्वकऐकतांनर ॥ लाभेचतुर्विधपुरुषार्थ ॥ ९८ ॥ गुरुचरित्रकामधेनू ॥ जेऐकतीभक्तजनू ॥ त्यांचेघरींनिधानू ॥ सकळाभीष्टेंपावती ॥ ९९ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रामृत ॥ कल्पवृक्षऔदुंबरींतेथ ॥ यक्षिणीयोगिनीस्थापित ॥ आपणराहिलेगुप्तत्वें ॥ १०० ॥ इतिश्रीगुरु० ॥ १९ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥

---

१ अधिक २ सारिखें ३ राहात

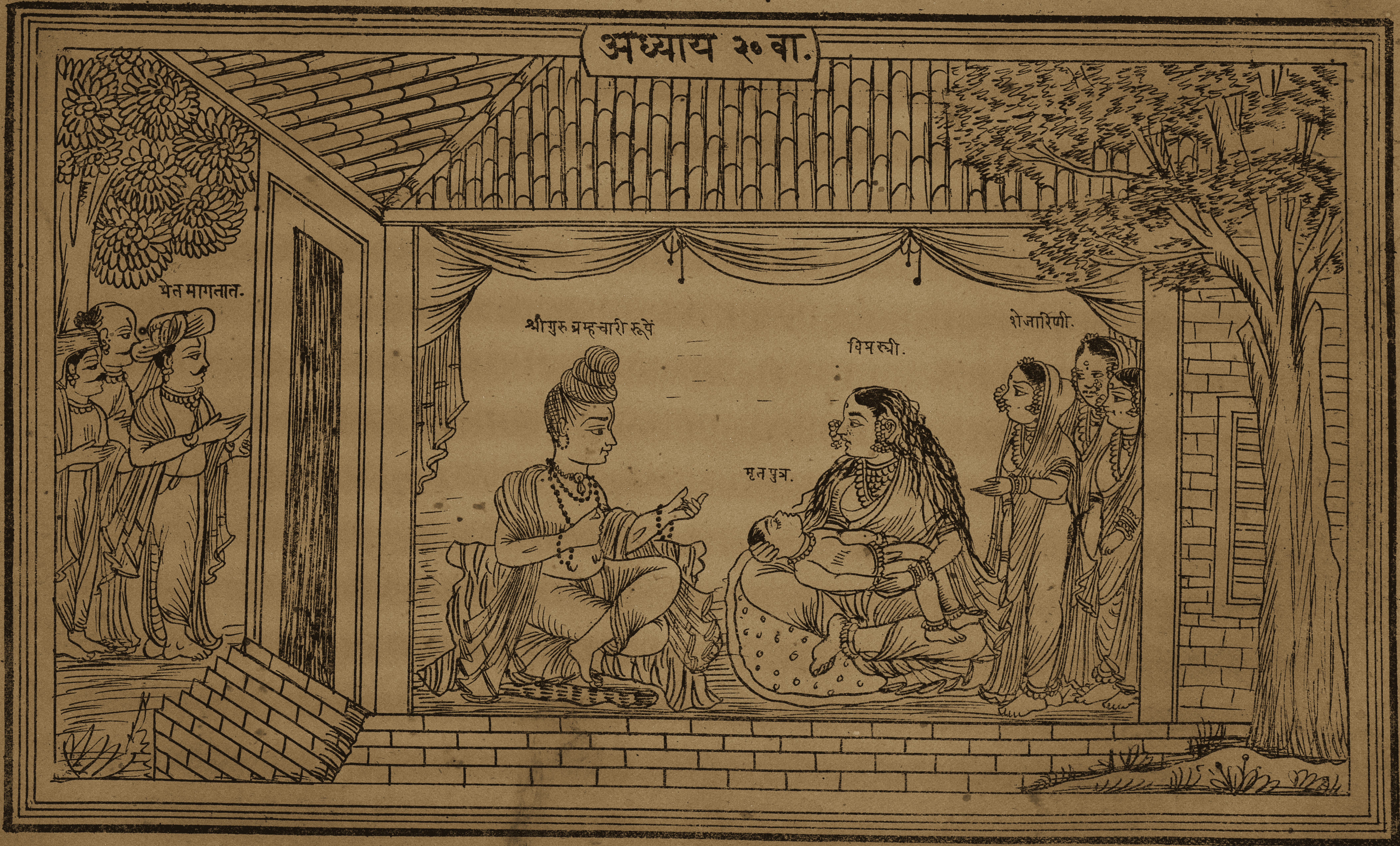
अध्याय २० वा.
प्रेत मागतात.
श्रीगुरु ब्रम्हचारी रूपें
विप्रस्त्री.
शेजारिणी.
मृतपुत्र.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ नामधारकशिष्यराणा ॥ लागलासिद्धाचियाचरणा ॥ हस्तजोडू
नविनवीजाणा ॥ भावभक्तीकरूनियां ॥ १ ॥ पुसतसेतयेवेळीं ॥ माथाठेवूनिचरणकमळीं ॥
जयजयाजीसिद्ध[1]मौळी ॥ विनवीतसेंअवधारा ॥ २ ॥ स्वामीनिरोपिलेंआह्मांसी ॥ गुरुआ
लेगाणगापुरासीं ॥ महिमावाढलाबहुवर्सी ॥ औदुंबरींअसतीजाणा ॥ ३ ॥ वरदेऊनियो
गिनीसी ॥ आपणआलेप्रगटतेसीं ॥ पुढेंतयास्थानींकैसी ॥ कीर्तीविस्तारेंनिरोपावी ॥४॥
वृक्षसांगसीऔदुंबरू ॥ निश्चयेंह्मणसीकल्पतरू॥ पुढेंकवणाझालावरू॥ निरोपावेंदातारा
॥ ५ ॥ शिष्यवचनऐकोनी ॥ संतोषलासिद्धमुनी ॥ सांगतसेविस्तारोनी ॥ औदुंबरस्थान
महिमा ॥ ६ ॥ सिद्धह्मणेऐकबाळा ॥ कितीसांगूंगुरूचीलीळा ॥ औदुंबरींसर्वकाळा ॥ वास
आपणाअसेजाण ॥ ७ ॥ जयानांवऔदुंबरू ॥ कायपुससीत्याचावरू ॥ तेथेंअहोरात्रगुरू
॥ कल्पिलेंफळदेतसे ॥ ८ ॥ अमितझालातेथेंमहिमा ॥ सांगावयाअशक्यआह्मां ॥ एका
दासांगोंदृष्टांततुह्मां ॥ शिष्योत्तमानामधारका ॥ ९ ॥ शिरोळनामग्रामासी ॥ विप्रएकपरि
येसीं ॥ होतासदाचारमानसी ॥ वे[2]दींरतजाणपां ॥ १० ॥ त्याचीभार्यापतिव्रता ॥ शांतअ
सेसुशीलता ॥ पुत्रहोवोनिसवेंचमरतां ॥ कष्टतसेयेणेपरी ॥ ११ ॥ पांचपुत्रतिसीझाले ॥
सर्वेचिपंच[3]त्वपावले ॥ अनेकदेवआराधिले ॥ नवांचतीकवणेपरी ॥ १२ ॥ दुःखकरीतसेनारी ॥

---

[1] सिद्धश्रेष्ठा [2] सकलवेदपठणींरत [3] मरण

व्रतउपासअपरंपारी ॥ पूर्वकर्मअसेथोरी ॥ स्थिरनहोतीपुत्रतिचे ॥ १३ ॥ गृहिणीकर्मविपा
केसी ॥ विचारकरितीयादोषीं ॥ पुत्रशोकव्हावयासी ॥ सांगतीपातकतयेवेळीं ॥ १४ ॥ सां
गतातीविद्वज्जन ॥ पुत्रनवांचतीकायकारण ॥ पूर्वजन्मींचादोषगुण ॥ विस्तारकरितीतयेवे
ळीं ॥ १५ ॥ गर्भपातस्त्रियांसी ॥ जेजनकरितीतामसी ॥ पावतीवांझजन्मांतरासी ॥ झाले
पुत्रमरतीजाणा ॥ १६ ॥ अश्वगोवधकरी ॥ वांझहोसदाजरी ॥ एकादापरद्रव्यअपहारी ॥
अपुत्रहोयतोचिजाणा ॥ १७ ॥ विप्रह्मणतीतयासी ॥ तुझापूर्वजन्मदोषी ॥ सांगोंदिसेलतें
आह्मांसी ॥ एकचित्तेंअवधारा ॥ १८ ॥ शौनकगोत्रद्विजापासी ॥ ऋणघेतलेंद्रव्यासी ॥ मा
गतांतूंनदेसी ॥ कष्टलातोब्राह्मण ॥ १९ ॥ लोभीहोतातोब्राह्मण ॥ द्रव्यास्तवदिधलाप्राण
॥ आत्महत्याकेलीत्याणें ॥ तोचिपिशाचझालासे ॥ २० ॥ तोगर्भपातकरितोतुज ॥ जन्मतां
मृत्युपाववीतोद्विज ॥ तुझेंकर्मअसेचोज ॥ आपलीजोडीभोगावी ॥ २१ ॥ ऐकोनब्राह्मणा
चेंवचन ॥ विप्रवनिताखेदेंखिन्न ॥ अनुतप्तहोवोनिअंतःकरण ॥ द्विजचरणींलागली ॥ २२ ॥
करजोडोनितयेवेळीं ॥ विप्राविनवीकरुणाबहाळी ॥ माथाठेवोनिचरणकमळीं ॥ पुसतसेत
यासी ॥ २३ ॥ ऐसीमीपापीदुराचारी ॥ बुडाल्येंपापसागरीं ॥ स्वामीमातेंतारींतारीं ॥ उपाय
सांगाह्मणतसें ॥ २४ ॥ ऐसेंपापहळाहळीं ॥ बाळकेंभक्षिलींचांढाळीं ॥ औषधीसांगातुह्मींसक

---

१ अद्भुत २ विष

ळी ॥ ह्मणोनियांविनवीतसे ॥२५॥ विप्रह्मणतीतियेसी ॥ केलेंतुवांब्रह्महत्येसी ॥ अपहारिलें द्रव्यासी ॥ ब्राह्मणपिशाचझालाअसे ॥२६॥ जधींमेलातोद्विजवर ॥ केलीनाहींक्रियासाचार ॥ त्याच्याद्रव्याचाअपहार ॥ केलाअसेजन्मांतरीं ॥२७॥ त्याचीकराउद्धारगती ॥ सोळावें कर्मकरावेंरीतीं ॥ द्रव्यद्यावेंएक[1]शती ॥ तया[2]गोत्रद्विजासी ॥ २८ ॥ तेणेंहोईलतुजबरवें ॥ एकभावेंआचरावें ॥ कृष्णातीरींअसावें ॥ उपवासकरावेएकमास ॥२९॥ पंचगंगासंगमासी ॥ तीर्थेंअसतीबहुवसी ॥ औदुंबरवृक्षासीं ॥ आराधावेंपरियेसा ॥३०॥ पापविनाशींकरूनिस्नान ॥ अभिषेकोनीगुरुचरण ॥ घालावेंब्राह्मणभोजन ॥ पुनःस्नानकाम्यतीर्थीं ॥३१॥ विधिपूर्वकश्रीगुरुचरणीं ॥ पूजाकरावीएकमनीं ॥ येणेपरीभक्तिनिर्वाणीं ॥ मासएकआचरावें ॥३२॥ स्थानअसेगुरुचरणाचें ॥ श्रीनृसिंहसरस्वतीचें ॥ तुझेदोषजातीलसां[3]चे ॥ होतीलपुत्रशतायुषी ॥३३॥ मासआचरोनीयेणेपरी ॥ मगविप्रातेंपाचारीं ॥ द्रव्यद्यावेंशौनकगोत्रीं ॥ द्विजवरांसींएकशत ॥ ३४ ॥ त्याचेनांवेंकर्मसकळ ॥ आचरोनीमननिर्मळ ॥ होतीलतुझेकष्टसफळ श्रीगुरुनाथतारीलपैं ॥ ३५ ॥ गुरुस्मरणकरोनीमनीं ॥ तूंजपकरींश्रीगुरुचरणीं ॥ तुझेंपापहोईलधुणी ॥ ब्रह्म[4]संबंधपरिहरेल ॥ ३६ ॥ ऐसेंसांगतांद्विजवरीं ॥ ऐकोनसतीचिंताकरी ॥ शतद्रव्यआमुचेघरीं ॥ कधींनमिळेपरियेसा ॥३७॥ कष्टकरूनिआपुल्यादेहीं ॥ उपवासादिपू

---

१ एकशतमान २ त्याच्या गोत्रज ब्राह्मणाला ३ सत्य ४ पिशाचरूप ब्राह्मण

जापाहीं ॥ मासोपवासएकभावीं ॥ करीनआपणगुरुसेवा ॥ ३८ ॥ येणेपरीतीनारी ॥ सांगे आपणनिर्धारीं ॥ ऐकोनियांद्विजवरीं ॥ निरोपदिधलातयेवेळीं ॥ ३९ ॥ विप्रह्मणतीऐकबाळे तूंतेंद्रव्यइतुकेंनमिळे ॥ सेवाकरींमननिर्मळें ॥ श्रीगुरुचरणींआतांची ॥४०॥ निष्कृतितुझिये पापासी ॥ श्रीगुरुकरीलपरियेसीं ॥ औदुंबरसंनिधानेसी ॥ वासअसेंनिरंतर ॥ ४१ ॥ तो कृपाळुभक्तांसी ॥ निवारीलब्रह्महत्येसी ॥ शक्तिअसेलतुझीजैसी ॥ द्रव्यवेंचींगुरुनिरोपें ॥ ॥४२॥ ऐकोनिद्विजाचेंवचन ॥ विप्रवनितासंतोषोन ॥ गेलीत्वरितधांवोन ॥ जेथेंस्थानश्री गुरूचें ॥४३॥ स्नानकरोनीसंगमासी ॥ विधिपूर्वकपापविनाशी ॥ सातवेळस्नानासी ॥ करीऔदुंबरप्रदक्षिणा ॥ ४४ ॥ काम्यतीर्थींकरोनिस्नान ॥ पूजीतसेगुरुचरण ॥ करूनिप्रदक्षिणानमन ॥ करीतसेउपवास ॥ ४५ ॥ येणेपरीदिवसतीनी ॥ सेवाकरीतीभामिनी ॥ तोचिविप्रआलास्वप्नीं ॥ द्रव्यमागेएकशत ॥ ४६ ॥ अद्यापितूंद्रव्यनदेसी ॥ घेईनतुझ्या प्राणासी ॥ पुढेंतुझ्यावंशासी ॥ वाढोंनेदींसर्वथा ॥ ४७॥ वायां[2]सायासकरिसी ॥ पुत्रकैंचा तुझेवंशासीं ॥ ह्मणोनिकोपेंमारावयासी ॥ आलाविप्रस्वप्नांत ॥ ४८ ॥ भयचकितविप्र[3]वनिता ॥ औदुंबराआडनिघतां ॥ तंवदेखिलेंश्रीगुरुनाथा ॥ तयापाठींनिघाली ॥ ४९ ॥ अभयदेवोनीनारीसी ॥ निवारिलेंब्राह्मणासी ॥ पुसतीश्रीगुरुतयासी ॥ कांमारिसीस्त्रियेतें ॥

---

१ खर्च करावें २ यत्न ३ विप्राची स्त्री

॥ ५० ॥ विप्रसांगेश्रीगुरूसी ॥ जन्मांतरींइणेंआपणासी ॥ अपहारिलेंद्रव्यासी ॥ प्राण
त्यजिलायास्तव ॥ ५१ ॥ स्वामीकृपाळुसर्वांसी ॥ आमचेशत्रूचापक्षपातकरिसी ॥ तुह्मींय.
तीश्वरतापसी ॥ पक्षपातकरूंनये ॥ ५२ ॥ ऐकोनितयाचेंवचन ॥ श्रीगुरुह्मणतीकोपोन ॥
उपद्रविसीकांभक्तजन ॥ तूतेंशिक्षाकरीनमी ॥ ५३ ॥ आह्मींसांगोंजेणेरीतीं ॥ जरीऐक
सीहिताचेअर्थी ॥ तुजहोईलसद्गती ॥ पिशाचत्वपरिहरेल ॥ ५४ ॥ जेंकांदेईलविप्रव
निता ॥ तुवांअंगिकारावेंसमर्था ॥ जरीनयेतुझियाचित्ता ॥ तरीजाईएथोन ॥ ५५ ॥ रक्षी
नआपुल्याभक्तासी ॥ अभीष्टचिंतींवंशोवंशीं ॥ पुनरपिजरीपाहोंयेसी ॥ तरीशिक्षाकरूंजा
णपां ॥ ५६ ॥ ऐकोनिश्रीगुरूचेंवचन ॥ पिशाचेंकरूननमन ॥ स्वामींदेखिलेतुझेचरण
॥ उद्धरावेंआपणासी ॥ ५७ ॥ जेणेपरीआपणासी ॥ उद्धारहोयसद्गतीसी ॥ कवणेप
रीनिरोपदेसी ॥ अंगीकारूंस्वामियां ॥ ५८ ॥ श्रीगुरुह्मणतीतयासी ॥ विप्रवनिता
भावेंसीं ॥ कर्मकेल्यादहावेदिवसीं ॥ गतिहोईलतुजलाजाण ॥ ५९ ॥ येणेपरीतयासी
गुरुसांगतीस्त्रियेसी ॥ जेंअसेलतुझेपासीं ॥ अर्पणकरींतयानांवें ॥ ६० ॥ अष्टतीर्थीस्ना
नकरीं ॥ तयानांवेंनिर्धारीं ॥ दशदिवसयेणेपरी ॥ स्नपनकरींऔदुंबरीं ॥ ६१ ॥ ब्र
ह्महत्यातुझादोष ॥ गेलात्वरितनिःशेष ॥ कन्यापुत्रपूर्णायुष ॥ होतीलह्मणतीश्रीगुरू ॥
॥ ६२ ॥ ऐसेंदेखोनिजागृती ॥ विप्रवनिताभयचकिती ॥ ज्ञानेंपाहेश्रीगुरुमूर्ती ॥

नविसंबेमनांत ॥ ६३ ॥ श्रीगुरुनिरोपेंदाहादिवस ॥ केलेंआचरणपरियेस ॥ ब्रह्महत्यागेलादोष ॥ गतीझालीब्राह्मणासी ॥ ६४ ॥ येरें[2]दिवसींस्वप्नांत ॥ प्रत्यक्षआलागुरुनाथ ॥ नारळफळेंदोनदेत ॥ भरलीओंटीतियेची ॥ ६५ ॥ ह्मणेपारणेंकरावेंआतां ॥ पुत्रहोतीतुजतत्वता ॥ पुढेंबाळसंतानता ॥ चिंतानकरींमानसीं ॥ ६६ ॥ श्रीगुरुनिरोपेंआराधन ॥ केलेंदंपत्येंमिळोन ॥ प्रगटझालागुरुआपण ॥ संपर्के[3]लोहपरिसार्सी ॥ ६७ ॥ चिंतामणीस्पर्शहोतां ॥ लोहपाषाणकांचनता ॥ तैसीतीविप्रवनिता ॥ पापावेगळीत्वरितझाली ॥ ६८ ॥ पुढेंतयेनारीसी ॥ पुत्रदोनसद्वंशी ॥ झालेश्रीगुरुकृपेंसीं ॥ एकचित्तेंपरियेसा ॥ ६९ ॥ व्रतबंधकरीज्येष्ठपुत्रासी ॥ समारंभआनंदेंसीं ॥ चौलकर्ममुंजीसी ॥ करूंपाहतीमातापिता ॥ ७० ॥ समारंभकरीजननीप्रीतीं ॥ करितीझालीआइती ॥ पूर्वदिवसींमध्यान्हरातीं ॥ आलीव्याधीकुमारासी ॥ ७१ ॥ सुखभरितआनंदेंहोतीं ॥ चौलमुंजीकरूंपाहती ॥ पुत्राचींवर्षेंमोजिती ॥ तंवमनदुःखितझालें ॥ ७२ ॥ व्याधीअसतीअनेक ॥ एकाहूनिएकअधिक ॥ तयामध्येंतीव्रदुःख ॥ धनुर्वाततयामाजी ॥ ७३ ॥ अवयवेंअतिवांकोनी दिसेभयानकनयनीं ॥ येणेपरींदिवसतीनीं ॥ कष्टतसेतोबाळ ॥ ७४ ॥ तयेदिवसींअस्तमानीं ॥ पंचत्वपावलातत्क्षणीं ॥ शोककरीतसेजननी ॥ एकाश्रोतेएकचित्तें ॥ ७५ ॥ आक्रोशोनीभूमी

---

१ नविसरे २ दुसरे ३ लोखंडा परिसाचास्पर्श जसा ४ उत्तम ५ तयारी ६ मृत्यु

सीं ॥ आपटीशिरसत्राणेंसीं ॥ पाषाणघेवोनीहृदयासीं ॥ घातकरीतीनारी ॥ ७६ ॥ देहटाकीधरणीवरी ॥ निर्जीवहोवोनीक्षणभरी ॥ आठवीदुःखअपारी ॥ नयनेंवारिपूर्ंणझालीं ॥ ॥ ७७ ॥ प्रेतपुत्रावरीलोळे ॥ आलिंगीतसेबळें ॥ वेष्टोनियांमायाजाळें ॥ आलंपीतसेतीनारी ॥ ७८ ॥ ह्मणेतातापुत्रराया ॥ प्राणरक्षकामाझ्याप्रिया ॥ मातेंकेवींसोडोनियां ॥ जासीकोठेंसांगपां ॥ ७९ ॥ कोठेंगेलासिखेळावया ॥ स्तनींचेंक्षीरजातसेवायां ॥ शीघ्रयेईंगाकोठोनियां ॥ पुत्रामाझ्याप्राणप्रिया ॥ ८० ॥ केवींविसरूंतुझेगुण ॥ पुत्रांमाजीतूंनिधान ॥ तुझेंगोजिरेंबोलणें ॥ केवींविसरूंपुत्रराया ॥ ८१ ॥ तुझेंरूपदिसेउंन्नती ॥ केवींदेखोंसुनीळस्थिती ॥ निधानदेखतांस्वप्नेंस्थिती ॥ तैसेंमजचाळविलें ॥ ८२ ॥ पुत्रव्यालेंपांचजण ॥ त्यांतएकहेंनिधान ॥ जेव्हांझालेंगर्भधारण ॥ तेव्हांपासोनीसंतोष ॥ ८३ ॥ डोहळेमजउत्तमहोतीकधींनसेंचिंताचित्तीं ॥ अतिउल्हासमजप्रती ॥ पुत्रहोईलह्मणोनियां ॥ ८४ ॥ श्रीगुरूनेंमातेंदिधलावर ॥ पुत्रहोईलनिर्धार ॥ तेणेंमजहर्षथोर ॥ वरदंपिंडहोईहा ॥ ८५ ॥ जधींतुजप्रसवलेंअनंतसौख्यलाधलें ॥ प्राणप्रियातुजपोषिलें ॥ मातेंरक्षिसींह्मणोनियां ॥ ८६ ॥ मजभरंवसातुझाबहुत ॥ वृद्धापकाळींपोषकह्मणत ॥ आह्मांसोडोनीजासीउचित ॥ धर्मनव्हेपुत्रराया ॥ ॥ ८७ ॥ दुःखझालेंमजबहुत ॥ विसरलेंबाळातुजदेखत ॥ तूंचितारकआह्मांसत्य ॥ ह्मणोनिवि

---

१ धडाघड २ नेत्रोदकानेभरली ३ विलाप करितसे ४ उत्तम ५ स्वप्नामधे ६ प्रसवलीं ७ वर देणारा पुत्र

श्वासिलोंआह्मीं ॥८८॥ऐसेंनानापरींदेख ॥ दुःखकरीबहुतशोक ॥ निवारितीसकळलोक ॥
वायांदुःखकायसें॥८९॥देवदानवऋषीश्वरांसी॥होणारनचुकेकवणासी॥ब्रह्मालिहीलला
टासीं॥तेंचिअढळजाणपां॥ ९० ॥अवतारहोतीहरिहर॥तेहीनरहातीस्थिर ॥ तुह्मींतरीमनु
ष्यनर ॥ कायअढळतुह्मातें ॥९१॥येणेपरीसांगतीजन॥आणीकदुःखआठवीमन॥ह्मणेमा
तेंदिधलींजाण॥स्थिरह्मणोनीदोन्हीफळें॥९२॥श्रीनृसिंहसरस्वती॥भूमंडळींमहाख्याती
औदुंबरींसदावसती ॥ तेणेंदिधलेपुत्रमज ॥ ९३ ॥ त्याचेबोलकेवींमिथ्या ॥ माझाअ
सेवरदपिता ॥ त्यासींघडेमाझीहत्या ॥ पुत्रासवेंदेईनप्राण ॥ ९४ ॥ ह्मणोनिआठवीश्री
गुरुसी ॥ देवामजलागांजिलेंसी ॥ विश्वासिलेंतुह्मासी ॥ सत्यवाक्यतुझेंह्मणोनियां ॥९५॥
सत्यसंकल्पतूंचिहोसी ॥ ह्मणोनिहोत्योंविश्वासीं ॥ घातकेलाबाळासी ॥ विश्वासघातकींके
वींनह्मणें ॥ ९६ ॥ त्रयमूर्तीचाअवतार ॥ तूंनृसिंहसरस्वतीनर ॥ ध्रुवाबिभीषणादिधलावर
॥ केवींसत्यह्मणोंआतां ॥ ९७ ॥ तुझियाबोलाविश्वासिलें ॥ आतांमातेंउपेक्षिलें ॥ मननि
श्चयेंनिष्ठूरकेलें ॥ प्राणदेईनतुह्मावरी ॥ ९८ ॥ लोकयेतीतुझ्यास्थानीं ॥ सेवाकरितीनिवसो[2]
नीं ॥ औदुंबराप्रदक्षिणाकरूनी ॥ पुरश्चरणेंकरितातीं ॥ ९९ ॥ आपणकेलेंपुरश्चरण ॥ फळा
आलेंमजसाधन ॥ आतांतुजवरीदेतेंप्राण ॥ कायविश्वासतुझेस्थानीं ॥ १०० ॥ कीर्तीहो

---

[1] विश्वासधरून [2] राहोनीं

ईलसृष्टींत ॥ आमुचातुंवांकेलाघात ॥ पुढेंतुजभजतीभक्त ॥ कायभरंवसातयांसी ॥ १ ॥ ब्रह्मस्वदोषेंपीडोन ॥ धरिलेतुझेदृढचरण ॥ अंगीकारोनीमध्येंत्यंजणें[1] ॥ टाकितांकोणधर्मघडे ॥ २ ॥ व्याघ्रातेंधेनुभिवोन ॥ जायआणिकापासीं[2]ठाकोन ॥ तोघेईलतिचाप्राण ॥ तयापरीमजझालें ॥ ३ ॥ कींएखादादेवळासी ॥ जातअसेपूजेसी ॥ तेंदेऊळतयासी ॥ मृत्युरूपें वरपडे ॥४॥ तयापरीआपणासी ॥ झालेंस्वामीपरियेसीं ॥ माझ्याप्राणसुतासी ॥ नराखिलें देवराया ॥ ५ ॥ येणेंपरीअहोरात्री ॥ दुःखकरितीनारी ॥ रात्रगेलीयेणेंपरी ॥ तीनऐकेकोणाचें ॥ ६ ॥ द्विजमिळोमिसकळी ॥ येतीतयेस्त्रियेजवळी ॥ वायांदुःखसर्वकाळीं ॥ करिसी तूंमूर्खपणें ॥ ७ ॥ जेजेसमर्थींहोणारगती ॥ ब्रह्मादिकांसीनचुकती ॥ चलाजाऊंगंगेप्रती ॥ संस्कारप्रेताकरावया ॥ ८ ऐसेंवचनऐकोनी ॥ आक्रोशथोरकरोनी ॥ प्रेतपोटासींधरोनी ॥ दीर्घस्वरेंरडतसे ॥ ९ ॥ आपणासहितप्रेतासी ॥ करावेंअग्निप्रवेशासीं ॥ येऱ्हवींनेदीप्रेतासी ॥ ह्मणोनिउरींबांधीतसे ॥ १० ॥ लोकह्मणतीतियेसी ॥ नंव्हेसितूंस्त्रीकर्कशी ॥ प्रेतासवें प्राणादेसी ॥ कोणधर्मसांगआह्मा ॥ ११ ॥ नदेखोंनऐकोंकानीं ॥ पुत्रासवेंकोणगेलेप्राणी ॥ वायांबोलसीमूर्खपणीं ॥ आत्महत्यामहादोषी ॥ १२ ॥ नानापरीतियेसी ॥ बोलती[3]लोकपरियेसीं ॥ केलानियमनिश्चयेसीं ॥ प्राणत्यजीनपुत्रासवें ॥ १३ ॥ दिवसआलादोनप्रहर ॥

---

[1] टांकणें [2] अन्यापासीं [3] समाधानकरिती

प्रेतासकरूनेदीसंस्कार ॥ अथवानपाहेगंगातीर ॥ ग्रामींआकांतप्रवर्तला ॥ १४ ॥ इतकियाअवसरीं ॥ आलाएकब्रह्मचारी ॥ सांगेतीतेंसविस्तारीं ॥ आत्मज्ञानतयेवेळीं ॥ १५ ॥ सिद्धह्मणेनामधारका ॥ पुढेंअपूर्वझालेंऐका ॥ ब्रह्मचारीअपुर्विका ॥ बोधिताझालाज्ञानतिसी ॥ १६ ॥ ब्रह्मचारीनव्हेतोचिगुरू ॥ आलावेषधारीनरू ॥ नृसिंहसरस्वतीअवतारू ॥ भक्तवत्सलपरियेसा ॥ १७ ॥ ह्मणेसरस्वतीगंगाधर ॥ सांगेगुरुचरित्रविस्तार ॥ ऐकतांहोयमनोहर ॥ शतायुषीपुत्रहोय ॥ १८ ॥ भक्तिपूर्वकश्रवणकरिती ॥ व्याधिनहोयशरीराप्रती ॥ पूर्णायुषीतेहोती ॥ सत्यमानामाझेबोल ॥ १९ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रामृत ॥ विप्रस्त्रियेसीसंतानदेत ॥ नृसिंहसरस्वतीपोटींयेत ॥ ब्रह्महत्यावारोनि ॥ १२० ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रपरमकथाकल्पतरौश्रीनृसिंहसरस्वत्युपाख्यानेसिद्धनामधारकसंवादेब्रह्मसंबंधपरिहारोनामविंशोऽध्यायः ॥ २० ॥ ओंव्यांचीसंख्या ॥१२०॥ ॥ श्रीगुरुदत्तात्रेयार्पणमस्तु ॥

अध्याय २१ वा.

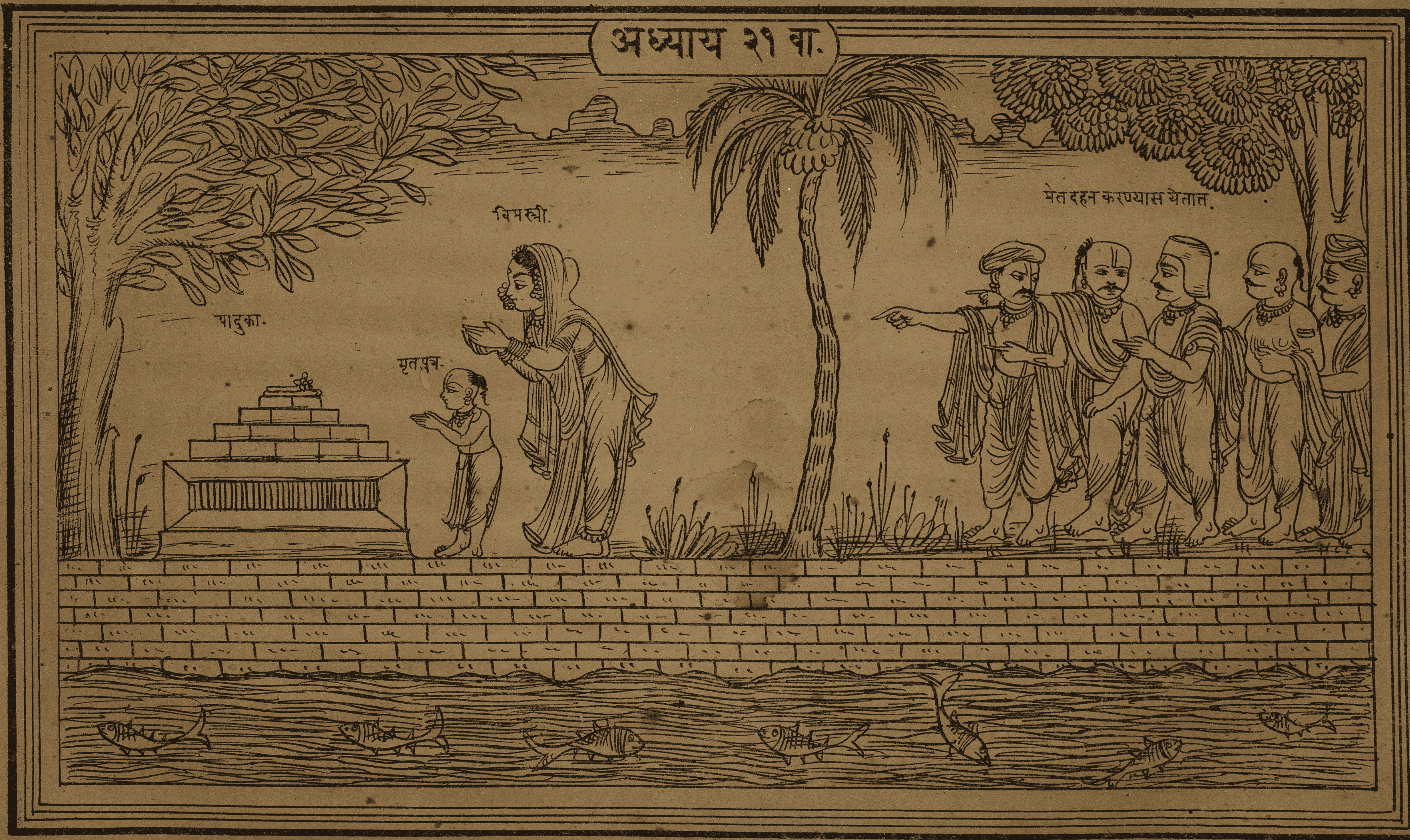
विप्रस्त्री.
पादुका.
मृत पुत्र.
प्रेत दहन करण्यास येतात.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ सिद्धह्मणेनामधारका ॥ ब्रह्मचारीकारणिंका ॥ उपदेशीज्ञाननिंका ॥ तयेप्रेतजननीसी ॥ १ ॥ ब्रह्मचारीह्मणेनारी[2]सी ॥ मूढपणेंदुःखकरिसी ॥ कोणवांचलाधर[3]णीसी ॥ यासंसारींसांगमज ॥ २ ॥ उपजलाकोणमेलाकोण ॥ उत्पत्तीझालीकोठोन ॥ जळांतउपजेजैसाफेण ॥ बुद्बुदराहेकोठेंस्थिर ॥ ३ ॥ ऐसादेहपंचेंभूतीं ॥ मिळोनिहोयआकृती ॥ वेगळाहोतांपंचभूतीं ॥ अ[4]व्यक्तहोयदेहजाण ॥ ४ ॥ तयापंचभूतांचेगुण ॥ मायापाशीं वेष्टोन ॥ भ्रांतीलाविलीमींदेहह्मणोन ॥ पुत्रमित्रकलत्रमिषें ॥ ५ ॥ सत्वरजतमोगुण ॥ तयापासोनवेगळालेंलक्षण ॥ कर्मत्यासीप्रधान ॥ होतअसेजाणपां ॥ ६ ॥ देवत्वहोयसत्वगुण ॥ रजोगुणमनुष्यजाण ॥ दैत्यांसीतमोगुण ॥ गुणानुसारेंकर्मेंघडती ॥ ७ ॥ जेणेंकर्में आचरती ॥ सुकृतअथवादुष्कृती ॥ तैशीचहोयफलप्राप्ती ॥ आपुलेंआपणभोगावें ॥ ८ ॥ जैसीगुणाचीवासना ॥ इंद्रियेंतयाधीनजाणा ॥ मायापाशींधरूनिगहना ॥ सुखदुःखेंलिप्तकरिती ॥ ९ ॥ यासंसारवर्तमानीं ॥ उपजतीजितुकेमनुष्यगुणी ॥ आपुल्याआ[6]र्जवापासोनी ॥ सुखदुःखादिभोगिती ॥ १० ॥ कल्पकोटीवरुषेंज्यांसी ॥ असतीआयुष्येंदेवऋषी ॥ नसुटेकर्मतयांसी ॥ मनुष्याचाकवणपाड ॥ ११ ॥ एखादानरदेहाधीन ॥ काळकरीआपुलेगुण ॥ कर्मेंहोतीअनेकपण ॥ देहधारीयेणेपरी ॥ १२ ॥ जोअसेदेहधारी ॥ त्यासीविकारनानापरी ॥

---

१ उत्तम २ स्त्रियेसी ३ भूमीवर ४ पृथ्वी उदक तेजवायू आकाश ५ लीन ६ पूर्वकर्मेंकरून

स्थिरनव्हेतोनिर्धारीं ॥ आपुलें[1]पापह्मणावया ॥ १३ ॥ याकारणेंज्ञानवंत ॥ संतोषनकरीउपजत ॥ अथवानराहोयमृत्य ॥ दुःखआपणकरूंनये ॥ १४ ॥ जधींगर्भसंभवहोता ॥ कायदिसेआकारता ॥ अव्यक्तदिसेव्यक्तता ॥ सर्वेचिहोयअव्यक्तपैं ॥ १५ ॥ बुद्बुदनिघतीजैसेजळीं ॥ सर्वेचिनासतीतात्काळीं ॥ तैसादेहसर्वकाळीं ॥ स्थिरनव्हेसर्वथा ॥ १६ ॥ जर्गीगर्भउद्भवझाले ॥ विनाशीह्मणोनिजाणिले ॥ कर्मानुबंधेंजैसींफळें ॥ तैसेंभोगणेंदेहासी ॥ १७ ॥ कोणीमरतीपूर्ववयेसी ॥ अथवामरतीवृद्धपणेंसी ॥ आपुलेआंर्जितीअसतीजैशी ॥ तेणेंपरीघडेजाण ॥ १८ ॥ मायापाशींवेष्टोनी ॥ ह्मणतीपितासुतजननी ॥ कलत्रमित्रतेणेंगुणी ॥ आपुलेंआपुलेंह्मणतीमूढ ॥ १९ ॥ निर्मळदेहह्मणोंजरी ॥ उत्पत्तीमांसरुधिरीं ॥ मळमूत्रानेंअघोरीं ॥ उद्भवझालापरियेसा ॥ २० ॥ कर्मानुसारउपजतांची ॥ ललाटींलिहितोविरंची ॥ सुकृतअथवादुष्कृतेंची ॥ भोगभोगणेंह्मणोनी ॥ २१ ॥ ऐसेंकर्मकाळासी ॥ जिंकिलेंनाहींपरियेसी ॥ याकारणेंदेहासी ॥ नित्यत्व[2]नाहींपरियेसा ॥ २२ ॥ स्वप्नींनिधान[3]दिसेजैसें ॥ कोणीधरावेंभरवसें ॥ इंद्रजाल[4]गारूडजैसें ॥ स्थिरकेवींमानिजे ॥ २३ ॥ तुझेंतूंचिसांगपहिलें ॥ कोटिवेळाजन्मझाले ॥ मनुष्यकिंवापशुत्वलाधलें ॥ पक्षीअथवाकृमिरूप ॥ २४ ॥ जरीहोतीसमनुष्ययोनी ॥ कोणकोणाचीसांगजननी ॥ कोणकोणाचीहोतीसग्रहिणी[5] ॥ सांगसांगतुझेंत्वांनि

---

१ स्वकर्म २ शाश्वतपणा ३ ठेवा ४ कपटविद्या ५ भार्या

श्रयें ॥ २५ ॥ कवणतुझींमातापिता ॥ जन्मांतरींचींसांगआतां ॥ वायांदुःखकरिसीवृथा ॥ पुत्र
आपुलाह्मणोनी ॥ २६ ॥ पंचभूतात्मकदेह ॥ चर्ममांसअस्थिमज्जासमूह ॥ वेष्टोनियांनांवें
देह ॥ मळबद्धनावें ॥ २७ ॥ कैंचापुत्रकोठेंमृत्य ॥ वायांभ्रमोनीकांरडत ॥ सांगोनिदेकैंचेंप्रे
त ॥ संस्कारितीलौकिकार्थ ॥ २८ ॥ येणेंपरीब्रह्मचारी ॥ सांगेतत्वविस्तारी ॥ परिसोनि
यांविप्रनारी ॥ विनवीतसेतयासी ॥ २९ ॥ विप्रवनितातयेवेळीं ॥ विनवीतसेकरुणाबहा
ळी ॥ स्वामीनिरोपिलेधर्मसकळी ॥ परीस्थिरनव्हेअंतःकरण ॥ ३० ॥ प्रारब्धप्रमाणह्मणों
जरी ॥ तरीकांभजावाश्रीहरी ॥ परीससंपर्केंलोहजरी ॥ सुवर्णनहोयकोणबोले ॥ ३१ ॥
आह्मींपहिलेचदैवहीन ॥ ह्मणोधरिलेश्रीगुरुचरण ॥ अभयदिधलेंनाहींमरण ॥ ह्मणोनि
विश्वासिलोंआह्मीं ॥ ३३ ॥ एकाद्यानराहोतांज्वर ॥ धुंडीतजायवैद्यघर ॥ औषधदेतांप्रती[1]का
र ॥ सर्वेचिकरितीआरोग्यता ॥ ३३ ॥ एकेसमर्थींमनुष्यासी ॥ आश्रयकरितीकरुणेसी ॥
साह्यहोयभरवसीं आलीआपदापरिहारी ॥ ३४ ॥ त्रयमूर्तीचाअवतार ॥ नृसिंहसरस्वती
असेनर ॥ तेणेंदिधलाअसेवर ॥ केविंअसत्यहोयसांगें ॥ ३५ ॥ आराधिलेंम्यांतयासी ॥
वरदिधलागामजसी ॥ त्याचाभरंवसामानसीं ॥ धरोनिहोतेंसुचित्त[2] ॥ ३६ ॥ विश्वासुनीअ
सतांआपण ॥ कैंविकेलेंनिर्[3]वाण ॥ कैसेंझालेंमाझेंमूर्खपण ॥ ह्मणोनिस्वामीनिरोपिती ॥ ३७ ॥

---

[1] रोगनाश [2] आनंदित [3] शेवटीं

याकारणेंआपणआतां ॥ प्राणत्यजीनसर्वथा ॥ समर्पीनगुरुनाथा ॥ वाढोकीर्तीतयाची ॥३८
ऐकोनितियेचेंवचन ॥ ओळखूनभावमन ॥ सांगेबुद्धीतीसज्ञान ॥ उपाययासीकरींआतां
॥ ३९ ॥ विश्वासकेलाश्रीगुरूसी ॥ पुत्रलाधलापूर्णायुषी ॥ जरीआलामृत्युत्यासी ॥ घेऊ
निजायगुरुस्थाना ॥ ४० ॥ जेथेंलाधलातुजवर ॥ तेथेंठेवींकले[1]वर ॥ पंचगंगाकृष्णातीर ॥
असेऔदुंबरवृक्षातळीं ॥ ४१ ॥ ऐसेंवचनऐकोनी ॥ विश्वासझालातिचेमनीं ॥ पाठीसींश
वबांधोनी ॥ घेऊनिगेलीऔदुंबरा ॥ ४२ ॥ जेथेंहोत्यागुरुपादुका ॥ आपटीशिरतेथेंबालि
[2]कां ॥ रुधिरेंभरल्यात्यापादुका ॥ आक्रोशेंरडेतीनारी ॥ ४३ ॥ समस्तशोकाहूनिअधिक
॥ सहावेनापुत्रशोक ॥ क्षयरोगतोचिएक ॥ मातापितयामृत्युमूळ ॥ ४४ ॥ ऐसेंकरितांझा
लीनिशी ॥ विप्रमागतीप्रेतासी ॥ ह्मणतीआक्रोशकांहोकरिसी ॥ संस्कारोनीजाऊंआतां
॥ ४५ ॥ मनुष्यनाहींअरण्यांत ॥ केवींराहूंजाऊंह्मणत ॥ जाळूंद्याहोआतांप्रेत ॥ विलंबये
थेंकांसया ॥ ४६ ॥ कांहींकेलियानें[3]दीप्रेत ॥ आपणासवेंजाळाह्मणत ॥ पोटींबांधोनियांप्रेत
॥ लोळतसेपादुकांवरी ॥ ४७ ॥ ह्मणतीविप्रज्ञातीलोक ॥ राहोंनयेरात्रींएक ॥ तस्करबाधा
होईलदेख ॥ जाऊंआतांघरासी ॥ ४८ ॥ जाऊंस्नानकरूनी ॥ उपवासहोयआजच्यादिनीं ॥
प्रातःकाळींयेवोनी ॥ दहनकरूंह्मणताती ॥ ४९ ॥ आजिचेरात्रींप्रेतासी ॥ सुटेलदुर्गंधीसी ॥

---

[1] प्रेतदेह [2] तीस्त्री [3] नदेई

देईलआपोआपदहनासी ॥ त्रासूनिजाणाकर्कशा ॥ ५० ॥ ह्मणोनिनिघतीसकळलोक ॥ राहिलेतेथेंजननीजनक ॥ प्रेतदेखोनीकरितीशोक ॥ झालीरात्रिपरियेसा ॥ ५१ ॥ निद्रानाहीं दिवसदोन्हीं ॥ शोककरितांजनकजननी ॥ तीनयाम[1]होतांरजनी ॥ झोंपआलीतियेसी ॥५२॥ देखतसेसुषुप्तींत ॥ जटाधारीभस्मोद्धूलित ॥ व्याघ्रचर्मेंपरिधानित ॥ रुद्राक्षमाळासर्वांगीं ॥ ॥ ५३ ॥ योगदंडत्रिशूलहातीं ॥ आलेऔदुंबराप्रती ॥ कांहोशोककरिसीसती ॥ आक्रोशोनीआह्मांवरी ॥ ५४ ॥ कायझालेंतुझियाकुमारा ॥ करूंत्यासीप्रतीकारा ॥ ह्मणोनिदेतो[2] अभयकरा ॥ भक्तवत्सलश्रीगुरू ॥ ५५ ॥ भस्मकाढोनीप्रेतासी ॥ लावीतसेसर्वांगासी ॥ मुखपसरींह्मणेतिसी ॥ वायुपूर्णकरूंह्मणे ॥ ५६ ॥ प्राणह्मणजेवायुजाण ॥ बाहेरगेलाविसरून ॥ घातलामागुतीआणून ॥ पुत्रतुझाजीवंतहोय ॥ ५७ ॥ इतुकेंदेखोनीभयचकित ॥ झालीनारीजाग्रत ॥ ह्मणेआपणकैसीभ्रांत ॥ पडिलीअसेप्रेतावरी ॥ ५८ ॥ जेंकांवसेआपुले मनीं ॥ तैसेंचिदिसेनिद्रास्वप्नीं ॥ कैंचादेवनृसिंहमुनी ॥ भ्रांतिआपणालागलीअसे ॥५९॥ आमुचेंप्रारब्धअसेउणें ॥ देवावरीबोलकायठेवणें ॥ अज्ञानआह्मींमूर्खपणें ॥ श्रीगुरूवरी बोलकाय ॥ ६० ॥ येणेंपरीचिंताकरित ॥ तंवप्रेतासिझालेंचेत[3] ॥ सर्वांगींहीउष्णहोत ॥ सर्वसंधींजीवआला ॥ ६१ ॥ ह्मणेप्रेतां[4]कायझालें ॥ किंवाभूतसंचरलें ॥ मनींभयउपजलें

---

[1] तीन प्रहर [2] तो अभयहस्त देतसे [3] चैतन्य [4] शवाला

ठेवीकाढोनिदूरपरतें ॥ ६२ ॥ सर्वसंधींसीजीवआला ॥ बाळउठोनींबैसला ॥ ह्मणेक्षुधाला
गलीमला ॥ अन्नदेकींह्मणेमाते ॥ ६३ ॥ रुदनकरीतसेतयेवेळीं ॥ आलाकुमारमातेजवळी
स्तनघालितांमुखकमळीं ॥ क्षीरनिघेबत्तीसधारा ॥ ६४ ॥ संतोषभयहोवोनितिसी ॥ संदे
हवाटेमानसीं ॥ कडेघेउनीबाळकासी ॥ गेलीआपुल्यापतिजवळी ॥ ६५ ॥ जाग्रतकरूनी
पतीसी ॥ सांगेवृत्तांततयासी ॥ पतिह्मणेतियेसी ॥ असेचरित्रश्रीगुरूचें ॥ ६६ ॥ ह्मणोनि
दंपत्यदोघेजणा ॥ करोनिऔदुंबरींप्रदक्षिणा ॥ साष्टांगनमूनीचरणा ॥ नानापरीस्तोत्रेंक
रिती ॥ ६७ ॥ जयजयाजीवरदमूर्ती ॥ ब्रह्माविष्णुशिवयती ॥ भक्तवत्सलातुझीख्याती ॥
वासनापहारीभक्तांची ॥ ६८ ॥ तूंतारकविश्वासी[1] ॥ ह्मणोनिभूमींअवतरलासी ॥ अशक्य
तूतेंवर्णावयासी ॥ क्षमाकरणेंस्वामियां ॥ ६९ ॥ बाळकजैसेंकोपेसीं ॥ निष्ठुरबोलेमातेसी ॥
तैसेंअविद्यामायपाशीं ॥ तुह्मांनिष्ठुरबोलिलों ॥ ७० ॥ सर्वस्वीआह्मांक्षमाकरणें ॥ ह्मणो
निघालितीलोटांगणें ॥ विनवोनियांकरुणावचनें ॥ गेलींस्नानासीगंगेंत ॥ ७१ ॥ स्नानक
रोनीबाळकासहित ॥ धुतींझालींपादुकांचेंरक्त ॥ औदुंबरास्तवनकरीत ॥ लावितीदीपत
येवेळीं ॥ ७२ ॥ पूजाकरितीभक्तीसी ॥ मंत्रपूर्वकविधीसीं ॥ शमीपत्रकुसुमेसीं ॥ पूजाकरि
तीपरियेसा ॥ ७३ ॥ नीरांजनतयेवेळां ॥ करितीगायनपरिकळा[2] ॥ अतिसंतोषेंतीअबळा ॥

---

१ जगाचा २ परोपरी गायनकाळा

भक्तिभावेंस्तुतीकरित ॥ ७४ ॥ इतुकेंहोयतोंगेलीनिशी ॥ उदयझालादिनकरासी ॥ संस्कारूह्मणोनिप्रेतासी ॥ आलेविप्रज्ञातीसकळ ॥ ७५ ॥ तंवदेखतीकुमारासी ॥ विस्मयझालासकळिकांसी ॥ समाराधनकरितीहर्षी ॥ महाआनंदवर्तला ॥ ७६ ॥ ऐसाश्रीगुरुस्थानमहिमा ॥ अखिललोकलाधलेंकामा ॥ एकेकाचासांगतांमहिमा ॥ विस्तारहोईलबहुकथा ॥ ७७ ॥ पुत्रप्राप्तीवांझेसी ॥ श्रीप्राप्तीदारिद्यासी ॥ आरोग्यहोईलरोगियासी ॥ अपमृत्युनयेजाणा ॥ ७८ ॥ सिद्धह्मणेनामधारका ॥ स्थानमहिमाऐसाऐका ॥ अपारअसेसांगतांदेखा ॥ साधारणनिरोपिलें ॥ ७९ ॥ तयाऔदुंबरातळीं ॥ श्रीगुरुवसेसार्वकाळीं ॥ कार्येंहोततात्काळीं ॥ आराधितांनरहरीसी ॥ ८० ॥ भावअसावाआपुलेमनीं ॥ पूजाकरावीश्रीगुरुचरणीं ॥ जीजीवासनाज्याचेमनीं ॥ त्वरितहोयपरियेसा ॥ ८१ ॥ हृदयशूळगंडमाळ ॥ अपस्माररोगसकळ ॥ परिहरतीतात्काळ ॥ श्रीगुरुपादुकाअर्चितां ॥ ८२ ॥ जो असेलमंदमती ॥ बधिरमूकांधचरणनसती ॥ औदुंबरींसेवाकरिती ॥ सुदेहहोयसत्यमाना ॥ ८३ ॥ चतुर्विधपुरुषार्थ ॥ तेथेंहोयनिश्चित ॥ प्रत्यक्षवसेश्रीगुरुनाथ ॥ औदुंबरींसनातन ॥ ८४ ॥ तयानांवकल्पतरू ॥ प्रत्यक्षजाणाऔदुंबरू ॥ जेंजेंमनींइच्छितीनरू ॥ साध्यहोयपरियेसा ॥ ८५ ॥ कितीवर्णूतेथीलमहिमा ॥ सांगतांअशक्यअसेआह्मां ॥ श्रीगुरुसर

---

१ मनोरथपावले २ सदोदित

स्वतीनामा ॥ प्रख्यातअसेपरियेसा ॥ ८६ ॥ गंगाधराचानंदन ॥ सांगेगुरुचरित्रविस्तारोन ॥ भक्तिपूर्वकऐकतीजेजन ॥ संकळाभीष्टेंपावती ॥ ८७ ॥ ह्मणोनीसरस्वतीगंगाधर ॥ सदांश्रीगुरुचरणींस्थिर ॥ उतरवीलपैलपार ॥ इहसौख्यपरगती ॥ ८८ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रामृत ॥ गुरुमाहात्म्यपरमामृत ॥ विप्रपुत्रसंजीवनामृत ॥ निरोपिलेंअसेएथें ॥ ८९ ॥

इतिश्रीनृसिंहसरस्वत्युपाख्यानेसिद्धनामधारकसंवादेबालसंजीवनंनामएकविंशोऽध्यायः ॥ २१ ॥ श्रीदत्तात्रेयार्पणमस्तु ॥ ओव्यांचीसंख्या ॥ ८९ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

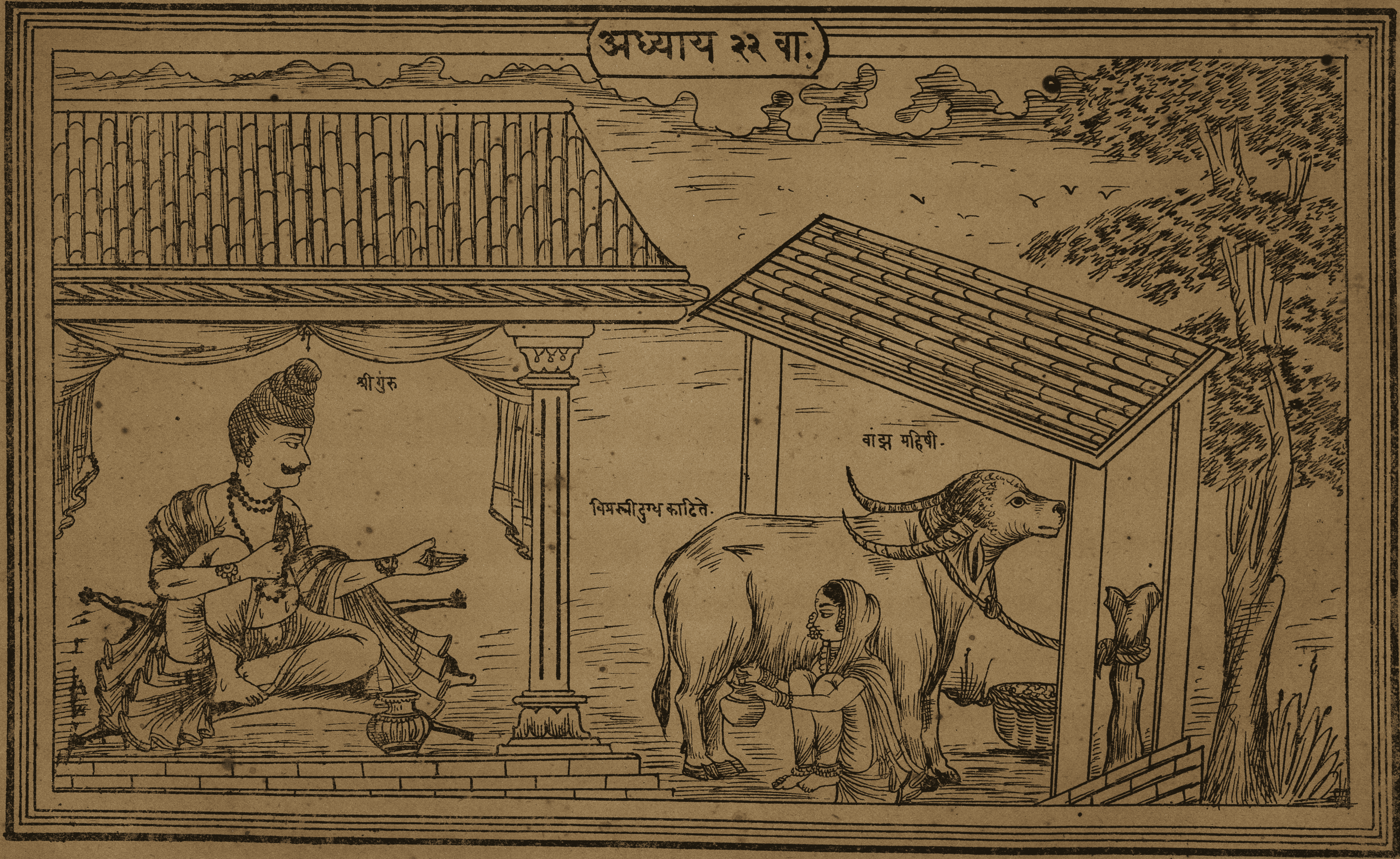
अध्याय २२ वा.
श्रीगुरु
विप्रस्त्री दुग्ध काढिते.
वांझ महिषी.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ नामधारकशिष्यराणा ॥ लागेसिद्धाचियाचरणा ॥ करजोडोनि
यांजाणा ॥ विनवीतसेपरियेसा ॥१॥ जयजयाजीयोगीश्वरा ॥ शिष्यजनमनोहरा ॥ तूंचि
तारकभवसागरा ॥ अज्ञानतिमिराज्योती[1]तूं ॥ २ ॥ तुझेंचरणसंपर्कहोतां ॥ झालेंज्ञानमज
आतां ॥ परमार्थवासनातत्वतां ॥ झालीतुझेप्रसादें ॥ ३ ॥ दाखविलीगुरुचीसोय[2] ॥ तेणेंस
कळज्ञानहोय ॥ तूंचितारकयोगीराय ॥ परमपुरुषासिद्धमुनी ॥ ४ ॥ गुरुचरित्रकामधेनू ॥
सांगीतलेंमजविस्तारोनू ॥ अद्यापीनराहेमाझेंमनू ॥ आणीकआवडीहोतसे ॥ ५ ॥ माघें
तुह्मींनिरोपिलें ॥ श्रीगुरुगाणगापुरींआले ॥ पुढेंकैसेंवर्तलें ॥ विस्तारावेंदातारा ॥६॥ ऐको
निशिष्याचेंवचन ॥ सांगेसिद्धसंतोषोन ॥ ह्मणेशिष्यातूंसगुण ॥ गुरुकृपेचाबाळक ॥ ७ ॥
धन्यधन्यतुझेंजीवन[3] ॥ धन्यधन्यतुझेंमन ॥ होसीतूंचिपूज्यमान ॥ यासमस्तलोकांत ॥८॥
तुवांप्रश्नकेलासी ॥ संतोषमाझ्यामानसीं ॥ उल्हासहोतोहृदयासी ॥ गुरुचरित्रकामधेनू ॥
॥ ९ ॥ पुढेंवाढलाअनंतमहिमा ॥ सांगतांअसेअनुपमा ॥ श्रीगुरुआलेगाणगाभुवना ॥
राहिलेसंगमींगुप्तरूपें ॥ १० ॥ भीमातीरींउत्तरवाहिनी ॥ अमरजासंगमगुणी ॥ अश्वत्थ
वृक्षनारायणी ॥ महावरदस्थानअसे ॥ ११ ॥ अमरजानदीतीर्थथोरी ॥ संगमझालाभी
मातीरीं ॥ प्रयागसमानअसेबदरी ॥ अष्टतीर्थेंअसतीतेथें ॥ १२ ॥ तयातीर्थाचेंमहिमान ॥

---

[1] अज्ञानरूपअंधकारालाप्रकाशक [2] मार्ग [3] जीवित्व

अपारअसेआख्यान ॥ पुढेंतुजविस्तारोन ॥ सांगेनऐकशिष्योत्तमा ॥ १३ ॥ तयास्थानीं
श्रीगुरुमूर्ती ॥ होतेअतिगौप्यास्थिती ॥ तीर्थमहिमाकरणेंख्याती ॥ भक्तजनतारणार्थ ॥१४
समस्ततीर्थेंश्रीगुरुचरणीं ॥ ऐसेंबोलतीवेदपुराणीं ॥ त्यांतप्रत्यक्षतीर्थह्मणोनी ॥ प्रगटकरी
क्षेत्रासी ॥ १५॥ भक्तजनतारणार्थ ॥ तीर्थेंहिंडेश्रीगुरुनाथ ॥ गौप्यहोतींकलियुगांत ॥ प्र
गटकेलींगुरुनाथें ॥ १६ ॥ तेथीलमहिमाअनुपमेसी ॥ सांगोंपुसतांविस्तारेंसी ॥ प्रगटव्हा
वयाश्रीगुरूसी ॥ ऐकाकारणएकचित्तें ॥ १७ ॥ ऐसासंगममनोहर ॥ तेथेंवसतीश्रीगुरुव
र ॥ त्रिमूर्तीचाअवतार ॥ गौप्यहोईकवणेपरी ॥ १८ ॥ सहस्रकिरणसूर्यासी ॥ केवींरहा
वेलगौप्पेसीं ॥ आपोआपप्रकाशी ॥ सहजत्यासीगुणहोय ॥ १९ ॥ वसतीत्यासंगमासी
॥ जातीनित्यभिक्षेसी ॥ तयागाणगापुरासी ॥ माध्यान्हकाळींपरियेसा ॥ २० ॥ तयाग्रा
मींद्विजवर ॥ असतीएकशतघर ॥ होतेपूर्वीअघोर ॥ वेदपाठकब्राह्मण ॥ २१ ॥ तयास्था
नींविप्रएक ॥ दरिद्रीअसेसूक्ष्मदेख ॥ भार्यात्याचीपतिसेवक ॥ पतिव्रतातियेनाम ॥ २२ ॥
वर्ततअसतांदरिद्रासी ॥ असेघरींएकवांझमहिषी ॥ वेसणघातलीतियेसी ॥ दंतहीनअति
वृद्ध ॥ २३ ॥ नदीतीरींमळियासी ॥ क्षारमृत्तिकाघालावयासी ॥ नित्यद्रव्यदेऊनितीसी ॥
लोकनेतीव्यवसाया ॥ २४ ॥ तेंद्रव्यनित्यघेती ॥ येणेंपरीकाळक्रमिती ॥ श्रीगुरुनाथअ
तिप्रीतीं ॥ येतीभिक्षेसींत्याचेघरीं ॥ २५ ॥ विप्रलोकनिंदाकरिती ॥ कैंचाआलायती

ह्मणती ॥ आह्मींब्राह्मणअसोंश्रौती ॥ नयेतीभिक्षेआमुचेघरीं ॥ २६ ॥ येतीआमुचेघरींदेखा ॥ विशेषअन्नअनेकशाखा ॥ असेंत्यजूनीयतीऐका ॥ जातोदरिद्रीयाचेघरीं ॥ ॥ २७ ॥ ऐसेंबोलतीविप्रसमस्त ॥ परिभक्तवत्सलगुरुनाथ ॥ सेवकजनातेंकृतार्थ ॥ करणेंआपुल्यामनीं ॥ २८ ॥ पाहेंपांविदुराच्याघरा ॥ प्रीतीकैशीशार्ङ्गधरा ॥ दुर्योधनराजद्वारा ॥ कधींनयेचिपरियेसा ॥ २९ ॥ सात्विकबुद्धिजेवर्तती ॥ त्यांवरीश्रीगुरुचीप्रीती ॥ इहसौख्यपरगती ॥ देतोआपुल्याभक्तांसी ॥ ३० ॥ ऐसाकृपाळूपरमपुरुष ॥ भक्तांवरीप्रेमहर्ष ॥ त्यासीदुर्बळकायदोष ॥ रंकाराज्यदेऊंशके ॥ ३१ ॥ जरीकोपेएकाद्यासी ॥ भस्मकरीलपरियेसीं ॥ वरदेतांदरिद्रियासी ॥ राज्यहोयक्षिं[1]तीचें ॥ ३२ ॥ ब्रह्मदेवेंआपुल्याकरें ॥ लिहिलींअसतीदुष्टाक्षरें ॥ श्रीगुरुचरणस्पर्शेंसत्वरें ॥ दुष्टाक्षरेंतींशुभहोती ॥ ३३ ॥ ऐसेंब्रीदश्रीगुरूचें ॥ वर्णूंनशकेंमाझेवाचे ॥ थोरपुण्यत्याब्राह्मणाचें ॥ श्रीगुरुजातीतयाघरा ॥ ३४ ॥ वर्ततअसतांएकेदिवसीं ॥ नमिळेवस्तुत्याब्राह्मणासी ॥ घरींअसेवांझमहिषी ॥ नेलीनाहींकोणीच ॥ ३५ ॥ तयाविप्रमंदिरासी ॥ श्रीगुरुआलेभिक्षेसी ॥ महाउष्णवैशाखमासीं ॥ माध्यान्हकाळींपरियेसा ॥ ३६ ॥ ऐसेंश्रीगुरुकृपामूर्ती ॥ गेलेद्विजगृहाप्रती ॥ विप्रगेलाया[2]चकवृत्ती ॥ वनितात्याचीघरींअसे ॥ ३७ ॥ भिक्षाह्मणतांश्रीगुरुनाथ ॥ प

---

१ पृथ्वीचें २ भिक्षा ३ पालणे सद्रव्य

तिव्रताआलीधांवत ॥ साष्टांगींदंडवत ॥ करितीझालीतयेवेळीं ॥ ३८ ॥ नमनकरूनीश्रीगुरूसी ॥ विनवीतसेकरुणेसी ॥ आपलापतीयाचकवृत्तीसी ॥ गेलाअसेअवधारा ॥ ३९ ॥ उत्कृष्टधान्यघरींबहुत ॥ घेवोनियेतीलपतित्वरित ॥ तंववरीस्वामीबैसाह्मणत ॥ आसनघातलेंबैसावयास ॥ ४० ॥ श्रीगुरुमूर्तीहास्यवदन ॥ बैसतेझालेशुभासन ॥ तियेविप्रस्त्रियेसीवचन ॥ बोलतीक्षीरकांनघालिसी ॥ ४१ ॥ तुझेद्वारींअसेमहिषी ॥ क्षीरकांनघालिसीभिक्षेसी ॥ आह्मांतेंतूंकांचाळविसी ॥ नाहीवस्तूह्मणोनियां ॥ ४२ ॥ श्रीगुरुवचनऐकोन ॥ विप्रवनिताकरीनमन ॥ वांझमहिषीदंतहीन ॥ वृद्धत्वझालेंतियेसी ॥ ४३ ॥ उपजतांचिआमुचेघरीं ॥ वांझझालीदगडापरी ॥ गांभा[1]नवांचेकवणेपरी ॥ रेडाह्मणोनिपोसितों ॥ ४४ ॥ याचियाकारणेंतियेसी ॥ वेसणघातलीपरियेसीं ॥ वाहतीमृत्तिकेसी ॥ तेणेंआमुचायोगक्षेम ॥ ४५ ॥ श्रीगुरुह्मणतीतियेसी ॥ मिथ्याबोलसीआह्मांसी ॥ त्वरितजावोनियांमहिषीसी ॥ पिळोनिआणींक्षीरआह्मां ॥ ४६ ॥ ऐसेंवचनऐकोनी ॥ विश्वासझालातिचेमनीं ॥ काष्ठपात्रघेवोनी ॥ गेलीऐकादोहावया ॥ ४७ ॥ कामधेनूश्रीगुरूचेंवचन ॥ विप्रवनितातत्क्षण ॥ दोहिलेंक्षीरसंतोषोन ॥ भरणें[2]दोनतयेवेळीं ॥ ४८ ॥ विस्मयकरीविप्रवनिता ॥ ह्मणेईश्वरहावत्वता ॥ याचेंवाक्यपरिसतां ॥ कायनवत्वह्मणतसे ॥ ४९ ॥ क्षीरघेवोनीघरांत ॥ आलीपतिव्रताधां

---

[1] गर्भ [2] दुधकाडणेचिंपात्रें

वत ॥ तापवितीझालीअग्नींत ॥ सर्वेंचिविनवीपरियेसा ॥ ५० ॥ श्रीगुरुह्मणतीतियेसी ॥ घालींहोक्षीरभिक्षेसी ॥ जाणेंआह्मांस्वस्थानासी ॥ ह्मणोनिनिरोपितीतयेवेळीं ॥ ५१ ॥ परिसोनीस्वामीचेंवचन ॥ घेवोनिआलीक्षीरभाजन[1] ॥ केलेंगुरुनाथेंप्राशन ॥ अतिसंतोषोनी त्यासमयीं ॥ ५२ ॥ संतोषोनीश्रीगुरुमूर्ती ॥ वरदेतीअतिप्रीतीं ॥ तुझेघरींलक्ष्मीसती[2] ॥ अखंडितराहील ॥ ५३ ॥ पुत्रपौत्रींश्रीयुक्त ॥ तुह्मींनांदालनिनिश्चित ॥ ह्मणोनिनिघालेत्वरित ॥ संगमस्थानासीआपुल्या ॥ ५४ ॥ श्रीगुरुगेलेसंगमासी ॥ आलाविप्रनिजगृहासी ॥ ऐकताझालाविस्तारेंसी ॥ महिमाश्रीगुरुमूर्तीचा ॥ ५५ ॥ ह्मणेअभिंनव[3]झालेंथोर ॥ होईल ईश्वरीअवतार ॥ आमुच्यादृष्टीदिसेनर ॥ परमपुरुषतोचिसत्य ॥ ५६ ॥ विप्रह्मणेस्त्रियेस ॥ आमुचेगेलेंदरिद्रदोष ॥ भेटलाश्रीगुरुविशेष ॥ सकळाभीष्टेंसाधती ॥ ५७ ॥ ह्मणोनिमनींनिर्धारकरिती ॥ भेटीसजाऊंकैंचायती ॥ हातींघेवोनीआरती ॥ गेलेदंपतीसंगमासी ॥ ५८ ॥ भक्तिपूर्वकश्रीगुरूसी ॥ गंधाक्षताधूपदीपेंसीं ॥ नैवेद्यतांबूलप्रदक्षिणेसीं ॥ पूजा करितीसद्भावें ॥ ५९ ॥ येणेंपरीद्विजवर ॥ लाधलातोअनंतवर ॥ कन्यापुत्रलक्ष्मीस्थिर ॥ पूर्णआयुष्यझालेंजाण ॥ ६० ॥ सिद्धह्मणेशिष्यासी ॥ श्रीगुरुकृपाहोयज्यासी ॥ दैन्यकैंसें त्यानरासी ॥ अष्टैश्वर्येंभोगीतसे ॥ ६१ ॥ ह्मणेसरस्वतीगंगाधर ॥ सांगेगुरुचरित्रविस्तार ॥ ऐक

---

[1] दुग्धपात्र [2] हेसाध्वि [3] आश्चर्य

तांहोयमनोहर ॥ दैंन्यावेगळाहोयत्वरित ॥ ६२ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रामृत ॥ वंध्यामहिषी
दुग्धदेत ॥ निश्चयाचेबळेंसत्य ॥ भाग्यआलेंविप्रासी ॥ ६३ ॥ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रपरम
कथाकल्पतरौ श्रीनृसिंहसरस्वत्युपाख्यानेसिद्धनामधारकसंवादेवंध्यामहिषीदोहनंनाम
द्वाविंशोऽध्यायः ॥ २२ ॥ श्रीदत्तात्रेयार्पणमस्तु ॥ ॥ ओंव्या ॥ ॥ ६३ ॥ ॥

अध्याय २३ वा.

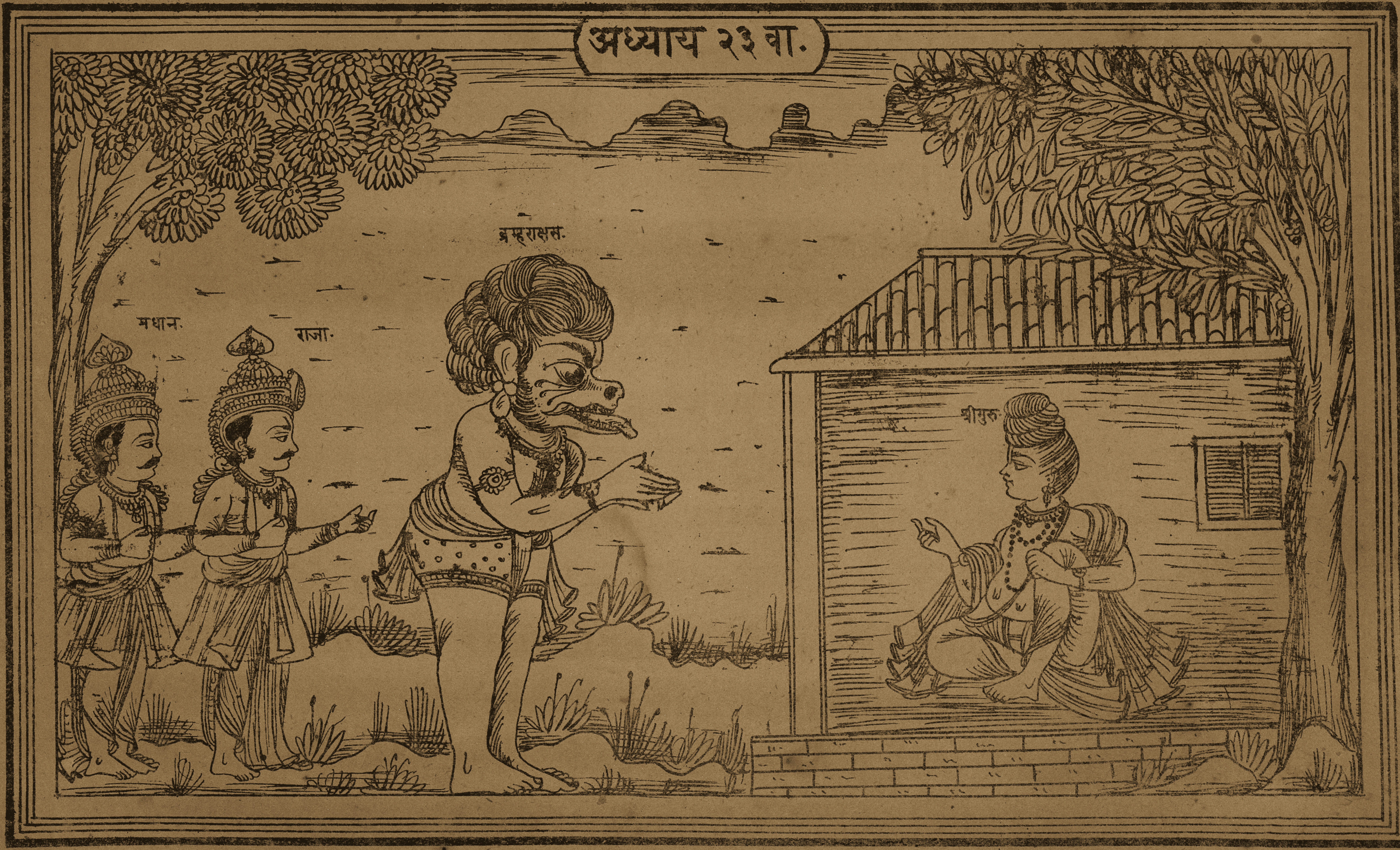
प्रधान.
राजा.
ब्रम्हराक्षस.
श्रीगुरु.

श्रीगणेशायनमः॥ ॥ विनवीशिष्यनामांकित ॥ सिद्धासीअसेपुसत ॥ पुढीलकथाविस्तारित ॥ निरोपावीदातारा ॥१॥ सिद्धह्मणेऐकबाळा ॥ श्रीगुरूचीअगाधलीळा ॥ प्रगटकरीविप्रभोळा ॥ जेणेंवांझमहिषीदुभि[1]ली ॥ २ ॥ तयाग्रामींयेरेदिवसीं ॥ क्षारमृत्तिकावाहावयासी ॥ मागोंआलेतयामहिषीसी ॥ द्रव्यदेऊंह्मणताती ॥३॥ विप्रह्मणेतयांसी ॥ नेंदूं[2]दुभतेमहिषीसी ॥ दावीतसेसकळिकांसी ॥ क्षीरभरलेंदोनीवेळीं ॥४॥ करितीविस्मयसकळजन ॥ ह्मणतीवांझदंतहीन ॥ कालहोतीनाकीं[3]खुण ॥ वेसणरज्जूअभिनव ॥५॥ नव्हतीगर्भिणीवांझमहिषी ॥ वत्सनहोतांदुभे[4]कैसी ॥ वार्ताफांकलीविस्तारेंसी ॥ कळलीतयाग्रामाधिपतीस ॥ ६ ॥ विस्मयकरूनितयेवेळीं ॥ आलाअधिपतीतयाजवळी ॥ नमोनियांचरणकमळीं ॥ पुसतसेवृत्तांत ॥ ७ ॥ विप्रह्मणेतयासी ॥ असेसंगमींसंन्यासी ॥ त्याचीमहिमाआहेऐशी ॥ होईईश्वरअवतार ॥ ८ ॥ नित्यआमुच्यामंदिरासी ॥ येतीश्रीगुरुभिक्षेसी ॥ वर[5]वनव्हतीत्यादिवसीं ॥ क्षीरआपणमागीतलें ॥ ९ ॥ वांझह्मणतांरागयेउनी ॥ त्वरेंक्षीरदोहाह्मणोनी ॥ वाक्यत्याचेंनिघतांतत्क्षणीं ॥ कामधेनुपरीजाहली ॥१०॥ विप्रवचनपरिसोनी ॥ गेलाराजाधांवोनी ॥ सर्वदळशृंगारोनी ॥ आपुलेपुत्रकलत्रांसहित ॥११॥ लोटांगणेंश्रीगुरूसी ॥ घालीराजाभक्तीसी ॥ नमनकेलेंसाष्टांगेंसी ॥ एकाभावेंकरोनियां ॥१२॥ जयजयाजी

---

१ दुग्धकाढलें २ नदेऊं ३ नाखांमधें ४ दुधदेइल ५ भिक्षाद्रव्य

जगद्गुरू ॥ त्रयमूर्तींचाअवतारू ॥ तुझामहिमाअपरंपारू ॥ अशक्यआह्मांवर्णितां ॥ १३ ॥
नेणोंआह्मींमंदमती ॥ मायामोहअंधकारवृत्ती ॥ तूंतारकजगज्ज्योती ॥ उद्धरावेंआह्मांतें ॥
॥१४॥ अविद्यामायासागरीं ॥ बुडालोंअसोंघोरदरीं[1] ॥ विश्वकर्तातूंतारींतारीं ॥ ह्मणोनिच
रणींलागला ॥ १५ ॥ विश्वकर्तातूंचिहोसी ॥ हेलामात्रेंसृष्टीरचिसी ॥ आह्मांतूंदिसतोसी ॥
मनुष्यरूपधरोनी ॥१६॥ वर्णावयातुझामहिमा ॥स्तोत्रकरितांअशक्यआह्मां॥तूंचिरक्षिता
केश[2]व्योमा ॥ चिन्मयात्माजगद्गुरू ॥१७॥ येणेंपरीश्रीगुरूसी ॥ स्तोत्रकरितांबहुवसीं ॥
श्रीगुरुमूर्तींसंतोषी ॥ आश्वासितीतयेवेळीं ॥१८॥ संतोषोनीश्रीगुरुमूर्ती ॥ तयारायातेंपु
सती ॥ आह्मींतापसीअसोंयती ॥ अरण्यवासकरीतसों ॥ १९ ॥ याकारणेंआह्मांपासीं ॥
येणेंतुह्मांसंभ्र[3]मेंसीं ॥ पुत्रकलत्रसहितेसी ॥ कवणकारणसांगह्मणती ॥२०॥ ऐकोनियांश्री
गुरूचेंवचन ॥ राजाविनवीकरजोडून ॥ तूंतारकभक्तजन ॥ संतुष्टावेंतेणेंपरी ॥ २१॥ उद्धारा
वयाभक्तजनां॥अवतरलासीनारायणा॥वासनाजैसीभक्तजना ॥ संतुष्टावेंतेणेंपरी॥ २२॥
ऐशीतुझीब्रीदख्याती॥वेदपुराणींवाखाणिती[4] ॥भक्तवत्सलाश्रीगुरुमूर्ती ॥ विनंतीमाझीपरि
सावी॥२३॥गाणगापूरमहास्थान॥स्वामीकरावेंपावन॥नित्यतेथेंअनुष्टान॥वासकरणेंग्रा
मांत ॥ २४ ॥ मठकरोनीतयेस्थानीं ॥ असावेंआह्मांउद्धरोनी ॥ ह्मणोनिलागेश्रीगुरुचर

---

१ परमभयंकरीं २ हेव्योमकेशासांबा ३ अशात्वरेनें ४ वर्णिती

र्णीं ॥ भक्तिपूर्वकनरेश्वर ॥ २५ ॥ श्रीगुरूमनींविचारिती ॥ प्रगटहोणेंआलीगती ॥ क्वचित्काळयेणेरीती ॥ वसणेंघडेत्यास्थानीं ॥ २६ ॥ भक्तजनतारणार्थ ॥ अवतारधरितीश्रीगुनाथ ॥ राजयाचेमनोरथ ॥ पुरवूंह्मणतीतयेवेळीं ॥ २७ ॥ ऐसेंविचारोनीमानसीं ॥ निरोपदेतीनराधिपासी ॥ जैसीतुझ्यामानसीं ॥ भक्तीअसेतैसेंकरीं ॥ २८ ॥ गुरुवचनऐकोनी ॥ संतोषोनींनृपमुनी[2] ॥ बैसवोनियांसुखासनीं ॥ समारंभेंनिघाला ॥ २९ ॥ नानापरीचींवाद्येंयंत्रें ॥ गीतवाद्यमंगळतुरें ॥ मृदंगटाळनिर्भरें ॥ वाजतातीमनोहर ॥ ३० ॥ रावनिघेछत्रपताकेसीं ॥ गजतुरंगशृंगारेंसीं ॥ आपुलेपुत्रकलत्रेंसीं ॥ सर्वेंयतिसीघेवोनी ॥ ३१ ॥ वेदघोषद्विजवरी ॥ करितातीनानापरी ॥ वाखाणितीबंदिकारी[3] ॥ ब्रीदतयामूर्तीचें ॥ ३२ ॥ येणेंपरीग्रामाप्रती ॥ श्रीगुरुआलेअतिप्रीतीं ॥ अनेकपरीआरती ॥ घेऊनआलेनगरलोक ॥ ॥ ३३ ॥ ऐसासमारंभथोर ॥ करिताझालानरेश्वर ॥ संतोषोनीश्रीगुरुवर ॥ प्रवेशलेनगरांत ॥ ३४ ॥ तयाग्रामपश्चिमदेशीं ॥ असेअश्वत्थउन्नतेसी[4] ॥ वोसगृहतयापासीं ॥ असेएकभयंकर ॥ ३५ ॥ तयावृक्षावरीएक ॥ ब्रह्मराक्षसभयानक ॥ त्याचेभयेंअसेधाक ॥ समस्तप्राण्यांभयत्याचें ॥ ३६ ॥ ब्रह्मराक्षसमहाक्रूर ॥ मनुष्यमात्रांकरीआहार ॥ त्याचेंभयअसेथोर ॥ ह्मणोनिगृहओसतेथें ॥ ३७ ॥ श्रीगुरुह्मणतीतयेवेळीं ॥ गृहद्यावेंआह्मावृक्षाजवळी ॥

---

१ राजा २ श्रीगुरूसी ३ स्तुतिपाठक ४ उंच

तेथेंजातांतात्काळीं ॥ ब्रह्मराक्षसप्रगटला ॥ ३८ ॥ करजोडोनीश्रीगुरुसी ॥ विनवीतसेभ
क्तीसीं ॥ स्वामीमातेंतारींदीनासी ॥ घोरांधकारींबुडालों ॥ ३९ ॥ तुझ्यादर्शनमात्रेंसीं ॥ ना
सलींपापेंपूर्वार्जितेसी ॥ तूंकृपाळूसर्वांसी ॥ उद्धरावेंआपणातें ॥ ४० ॥ कृपाळूतेश्रीगुरू ॥
मस्तकींठेवितीकरू ॥ मनुष्यरूपेंहोवोनिये[1]रू ॥ लोळतसेचरणकमळीं ॥ ४१ ॥ श्री
गुरुसांगतीतयासी ॥ त्वरितजावेंसंगमासी ॥ स्नानकरितांमुक्तहोसी ॥ पुन[2]रावृत्तीनाहींतुज
॥४२॥ गुरुवचनऐकोन ॥ राक्षसकरींसंगमींस्नान ॥ क[3]लेवरासोडूनिजाण ॥ मुक्तझालातत्क्षणीं
॥ ४३ ॥ विस्मयकरितीसकळलोक ॥ ह्मणतीहात्रिगुणात्मक ॥ धन्यधन्यश्रीगुरुनायक ॥ हा
चिसत्यमानिजे ॥४४॥ श्रीगुरुराहिलेतयास्थानीं ॥ मठकेलाशृंगारोनी ॥ नराधिपशिरोमणी
भक्तिभावेंपूजितसे ॥४५॥ भक्तिभावेंनरेश्वर ॥ पूजाअर्पीअपरंपार ॥ परोपरीवाद्यगजर ॥
गीतवैदिकमंत्रेंसीं ॥ ४६ ॥ श्रीगुरुनित्यसंगमासी ॥ जातीनित्यअनुष्ठानासी ॥ नराधीश
भक्तीसीं ॥ सैन्यासहितआपणजाय ॥ ४७ ॥ एखाद्यासमयींश्रीगुरुसी ॥ बैसवितीआपुल्या
आंदो[4]लिकेसीं ॥ सर्वदळसैन्येसीं ॥ घेवोनिजायवनांतरा ॥ ४८ ॥ माध्यान्हकाळींपरियेसीं ॥
श्रीगुरुयेतीमठासी ॥ सैन्यासहितआनंदेंसीं ॥ नमनकरीनराधिप ॥ ४९ ॥ भक्तवत्सलश्री
गुरुमूर्ती ॥ भक्ताधीनआपणअसती ॥ जैसासंतोषत्यांच्याचित्तीं ॥ तेणेंपरीरहा[5]टती ॥५०॥

---

[1] तो राक्षस [2] पुनर्जन्म [3] राक्षसदेह [4] पालखींत [5] वागती

समारंभहोयनित्य ॥ ऐकतीलोकसमस्त ॥ प्रगटझालेंलोकांत ॥ ग्रामांतरींसकळजनीं ॥ ॥ ५१ ॥ कुमतीहोताग्रामासीं ॥ होवोनियांतापसी ॥ त्रिविक्रमभारतीनामेंसी ॥ तीनवेद जाणतसे ॥ ५२ ॥ मानसपूजानित्यकरी ॥ सदाध्यायीनरहरी ॥ त्याणेंऐकिलेंगाणगापुरीं ॥ असेनरसिंहसरस्वती ॥ ५३ ॥ ऐकतांत्याचीचरित्रलीला ॥ मनींह्मणेदांभिककळा ॥ हाकायखेळचतुर्थाश्रमाला ॥ ह्मणोनिनिंदाआरंभिली ॥ ५४ ॥ ज्ञानविग्रहश्रीगुरुमूर्ती ॥ सर्वांच्यामनींचेंजाणती ॥ यतीश्वरनिंदाआपलीकरिती ॥ ह्मणोनिओळखिलेंमनांत ॥ ५५ ॥ सिद्धह्मणेनामांकिता ॥ पुढेंअपूर्वअसेकथा ॥ मनकरोनीनिर्मळता ॥ एकचित्तेंपरीसतूं ॥ ५६ ॥ ह्मणेसरस्वतीगंगाधर ॥ सांगेगुरुचरित्रविस्तार ॥ ऐकतांहोयमनोहर ॥ सकळाभीष्टपाविजे ॥ ५७ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्र ॥ गाणगापुरींविचित्र ॥ ब्रह्मराक्षसापरत्र ॥ निजमोक्षदीधला ॥ ५८ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रेनृसिंहसरस्वत्युपाख्यानेसिद्धनामधारकसंवादेराक्षसमुक्तकरणंनामत्रयोविंशोऽध्यायः ॥ २३ ॥ ॥ ओंव्याचीसंख्या ॥ ५८ ॥ ॥ छ ॥

अध्याय २४ वा.

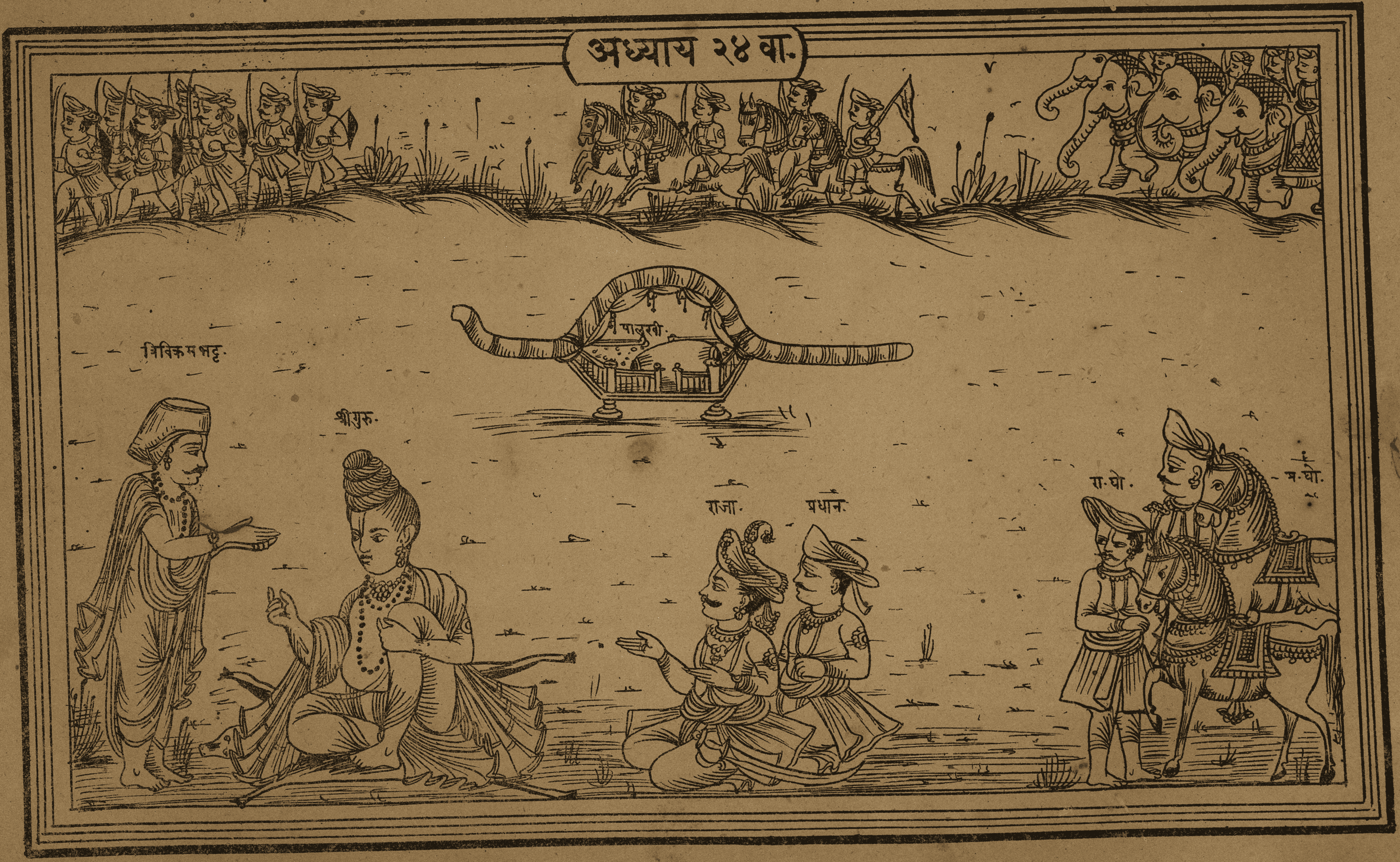
त्रिविक्रमभट्ट
श्रीगुरु
पालखी
राजा
प्रधान
रा.घो.
म.घो.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ सिद्धह्मणेनामधारका ॥ पुढेंअपूर्ववर्तलेंदेखा ॥ विस्तारेंकथाकौतु
का ॥ निरोपीनतुजआतां ॥ १ ॥ नामधारकह्मणेसिद्धासी ॥ पुढेंकथावर्तलीकैसी ॥ विस्तारो
नीआह्मांसी ॥ निरोपावीदातारा ॥ २ ॥ शिष्यवचनपरिसोनी ॥ सांगताझालासिद्धमुनी ॥
ऐकतूंवत्सानामकरणी ॥ गुरुचरित्रअभिनव ॥ ३ ॥ ऐसात्रिविक्रममहामुनी ॥ जोकांहोताकु
त्सितमनीं ॥ निंदाकरीसर्वजनीं ॥ दांभिकसंन्यासीह्मणोनी ॥ ४ ॥ ज्ञानवंतश्रीगुरुमूर्ती ॥ वि
श्वाच्यामनींचेंओळखती ॥ नराधिपासीसांगती ॥ निंदाकरितोह्मणोनी ॥ ५ ॥ श्रीगुरुह्मण
तीतयेवेळीं ॥ आजचिनिघावेंमहाबळी ॥ त्रिविक्रमभारतीजवळी ॥ जाणेंअसेकुमतीसीं ॥
॥ ६ ॥ ऐकोनिराजासंतोषला ॥ नानालंकारकरिताझाला ॥ हत्तीअश्वपायदळां ॥ शृंगारके
लातयेवेळीं ॥ ७ ॥ समारंभकेलाथोरू ॥ आंदोळींबैसलेश्रीगुरू ॥ नानापरीवाद्यगजरू ॥ क
रूनियांनिघाले ॥ ८ ॥ मानसपूजानरहरीसी ॥ नित्यकरितांभावेंसी ॥ स्थिरनहोयतयादिव
सीं ॥ मानसमूर्तीनरकेसरी ॥ ९ ॥ मनींचिंताकरीयती ॥ कांपांनयेमूर्तीचित्तीं ॥ वृथाझालीत
पोवृत्ती ॥ कायकारणह्मणतसे ॥ १० ॥ बहुतकाळआराधिलें ॥ कांपांनरसिंहेंउपेक्षिलें ॥ तप
फळवृथागेलें ॥ ह्मणोनिचिंताकरीतसे ॥ ११ ॥ इतुकेंहोतांत्याअवसरीं ॥ श्रीगुरूतेंदेखिलेदू
री ॥ येतहोतेनदीतीरीं ॥ मानसपूजेच्यामूर्तिरूपें ॥ १२ ॥ सर्वदिसतीदंडधारी ॥ कवणलहा
नकवणथोरी ॥ भारतीदेखोनीविस्मयकरी ॥ नमनकरीतनिघाला ॥ १३ ॥ साष्टांगनमनक

रोनी ॥ जावोनिलोळेश्रीगुरुचरणीं ॥ सर्वचिरूपेंझालाप्राणी ॥ दंडधारीयतिरूप ॥ १४ ॥ स
मस्तरूपएकसरी ॥ दिसतातीदंडचारी ॥ श्रेष्ठलघूकवणेंपरी ॥ नकळेतयात्रिविक्रमा ॥ १५ ॥
भ्रांतझालातयेवेळीं ॥ पुनरपिलागेचरणकमळीं ॥ ब्रह्माविष्णुचंद्रमौळी ॥ त्रिमूर्तीतूंजगद्गुरू
॥ १६ ॥ तुझेंनकळेस्वरूपज्ञान ॥ अविद्यामायावेष्टोन ॥ निजरूपहोवोन ॥ कृपाकरणेंदातां
रा ॥ १७ ॥ तुझेंस्वरूपअवलोकितां ॥ आह्मांअशक्यगुरुनाथा ॥ चर्मचक्षूंकरूनिआतां ॥
पाहूंनशकेंह्मणतसे ॥ १८ ॥ तूंव्यापकसर्वांभूतीं ॥ नरसिंहमूर्तीझालासियती ॥ प्रगटनरसिं
हसरस्वती ॥ समस्तादिसतीयतिरूप ॥ १९ ॥ नमूंआतांसांगकवणा ॥ कवणापुढेंदाखवूंकरु
णा ॥ त्रिमूर्तीतूंओळखसीखुणा ॥ निजरूपेंव्हावेंस्वामियां ॥ २० ॥ तपकेलेंबहुदिवस ॥ पूजा
केलीतुझीमानस ॥ आजिआलीगाफळास ॥ मूर्तीसाक्षातभेटली ॥ २१ ॥ तूंतारकविश्वासी ॥
उद्धरावयाआह्मांसी ॥ ह्मणोनिभूमींअवतरलासी ॥ दावींस्वरूपचिन्मय ॥ २२ ॥ ऐसे
परीश्रीगुरूसी ॥ स्तुतीकेलीभक्तीसीं ॥ श्रीगुरुमूर्तीसंतोषी ॥ झालीनिजमूर्तिएक ॥ २३ ॥
व्यक्तपाहेतयेवेळीं ॥ दिसोंलागलेंसैन्यसकळी ॥ तयामध्येंचंद्रमौळी ॥ दिसेश्रीगु
रुभक्तवरद ॥ २४ ॥ श्रीगुरुह्मणतातयासी ॥ नित्यआमुचीनिंदाकरिसी ॥ दांभि
कनांवेंआह्मांसीं ॥ पाचारिसीमंदमती ॥ २५ ॥ याकारणेंतुजपासी ॥ आलोंतुझ्याभक्ती
सी ॥ पूजाकरिसीतूंमानसीं ॥ श्रीनृसिंहमूर्तीची ॥ २६ ॥ दांभिकह्मणजेकवणेप

री ॥ सांगआतांविस्तारीं ॥ तुझेमनींवसेहरी ॥ तोचितुजनिरोपी ॥ २७ ॥ ऐकोनीश्रीगुरूचेंवचन ॥ यतीश्वरकरितीनमन ॥ सद्गुरुस्वामीकृपाकरून ॥ अविद्यारूपनासावें ॥ २८ ॥ तूंतारकविश्वासी ॥ त्रयमूर्तिअवतारतूंचिहोसी ॥ मींवेष्टोनमायापाशीं ॥ अज्ञानपणेंवर्ततों ॥ ॥ २९ ॥ मायामोहअंधकारीं ॥ बुडालोंअज्ञानसागरीं ॥ नओळखेंपरमार्थविचारीं ॥ दिवांधझालोंस्वामियां ॥ ३० ॥ ज्योतिस्वरूपतूंप्रकाशी ॥ स्वामीमातेंभेटलासी ॥ क्षमाकरावीबाळकासी ॥ उद्धरावेंदातारा ॥ ३१ ॥ अविद्यारूपसमुद्रांत ॥ होतोंआपणवहात ॥ नदिसेपैलअंत ॥ बुडतसोंस्वामियां ॥ ३२ ॥ ज्ञानतारवीं[1]बैसवोनी ॥ करुणावायुप्रेरुनी ॥ पैलतडीनिजस्थानीं ॥ पाववींस्वामीकृपासिंधू ॥ ३३ ॥ तुझीकृपाहोयज्यासी ॥ दुःखदैन्यकैंचेंत्यासी ॥ तोचिजिंकीलकाळासी ॥ परमार्थींऐक्यहोय ॥ ३४ ॥ पूर्वींकथाऐकिलीश्रवणीं[2] ॥ महाभारतपुराणीं ॥ दाविलेंरूपअर्जुनानयनीं ॥ प्रसन्नहोवोनीतयासी ॥ ३५ ॥ तैसेंतुह्मींमजलाआज ॥ दाविलेंस्वरूपनिज ॥ अनंतमहिमातुझीचोज[3] ॥ भक्तवत्सलागुरुनाथा ॥ ३६ ॥ जयजयाजीजगद्गुरू ॥ तूंतारकभवसागरू ॥ त्रयमूर्तीचाअवतारू ॥ नरसिंहसरस्वती ॥ ३७ ॥ कृतार्थझालोंजीआपण ॥ देखिलेआजितुमचेचरण ॥ नकरितांप्रयत्न ॥ भेटलारत्नचिंतामणी ॥ ३८ ॥ जैसीगंगासगरांवरी ॥ कृपाकरूनिउद्धरी ॥ जैसाविष्णुविदुराघरीं ॥ झाला

---

१ ज्ञानरूपजहाजावर २ कानानें ३ नबल

आपणकृपावंत ॥३९॥ भक्तवत्सलातुझीकीर्ती ॥ आह्मादाविलीप्रचीती ॥ वर्णावयानाहीं
मती ॥ अनंतमहिमाजगद्गुरू ॥ ४० ॥ येणेंपरीश्रीगुरूसी ॥ करीस्तोत्रबहुवसी ॥ श्रीगुरु
मूर्तीसंतोषी ॥ दिधलावरतयेवेळीं ॥ ४१ ॥ वरदेतोत्रिविक्रमासी ॥ तुष्टलोंतुझ्याभक्तीसी ॥
सद्गतीहोयभरवसीं ॥ पुनरावृत्तीनाहींतुज॥४२॥ तुजलाधलापरमार्थ ॥ होईलईश्वरींऐक्या
र्थ ॥ ऐसेंह्मणोनीगुरुनाथ ॥ निघालेआपुल्यानिजस्थाना ॥४३॥ वरदेवोनीभारतीसी ॥ रा
हिलेतेथेंकुमतीसी ॥ क्षणनलगतांपरियेसीं ॥ आलेगाणगापुरींत ॥ ४४ ॥ सिद्धह्मणेनाम
धारका ॥ श्रीगुरुमहिमाऐसानिका ॥ त्रिमूर्तीतोचिऐका ॥ नररूपेंवर्ततसे ॥४५॥ ऐसाप
रमपुरुषगुरू ॥ त्यातेंजेकोणीह्मणतीनरू ॥ तेचिपावतीयमनगरू ॥ सप्तजन्मपर्यंत ॥४६॥
गुरुब्रह्मागुरूविष्णू ॥ गुरूचिहोयगिरिजारमणू ॥ वेदशास्त्रआगमूं ॥ बोलतीहेप्रसिद्ध ॥
॥४७॥ याकारणेंश्रीगुरूसी ॥ शरणजावेंनिश्चयेंसीं ॥ विश्वासावेंमाझ्याबोलासी ॥ लीन
व्हावेंगुरुचरणीं ॥ ४८ ॥ अमृताचीआरवंटी ॥ घातलीअसेवरवंटीं ॥ ज्ञानीजनप्राशिती
घोटी ॥ गुरुचरित्रकामधेनुदुग्ध ॥ ४९ ॥ गंगाधराचानंदन ॥ सांगेगुरुचरित्रविस्तारोन ॥
भक्तिपूर्वकऐकतीजन ॥ लाधतीपुरुषार्थचतुर्विध ॥ ५० ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रपरमकथाकल्प
तरौश्रीनृसिंहसरस्वत्युपाख्यानेसिद्धनामधारकसंवादेत्रिविक्रमभारतीविश्वरूपदर्शनंनाम
चतुर्विंशोऽध्यायः ॥२४॥ ओंव्यासंख्या ॥ ५० ॥ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ॥ छ ॥

अध्याय २५ वा

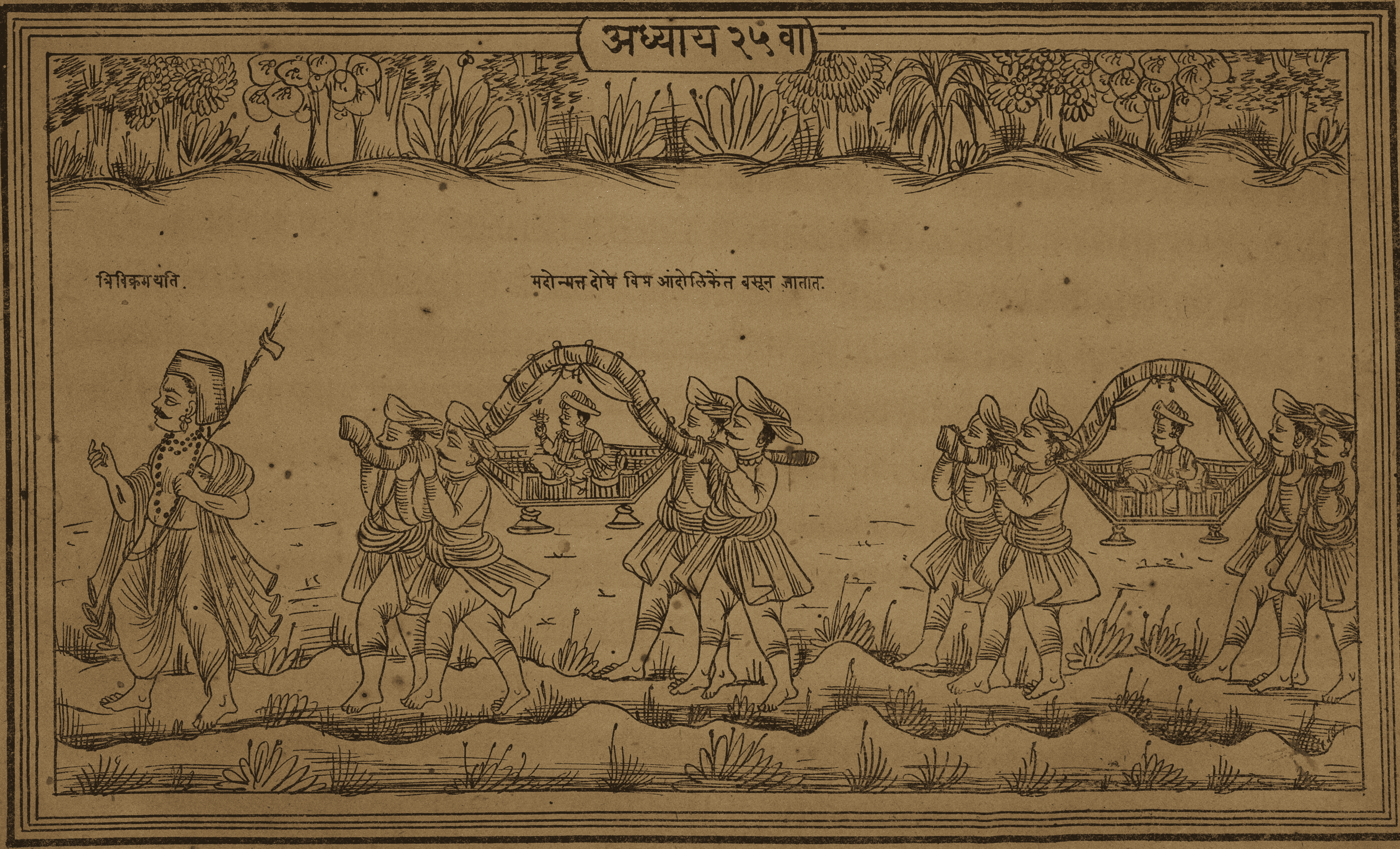
त्रिविक्रमयति.
मदोन्मत्त दोघे विप्र आंदोलिकेंत बसून जातात.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ जयजयाजीसिद्धमुनी ॥ तूंचिगुरुशिरोमणी ॥ साक्षीयेतसेअंतःकर्णीं ॥ बोधिलें[1]मातेंपरमार्थ ॥ १ ॥ ऐसाकृपाळूपरमेश्वर ॥ आपणझालाअवतार ॥ येरां[2]दिसतसेनर ॥ तेचिअज्ञानीप्रत्यक्ष ॥ २ ॥ तयांत्रिविक्रमभारतीसी ॥ दाविलेंरूपप्रत्यक्षेसीं ॥ पुढेंकथावर्तलीकैसी ॥ निरोपावीदातारा ॥ ३ ॥ सिद्धह्मणेऐकबाळा ॥ श्रीगुरूचीअगम्यलीळा ॥ सांगतांनसरेबहुकाळा ॥ साधारणमींसांगतसें ॥ ४ ॥ समस्तमहिमासांगतां ॥ विस्तारहोईलबहुता ॥ याकारणेंतुजक्वचित्कथा ॥ निरोपीतसेंबाळका ॥ ५ ॥ पुढेंअपूर्ववर्तलेंऐका ॥ ऐकशिष्यानामधारका ॥ विदुरनामेंनगरएका ॥ होताराजायवनतेथें ॥६॥ महाक्रूरब्राह्मणद्वेषी ॥ सदांकरीसर्वजीवहिंसी ॥ चर्चाकरवीब्राह्मणांसी ॥ वेदह्मणवीआपणापुढें ॥ ७ ॥ विप्रांसीह्मणेयवन ॥ जेकांअसतीविद्वज्जन ॥ आपुल्यासभेंतयेऊन ॥ वेदशास्त्रसर्वह्मणावें ॥ ८ ॥ त्यांतेंद्रव्यदेईनबहुत ॥ सर्वांमध्येंमान्यवंत ॥ जोकांसांगेलवेदार्थ ॥ विशेषत्याचीपूजाकरूं ॥ ९ ॥ ऐसेंऐकूनिज्ञानीजन ॥ नेणोंह्मणतीमतिहीन ॥ जेकांअसतीमूर्खजन ॥ कांक्षा[3]धरितीद्रव्याची ॥ १० ॥ जावोनीतयाम्लेंछापुढें ॥ वेदशास्त्रवाचितीगाढे[4] ॥ म्लेंछामनींअसेकुडें[5] ॥ ऐकेअर्थयज्ञकांडाचा ॥ ११ ॥ ह्मणेविप्रयज्ञकरिती ॥ पशुहत्याकरणेंरीती ॥ आह्मांम्लेंछातेंनिंदिती ॥ पशुवधितीह्मणोनियां ॥ १२ ॥ येणेंपरीब्राह्मणांसी ॥

---

[1] मला परमार्थाचा बोध केला [2] दुसऱ्यांला [3] इच्छा [4] मोठ्या हर्षानें [5] कपट

निंदाकरीतोबहुवर्सीं ॥ योग्यतापाहूनद्विजवरांसी ॥ अपारद्रव्यदेतअसे ॥ १३ ॥ येणेंप
रीतोयवन ॥ देतोद्रव्यह्मणोन ॥ ऐकतेझालेसकळजन ॥ देशोदेशींविप्रवर्ग ॥ १४ ॥ वेद
शास्त्रींअतिनिपुण ॥ द्रव्यावरीठेऊनीमन ॥ भेटीसीजातीब्राह्मण ॥ वेदह्मणतीत्यापुढें ॥
॥ १५ ॥ ऐसेमंदमतीजेविप्र ॥ त्यांचीजोडीयमपूर ॥ मदोन्मत्तदुराचार ॥ तेचइष्टकलीचे
॥ १६ ॥ यापरीवर्तमानीं ॥ वर्ततअसतांएकेदिनीं ॥ मंदभाग्यविप्रदोनी ॥ येवोनीभेटलेरा
यासी ॥ १७ ॥ वेदशास्त्रअभिज्ञाती ॥ तीनवेदजाणोंह्मणती ॥ तयायवनापुढेंकीर्ती ॥ आ
पलीआपणसांगती ॥ १८ ॥ विप्रह्मणतीरायासी ॥ कोणीनाहींआह्मांसरसीं ॥ वादकरा
वयावेदांसी ॥ नसतीचारीराष्ट्रांत ॥ १९ ॥ असतीजरीतुमच्यानगरीं ॥ त्वरितयेथेंपाचारीं
॥ आह्मांसवेंवेदचारी ॥ चर्चाकरावीद्विजांनीं ॥ २० ॥ विप्रवचनऐकोनी ॥ राजापडला
अभिमानीं ॥ आपुल्यानगरचेविप्रआणोनी ॥ समस्तातेंपुसतसे ॥२१॥ रावह्मणेसमस्तां
सी ॥ चर्चाकरावीतुह्मींयांसीं ॥ जेजिंकितीयांसी ॥ त्यांसीअपारद्रव्यदेऊंह्मणे ॥ २२ ॥
ऐकोनियांज्ञानीजन ॥ ह्मणतीतयाम्लेंच्छालागुन ॥ आह्मांयोग्यतानाहींज्ञान ॥ याब्राह्म
णांतेंकेवींजिंकूं ॥ २३ ॥ आह्मांमध्येंहेचिश्रेष्ठ ॥ विप्रदोघेमहावरिष्ठ ॥ यांतेंकरोनीप्रगट ॥
मानद्यावामहाराज ॥ २४ ॥ ऐसेंह्मणतीद्विजसमस्त ॥ ऐकोनिराजामानदेत ॥ वस्त्रेंभूषणें
देईवित्त ॥ गजावरीआरूढविले ॥२५॥ आरूढवोनिहस्तीवरी ॥ मिरवाह्मणेआपुल्यानगरीं

नाहींतविप्रयांचेसरीं ॥ हेचिराजेविप्रांचे ॥ २६ ॥ आपणराजायवनासी ॥ हेदुजेराजेद्विजांसी ॥ ऐसेंबहुमानेसीं ॥ म्लेंछापुढेंवेदह्मणती ॥ २७ ॥ महातामसीतेब्राह्मण ॥ द्विजांतेंकरूनियांदूषण ॥ राजेह्मणवितीआपण ॥ तयायवनराज्यांत॥ २८॥ ऐसेंअसतांवर्तमानीं ॥ विप्रमदांधेंव्यापुनी ॥ राजापुढेंजावोनी ॥ विनवितातीपरियेसा ॥ २९ ॥ विप्रह्मणतीरायासी ॥ आह्मांयोग्यताबहुवसी ॥ नमिळेएकादावादासी ॥ वृथाझालेंशिकोनीयां ॥ ३० ॥ आमुचेमनींबहुआरती ॥ करणेंवादशास्त्रार्थीं ॥ निरोपदेईजाऊंह्मणती ॥ विचारूंतुझ्याराष्ट्रांत ॥ ३१ ॥ जरीमिळेलएखादानरू ॥ तयासवेंचर्चाकरूं ॥ नमिळेतैसाद्विजवरू ॥ जयपत्रघेऊंब्राह्मणाचें ॥ ३२ ॥ राजाह्मणेतयांसी ॥ जावेंराष्ट्रांतरितेसीं ॥ पराभवावेंब्राह्मणांसी ॥ ह्मणोनिनिरोपदेताझाला ॥ ३३ ॥ यवनाचेआज्ञेसीं ॥ निघालेद्विजवरतामसी ॥ पर्यटनकरितांराज्यासी ॥ गांवोगावींविचारिती ॥ ३४ ॥ गांवोगांवहिंडती ॥ जयपत्रेंलिहूनघेती ॥ ऐसीकवणांअसेशक्ती ॥ तयांसंमुखउभेंराहावें ॥ ३५ ॥ समस्तनगरेंहिंडत ॥ पुढेंचालतीदक्षिणपंथ ॥ भीमातीरींअसेविख्यात ॥ कुमसीग्रामउत्तम ॥ ३६ ॥ तेथेंहोतामहामुनी ॥ त्रिविक्रमभारतीह्मणूनी ॥ त्यासीयेतीवेदतिन्ही ॥ अनेकशास्त्रींअभिज्ञतो ॥ ३७ ॥ महामुनीकीर्तिमंत ॥ ह्मणोनसांगतीजनसमस्त ॥ ऐकतीद्विजमदोन्मत्त ॥ गेलेतयामुनीपा

---

१ सदृश २ हेतु ३ प्रवीण

सीं ३८ ॥ जावोनिह्मणतीतयासी ॥ त्रिवेदीऐसेंह्मणविसी ॥ चर्चाकरावीआह्मांसीं ॥ अथ
वाद्यावेंहारिपत्र ॥ ३९ ॥ विप्रवचनऐकोनी ॥ ह्मणतसेत्रिविक्रममुनी ॥ आह्मींनेणोंवेदति
न्ही ॥ अथवानयेवेदएक ॥ ४० ॥ जरीजाणोंवेदशास्त्र ॥ तरीकांदेतोंहारिपत्र ॥ वंदनक
रितेराजेसर्वत्र ॥ तुह्मांसारिखाभोगकरितों ॥ ४१ ॥ नेणोंह्मणोनीअरण्यवासी ॥ वेषघेत
लामीसंन्यासी ॥ आह्मींभिक्षुकतापसी ॥ तुह्मांसमाननव्हेजाण ॥ ४२ ॥ हारीअथवा
जिंतून ॥ नाहींतयाचाअभिमान ॥ तुह्मींउत्कृष्टविद्वज्जन ॥ आह्मांसवेंकायवाद ॥ ४३ ॥
ऐकोनिमुनीचेंवचन ॥ तंवतेबोलिलेब्राह्मण ॥ आह्मांसवेंवादकवण ॥ घालीऐसात्रिभुव
नीं ॥ ४४ ॥ हिंडतआलोंअवघेंराष्ट्र ॥ आह्मांसमाननाहींनर ॥ ह्मणोनिदाखवितीजय
पत्र ॥ असंख्यातपरियेसा ॥ ४५ ॥ येणेंपरीआपणासी ॥ जयपत्रद्यावेंविशेषीं ॥ अभि
मानअसल्यामानसीं ॥ करींवादह्मणताती ॥ ४६ ॥ अनेकपरीब्राह्मणांसी ॥ सांगेमुनी
विनयेंसीं ॥ ऐकतीनाद्विजमहादोषी ॥ मागतीजयपत्रआपुलें ॥ ४७ ॥ त्रिविक्रममहा
मुनी ॥ आपुलेविचारीअंतःकरणीं ॥ यांतेंन्यावेंगाणगाभुवनीं ॥ शिक्षाकरणेंद्विजांतें ॥ ४८ ॥
विप्रमदांधेंव्यापिले ॥ अनेकब्राह्मणधिःकारिले ॥ त्यांतेंकरणेंउपायभले ॥ ह्मणोनियो
जिलेंमनांत ॥ ४९ ॥ त्रिविक्रमह्मणेविप्रांसी ॥ चलागाणगाभुवनासी ॥ तेथेंदेईनतुह्मां
सी ॥ जयपत्रविस्तारें ॥ ५० ॥ तेथेंअसतीआपुलेगुरू ॥ तयापुढेंपत्रदेईननिर्धारू ॥

अथवातुमच्यामनींचाभारू ॥ शमनकरूंह्मणेदेखा ॥ ५१ ॥ ऐसानिश्चयकरूनी ॥ निघा
लात्रिविक्रममहामुनी ॥ सवेंयेतीविप्रदोनी ॥ आंदोलिकेबैसोनियां ॥ ५२ ॥ पुढेंब्राह्मणअ
ज्ञानी ॥ यतीश्वराचालवूनी ॥ आपणबैसलेसुखासनीं ॥ ह्मणोनिअल्पायुषीझाले ॥ ५३ ॥
पावलेतयागाणगापुरा ॥ जेंकांस्थानगुरुवरा ॥ रम्यस्थानभीमातीरा ॥ वासनरसिंहसर
स्वती ॥ ५४ ॥ नमनकरूनीश्रीगुरूसी ॥ विनवीमुनीभक्तीसी ॥ कृपामूर्तीव्योमकेशी ॥ भ
क्तवत्सलापरमपुरुषा ॥ ५५ ॥ जयजयाजीजगद्गुरू ॥ निर्गुणतूंचिनिर्विकारू ॥ त्रयमूर्ती
चाअवतारू ॥ अनाथांचारक्षक ॥ ५६ ॥ दर्शनहोतांतुझ्याचरणा ॥ नउरेसंसारयातना ॥
नेणतीमूढअज्ञानजना ॥ अधोगतीचेतेइष्ट ॥ ५७ ॥ सद्गदितकंठझाला ॥ रोमांचआंगींउ
ठला ॥ नेत्रींबाष्पआनंदझाला ॥ माथाठेविलाचरणावरी ॥ ५८ ॥ नमनकरितांचिमुनीश्व
रातें ॥ उठविलेंश्रीगुरुनाथें ॥ आलिंगोनीकरुणावक्रें ॥ पुसतातीवृत्तांत ॥ ५९ ॥ श्रीगुरू
पुसतीविक्रमासी ॥ आलेतकवणेकार्यासी ॥ विस्तारोनीआह्मांसी ॥ निरोपावेंमुनिवरा
॥ ६० ॥ श्रीगुरूचेंवचनऐकोनी ॥ सांगतसेंत्रिविक्रममुनी ॥ मदोन्मत्तविप्रदोनी ॥ आले
असतीचर्चेसी ॥ ६१ ॥ वेदशास्त्रादिमीमांसें ॥ ह्मणतीचर्चाकरूंहर्षें ॥ वेदचारीजिव्हाग्रींव
से ॥ ह्मणतीमूढविप्रदोनी ॥ ६२ ॥ जरीनकराचर्चेसी ॥ पत्रमागतीहारीसी ॥ अनेकापरी

---

१ पालखींत

तयांसी ॥ सांगतांनऐकतीउन्मत्त ॥ ६३ ॥ ह्मणोनिआलोंतुह्मांजवळी ॥ तुह्मींश्रीगुरूचंद्रमौळी ॥ तुझेंवाक्यअसेबळी ॥ तेणेंपरीनिरोपावें ॥ ६४ ॥ मुनिवचनऐकोनी ॥ श्रीगुरुह्मणतीहास्यवदनीं ॥ आलेहोतेविप्रदोनी ॥ त्यांतेंपुसतीवृत्तांत ॥ ६५ ॥ श्रीगुरुह्मणतीविप्रांसी ॥ कवणाआलेतकार्यासीं ॥ वादकायसातुह्मासी ॥ लाभकायवादेंतुह्मां ॥ ६६ ॥ आह्मींतापसीसंन्यासी ॥ आह्मांहारीकायसी ॥ कायथोरीतुह्मांसी ॥ जयहोतांयतिसवें ॥ ॥ ६७ ॥ श्रीगुरुवचनऐकोनी ॥ बोलतातीविप्रदोनी ॥ आलोंपृथ्वीहिंडोनी ॥ समस्तविप्रजिंकित ॥ ६८ ॥ नव्हेकोणीसंमुख ॥ वेदचर्चापराङ्मुख ॥ ह्मणोनिपत्रेंअनेक ॥ काढोनियांदाखविलीं ॥ ६९ ॥ येणेंपरीआह्मांसी ॥ पत्रद्यावेंवेगेंसीं ॥ कोपआलात्रिविक्रमासी घेवोनिआलातुह्मांजवळी ॥ ७० ॥ जरीअसालसाभिमान ॥ तुह्मांसहितदोघेजण ॥ वेदशास्त्रादिव्याकरण ॥ चर्चाकरूंह्मणतीविप्र ॥ ७१ ॥ आह्मींजाणोंवेदचारी ॥ नहोतीकोणीं आह्मांसरी ॥ तुह्मींदोघेयतीश्वरी ॥ कायजाणालवेदांत ॥ ७२ ॥ श्रीगुरूह्मणतीविप्रांसी ॥ गर्वेंनाशसमस्तांसी ॥ देवदानवादिकांसी ॥ गर्वेंमृत्युलाधलाजाणा ॥ ७३ ॥ गर्वेंबळीसीकायझालें ॥ बाणासुरासीफळआलें ॥लंकानाथकौरवगेले ॥ वैवस्वतक्षेत्रासी ॥ ७४ ॥ कवणजाणेवेदांत ॥ ब्रह्मादिकांनकळेअंत ॥ वेदअसतीअनंत ॥ गर्ववृथातुह्मींकरितां ॥ ७५ ॥ विचारालआपुलेंहित ॥ तरीचसांडागर्वभ्रांत ॥ कायजाणतांवे

दांत ॥ चतुर्वेदीह्मणविता ॥ ७६ ॥ गुरूचेंवचनऐकोनी ॥ जाणोंआह्मींवेदातिन्ही ॥ भाष्य तर्क॰व्याकरणीं ॥ सांगसंहितापरियेसा ॥ ७७ ॥ येणेंपरीश्रीगुरूसी ॥ बोलतीब्राह्मणपरियेसी ॥ सिद्धह्मणेनामधारकासी ॥ अपूर्वपुढेंवर्तलें ॥ ७८ ॥ वेदचारीआदिअंतीं ॥ श्रीगुरुब्राह्मणांनिरोपिती ॥ सांगेनऐकाएकचित्तीं ॥ ह्मणेसरस्वतीगंगाधर ॥ ७९ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रामृत ॥ त्रिविक्रममुनिविख्यात ॥ विप्रजयपत्रमागत ॥ तेंचरित्रवर्णिलें ॥ ८० ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रपरमकथाकल्पतरौ श्रीनृसिंहसरस्वत्युपाख्यानेसिद्धनामधारकसंवादेद्विजप्रशंसानामपंचविंशोऽध्यायः ॥ ॥ २५ ॥ श्रीगुरुदत्तात्रेयार्पणमस्तु ॥ ॥ श्रीगुरुदत्त ॥

॥ ओ॰व्यासंख्या ॥ ८० ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

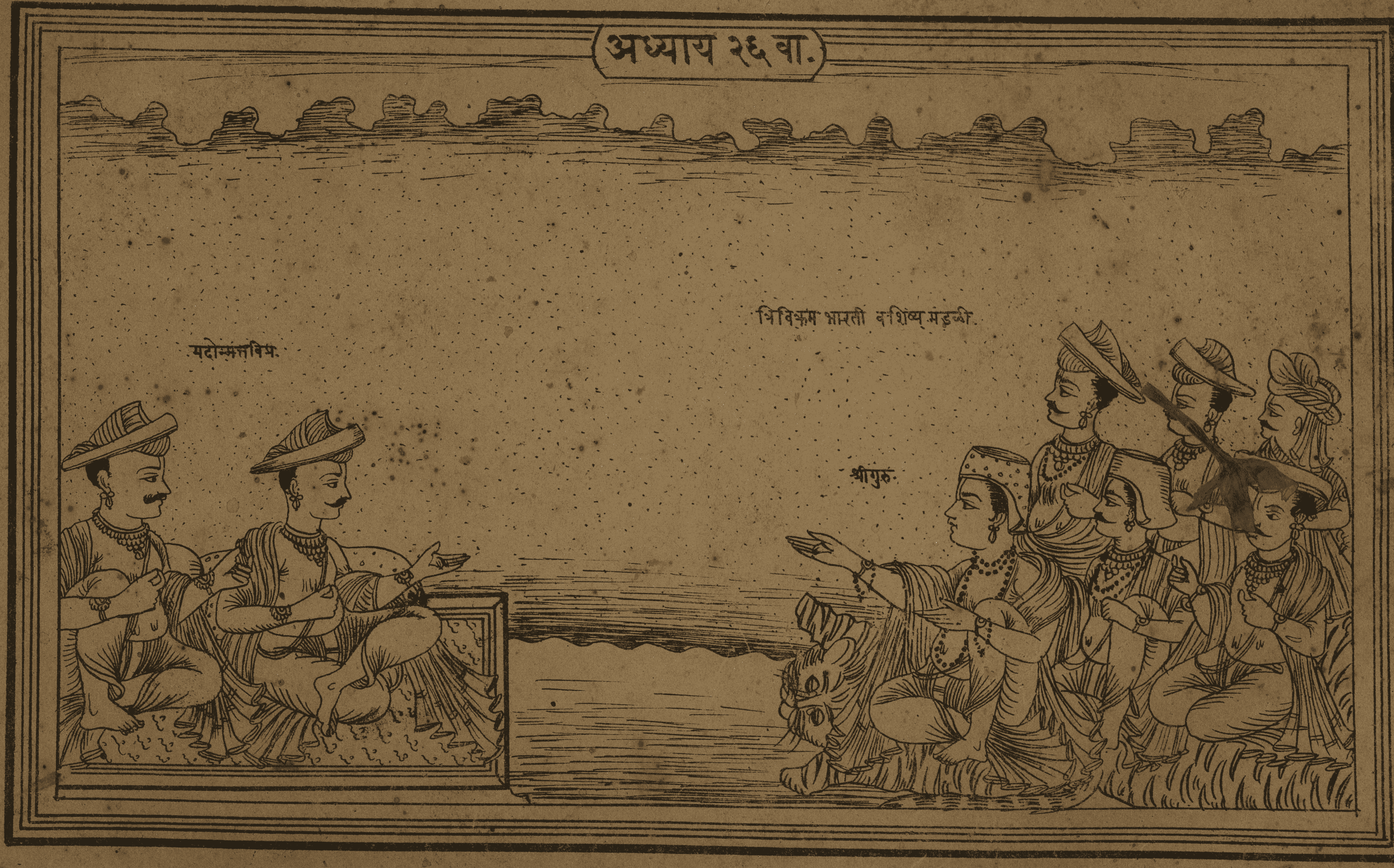
अध्याय २६ वा.
मदोन्मत्तविप्र.
त्रिविक्रम भारती व शिष्य मंडळी.
श्रीगुरु.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ श्रीगुरुह्मणतीब्राह्मणांसी ॥ नकोभ्रमूंयुक्तीसी ॥ वेदांतनकळेब्रह्मया
सी ॥ अनंतवेदअसती ॥ १ ॥ वेदव्यासासारिखेमुनी ॥ नारायणअवतरोनी ॥ वेदव्यास
स्तवनकरोनी ॥ व्यासनामपावला ॥ २ ॥ तेणेंहीनाहींपूर्णकेलें ॥ साधारणसांगितलें ॥
शिष्यहोतेचौघेभले ॥ प्रख्यातनामेंअवधारा ॥ ३ ॥ शिष्यांचींनामेंदेखा ॥ सांगेनविस्तारें
ऐका ॥ प्रथमपैलदुजावैशंपायननिका ॥ तिसरानामेंजैमिनी ॥४॥ चौथासुमंतूशिष्य ॥ करी
नह्मणेवेदाभ्यास ॥ त्यांसीह्मणेवेदव्यास ॥ अशक्यतुह्मांशिकतां ॥५॥ एकवेदशिकतां[1]व्यक्त॥
पाहिजेदिनकल्पांत ॥ चारीवेदकेवींवाचित ॥ अनंतवेदांचीमहिमा ॥६॥ ब्रह्मकल्पतिन्हींफिर
ले ॥ वर्षोवर्षींवाचले ॥ ब्रह्मचर्यआचरलें ॥ नव्हेपारवेदांसी ॥७॥ यावेदांचेआद्यंत ॥ सांगेन
ऐकाएकचित्त ॥ पूर्वींभारद्वाजविख्यात ॥ ऋषिअभ्यासकरितां ॥ ८ ॥ लवलेशआलेंत्यासी ॥
पुनरपिकरीतपासी ॥ ब्रह्माप्रसन्नझालापरियेसी ॥ कायमागशीलह्मणोनी ॥९॥ भारद्वाजह्म
णेब्रह्मयासी ॥ स्वामीमजप्रसन्नहोसी ॥ वेदशिकेनआद्यंतेसीं ॥ ब्रह्मचर्यआश्रमीं ॥ १० ॥
वेदांतमजदावावे ॥ सर्व[2]मातेंशिकवावे ॥ ऐसेंवरदानद्यावें ॥ ह्मणोनिचरणींलागला ॥ ११ ॥
ब्रह्माह्मणेभारद्वाजासी ॥ मितिनाहींवेदांसी ॥ सर्वकैसाशिकोंह्मणसी ॥ आह्मासीवेदअ[3]
गोचर ॥ १२ ॥ तुजदावितोंपहासकळ ॥ करोनिमननिर्मळ ॥ शक्तिझालियासर्वकाळ ॥ अ

---

१ स्पष्ट २ मला ३ सर्व कळत नाहींत

भ्यासकरींभारद्वाजा ॥ १३ ॥ ऐसेंह्मणोनीॠषीसी ॥ ब्रह्मादावींवेदांसी ॥ दिसतातीतीनरा
शी ॥ गिरिरूपहोवोनी ॥ १४ ॥ ज्योतिर्मयकोटिसूर्य ॥ पाहतांॠषीसवाटेभय ॥ वेदराशी
गिरिमय ॥ केवींशिकूंह्मणतसे ॥ १५ ॥ तिन्हींब्रह्मकल्पावरी ॥ आचरलेआश्रमचारी ॥ वेद
शिकलेतावन्मात्रीं ॥ एवढेगिरीकेवींशिकों ॥ १६ ॥ ह्मणोनीभयभीतझाला ॥ ब्रह्मयाचेचरणीं
लागला ॥ ह्मणेस्वामीअशक्यकेवळा ॥ क्षमाकरणेंह्मणतसे ॥ १७ ॥ यावेदांचाअंत ॥ आ
पणपाहावयाअशक्त ॥ तूंचिजाणसीजगन्नाथ ॥ जेंदेशीतेंघेईन ॥ १८ ॥ तूंचशरणांगताआ
धार ॥ माझेमनींवासनाथोर ॥ वेदशिकावेअपार ॥ ह्मणोनिआलोंतुजपासीं ॥ १९ ॥ वेददे
खोनिअमित ॥ भयपावलेंचित्त ॥ जेंकरालउचित ॥ तेंचिघेऊंपरियेसा ॥ २० ॥ ऐसेंवचनऐको
न ॥ ब्रह्मदेवसंतोषोन ॥ देताझालामुष्टितीन ॥ अभ्यासावया ॥ २१ ॥ तीनवेदांचेमंत्रझाले ॥
वेगळेंकेलेतात्काळें ॥ ऐसेचारीवेदप्रबळें ॥ अभ्यासीभारद्वाज ॥ २२ ॥ अजूनपुरतेंनाहींत्यासी ॥
केवींशिकावेंवेदांसी ॥ सांगातुह्मींपरियेसीं ॥ चौंघवां[2]चाचारीवेद ॥ २३ ॥ पूर्णएकएकवेदासी ॥
शिकतांप्रयत्नमोठात्यासी ॥ सांगेनथोडेंतुह्मांसी ॥ व्यक्तकरावयाअभ्यास ॥ २४ ॥ शिष्य
ह्मणतीव्यासासी ॥ एकएकवेदआह्मांसी ॥ विस्तारावेंआद्यंतेंसी ॥ शक्त्यनुसारअभ्यासक
रूं ॥ २५ ॥ ऐसेंविनवितीचौंघेजण ॥ नमूनिव्यासचरण ॥ कृपाकरावीजाण ॥ आह्माला

---

[1] किंचित [2] चौघानीं येकेक शिकावा

गीं व्यासमुनी ॥ २६ ॥ करुणावचनऐकोनी ॥ व्याससांगेसंतोषोनी ॥ पहिलाशिष्यबोला
वोनी ॥ ऋग्वेदनिरोपित ॥ २७ ॥ ऐकपैल[1]शिष्योत्तमा ॥ सांगेनऋग्वेदमहिमा ॥ पठणक
रींगाधर्मकर्मा ॥ ध्यानपूर्वींकरोनी ॥ २८ ॥ पैलशिष्यह्मणेव्यासासी ॥ बरवेंविस्तारावेंआ
ह्मासी ॥ ध्यानपूर्वकलक्षणेंसी ॥ भेदाभेदनिरोपावे ॥ २९ ॥ त्यांतजेंअशक्यआह्मासी ॥ तें
चिशिकोंभक्तींसीं ॥ तूंकामधेनआह्मासी ॥ कृपाकरींगागुरुमूर्तीं ॥ ३० ॥ व्याससांगेपैलशि
ष्यासी ॥ ऋग्वेदध्यानपरियेसी ॥ वर्णरूपव्यक्ती[2]कैसी ॥ भेदाभेदसांगेन ॥ ३१ ॥ ऋग्वेदा
चाउपवेद ॥ असेप्रख्यातआयुर्वेद ॥ अत्रिगोत्रअसेशुद्ध ॥ ब्रह्मादेवताजाणावी ॥ ३२ ॥ गा
यत्रीछंदासी ॥ रक्तवर्णपरियेसी ॥ नेत्रपद्मपत्रसदृशी ॥ विस्तीर्णग्रीवाकंबुकंठ ॥ ३३ ॥ कुं
चकेशीश्मश्रुप्रमाण ॥ द्विरत्नी[3]दीर्घजाण ॥ ऋग्वेदअसेरूपधारण ॥ मूर्तीध्यावीयेणेंपरी ॥
॥ ३४ ॥ आतांभेदसांगेनऐका ॥ प्रथमचर्चाश्रावका ॥ द्वितीयचर्चाश्रवणऐका ॥ पराक्रमी
दोनीशाखा ॥ ३५ ॥ षट्क्रमशाखादोनी ॥ सातवादंडह्मणोनी ॥ भेदसप्तनिर्गुणीं ॥ पांचभे
दआणीकअसती ॥ ३६ ॥ आश्वलायनीशांखायनीदोनी ॥ शाकलाबाष्कलादोन्ही ॥ पांचवी
मांडूक्यह्मणोनी ॥ ऐसेभेदद्वादश ॥ ३७ ॥ श्रीगुरुह्मणतीब्राह्मणांसी ॥ व्यासेंसांगीतलें
शिष्यासी ॥ ऐशियाऋग्वेदासी ॥ द्वादशभेदविस्तारें ॥ ३८ ॥ याकलियुगाभीतरी ॥ ह्मणवि

---

[1] पैलनामका [2] मूर्ती [3] दोनहस्तपरिमित

सोंविदचारी ॥ कीर्तिमिरवाल्लोकांतरीं ॥ अध्यापकह्मणोनी ॥ ३९ ॥ तयाद्वादशभेदांत ॥ एक
शाखाअसेविख्यात ॥ सलक्षण[1]रूपव्यक्त ॥ कोणजाणेसांगमज ॥ ३९ ॥ नारायणव्यास
मुनीं ॥ शाखाद्वादशविस्तारोनी ॥ सांगितल्यासंतोषोनी ॥ पैलशिष्यासी ॥ ४१ ॥ ऋग्वे
दाचेभेदएसे ॥ सांगितलेवेदव्यासें ॥ श्रीगुरुह्मणतीहर्षें ॥ मदोन्मत्तद्विजांसी ॥ ४२ ॥ य
जुर्वेदविस्तार ॥ सांगेनऐकाअपार ॥ वैशंपायनशिष्यथोर ॥ अभ्यासकरीपरियेसा ॥
॥ ४३ ॥ व्यासह्मणेशिष्यासी ॥ ऐकएकचित्तेंसीं ॥ सांगतोंयजुर्वेदासी ॥ उपवेदधनुर्वेद ॥
॥ ४४ ॥ भारद्वाजगोत्रजाणा ॥ अधिदैवतरुद्रजाणा ॥ त्रिष्टुप्छंदासीतुह्मीह्मणा ॥ आतां
ध्यानसांगेन ॥ ४५ ॥ किंचित्स्थूलकेशनिर्धारी ॥ कपालुधारिल्लेंअसेकरीं ॥ कांचनवर्णमनो
हरी ॥ नेत्रअसतीपिंगट ॥ ४६ ॥ शरीरताम्रश्वेतवर्ण ॥ पांचअरत्नी[2]स्थूलजाण ॥ यजुर्वेदाऐ
सेंध्यान ॥ वैशंपायनानिर्धारीं ॥ ४७ ॥ ऐशियायजुर्वेदासी ॥ असतीभेदशायशीं ॥ ह्मणेव्या
सशिष्यासी ॥ सांगेनऐकयाचिपरी ॥ ४८ ॥ प्रथमचरकाआव्हेरिका ॥ तिसरानामकठाऐका
॥ प्राच्याकठाचतुर्थिका ॥ कपिष्ठलापांचवीपैं ॥ ४९ ॥ सहावीअसेचरायण ॥ वारतंतवीयासा
तवीखुण ॥ श्वेतह्मणिजेआठवीजाण ॥ श्वेततरनवमी ॥ ५० ॥ मैत्रायणीअसेनाम ॥ शाखाअ
सेहोदशम ॥ तिसींभेदउत्तम ॥ असतीसातपरियेसा ॥ ५१ ॥ मानवादुंदुभीदोनी ॥ तिसराऐके

---

[1] लक्षणसहित यथार्थ [2] पंचहस्तपरिमित

यम्हणोनी ॥ वराहनामचतुर्थपर्णी ॥ भेदअसेपरियेसा ॥ ५२ ॥ हरिद्रव्यजाणपांचवा ॥ शा
मम्हणिजेसांहवा ॥ सातवाशामायणीजाणावा ॥ दशमशाखापरियेसा ॥ ५२ ॥ वाजसनीय
शाखेसी ॥ भेदअसतीअष्टादशी ॥ नामेंसांगेनपरियेसीं ॥ श्रीगुरुम्हणतीतयांसी ॥ ५४ ॥
वाजसनीयनामएक ॥ द्वितीयनामजाबालिक ॥ बोध्यनामेंतृतीयक ॥ चतुर्थकण्वपरियेसा ॥
॥ ५५ ॥ मध्यंदिनपांचवेसी ॥ शावीयनामषष्टेसी ॥ स्थापायनीसप्तमेसी ॥ कापालाअष्टम
विख्यात ॥ ५६ ॥ पौंड्रवत्सविख्यात ॥ कोटिनामेंउन्नत ॥ एकादशभेदविख्यात ॥ परमवा
टिकापरमप्रीत ॥ ५७ ॥ पाराशरद्वादशी ॥ वैधेयनामेंत्रयोदशी ॥ चतुर्दशभेदपुससी ॥ वैन
तेयम्हणतीतयातें ॥ ५८ ॥ औख्यानामविशेषी ॥ जाणशाखापंचदशी ॥ गालवम्हणिजेषोड
शी ॥ वैजरानामसप्तदशी ॥ ५९ ॥ बैजनामविशेषी ॥ जाणशाखाअष्टादशी ॥ वाजसनी
यशाखेसी ॥ भेदअसतीअष्टादश ॥ ६० ॥ तैत्तिरीयशाखाभेददोनी ॥ व्याससांगेविस्तारो
नी ॥ औख्यखांडीम्हणोनी ॥ यांसीभेदपांचअसती ॥ ६१ ॥ आपस्तंबीअसेथोर ॥ शा
खाअसेमनोहर ॥ यज्ञादिकर्मेंआचार ॥ विज्ञानअसेतयांत ॥ ६२ ॥ दुसराजाणाबौधा
यनी ॥ सत्याषाढीअघनाशनी ॥ हिरण्यकेशीम्हणोनी ॥ चौथाभेदपरियेसा ॥ ६३ ॥ औ
खेयम्हणोनीनांवा ॥ भेदअसेपांचवा ॥ अनुक्रमेंपढावा ॥ म्हणेव्यासशिष्यांसी ॥ ६४ ॥ ष
डंगेंअसतीविशेषें ॥ नामेंतयांचींसांगेनऐकें ॥ शिक्षाव्याकरणकल्पें ॥ निरुक्तछंदज्योतिष

॥ ६५ ॥ यांतेंउपांगेंअसतीआणिक ॥ आणित्यांचींनामेंतूंऐक ॥ प्रतिपदअनुपददेख ॥ छं
दसातिसरापरियेसा ॥ ६६ ॥ भाषाधर्मपंचम ॥ मीमांसान्यायसप्तम ॥ कर्मसंहिताअष्टम
॥ उपांगेंहींजाणावीं ॥ ६७ ॥ परिशिष्टेंअष्टाविंश ॥ असतीऐकाविशेष ॥ विस्तारकरूनी
परियेस ॥ व्याससांगेशिष्यासी ॥ ६८ ॥ पूर्वींहोत्यावेदराशी ॥ शिकतांअशक्यमानवां
सी ॥ ह्मणोनीलोकोपकारासी ॥ ऐसाकेलाविस्तार ॥ ६९ ॥ शाखाभेदयेणेंपरी ॥ विस्ता
रकेलाप्रकारीं ॥ जितकेंमतीउच्चारी ॥ तितकेंशिकोह्मणोनी ॥७०॥ येणेंपरीविस्तारीं ॥ सां
गेव्यासपरिकरी ॥ वैशंपायनअवधारी ॥ विनवीतसेत्याज्ञवळी ॥ ७१ ॥ यजुर्वेदविस्तारें
सी ॥ निरोपिलाआह्मांसी ॥ शाखाभेदक्रमेसी ॥ वेगळालेकरोनी ॥७२॥ संदेहहोतोआह्मा
सी ॥ मूळशाखाकोणकैशी ॥ विस्तारोनीप्रीतींसी ॥ निरोपावेंस्वामियां ॥ ७३ ॥ व्यासह्म
णेशिष्यासी ॥ बरवेंपुसिलेंआह्मांसी ॥ यायजुर्वेदासी ॥ मूळतुह्मांसांगेन ॥ ७४ ॥ मंत्रब्रा
ह्मणसंहिता ॥ मिळोनिपढतांमिश्रिता ॥ तोचिमूळप्रख्याता ॥ यजुर्वेदजाणिजे ॥ ७५ ॥
आणीकअसेएकखूण ॥ संहितामिळोनीब्राह्मण ॥ तोचियजुर्वेदमूळजाण ॥ वरकडशाखा
पल्लव ॥ ७६ ॥ यज्ञादिकर्मक्रियेसी ॥ हेंमूळगापरियेसी ॥ अभ्याकरींगानिश्चयेंसी ॥ ह्म
णेव्यासशिष्यातें ॥ ७७ ॥ ऐकोनियांव्यासवचन ॥ वैशंपायनह्मणेकरजोडून ॥ यजु
र्वेदमूळविस्तारोन ॥ निरोपावेंस्वामियां ॥ ७८ ॥ व्यासह्मणेशिष्यासी ॥ सांगेनऐक

विस्तारेंसी ॥ ग्रंथत्रयअसतीज्यासी ॥ अभ्यासकरींह्मणतसे ॥ ७९ ॥ सप्तअष्टकसंहितेसी ॥ एकाएकाचेंविस्तारेसी ॥ सांगेनतुजभरंवसीं ॥ ह्मणेव्यासशिष्यातें ॥ ८० ॥ प्रथमइषेत्वाप्रश्नासी ॥ अनुवाकअसतीचतुर्दशी ॥ आठअधिकविसांसी ॥ पन्नासअसती ॥ ॥ ८१ ॥ अपऊर्ध्वप्रश्नासी ॥ अनुवाकअसतीचतुर्दशी ॥ चारीअधिकतिसांसी ॥ पन्नासातुह्मीजाणाव्या ॥ ८२ ॥ देवस्यत्वाप्रश्नासी ॥ अनुवाकअसतीएकादशी ॥ एकअधिकतिसांसी ॥ पन्नासाअसती ॥ ८३ ॥ आददेनामाप्रश्नचतुर्थ ॥ षट्चत्वारिंशत्अनुवाकविख्यात ॥ पन्नासाजाणातयांत ॥ वेदाधिकपन्नास ॥ ८४ ॥ देवासुरनामकप्रश्नासी ॥ अनुवाकअसतीएकादशी ॥ असतीएकावन्नपन्नासी ॥ पंचमप्रश्नांतअवधारा ॥ ८५ ॥ संत्वासिंचाइतिप्रश्न ॥ द्वादशअनवाकअसतीपूर्ण ॥ पन्नासाअसतीएकावन्न ॥ असतीसाहावेप्रश्नासी ॥ ८६ ॥ पाकयज्ञनामकप्रश्न ॥ त्रयोदशीअनुवाकींसंपन्न ॥ पन्नासअसतीएकावन्न ॥ सप्तमप्रश्नविस्तार ॥ ॥ ८७ ॥ अनुमत्यइतिप्रश्नासी ॥ अनुवाकजाणाद्वाविंशती ॥ द्विचत्वारिंशत्पन्नासाअसती ॥ प्रथमअष्टकयेणेंपरी ॥ ८८ ॥ प्रथमअष्टकपरियेसीं ॥ संख्यासांगेनसंहितेसी ॥ अनुवाकअसतीख्यातीसी ॥ एकचित्तेंपरियेसा ॥ ८९ ॥ एकशतआणिचत्वारिंशत्वरी ॥ अधिकत्यावरीतीननिर्धारी ॥ अनुवाकअसतीपरिकरी ॥ अंतःकरणींधरावे ॥ ९० ॥ पन्नासाअसती

---

१ चौपन्न

त्यांसीं ॥ त्रिंशताअधिकबेचाळिशी ॥ प्रथमअष्टकींपरियेसीं ॥ ह्मणोनिसांगेव्यासमुनी ॥
॥९१॥द्वितीयअष्टकाचाविचार॥सांगेनतोपरिकर॥प्रथमप्रश्नाचेंनामथोर॥वायव्यअसेंह्म
णावें ॥ ९२ ॥ प्रथमप्रश्नांतविशेष ॥ अनुवाकजाणएकादश ॥ पंचषष्टीअसतीपन्नास ॥
एकचित्तेंपरियेसा ॥ ९३ ॥ पुढेंअसेद्वितीयप्रश्न ॥ नामअसेप्रजापतीगहन ॥ द्वादश
अनुवाकअसतीजाण ॥ एकसप्ततीपन्नासा ॥ ९४ ॥ आदित्यानामकप्रश्नास ॥ अनु
वाकजाणचतुर्दश ॥ षट्अधिकपंचाशत ॥ पन्नासातुह्मींपढाव्या ॥ ९५ ॥ पुढीलप्रश्न
देवामनुष्या ॥ अनुवाकजाणाचतुर्दशा ॥ अष्टअधिकचत्वारिंशा ॥ पन्नासातुवांजाणि
जे ॥ ९६ ॥ ह्मणतांजायमहापाप ॥ प्रश्नअसेविश्वरूप ॥ द्वादशअनुवाकस्वरूप ॥
चारीअधिकसप्ततीपन्नासा ॥ ९७ ॥ समिधानामप्रश्नास ॥ निरुतेंअनुवाकद्वादश ॥ स
प्ततीपन्नासाअसतीत्यास ॥ एकचित्तेंपरियेसा ॥ ९८ ॥ ऐसेंद्वितीयअष्टकासी ॥ षष्ठप्र
श्नपरियेसीं ॥ पांचअधिकसप्ततोसी ॥ अनुवाकतुह्मींजाणावे ॥ ९९ ॥ पन्नसांचीगण
ना ॥ सांगेनतुजविस्तारोन ॥ तीनशतांवरीअशीतिजाण ॥ अष्टअधिकपरियेसा ॥१००॥
तिसराअष्टकसाविस्तर ॥ सांगेनतुह्मांपरिकर ॥ वैशंपायनशिष्यथोर ॥ गुरुमुखेंऐकतसे ॥
॥ १०१ ॥ तिसऱ्याअष्टकाचाप्रश्नप्रथम ॥ नामप्रजापतिरकाम ॥ अनुवाकत्याएकादशो
त्तम ॥ द्विचत्वारिंशतूपन्नासात्यासी ॥ २ ॥ दुसरेप्रश्नासअसेजाण ॥ नामयोवैपवमान ॥

एकादशअनुवाकजाण ॥ षट्चत्वारिंशत्पन्नासात्यासी ॥ ३ ॥ तृतीयप्रश्नाबरवीयासी ॥ ना
मअसेअग्नेतेजस्वी ॥ अनुवाकांचीएकादशी ॥ षट्चत्वारिंशत्पन्नासात्यासी ॥ ४ ॥ चौथाप्र
श्नविवात्यांत ॥ एकादशअनुवाकख्यात ॥ षट्चत्वारिंशत्पन्नासात्यांत ॥ एकचित्तेंपरियेसा
॥ ५ ॥ पुढेंअसेप्रश्नपंचम ॥ ह्मणावेंनामपूर्णाप्रथम ॥ अनुवाकअकराउत्तम षट्द्विंशत्पन्ना
सात्यांसी ॥ ६ ॥ ऐसेंतृतीयाष्टकासी ॥ अनुवाकपंचपंचाशत्त्यासी ॥ द्विशत्सहाअधिक
त्यासी ॥ पन्नासाअसतीअवधारा ॥ ७ ॥ चौथ्याअष्टकाचाप्रथमप्रश्न ॥ नामेंअसेयुंजान ॥
एकादशअनुवाकखुण ॥ षट्चत्वारिंशत्पन्नासा ॥ ८ ॥ प्रश्नाससंज्ञाविष्णोःक्रमऐशी ॥ ए
कादशअनुवाकपरियेसी ॥ अष्टअधिकचत्वारिंशतीसी ॥ पन्नासात्यांतविस्तार ॥ ९ ॥ तिस
रेप्रश्नाउत्तम ॥ जाणातुह्मीअपांत्वानाम ॥ त्रयोदशअनुवाकउत्तम ॥ षट्त्रिंशत्पन्नासात्या
सी ॥ १० ॥ चौथाप्रश्नरश्मिरसि ॥ अनुवाकअसतीद्वादशी ॥ सप्ताधिकत्रिंशत्त्यासी ॥
पन्नासाअसतीतुह्मीजाणा ॥ ११ ॥ नमस्तेरुद्रउत्तम ॥ प्रश्नहोयजाणपंचम ॥ एकादशअनु
वाकजाण ॥ सप्ताधिकवीसपन्नासा ॥ १२ ॥ अश्मन्नूर्जप्रश्नास ॥ नवअनुवाकपरियेस ॥
षट्चत्वारिंशत्पन्नासात्यास ॥ एकचित्तेंपरियेसा ॥ १३ ॥ प्रश्नअग्नाविष्णूसी ॥ अनुवाकांचीजा
णपंचदशी ॥ एकन्यूनचाळिसांसी ॥ पन्नासात्यासीविस्तारें ॥ १४ ॥ ऐसेचतुर्थअष्टकासी ॥
सप्तप्रश्नपरियेसीं ॥ अनुवाकअसतीब्याऐशीं ॥ द्विशतांवरएकउण्याअशीतिपन्नासा ॥ १५ ॥

पंचमाष्टकाप्रथमप्रश्न ॥ नामेंसाविन्नाणीजाण ॥ पन्नासाषष्टीएकाउण ॥ एकादशअनुवाक
ख्याती ॥ १६ ॥ विष्णुमुखाप्रश्नासी ॥ अनुवाकअसतीद्वादशी ॥ चतुःषष्टीपन्नासात्यासी
श्रीगुरुह्मणतीद्विजातें ॥ १७ ॥ तिसराप्रश्नउत्सन्नयज्ञ ॥ अनुवाकद्वादशधराखुण ॥ पन्नां
सासीद्वयन्यून ॥ पन्नासाअसतीपरियेसी ॥ १८ ॥ चौथाप्रश्नदेवासुरा ॥ अनुवाकअसती
त्यासीबारा ॥ षष्टींतदोनउण्याकरा ॥ पन्नासाअसतीपरियेसा ॥ १९ ॥ यदेकेनामेंप्रश्न ॥
चतुर्विंशतिअनुवाकखूण ॥ दोनअधिकषष्टीजा ण ॥ पन्नासाअसतीपरियेसा ॥२०॥ हिरण्य
वर्णाषष्ठप्रश्न ॥ त्रयोविंशतिअनुवाकजाण ॥ षष्टिमध्येंसहान्यून ॥ पन्नासाअसतीपरियेसा
॥ २१॥ योवाआयथानामेंप्रश्न ॥ षड्विंशतिअनुवाकजाण ॥ षष्टीमध्येंद्वयन्यून ॥ पन्नासाअ
सतीपरियेसा ॥२२॥ पंचमाष्टकसंहितेसी ॥ सप्तप्रश्नपरियेसीं ॥ अनुवाकएकशतत्यासी ॥वी
सअधिकविस्तारें ॥२३॥ त्रीणिअधिकचतुःशत ॥ पन्नासाअसतीजाणविख्यात ॥ मनकरूनी
सावचित्त ॥ ऐकाह्मणेतयेवेळीं ॥२४॥ षष्ठाष्टकसंहितेसी ॥ प्रथमप्रश्नपरियेसीं ॥ प्राचीनवंश
नामत्यासी ॥ एकादशअनुवाकजाणा ॥२५॥ अधिकसाहासप्ततीसी ॥ पन्नासात्यासीपरिये
सीं ॥ विस्तारकरूनीशिष्यासी ॥ सांगतसे[1]व्यासदेव ॥ २६ ॥ यदुभवनामप्रश्नासी ॥ अनु
वाकजाणाएकादशी ॥ एकउणाषष्टीसी ॥ पन्नासाअसतीपरियेसीं ॥ २७ ॥ तिसराप्रश्नचा

---

१ सावधान

त्वाल ॥ एकादशीअनुवाकींमाळ ॥ पन्नासाषष्टीवरीद्वयस्थूळ ॥ तिसराप्रश्नपरियेसी ॥२८॥
चवथाप्रश्नयज्ञेन ॥ एकादशअनुवाकजाण ॥ पन्नासाएकअधिकपंचाशतूपूर्ण ॥ एकचित्तेंपरि
येसा ॥ २९ ॥ इंद्रोवृत्रनामप्रश्न ॥ एकादशअनुवाकजाण ॥ द्विचत्वारिंशत्पन्नासाखुण ॥
पंचमप्रश्नींपरियेसा ॥३०॥ सुवर्गायनामप्रश्नासी ॥ अनुवाकअसतीएकादशी ॥ त्रीणिअ
धिकचत्वारिंशती ॥ पन्नासाअसतीपरियेसा ॥ ३१ ॥ सहावेअष्टकींपरिपूर्ण ॥ त्यासीसहाअ
धिकअसतीपूर्ण ॥ षष्टीअनुवाकअसतीजाण ॥ त्रयस्त्रिंशदधिकत्रिशतपन्नासा ॥ ३२॥ सप्त
माष्टकाचाप्रश्न ॥ नामेंअसेप्रजनन ॥ अनुवाकवीसअसतीखुण ॥ द्विपंचाशत्पन्नासात्यास
॥ ३३ ॥ साध्याह्मणतीजोद्वितीयप्रश्न ॥ विंशतिअनुवाकजाण ॥ पन्नासपन्नासापरिपूर्ण ॥ ए
कचित्तेंपरियेसा ॥३४॥ प्रजवेवानामप्रश्नासी ॥ अनुवाकवीसपरियेसी ॥ द्विचत्वारिंशत्प
न्नासात्यासी ॥ श्रीगुरुह्मणतीतयासी ॥ ३५ ॥ बृहस्पतीनामकप्रश्न ॥ द्वाविंशतीअनुवाक
जाण ॥ त्रीणिअधिकपन्नासाखूण ॥ पन्नासाअसतीअवधारा ॥ ३६ ॥ प्रश्नअसेपांचवाजा
ण ॥ गावोवानामेंउत्तम ॥ पंचविंशतिअनुवाकपूर्ण ॥ चतुःपंचाशत्पन्नासात्यासी ॥ ३७ ॥
सप्तमाष्टकसंहितेसी ॥ अनुवाकअसतीपरियेसीं ॥ एकशतसप्तत्यासी ॥ अनुवाकअसती
विस्तार ॥ ३८॥ द्विशतावरीअधिकेसी ॥ एकावन्नअसतीपन्नाशी ॥ सप्तमाष्टकअसेसुरसी
॥ एकचित्तेंपरियेसा ॥ ३९ ॥ अष्टमाष्टकसंहितेसी ॥ षट्शताधिकअष्टचत्वारिंशतीसी ॥ मु

ख्यप्रश्नचतुश्चत्वारिंशत्भरवशीं ॥ अनुवाकअसतीविस्तारें ॥ ४० ॥ द्विउणेंशतद्वयसहस्त्र दोनी ॥ पन्नासातूंजाणमनीं ॥ पठणकराह्मणोनी ॥ व्याससांगेशिष्यासी ॥ ४१ ॥ तीनअष्टकब्राह्मणांत ॥ असतीजेजाणविख्यात ॥ सांगेनऐकएकचित्त ॥ ह्मणेव्यासशिष्यासी ॥ ॥ ४२ ॥ प्रथमाष्टकांतब्राह्मणासी ॥ प्रश्नआठपरियेसी ॥ नामेंत्यांचींऐकाऐशीं ॥ एकचित्तें परियेसा ॥ ४३ ॥ प्रथमप्रश्नब्रह्मसंधत्त ॥ नामअसेविख्यात ॥ अनुवाकदहाविस्तृत ॥ अशीतिदशकदशमनोहर ॥ ४४ ॥ उद्धन्यनामदुसराप्रश्न ॥ साहाअनुवाकदशकपन्नासजाण ॥ वाजपेयअनुसंधान ॥ देवासुराप्रश्नतिसरा ॥ ४५ ॥ त्यासीदशअनुवाकजाण ॥ पांचअधिक षष्टिदशकजाण ॥ चौथाउभयेनामप्रश्न ॥ दशअनुवाकमनोहर ॥ ४६ ॥ संवत्सरगणितसाहाअधिका ॥ त्यासीजाणातुह्मीदशका ॥ पांचवानामेंअग्नेकृत्तिका ॥ प्रश्नअसेअवधारा ॥ ॥ ४७ ॥ त्यासीअनुवाकद्वादश ॥ सांगेनऐकादशक ॥ दोनअधिकषष्ठीविशेष ॥ एकचित्तेंपरियेसा ॥ ४८ ॥ साहावाप्रश्नअनुमत्य ॥ अनुवाकदाहाप्रख्यात ॥ पांचअधिकसप्ततिक ॥ दशकत्यासीअवधारा ॥ ४९ ॥ सप्तमप्रश्नाधरीखूण ॥ नामत्याएकद्वाब्राह्मण ॥ दशअनुवाकआहेतजाण ॥ चतुःषष्ठीदशकत्यासी ॥ ५० ॥ आठवावरुणस्यनामप्रश्न ॥ अनुवाकत्यासीदहाजाण ॥ सप्ताधिकतीसखुण ॥ दशकत्यासीमनोहर ॥ ५१ ॥ प्रथमअष्टकब्राह्मणासी

---

१ तीनशेंसाहासष्ट

॥ प्रश्नआठपरियेसीं ॥ अष्टसप्ततीअनुवाकत्यासी ॥ एकचित्तेंपरियेसा ॥ ५२ ॥ एकउणेंपांचशत ॥ दशकआहेतविख्यात ॥ वैशंपायनऐकत ॥ गुरुमुखेंकरोनी ॥ ५३ ॥ दुसराअष्टकब्राह्मणास ॥ प्रथमप्रश्नअंगिरस ॥ अनुवाकजाणाएकादश ॥ साठीदशकमनोहर ॥ ५४ ॥ प्रजापतिरकांड ॥ प्रश्नदुसराहागोड ॥ एकादशअनुवाकदृढ ॥ त्रिःसप्ततिदशकत्यासी ॥ ५५ ॥ कांडब्रह्मवादिन ॥ एकादशअनुवाकजाण ॥ दशकआहेतीपन्नासपूर्ण ॥ एकचित्तेंपरियेसा ॥ ॥ ५६ ॥ जुष्टोनामप्रश्नऐक ॥ त्यासीअनुवाकअष्टादशक ॥ वैशंपायनकि[1]ष्ठाक ॥ गुरुमुखेंऐकतसे ॥ ५७ ॥ प्रश्नप्राणोरक्षति ॥ अष्टअनुवाकत्यासीख्याती ॥ पंचअधिकचत्वारिंशती ॥ दशकतुह्मीओळखिजे ॥ ५८ ॥ स्वाद्विंत्वानामेंषष्ठम ॥ प्रश्नअसेउत्तम ॥ अनुवाकअसतीवीसखुण ॥ षट्अधिकअशीतिदशकत्यासी ॥ ५९ ॥ सप्तमप्रश्नत्रिवृतास ॥ अनुवाकअसतीअष्टादश ॥ सहाअधिकषष्टीस ॥ दशकत्यासीमनोहर ॥ ६० ॥ अष्टमप्रश्नपीवोना ॥ अनुवाकअसतीनऊजाणा ॥ अशीतीशींएकउणा ॥ दशकत्यासीमनोहर ॥ ६१ ॥ द्वितीयअष्टकब्राह्मणासी ॥ आठप्रश्नपरियेसी ॥ वेदें[2]उणेशतकत्यासी ॥ अनुवाकअसतीमनोहर ॥ ६२ ॥ चारशतांउपरी ॥ तीनउणेसप्ततिनिर्धारी ॥ दशकआहेतीविस्तारी ॥ एकचित्तेंपरियेसा ॥ ६३ ॥ तृतीयाष्टकब्राह्मणासी ॥ प्रश्नअसतीद्वादशी ॥ नामेंत्यांचींपरियेसीं ॥ एकचित्तेंअवधारा ॥ ६४ ॥ प्र

---

[1] निष्ठावान् [2] शंभरांत च्यार उणें

थमप्रश्नविख्यातु ॥ नामअग्निर्नःपातु ॥ सहाअनुवाकविख्यातु ॥ एकअधिकषष्टिदशक ॥
॥ ६५ ॥ तृतीयस्याद्वितीयप्रश्न ॥ अनुवाकअसतीदहाजाण ॥ पंचाशीतिकदशकखुण ॥ एक
चित्तेंपरियेसा ॥६६॥ तिसराप्रश्नप्रत्युष्ट ॥ अनुवाकअसतीएकादश ॥ एकाउणेंऐशींदशक ॥
एकचित्तेंअवधारा ॥६७॥ चौथाप्रश्नब्राह्मणेसी ॥ अनुवाकएकपरियेसी ॥ एकउणेंविसांसी ॥
दशकत्यासीमनोहर ॥६८॥ पंचमप्रश्ननामसत्य ॥ चतुर्दशअनुवाकविख्यात ॥ एकउणेतीस
दशक ॥ एकचित्तेंपरियेसा ॥ ६९ ॥ सहावाप्रश्नअंजंती ॥ पंचदशअनुवाकख्याती ॥ सातअ
धिकत्रिंशती ॥ दशकत्यासीजाणावे ॥७०॥ अच्छिद्रसर्वान्वानामप्रश्न ॥ चतुर्दशअनुवाकजाण
॥ तीसअधिकशतखुण ॥ दशकत्यासीमनोहर ॥७१॥ प्रश्नअश्वमेधासी ॥ सांग्रहण्यख्याती
सी ॥ अनुवाकअसतीत्रयोदसी ॥ एक्याण्णवदशक॥७२॥प्रजापतीरकाम ॥ अश्वमेधउत्तम
॥ त्रयोविंशतीअनुवाकनेम ॥ चारीअधिकअशीतिदशकत्यासी ॥७३॥ संज्ञानह्मणितीकाठ
क ॥ अनुवाकदहाशींएकअधिक ॥ एकाउणेपन्नासदशक ॥ एकचित्तेंपरियेसा ॥ ७४ ॥ दु
सरालोकोसिकाठक ॥ दशअनुवाकअसतीऐक ॥ तयांमध्येंदोनीअधिकषष्टिदशक ॥ व्या
सह्मणेशिष्यासी ॥ ७५ ॥ द्वादशप्रश्नतुभ्यासी ॥ अनुवाकनवपरियेसी ॥ सहाअधिकप
न्नासासी ॥ दशकत्यासीमनोहर ॥ ७६ ॥ तिसरेअष्टकब्राह्मणासी ॥ सप्तचत्वारिंशतएकश
तअनुवाकासी ॥ सातशतद्व्यशीतिदशकासी ॥ विस्तारअसेपरिसा ॥ ७७ ॥ तीनींअष्टक

ब्राह्मणासी ॥ प्रश्नसांगेनपरियेसी ॥ अष्टअधिकविसांसी ॥ एकचित्तेंअवधारा ॥ ७८ ॥ त्रीणिशतविसांसी ॥ एकअधिकपरियेसीं ॥ अनुवाकआहेतीविस्तारेंसी ॥ परतब्राह्मणासीपरियेसा ॥ ८९ ॥ दशकसंख्याविस्तार ॥ सप्तशतअधिकसहस्त्र ॥ अष्टचत्वारिंशतीउत्तर ॥ अधिकअसतीपरियेसा ॥ ८० ॥ आतांसांगेनअरण ॥ त्यासीअसतीदहाप्रश्न ॥ विस्तारोनियांसांगेन ॥ एकचित्तेंअवधारा ॥ ८१ ॥ अरणाचाभद्रनामप्रथमप्रश्न ॥ द्वात्रिंशत्अनुवाकअसेखूण ॥ एकशतकतीसजाण ॥ दशकत्यासीमनोहर ॥ ८२ ॥ स्वाध्यायब्राह्मणासी ॥ अनुवाकवीसपरियेसीं ॥ चतुर्विंशतिदशकत्यासी ॥ एकचित्तेंपरियेसा ॥ ८३ ॥ चित्तींह्मणिजेप्रश्नासी ॥ अनुवाकजाणएकविंशतीसी ॥ दोनअधिकपन्नासांसी ॥ दशकत्यांसीविस्तार ॥ ८४ ॥ ऐसाथोरचवथाप्रश्न ॥ नामतयामंत्रब्राह्मण ॥ द्विचत्वारिंशत्अनुवाकजाण ॥ द्विषष्टीदशकत्यासी ॥ ८५ ॥ श्रेष्ठब्राह्मणप्रश्नासी ॥ अनुवाकजाणाद्वादशी ॥ आठअधिकशतासी ॥ दशकतुह्मीजाणावे ॥ ८६ ॥ पितृमेधअसेप्रश्न ॥ द्वादशअनुवाकपरिपूर्ण ॥ सप्तविंशतीदशकजाण ॥ एकचित्तेंपरियेसा ॥ ८७ ॥ शिक्षानामप्रश्नासी ॥ अनुवाकअसतीद्वादशी ॥ तीनअधिकविसांसी ॥ दशकत्यांसीमनोहर ॥ ८८ ॥ ब्रह्मविदाअसेप्रश्न ॥ अनुवाकत्यासीनऊजाण ॥ दशकचतुर्दशअसेखूण ॥ व्यासह्मणेशिष्यासी ॥ ८९ ॥ भृगुवैंअसेप्रश्न ॥ अनुवाकत्यासीदहाजाण ॥ पंचदशदशकजाण ॥ एकचित्तेंपरियेसा ॥

॥ ९० ॥ दशमप्रश्ननारायण ॥ अनुवाकतीसअसतीखुण ॥ एकशतवेदजाण ॥ दशकत्या
सीपरियेसा ॥ ९१ ॥ दहाप्रश्नअरणासी ॥ अनुवाकजाणपरियेसी ॥ दोनीपूर्णद्विशतासी
संख्याअसेपरियेसा ॥ ९२ ॥ पंचशताउपरी ॥ नवपंचाशतविस्तारी ॥ दशकजाणमनोहरी
॥ ह्मणेव्यासशिष्यातें ॥ ९३ ॥ ऐसेग्रंथतयांसी ॥ प्रश्नअसतीब्यायसी ॥ नवषष्टीअधिक
एकशतसहस्त्रासी ॥ अनुवाकजाणमनोहर ॥ ९४ ॥ पन्नासीदशकविस्तार ॥ सांगेनतुह्मां
प्रकार ॥ द्वयशतदोनीसहस्त्र ॥ द्वयउणेपन्नासजाणा ॥ ९५ ॥ द्वयसहस्त्रत्रयशत ॥ सप्तअ
धिकउन्नत ॥ दशकींजाणविख्यात ॥ ग्रंथत्रयपरिपूर्ण ॥ ९६ ॥ ऐशीयायजुर्वेदासी ॥ भेद
असतीशायशी ॥ त्यांतएकभेदासी ॥ एवढाअसेविस्तार ॥ ९७ ॥ येणेंपरीव्यासमुनी ॥
वैशंपायनाविस्तारोनी ॥ सांगताझालाह्मणोनी ॥ श्रीगुरुह्मणतींद्विजांसी ॥ ९८ ॥ तिसरा
शिष्यजैमिनी ॥ त्याससांगेव्यासमुनी ॥ सामवेदविस्तारोनी ॥ निरोपितोंअवधारा ॥ ९९ ॥
उपवेदगांधर्वअत्र ॥ कश्यपाचेंअसेगोत्र ॥ विष्णुदेवतापरमपवित्र ॥ जगतीछंदह्मणावा ॥
॥ २०० ॥ नित्यस्त्रग्वीछंदजाणा ॥ शुचिवस्त्रप्रावर्णा ॥ क्षौमदंतीचर्मधारणा ॥ दंडधारीरू
पअसे ॥ १ ॥ आकर्णनयनवर्णकांचन ॥ सूर्यासारिखेंकिरण ॥ षड्रत्नीदीर्घजाण ॥ सामवे
दरूपअसे ॥ २ ॥ याच्याभेदानाहींमिती ॥ अखिलसहस्त्रबोलती ॥ ऐशीकोणाअसेशक्ती
॥ सकळांसीशिकूंह्मणावया ॥ ३ ॥ एकानारायणावांचोनी ॥ समस्तभेदनेणेकोणी ॥ ऐक

शिष्याजैमिनी ॥ सांगेनतुजकिंचित ॥ ४ ॥ प्रथमअसुरायणीया ॥ दुसरेवासुरायणीया ॥
वार्तातेयावाह्मणोनियां ॥ तिसराभेदपरियेसा ॥ ५ ॥ प्रांजलीअसेभेदएक ॥ ऋग्विधाप्रा
तरेयएक ॥ आणिप्राचीनयोगशाखा ॥ असेसहावापरियेसा ॥ ६ ॥ ज्ञानयोगसप्तम ॥ आ
रायणीयाअसेज्यानाम ॥ यासीभेददशजाण ॥ आहेतऐकाएकचित्तें ॥ ७ ॥ नारायणीसां
ख्यायनी ॥ तिसराशाठ्याह्मणोनी ॥ मुंद्गलनामजाणोनी ॥ चौथाभेदपरियेसा ॥ ८ ॥ खल्व
लामहाखल्वला ॥ सप्तमनामेंलांगुला ॥ अष्टभेदकैमुथा ॥ गौतमाह्मणेपरियेसा ॥ ९ ॥ द
शमशाखाजैमिनी ॥ ऐसेभेदविस्तारोनी ॥ सांगितलेव्यासमुनी ॥ श्रीगुरुह्मणतीद्विजांसी
॥ १० ॥ पूर्णसामवेदासी ॥ कोणजाणेक्षितीसी ॥ तीनवेदीह्मणविसी ॥ मदोन्मत्तहोवोनि
यां ॥ ११ ॥ सूतह्मणेशिष्यांसी ॥ सांगेव्यासअतिहर्षी ॥ अथर्वणवेदासी ॥ निरोपिलेंपरि
येसा ॥ १२ ॥ अथर्वणवेदासी ॥ उपवेदअसेपरियेसी ॥ मंत्रशास्त्रनिश्चयेंसी ॥ बैजानअ
सेगोत्र ॥ १३ ॥ अधिदैवतइंद्रत्यासी ॥ अनुष्टुप्छंदेसी ॥ तीक्ष्णचंडक्रूरेसी ॥ कृष्णवर्णअ
सेजाण ॥ १४ ॥ कामरूपीक्षुद्रकर्म ॥ सदारअसेत्यासीनाम ॥ विश्वसृजकसाध्यकर्म ॥ प
लमूर्ध्नीगालवर ॥ १५ ॥ ऐसेंरूपतयासी ॥ भेदनवपरियेसी ॥ सुमंतुनामशिष्यासी ॥ सां
गतसेश्रीव्यास ॥ १६ ॥ पैपलभेदप्रथम ॥ दुसराभेददत्तनाम ॥ प्रदांतभेदसूक्ष्म ॥ चौथा
स्तोताजाण ॥ १७ ॥ औतानामअसेऐका ॥ ब्रह्मदबलदशाखा ॥ सातवीशाखाऐका ॥ सौ

नळीह्मणती ॥ १८ ॥ अष्टमशौनकदेवलशाखेसी ॥ चरणविद्यानवमेसी ॥ पांचकल्पपरियेसीं ॥ सांगेनऐकाएकचित्तें ॥ १९ ॥ ऐसेंचौघांशिष्यांस ॥ सांगतअसेवेदव्यास ॥ प्रकाशकेलाक्षितीस ॥ भरतखंडींपरियेसा ॥ २० ॥ याभरतखंडांत ॥ पूर्वींहोतेंपुण्यबहुत ॥ वर्णाश्रमधर्मआचरत ॥ होतेलोकपरियेसा ॥ २१ ॥ याकलियुगाभीतरीं ॥ कर्मसांडिलेंद्विजवरीं ॥ लोपलेवेदनिर्धारी ॥ गुप्तजाहलेक्षितीसी ॥२२॥ कर्मभ्रष्टझालेद्विज ॥ म्लेंछांसांगतींवेदबीज ॥ सत्वगेलेंसहज ॥ मंदमतीझालेजाणा ॥ २३ ॥ पूर्वींहोतेंमहत्व ॥ ब्राह्मणासींदेवत्व ॥ वेदबळेंनित्यत्व ॥ भूसुरह्मणतीत्याकाजा ॥ २४ ॥ पूर्वींराजेयाचकारणीं ॥ पूजाकरितीविप्रचरणीं ॥ सर्वदेतांदक्षिणादानीं ॥ तेअंगीकारनकरिती ॥ २५ ॥ वेदबळेंविप्रांसी ॥ त्रिमूर्तीवशहोतेत्यांसी ॥ इंद्रादिसुरवरांसी ॥ भयहोतेंविप्रांचें ॥ २६ ॥ कामधेनुकल्पतरू ॥ विप्रवाक्येंहोतथोरू ॥ पर्वतकरितीतृणाकारू ॥ तृणापर्वतपरत्वें ॥ २७ ॥ विष्णुआपणपरियेसीं ॥ पूजाकरीविप्रांसी ॥ आपुलेंदैवतह्मणेत्यांसी ॥ वेदसत्वेंकरूनियां ॥ २८ ॥ श्लोक ॥ देवाधीनंजगत्सर्वंमंत्राधीनंचदैवतं ॥ तेमंत्राब्राह्मणाधीनाब्राह्मणोममदैवतं ॥२९॥ ऐसेंमहत्वद्विजांसी ॥ पूर्वींहोतेंपरियेसीं ॥ वेदमार्गत्यजोनिसुरसी ॥ अज्ञानमार्गेंरहाटती ॥ ३० ॥ हीनयातीपुढेंऐका ॥ वेदह्मणतीमूर्खदेखा ॥ त्यांच्यापाहूंनयेमुखा ॥ ब्रह्मराक्षसहोताती ॥ ३१ ॥ तेणेंसत्वभंगलें ॥ हीनयातीतेंसेविलें ॥ अद्यापिविक्रयकरितीमोलें ॥

वेदभ्रष्टकरिताती ॥ ३२ ॥ ऐशाचारीवेदांसी ॥ शाखाअसतीपरियेसी ॥ कोणेंजाणावेंक्षितीसी ॥ सकळगौप्यहोऊनीगेले ॥ ३३ ॥ चतुर्वेदीह्मणविसी ॥ लोकांसवेंचर्चाकरिसी ॥ कायजाणशीवेदांसी ॥ अखिलभेदआहेतजाण ॥ ३४ ॥ ऐशामध्येंकायलाभ ॥ घेऊंनयेद्विजक्षोभ ॥ कोणींकेलातूतेंबोध ॥ जाईह्मणतीयेथून ॥ ३५ ॥ आपुलीआपणस्तुतीकरिसी ॥ जयपत्रेंदाखविसी ॥ त्रिविक्रमयतीपासीं ॥ पत्रमागसीलिहूनी ॥ ३६ ॥ आमुचेबोलऐकोनी ॥ जावेंतुह्मींपरतोनी ॥ वायांगर्वेंभ्रमोनीं ॥ प्राणआपुलादेऊंनका ॥३७॥ ऐसेंश्रीगुरुविप्रांसी ॥ सांगतीबुद्धिहितासी ॥ नऐकतीविप्रतामसी ॥ ह्मणतीचर्चाकरूं ॥ ३८ ॥ चर्चाजरींनकरूंयेथें ॥ हारीदिसेलआह्मांतें ॥ सांगतीलोकराजयातें ॥ महत्वआमुचेंउरेकेवीं ॥ ॥ ३९ ॥ सिद्धह्मणेनामांकिता ॥ ऐसेविप्रमदोन्मत्ता ॥ नेणतीआपुलेंहिता ॥ त्यांसीमृत्युजवळीआला ॥ ४० ॥ गंगाधराचानंदनू ॥ सांगेगुरुचरित्रकामधेनू ॥ वेदविवरणऐकतांसाधनू ॥ होयसमाधानश्रोतेजना ॥ ४१ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रामृत ॥ चारीवेदांचामथितार्थ ॥ उकलोनिदाविलायथार्थ ॥ ह्मणेसरस्वतीगंगाधर ॥ ४२ ॥ इतिश्रीनृसिंहसरस्वत्युपाख्याने सिद्धनामधारकसंवादेवेदविवरणभेदाभेदनिरूपणंनामषड्विंशोऽध्यायः ॥ २६ ॥ छ ॥

अध्याय २७ वा.

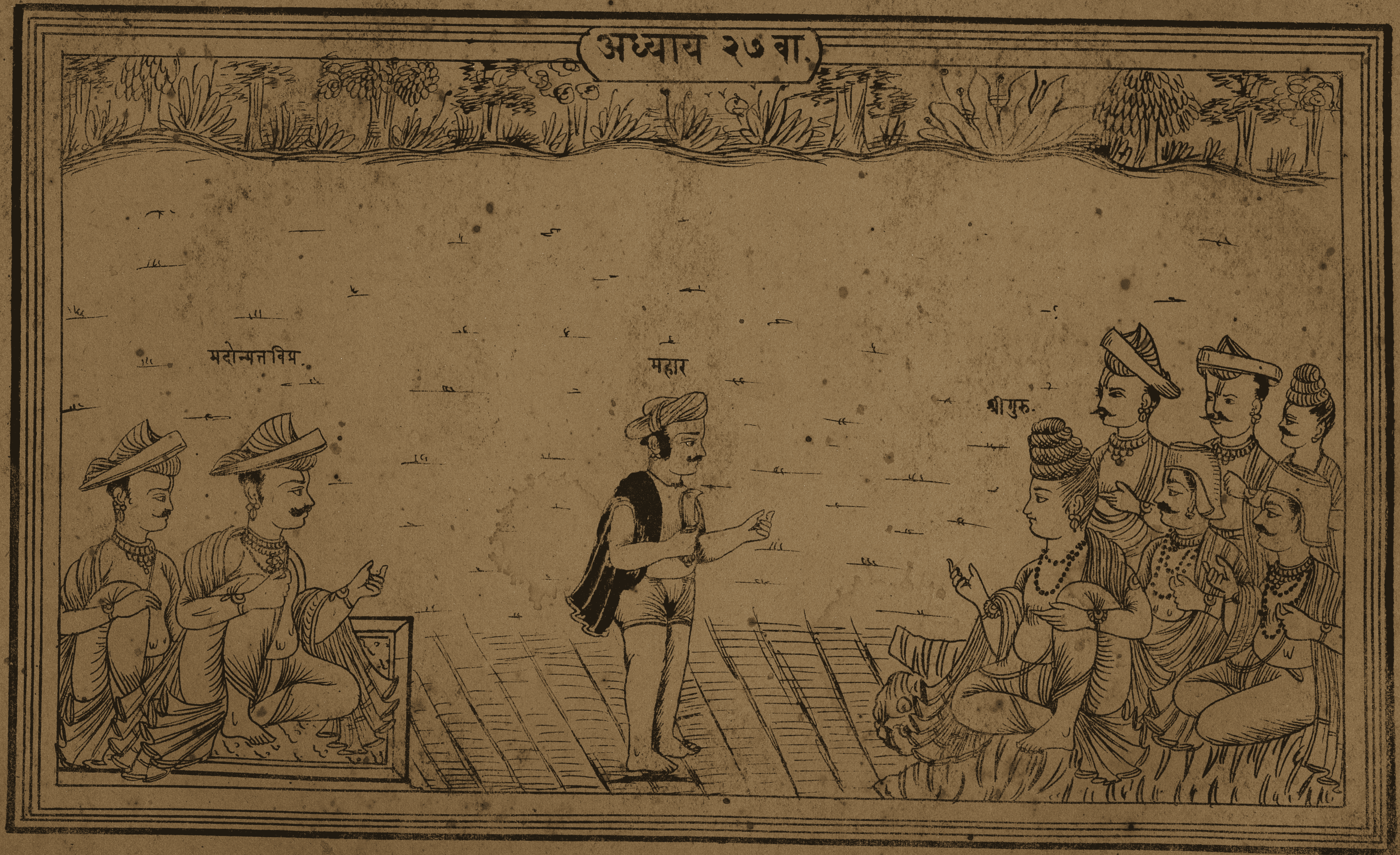
मदोन्मत्तविप्र.
महार
श्रीगुरु.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ नामधारकशिष्यराणा ॥ लागेसिद्धाचियाचरणा ॥ विनवीतसेवचना ॥ ऐकाश्रोतेएकचित्तें ॥ १ ॥ जयजयाजीसिद्धयोगी ॥ तूंतारकआह्माजगीं ॥ ज्ञानप्रकाशकरणेंलागीं ॥ दिलेंदर्शनचरणांचें ॥ २ ॥ चतुर्वेदविस्तारेंसी ॥ श्रीगुरुनिरोपितीविप्रांसी ॥ पुढेंकथावर्तलीकैसी ॥ विस्तारावीदातारा ॥ ३ ॥ शिष्यवचनऐकोनी ॥ सांगताझालाविप्रमुनी ॥ ऐकशिष्यानामकरणी ॥ अनुपमगुणमहिमा ॥ ४ ॥ कितीप्रकारेंविप्रांसी ॥ श्रीगुरुसांगतीहितासी ॥ नऐकतीद्विजतामसी ॥ ह्मणतीवादकांपत्रदेणें ॥ ५ ॥ ऐसेंउत्तरऐकोनिकानीं ॥ कोपकरितीश्रीगुरुमुनी ॥ ज्याचेजैसेंअंतःकरणीं ॥ तैसोंसिद्धीपाववूं ह्मणती ॥ ६ ॥ सर्पाचेपेटाऱ्यासी ॥ कोरूंजातांमूषकासी ॥ जैसापतंगदीपासी ॥ करीआपुलाघात ॥ ७ ॥ तैसेविप्रमंदमती ॥ श्रीगुरुमूर्तीनोळखती ॥ बळेंआपुलेप्राणदेती ॥ दिवांधवत्द्विजदेखा ॥ ८ ॥ इतुकेंवर्ततांतेअवसरीं ॥ श्रीगुरुदेखतीनरासीदूरी ॥ शिष्यासिह्मणतीपाचारीं ॥ कवणजातोमार्गस्थ ॥ ९ ॥ श्रीगुरुवचनऐकोनी ॥ गेलेसेवकधांवोनी ॥ त्यानरातेंपाचारोनी ॥ आणिलागुरूसंमुख ॥ १० ॥ गुरूपुसतीत्यासी ॥ जन्मकवणजातीसी ॥ तोवृत्तांतसांगमजसी ॥ ह्मणोनिपुसतीतयेवेळीं ॥ ११ ॥ श्रीगुरुवचनऐकोन ॥ सांगेआपणजातिहीन ॥ मातंगवर्णजाण ॥ सांगेस्थानबहिर्ग्रामीं ॥ १२ ॥ त्वांकृपाळूगुरुमूर्ती

---

१ साठीं

ह्मणोनिपाचारिलेंप्रीती ॥ आपणझालोंउद्धारगती ॥ ह्मणोनिदंडवत्‌नमनकरी ॥ १३ ॥
ऐसेकृपाळूपरमपुरुष ॥ दृष्टीनेंकेलेंसुधारस ॥ लोखंडासीलागलापरिस ॥ सुवर्णहोतांकाय
वेळ ॥ १४ ॥ तैसेंतयापतितावरी ॥ कृपाकरितीनरहरी ॥ दंडदेवोनीशिष्याकरीं ॥ रेषास
त्तकाढविल्या ॥ १५ ॥ श्रीगुरुह्मणतीत्यासी ॥ एकरेषालंघीरेऐसी ॥ आलानरवाक्यासर
सी ॥ झालेंज्ञानअधिकत्यातें ॥ १६ ॥ श्रीगुरुह्मणतीतयासी ॥ कवणेकुळींजन्मलासी ॥
पतितह्मणेकिरातवंशीं ॥ नामआपुलेंवनराखा ॥ १७ ॥ दुसरीरेषालंघितां ॥ त्यासीज्ञान
झालेंतत्वता ॥ बोलूंलागलाअनेकवार्त्ता ॥ विस्मयकरितीतयेवेळीं ॥ १८ ॥ तिसरीरेषालं
घितांह्मणती ॥ त्यासिझालीज्ञातिस्मृती ॥ ह्मणेगंगापुत्रनिश्चितीं ॥ वासतटींगंगेच्या ॥
॥ १९ ॥ लंघितांरेषाचवथी ॥ ह्मणेआपणशूद्रजाती ॥ जातहोतोंआपुलेवृत्तीं ॥ स्वामीमा
तेंपाचारिलें ॥ २० ॥ लंघितांरेषापांचवेसी ॥ झालेंज्ञानतयासी ॥ जन्मझालावैश्यवंशीं ॥
नामआपुलेंसोमदत्त ॥ २१ ॥ सहावीरेषालंघितां ॥ ह्मणेआपणक्षत्रियख्याता ॥ नामआ
पुलेंविख्याता ॥ गोदावरीह्मणोनी ॥ २२ ॥ सातवीरेषालंघितांक्षण ॥ अग्रजातीविप्रआ
पण ॥ वेदशास्त्रादिव्याकरण ॥ अध्यापकनापआपुलें ॥ २३ ॥ श्रीगुरुह्मणतीतयासी ॥
वेदशास्त्रींअभ्यासह्मणसी ॥ आलेविप्रचर्चेसी ॥ वादकरींत्यांसवें ॥ २४ ॥ अभिमंत्रोनी
विभूती ॥ त्याचेसर्वांगींप्रोक्षिती ॥ प्रकाशलीज्ञानज्योती ॥ त्यानरासीपरियेसा ॥ २५ ॥

जैसेमानससरोवरास ॥ वायसजातांहोतीहंस ॥ तैसागुरुहस्तस्पर्श ॥ पतितझालाज्ञानराशी ॥ २६ ॥ नरसिंहसरस्वतीजगद्गुरू ॥ त्रयमूर्तींचाअवतारू ॥ अज्ञानीलोकह्मणतीनरू ॥ तेचिजातीअधःपाता ॥ २७ ॥ येणेंपरीपतितासी ॥ ज्ञानझालेंपरियेसी ॥ वेदशास्त्रसांगावयासी ॥ ह्मणोंलागलातयेवेळीं ॥ २८ ॥ जेआलेचर्चेसविप्र ॥ भयभीतझालेफार ॥ जिव्हातुटोनिझालेबधिर ॥ हृदयशिळावतझालें ॥ २९ ॥ विप्रथरथरांकांपती ॥ श्रीगुरुचरणींलोळती ॥ आमुचीआतांकायगती ॥ जगज्ज्योतीस्वामियां ॥ ३० ॥ श्रीगुरुद्रोहीझालोंजाण ॥ धिःकारिलेब्राह्मण ॥ तूंअवतारगौरीरमण ॥ क्षमाकरणेंस्वामियां ॥ ३१ ॥ वेष्टोनियांमायापाशीं ॥ झालोंमहातामसी ॥ निरखावें[1]कृपेसी ॥ क्षमाकरणेंस्वामियां ॥ ३२ ॥ तूंकृपाळूसर्वांभूतीं ॥ आमुचेदोषनाणींचित्तीं ॥ आह्माद्यावीउद्धारगती ॥ ह्मणोनिचरणींलागती ॥ ३३ ॥ एखादेसमयींलीलेसी ॥ पर्वतकरिसीतृणासरसी ॥ पर्वतपाहतांकोपेसी ॥ भस्मकरिसीनिर्धारहा ॥ ३४ ॥ तूंचिसृष्टिस्थापिसी ॥ तूंचिसर्वांचेंपोषणकरिसी ॥ तूंचिकर्ताप्रळयासी ॥ त्रिमूर्तीजगद्गुरू ॥ ३५ ॥ तवमहिमावर्णावयासी ॥ मतीनाहींआह्मासी ॥ उद्धारावेंदीनासी ॥ शरणांगतावरप्रदा ॥३६॥ ऐसेंविप्रविनविती ॥ श्रीगुरुत्यांसीनिरोपदेती ॥ तुह्मींक्षोभविलाभारती ॥ त्रिविक्रममहामुनी ॥ ३७ ॥ आणीककेलेबहुतदोष ॥ निंदिलें

---

[1] अवलोकनकरावें

सर्वविप्रांस ॥ पावालजन्मराक्षस ॥ आपुलीजोडीभोगावी ॥ ३८ ॥ आपुलेंअर्जितआपणापासी
॥ भोगिजेपुण्यपापासी ॥ निष्कृती[1]नहोतांक्रियमाणासी ॥ गतीनाहींपरियेसा ॥
॥ ३९ ॥ श्रीगुरुवचनऐकोनी ॥ लागतीविप्रदोघेचरणीं ॥ केवींउद्धरोंभवार्णवीं ॥ ह्मणोनियांविनविती
॥ ४० ॥ श्रीगुरुनाथकृपामूर्ती ॥ त्याविप्रांतेंनिरोपदेती ॥ ब्रह्मराक्षसहोवोनी
ख्याती ॥ कर्मभोगाद्वादशाब्दा[2] ॥ ४१ ॥ अनुतप्तझालियाकारण ॥ शांतिरूपअसालजाण
॥ जोकांशुकनारायण ॥ प्रथमवाक्यह्मणतसे ॥ ४२ ॥ तुमचेंपापशुद्धहोतां ॥ विद्वज्जनयेतीलअंवचिता[3]
॥ पुढीलवाक्यतुह्मांसांगतां ॥ उद्धारगतोहोईल ॥ ४३ ॥ आतांजावेंगंगेसी
॥ स्थानबरवेंबैसावयासी ॥ ह्मणोनिनिरोपितीत्यांसी ॥ गेलेविप्रत्यावेळीं ॥ ४४ ॥ निघतांग्रामाबाहेरी
॥ हृदयशूळअपरंपारी ॥ जातांक्षणनलागतांनदीतीरीं ॥ विप्रपंचत्वपावले
॥ ४५ ॥ आपणकेल्याकर्मासी ॥ यत्ननाहींआणिकासी ॥ ऐसेविप्रतामसी ॥
आत्मघातकीतेचिजाणा ॥ ४६ ॥ श्रीगुरुवचनयेणेंपरी ॥ अन्यथानव्हेनिर्धारी ॥ झाले
राक्षसद्विजवरी ॥ बारावर्षींगतिपावले ॥ ४७ ॥ विप्रपाठविलेगंगेसी ॥ मागेंकथावर्तली
कैसी ॥ नामधारकशिष्यासी ॥ सिद्धसांगेअवधारा ॥ ४८ ॥ पतितझालामहाज्ञानी ॥ जातिस्मरणसप्तजन्मीं
॥ पूर्वापारविप्रह्मणोनी ॥ निर्धारकेलामनांत ॥ ४९ ॥ नमनकरूनीश्रीगुरू

---

[1] केल्याकर्माचापरिहार [2] बारावर्षे [3] तत्काळ

सी ॥ विनवीपतितभक्तांसीं ॥ अज्ञानमायातिमिरासी ॥ ज्योतीरूपजगद्गुरू ॥ ५० ॥ वि
प्रहोतोपूर्वीआपण ॥ केवींझालोंजातिहीन ॥ सांगावेंजीविस्तारोन ॥ त्रिकाळज्ञानअंतर
साक्षी ॥ ५१ ॥ जन्मांतरींचेअशेष ॥ कायकेलेअसतीमहादोष ॥ कींद्वेषिलाआपणमहेश
॥ नृसिंहसरस्वतीसांगपां ॥ ५२ ॥ ऐसेंवचनऐकोनी ॥ सांगतीगुरुप्रकाशुनी ॥ ह्मणोनिसां
गतीसिद्धमुनी ॥ नामधारकशिष्यासी ॥ ५३ ॥ ह्मणोनिसरस्वतीगंगाधर ॥ सांगेगुरुचरि
त्रविस्तार ॥ पुढीलकथाऐकतांनर ॥ पतितहोयब्रह्मज्ञानी ॥ ५४ ॥ ऐसीपुण्यपावनकथा ॥
ऐकतांउद्धारअनाथा ॥ पावेचतुर्विधपुरुषार्था ॥ निश्चयेंसीजाणपां ॥ ५५ ॥ इतिश्रीगुरुच
रित्रामृते नृसिंहसरस्वत्युपाख्यानेसिद्धनामधारकसंवादेपतितोद्धरणंनामसप्तविंशोऽध्यायः
॥ २७ ॥ ओव्यांची संख्या ॥ ५५ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

* * *

अध्याय २८ वा.

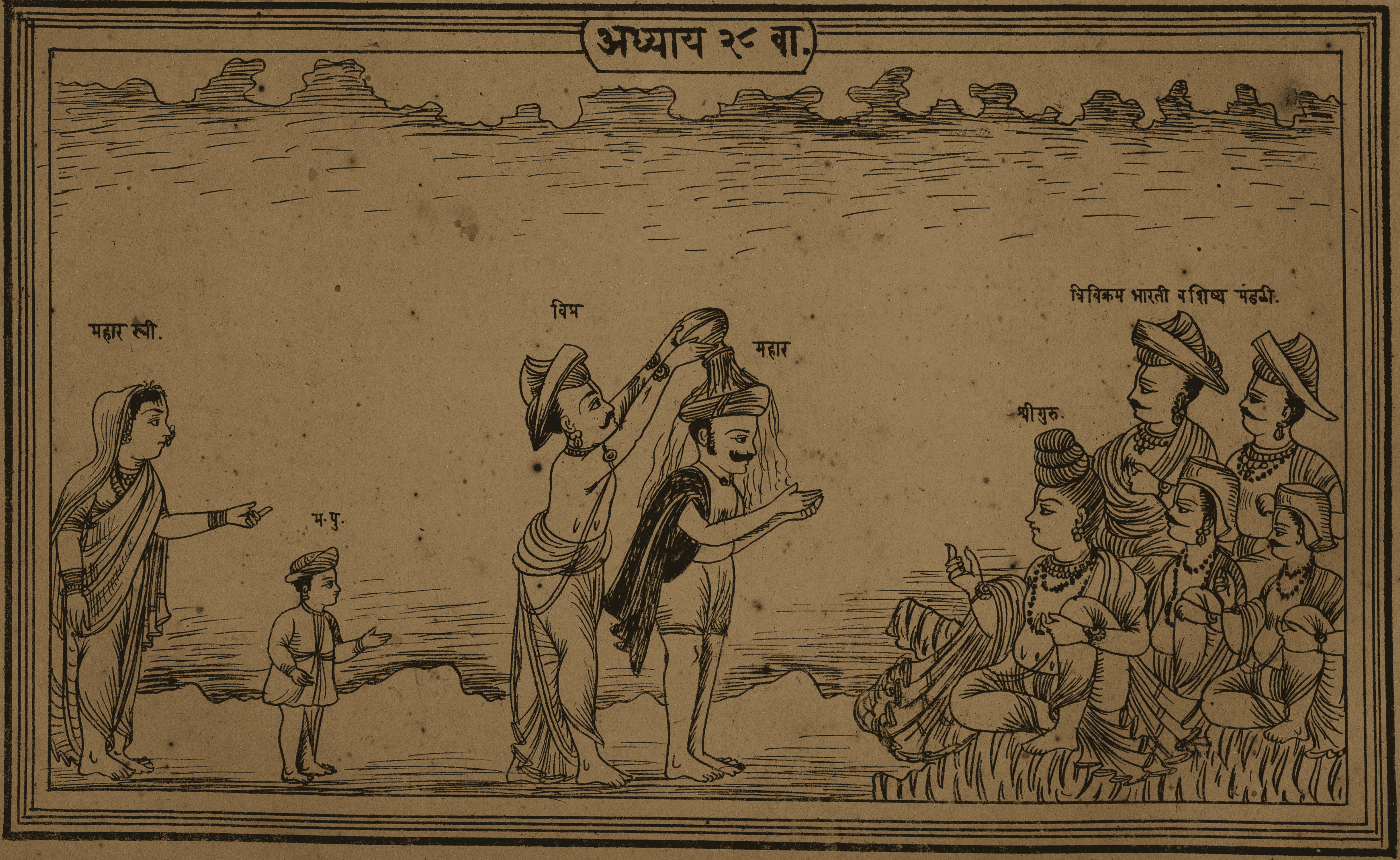
महार स्त्री.
भ.पु.
विप्र
महार
श्रीगुरु.
त्रिविक्रम भारती व शिष्य मंडळी.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ नामधारकह्मणेसिद्धासी ॥ पुढीलकथासांगआह्मांसी ॥ उल्हासमाझेमानसीं ॥ गुरुचरित्रअतिगोड ॥ १ ॥ सिद्धह्मणेनामधारका ॥ कथाअसेअलौकिका दोषजातीलदेखा ॥ ज्ञानज्योतिप्रकाशें ॥ २ ॥ श्रीगुरुह्मणतींपतितासी ॥ आपुलेंपूर्वजन्मपुससी ॥ सांगेनऐकपरियेसी ॥ चांडाळजन्महोणारगतीं ॥ ३ ॥ पुण्यापापाचीगती ॥ आपुलेंआर्जितभोगिती ॥ कर्मविपाकींअसेख्याती ॥ नीचश्रेष्ठकर्मानुसारी ॥ ४ ॥ विप्रक्षत्रियवैश्यशूद्रवर्ण ॥ यांचेपासूनिचांडाळवर्ण ॥ उपजलाअसतांज्ञातिहीन ॥ जातीविभागकर्मापरी ॥ ५ ॥ विप्रस्त्रियेपासींएका ॥ शूद्रजायव्यभिचारिका ॥ पिंडउपजेतोचांडाळिका ॥ सोळावीजाती ॥ ६ ॥ हेंमूळउत्पत्तीचेंलक्षण ॥ नानादोषांचेंआचरण ॥ तेंणेंहीनजन्मघेणें ॥ विप्रादिचारीवर्णांसी ॥ ७ ॥ त्यादोषांचाविस्तार ॥ सांगतोंकींसविस्तर ॥ विप्रकरितांअनाचार ॥ जन्महीनजातीपावे ॥ ८ ॥ गुरुअथवामातापिता ॥ सांडोनिजायतत्वता ॥ चांडाळजन्महोयनिरुता ॥ सोडितांकुलस्त्रियेसी ॥ ९ ॥ कुळदेवतासोडोनिनिका ॥ पूजाकरीआणिका[1] ॥ तोचांडाळदेखा ॥ सदांअनृतवदतां ॥ १० ॥ सदांजीवहिंसाकरी ॥ कन्याविक्रयमनोहरी ॥ लटिकेंआपणप्रमाणकरी ॥ चांडाळतोहीजाणावा ॥ ११ ॥ शूद्रहस्तेंकरीभोजन ॥ अश्वविक्रयकरीब्राह्मण ॥ तोचिचांडाळहोयजाण ॥ सदाशूद्रसंपर्कें ॥ १२ ॥ शूद्रस्त्रियेचाकरीसंग ॥ नित्यअसतांदासी

---

[1] अन्याची

भोग ॥ गृहभांडींविकुनित्याग ॥ देवपितृकर्मत्यागी ॥ १३ ॥ तोपावेहीनजाती ॥ कोणीअग्नी
रानींघालिती ॥ गायवासरासीबिघडकरिती ॥ वेगळींकरितीस्वअंगें ॥ १४ ॥ सोडीआपु
ल्याजननीतें ॥ आणिपितालेंकरातें ॥ वेगळींकरितीआपुल्याहस्तें ॥ तोहीजन्मेचांडाळ ॥
॥ १५ ॥ बैलावरीविप्रबैसे ॥ शूद्रान्नजेवीहर्षें ॥ चांडाळहोयभरवसें ॥ ऐसेंह्मणतीश्रीगुरू ॥
॥ १६ ॥ विप्रतीर्थासजावोन ॥ श्राद्धतोनकरीचजाण ॥ परान्नप्रतिग्रहदारुण ॥ करीतोहोय
चांडाळ ॥ १७ ॥ षट्कर्मेंरहितविप्रदेखा ॥ कपिलागाईचेंदुग्धऐका ॥ नकरितांअभिषेका ॥
क्षीरपानजोकरी ॥ १८ ॥ तोहीपावेचांडालयोनी ॥ तुळसीपत्रेंओरपोनी ॥ पूजाकरीदेवांला
गोनी ॥ शालग्रामशूद्रेंभजलिया ॥ १९ ॥ नसेवीचमातापिता ॥ त्यजीत्यांसीनप्रतिपाळितां
चांडाळहोवोनीजन्मतां ॥ सप्तजन्मींकृमिहोय ॥ २० ॥ पहिलीएकस्त्रीअसतां ॥ दुजीकरोनी
तीसीत्यजितां ॥ होयजन्मत्यासीपतिता ॥ आणीकसांगेनएकनवल ॥ २१ ॥ श्रमोनीअतिथी
आलाअसतां ॥ वेदह्मणवोनिअन्नघालितां ॥ जन्मपावेतत्वतां ॥ चांडाळहोय ॥ २२ ॥ योग्यवि
प्रांसीनिंदिती ॥ [1]आणीकजातीपूजिती ॥ चांडाळयोनीं[2]जाती ॥ वृत्तिलोपकेलिया ॥ २३ ॥
तळींविहिरीफोडीमोडी ॥ शिवालयींपूजातोडी ॥ ब्राह्मणांचीघरेंमोडी ॥ तोहीजन्मेपतित
कुळीं ॥ २४ ॥ स्वामीगुरुस्त्रियेसी ॥ शत्रुमित्रविश्वासस्त्रीसी ॥ जोकरीव्यभिचारासी ॥

---

१ अन्यजाती २ पावती

तोहीजन्मेपतितागृहीं ॥ २५ ॥ दोघीस्त्रियाजयासी ॥ त्यांतठेवीप्रपंचेसी ॥ अतिथिआलि याअस्तमानासी ॥ ग्रासनेदीतोपतित ॥ २६ ॥ त्रिसंध्यासमयींदेखा ॥ जोविप्रजेवीअवि वेका ॥ भाकदेऊनिफिरेनिका ॥ तोजन्मेपतित ॥ २७ ॥ राजेदेती[1]भूमिदान ॥ आपणघेती हिरोन ॥ संध्याकाळींकरीशयन ॥ तोहीहोयपतित ॥२८॥ वैश्वदेवकाळींअतिथिसी ॥ जो करीदुष्टोत्तरेसी ॥ अन्ननदेतांत्यासी ॥ जन्मदुष्टतोपावे ॥ २९ ॥ गंगातीर्थाचीनिंदाकरी ॥ एकादशीसभोजनकरी ॥ स्वामीससोडीसमरीं ॥ चांडाळयोनींतयाजन्म ॥ ३० ॥ स्त्रीसंभो गीपर्वणीसी ॥ अथवाश्रीहरिदिवसीं ॥ वेदशिकवीशूद्रासी ॥ चांडाळयोनींजन्मपावे ॥ ॥ ३१ ॥ मृत्युदिवसींनकरीश्राद्ध ॥ केलेंपुण्यसांगेप्रसिद्ध ॥ [2]वांटेकरासींकरीभेद ॥ चांडाळयोनीजन्मपावे ॥ ३२ ॥ ग्रीष्मकाळींउन्हाळयांत ॥ [3]पोंईघालीअरण्यांत ॥ तेथेंविघ्न जोकरित ॥ तोजन्मेचांडाळयोनी ॥ ३३ ॥ नाडीनकळतांवैद्यकी ॥ जाणोनिऔषधी[4]आंणी कीं ॥ तोहोयमहापातकी ॥ चांडाळयोनींतसंभवे ॥ ३४ ॥ जारणमारणमोहनादि ॥ मंत्र जपतीकुबुद्धी ॥ जन्मचांडाळहोयत्रिशुद्धी ॥ वेदमार्गत्याजितांविप्र ॥ ३५ ॥ श्रीगुरूसीनरह्म णेकोण ॥ हरिहरांतेंनिंदितांजाण ॥ अन्यदेवतांचेंकरीपूजन ॥ तोनरपतितहोय ॥ ३६ ॥ ब्राह्मणक्षत्रियवैश्यशूद्र ॥ आपुलेंकर्मत्यजूनिवक्र ॥ आणीककर्मआचरीदरिद्र ॥ तोहीहोय

---

१ भेद २ भागिदारासीं ३ उदकादिकाचिधर्मशाळा ४ दुसरीदेई

चांडाळ ॥ ३७ ॥ शूद्रापासूनीमंत्रशिके ॥ त्यासीघडतीलसर्वपातकें ॥ गंगोदकक्षीरोदकें ॥ श्वानचर्मीघातलेपरी ॥ ३८ ॥ विधवास्त्रीसीसंगकरी ॥ शिव्यादेऊनीजेऊंघाली ॥ श्राद्धदिनींपिंडनघाली ॥ चांडाळयोनींतोजन्मे ॥३९॥ मातापितागुरुद्वेषी ॥ तोजन्मेचांडाळयोनीसी आणीकजन्मपावेवेश्योदरासी ॥ उपजेहीनपरियेसा ॥ ४० ॥ गुरूचीनिंदाकरीहर्षी ॥ करीविप्रद्वेषासी ॥ वेदचर्चागर्वेसी ॥ तोहोयब्रह्मराक्षस ॥ ४१ ॥ भजनकरीगुरुदेवता ॥ दुजेदेवानिंदितां ॥ होयअपस्मारीतत्वता ॥ दरिद्ररूपेंपीडाभोगी ॥ ४२ ॥ मातापितागुरुवर्जणें ॥ वेगळाहोयघेऊनीस्त्रीआपण ॥ बेरडाचेपोटींउपजोन ॥ रोगीहोऊनरहातसे ॥ ४३ ॥ सदांवेदद्वेषीआपण ॥ अवमानीतब्राह्मण ॥ कर्मभ्रष्टहोयआपण ॥ मूत्रकृच्छ्ररोगीहोय ॥ ४४ ॥ लोकांचेंवर्मकाढीआपण ॥ सदांकरीउपमर्दन ॥ हृदयरोगीहोय जाण ॥ महाकष्टभोगीतसे ॥ ४५ ॥ गर्भपातकरीस्त्रियेसी ॥ वांझहावोनीउपजेपरियेसी ॥ पुत्रझालियामरतीबरेसी ॥ गर्भपातकरूंनये ॥ ४६ ॥ धर्मशास्त्रादिपुराण ॥ सांगतांनायकेजाण ॥ अधिकजेवितांद्वेषीआपण ॥ बहिराटहोवोनउपजे ॥ ४७ ॥ पतितासीकरीतंटा ॥ गर्दभजन्मेतत्वता ॥ यवनापासींऔषधघेतां ॥ मृगयोनींजन्मेतो ॥ ४८ ब्रह्महत्याकेल्याजरी ॥ क्षयरोगीतोनिर्धारी ॥ सुरापानीओळखापरी ॥ श्यामदंतउपजेल ॥ ४९ ॥ सुवर्णचोरीकेल्यासी ॥ विरूपीतोनिश्चयेसी ॥ द

ष्टीकरीगुरुस्त्रीसी ॥ कुष्टीहोयतोनर ॥ ५० ॥ अश्ववधगोवधकरितां ॥ वांझहोईलनिश्चि
ता ॥ सर्वेंचपावेलअनुतप्तता ॥ दोषकांहींनाहींत्यासी ॥ ५१ ॥ विश्वासघातकीपरियेसीं ॥
जन्महोयऐसात्यासी ॥ अन्ननदेतांआणिकांसी ॥ पडेतयासीअरुची ॥ ५२ ॥ सेवकएका
चाचाळवोन ॥ घेवोनिजातीजेजन ॥ त्यांसीहोयजाणबंधन ॥ कारागृहींभोगितसे ॥५३॥
सर्पमारितोजोनर ॥ तोसर्पहोवोनीपडेनिर्धार ॥ ऐसेदोषअपार ॥ आतांचोरीसांगेन ॥
॥ ५४ ॥ स्त्रियांतेंचोरूनिजाय ॥ मतिहीनजन्महोय ॥ सदांक्लेशीआपणहोय ॥ अंतींजाय
नरकासी ॥ ५५ ॥ सुवर्णचोरीनर ॥ परमव्याधिष्ठनिर्धार ॥ पुस्तकचोरितांनिर्धार ॥ ने
त्रजातीलतयाचे ॥ ५६ ॥ वस्त्रचोरीकरीजरी ॥ रोगीहोयनिर्धारी ॥ गणद्रव्यचोरीकरी ॥
गंडमाळाहोतीतया ॥ ५७ ॥ श्वासोश्वासींअसेनर ॥ त्याचीवस्तुआणीचोर॥सदांसेवीबंध
नघर ॥ ब्रह्मांडपुराणींलिहिलेंअसे ॥ ५८ ॥ परद्रव्यअपहारदेखा ॥ परदत्तापहाराविशे
षा ॥ परद्वेषीनरऐका ॥ अपुत्रीहोवोनीउपजे ॥ ५९ ॥ अन्नचोरीकेलियादेखा ॥ गुल्म
व्याधीहोयऐका ॥ धान्यनेईलतस्करिका ॥ दुर्गंधीरक्तशरीर ॥ ६० ॥ करीएखादातैलचो
री ॥ तोदुर्गंधीपावेशरीरीं ॥ परस्त्रीब्रह्मस्वअपहारी ॥ ब्रह्मराक्षसजन्मपावे ॥ ६१ ॥ मो
तींमाणीकरत्नेंदेखा ॥ चोरीकरीनरऐका ॥ हीनजातीसीजन्मनिका ॥ पावेनरअवधारा ॥
॥ ६२ ॥ पत्रशाखादिफळेंचोरी ॥ खरूजहोयअपरंपारी ॥ रक्तपानींनिर्धारीं ॥ गोचीडहो

यतोनर ॥ ६३ ॥ कांस्यलोहकापूसलवण ॥ तस्करितांनराजाण ॥ श्वेतकुष्ठहोयपूर्ण ॥ विचारावेंधर्मशास्त्रीं ॥ ६४ ॥ देवद्रव्यापहारीदेखा ॥ देवकार्यानाशीअभक्षभक्षिका ॥ पंडुरोगीतोनिका ॥ फळचोरीविरूपापरी ॥ ६५ ॥ निक्षेप[1]चोरीकरीदेखा ॥ करितांहोयसदाशोका ॥ धनतस्करउष्ट्रऐका ॥ जन्मपावेतोअवधारा ॥ ६६ ॥ फळचोरहोयवनचर ॥ जळचरहोयलांडगाथोर ॥ गृहोप[2]करणेंतस्कर ॥ काकजन्मतोपावे ॥ ६७ ॥ म[3]धुतस्करअवधारी ॥ जन्मपावेहोयघारी ॥ रंगरसकरीचोरी ॥ कुष्टीहोयपरियेसा ॥ ६८ ॥ गुरुह्मणतीपतितासी ॥ जन्मपावेंऐसायादोषीं ॥ आतांव्यभिचारिणीसी ॥ शांतिपर्वींबोलिले ॥ ६९ ॥ परस्त्रीआलिंगिलियादेखा ॥ शतजन्मश्वाननिका ॥ पुढेंसर्पजन्मानिःशंका ॥ पापेंभोगीअवधारा ॥ ७० ॥ परस्त्रीयोनीपाहेदृष्टीनें ॥ जन्मेतोअंधत्वपणें ॥ बंधुभार्यासंपर्ककरणें ॥ गर्दभजन्मतोपावे ॥ ७१ ॥ तोहीजन्मसोडोनी ॥ निघोनीजायसर्पयोनीं ॥ पुनःनरकाजावोनी ॥ नानाकष्टभोगितसे ॥ ७२ ॥ सखीभार्यासवेंऐका ॥ मातुळस्त्रीअसेविशेखा ॥ येखादाकरीसंपर्का ॥ श्वानयोनींजन्मपावे ॥ ७३ ॥ परास्त्रियांचेंवदन ॥ नकरावेंकदांअवलोकन ॥ कुबुद्धींकरितांनिरीक्षण ॥ चक्षुरोगीइहजन्मीं ॥ ॥ ७४ ॥ आपणअसेशूद्रजाती ॥ विप्रस्त्रीसंभोगीरती ॥ तींदोघेंहीकृमीहोती ॥ विष्ठे

---

[1] दुसऱ्यानें पुरून ठेवलेलें द्रव्य [2] जातां मुसळ सूप रोवळी आदीक [3] मद चोरणारा

माजीअवधारा ॥ ७५ ॥ सदांशूद्रसंपर्ककरी ॥ तेचिस्त्रीव्यभिचारी ॥ जन्मपावेलहोयकुतरी ॥ महादोषबोलिलाअसे ॥ ७६ ॥ ऐसेंतयापतिताप्रती ॥ श्रीगुरुआपणनिरोपिती ॥ ऐकताहोयात्रिविक्रमभारती ॥ प्रश्नकरीश्रीगुरूसी ॥ ७७ ॥ स्वामीनिरोपिलेधर्मसकळ ॥ ऐकतांहोयमननिर्मळ ॥ जरीघडलेंएकवेळ ॥ पापजायकवणेपरी ॥ ७८ ॥ श्रीगुरुह्मणतीत्रिविक्रमासी ॥ प्रायश्चित्तअसेपापासी ॥ पश्चात्तापहोयज्यासी ॥ पापनाहींसर्वथा ॥ ७९ ॥ पापअसेथोरकेलें ॥ अंतःकरणींअसेखोंचलें ॥ त्यासीप्रायश्चित्तभलें ॥ कर्मविपाकींबोलिले ॥ ८० ॥ प्रायश्चित्ताचींविधानें ॥ सांगेनऐकास्थिरमनें ॥ अनेकऋषींचींवचनें ॥ तींसांगेनऐकातुह्मीं ॥ ८१ ॥ प्रथमद्यावाब्रह्मदंड ॥ ह्मणजेहोयपापखंड ॥ गोदानेंसालंकृतअखंड ॥ अशक्ततरींद्रव्यद्यावें ॥ ८२ ॥ निष्कअथवाअर्धनिष्क ॥ सूक्ष्मपापापावनिष्क ॥ सूक्ष्मस्थूळपापशुद्धिक ॥ तेणेंविधीद्रव्यद्यावें ॥ ८३ ॥ अज्ञानकृतपापासी ॥ पश्चात्तापेंशुद्धिपरियेसीं ॥ गुरुसेवातत्परेसी ॥ केलियागुरुनिवारी ॥ ८४ ॥ नेणतांपापकेलियासी ॥ प्रायश्चित्तपरियेसी ॥ प्राणायामद्विशतेंसी ॥ पुण्यतीर्थींदहास्नानें ॥ ८५ ॥ तीनगुंजासुवर्णद्यावें ॥ नदीतीरदोनगांवें ॥ सौम्यपातकयाचिभावें ॥ जातीपापेंपरियेसीं ॥ ८६ ॥ स्त्रीपुरुषदोघांत ॥ एकपापकरितांनिश्चित ॥ दोघेंहीपडतीदोषांत ॥ दोघांनींप्रायश्चित्तआचरावें ॥ ८७ ॥ आणीकएकअसेप्रकार ॥ जेणेंपापहोय

दूर ॥ गायत्रीजपदहासहस्त्र ॥ करावातेणेंवेदमंत्रें ॥ ८८ ॥ याचेंनांवगायत्रीकृच्छ्र ॥
महादोषीकरीपवित्र ॥ सकळकामनासिद्धीहोत ॥ श्रीगुरुसांगतीत्रिविक्रमासी ॥ ८९ ॥
प्राजापत्यकृच्छ्रदेखा ॥ ऐसेअसतीविशेषा ॥ भोजनकरावेंभुक्तएका ॥ अथवाअया
चितभिक्षा ॥ ९० ॥ उपवासतीनदिवस ॥ स्मरावेंगुरुचरणास ॥ येणेंजातीसौम्यदो
ष ॥ जेआपणासामान्य ॥ ९१ ॥ अतिकृच्छ्रअसेएक ॥ एकचित्तेंमुनीऐक ॥ दोषअसती
सामान्यक ॥ अज्ञानेंचिकेलिया ॥ ९२ ॥ अन्नघ्यावेंग्राससप्तविंशती ॥ बारारात्रींनि
श्चिती ॥ दोनीग्रासतयाप्रती ॥ अयाचितअन्नघ्यावें ॥ ९३ ॥ ऐसेसौम्यपातकासी ॥
जेविधीअसतीपरियेसी ॥ मासएकनेमेसीं ॥ अंजुळीएकजेवावें ॥ ९४ ॥ उपवासती
नकरावेदेखा ॥ प्रकारसांगेनआणिका ॥ तीनदिनउपोषका ॥ घृतपारणेंकरावें ॥ ९५ ॥
तीनदिवसघृतघेवोनी ॥ क्षीरघ्यावेंदिवसतीनी ॥ तीनदिवसवायुभक्षोनी ॥ पुनःक्षीर
एकवीसदिवस ॥ ९६ ॥ एकादाजोअशक्त ॥ तयासीहेंचिव्रत ॥ तिळगुळलाह्यापीठ ॥
उपवासकरावा ॥ ९७ ॥ पूर्णकृच्छ्रकराऐसा ॥ पूर्णोदकघ्यावेंप्रतिदिवसा ॥ करावेति
तकेउपवासा ॥ पश्चात्तापेंप्राशनकीजे ॥ ९८ ॥ जांभुळबिल्वअश्वत्थ ॥ कुशोदकबिंदु
नित्य ॥ पानकरावेंसत्य ॥ पूर्णकृच्छ्रपरियेसा ॥ ९९ ॥ आणीकएकप्रकार ॥ करीचां
द्रायणआचार ॥ कुकुटांडप्रमाणआहार ॥ ग्रासघ्यावाक्षयवृद्धी ॥ १०० ॥ अमावास्ये

सींएकग्रास ॥ पौर्णिमेसीपंचदश ॥ कृष्णपक्षींउतरतानिःशेषा ॥ दुजेदिनींहविष्यान्न ॥ ॥ १ ॥ आपुलेंपापप्रकटून ॥ उच्चारावेंभावधरून ॥ पश्चात्तापेंजळून ॥ पापजायअवधारा ॥ २ ॥ आतांसांगेनतीर्थकृच्छ्र ॥ यात्राकरावीपवित्र ॥ वाराणसीश्वेतपर्वत ॥ स्नानमात्रेंपापेंजाती ॥ ३ ॥ वरकडतीर्थींगेलियासीं ॥ गायत्रीजपसहस्त्रेसीं ॥ पापजायत्वरेंसीं ॥ कृतघ्नादिपातकें ॥ ४ ॥ समुद्रसेतुबंधेसीं ॥ जपकरणेंगायत्रीसी ॥ भ्रूणहत्यापापनाशी ॥ अगस्तीच्यावचनें ॥ ५ ॥ विधिपूर्वकशुचीसीं ॥ जपकोटीगायत्रीसी ॥ ब्रह्महत्यापापेंनाशी ॥ एकत्रिविक्रमानिश्चितपैं ॥ ६ ॥ लक्षगायत्रीजपकेलिया ॥ सुरापानजायलया ॥ सुवर्णचोरीकेलिया ॥ सातलक्षजपावें ॥ ७ ॥ अष्टलक्षजपासी ॥ सर्वपापातेंनाशी ॥ आतांसांगेनपरियेसीं ॥ वेदाक्षरेंपापदूर ॥ ८ ॥ पवमानसूक्तेंचत्वारी[1] ॥ पठणकरितांब्रह्महत्यादूरी ॥ इंद्रंमित्रं[2]निर्धारीं ॥ एकमासजपावें ॥ ९ ॥ सुरापानादिपातकें ॥ जातीलयेणेंविशेखें ॥ पठणकेलियापातकें ॥ गुरुतल्पा[3]दिकहरती ॥ १० ॥ पवमानशन्नसूक्तें ॥ शुभंः[4]शेपनांवातें ॥ मासएकपठनातें ॥ सुवर्णचोरीपापजाय ॥ ११ ॥ पंचमासर्कींसहामास ॥ मिताहारकरूनिपुरुष ॥ पुरुषसूक्तेंकर्मनाश ॥ पंचमहापापेंनासती ॥ १२ ॥ त्रिमधु[5]ह्मणिजेमंत्रसूक्तें ॥ सुपर्णा[6]त्रीणिमंत्रें ॥ समस्तपापाप्रायश्चित्तें ॥ नाचिकेता[7]जपावें ॥ १३ ॥ नारायण[8]पन्नदेखा ॥

---

१ चार आध्यायं २ ऋग्वेदमंत्र ३ गुरुस्त्री ४ ऋग्वेदमंत्र ५ यजुर्वेदांतील ६ त्रिसुपर्ण ७ य०वे०मं० ८

जपावेंभक्तिपूर्वका ॥ नाशीपंचमहापातका ॥ प्रीतिपूर्वकजपावें ॥ १४ ॥ त्रिपदानामगाय
त्रीसी ॥ जपतीजेभक्तीसीं ॥ तद्विष्णोअघमर्षणत्रिवरिसीं ॥ सप्तजन्मपापजाय ॥१५॥ अ
पामेध्यपन्नासी ॥ तद्विष्णोनामसूक्तेसी ॥ जपतीजनभक्तीसी ॥ सप्तजन्मपापजाय ॥१६॥
णीकअसेविधानदेखा ॥ अज्ञानकृतदोषादिकां ॥ अनुतप्तहोवोनिविशेषा ॥ पंचगव्यप्राश
नकीजे ॥ १७ ॥ गोमूत्रगोमयक्षीर ॥ दधिघृतकुशसार ॥ विधिमंत्रेंघ्यावेंनिर्धार ॥ पहिले
दिनींउपवास ॥ १८ ॥ नीलवर्णीचेंगोमूत्र ॥ कृष्णगोमयपवित्र ॥ ताम्रगायत्रीचेंक्षीर ॥
श्वेतधेनूचेंदधिघ्यावें ॥ १९ ॥ कपिलागाईचेंतूपबरवें ॥ ऐसेंपंचगव्यबरवेंघ्यावें ॥ एकेका
चेंक्लृप्तभावें ॥ सांगेनसर्वअवधारा ॥ २० ॥ गोमूत्रघ्यावेंपावशेर ॥ अंगुष्ठपर्वगोमयपवित्र
॥ क्षीरपावणेदोनशेर ॥ दधितीनपावघ्यावें ॥ २१ ॥ घृतघ्यावेंपावशेर ॥ तितुकेंचिमिळवा
वेंकुशनीर ॥ घेतांमंत्रउच्चार ॥ विस्तारोनसांगेन ॥ २२ ॥ कुशासहितसहारसें ॥ एकेका
सींमंत्रपृथक्असे ॥ प्रथममंत्रइरावतीअसे ॥ इदंविष्णुदुजादेखा ॥ २३ ॥ मानस्तोकमंत्र
तिसरा ॥ प्रजापतीचतुर्थअवधारा ॥ पंचमगायत्रीउच्चारा ॥ सहावीव्याहृतीप्रणवपूर्वका
॥ २४ ॥ ऐसेंमंत्रोनिपंचगव्य ॥ घ्यावेंअनुतप्तएकभाव ॥ अस्थिगतचर्मगतपूर्व ॥ पापेंजा
तीअवधारा ॥ २५ ॥ गाईनमिळतांइतुकेजिन्नसीं ॥ कपिलामुख्यपरियेसीं ॥ दर्शनेंच
दोषजाती ॥ कपिलागाईउत्तम ॥ २६ ॥ पंचमहापातकनांवें ॥ ब्रह्महत्यासुरापानजाणावें

स्वर्णस्तेयगुरुतल्पगजाणावें ॥ पांचवात्यांसवेंमिळालेला ॥ २७ ॥ चौघेपातकीदेखा ॥ पांचवातयांमिळतांदेखा ॥ त्यांसहितपंचमहापातका ॥ आहेतीपापेंपर्यैंसा ॥ २८ ॥ सुरापानीब्रह्मघातकी॥सुवर्णस्तेयगुरुतल्पकी ॥ पांचवामहांपातकी ॥ जोसानुकूळमिळेतो॥२९॥ ऐसेंपातकघडेत्यासी ॥ प्रायश्चित्तपरियेसी ॥ श्रीगुरुसंतोषीं ॥ अनुग्रहेंपुनीत॥ ३०॥ ऐसेंश्रीगुरुत्रिविक्रमासी ॥ प्रायश्चित्तसांगतीपरियेसी ॥ सकळविप्रसंतोषी ॥ ज्ञानप्रकाशेंहोती ॥ ३१ ॥ एखादामिळेलशास्त्रज्ञ ॥ स्वधर्माचारेंअभिज्ञ ॥ त्याच्याअनुग्रहेंपापघ्न ॥ पुनीतहोयअवधारा ॥ ३२ ॥ श्रीगुरुह्मणतीपतितासी ॥ पूर्वींतूंविप्रहोतासी ॥ मातापितागुरुद्वेषी ॥ तेणेंदोषेंचांडाळजन्म ॥ ३३ ॥ आतांसांगतोंऐक ॥ स्नानसंगमींमासएक ॥ केलियादोषजातीनिःशंक ॥ पुनःविप्रजन्महोसी ॥ ३४ ॥ पतिततह्मणेस्वामीसी ॥ तवदर्शनेंआह्मासी ॥ कावळाजातांमानसासीं[१] ॥ राजहंसतोहोतसे ॥ ३५ ॥ तैसेंतवदर्शमात्रें ॥ पवित्रझालींसकलगात्रें ॥ तारावेंआतांखांकृपापात्रें ॥ शरणांगतासी ॥ ३६ ॥ परिसलागतांलोखंडासी ॥ सुवर्णहोयतत्क्षणेसी ॥ सुवर्णमागुतीलोहासी ॥ केवींमिळेस्वामियां ॥ ३७ ॥ तवदर्शनसुधारसीं ॥ आपणझालोंज्ञानराशी ॥ अभिमंत्रोनीआह्मासी ॥ विप्रांमध्येंमिळवावें ॥ ३८ ॥ ऐकोनितयाचेंवचन ॥ गुरुबोलतीहांसोन ॥ तवदेहजातिहीन ॥

---

[१] मानससरोवरीं

विप्रकेवींह्मणतील ॥ ३९ ॥ पतिताच्यागृहासी ॥ उपजोनितूंवाढलासी ॥ ब्रह्मलकेवींपा
वसी ॥ विप्रनिंदाकरतील ॥ ४० ॥ पूर्वीऐसाविश्वामित्र ॥ क्षत्रियवंशींगाधिपुत्र ॥ तपोब
ळेंह्मणवीपवित्र ॥ ह्मणेतोविप्रआपणा ॥ ४१ ॥ ब्रह्मयाचींशतवर्षें ॥ तपकेलेंमहाक्लेशें ॥
त्याबळेंबळेंह्मणवितसे ॥ ब्रह्मऋषीआपणा ॥ ४२ ॥ इंद्रादिसुरवरांसी ॥ विनविताझाला
परियेसीं ॥ आपणातेंब्रह्मऋषी ॥ ह्मणाऐसेंबोलतसे ॥ ४३ ॥ देवह्मणतीतयासी ॥ आ
ह्मागुरुवसिष्ठऋषी ॥ जरीतोबोलेब्रह्मऋषी ॥ तरींआह्मींअंगिकारूं ॥ ४४ ॥ मगत्यावसि
ष्ठासी ॥ विनवीविश्वामित्रऋषी ॥ विप्रह्मणाआपणासी ॥ केलेंतपबहुकाळ ॥ ४५ ॥ वसि
ष्ठह्मणेविश्वामित्र ॥ क्षत्रियतपासअपात्र ॥ देहटाकोनीमगपवित्र ॥ विप्रकुळींजन्मावें ॥४६
मगतुझाहोईलव्रतबंध ॥ होईलगायत्रीप्रबोघ ॥ तधींतुवांहोसीशुद्ध ॥ ब्रह्मऋषीनामतुझें
॥ ४७ ॥ कांहींकेल्यानह्मणेविप्र ॥ मगकोपलाविश्वामित्र ॥ वसिष्ठाचेशतपुत्र ॥ मारिता
झालातयेवेळीं ॥ ४८ ॥ ब्रह्मज्ञानीवसिष्ठऋषी ॥ नव्हेकदांतामसी ॥ अथवानह्मणेब्रह्म
ऋषी ॥ तयाविश्वामितासी ॥ ४९ ॥ तंवतोएकेदिवसीं ॥ विश्वामित्रकोपेंसीं ॥ हातींघेऊ
नीपर्वतासी ॥ घालूंआलावसिष्ठावरी ॥ ५० ॥ विचारकरीतमागुतीमनीं ॥ जरीवधीनवसि
ष्ठमुनी ॥ आपणातेंनह्मणेकोणी ॥ ब्रह्मऋषीह्मणोनियां ॥ ५१ ॥ इंद्रादिदेवसप्तऋषी ॥ ह्मण
तीवसिष्ठवाक्यसरसी ॥ आपणह्मणोंब्रह्मऋषी ॥ अन्यथानाहींह्मणोनियां ॥ ५२ ॥ ऐसाव

सिष्ठमुनीस ॥ मारितांयासीफारदोष ॥ ह्मणोनिटांकीगिरिवरास ॥ भूमिवरीपरियेसा ॥
॥ ५३ ॥ अनुतप्तझालाअंतःकरणीं ॥ वसिष्ठेंतेंओळखूनी ॥ ब्रह्मऋषीह्मणोनी ॥ पाचारि
लेंतयेवेळीं ॥ ५४ ॥ संतोषोनीविश्वामित्र ॥ ह्मणेबोलबोलिलापवित्र ॥ ह्मणेमाझेघरींअन्न
मात्र ॥ तुह्मींघ्यावेंस्वामियां ॥ ५५ ॥ संतोषोनीवसिष्ठ ॥ तयालागींबोलत ॥ ह्मणेशरीर
हेंनिभ्रांत ॥ सूर्यकिरणींपचवावें ॥ ५६ ॥ विश्वामित्रेंअंगीकारिलें ॥ सूर्यकिरणेंदेहजाळि
लें ॥ सहस्रकिरणींतापलें ॥ देहसर्वभस्मझाला ॥ ५७ ॥ विश्वामित्रमहामुनी ॥ अतिसा
भर्थ्यअनुष्ठानीं ॥ पहिलादेहजाळोनी ॥ नूतनदेहधरियेला ॥ ५८ ॥ ब्रह्मर्षींतेथोन ॥ वि
श्वामित्रझालाजाण ॥ सकळांसीमान्य ॥ महाराज ॥ ५९ ॥ मगह्मणतीसकळमुनी ॥ वि
श्वामित्रब्रह्मज्ञानी ॥ ब्रह्मऋषीह्मणोनी ॥ झालात्रिभुवनींप्रख्यात ॥ ६० ॥ याकारणेंतव
देह ॥ विसर्जावाजन्मइह ॥ अनुतप्ततवभाव ॥ ब्रह्मकुळभाविसी ॥ ६१ ॥ ऐसेंत्यापतिता
सी ॥ बोधितांगुरुपरियेसीं ॥ लाधलेंसुखत्यासी ॥ त्याच्यामानसींनयेकांहीं ॥ ६२ ॥ निधा
नसांपडेदरिद्यासी ॥ तोकांसांडीलसंतोषीं ॥ अमृतसांपडतांरोग्यासी ॥ कांसांडीलजीवि
त ॥ ६३ ॥ येखादेंढोरउपवासी ॥ पावेतृणबिढारासी ॥ तेथोनिजावयात्यासी ॥ मननव्हे
सर्वथा ॥ ६४ ॥ तैसेंत्यापतितासी ॥ लागलेंध्यानगुरूसी ॥ नजायआपुल्यामंदिरासी ॥
विप्रआपणह्मणतसे ॥ ६५ ॥ इतुकेंहोतांतेअवसरीं ॥ आलीत्याचीपुत्रनारी ॥ ह्मणोंलाग

लींअपस्मारी ॥ याकारणेंझालीकीं ॥ ६६ ॥ जवळयेतांस्त्रियेसी ॥ स्पर्शोंनकोह्मणेत्वरेसी कोपेंकरोनीमारावयासी ॥ जातअसेतोपतित ॥ ६७ ॥ दुःखकरीतभार्या ॥ दुरूनिनमेगुरुपायां ॥ पतिमातेंसोडोनियां ॥ जातोआतांकायकरूं ॥ ६८ ॥ कन्यापुत्रमजबहुत ॥ तयांकोणपाळित ॥ आह्मांसांडोनीजातोकिमर्थ ॥ सांगातयासीस्वामिया ॥ ६९ ॥ जरीनसांगालस्वामीत्यासी ॥ त्यजीनप्राणपुत्रासरसी ॥ येरवींआपणातेंकोणपोषी ॥ अनाथमीस्वामिया ॥ ७० ॥ ऐकोनितियेचेंवचन ॥ गुरुबोलतीहांसोन ॥ त्यानरातेंबोलाबून ॥ सांगतातीपरियेसा ॥ ७१ ॥ गुरुह्मणतीपतितासी ॥ जावेंआपुल्याघरासी ॥ पुत्रकलत्रक्षोभतांदोषी ॥ तूतेंकेवींगतिहोय ॥ ७२ ॥ यासंसारींजन्मोनियां ॥ संतोषवावेंइंद्रियां ॥ मगपावेधर्मकाया ॥ नाहींतरीगतिनसे ॥ ७३ ॥ याकारणेंपूर्वींचजाणा ॥ नकरावीआपणअंगना ॥ करोनित्यागितांपतना ॥ होयनिभ्रांतपरियेसा ॥ ७४ ॥ सूर्यभूमिसाक्षीसीं ॥ तुवांवरिलेंस्त्रियेसी ॥ तीसत्यागितांमहादोषी ॥ तूतेंनव्हेगतीजाण ॥ ७५ ॥ श्रीगुरुवचनऐकोन ॥ विनवीतसेकरजोडून ॥ केवींहोऊंजातिहीन ॥ ज्ञानहोवोनीमागुती ॥ ७६ ॥ गुरुमनींविचारिती ॥ याचेअंगींअसेविभूती ॥ प्रक्षाळितांलुब्धाहातीं ॥ अज्ञानत्वपावेल ॥ ७७ ॥ ऐसेंमनींविचारूनी ॥ सांगतीशिष्यालागोनी ॥ एकालुब्धापाचारोनी ॥ आपणअतित्वरेसीं ॥ ७८ ॥ तयाग्रामींद्विजएक ॥ करीउदीमवाणिक ॥ तयातेंपाचारिती

ऐक ॥ त्यापतितासान्निध ॥ ७९ ॥ श्रीगुरुह्मणतीत्यासीं ॥ उदकघेवोनीहस्तेसीं ॥ स्नपन
करींगापतितासी ॥ होयआसक्तसंसारीं ॥ ८० ॥ आज्ञाहोतांब्राह्मण ॥ आलाउदकघेवो
न ॥ त्यावरीघालितांतत्क्षण ॥ गेलीविभुतीधुवोनीं ॥ ८१ ॥ शरीरधुतांपतिताचें ॥ झालें
अज्ञमनत्याचें ॥ मुखपाहतांस्त्रीपुत्रांचें ॥ घांवतगेलात्यांजवळी ॥ ८५ ॥ आलिंगितांपुत्रा
सी ॥ भ्रांतझालाह्मणेत्यांसी ॥ कांआलोंयास्थळासी ॥ तुह्मीआलांकवणकार्या ॥ ८३ ॥
ऐसामनींविस्मयकारित ॥ निघोनीघरागेलापतित ॥ सांगितलावृत्तांत ॥ विस्मयसर्वकारिता
ती ॥ ८४ ॥इतुकेंझालेंकौतुक ॥ पहातीनगरलोक ॥ विस्मयकरितीसकळिक ॥ ह्मणतीअ
भिनवकायझालें ॥ ८५ ॥ त्रिविक्रमभारतीमुनी ॥ जोकांगुरुसन्निधानीं ॥ पुसतसेविनवो
नी ॥ ऐकाश्रोतेएकचितें ॥ ८६ ॥ त्रिविक्रमह्मणेगुरुसी ॥ होतासंदेहमानसी ॥ निरोपद्या
वाकृपेसीं ॥ विनंतीकरीअवधारा ॥ ८७ ॥ महापतितजातिहीनजाण ॥ तयातेंदिधलेंदि
व्यज्ञान ॥ अंगधुतांतत्क्षण ॥ गेलेंज्ञानकेवींतें ॥ ८८ ॥ विस्तारोनीआह्मासी ॥ निरोपा
वेंकृपेसीं ॥ ह्मणोनींलागलाचरणांसीं ॥ भावभक्तिकरोनियां ॥ ८९ ॥ ऐसेंपुसेत्रिविक्रम
यती ॥ गुरुतयानिरोपिती ॥ त्याचेअंगाचीविभूती ॥ धुतांगेलेंज्ञानत्याचें ॥ ९० ॥ ऐसेंवि
भूतीचेंमहिमान ॥ माहात्म्यअसेपावन ॥ साचहोयब्रह्मपूर्ण ॥ भस्ममहिमाअपार ॥ ९१ ॥
गुरुवचनऐकोनी ॥ विनवीतसेत्रिविक्रममुनी ॥ देवगुरुशिरोमणी ॥ भस्ममहिमानिरोपा

वा ॥ ९२ ॥ सिद्धह्मणेशिष्यासी ॥ भस्ममहिमापरियेसी ॥ गुरुसांगतींविस्तारेसी ॥ एक
चित्तेंअवधारा ॥ ९३ ॥ ह्मणोनिसरस्वतीगंगाधर ॥ गुरुचरित्रविस्तार ॥ ऐकतांहोयमनो
हर ॥ सकळाभीष्टेंसाधती ॥ ९४ ॥ पुढीलकथापावन ॥ सांगेसिद्धविस्तारोन ॥ महाराष्ट्र
भाषेंकरून ॥ सांगेसरस्वतीगुरुदास ॥ ९५ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रामृत ॥ कर्मविपाकभावार्थ
अत्यंतज्ञानप्रशंसित ॥ विमोचितपुनःकेलें ॥ ९६ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रपरमकथाकल्पतरौ
श्रीनृसिंहसरस्वत्युपाख्यानेसिद्धनामधारकसंवादेकर्मविपाककथनंनामअष्टाविंशोऽध्यायः
॥ २८ ॥ श्रीगुरुदत्तात्रेयार्पणपस्तु ॥ ॥ ओंव्यांची संख्या ॥ १९६ ॥

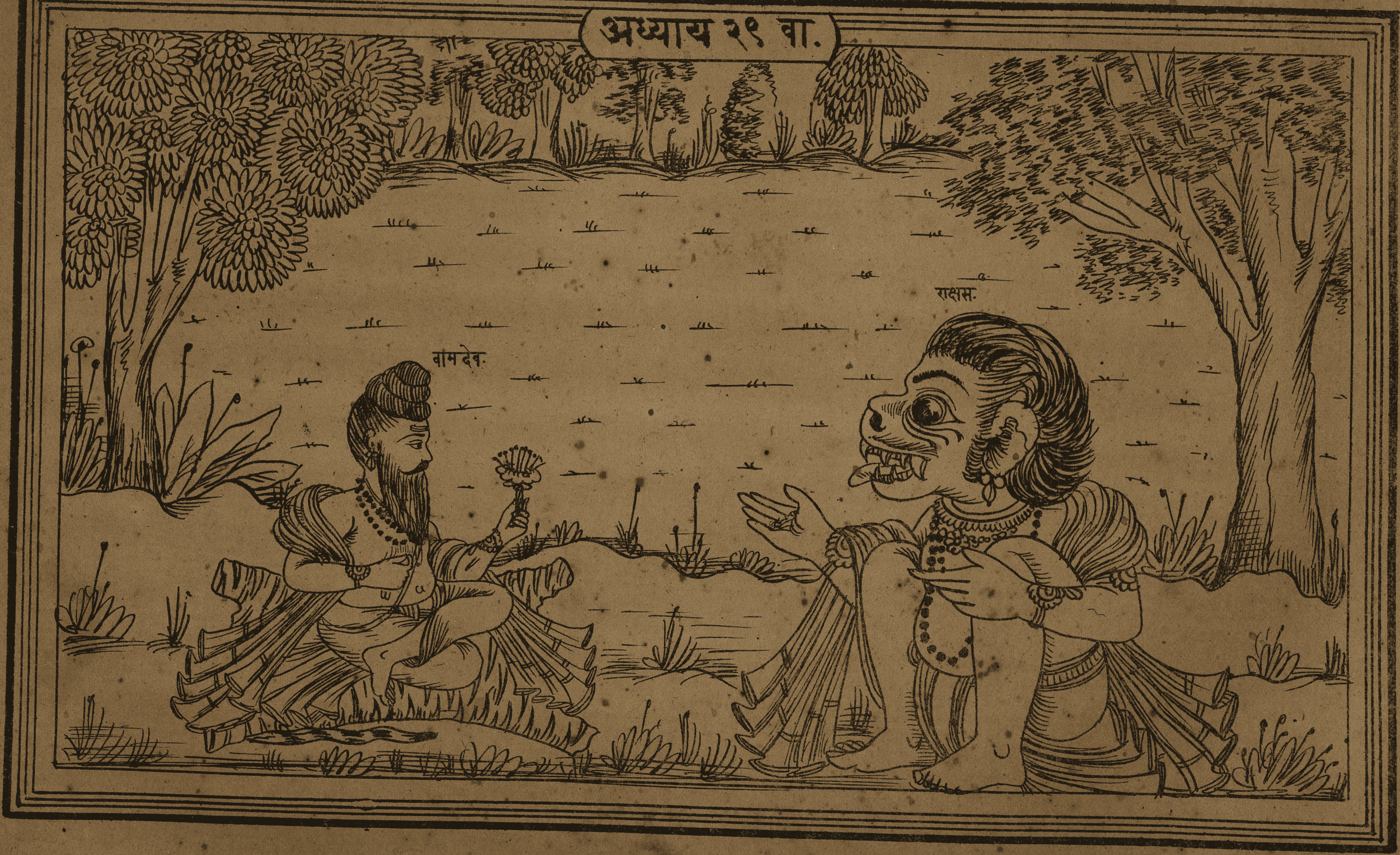
अध्याय २९ वा.
वामदेव.
राक्षस.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ नामधारकह्मणेसिद्धासी ॥ मागीलकथानिरोपिसी ॥ भस्ममाहा
त्म्यश्रीगुरूसी ॥ पुसिलेंत्रिविक्रमभारतीनें ॥ १ ॥ पुढेंकथाकवणेपरी ॥ झालीअसेगुरुच
रित्रीं ॥ निरोपावीसविस्तारीं ॥ सिद्धमुनीकृपासिंधू ॥ २ ॥ ऐसेंविनवीशिष्यराणा ॥ ऐ
कोनिसिद्धप्रसन्नवदना ॥ सांगतसेतयेक्षणा ॥ भस्ममाहात्म्यपरियेसा ॥ ३ ॥ गुरुह्मणे
शिष्यासी ॥ भस्ममाहात्म्यपुससी ॥ एकचित्तकरूनीमानसीं ॥ सावधहोवोनीऐकपां ॥
४॥ पूर्वापारकृतयुगीं ॥ वामदेवनामायोगी ॥ प्रसिद्धगुरूतोजगीं ॥ वर्ततहोताभूमिवरी
॥ ५ ॥ शुद्धबुद्धब्रह्मज्ञानी ॥ गृहदाराविवर्जुनी ॥ कामक्रोधादित्यजुनी ॥ हिंडतसेमहीवरी
॥ ६ ॥ संतुष्टनिःस्पृहमौनी ॥ भस्मसर्वांगींलावोनी ॥ जटाधारीअसेमुनी ॥ वल्कलवस्त्र
व्याघ्राजिन ॥ ७ ॥ असेभूमंडळांत ॥ नानाक्षेत्रींहिंडत ॥ पावलाक्रौंचारण्यांत ॥ जेथेंसं
चारराक्षसांचा ॥ ८ ॥ तयास्थानींअसेएक ॥ ब्रह्मराक्षसभयानक ॥ मनुष्यादिजीवअनेक
भक्षितसेपरियेसा ॥ ९ ॥ ऐशाघोरवनांत ॥ वामदेवगेलाहिंडत ॥ ब्रह्मराक्षसअवचित ॥
गेलाधांवोनभक्षावया ॥ १० ॥ ब्रह्मराक्षसक्षुधाक्रांत ॥ तयासीभक्षूंधांवत ॥ करकरांदांत
खात ॥ मुखपसरोनीजवळीआला ॥ ११ ॥ राक्षसयेतांदेखोनी ॥ वामदेवनिःशंकमनीं ॥
उभाअसेमहाज्ञानी ॥ पातलाराक्षसतयाजवळी ॥ १२ ॥ राक्षसमनींसंतोषित ॥ ग्रासबर
वाआलाह्मणत ॥ भक्षावयाधांवत ॥ येवोनियांधरीआलिंगोनी ॥ १३ ॥ आलिंगतांतया

सी ॥ भस्मलागलेंराक्षसासी ॥ झालेंज्ञानतयासी ॥ झालेंस्मरणजन्मांतरींचें ॥ १४ ॥ पातकगेलेंजळोनी ॥ राक्षसझालाब्रह्मज्ञानी ॥ जैसेंलागतांचिंतामणी ॥ लोहसुवर्णहोतसे ॥ १५ ॥ मानससरोवरींनिःशेष ॥ काकहोयराजहंस ॥ अमृतपाजितांमनुष्यास ॥ देवत्वहोयज्यापरी ॥ १६ ॥ जैशीकांजांबूनदांत ॥ मृत्तिकाघालितांकनकहोत ॥ तैसापापीजाहलापुनीत ॥ योगियाचेअंगस्पर्शें ॥ १७ ॥ समस्तामिळतीकामना ॥ दुर्लभसत्पुरुषदर्शना ॥ स्पर्शहोतांगुरुचरणा ॥ पापावेगळाहोयनर ॥ १८ ॥ ब्रह्मराक्षसभयानक ॥ कायसांगोंत्याचीभूक ॥ गजतुरंगमनुष्यदेख ॥ सकळआहारकरीतसे ॥ १९ ॥ इतुकेंभक्षितांत्यासी ॥ नजायभूकपरियेसी ॥ तृषाक्रांतसमुद्रासी ॥ प्राशितांतृषानजाय ॥ २० ॥ ऐसापापीराक्षस ॥ होतांमुनीचाअंगस्पर्श ॥ क्षुधातृषाआलस्य ॥ जावोनिझालामहाज्ञानी ॥ २१ ॥ राक्षसज्ञानीहोवोनी ॥ लागलामुनीश्वराचेचरणीं ॥ त्राहिंत्राहिंगुरुशिरोमणी ॥ तूंसाक्षातईश्वर ॥ २२ ॥ तारींतारींजीमुनीश्वरा ॥ बुडालोंमीघोरसागरा ॥ उद्धरींमजदातारा ॥ जगदीश्वराकृपासिंधू ॥ २३ ॥ तवदर्शनमात्रेंसी ॥ जळोनिगेल्यापापराशी ॥ तूंकृपाळूभक्तांसी ॥ तारींतारींगुरुराया ॥ २४ ॥ येणेंपरीमुनीश्वरास ॥ विनवीतसेब्रह्मराक्षस ॥ वामदेवकृपासमसरस ॥ पुसोंलागलातयेवेळीं ॥ २५ ॥ वामदेवह्मणेत्यासी ॥ तूंकोणकोणाच्यावंशीं ॥ ऐशियाघोरवनासी ॥ राहिलासिकांयाठाया ॥ २६ ॥ ऐकोनीऐसेंवचन ॥ ब्रह्मरा

क्षसकरीनमन ॥ विनवीतसेकरजोडोन ॥ ऐकत्रिविक्रममुनिराया ॥ २७ ॥ राक्षसह्मणेतयेवेळीं ॥ मजज्ञानझालेंसकळी ॥ जातिस्मरणअंतकाळीं ॥ पूर्वापारींचेंस्वामियां ॥ २८ ॥ तयामध्येंसदोष ॥ उत्कृष्टजन्मपंचवीस ॥ त्यांचादिसतसेप्रकाश ॥ ऐकास्वामीवामदेवा ॥ २९ ॥ पूर्वजन्मपंचविसीं ॥ होतोंराजायवनदेशीं ॥ दुर्जयनामआपणासी ॥ दुराचारी मींवर्तलों ॥ ३० ॥ मींमारिलेबहुतलोक ॥ प्रजेसीदिधलेंबहुदुःख ॥ स्त्रियावरिल्याअनेक ॥ राज्यमदेंकरोनियां ॥ ३१ ॥ वरिल्यास्त्रियाअमित ॥ अन्यभोगिल्यानाहींगणित ॥ एकदिवसींघेवोनीरतिसुख ॥ पुनरपिनभोगीतिसी ॥ ३२ ॥ एकेदिवसींएकीसी ॥ रतिदेवोनीत्यजींतिसी ॥ ठेवींअंतर्गृहासी ॥ पुन्हातोंडनपाहें ॥ ३३ ॥ ऐसेंअनेकास्त्रियांसी ॥ ठेवींअंतर्गृहासी ॥ मातेंशापितीअहार्निशीं ॥ दर्शननाहींह्मणोनी ॥ ३४ ॥ सकळरावजिंकोनी ॥ आणिल्यास्त्रियाधरोनी ॥ एकदिनभोगूनी ॥ ठेविल्याअंतर्गृहासीं ॥ ३५ ॥ सेवकठेविलेअसती ॥ बळेंस्त्रियाआणोनदेती ॥ संतोषेंज्यानयेती ॥ तयांद्रव्यदेवोनीआणवीं ॥ ३६ ॥ विप्रहोतेजेमाझेदेशीं ॥ तेपळालेअन्यदेशीं॥मीभोगींत्यांच्यास्त्रियांसी ॥ उन्मत्तपणेंपरियेसा ॥ ३७ ॥ पतिव्रतासुवासिनी ॥ विधवामुख्यकरोनी ॥ त्यांसीभोगींउत्कर्षपणीं ॥ रजस्वलास्त्रियांसही ॥ ३८ ॥ विवाहनहोतांकन्येसी ॥ बलात्कारेंभोगींतिसी ॥ येणेंपरीसमस्तदेशीं ॥ उपद्रविलेंमदांधपणें ॥ ३९ ॥ ब्राह्मणस्त्रियातीनशत ॥ चारशतक्ष

त्रियाविख्यात ॥ वैश्यस्त्रियाषट्शत ॥ शूद्रांच्यासहस्त्रजाणा ॥ ४० ॥ एकशतचांडाळिणी
॥ सहस्त्रवरिल्यापुरंध्रिणी ॥ पंचशतस्त्रियान्हाविणी ॥ रजकीवरिल्याशतचारी ॥ ४१ ॥
असंख्यातवारवनिता ॥ भोगिल्याम्यांउन्मत्तता ॥ तथापिमाझेमनींतृप्तता ॥ नाहींझाली
स्वामियां ॥ ४२ ॥ इतुक्यांतेंभोगून ॥ तृप्तनव्हेकदांमन ॥ विषयासक्तमद्यपान ॥ करीं
नित्यउन्मत्तमी ॥ ४३ ॥ वर्त्ततांऐसेंदेखा ॥ व्याधिष्ठझालोंयक्ष्मादिका ॥ परराजेयेऊनी
ऐका ॥ राज्यसर्वहारिलें ॥ ४४ ॥ मगजाणाआपणासी ॥ मरणझालेंतात्काळेंसी ॥ मग
नेलेंयमापासीं ॥ नरकामध्येंघातलें ॥ ४५ ॥ देवांचींसहस्त्रवर्षेंदेखा ॥ दहावेळफिरलोंऐका ॥
पितरांसहितनरका ॥ भोगिलेनरकयेणेंपरी ॥ ४६ ॥ पुढेंजन्मलोंप्रेतवंशीं ॥ विरूपदेह
आह्मासी ॥ सहस्त्रशिश्नेंअंगासी ॥ लागलींअसतीपरियेसा ॥ ४७ ॥ येणेंपरीदिव्यश
त ॥ वर्षेंतिष्ठलोंक्षुधाक्रांत ॥ पुनःपावलोंयमपंथ ॥ नानाकष्टेंकष्टलों ॥ ४८ ॥ दुजाजन्म
आपणासी ॥ व्याघ्रझालोंजीवहिंसी ॥ अजगरजन्मतृतीयेंसी ॥ चवथाझालोंलांडगा ॥
॥ १९ ॥ पांचवाजन्मआपणासी ॥ ग्रामसूकरपरियेसीं ॥ सहावाजन्मनिर्धारेंसी ॥ सर
डाहोवोनीजन्मलों ॥ ५० ॥ सातव्याजन्मींझालोंश्वान ॥ आठवाजंबुकमतिहीन ॥ नववा
जन्मरोहिहरण ॥ दहावाझालोंउष्ट्रदेखा ॥ ५१ ॥ मर्कटजन्मएकादश ॥ सांबरझालोंमीं
द्वादश ॥ मुंगुसझालोंमींत्रयोदश ॥ चतुर्दशवायसपैं ॥ ५२ ॥ ग्रामसूकरपंचदशीं ॥ दुःख

भोगिलेंअहर्निशीं ॥ रानकुक्कुटषोडशीं ॥ जन्मपावलोंपरियेसा ॥५३॥ सप्तदशजन्मींआप
ण ॥ गर्दभझालोंचक्षुहीन ॥ मार्जारयोनींभोगून ॥ आलोंअष्टादशेसी ॥ ५४ ॥ एकुणिसा
व्याजन्मासी ॥ मंडूकझालोंपरियेसीं ॥ कांसवजन्माविंशतीसी ॥ एकविसावामत्स्यझालों
॥ ५५ ॥ बाविसावाजन्मथोर ॥ झालोंअसेंमींउंदिर ॥ दिवांधझालोंबधिर ॥ उलूकझालों
तेविसावा ॥ ५६ ॥ जन्मचतुर्विंशतीसी ॥ झालोंकुंजरतामसी ॥ पंचविसाव्याजन्मासी ॥
ब्रह्मराक्षसआपणदेखा ॥ ५७ ॥ क्षुधाक्रांतअहर्निशीं ॥ कष्टतोमींपरियेसीं ॥ निराहारअर
ण्यवासी ॥ वर्ततसेंस्वामियां ॥ ५८ ॥ तुह्मांदेखतांअंतःकरणीं ॥ वासनाझालीभक्षीनह्मणो
नी ॥ यालागींआलोंधांवोनी ॥ पापरूपीआपणदेखा ॥ ५९ ॥ तुमचाअंगस्पर्शहोतां ॥ जा
तिस्मरणझालेंआतां ॥ सहस्त्रजन्मस्मरणतत्वतां ॥ मजलासर्वआठवलें ॥ ६० ॥ मातेंआ
तांजन्मनव्हेऐसेंकरीं ॥ तवअनुग्रहाभीतरी ॥ यासंसारअंधारीं ॥ यातायातीविरहित ॥६१॥
तूंतारकविश्वासी ॥ ह्मणोनिमातेंभेटलासी ॥ तवचरणमहिमाऐशी ॥ स्पर्शहोतांज्ञानझालें
॥६२॥ भूमिवरनरअसती ॥ तैसानव्हेसीतूंयती ॥ तवमहिमावर्णूंकिती ॥ पतितागतीद्यावी
पैं ॥ ६३ ॥ महापापीदुराचारी ॥ आपणअसेंवनांतरीं ॥ तवअंगस्पर्शमात्रीं ॥ ज्ञानअखि
लझालेंमज ॥ ६४ ॥ ऐशीमहिमातवांगीं ॥ आह्माउद्धारावयाजगीं ॥ ईश्वरतूंचिनिःसंगी ॥
आलासिस्वामीवामदेवा ॥ ६५ ॥ ऐसेंह्मणतांराक्षसासी ॥ वामदेवसांगेसंतोषीं ॥ भस्मम

हिमाआहेऐशी ॥ तुजलागींसांगतों ॥ ६६ ॥ सर्वांगमाझेंभस्मांकित ॥ तवअंगातेंलागलें
किंचित ॥ त्याणेंझालेंतुजचेत ॥ ज्ञानप्रकाशजन्मांतरींचा ॥ ६७ भस्ममहिमाअपरंपार ॥
ब्रह्मादिकांअगोचर ॥ याचिकारणेंईश्वर ॥ भूषणकरीसर्वांगीं ॥ ६८ ॥ ईश्वरेंवंदिलेंज्या
वस्तूसी ॥ वर्णितांअशक्यआह्मासी ॥ तोचिशंकरव्योमकेशी ॥ जाणेंभस्ममहिमान ॥
॥ ६९ ॥ तूंजरीपुससीआह्मासी ॥ सांगेनदृष्टांतपरियेसीं ॥ आह्मीदेखिलादृष्टीसीं ॥ अपार
महिमाभस्माचा ७० ॥ विप्रएकद्रविडदेशीं ॥ आचारहीनपरियेसीं ॥ सदांरतशूद्रिणीसी
॥ कर्मभ्रष्टकरीतहोता ॥ ७१ ॥ समस्तमिळोनीविप्रजाती ॥ त्याद्विजासीबहिष्कारिती ॥
मातापितादायादगोत्री ॥ त्यागितीत्यासीबंधुवर्ग ॥ ७२ ॥ येणेंपरीतोब्राह्मण ॥ प्रख्यात
झालाआचारहीन ॥ शूद्रिणीतेंवरून ॥ होताकाळक्रमूनियां ॥ ७३ ॥ ऐसापापीदुराचारी
॥ तस्करविद्येनेंउदरभरी ॥ आंणिकस्त्रियांसींव्यभिचारकरी ॥ उन्मत्तपणेंपरियेसा ॥७४
वर्ततांऐसाएकेदिवसीं ॥ गेलाहोताव्यभिचारासी ॥ तस्करविद्याकरितांनिशीं ॥ शूद्रेंत्या
सीबांधिलें ॥ ७५ ॥ मगवधूनत्याविप्रासी ॥ ओढोननेलातेचदिवसी ॥ टांकिलेंबहिर्ग्राम
प्रदेशीं ॥ घोरस्थळींपरियेसा ॥ ७६ ॥ श्वानहोतातयानगरीं ॥ बैसलाहोताभस्मावरी ॥
क्षुधाक्रांततेअवसरीं ॥ हिंडतगेलाप्रेतघाणीं ॥७७॥ देखोनितयाप्रेतासी ॥ श्वानगेलाभक्षा

---

१ अनेक

वयासी ॥ प्रेतावरीबैसलाहर्षीं ॥ क्षुधानिवारणकरीतहोता ॥ ७८ ॥ भस्महोतेंश्वानवोष्ठीं ॥ तेंलागलेंप्रेताचेललाटीं ॥ वक्षस्थळींबाहुवटीं ॥ लागलेंभस्मपरियेसा ॥ ७९ ॥ प्राणत्यागितांद्विजवर ॥ नेतहोतेयमकिंकर ॥ नानापरीकरीतमार ॥ यमपुरानेताती ॥ ८० ॥ कैलासपुरींचेशिवदूत ॥ देखोनिआलेतेंप्रेत ॥ भस्मआंगींउद्धूलित ॥ ह्मणतीयातेंकोणीनेलें ॥ ८१ ॥ यातेंयोग्यशिवपुर ॥ केवींनेतातीयमकिंकर ॥ ह्मणोनीधांवतीसत्वर ॥ यमकिंकरांमारावया ॥ ८२ ॥ शिवदूतयेतांदेखोनी ॥ यमदूतपळतीटाकोनी ॥ त्याद्विजातेंसोडोनी ॥ गेलेआपणयमपुरा ॥ ८३ ॥ जावोनीसांगतीयमासी ॥ गेलोंहोतोंपृथ्वीतळासी ॥ आणितांयेथेंपापियासी ॥ घोररूपेंकरूनियां ॥ ८४ ॥ तेंदेखोनीशिवदूत ॥ धांवतआलेमारूंह्मणत ॥ हिरोनीघेतलेंप्रेत ॥ बांधितहोतेआह्मासी ॥ ८५ ॥ आतांआह्मांकायगती ॥ कधींजावोंना[1]त्याक्षितीं ॥ आह्माशिवदूतहाणिती ॥ तीगतिकायसांगों ॥ ८६ ॥ ऐकोनीदूतांचें वचन ॥ यमनिघालाकोपायमान ॥ गेलात्वरेंकरून ॥ शिवदूतांजवळीतो ॥ ८७ ॥ यमह्मणेशिवदूतांसी ॥ कांमारिलेंममकिंकरांसी ॥ हिरोनिघेतलेंपापियासी ॥ शिवपुराकेवींनेतां ॥ ८८ ॥ याचेंपापअसेप्रबळ ॥ सरित्सिकतागणवेल ॥ त्याहूनिअधिककेवळ ॥ घोररूपअसेदेखा ॥ ८९ ॥ नव्हेयोग्यशिवपुरासी ॥ न्यावयाहाविमानेंसीं ॥ केवींनेतांमूढपणेंसीं ॥

---

[1] त्याभूमीवरकधींजाणारनाहीं

ह्मणोनियमकोपला ॥९०॥ ऐकोनीयमाचेंवचन ॥ शिवदूतसांगतीविस्तारोन ॥ प्रेतकपाळीं
लांछन[1] ॥ होतेंभस्मपरियेसा ॥९१॥ वक्षस्थळींभाळासी ॥ बाहुमूळींकरकंकणेसी ॥ भस्मला
गतांप्रेतासी ॥ केवींस्पर्शतीदूततुझे ॥९२॥ आह्माआज्ञाईश्वराची ॥ भस्मांकिततनूज्याची ॥
नित्यवस्तीअसेत्याची ॥ कैलासपदींशाश्वत ॥९३॥ भस्मकपाळींलागत ॥ केवींआंतळतीत[2]
वदूत ॥ तात्काळींहोतोंवधित ॥ परीधर्मेंसोडिलें ॥ ९४ ॥ पुढेंआपुल्यादूतांसी ॥ बुद्धिसांगातु
ह्मीऐशी ॥ ज्यावरीभस्मपरियेसी ॥ त्यातेंतुह्मींनाणावें ॥९५॥ भस्मांकितनरासी ॥ दोषनला
गतीपरियेसी ॥ तोयोग्यहोयस्वर्गासी ॥ ह्मणोनिसांगतीशिवदूत ॥९६॥ शिवदूतांचेंवचनऐ
कोन ॥ यमधर्मगेलापरतोन ॥ आपूल्यादूतांपाचारोन ॥ सांगतसेपरियेसा ॥९७॥ यमसांगे
आपुल्यादूतां ॥ भूमिवरीजावोनिआतां ॥ जेकांअसतीभस्मांकिता ॥ त्यांतेंतुह्मींनाणावें ॥
॥९८॥ अनेकपरीदोषजरी ॥ केलेअसतीअपरंपारी ॥ त्यांतेंनाणिजेआमुच्यापुरीं ॥ त्रिपुं
ड्रिकें[3]नरांसी ॥९९॥ रुद्राक्षमाळाज्यांच्यागळां ॥ असेलतिलकत्रिपुंड्रटिळा ॥ त्यांतेंतुह्मींनां[4]त
ळा ॥ आज्ञाअसेश्रीशिवाची ॥ १०० ॥ वामदेवह्मणेराक्षसासी ॥ याविभुतीचीमहिमा
ऐशी ॥ आह्मींलावितोंभक्तीसी ॥ देवादिकांदुर्लभ ॥ १ ॥ पाहेंपांईश्वरप्रीतीसी ॥ सदां
लावितोभस्मासी ॥ ईश्वरेंवंदिल्यावस्तूसी ॥ त्यासीकोणवर्णूशके ॥ २ ॥ ऐकोनिवामदेवा

---

१ चिन्ह २ स्पर्श करिती ३ भस्माचा त्रिपुंड्र लावणाऱ्यां ४ न आणा

चेंवचन ॥ ब्रह्मराक्षसकरीनमन ॥ उद्धरींगाजगज्जीवन ॥ ईश्वरतूंचीवामदेवा ॥ ३ ॥ तवचरणमजभेटले ॥ सहस्त्रजन्मींचेंज्ञानझालें ॥ कांहींपुण्यहोतेंकेलें ॥ त्यागुणेंभेटलासी ॥ ४ ॥ आपणपूर्वींराज्यकरितां ॥ केलेंतेंस्मरलेंआतां ॥ तळेंबांधिलेंएकतलवता ॥ दिल्ही[1]वृत्तीविप्रांसी ॥ ५ ॥ इतुकेंपुण्यआपणासी ॥ घडलेंहोतेंपरियेसीं ॥ वरकडकेलेदोषराशी ॥ राज्यकरितांस्वामियां ॥ ६ ॥ जधींनेलेंयमपुरासी ॥ यमेंपुसिलेंचित्रगुप्तासी ॥ माझेंपुण्यत्यायमासी ॥ सांगीतलेंचित्रगुप्तें ॥ ७ ॥ तेव्हांमातेंयमधर्में ॥ सांगितलेंहेंचिवर्म ॥ पंचविंशती[2]जन्मींपरम ॥ फलयेईलह्मणोनी ॥ ८ ॥ त्यापुण्यापासून ॥ जोडलेंहेतवचरण ॥ करणेंस्वामीउद्धारण ॥ जगद्गुरूस्वामियां ॥ ९ ॥ याभस्माचेंमहिमान ॥ लावावयाचेंविधान ॥ कवणमंत्रेंअवधारण ॥ विस्तारोनीसांगपां ॥ १० ॥ वामदेवह्मणेराक्षसासी ॥ विभूतीधारणमजपुससी ॥ सांगेनतेंविस्तारेसीं ॥ एकचित्तेंऐकपां ॥ ११ ॥ पूर्वींमंदराचलपर्वतीं ॥ क्रीडेसीगेलेउमापती ॥ कोटिगणसहितीं ॥ बैसलेहोतेवोळंगीत[3] ॥ १२ ॥ तेतीसकोटीदेवांसहित ॥ देवेंद्रदर्शनासींयेत ॥ अग्निवरुणदेवांसहित ॥ कुबेरवायुआलेतेथें ॥ १३ ॥ गंधर्वयक्षचित्रसेन ॥ खेचरपन्नगविद्याधरण ॥ किंपुरुषसिद्धसाध्यजाण ॥ आलेगुह्यकसभेसी ॥ १४ ॥ देवाचार्यबृहस्पती ॥ वसिष्ठनारदतेथेंयेती ॥ अर्यमादिपितरयेती ॥ आलेईश्वरवोळंगें[4]सी ॥

---

१ वेतन २ पंचविसाव्या ३ सेवित ४ सेवेसी

॥ १५ ॥ दक्षादिब्रह्मा[1]येरंसकळ ॥ आलेंसमस्तऋषिकुळ ॥ उर्वश्यादिअप्सरामेळ ॥ आ
लेईश्वरसभेसी ॥ १६ ॥ चंडिकासहशक्तिदेखा ॥ आल्याद्वादशवार्षिका ॥ अष्टवसूमिळो
निऐका ॥ आलेईश्वरसभेसी ॥ १७ ॥ अश्विनौदेवपरियेसीं ॥ विश्वेदेवसहपरिवारेंसीं ॥
आलेईश्वरसभेसी ॥ ऐकब्रह्मराक्षसा ॥ १८ ॥ भूपतिमहाकाळ ॥ नंदिकेश्वरमहानीळ ॥
[2]काठीकरदोघेप्रबळ ॥ पार्षदउभेअसती ॥ १९ ॥ वीरभद्रसंकर्षण ॥ मणिभद्रषट्कर्ण ॥
वृकोदरदेवमान्य ॥ कुंडोदरआलातेथें ॥ २० ॥ कुंभोदरमंडोदर ॥ विकटकर्णकर्णधार ॥
धारकेतमहावीर ॥ भूतनाथतेथेंआला ॥ २१ ॥ भृंगीकिरिटीभूतनाथ ॥ नानाऋषिगणस
मस्त ॥ नानावर्णमुख्यख्यात ॥ नानाऽवयवीशिवदूत ॥ २२ ॥ रुद्रगणरूपेंकैसी ॥ सांगे
नऐकविस्तारेंसी ॥ कित्येककृष्णवर्णऐसीं ॥ श्वेतपीतधूम्रवर्ण ॥ २३ ॥ हिरवेंताम्रसूवर्ण ॥
लोहितचित्रविचित्रजाण ॥ मंडुकासारिखेंअसेवदन ॥ रुद्रगणआलेतेथें ॥ २४ ॥ नाना
आयुधशस्त्रेंसीं ॥ नानावाहनेंभूषणेंसीं ॥ व्याघ्रमुखेंकित्येकांसी ॥ कितीसूकरगजमुखी ॥
॥ २५ ॥ कित्येकनरमुख ॥ कित्येकश्वानशृगालमुख ॥ उष्ट्रवदनकितीएक ॥ कितीशरभ
वैरुंडवतवदन ॥ २६ ॥ सिंहमुखकित्येक ॥ कितीघोरबकमुख ॥ कितीएकांसीमुखएक ॥
दोनमुखगणदेखा ॥ २७ ॥ चतुर्मुखकितीएक ॥ चतुर्भुजकित्येक ॥ कितीएकहीनमुख ॥

---

[1] दुसरे [2] हातीं छड्या धारण करणारे

ऐसेतेथेंगणयेती ॥ २८ ॥ एकहस्ताद्विहस्तेसी ॥ पांचसहाहस्तकेसी ॥ पादनाहींकिती एकांसी ॥ बहुपादकितीजाणा ॥ २९ ॥ कर्णनाहींकित्येकांसी ॥ एककर्णअभिनवेसी[1] ॥ बहुकर्णपरियेसीं ॥ ऐसेगणयेतीतेथें ॥ ३० ॥ कित्येकचारनेत्रक ॥ कितीस्थूळकुब्जक[2] ॥ कित्येकांसींनेत्रएक ॥ ऐसेगणईश्वराचे ॥ ३१ ॥ ऐशागणांसहित ॥ बैसलाशिवमूर्तिमंत ॥ सिंहासनरत्नखचित ॥ सप्तप्रभावळीरत्नमंडितदेखा ॥ ३२ ॥ आरक्तप्रभावळी ॥ तियेसीरत्नेंजडलीं ॥ अनुपमदिसेनिर्मळी ॥ सिंहासनींपरियेसा ॥ ३३ ॥ दुसरीदेखाप्रभावळी ॥ हेमवर्णेंपीवळी ॥ मिरवीरत्नबहाळी[3] ॥ सिंहासनींशंकराचे ॥ ३४ ॥ तिसरीएकप्रभावळी ॥ नीलवर्णरत्नेंजडलीं ॥ तींअसतीकुसरिलीं[4] ॥ सिंहासनींशंकराचे ॥ ३५ ॥ चवथी शुद्धप्रभावळी ॥ रत्नखचितअसेकमळी ॥ आरक्तवर्णअसेजडली ॥ सिंहासनींईश्वराचे ॥ ॥ ३६ ॥ वैडूर्यरत्नखचित ॥ मुक्तेंजडलींबहुत ॥ पांचवीप्रभावळीविख्यात ॥ सिंहासनींईश्वराचे ॥ ३७ ॥ सहावीतेथेंप्रभावळी ॥ पुष्परागाचियावेली ॥ मुक्ताफळांच्याजाळी ॥ सिंहासनींईश्वराचे ॥ ३८ ॥ सातवींजांकांप्रभावळी ॥ अनेकरत्नेंतियेजडलीं ॥ विश्वकर्म्यानेंनिर्मिली ॥ अपूर्वदेखात्रिभुवनांत ॥ ३९ ॥ ऐशियासिंहासनावरी ॥ बैसलाअसेत्रिपुरारी ॥ कोटिसूर्यतेजासरी ॥ भासतसेपरियेसा ॥ ४० ॥ महाप्रळयसमयासी ॥ सप्तार्णव

---

[1] अद्भुत [2] कुबडे [3] बहुत [4] जडलीं

मिळणीजैसी ॥ तैसायाश्वासोच्छ्वासीं ॥ ईश्वरबैसलाअसे ॥ ४१ ॥ भाळनेत्रज्वाळमाळा ॥
संवर्त्ताग्नीजटामंडळा ॥ कपाळींचंद्रषोडशकळा ॥ शोभतसेसदाशिव ॥ ४२ ॥ तक्षकदेखा
वामकर्णीं ॥ वासुकीदक्षिणकर्णीं ॥ दोघांचियानयनीं ॥ रत्नतेंजफांकलें ॥ ४३ ॥ नीलकं
ठआपण ॥ नागहारआभरण ॥ सर्पाचेंकरींकंकण ॥ मुद्रिकाहीत्यांचिया ॥ ४४ ॥ मेखला
सूत्रसर्पाचें ॥ चर्मपरिधानंव्याघ्राचें ॥ शोभादेहदर्पणाचे ॥ ऐशियापरीदिसतसे ॥ ४५ ॥
कर्कोटकपद्माचीं ॥ केलींनूपुरेंतयाचीं ॥ पौर्णिमेप्रभाचंद्राची ॥ तैसेंतेजदिसतसे ॥ ४६ ॥
ह्मणोनिकर्पूरगौरह्मणती ॥ ध्यानींध्यायिजेपशुपती ॥ ऐसाभोळाचक्रवर्त्ती ॥ बैसलासेस
भेंत ॥ ४७ ॥ रत्नमुकुटशिखरीं ॥ नागेंद्रतोकेयूरीं ॥ कुंडलांचीदीप्तिथोरी ॥ दिसतसेईश्व
र ॥ ४८ ॥ कंठींसर्पाचेहार ॥ नीलकंठमनोहर ॥ सर्वांगींसर्पालंकार ॥ शोभतसेईश्वर ॥
॥ ४९ ॥ शुभ्रकमळींअर्चिला ॥ कींचंदनेंअसेलेपिला ॥ कर्पूरकेळींनिपजला ॥ तैसादिसे
ईश्वर ॥ ५० ॥ दशभुजाविस्तारेसी ॥ एकएकआयुधेसी ॥ बैसलासेसभेसी ॥ सर्वेश्वरशं
कर ॥ ५१ ॥ एकेहातींत्रिशूळरेखा ॥ दुसरेहातींडमरूसुरेखा ॥ येरेहातींखड्गनिका ॥ शो
भतसेईश्वर ॥ ५२ ॥ पाणिपात्रएकाहातीं ॥ धनुष्यबाणेंकरशोभती ॥ खट्वांगपरशुनिश्चि
ती ॥ त्रिशूळादिकेंमिरवितसे ॥ ५३ ॥ शृंगासनकमळदेखा ॥ धरिलेंसेपिनाका ॥ दशभुजीं
दिसेनिका ॥ बैसलासेसभेसी ॥ ५४ ॥ पंचवक्रसर्वेश्वर ॥ एकेकमुखाचाविस्तार ॥ दि

सतसेसालंकार ॥ सांगेनऐकाश्रोतेजन ॥ ५५ ॥ कलंकावीणचंद्रजैसा ॥ किंवाक्षीरफेनपरियेसा ॥ भस्मभूषितरूपेंतैसा ॥ दिसेमन्मथदाहक ॥ ५६ ॥ चंद्रसूर्याग्नीनेत्र ॥ नागहार कंठींसूत्र ॥ दिसेमूर्तीपवित्र ॥ सर्वैश्वरपरियेसा ॥ ५७ ॥ शुभ्रटिळाकपाळीं ॥ बरवाशोभे चंद्रमौळी ॥ हास्यवदनओष्ठपोवळी ॥ बैसलासेश्रीशंकर ॥ ५८ ॥ दुजेंमुखउत्तरेसी ॥ शोभतसेविस्तारेसीं ॥ ताम्रवर्णकरकमळेसीं ॥ अपूर्वदिसतसे ॥ ५९ ॥ जेवींडाळिंबीचेंफूल ॥ किंवाप्रभातरविमंडळ ॥ तैसेंशोभेमुखकमळ ॥ शंकराचेंपरियेसा ॥ ६० ॥ तिसरेंमुखपूर्वदिशेसी ॥ गंगार्धचंद्रशिरसी ॥ जटाबंधनपरियेसीं ॥ केलेंसर्ववेष्टोनियां ॥ ६१ ॥ एकमुखदक्षिणेसी ॥ विक्राळदाढादारुणेसी ॥ मिरवेनीळवर्णेंसीं ॥ दिसतसेसदाशिव ॥ ६२ ॥ मुखांतूनीज्वाळानिघती ॥ जैशाकांवेदश्रुती ॥ रुंडमाळाशोभती ॥ गळांसर्पवेष्टित ॥ ६३ ॥ पांचवेंअसेजेंवदन ॥ [2]व्यक्ताव्यक्तदिसेजाण ॥ साकारनिराकारगुण॥सगुणनिर्गुणईश्वर ॥ ६४॥ सलक्षणनिर्लक्षण ॥ ऐसेंशोभतसेवदन ॥ परब्रह्मवस्तुजाण ॥ सर्वैश्वरपंचमुख ॥ ६५ ॥ काळव्यालसर्पबहुत ॥ कंठींमाळामिरवित ॥ चरणमिरवितीआरक्त ॥ कमळांपरीईश्वराचे ॥ ६६ ॥ चंद्रासारिखींनखेंदेखा ॥ मिरवितीचरणींपादुका ॥ अलंकारसर्पऐका ॥ शोभतसे ईश्वर ॥ ६७ ॥ व्याघ्रांबरप्रावर्ण ॥ सर्वांगींसर्पवेष्टन ॥ गांठीबांधिलीअसेजाण ॥ नागबंधें

---

१ सांब २ स्पष्टअस्पष्ट

करोनियां ॥ ६८ ॥ नाभींचंद्रावळीशोभा ॥ उदरींतटस्थरोमउभा ॥ परमार्थीलाभेलाभा ॥
भक्तजनमनोहर ॥ ६९ ॥ ऐसारुद्रमहाभोळा ॥ सिंहासनींआरूढला ॥ पार्वतीसहितशोभ
ला ॥ बैसलासेपरमेश्वर ॥ ७० ॥ पार्वतीचाशृंगार ॥ नानापरीचेअलंकार ॥ मिरवीतसेम
नोहर ॥ सर्वेश्वरीपरियेसा ॥ ७१ ॥ कनकचंपकगोरंटी[1] ॥ मोतियांचाहारकंठीं ॥ रत्नखचि
तमुकुटीं ॥ नागबंदींदिसतसे ॥ ७२ ॥ नानापरीच्यापुष्पजाती ॥ मुकुटावरीशोभती ॥ तेथें
भ्रमरआलापिती[2] ॥ परिमळालागींपरियेसा ॥ ७३ ॥ मोतियांचीथोरजाळी ॥ शोभतसेमु
कुटाजवळी ॥ रत्नेंअसतीजडलीं ॥ शोभायमानदिसतसे ॥ ७४ ॥ नासिकबरवेंसरळ ॥ ते
थेंमिरवेमुक्ताफळ ॥ त्यावरीरत्नेंसोज्वळ ॥ शोभायमानजडित ॥ ७५ ॥ अधरोष्ठप्रवाळस
रसी ॥ दंतपङ्क्तीरत्नेंजैसीं ॥ ऐसीमातामिरवेकैसी ॥ महामायापरियेसा ॥ ७६ ॥ कानीं
तानवडींभोंवया ॥ रत्नखचितमिरविलिया ॥ अलंकारमहामाया ॥ ल्याइलीसेजगन्माता
॥ ७७ ॥ पीतवर्णचोळीदेखा ॥ कुचतटींशोभेनिका ॥ एकावळींरत्नेंअनेका ॥ कंठींहारशो
भतसे ॥ ७८ ॥ कालव्यालसर्पथोर ॥ स्तनपीतोमनोहर ॥ कैसेंभाग्यत्याचेंथोर ॥ त्यास
र्पाचेंपरियेसा ॥ ७९ ॥ आरक्तवस्त्रनेसली ॥ जैसेंडाळिंबपुष्पवेली ॥ किंवाकुंकुमेंमिरवली ॥
गिरिजामातापरियेसा ॥ ८० ॥ बाहुरंगसुरेखा ॥ करींकंकणेंमुद्रिका ॥ मुक्तकंचुकीदेखा ॥

---

[1] सोनचाफ्यासारिखी गोरी [2] गुंजारव शब्द करिती

ल्याइलीसेअपूर्व ॥ ८१ ॥ चरणशोभतीबरवे ॥ नूपुरयुक्तस्वभावें ॥ असेंपार्वतीचेंध्यानबरवें ॥ ध्यातीगणसमस्त ॥ ८२ ॥ अष्टमीच्याचंद्रासारिखा ॥ मिरवेटिळककपाळींतैसा ॥ त्रिपुंड्रटिळाशुभ्रजैसा ॥ मोतियांचापरियेसा ॥ ८३ ॥ नानापरीचेअलंकार ॥ अनेकापरीचेशृंगार ॥ कोणवर्णूशकेपार ॥ जगन्मातादेवीचा ॥ ८४ ॥ ऐसाशंभूउमेसहित ॥ बैसलासेसभेंत ॥ तेतीसकोटीपरिवारित ॥ इंद्रआलावोळंगेसी ॥ ८५ ॥ ऐसेसमस्तसुरवर ॥ देवऋषीसनत्कुमार ॥ आलेतेथेंसत्वर ॥ त्याईश्वरसभेसी ॥ ८६ ॥ सनत्कुमारत्यावेळीं ॥ लागतसेचरणकमळीं ॥ साष्टांगनमनबहाळी ॥ विनवीतसेशिवासी ॥ ८७ ॥ जयजयाजीउमाकांता ॥ जयजयाजीविश्वकर्ता ॥ त्रिभुवनींतूंचिदाता ॥ चतुर्विधपुरुषार्थांतें ॥ ८८ ॥ समस्तधर्मआपणासी ॥ निरोपिलेपरियेसी ॥ भवार्णवींतराबयासी ॥ पापक्षयाकारणें ॥ ८९ ॥ आणीकएकआह्मांसांगणें ॥ बुद्धिवाढेलअल्पगुणें ॥ चारीपुरुषार्थजेणेंगुणें ॥ अनायासेंसाधिजे ॥ ९० ॥ एरवींसकळपुण्यासी ॥ करणेंकष्टसायासीं ॥ हितार्थसर्वमानवांसी ॥ निरोपावेंस्वामियां ॥ ९१ ॥ ऐसेंविनवीसनत्कुमार ॥ मनींसंतोषोनीईश्वर ॥ सांगताझालाकर्पूरगौर ॥ सनत्कुमारमुनीसी ॥ ९२ ॥ ईश्वरह्मणेतयेवेळीं ॥ ऐकाहोऋषिमंडळी ॥ धर्मघडेतात्काळीं ॥ ऐसेंपुण्यसांगेन ॥ ९३ ॥ वेदशास्त्रसंमतेसीं ॥ असेधर्मपरियेसीं ॥ अनंतपुण्यत्रिपुंड्रेसीं ॥ भस्मांकितपरियेसा ॥ ९४ ॥ ऐकोनियांसनत्कुमार ॥ कवणेविधीलाविजे

नर ॥ कवणद्रव्यमार्गपरिकर ॥ कवणदेवदेवता ॥ ९५ ॥ कवणकर्तृत्वकिंप्रमाण ॥ कैसेंला
विजेआपण ॥ सांगास्वामीविस्तारोन ॥ ह्मणोनिचरणींलागला ॥ ९६ ॥ ऐसीविनंतीऐकू
नी ॥ सांगेशंभूविस्तारोनी ॥ गोमयद्रव्यदेवताग्नी ॥ भस्मकरणेंपरियेसीं ॥ ९७ ॥ पुरात
नयज्ञस्थानीं ॥ जीअसेलमेदिनी ॥ पुण्यबहुतलावितांक्षणीं ॥ तेथीलभस्मपरियेसा ॥९८॥
सद्योजातादिमंत्रेसीं ॥ घ्यावेंभस्मतळहस्तासी ॥ अभिमंत्रावेंभस्मासी ॥ अग्निरितिकरो
नियां ॥ ९९ ॥ मानस्तोकादिमंत्रेसीं ॥ संमर्दावेंअंगुष्ठेसीं ॥ त्र्यंबकादिमंत्रेंसीं ॥ शिरींला
विजेपरियेसा ॥ २०० ॥ त्र्यायुषेतिमंत्रेसीं ॥ लाविजेललाटभुजांसी ॥ त्याचिमंत्रेंपरियेसी
स्थानींस्थानींलाविजे ॥१॥ तीनरेषास्थानींस्थानीं ॥ लावाव्यामंत्रेंकरूनी ॥ अधिकलावूंन
येसर्वांनीं ॥ समसमानलाविजे ॥२॥ मध्यांगुष्ठअनामिकांगुळीसीं ॥ लाविजेप्रथमललाटे
सी ॥ प्रथमअंगुष्टेसीं ॥ मध्यरेषाकाढिजे ॥३॥ त्रिपुंड्रयेणेंपरी ॥ लाविजेतुह्मीपरिकरी ॥ एक
एकरेषाविस्तारीं ॥ सांगेनऐकाएकचित्तें ॥ ४ ॥ तीनरेषास्थानींस्थानीं ॥ लावावेंत्याचमंत्रानीं
अधिकनलाविजेभ्रुं[1]वांहुनी ॥ भ्रूसमानलाविजे ॥ ५ ॥ नवदेवतानिश्चयेसीं ॥ आहेतएकेक
रेषेसी ॥ अकारगार्हपत्यासी ॥ भूरात्मारजोगुणें ॥ ६ ॥ ऋग्वेदआणिक्रियाशक्ती ॥ प्रा
तःसवनअसेख्याती ॥ महादेवदेवह्मणती ॥ प्रथमरेषेचायेणेंपरी ॥ ७ ॥ दुसऱ्यारेषेच्या

---

[1] भोवयाखाली न लावावें

देवता ॥ सांगेनऐकाविस्तारता ॥ उकारदक्षिणाग्निदेवता ॥ नभःसत्वजाणिजे ॥ ८ ॥
यजुर्वेदह्मणतीत्यासी ॥ माध्यंदिनसवनपरियेसीं ॥ इच्छाशक्तीअंतरात्म्यासी ॥ महेश्वर
देवजाणा ॥ ९ ॥ तिर्जीरेषामधिलेसी ॥ मकारआहवनीयपरियेसीं ॥ परमात्माप्रकृतीसी
॥ ज्ञानशक्तीसामवेद ॥ १० ॥ तृतीयसवनत्यासी ॥ अधिदेवतातमोगुणेंसीं ॥ शिवशक्ती
निर्धारेंसीं ॥ तीनरेषायेणेंविधी ॥ ११ ॥ ऐसेंनमस्कारोनी ॥ त्रिपुंड्रलाविजेभस्मेंकरोनी ॥
महेश्वराचीप्रीतीह्मणोनी ॥ वेदशास्त्रेंवाखाणिती ॥ १२ ॥ ब्रह्मचारीगृहस्थासी ॥ वानप्र
स्थयतीश्वरांसी ॥ समस्तलाविजेहर्षी ॥ भस्मांकितत्रिपुंड्र ॥ १३ ॥ मुक्तकामीजेलाविती
॥ त्यांसीनाहींपुनरावृत्ती ॥ जेंजेंमनींसंकल्पिती ॥ लाभतीचारीपुरुषार्थ ॥१४॥ क्षत्रियवैश्य
शूद्रत्रिविधांसी ॥ गोहत्यादिपापनाशी ॥ वीरहत्याआत्महत्येसी ॥ पवित्रकरीभस्मतें ॥
॥ १५ ॥ महापातकीआपण ॥ उपपातकीजाण ॥ भस्मलावितांतत्क्षण ॥ पुण्यात्मातोचि
होय ॥ १६ ॥ विधिपूर्वकमंत्रेंसी ॥ जेलावितीभस्मासी ॥ त्याचीमहिमाअपारेंसी ॥ वंद्य
होयदेवलोकीं ॥१७॥ नेणेजरीमंत्रविधी ॥ तेणेंलाविजेभावबुद्धी ॥ त्याचीमहिमाअपारनिधी
त्रिभुवनींपरियेसा ॥१८॥ परद्रव्यापहारदेखा ॥ परस्त्रीगमननिका ॥ असेपापीपरनिंदका ॥
तरींपावनहोयजाणा ॥१९॥ परक्षेत्रहरणदेखा ॥ परपीडणकरीजोकां ॥ आरामादितोडीपा
तका ॥ तोहीहोयपुनीत ॥२०॥ दहनकेलेंगृहासी ॥ असत्यवादीपरियेसी ॥ पैशून्यपणपा

पियासी ॥ वेदविक्रयपापीजाण ॥२१॥ [1]कूटसाक्षिवृत्तीत्यागी ॥ कौटिल्यकरीपोटालागीं ॥
ऐसेंपापसदांभोगी ॥ तोहीहोयपुनीत ॥ २२ ॥ गोपृथ्वीहिरण्य ॥ महिषीतिळकंबळजाण
घेतलेंलवणवस्त्रान्न ॥ तोहीपुनीतपरियेसा ॥ २३ ॥ धान्यजळादिदान ॥ जोघेईनीचापा
सून ॥ त्याणेंकरणेंभस्मधारण ॥ तोहीपुनीतहोयजाणा ॥ २४ ॥ कन्याविधवाअन्यस्त्रिये
सी ॥ घडलासंगजयासी ॥ अनुप्तहोवोनीपरियेसीं ॥ भस्मलावितांपुनीत ॥ २५ ॥ दासी
वेश्याभुजंगेसीं वृषलस्त्रीरजस्वलेसीं ॥ केलेंअसेलव्यभिचारासी ॥ तोहीपुनीतहोयजाणा
॥ २६ ॥ रसमांसलवणादिका ॥ केलाअसेलविक्रयदेखा ॥ पुनीतहोयभस्मसंपर्का ॥ त्रि
पुंड्रलावितांपरियेसा ॥ २७ ॥ जाणोनीअथवाअज्ञानतां ॥ पापेंघडलींअसंख्याता ॥ प
वित्रभस्मलावितां ॥ पुण्यात्माहोयजाणा ॥ २८ ॥ नाशीलसर्वपापासी ॥ भस्ममहिमा
आहेऐशी ॥ शिवनिंदकपापियासी ॥ नरकभोगपरियेसा ॥ २९ ॥ शिवद्रव्यापहारिल्या
सी ॥ निंदाकरीशिवभक्तांसी ॥ नव्हेनिष्कृतीत्यासी ॥ पापावेगळानोहेजाण ॥ ३० ॥ रु
द्राक्षमाळाज्याच्यागळां ॥ लाविलात्रिपुंड्रभाळा ॥ अन्यजातीजरीझाला ॥ तोहिपूज्यति
[2]हींलोकीं ॥ ३१ ॥ जितुकींतीर्थेंभूमीवरी ॥ असतीक्षेत्रेंनानापरी ॥ स्नानकेलेंपुण्यसरीं ॥
भस्मलावितांपरियेसा ॥ ३२ ॥ मंत्रअसतीकोटिसात ॥ पंचाक्षरादिविख्यात ॥ आगमीमं

---

[1] खोटी साक्ष देणारा [2] स्वर्गमृत्युपाताळलोकीं

त्रअनंत ॥ जपिलेंफळभस्मांकिता ॥ ३३ ॥ इहलोकींअखिलसुख ॥ होतीलपुत्रशतायुष ॥
व्याधीनहोयशरीरास ॥ नित्यभस्मलाविता ॥३४॥ पूर्वजन्मसहस्त्रांतीं ॥ आणीकहीबहुतीं
॥ भस्मधारणेंपापेंजाती ॥ बेचाळीसवंशादि ॥ ३५ ॥ अष्टैश्वर्येंत्यासी ॥ दिव्यशरीरतेजो
राशी ॥ ज्ञानहोयभरंवसीं ॥ देहांतमुक्तहोईल ॥ ६६ ॥ बैसोनियांविमानीं ॥ दिव्यस्त्रिया
नवयौवनी ॥ सेवाकरीतयेणेंगुणी ॥ नेतीस्वर्गभुवना ॥ ३७ ॥ विद्याधरसिद्धजना ॥ गंधर्व
देवांगना ॥ इंद्रादिलोकपालजाणा ॥ वंदितीसर्वतयासी ॥ ३८ ॥ अनंतकाळतयास्थानीं
॥ सुखेंअसतीसंतोषोनी ॥ मगजायतेथोनी ॥ ब्रह्मलोकींशाश्वत ॥ ३९ ॥ एकशतकल्पवरी
॥ रहातीब्रह्मलोकींस्थिरीं ॥ तेथोनिजातीवैकुंठपुरीं ॥ विष्णुलोकींपरियेसा ॥ ४० ॥ तीन
ब्रह्मकल्पवरी ॥ रहातीनरवैकुंठपुरीं ॥ मगपावतीलकैलासाशिखरीं ॥ अक्षयकाळतेथेंरहा
ती ॥ ५१ ॥ शिवसायुज्यतयांसी ॥ संदेहसोडाबामानसीं ॥ लावावेंत्रिपुंड्रभस्मासीं ॥ स
नत्कुमारादिकीं ॥ ४२ ॥ वेदशास्त्रउपनिषदांत ॥ सारपाहिलेंपुराणांत ॥ ह्मणोनिचतुर्विध
पुरुषार्थ ॥ भस्मधारणेंहोतीजाणा ॥ ४३ ॥ ऐसेंत्रिपुंड्रमहिमान ॥ सांगितलेंशिवेंकथून ॥
ह्मणोनिसकळजन ॥ सनत्कुमारादिऋषीश्वर ॥ ४४ ॥ सांगोनियांऋषींसी ॥ ईश्वरगेलेकै
लासासी ॥ सनत्कुमारऋषी ॥ ब्रह्मलोकींपावला ॥ ४५ ॥ बामदेवमहामुनी ॥ सांगतीऐ
सेंविस्तारोनी ॥ मगब्रह्मराक्षसेंचरणीं ॥ मस्तकठेविलेंसत्वर ॥ ४६ ॥ बामदेवह्मणेराक्षसा

सी ॥ भस्ममहिमाआहेऐशी ॥ माझियाअंगस्पर्शीं ॥ ज्ञानतुजप्रकाशिलें ॥ ४७ ॥ ऐसेंह्म
णोनिसंतोषीं ॥ अभिमंत्रोनियांभस्मासी ॥ देताझालाराक्षसासी ॥ वामदेवतयेवेळीं ॥
॥ ४८ ॥ ब्रह्मराक्षसत्यावेळीं ॥ लावितांत्रिपुंड्रकपाळीं ॥ दिव्यदेहझालाबळी ॥ तेजोमूर्तिप
रियेसा ॥ ४९ ॥ दिव्यदेहझालात्यासी ॥ जैसासूर्यशशांकासीं ॥ आनंदरूपझालापरिये
सीं ॥ ब्रह्मराक्षसतयेवेळीं ॥ ५० ॥ नमनकरूनीयोगियासी ॥ केलीप्रदक्षिणाभक्तीसीं ॥
विमानआलेंत्यासी ॥ सूर्यसंकाशपरियेसा ॥ ५१ ॥ दिव्यविमानींबैसवोनी ॥ स्वर्गींनेला
तेचक्षणीं ॥ वामदेवमहामुनी ॥ परमलोकतयादिधला ॥ ५२ ॥ वामदेवमहादेव ॥ मनुष्य
दिसतसेस्वभाव ॥ प्रत्यक्षतोशांभव ॥ भक्तांतारूंहिंडतसे ॥ ५३ ॥ त्रैमूर्तींचाअवतार ॥ वामदे
वसर्वेश्वर ॥ करावयाजगदुद्धार ॥ हिंडतसेभूविवरी ॥ ५४ ॥ भस्ममाहात्म्यअसेथोर ॥ लागतां
गुरूचाकर ॥ ब्रह्मराक्षसपावलापार ॥ उद्धारझालातयाचा ॥ ५५ ॥ समस्तमंत्रजपती ॥ गुरु
विणसाध्यनहोती ॥ वेदशास्त्रेंवाखाणिती ॥ नास्तितत्त्वंगुरोःपरं ॥ ५६ ॥ सूतह्मणेऋषीश्व
रांसी ॥ भस्ममहिमाआहेऐसी ॥ गुरुहस्तेंआहेविशेषीं ॥ तस्माद्गुरूतारक ॥ ५७ ॥ येणें
परीविक्रमासी ॥ सांगतीगुरुविस्तारेसीं ॥ त्रिविक्रमभारतीहर्षी ॥ चरणावरीमाथाठेवी ॥
॥ ५८ ॥ नमनकरूनीश्रीगुरूसी ॥ निघालेआपुल्यास्थानासी ॥ झालेंज्ञानतयासी ॥ गुरू
चेनिउपदेशें ॥ ५९ ॥ येणेंपरीसिद्धमुनी ॥ सांगताझालाविस्तरोनी ॥ ऐकशिष्यानामकर

णीं ॥ भक्तिभावेंकरोनियां ॥ ६० ॥ ह्मणोनीसरस्वतीगंगाधर ॥ सांगेगुरुचरित्रविस्तार ॥
भक्तिभावेंऐकतीनर ॥ चारीपुरुषार्थपावती ॥ ६१ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रामृत ॥ भस्ममहिमा
विख्यात ॥ वामदेवकृपावंत ॥ होऊनिराक्षसउद्धरिला ॥ ६२ ॥ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रपर
मकथाकल्पतरौ श्रीनृसिंहसरस्वत्युपाख्यानेसिद्धनामधारकसंवादेभस्ममहिमानिरूपणंना
मएकोनत्रिंशोऽध्यायः ॥ २९ ॥ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ओव्यांची संख्या ॥ २६२ ॥

* * *

अध्याय ३० वा.

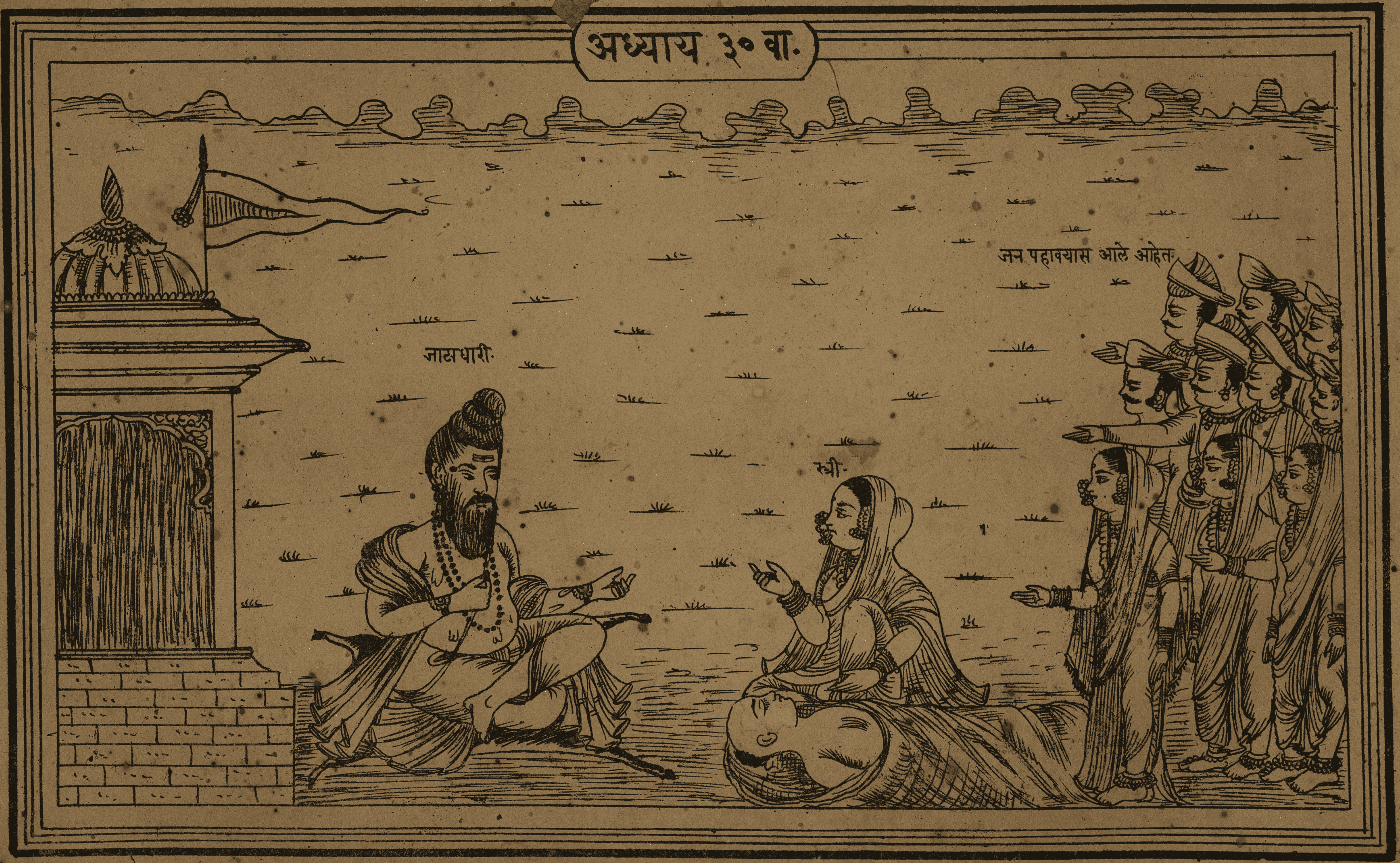
जाटधारी.
स्त्री.
जन पहावयास आले आहेत.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ नामधारकशिष्यराणा ॥ लागतसेश्रीगुरूचरणा ॥ विनवीतसेक
रजोडूनिजाणा ॥ भक्तिभावेंकरूनी ॥ १ ॥ जयजयाजीसिद्धमुनी ॥ तूंचितारकभवार्णीं ॥
अज्ञानतिमिरनासोनी ॥ ज्योतिस्वरूपतूंचिहोसी ॥ २ ॥ अविद्यामायासागरीं ॥ बुडालों
होतोंमहापूरीं ॥ तवकृपाझालियावरी ॥ तारिलेंमातेंस्वामियां ॥ ३ ॥ तुवांदाविलानिजपं
थ ॥ जेणेंजोडेपरमार्थ ॥ विश्वपाळकगुरुनाथ ॥ तूंचिहोसीस्वामियां ॥ ४ ॥ गुरुचरित्रसु
धारस ॥ त्वांचिपाजिलाआम्हांस ॥ तृप्तनव्हेगामानस ॥ तृषाआणिकराहिली ॥ ५ ॥ त्वां
केलेंउपकारासी ॥ उत्तीर्णनव्हेवंशोवंशीं ॥ निजरूपआम्हांसी ॥ दाविलेंकींसिद्धमुनी ॥
॥ ६ ॥ मागेंकथानिरोपिलीसी ॥ अभिनवलीलादाविसी ॥ पतिताकरींविख्यातीसी ॥ वे
दचारीबोलविले ॥ ७ ॥ त्रिविक्रममुनीश्वरासी ॥ बोधिलेंज्ञानप्रकाशीं ॥ पुढेंकथावर्तलीकै
सी ॥ विस्तारावीदातारा ॥ ८ ॥ ऐकोनीशिष्याचेंवचन ॥ संतोषलामुनीजाण ॥ मनोभा
वेंआलिंगोन ॥ आश्वासिलेंतयेवेळीं ॥ ९ ॥ धन्यधन्यशिष्यमौळी ॥ तुजलाधलेंअभीष्टस
कळी ॥ गुरूचीकृपातात्काळीं ॥ झालीसेपरियेसा ॥ १० ॥ धन्यधन्यतववाणी ॥ वेधलाग
लागुरुचरणीं ॥ तूंतरलासिभवार्णीं ॥ सकळाभीष्टेंसाधती ॥ ११ ॥ तुवांपुसिलावृत्तांत ॥
संतोषझालाबहुत ॥ सद्गुरुमहिमाविख्यात ॥ अगम्यअसेसांगतां ॥ १२ ॥ एकेकमहि
मासांगतां ॥ विस्तारेलबहुकथा ॥ संक्षेपमार्गेंतुजआतां ॥ निरोपितोंपरियेसीं ॥ १३ ॥

पुढेंअसतांवर्तमानीं ॥ तयागाणगाभुवनीं ॥ महिमाहोतसेनित्यानीं ॥ प्रख्यातरूपेंजाण
पां ॥ १४ ॥ त्रिमूर्तींचाअवतार ॥ झालानरसिंहसरस्वतीनर ॥ महिमात्याचाअपरंपार ॥
सांगतांअगम्यपरियेसा ॥ १५ ॥ तयास्थानींअसतांगुरू ॥ ख्यातीझालीअपरंपारू ॥ प्र
सिद्धचहूंराष्ट्रींथोरू ॥ समस्तयेतीदर्शना ॥ १६ ॥ महिमात्यामूर्तींची ॥ सांगतांआह्मांश
क्तीकैंची ॥ कायाधरूनीमनुष्याची ॥ चरित्रकेलेंपृथ्वीवरी ॥ १७ ॥ भक्तयेतीयात्रेसी ॥ ए
कभावेंभक्तीसी ॥ गुरुदर्शनमात्रेंसी ॥ सकळाभीष्टेंसाधती ॥ १८ ॥ दीं[1]नहोतीश्री[2]युक्त ॥
वांझेसिहोयपुत्रत्वरित ॥ कष्टेंअसतीजेपीडित ॥ सुवर्णहोयदेहत्यांचा ॥ १९ ॥ अक्षि[3]हीं
नाअक्षियेती ॥ बधिरकर्णीऐकती ॥ अपस्मारादिरोगजाती ॥ श्रीगुरुचरणदर्शनें ॥२०॥
परिसलागतांलोहासी ॥ सुवर्णहोयतात्काळेंसीं ॥ श्रीगुरुकृपाहोयज्यांसी ॥ सकळाभी
ष्टेंपावती ॥ २१ ॥ ऐसेंअसतांवर्तमानीं ॥ उत्तरदेशींमाहुरस्थानीं ॥ होताएकविप्रधनी ॥
नांवतयागोपिनाथ ॥ २२ ॥ त्यासीपुत्रहोतीमरती ॥ बाळकेंकदांनवांचती ॥ मगदत्तात्रे
यासीआराधिती ॥ स्त्रीपुरुषदोघेंजण ॥ २३ ॥ पुढेंझालातयांसीसुत ॥ तयाचेंनांवठेवि
लेंदत्त ॥ असतीआपणधनवंत ॥ अतिप्रीतीपुत्रावरी ॥ २४ ॥ एकपुत्रत्याचेघरीं ॥ अ
तिप्रीतीतयावरी ॥ झालापांचसंवत्सरीं[4] ॥ व्रतबंधकेलात्यासी ॥ २५ ॥ वर्षेंबाराहोतां

---

१ दरिद्री २ लक्ष्मीवान् ३ नेत्रहीनाला ४ पांच वर्षांचा

त्यासी ॥ विवाहकरितीप्रीतीसीं ॥ अतिसुंदरनोवरीसी[1] ॥ विचारूनीप्रीतिकरें ॥ २६ ॥ मदनाचेरतिसरसी[2] ॥ रूपदिसेनोवरीसी ॥ मातापिताअतिहर्षीं ॥ पाहोनियांआल्हादती ॥ २७ ॥ दंपत्येंएकचिवयासी ॥ अतिप्रेमेंमहाहर्षीं ॥ वर्धतांझालाषोडशी ॥ वषैंत्याविप्रासी ॥ २८ ॥ दोघेंसुंदरसुलक्षण ॥ एकावरीएकाचाप्राण ॥ नविसंबती[3]एकक्षण ॥ अतिप्रीतींपरियेसा ॥ २९ ॥ ऐसाप्रेमाअसतांदेखा ॥ व्याधिझालात्याबाळका ॥ अनेकऔषधेंदेतांदेखा ॥ आरोग्यत्यासींनहोय ॥ ३० ॥ नरुचेअन्नत्यासी ॥ सदांराहेउपवासी ॥ त्याचीभार्याप्रीतींसीं ॥ आपणनघेईअन्नकदां ॥ ३१ ॥ पुरुषावरीआपुलाप्राण ॥ करीनित्यउपोषण ॥ पतीसदेतांऔषधआपण ॥ प्राशनकरीपरियेसा ॥ ३२ ॥ येणेंपरीतीनवर्षेंसी ॥ झालाव्याधितयासी ॥ पतिव्रतास्त्रीकैसी ॥ पुरुषासवेंकष्टत ॥ ३३ ॥ पुरुषदेहक्षीणझाला ॥ आपणत्यासारिखीअबला[4] ॥ तीर्थघेवोनीचरणकमळा ॥ काळक्रमीत्याजवळी ॥ ३४ ॥ दुर्गंधीझालादेहत्याचा ॥ जवळीनयेवैद्यसाचा ॥ सुमनोभावपतिव्रतेचा ॥ नविसंबेक्षणभरी ॥ ३५ ॥ जितुकेंअन्नपतीसी ॥ तितुकेग्रासआपणासी ॥ जैसेंऔषधत्यासी ॥ आपणतैसेंघेतसे ॥ ३६ ॥ मातापितादायादगोती[6] ॥ सकळतिसीनिवारिती ॥ पतिव्रताज्ञानवंती ॥ नायकेबोलकवणाचे ॥ ३७ ॥ दिव्यवस्त्रेंआभरणें ॥ सकळत्यजूनीभू

---

[1] कन्येला [2] सारिखिसुंदर [3] परस्पर वियोग न करिती [4] बळहीन कृश [5] पतीवरदेवभावना [6] गोत्री

षणें ॥ पुरुषावरीआपुलाप्राण ॥ कायसुखह्मणतसे ॥ ३८ ॥ उभयतांचींमातापिता ॥ महा
धनीतव्रतां ॥ पुत्रकन्येसीपाहतां ॥ अतिदुःखमानिती ॥ ३९ ॥ अनेकजपअनुष्ठान ॥ मंत्र
विद्यामहांहवन ॥ अपरिमितब्राह्मण ॥ भोजनकरीतीपरियेसा ॥ ४० ॥ अनेकपरीचेवैद्य
येती ॥ नानारसऔषधेंदेती ॥ शमननहोयकवणेरीती ॥ महाव्याधीनेंव्यापिलें ॥ ४१ ॥
पुसतातीजोशियासी ॥ पूजितीकुळदेवतेसी ॥ कांहींकेल्यापुत्रासी ॥ आरोग्यकदांनहो
य ॥ ४२ ॥ वैद्यह्मणतीतयेवेळीं ॥ नव्हेबरवेंकदांकाळीं ॥ राखीलजरीचंद्रमौळी ॥ म
नुष्ययत्ननव्हेआतां ॥ ४३ ॥ ऐसेंऐकोतीमातापिता ॥ दुःखेंदाटोनीकरितीचिंता ॥ ज
यस्वामीजगन्नाथा ॥ दत्तात्रेयागुरुमूर्ती ॥ ४४ ॥ आराधोनीतुह्मासी ॥ पुत्रपावलोंसंतो
षीं ॥ पापरूपआपणासी ॥ निधानकेवींजिरेल ॥ ४५ ॥ एकपुत्रआमुचेवंशीं ॥ त्या
सीजरीनराखिसी ॥ प्राणदेवोंत्यासरसीं ॥ दत्तात्रेयास्वामियां ॥ ४६ ॥ ऐसेंनानाप
रींदेखा ॥ दुःखकरितीजननीजनका ॥ वारितसेपुत्रऐका ॥ मातापिताआलिंगोनी ॥
॥ ४७ ॥ ह्मणेआपुलेभोगसरले ॥ जितकेंऋणतुह्मालागलें ॥ अधिकघेऊंकैचेंभलें
॥ ऋणानुबंधनचुकेची ॥ ४८ ॥ ऐसेंह्मणतांमातापिता ॥ दोघेंझालींमूर्छागता ॥ पु
त्रावरीलोळता ॥ महादुःखेंकरोनियां ॥ ४९ ॥ ह्मणतीतातापुत्रराया ॥ आमुचीआ
शाझालीवायां ॥ पोषिसीआह्माह्मणोनियां ॥ केलाहोतानिश्चय ॥ ५० ॥ उल्लंघोनी

आह्मासी ॥ केवींतूंजाऊंपाहासी ॥ वार्द्धक्यपर्णीआपणासी ॥ धर्मकेवींघडेतुज ॥ ५१ ॥ ऐकोनियांतयांचेंवचन ॥ विनवीतसेआक्रंदोन ॥ करणेंईश्वराआधीन ॥ मनुष्ययत्ननचाले ॥ ५२ ॥ मातापितायांचेंऋण ॥ एकघडीचेंस्तनपान ॥ उत्तीर्ण[1]कांहींकेल्यानजाण ॥ जन्मांतरींयेऊनियां ॥५३ ॥ आपणजन्मलोंतुमच्याउदरीं ॥ कष्टदाविलेअतिभारी ॥ सौख्यनदेखानिर्धारीं ॥ ऐसापापीआपणजाणा ॥ ५४ ॥ आतांदुःखनकरणें ॥ परमार्थीदृष्टीदेणें ॥ जैसेंकांहींअसेहोणें ॥ ब्रह्मादिकांनचुकेची ॥ ५५ ॥ येणेंपरीजननीजनका ॥ सांगतसेपुत्रनिका ॥ तेणेंपरीस्त्रियेसींऐका ॥ सांगतसेपरियेसा ॥ ५६ ॥ ह्मणेऐकप्राणेश्वरी ॥ झालेआमुचेदिवसपुरी ॥ मजनिमित्तकष्टलीसभारी ॥ वृथागेलेकष्टतुझे ॥ ५७ ॥ पूर्वजन्मींचावैरीआपण ॥ तुजसौंहोतेंमाझेंऋण ॥ ह्मणोनिदिधलेजाण ॥ जन्मांतरींचेकष्टदेखा ॥ ५८ ॥ जरीराहशीआमुचेघरीं ॥ तुजपोशितीलबरवेपरी ॥ तुजवाटतीलकष्टभारी ॥ जाईआपुल्यामाहेरा ॥ ५९ ॥ ऐसेंतुझेंसुंदरपण ॥ नलाधेआपणदैवहीन ॥ नराहेतुझेंअहेवपण[2] ॥ माझेंअंगस्पर्शतां ॥ ६० ॥ ऐकतांपतीचेंवचन ॥ मूर्छाआलीतत्क्षण ॥ चरणींमस्तकठेऊन॥ ललनादुःखकरीतेवेळीं ॥ ६१ ॥ ह्मणेस्वामीप्राणेश्वरा ॥ तुह्मींमाझाअव्हेर[3]नकरा ॥ तुह्मासारिखीदातारा ॥ आणीकनाहींगतीमज ॥ ६२ ॥ जेथेंअसेलतुमचादेह ॥ तेथेंचिअसे

---

[1] मुक्तता [2] अवैधवपणा [3] तिरस्कार

माझाभाव ॥ मनींनकरावासंदेह ॥ समागमेंयेईनमीं ॥ ६३ ॥ ऐशीदोघांचीवाणी ॥ ऐको
नियांजनकजननी ॥ देहटाकोनियांधरणीं ॥ दुःखकरितीआक्रोशें ॥ ६४ ॥ तेव्हांतीउठ
वूनियांश्वशुरासी ॥ संबोधोनिसांगेसासूसी ॥ नकरावीचिंतामानसीं ॥ पतीवांचेलनिर्धा
रें ॥ ६५ ॥ विनवीतसेतयेवेळीं ॥ आह्मांराखीलचंद्रमौळी ॥ पाठवाएखादियास्थळीं ॥
पतिमाझावांचेल ॥ ६६ ॥ सांगतीलोकमहिमाख्याती ॥ नरसिंहसरस्वतीगुरुमूर्ती ॥ गा
णगापूरींवासकरिती ॥ तयालागींपहाहो ॥ ६७ ॥ त्याचेदर्शनमात्रेंसी ॥ आरोग्यहो
ईलपतीसी ॥ आह्मापाठवावेगेंसी ॥ ह्मणोनिचरणींलागली ॥ ६८ ॥ मानवलेंसम
स्तांसी ॥ मातापिताश्वशुरांसी ॥ निरोपपुसूनीसमस्तांसी ॥ निघतीझालीतयेवेळीं ॥
॥ ६९ ॥ त्यारोगियाकरोनिडोळी ॥ घेवोनीनिघालीबाळी ॥ विनवीतसेतयेवेळीं ॥ आ
पुलियाश्वशुरासी ॥ ७० ॥ स्थिरकरोनीअंतःकरण ॥ सुखेंरहावेंदोघेजण ॥ पतीअसे
माझाप्राण ॥ राखीलआमुचीकुळदेवता ॥ ७१॥ ह्मणोनिसासूश्वशुरांसी ॥ नमनकरीप्रीती
सी ॥ आशीर्वाददेतीहर्षी ॥ सौभाग्यअसेअखंड ॥ ७२ ॥ तवदैवेंतरींआतां ॥ आमुचापु
त्रवांचोतत्वतां ॥ ह्मणोनिबोलतीउभयतां ॥ आशीर्वाददेतीक्षणोक्षणीं ॥ ७३ ॥ येणेंप
रीपतीसहित ॥ होतीझालीमार्गस्थ ॥ किंचित्काळमार्गक्रमित ॥ आलीगाणगापूरासी ॥
॥ ७४ ॥ मार्गक्रमितांरोगियासी ॥ अधिकझालात्रिदोषी ॥ उतरतांग्रामप्रदेशीं ॥ अ

तिसंकटओढवलें ॥ ७५ ॥ विचारितीश्रीगुरूसी ॥ गेलेहोतेसंगमासी ॥ जावेंह्मणोनिदर्शनासी ॥ निघतीझालीतयेवेळीं ॥ ७६ ॥ पतिव्रतातयेवेळीं ॥ आलीआपुलेपतीजवळी ॥ अंतकाळपातलातात्काळीं ॥ प्राणगेलातत्क्षणीं ॥ ७७ ॥ आकांतकरीतेनारी ॥ लोळतसेधरणीवरी ॥ भोंस्[1]कोनिघ्यावयाघेतांसुरी ॥ वारितीमगजनलोक ॥ ७८ ॥ आपटीशिरभूमिसीं ॥ हाणीपाषाणउरासी ॥ केंशमोकळेआक्रोशी ॥ प्रलापीतसेपरियेसा ॥ ७९ ॥ आहादेवाकायकेलें ॥ कांमजदुर्बळासीगांजिलें ॥ आशाकरोनियांआलें ॥ राखिसीप्राणह्मणूनियां ॥ ८० ॥ पुजेसीजातांदेउळांत ॥ देवचिकरीआपुलाघात ॥ ऐशीकानींनऐकूं[2]मात ॥ दृष्टांतझालाआपणासी ॥ ८१ ॥ उष्णकाळींतापोनिनर ॥ वृक्षपाहोनिबैसेस्थिर ॥ वृक्षचिपडेआंगावर ॥ त्यापरीझालेंमज ॥ ८२ ॥ तृषेंकरूनीपीडित ॥ जायमनुष्यगंगेंत ॥ तीरींसुसरीकरीघात ॥ त्याचिपरीझालेंमज ॥ ८३ ॥ व्याघ्रभयेंपळेधेनू ॥ प्राणजाईलह्मणोनू ॥ तेथेंवधितसेयवनू ॥ तयापरीझालेंमज ॥ ८४ ॥ ऐशीमींपापीणदैवहीन ॥ आपुल्यापतीचाघेतलाप्राण ॥ मातापितयांसित्यजून ॥ घेवोनिआल्येंविदेशीं ॥ ८५ ॥ येणेंपरीकरितां दुःख ॥ पाहोंआलेग्रामलोक ॥ संबोधितीसकळिक ॥ अनेकापरीकरोनियां ॥ ८६ ॥ नानाप्रकारेंब्राह्मणसुबासिनी ॥ कांदुःखकरिसीझं[3]णी ॥ विचारकरींअंतःकरणीं ॥ होणारनचु

---

[1] तोडूनघेण्यासाठीं [2] गोष्ट [3] किंचित्

केसकळिकां ॥ ८७॥ ऐसेंह्मणतीनरनारी ॥ तिजलादुःखझालेंभारी ॥ आठवीतसेपरोपरी
॥ आपुलेंजन्मकर्मसकळ ॥ ८८ ॥ ऐकाहोतुह्मींमायबहिणी ॥ पतीसआल्येंघेवोनी ॥ आ
तांकैसीवांचूंसाजणी ॥ याचीआसकरोनियां ॥ ८९ ॥ आतांकवणाशरणजावें ॥ राखेलको
णमाझाजीवें ॥ प्राणेश्वरत्यजूनिदैवें ॥ केवींवांचूंह्मणतसे ॥ ९० ॥ बाळपणींगौरीसी ॥ पूजा
केलीशंकरासी ॥ विवाहहोतांपरियेसीं ॥ मंगलागौरीपूजिली ॥ ९१ ॥ चुडेकंकणाचेआशे
नी ॥ पूजाकेलीम्यांभवानी ॥ सांगतसेंसुवासिनी ॥ अनेककेलींव्रतादिकें ॥ ९२॥ जेंजेंसांग
तीमातेंव्रत ॥ तेंतेंकेलेंअखंडित ॥ सर्वझालेंआतांव्यर्थ ॥ रुसलीगौरीआपणावरी ॥ ९३ ॥
आतांमाझेहळदीसी ॥ चोरपडलेगळेसरिसी॥समस्तदिधलेंवरासी॥कंकणादिकंचुकी॥९४॥
कोठेंगेलेंमाझेंपुण्य॥वृथापूजिलागौरीरमण॥कैसेंकेलेंमजनिर्वाण॥ऐकामायबहिणीहो॥९५॥
केवींराहूंआतांआपण॥पतिहोतामाझाप्राण ॥ लोकांसरिसानव्हेजाण ॥ प्राणेश्वरमाझाहो
॥ ९६ ॥ पूर्वजन्मींचावैरीआपण ॥ तुजसींहोतेंमाझेंऋण ॥ ह्मणोनिदिधलेंजाण ॥ जन्मांत
रींचेकष्टदेखा ॥ ९७ ॥ ऐसेंनानापरीदेखा ॥ पतिव्रताकरीदुःखा ॥ पतीचेपाहातसेमुखा ॥
आणिकदुःखअधिककरी ॥ ९८ ॥ आलिंगोनिप्रेतासी ॥ रुदनकरीबहुवसीं ॥ आठवी
आपुल्यादशेसी ॥ पूर्वस्नेहेंतयेवेळीं ॥ ९९ ॥ ह्मणेपुरुषाप्राणेश्वरा ॥ कैसेंत्यजिलेंनिर्धारा ॥

---

१ मला २ अनेकप्रकारें

कींउबगे[1]लासीसुंदरा ॥ ह्मणोनिमातेंत्यजिलें ॥ १०० ॥ कैसीआपणदैवहीन ॥ घटाखा[2]प
रलागतांभिन्न ॥ होतासीतूंनिधा[3]न ॥ आयुष्यकैसेंसरलेंपैं ॥ १ ॥ तुमच्यामातापित्यांसी ॥
सांडोनिआणिलेंपरदेशीं ॥ जेणेंपरीश्रावणासी ॥ वधिलेंराजादशरथें ॥ २ ॥ तैसीतुमची
जनकजननी ॥ तुह्माआंणिलेंत्यजूनी ॥ तुमचीवार्ताऐकोनी ॥ दोघेंप्राणत्यागितील ॥ ३ ॥
तिन्हींहत्याभरवर्सीं ॥ घडल्यामजपापिणीसी ॥ वैरिणीमींतुह्मासी ॥ पतिघातकीसत्यजा
णा ॥ ४ ॥ ऐशीपापिणीचांडाळी ॥ निंदितीलोकसकळी ॥ प्राणघेतलेकींमीबळीं ॥ पतिघा
तकीह्मणतीमज ॥ ५ ॥ स्त्रीनव्हेमींतुमचीवैरी ॥ जैसीतीव्रशस्त्रसुरी ॥ वधिलेंतुह्माशरीरीं ॥
घेतलाप्राणआपण ॥ ६ ॥ मातापिताबंधुसकळी ॥ जरीअसतीतुह्माजवळी ॥ मुखपाहतीं
अंतकाळीं ॥ तयांसिविघ्नम्यांकेलें ॥ ७ ॥ वृद्धसासूसासऱ्यांस ॥ पोसालह्मणोनहोतीआस ॥
पुरलानाहींत्यांचासोस[4] ॥ त्यांतेंसोडोनीकेवींजाल ॥ ८ ॥ एकुलतेएकतुह्मींत्यांसी ॥ कांउपेक्षा
पोसावयासी ॥ आह्मांकोठेंठेऊनिजासी ॥ प्राणेश्वरादातारा ॥ ९ ॥ आतांमीकोठेंजावें ॥
कोणीमातेंपोसावें ॥ कैसेंकायकरावें ॥ निघोनिजासीप्राणेश्वरा ॥ १० ॥ तूंमाझाप्राणेश्वर ॥
तुझानपडेविसर ॥ लोकांसारिखानव्हेसिनर ॥ प्रतिपाळिलेंप्रियभावें ॥ ११ ॥ कधींनेणेंपृ
थक्शयन ॥ वामहस्तउसेवीण ॥ आतांफुटलेंअंतःकरण ॥ केवींवांचूंप्राणेश्वरा ॥ १२ ॥ कि

---

[1] कंटाळलासी [2] खापराच्या संगानें जैसा धट फुटावा [3] रत्न [4] तृष्णा

तीआठऊंतुझेगुण ॥ पतिनव्हेसीकेवळप्राण ॥ सोडोनीजातोसीनिर्वाण ॥ कोणीआह्मापो
सावें ॥ १३ ॥ आतांकोणाचेघरींजाणें ॥ कोणघेतीलममपोसणें ॥ बाळविधवाह्मणोनि
घेणें ॥ जनअपवादठेविती ॥ १४ ॥ एखादीबुद्धीनसांगतां ॥ आह्मात्यजिलेंप्राणनाथा ॥
कोठेंजावेंआपणआतां ॥ केशवपनकरूनी ॥ १५ ॥ तवप्रेमेंहोतेंभरिल्यें ॥ मातापितयांतें
विसरल्यें ॥ त्यांच्यागृहींनाहींगेल्यें ॥ बोलावर्णीनित्ययेती ॥ १६ ॥ केवींजावोंत्यांचेघरीं
॥ उपेक्षिलेंप्राणेश्वरीं ॥ दैन्यवृत्तीदात्याघरीं ॥ चित्तत्यांचेंकेवींधरूं ॥ १७ ॥ जोंवरीहोता
सितूंछत्र ॥ तोंसर्वांठायींमींपवित्र ॥ मानितीसकळइष्टमित्र ॥ आतांनिंदाकरतील ॥ १८ ॥
सासुश्वशुरांपासींजाणें ॥ माझेंमुखपाहतांमरणें ॥ गृहतेंअरण्यजाणें ॥ तुह्मावीणप्राणप
ती ॥ १९ ॥ घेवोनिआल्येंआरोग्यासी ॥ येथेंठेवोनितुह्मासी ॥ केवींजावेंघरासी ॥ राक्ष
सीमीपापीण ॥ २० ॥ ऐसेंआठवोनिअनेकपरी ॥ दुःखकरीतसेनारी ॥ इतुकेंहोतांतेअव
सरीं ॥ आलातेथेंसिद्धएक ॥ २१ ॥ भस्मांकितजटाधारी ॥ रुद्राक्षभूषणेंनिर्धारी ॥ त्रि
शूळधरिलाअसेकरीं ॥ येवोनिजवळीउभाठेला ॥ २२ ॥ संबोधितअसेतेअवसरीं ॥ कां
वोप्रळयकरिसीनारी ॥ जैसेंलिहिलेंअसेकपाळीं ॥ त्याचपरीहोतसे ॥ २३ ॥ पूर्वजन्मी
चेंफळ ॥ लागलेंदेहासींसकळ ॥ वायांरडसीनिःफळ ॥ शोकआतांकरूंनको ॥ २४ ॥
आठदिवसजरीरडसी ॥ नयेतीप्राणप्रेतासी ॥ जैसेंलिहिलेंललाटासी ॥ त्यापरीघडे

ळजाण ॥ २५ ॥ मूढपणेंदुःखकरिसी ॥ समस्तमरणारतूंजाणशी ॥ कोणवांचेलधरित्रीसीं ॥ सांगआपणाह्मणतसे ॥ २६ ॥ आपुलाह्मणसीप्राणेश्वर ॥ कोठेंउपजलानिर्धार ॥ तुझा जन्मझालाथेर ॥ कोणआपुलामातापिता ॥ २७ ॥ पूरयेतांगंगेप्रती ॥ नानापरींचींकाष्ठेंवाहती ॥ येऊनियेकेठायींमिळती ॥ फांकतीआणीकचहूंकडे ॥ २८ ॥ तैसासंसारजाणनारी[1] ॥ कोणजन्मलाआहेस्थिरी ॥ मायामोहेंकलत्रपुत्रीं ॥ पतीह्मणसीआपुला ॥ २९ ॥ गंगेमध्येंजैसाफेण ॥ तैसाचिहादेहजाण ॥ स्थिरनव्हेगेयाकारणें ॥ शोकव्यथाकरूंनको ॥ ३० ॥ पंचभूतात्मकदेह ॥ तत्संबंधींगुणपाहें ॥ आपुलेंकर्मजैसेंआहे ॥ तैसेगुणउद्भवती ॥ ३१ ॥ गुणानुबंधेंकर्मेंघडती ॥ तयासारिखीफळप्राप्ती ॥ मायामोहाचीरीती ॥ मायामयकर्मसंबंधें ॥ ३२ ॥ मायासंबंधमायागुण ॥ उपजेसत्वरजस्तमोगुण ॥ तेणेंचिरीतीहोयजाण ॥ त्रिगुणात्मकअवधारा ॥ ३३ ॥ याचिसंसारवर्त्तमानीं ॥ समस्तकर्माचेआधीनप्राणी ॥ सुखदुःखआपुल्यागुणीं ॥ भोगिजेआपुल्याअर्जितें ॥ ३४ ॥ कल्पकोटीदिवसांवरी ॥ देवांसिआयुष्यआहेजरी ॥ त्यांसींकाळनचुकेपरी ॥ तेथेंमनुष्याचापाडकाय ॥ ३५ ॥ काळसकळांकारण ॥ कर्माधीनदेहजाण ॥ ह्मणोनिकल्पावें[2]अस्थिरपण ॥ पांचभौतिकदेहासी ॥ ३६ ॥ काळकर्माधीनगुण ॥ पंचमहाभूतात्मकदेहजाण ॥ उपजतांसंतोषेमन ॥ मेलियादुःखनकरावें ॥ ३७

---

१ हेस्त्रिये २ जाणावें

गर्भींजं[1]धींयेतांचिनर ॥ नाश[2]असेत्याचेबरोबर ॥ जैसेंकर्मगुणयेर ॥ मरणजननपरियेसा ॥
॥ ३८ ॥ कोणासींमृत्युपूर्ववयासी ॥ कोणामृत्युवार्धक्येसी ॥ जैसेंअर्जितज्यासी ॥ त्याचिप
रीघडतसे ॥ ३९ ॥ पूर्वजन्मार्जितासरसी ॥ भोगणेंअसेसुखदुःखासी ॥ क[3]लत्रपुत्रअतिह
र्षीं ॥ पापपुण्यवशजाणा ॥ ४० ॥ आयुष्यसुखदुःख ॥ पापपुण्यानुसारलेख ॥ ललाटींलि
हिलेंसुखदुःख ॥ अढळअसेसर्वांसी ॥ ४१ ॥ एखादियाकर्मासी ॥ लंघिजेलपुण्यबळेंसीं ॥
देवदानवमनुष्यांसी ॥ काळनचुकेसर्वथा ॥ ४२ ॥ संसारह्मणजेस्वप्नापरी ॥ इंद्र[4]जालअव
धारीं ॥ मिथ्याजाणतयापरी ॥ दुःखआपणकरूंनये ॥ ४३ ॥ शतसहस्त्रकोटीजन्मीं ॥ तूं
कोणाचीहोतीसभामि[5]नी ॥ वायांदुःखकरिसीसाजणी ॥ मूर्खपणेंकरोनियां ॥ ४४ ॥ पंचभू
तात्मकशरीर ॥ त्वचाशिरामांसरुधिर ॥ मेदोमज्जाअस्थिनर ॥ विष्ठामूत्रश्लेष्मसंधी ॥ ४५ ॥
ऐशाशरीरघोरांत ॥ पाहातांकायस्वार्थ ॥ मळमूत्रभरलेंरक्त ॥ तयाकारणेंशोककरिसी ॥
॥ ४६ ॥ विचारपाहेंपुढेंआपुला ॥ कोणेंपरीमार्गभला ॥ संसारसागरपाहिजेतरला ॥ तैसा
मार्गपाहेंतूं ॥ ४७ ॥ येणेंपरीतियेसी ॥ बोधिताझालातापसी ॥ ज्ञानझालेंतियेसी ॥ सांडि
लाशोकतयेवेळीं ॥ ४८ ॥ करजोडोनितयेवेळीं ॥ माथाठेविलाचरणकमळीं ॥ विनवीतसेकरु
णाबाहळी ॥ उद्धरावेंस्वामीह्मणोनी ॥ ४९ ॥ कवणमार्गआपणासी ॥ कैसास्वामीनिवेदि

---

१ जेव्हां २ मृत्यु ३ स्त्री ४ गारुडी विद्या ५ स्त्री

सी ॥ जनकजननीतूंआह्मांसी ॥ तारींतारींह्मणतसे ॥ ५० ॥ कोणत्याप्रकारेंआपण ॥ तरेनर्माभवार्णवापासून ॥ तूंनिरोपिसीतैसेंकरीन ॥ ह्मणोनिचरणींलागली ॥ ५१ ॥ एकोनितियेचेंवचन ॥ सांगेचरित्रविस्तारोन ॥ प्रसन्नझालायोगीजन ॥ सांगेआचारतियेसी ॥ ॥ ५२ ॥ ह्मणेसरस्वतीगंगाधर ॥ त्याचेवचनींविस्तार ॥ एकतांहोयपापदूर ॥ सकळाभीष्टेंसाधती ॥ ५३ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रामृत ॥ विप्ररोगीझालामृत ॥ तयासीपावलागुरुनाथ ॥ तारावयाकारणें ॥ ५४ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रपरमकथाकल्पतरौश्रीनृसिंहसरस्वत्युपाख्यानेसिद्धनामधारकसंवादेप्रेतांगनाशोकोनामत्रिंशत्तमोऽध्यायः ॥ ३० ॥ ॥ श्रीदत्तात्रेयार्पणमस्तु ॥ ॥ ओव्यांची संख्या ॥ १५४ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

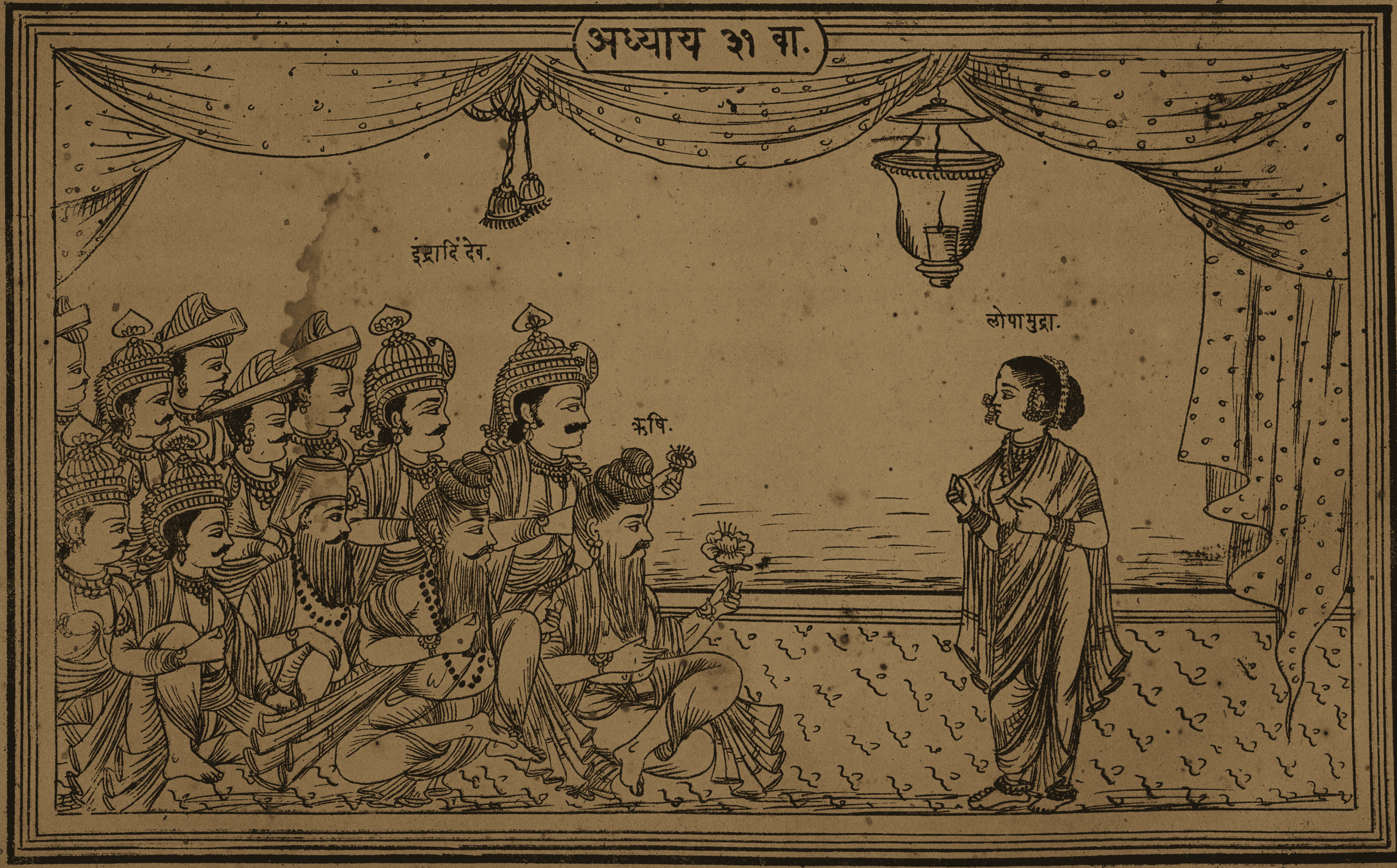
अध्याय ३१ वा.
इंद्रादिं देव.
ऋषि.
लोपामुद्रा.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ सिद्धह्मणेनामधारका ॥ पुढेंअपूर्वझालेंऐका ॥ योगेश्वरकारणिका ॥ सांगेस्त्रियांचेधर्मसकळ ॥ १ ॥ योगेश्वरह्मणतीतियेसी ॥ आचारस्त्रियांचेपुससी ॥ सांगेनतुजविस्तारेंसी ॥ भवसागरतरावया ॥२॥ पतिअसतांकोणधर्म ॥ अथवामेलियाकायकर्म ॥ उभयविस्तारेंनेम ॥ ॥सांगेनऐकाएकचित्तें ॥ ३ ॥ कथास्कंदपुराणांत ॥ काशीखंडविस्तारांत ॥ स्त्रियांचेधर्मबहुत ॥ एकचित्तेंऐकावे ॥ ४ ॥ अगस्तीऋषीमहाज्ञानी ॥ वसतहोताकाशीभुवनीं ॥ लोपामुद्राज्ञानी ॥ त्याचीभार्यापरियेसा ॥ ५ ॥ पतिव्रताशिरोमणी ॥ दुजीनव्हतीआणीककोणी ॥ असतांतेथेंवर्त्तमानीं ॥ झालेंअपूर्वपरियेसा ॥ ६ ॥ त्याअगस्तीचाशिष्यविख्यात ॥ विंध्याचळनामेंपरमख्यात ॥ पर्वतरूपेंअसेवसत ॥ श्रेष्ठहोतापृथ्वीवरि ॥ ७ ॥ विंध्याचळह्मणोनिगिरी ॥ अपूर्ववनेंत्यावरी ॥ शोभायमानपरोपरी ॥ बहुरम्यपरियेसा ॥ ८ ॥ ब्रह्मर्षीनारदमुनी ॥ हिंडतगेलातयेस्थानीं ॥ संतोषपावलापाहोनी ॥ स्तुतीकेलीतयेवेळीं ॥ ९ ॥ नारदह्मणेतयासी ॥ सर्वांतश्रेष्टतूंहोसी ॥ सकळवृक्षतुजपासी ॥ महाउंचथोरतूं ॥ १० ॥ परीएकअसेउणें ॥ मेरूसमाननव्हेजाण ॥ स्थळस्वल्पयाकारणें ॥ महत्वनाहींपरियेसा ॥ ११ ॥ ऐसेंह्मणतांनारदमुनी ॥ विंध्याचळकोपोनी ॥ वाढताझालातेक्षणीं ॥ मेरूपरीहोईनह्मणे ॥ १२ ॥ वाढेविंध्याचळदेखा ॥ सूर्यमंडळासंमुखा ॥ क्रमांतरेंवाढतांऐका ॥ लागेस्वर्गभुवनासी ॥ १३ ॥ विंध्याद्रीच्या

दक्षिणभागासी ॥ अंधकारअहर्निशीं ॥ सूर्यरश्मीनदिसेकैसी ॥ यज्ञादिकर्मेंराहिलीं ॥
॥ १४ ॥ ऋषीसमस्तमिळोनी ॥ शरणआलेइंद्रभुवनीं ॥ विंध्याद्रीचीकरणी ॥ सांगतेझा
लेविस्तारें ॥ १५ ॥ इंद्रकोपेतयेवेळीं ॥ गेलाविधात्याजवळी ॥ सांगितलावृत्तांतसकळी ॥
तयाविंध्यपर्वताचा ॥ १६ ॥ ब्रह्माह्मणेइंद्रासी ॥ आहेकारणआह्मासी ॥ अगस्तीअसे
पुरींकाशीं ॥ त्यासीदक्षिणदिशेपाठवावें ॥१७॥ दक्षिणदिशाभूमीसी ॥ अंधारपडियेलापरि
येसीं ॥ याकारणेंअगस्तीसी ॥ दक्षिणदिशेपाठवावें ॥१८॥ अगस्तीचाशिष्यदेखा ॥ विंध्या
चळअसेनिका ॥ गुरुयेतांचिसंमुखा ॥ नमितांहोईलदंडवत ॥ १९ ॥ सांगेलअगस्तिशिष्या
सी ॥ वाढोंनकोह्मणेलत्यासी ॥ नमनकरितांशिखरेंसी ॥ भूमीसमानकरील ॥ २० ॥ याकार
णेंतुह्मींआतां ॥ काशीपुराजावेंतत्वता ॥ अगस्तीतेंनम्रतां ॥ दक्षिणेसीपाठवावें ॥ २१ ॥
येणेंपरीइंद्रासी ॥ सांगेब्रह्मातेक्षणेंसीं ॥ निरोपघेऊनवेगेंसीं ॥ निघताझालाअमरनाथ ॥
॥ २२ ॥ देवासहितइंद्रनिका ॥ सवेंबृहस्पतीसखा ॥ सकळऋषीमिळोनिदेखा ॥ आलेका
शीभुवनासी ॥२३॥ अगस्तीच्याआश्रमासी ॥ पातलेसमस्तदेवऋषी ॥ सांगतेझालेत्यापा
सीं ॥ बृहस्पतीसहित ॥ २४ ॥ देखोनियांअगस्तिमुनी ॥ सकळांतेंअभिवंदोनी ॥ अर्घ्य
पाद्यदेऊनी ॥ पूजाकेलीभक्तीनें ॥ २५ ॥ देवआणिबृहस्पती ॥ अगस्तीचीकरितीस्तुती ॥

---

१ ब्रह्मदेवापाशीं २ खरा

आणीकतैसेंविनाविती ॥ लोपामुद्रासतीतें ॥ २६ ॥ देवगुरुबृहस्पती ॥ सांगेपतिव्रताधर्मख्याती ॥ पूर्वींपतिव्रताबहुती ॥ परीइचेसमाननाहीं ॥ २७ ॥ अरुंधतीसावित्रीसती ॥ अनुसयामहाव्रती ॥ शांडिल्याचीपत्नीहोती ॥ पतिव्रताविख्यात ॥ २८ ॥ लक्ष्मीपार्वतीस्वयंभूपत्नी ॥ मेनकानामेंगुणवती ॥ हिमाचलाचीपत्नी ॥ पतिव्रताते ॥ २९ ॥ सुनीतीध्रुवाचीमाता ॥ संज्ञादेवीसूर्य[1]कांता ॥ स्वाहादेवीविख्याता ॥ यज्ञ[2]पुरुषप्राणेश्वरी ॥ ३० ॥ यांहूनिमुख्यख्याती ॥ लोपामुद्रामहासती ॥ ऐकातुह्मीसमस्तप्रीतीं ॥ बृहस्पतीसांगतसे ॥ ३१ ॥ पतिव्रतेचेंआचरण ॥ सांगेगुरुविस्तारोन ॥ पुरुषजेवितांप्रसादजाण ॥ मुख्यभोजनप्रियेसी[3] ॥ ॥ ३२ ॥ आणीकसेवाकरणें ॥ पुरुषदेखोनिउभेंराहणें ॥ आज्ञेविणबैसोंनेणे ॥ अवज्ञानकरणेंपतीची ॥ ३३ ॥ दिवसअखंडसेवाकरणें ॥ अतिथिपूजनींसाह्यहोणें ॥ पतिनिरोपाविणकोटेंनजाणें ॥ दानधर्मनकरावा ॥ ३४ ॥ पतीचीसेवानिरंतरी ॥ मनींभाविजेहाचिहरी ॥ शयनकाळींप्रेमेंरात्रीं ॥ सेवाकरीभक्तीसीं ॥ ३५ ॥ पतिनिद्रिस्थझाल्यावरी ॥ आपणशयनकीजेनारी ॥ चोळीतानवडेंठेवोनिदुरी ॥ पुरुषासींस्पर्शावें ॥ ३६ ॥ स्पर्शेंचोळीपुरुषासी ॥ हानिहोतआयुष्यासी ॥ घेऊंनयेनांवपुरुषासी ॥ आयुष्यउणेंहोतसे ॥ ३७ ॥ जागृतनहोतांपतिऐका ॥ पूर्वींउठावेंसतीनेदेखा ॥ करणेंसंमार्जन[4]ऐका ॥ गृहकृत्यमंगल ॥ ३८ ॥ स्ना

---

[1] सूर्यस्त्री [2] अग्निचीस्त्री [3] स्त्रियेला [4] सारवण

नकरूनीत्वरित ॥ पूजूनीघ्यावेंपतितीर्थ ॥ चरणींमस्तकंठेवोनियथार्थ ॥ शिवसमानभावा
वें ॥ ३९ ॥ असतांगृहींपुरुष ॥ शृंगारकरणेंसर्वहर्ष ॥ ग्रामागेलियापुरुष ॥ शृंगारआप
णकरूंनये ॥ ४० ॥ पतिनिष्ठुरबोलेजरी ॥ आपणकोपकदांनकरी ॥ क्षमाह्मणोनिचरणध
री ॥ मनींप्रीतिमानुनी ॥ ४१ ॥ पतियेतांबाहेरुनी ॥ सामोरीजायतेक्षणीं ॥ सकळकामें
त्यजुनी ॥ संमुखजायपतिव्रता ॥ ४२ ॥ कार्यनिरोपह्मणूनी ॥ पुसतसेवंदोनी ॥ जेंवसेप
तीच्यामनीं ॥ त्याचपरीरहाटे ॥ ४३ ॥ पतिव्रतेचेंऐसेंलक्षण ॥ सांगेनऐकादेवगण ॥ बहि
र्द्वारींजातांजाण ॥ अनेकदोषपरियेसा ॥ ४४ ॥ बहिर्द्वारींजाणेंजरी ॥ पाहूंनयेनरनारी ॥
सर्वेंचिपरतावेंलवकरी ॥ आपुलेगृहींअसावें ॥४५॥ जरींपाहेबहिर्द्वारीं ॥ उलूक[1]योनींजन्मे
नारी ॥ याचप्रकारेंनिर्धारीं ॥ पातिव्रत्यलोपामुद्रेचें ॥ ४६ ॥ लोपामुद्रापतिव्रता ॥ बाहेरनये
चीसर्वथा ॥ प्रातःकाळजोंहोतां ॥ संमार्जनकरीतसे ॥४७॥ देवउपकरणेउजळोनी ॥ गंधाक्ष
तादिकरूनी ॥ पुष्पवातीपंचवर्णीं ॥ रंगमाळादेवांसी ॥४८॥ अनुष्ठानासघरांतयेतां ॥ साहि
त्यसर्वकरीतत्वतां ॥ धरोनिपतीच्याचित्ता ॥ पतीसवेंरहाटेती ॥ ४९ ॥ पुरुषाचेंउच्छिष्टभोज
न ॥ मनोभावेंकरणें ॥ नसतांपुरुषघरींजाण ॥ घ्यावाअतिथिप्रसाद ॥ ५० ॥ अतिथींसींघा
लावेंअन्न ॥ अथवाधेनूतेंपुजोन ॥ करीसगुणभोजन ॥ तेसत्यपतिव्रता ॥५१॥ गृहनिर्मळनिरं

---

[1] घुबडाच्यायोनीस

तरकरी ॥ निरोपावेगळाधर्मनकरी ॥ व्रतोपवासयेणेंपरी ॥ निरोपावेगळेंनकरीच ॥ ५२ ॥ उत्साहहोतांनगरांत ॥ कधींनपाहेनिश्चित ॥ तीर्थयात्राविवाहार्थ ॥ कधींहीनजाय ॥५३॥ पुरुषअसतांघरीं ॥ दुश्चित्तनसावीनारी ॥ पुरुषदुश्चित्तअसलाजरी ॥ आपणसंतोषीअसावें ॥ ५४ ॥ रजस्वलाझालियादेखा ॥ बोलोंनयेमौननिका ॥ नायकावेंवेदनिका ॥ मुखपुरुषादाखवूंनये ॥ ५५ ॥ ऐसेंचारीदिसांवरी ॥ आचरावेंतियेनारीं ॥ शुद्धहोतांतेअवसरीं ॥ पुरुषमुखविलोकिजे ॥ ५६ ॥ जरींनसेपुरुषभवनीं ॥ त्याचेंस्मरणकरावेंमनीं ॥ सूर्यमंडळपाहोनी ॥ घरांतजावेंपतिव्रतें ॥ ५७ ॥ पुरुषआयुष्यवर्धनार्थ ॥ कुंकुमलावावेंमुख्यार्थ ॥ सेंदूरकाजळकंठसूत्र ॥ फणीमाथांअसावी ॥ ५८ ॥ तांबूलघ्यावेंसुवासिनी ॥ असावीतिचेमाथांवेणी ॥ करींकंकणेंतोडर[2]चरणीं ॥ पुरुषासमीपयेणेंपरी ॥ ५९ ॥ नकरींइष्टत्वशेजारणीशीं ॥ रजकस्त्रीकुंटिणीसी ॥ जैनस्त्रीद्रव्यहीनेसीं ॥ इष्टत्वकरितांहानिहोय ॥ ६० ॥ पुरुषनिंदकस्त्रियेसीं ॥ नबोलावेंतियेसीं ॥ बोलतांदोषघडेतिसी ॥ पातिव्रत्यभंगेजाण ॥ ॥ ६१ ॥ सासूश्वशुरनणंदबाहिणी ॥ दीरभावांतेंत्यजूनी ॥ राहतांवेगळेपणीं ॥ श्वानजन्मपावेल ॥६२॥ आंगधुवोंनयेनग्नपणें ॥ उखळमुसळींनबैसणें ॥ पाईंविरवल्या[3]वीणजाणें ॥ फिरूंनयेपतिव्रतें ॥६३॥ जांतेंउंबऱ्यावरीदेखा ॥ बैसोंनयेवडिलांसंमुखा ॥ पतिव्रतालक्षणऐ

---

१ गृहीं २ तोरड्या ३ विरवल्या घातल्यावाचून

का ॥ येणेंपरीअसावें ॥६४॥ पतिसवेंविवाद ॥ करितांपावेमहाखेद ॥ पतिअंतःकरणींउद्वे
ग ॥ आपणकदांकरूंनये ॥६५॥ जरींअसेअभाग्यपुरुष ॥ नपुंसकजरीअसेदेख ॥ असेव्या
धिष्ठअविवेक ॥ तरींदेवासमानमानावा ॥६६॥ तैसापुरुषअसेलजरी ॥ तोचिमानावाहरी ॥
त्याचेबोलणींरहाटेतरीं ॥ परमेश्वराप्रियहोय ॥६७॥ पतीचेमनींजीआवडी ॥ तैसींचल्यावीं
लेणींलुगडीं ॥ पतीदुश्चित्तअसतांघडी ॥ आपणशृंगारकरूंनये ॥ ६८॥ सोपस्कारपाहिजे
जरीं ॥ नसांगावेंआपणनारीं ॥ असतांकन्यापुत्रजरीं ॥ तयांमुखींसांगवावें ॥ ६९ ॥ जरीन
सेलजवळीकोण ॥ वस्तूचीदाखवावीखूण ॥ अमुकपाहिजेह्मणोन ॥ निर्धारकरोनीनसांगि
जे ॥७०॥ जितुकेंमिळालेंपतीसी ॥ संतुष्टअसावेंमानसीं ॥ समर्थपाहोनीकांक्षेसीं ॥ पतिनिं
दाकरूंनये ॥ ७१॥ तीर्थयात्रेजातीलोक ॥ नमानावेंतेंकौतुक ॥ पुरुषाचेंपादोदक ॥ तेंचितीर्थ
मानावें ॥ ७२ ॥ भागीरथीसमान ॥ पतीचरणाचेंतीर्थजाण ॥ पतिपूजाकरून ॥ त्रयमूर्तीमा
नावा ॥ ७३ ॥ व्रतकरणेंअसेलमनीं ॥ तेंपुरुषाकरावेंपुसोनी ॥ आत्मबुद्धीकरितांकोणी ॥
पतिआयुष्यउणेंहोय ॥ ७४ ॥ आणीकजायनरकाप्रती ॥ पतीसघेवोनीसांगातीं ॥ ऐसें
बोलतीवेदश्रुती ॥ बृहस्पतीसांगतसे ॥ ७५ ॥ पतीसक्रोधेंउत्तरदेती ॥ श्वानयोनींजन्म
होती ॥ जंबुकहोवोनीभुंकती ॥ ग्रामासन्निधयेऊन ॥ ७६ ॥ नित्यनेमकरूनिनारी ॥ पुरु
षउच्छिष्टभोजनकरी ॥ पादप्रक्षालोनितीर्थनिर्धारीं ॥ घेवोनितीर्थजेवावें ॥ ७७ ॥ पतिप्र

त्यक्षशंकर ॥ ऐसेंमानावेंनिरंतर ॥ पार्वतीचवैकुंठनगर ॥ पूर्णहोतीमनोरथ ॥७८॥ जावोंन
येवनभोजनासी ॥ अथवाशेजारींच्यागृहासी ॥ इष्टसोयरेह्मणोनिहर्षी ॥ प्रतिदिनींनजावें
॥७९॥ आपुलापुरुषजरींदुर्बळकिती ॥ समर्थाचीनकरावीसंगती ॥ पतीअसतांअनाचाररी
ती ॥ आपणनिंदाकरूंनये ॥८०॥ कैसातरीअसोपती ॥ आपणकरावीत्याचीस्तुती ॥ तोचि
ह्मणावालक्ष्मीपती ॥ एकभावेंकरोनियां ॥ ८१ ॥ सासूश्वशुरपुरुषांपुढें ॥ नेटेंबोलोंनयेगाढें
॥ हांसोंनयेत्यांपुढें ॥ पतिआयुष्यउणेंहोय ॥ ८२ ॥ सासूश्वशुरांत्यजून ॥ वेगळेंअसूंह्मणे
लज्जीकोण ॥ ऋक्षयोनींतजन्मोन ॥ अरण्यांतहिंडेल ॥ ८३ ॥ पुरुषकोपेंमारीजरी ॥ मनीं
ह्मणेहामरोनारी ॥ जन्मपावेलयोनिव्याघ्री ॥ महाघोरअरण्यांत ॥८४॥ परपुरुषातेंनयनीं
पाहे ॥ उपजतांवरडोळीहोय ॥ पुरुषावंचूनिविशेषखाय ॥ ग्रामसूकरहोयती ॥ ८५ ॥ तो
हीजन्मसोडोनी ॥ उपजेवागुळाचेयोनीं ॥ आपुलीविष्ठाभक्षूनी ॥ वृक्षावरीलोंबते ॥ ८६ ॥
पतिसंमुखनिष्ठुरवचनीं ॥ उत्तरदेतीकोपोनी ॥ उपजेमुकीहोऊनी ॥ सप्तजन्मदरिद्री ॥
॥ ८७ ॥ पुरुषदुजीपत्नीकरी ॥ तिसींआपणवैरधरी ॥ सप्तजन्मशरीरीं ॥ दुर्भाग्यताहो
तसे ॥ ८८ ॥ पुरुषावरीदुसरिया ॥ दृष्टीज्याकरितीआवडिया ॥ पतिताघरींजन्मपावोनि
यां ॥ दुःखेंसदादारिद्र्यभोगिती ॥ ८९ ॥ पुरुषयेतांबाहेरुनी ॥ संमुखजायभामिनी ॥ उद
कें पायप्रक्षालुनी ॥ विंझणावारींश्रमहर ॥ ९० ॥ पादसेवनभक्तीसीं ॥ मृदुवाक्यबोलि

जेपतीसीं ॥ पुरुषहोतांसंतोषी ॥ त्रिमूर्तीहीसंतोषती ॥ ९१ ॥ कायदेतीमातापिता ॥
ने[1]दीइष्टवर्गदुहिता ॥ इहपराचीजोडीदेता ॥ पुरुषनारीचादेवजाणा ॥ ९२ ॥ गुरुदेवतीर्थें
समस्तीं ॥ गुरुजाणावाआपुलापती ॥ ऐसानिश्चयज्यांच्याचित्तीं ॥ पतिव्रतात्याचीजाणा
॥ ९३ ॥ जीवअसतांशरीरासी ॥ पवित्रहोयसमस्तांसी ॥ जीवजातांक्षणेंएकेसीं ॥
कदाप्रेताना[2]तळावें ॥ ९४ ॥ पतिनसतांअशुचीअबला ॥ याकारणेंपतीचीसेवातिला ॥
पतीचधर्मसकळतिला ॥ प्राणआपुलाजाणावा ॥ ९५ ॥ पतिनसतांस्त्रियेसी ॥ सर्वअमं
गळतीऐशी ॥ विधवाह्मणजेप्रेतास[3]रसी ॥ अपत्यनसतांअधिकजाणा ॥ ९६ ॥ ग्रामास
जातांपरियेसीं ॥ विधवाभेटतांसंमुखेंसी ॥ मरणसांगेसत्यत्यासी ॥ पुत्रासीअशुभनव्हे ॥
॥ ९७ ॥ मातावधवातेजरीं ॥ पुत्रासींमंगळशकुनकरीं ॥ पुत्राविणविधवानारी ॥ नमनति
सींकरूंनये ॥ ९८ ॥ तिच्याआशीर्वादेंआपण ॥ जरीमंगळव्होयजाण॥ तिच्याशापेंहोयम
रण ॥ यास्तंवतिसींबोलूंनये ॥ ९९ ॥ याकारणेंपतिव्रता ॥ बरवेंपुरुषासवेंजातां ॥ प्राणास
वेंदेहतवतां ॥ जेवींजाईपरियेसा ॥ १०० ॥ चंद्रासवेंचांदणेंजैसें ॥ मेघासवेंजीव[4]नजैसें ॥ माव
ळतांसवेंचिजातसे ॥ पतीसवेंतैसेंजावें ॥ १ ॥ सहगमनमुख्यजाण ॥ थोरधर्मश्रुतीचेंलक्षण ॥
पूर्वजबेंचाळिसउद्धरण ॥ पतिव्रताधर्मानें ॥ २ ॥ पुरुषप्रेतझालियावरी ॥ सहगमनाजातां

---

[1] कन्या स्वर्गादिक प्रियवस्तु देत नाहीं [2] स्पर्शूनये [3] सारिखी [4] उदक

तेनारी ॥ एकेकपाउलीं निर्धारीं ॥ अश्वमेधसहस्त्रपुण्य ॥ ३ ॥ पापीपुरुषअसेजाण ॥ त्या
सीआलेंजरीमरण ॥ यमदूतनेतीबांधून ॥ नरकाप्रतीपरियेसा ॥ ४ ॥ पतिव्रतात्याचीना
री ॥ जरीसहगमनकरी ॥ जैसीसर्पासीनेतघारी ॥ तैसीपतीतेंस्वर्गानेई ॥ ५ ॥ सहगम
नकेलियावरी ॥ पाहुनियमदूतपळतीदूरी ॥ पतीसिसोडोनिसत्वरीं ॥ जातीयमपूरासी ॥
॥ ६ ॥ पतिव्रताशिरोमणी ॥ बैसवितीतेविमानीं ॥ पाववितीस्वर्गभुवनीं ॥ देवांगनाओंवा
ळिती ॥ ७ ॥ यमदूतत्वरेंपळती ॥ काळाचीनचालेख्याती ॥ पतिव्रतादेखतांचित्तीं ॥ भय
वाटेह्मणताती ॥ ८ ॥ सूर्यभितोदेखूनतियेसी ॥ आपुलेंस्थानघेईलऐशी ॥ तापतोतेजेंमंदें
मंदेंशी ॥ शीतहोयउष्णअग्नी ॥ ९ ॥ नक्षत्रेंभितीपाहतांतियेसी ॥ जातीस्वर्गभुवना
सी ॥ चंद्रझालासीतळासीं ॥ पतिसंगेंजातांपतिव्रता ॥ १० ॥ येणेंपरीस्वर्गभुवनी ॥
जायनारीसंतोषोनी ॥ आपुलेपतिसघेऊनी ॥ राहेस्वर्गींनिरंतर ॥ ११ ॥ तीनकोटिरोम
तिसी ॥ स्वदेहदेतांआग्नीसी ॥ त्याचेंफळआहेतिसी ॥ एकाचित्तेंऐकावें ॥ १२ ॥ एकेकरो
मासी ॥ स्वर्गीराहेकोटिवर्षीं ॥ पुरुषासवेंस्वानंदेसी ॥ पतिव्रताराहेतेथें ॥ १३ ॥ ऐसेंपु
ण्यसहगमनासी ॥ कन्याव्हावीयासाठींवंशी ॥ बेचाळीसकुळेंकैशीं ॥ घेऊनिजायस्वर्गातें
॥ १४ ॥ धंन्यतिचींमातापिता ॥ एकवीसकुळेंउद्धरिता ॥ धन्यपुरुषवंशींविख्याता ॥ बेचाळीस
उद्धरिले ॥ १५ ॥ ऐसेंपुण्यसहगमनासी ॥ पतिव्रतेच्यासंगतीसी ॥ आणीकसांगेनविस्तरें

सीं ॥ देवगुरुह्मणतसें ॥ १६ ॥ असेनारीदुराचारी ॥ अथवाव्यभिचारकर्मकरी ॥ त्याचेंफळ
आहेअतिघोरी ॥ एकचित्तेंपरियेसा ॥१७॥ उभयकुळेंबेचाळिस ॥ जरिअसतोस्वर्गवासास
॥ त्यांसीघेऊनीनरकास ॥ प्रेमेंजायपरियेसा॥१८॥ आंगावरीरोमकिती ॥ तितुकींकोटिवर्षें
ख्याती ॥ नरकामध्येंपचेनिगुती ॥ तिचेंफळऐसेंअसे ॥ १९ ॥ भूमिदेवीऐसेंह्मणे ॥ पतिव्र
तेच्यापवित्रचरणें ॥ आपणावरीचालतांक्षणें ॥ पुनीतमीह्मणतसे ॥ २० ॥ सूर्यचंद्रऐसेंह्म
णती ॥ आपुलींकिरणेंज्योती ॥ जरींपतिव्रतेवरीपडती ॥ तरींआपणपावनहोऊं ॥ २१ ॥
वायुआणिवरुण ॥ पतिव्रतेचियास्पर्शकारणें ॥ पावनहोऊंह्मणोन ॥ स्पर्शेंपुनीतहोतीते ॥
॥ २२ ॥ घरोघरींस्त्रियाअसती ॥ कायकरावीलावण्यसंपत्ती ॥ जीचेनिवंशउद्धरती ॥ तैशी
स्त्रीअसावीकीं ॥ २३ ॥ ज्याचेघरींपतिव्रता ॥ दैवें[2]आगळातोतत्वता ॥ करावेंसुकृतजन्मश
तां ॥ तरीचलाभेतैसीसती ॥ २४ ॥ चतुर्विधपुरुषार्थदेखा ॥ स्त्रियेच्यासंगतीं[3]लांधेलोका ॥
पतिव्रतासतीअधिका ॥ पुण्यानुसारलाभेजना ॥ २५ ॥ ज्याचेघरींनाहींसती ॥ पुण्येंत्या
सीनघडती ॥ यज्ञादिकर्मेंख्याती ॥ सतीअसतांहोतीजाण ॥ २६ ॥ सतीनसेज्याचेघरीं ॥
तेंगृहअरण्यनिर्धारीं ॥ वृथाजन्मोनिसंसारीं ॥ कर्मबद्धतोचिझाला ॥ २७ ॥ ऐसीसतीमि
ळेज्यासी ॥ तयाजोडल्यापुण्यराशी ॥ पुत्रसंतानपरलोकासी ॥ साधनहोयसतीचेनी ॥

---

१ निर्भ्रांत २ अधिक ३ प्राप्तहोय

॥ २८ ॥ स्त्रियेविणेंजोनर ॥ तयासीनसाधेकर्माचार ॥ कर्महीनदेवपितर ॥ कर्माहिनव्हेक
दां ॥ २९ ॥ पुण्येंजोडेगंगास्नान ॥ त्याहूनिपतिव्रतादर्शन ॥ महापापाचेंउद्धारण ॥ सप्तज
न्मपुनीत ॥ ३० ॥ पतिव्रतेचाआचार ॥ सांगेपतिव्रतेसीयोगेश्वर ॥ ह्मणेसरस्वतीगंगाधर
सांगेबृहस्पतीदेवगुरु ॥ ३१ ॥ सिद्धह्मणेनामधारकासी ॥ गुरुचरित्रपुण्यराशी ॥ एकतां
पावतीसद्गतीसी ॥ ह्मणेसरस्वतीगंगाधर ॥ ३२ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रामृत ॥ पतिव्रतानिरू
पणविख्यात ॥ एकतांहोयपुनीत ॥ जेंजेंचिंतिलेंपाविजे ॥ ३३ ॥ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रपर
मकथाकल्पतरौ श्रीनृसिंहसरस्वत्युपाख्यानेसिद्धनामधारकसंवादेपतिव्रताऽऽख्यानंनामए
कत्रिंशोऽध्यायः ॥ ३१ ॥ ॥ ओंव्यासंख्या ॥ १३३ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

अध्याय ३२ वा.

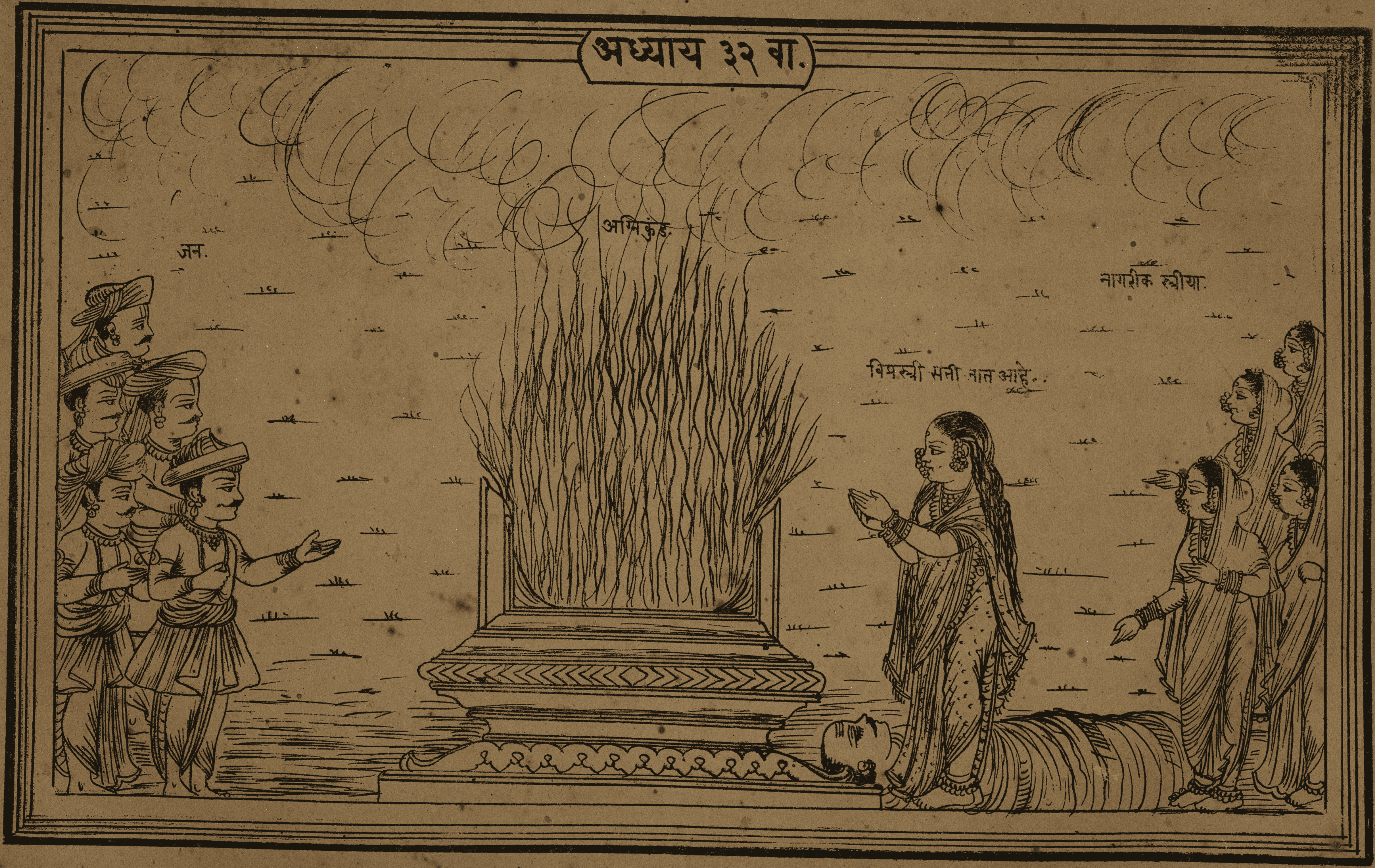
जन.
अग्निकुंड.
नागरीक स्त्रीया.
विप्रस्त्री सती जात आहे.

श्रीगणेशायनमः ॥ पतिव्रतेचियारीती ॥ सांगेदेवांबृहस्पती ॥ सहगमनींफलश्रुती ॥ ये
णेंपरीनिरोपिली ॥ १ ॥ विधवापणाचाआचारू ॥ सांगताझालादेवगु[1]रू ॥ पुसतातीऋषेश्व
रू ॥ ऐकाश्रोतेएकचित्तें ॥ २ ॥ जवळीअसतांपती ॥ त्यातेंमरणझालियाप्राप्ती ॥ कायक
रावीनीति ॥ सहगमनकरावें ॥ ३ ॥ अथवाअसेलगरोदरी ॥ असेतान्हाकुमारकुमारी ॥
कायकरावेंतियेनारी ॥ ह्मणूनविनवितीगुरूसी ॥ ४ ॥ ऐकोनिऐसेंवचन ॥ सांगताझाला
विस्तारोन ॥ एकचित्तेंकरून ॥ ऐकाश्रोतेसकळ ॥ ५ ॥ पतीजवळअसेजरी ॥ सहगमनक
रावेंतियेनारी ॥ असतांआपणगरोदरी ॥ करूंनयेसहगमन ॥ ६ ॥ स्तनपानीअसतांकुमा
र ॥ तिणेंकरीतांपापथोर ॥ पुरुषमेलाअसेलदूर ॥ सहगमनवर्जअसे ॥ ७ ॥ तिणेंअसावें
विधवापणें ॥ विधिपूर्वकधर्मआचरणें ॥ सहगमनासमानें ॥ असेपुण्यपरियेसा ॥ ८ ॥ विध
वापणाचाआचारू ॥ करितांअसेपुण्यथोरू ॥ निर्व[2]र्ततांआपुलाभ्रतारू ॥ केशं[3]वपनकरावें
॥ ९ ॥ ज्याकांविधवाकेशराखिती ॥ त्यांचीऐकाफलश्रुती ॥ केशेंपुरुषाबांधिती ॥ नरकाप्र
तीतें[4]जाती ॥ १० ॥ यास्तवकरणेंकेशवपन ॥ करावेंनित्यप्रातःस्नान ॥ एकवेळाभोजन ॥ क
रावेंतिणेंपरियेसा ॥ ११ ॥ एकधान्याचेंअन्न ॥ करावेंतिणेंभोजन ॥ तीनदिवसउपोषण ॥
करावेंतिणेंभक्तीनें ॥ १२ ॥ पांचदिवसपक्षमासास ॥ करावातिणेंउपवास ॥ अथवाचांद्राय

---

१ बृहस्पति २ मेलेअसतां ३ क्षौर ४ पुरुष

णग्रास ॥ भोजनकरणेंपरियेसा ॥ १३ चंद्रोदयबिजेसीं ॥ एकग्रासघ्यावात्यादिवसीं ॥ चं
द्रतेंघ्यावेंपंधरादिवसीं ॥ पौर्णिमेसींभोजन ॥ १४ ॥ कृष्णपक्षींयेणेंपरी ॥ ग्रासघ्यावेउतर
तेनारी ॥ अमावास्यायेतांजरी ॥ एकग्रासजेवावा ॥ १५ ॥ शक्तिनाहींजियेसी ॥ एकान्नजे
वावेंपरियेसीं ॥ अथवाफलआहारेसी ॥ अथवाशाखाआहारदेखा ॥ १६ ॥ अथवाघ्यावें
[2]क्षीरमात्र ॥ कधींनघ्यावेंअपवित्र ॥ जेणेंराहेप्राणमात्र ॥ श्वासोच्छ्वासचालेऐसें ॥ १७ ॥ एक
धान्याचेंअन्न ॥ करावेंतिणेंभोजन ॥ तीनदिवसउपोषण ॥ करणेंनारीपरियेसा ॥ १८ ॥ श
यनकरीतांमंचकावरी ॥ पुरुषजायरौरवघोरीं ॥ आपणभोगीनरकानिरंतरी ॥ पतीसहितप
रियेसा ॥ १९ ॥ करूंनयेमंगळस्नान ॥ अथवादेहमर्दन ॥ गंधपरिमलतांबूलजाण ॥ पुष्पा
दितिणेंवर्जावें ॥ २० ॥ पुत्राविणअसेनारी ॥ करणेंतर्पणपुत्रापरी ॥ तिळदर्भकुशांधरि ॥ गो
त्रनामउच्चारावें ॥ ५१ ॥ विष्णुपजाकरावीनित्य ॥ आपुलापु[3]रुषहानिश्चित ॥ पुरुषआठवो
नीचित्त ॥ विष्णुस्थानींमानिजे ॥ २२ ॥ पुरुषअसतांजेणेंपरी ॥ पतिनीरोपेंआचारकरी ॥
तेणेंचिरीतीविष्णुअवधारीं ॥ त्याचेनिरोपेंआचरावें ॥ २३ ॥ तीर्थयात्राउपवासव्रत ॥ वि
ष्णुनिरोपेंकरावेंनिश्चित ॥ अथवागुरुद्विजविख्यात ॥ त्याचेनिरोपेंआचरावें ॥ २४ ॥ आ
पणअसतांसुवासिनी ॥ ज्यावस्तूचीप्रीतिअंतःकरणीं ॥ तैशीवस्तूद्यावीधणी[4] ॥ विद्वज्जन

---

१ शुक्लपक्षीच्या द्वितीये दिवसीं २ दूग्ध ३ पती ४ तृप्तिकारक

विप्रांसी ॥ २५ ॥ वैशाखमाघकार्तिकमास ॥ अनेकअसेस्नानीं आचारविशेष ॥ माघस्ना
नतीर्थास ॥ विष्णुस्मरणेंकरावें ॥ २६॥ वैशाखींजळकुंभदान ॥ कार्तिकींदीपदान ॥ ब्राह्म
णाद्यावेंघृतदान ॥ यथाशक्त्यादक्षिणेसीं ॥ २७॥ माघमासींतिळघृतेसीं ॥ द्यावेंदानविप्रां
सी ॥ अरण्यांतवैशाखमासीं॥पोइ[1]घालीजेनिर्मळोदकें ॥ २८॥ शिवालयींनिरंतरीं ॥ गळती
ठेविजेनिर्मळवारी[2] ॥ गंधपरिमळपूजाकरी ॥ तेणेंपुण्यअगाध ॥२९॥ विप्राचियाघरोघरीं॥
उदकघालिजेशक्त्यनुसारीं ॥ अन्नद्यावेंअवधारीं ॥ शक्त्यनुसारविप्रांसी ॥ ३० ॥ तीर्थ
यात्रेजात्यालोकां ॥ त्यांतेंद्याव्याछत्रपादुकां ॥ येतांआपुल्याग्रहांतिं[3]कां ॥ पादप्रक्षालनकरावें
॥ ३१ ॥ वाराघालावाविंझणेशीं ॥ वस्त्रद्यावेंपरिधानासी ॥ गंधतांबुलपरिमळांशीं ॥ कर्पूरये
ळांदि[4]परियेसा ॥ ३२ ॥ जळपात्रद्यावेंशक्तीसीं ॥ गुडपानअम्रपानेसी ॥ द्राक्षेंकर्दळीफळेसी
॥ ब्राह्मणाद्यावेंमनोहार ॥ ३३ ॥ जेंजेंदानद्यावेंद्विजां ॥ पतीच्यानांवेंअर्पिजे[5]वोजा ॥ संल्पून
पुरुषकर्जां[6] ॥ धर्मकरणेंयेणेंपारि ॥ ३४ ॥ कार्तिकमासींजवांचेंअन्न ॥ अथवाजेविजेएकान्न ॥
वृंताकादिनिषेधून ॥ तैलादिमधुवर्जावें ॥ ३५॥ वर्जावेंकांस्यपात्र ॥ आणीकवर्जावेंद्विदल[7]
मात्र ॥ मनींअसावेंपवित्र ॥ एकाग्रेसींपरियेसा ॥ ३६ ॥ पलाशपात्रींभोजनकरावें ॥ शुचीउ
द्यापनकरावें ॥ जेंजेंव्रतधरावें ॥ त्यातेंउजवावेंतत्वतां ॥ ३७ ॥ घृतभरितकांस्यपात्र ॥ विप्रां

---

१ पाण्याचीशाला २ उदकाची ३ घरीं ४ इलाचीइत्यादिक ५ यथाविधि ६ पतीच्याउद्देशीं ७ सर्वद्विदलधान्य

द्यावेंपवित्र ॥ भूमिशयनींतत्पर ॥ मंचकद्यावाविप्रासी ॥ ३८ ॥ जेजेवस्तुत्यजिलीआपण ॥
तेतेद्यावीब्राह्मणालागुन ॥ परद्रव्याएकमासजाण ॥ त्यागकरावासर्वथा ॥ ३९ ॥ त्यजूनि
यांदधिक्षीर ॥ उद्यापनआचरामनोहर ॥ असलियाशक्त्यनुसार ॥ धेनुद्यावीसालंकृत ॥
॥४०॥ विशेषेंअसेआणीकव्रत ॥ दीपदानअसेख्यात ॥ वर्णितांमहिमाअनंत ॥ देवांसीह्मणे
बृहस्पती ॥ ४१ ॥ दीपदानथोरसोहळा ॥ वरकडनव्हतीधर्मसकळा ॥ याकारणेंअनंतफळा
॥ दीपदानकरावें ॥ ४२ ॥ माघस्नानमाघमासीं ॥ करणेंसूर्योदयासीं ॥ येणेंपरीएकमासीं॥
आचरावेंभक्तीनें ॥४३॥ लाडूतिळखर्जूरेंसीं ॥ करूनिपक्कान्नेंब्राह्मणासी ॥ द्यावींतिणेंभक्तीसीं
॥ दक्षिणेसाहितजाणा ॥४४॥ शर्करामिरेंएळेसीं ॥ तळूनअपूपघृतेसीं ॥ दानद्यावेंप्रीतीसीं ॥
भोजनद्यावेंतापसियां[1] ॥ ४२ ॥ हेमंतऋतुहोतांजाण ॥ व्हावयाशीतनिवारण ॥ काष्ठेंद्यावींवि
प्रांकारणें ॥ वस्त्रेंद्यावींद्विजांसी ॥४६ ॥ पर्यंकद्यावासुप्तीसी[2] ॥ उत्तमविप्रपुण्यराशीसी ॥ धाब
ळयाकांबळीशीतनिवारणासी ॥ वस्त्रेंदेइंजेविप्रवर्गा ॥ ४७॥ व्हावयाशीतनिवारण ॥ औष
धद्यावेंउष्णउष्ण ॥ तांबूलदानपरिपूर्ण ॥ द्यावेंवेळाकर्परेंसी ॥ ४८ ॥ गृहदानविप्रांसी ॥ द्यावें
संवत्सरएकग्रासेसीं ॥ जातांतीर्थयात्रेसी ॥ पादरक्षादेइंजे ॥४९ ॥ गंधपरिमळसुगंधेंसीं ॥
पूजाकरावीशंकरासी ॥ रुद्राभिषेकविधींसीं ॥ अभिषेकावागौरीहर ॥ ५० ॥ धूपदीपनैवेद्यें

---

[1] तपस्व्याकारणें [2] निजणेकरितां

सीं ॥ पूजाकरावीषोडशी ॥ प्रीतीबहूशंकरासी ॥ दीपमाळउजळितां ॥ ५१ ॥ आणीकसु
गंधगंधेसीं ॥ तांबूलदानविधीसीं ॥ कर्पूरलवंगादिविविधेसीं ॥ भक्तिभावेंअर्पिजे ॥ ५२ ॥
आपुलापुरुषमनीं ॥ नारायणकल्पोनी ॥ पूजाकरावीएकेमनीं ॥ भक्तिभावेंपरियेसा ॥ ५३ ॥
नेमेंअसावेंतियेनारी ॥ नबैसावेंबैलावरी ॥ लेवूंनयेकंकणचोळीकरीं ॥ श्वेतवस्त्रनेसावें ॥ ५४ ॥
रक्तकृष्णवस्त्रांत ॥ दोषघडतीअद्भुत ॥ आणीकअसेएकव्रत ॥ पुत्राचेबोलेंवर्तावें ॥ ५५ ॥ आ
त्मावैपुत्रनाम ॥ ह्मणूनबोलतीवेदागम ॥ पतीपासूनपुत्रजन्म ॥ पुत्रआज्ञेंतअसावें ॥ ५६ ॥
ऐसाआचारविधवेसी ॥ असेशास्त्रपुराणेसी ॥ जरीआचरतीभक्तीसीं ॥ सहगमनाचेंफळअसे
॥ ५७ ॥ पापीजरीपतिआपुला ॥ पूर्वींमरणपावला ॥ नरकांतवासकेला ॥ कीटकहोवोनी
॥ ५८ ॥ विधवापणेंयेणेंपरी ॥ आचरणकरितांनारी ॥ मरणहोतांसत्वरीं ॥ घेवोनिपतिस्व
र्गींजाय ॥ ५९ ॥ येणेंपरीब्रहस्पती ॥ सांगेसमस्तदेवांप्रती ॥ लोपामुद्रेचीकेलीस्तुती ॥
पतिव्रताशिरोमणी ॥ ६० ॥ जितुक्यापतिव्रतानारी ॥ समस्तभागीरथीसरी ॥ त्यांचेपुरुष
शंकरापरी ॥ पूजाकरावीदोघांची ॥ ६१ ॥ ऐसेंब्रहस्पतीचेंवचन ॥ सांगितलेंसंपूर्ण ॥ ए
कबाळेतवमना ॥ ज्यावरीप्रीतितेंचिकरीं ॥ ६२ ॥ दुःखसर्वत्यजोनी ॥ ममबोलठेवींम
नीं ॥ सांगितलेंतुजलागोनी ॥ परलोकसाधन ॥ ६३ ॥ धैर्यजरीतुजसी ॥ सहगमनक
रीपतीसीं ॥ विधवापणेंआचारकरिसी ॥ तेंहिपुण्यतितुकेंचि ॥ ६४ ॥ जीआवडीतवमनीं

॥ तेंसांगेंविस्तारोनी ॥ हस्तमस्तकींठेवूनी ॥ पुसतसेभक्तिभावें ॥ ६५ ॥ ऐकोनीतयाअव
सरीं ॥ केलेंनमनतियेनारी ॥ विनवीतसेकरुणोत्तरीं ॥ भक्तिभावेंकरूनियां ॥ ६६ ॥ जय
जयार्जीयोगेश्वरा ॥ तूंचिपितासहोंदरा ॥ माझाप्राणमनोहरा ॥ जनकजननीतूंचिहोसी ॥
॥ ६७ ॥ आल्येंआपणपरदेशांत ॥ जवळीनाहींबंधुतात ॥ भेटलासीतूंदैवत ॥ परलोकसो
इरा ॥ ६८ ॥ सांगीतलातुह्मीआचार ॥ कष्टविधवापणींथोर ॥ अशक्यआह्मांनाहींधीर ॥
अपारअसेदातारा ॥ ६८ ॥ तारुण्यपणमजसी ॥ लावण्यबहुतदेहासी ॥ निंदापवादशरी
रासी ॥ घडेलकेवींवर्तावें ॥ ७० ॥ संतोषहोतोमाझेमनीं ॥ पुण्यअपारसहगमनीं ॥ पति
सवेंसंतोषोनी ॥ जाईनस्वामीनिर्धारें ॥ ७१ ॥ ह्मणूनिमागुतीनमस्कारी ॥ माथाठेवीचरणा
वरी ॥ स्वामीमातेंतारींतारीं ॥ भवसागरींबुडतसें ॥ ७२ ॥ मगकरुणेचासागर ॥ उठवीत
सेयोगेश्वर ॥ देताझालातेव्हांवर ॥ ह्मणेपतिसवेंअसें ॥ ७३ ॥ तीरींठेवींपुरुषासी ॥ जाय
मातेसंगमासी ॥ सांगेनतुजविशेषीं ॥ ऐकमातेएकचित्तें ॥ ७४ ॥ आलींततुह्मींदर्शनीं ॥
श्रीगुरुभेटीलागोनी ॥ आरोग्यहोईलह्मणोनी ॥ पतीघेऊनिआलीस ॥ ७५ ॥ होणा
रझालीब्रह्मकरणी ॥ काळासींजिंकिलेंनाहींकोणीं ॥ जैसीईश्वराचीमांडणी ॥ तैसेपरीहोत
से ॥ ७६ ॥ ब्रह्मलीखितनचुकेजाण ॥ जेंजेंभोगणेंअसेलआपण ॥ तैसेंघडेश्रुतिवचन ॥

---

१ बंधू

दुःखकोणीकरूंनये ॥ ७७॥ हरिश्चंद्रराजादेखा ॥ डोंबाघरींवाहीउदका ॥ बळीअ
जिंक्यलोकां ॥ तोहीपाताळींघातला ॥७८॥ सहस्त्रवर्षेंज्यासी ॥ आयुष्यअसेरावणासी ॥
काळतयाप्रतीग्रासी ॥ दुर्योधनाकायझालें ॥ ७९ ॥ भीष्मद्रोणइच्छामरणी ॥ तेहिपडलेर
णांगणीं ॥ परिक्षितीसर्पा[1]भेणी ॥ परीमरणपावला ॥८०॥ अनंतअवतारयेणेंपरी ॥ होऊनि
गेलेसंसारीं ॥ देवदानवयेणेंपरी ॥ सकळकाळाआधीन॥८१॥ याकारणेंकाळासी ॥ जिंकिलें
नाहीं[2]क्षितीसीं ॥ सकळदेवदानवांसी ॥ काळजिंकीनिर्धारें ॥ ८२ ॥ काळाजिंकितानाहींकोणी
एकाश्रीगुरूवांचोनी ॥ भावअसेज्याचेमनीं ॥ त्यासीप्रत्यक्षअसेजाणा ॥ ८३ ॥ आतांतुह्मींऐ
सेंकरणें ॥ गुरुचरणपाहणें ॥ तेथूनयेवोनीजाणें ॥ पतीसवेंपरियेसा ॥८४॥ भस्ममंत्रोनीत्या
वेळीं ॥ लाविताझालाकपाळीं ॥ रुद्राक्षचारीतत्काळीं ॥ देतसेतीतेंजाणपां ॥८५॥ योगीबोले
तियेसी ॥ रुद्राक्षबांधींकंठासी ॥ दोनीप्रेतकर्णांसी ॥ बांधोनिदहनकरावें ॥ ८६ ॥ आणीकए
कसांगेनतुज ॥ गुरुदर्शनाजाईंसहज ॥ रुद्रसूक्तेंह्मणतीद्विज ॥ गुरुचरणप्रक्षाळावे ॥८७॥ तें
चितीर्थघेवोनी ॥ आपुलादेहप्रोक्षोनी ॥ प्रेतावरीआणोनी ॥ सिंचनकरावेंभक्तीनें ॥ ८८ ॥
मगजावेंसहगमनीं ॥ वायनद्यावेंसुवासिनी ॥ अनेकद्रव्येंकरूनी ॥ विप्रांतोषवावेंबहुत ॥
॥८९॥ ऐशापरीतियेसी ॥ सांगोनिगेलातापसी ॥ पतिव्रताभावेंसी ॥ करी[3]आयतीत्यावेळीं

---

१ भय २ भूमीवरी ३ तयारी

॥ ९० ॥ भलेविप्रबोलावुनी ॥ षोडशकर्मैंआचरोनी ॥ प्रेताप्रायश्चित्तदेवोनी ॥ उपवासीराहे आपण ॥ ९१ ॥ सुस्नातहोवोनीआपण ॥ पीतांबरनेसोन ॥ सर्वाभरणेंलेवोन ॥ हळदीकुंकुम लेइतसे ॥ ९२ ॥ औपासनप्रेतासी ॥ करितातीविधीसीं ॥ प्रेतबांधोनीकाष्ठेसी ॥ घेवोनिगेले गंगेसी ॥ ९३ ॥ अग्निघेऊनीतळहातेसीं ॥ निघालीपतिव्रताकैसी ॥ आनंदबहुमानसीं ॥ प्रेतापुढेंजातसे ॥ ९४ ॥ सोळावरुषांचेंतारुण्य ॥ दिव्यतेजलावण्य ॥ ल्याइलीसेआभरणें ॥ लक्ष्मीसारिखीदिसतसे ॥ ९५ ॥ मिळोनियांनगरनारी ॥ पाहोंआल्यासहस्त्रचारी ॥ माथातुकंविती[1]सकळी ॥ पतिव्रतापाहोनियां ॥ ९६ ॥ एकह्मणतीकायनवल ॥ पूर्ववयसींहिबाळा[2] ॥ कायदैवींपूर्वफळ ॥ पतीसवेंजातसे ॥ ९७ ॥ देखिलेंनाहींपतीचेंमुख ॥ पोटींनाहींझालेंबाळक ॥ कैसाजीवझालाएक ॥ आनंदरूपेंजातसे ॥ ९८ ॥ एकह्मणतीशिकवाइसी ॥ वायांकांहोजीवदेसी ॥ परतूनिजाईंमाहेरासी ॥ बापगृहींराहेंपां ॥ ९९ ॥ एकह्मणतीज्ञानवंता ॥ खरीजाणपतिव्रता ॥ बुद्धिदेगाजगन्नाथा ॥ सकळस्त्रियांऐसीच ॥ १०० ॥ धन्यइचींमातापिता ॥ सकळउद्धरतीआतां ॥ प्रेतापुढेंचालतां ॥ एकेकपाउलाअश्वमेधफळ ॥ १ ॥ येणेंपरीनदीतीरातें ॥ गेलीप्रेतासहित ॥ कुंडकेलेंअद्भुत ॥ वन्हीपेटविला ॥ २ ॥ अग्निकुंडसन्निधेसी ॥ ठेवोनियांप्रेतासी ॥ बोलावोनीसुवासिनींसी ॥ देतीझालीवायनें ॥ ३ ॥ सुपेंवस्त्रेंकुंकु

---

[1] मस्तक डोलाविती [2] हीस्त्री

मेसीं ॥ हळदीकाजळपरियेसीं ॥ कंठसूत्रउपचारेसीं ॥ सुवासिनींसीदेतसे ॥ ४ ॥ गंधपु
ष्पादिपरिमळ ॥ सुवासिनींसीतांबूल ॥ द्रव्यदिधलेंअपार ॥ विप्रांलागींतोषविलें ॥ ५ ॥
नमनकरीहर्षीं ॥ निरोपमागेसकळांसी ॥ मींजातेंमाहेरासी ॥ ममताअसोंदेइजे ॥ ६ ॥ मा
झापिताशूलपाणी ॥ उमामाताअंतःकरणीं ॥ आह्मांबोलाविलेंसगुणीं ॥ प्रेमभावेंकरूनि
यां ॥ ७ ॥ आलीश्रावणीदिपवाळी ॥ जातेंमातेचियाजवळी ॥ पतिसहितआनंदमेळीं ॥
जातेंलोभअसोंद्यावा ॥ ८ ॥ समागमेंलोकआपुले ॥ होतेजेकांसवेंआले ॥ त्यांसीसांगत
सेबोलें ॥ परतोनिजावेंग्रामासी ॥ ९ ॥ पुसतांश्वशुरमामीसी ॥ त्यांतेंनसांगावेंपरियेसीं ॥
प्राणदेतीलआह्मांसी ॥ हत्यातुह्माघडेल ॥ १०॥ त्यांसीसांगावेंऐसें ॥ क्षेमआहेततीर्थवासें
॥ भीमातीरस्थानऐसें ॥ श्रीगुरुचेसन्निधानीं ॥ ११ ॥ आलोंगुरुदर्शनासी ॥ आरोग्यझालें
तात्काळेसीं ॥ राहिलोंसुस्थळेसी ॥ सत्वरघरींसांगिजे ॥ १२ ॥ ऐसेंसांगाश्वशुरमामीसी॥
मातापितयादिकांसी ॥ इष्टजनसोयरियांसी ॥ सांगायेणेंपरीतुह्मी ॥ १३ ॥ ऐसेंवचनऐको
न ॥ दुःखपावलेसकळजन ॥ आपणअसेहास्यवदन ॥ तयाप्रेताजवळिक ॥ १४ ॥ अग्नि
कुंडांतनेवोनी ॥ घातलींकाष्ठेंत्याचक्षणीं ॥ तोंआठवणझालीमनीं ॥ योगेश्वराचाउपदेश ॥
॥ १५ ॥ मगरुद्राक्षकाढोनियांदोनी ॥ बांधिलेप्रेताचियाकर्णीं ॥ कंठसूत्रींदोनठेवोनी ॥ पु
सतसेब्राह्मणांपासीं ॥ १६ ॥ विनवीतसेद्विजांसी ॥ संकल्पकेलामानसीं ॥ श्रीगुरुमूर्तीआ

हेकैशी ॥ आपल्यादृष्टींपाहीन ॥ १७॥ दृष्टींदेखोनित्यासी ॥ देहअर्पीनअग्नीसी ॥ आज्ञा
झालियाआह्मांसी ॥ त्वरितयेईनह्मणतसे ॥ १८॥ ऐकोनितियेचेंवचन ॥ बोलतातीविद्वज्जन
॥ दहनहोतांअस्तमान ॥ त्वरितचीयेईजे ॥ १९ ॥ पुसोनियांविप्रांसी ॥ निघालीनारीसंग
मासी ॥ जेथेंहोताहृषीकेशी ॥ नरसिंहसरस्वतीस्वामी ॥ २० ॥ सर्वयेतीनरनारी ॥ विप्रमे
ळानानापरी ॥ कौतुकपाहतीमनोहरी ॥ पतिव्रतास्त्रियेचें ॥ २१ ॥ जातांमार्गींस्तोत्र[1]करी ॥
ह्मणेस्वामीनरकेसरी ॥ अभाग्यआपुलेंपूर्वापरी ॥ ह्मणोनियांअव्हेरिलें[2] ॥ २२ ॥ तूंचिदा
तासर्वेश्वर ॥ शरणागतांआधार ॥ ऐसेंतवब्रीदथोर ॥ कामींआपणानलागेची ॥ २३ ॥ हे
ळीमात्रें[3]त्रिभुवनासी ॥ रचीस्वामीरजोगुणेंसीं ॥ सत्वगुणेंसृष्टीसी ॥ प्रतिपाळिसीतूंचिस्वामी
॥ २४ ॥ तमोगुणेंनिश्चयेंसीं ॥ प्रळयसमस्तजीवांसी ॥ त्रिगुणतूंचिहोसी ॥ त्रिमूर्तीतूंचिदेवा
॥ २५ ॥ तुजपासींसर्वसिद्धी ॥ ओळंघिती[4]नवविधी ॥ देखिलीआमुचीकुडी[5]बुद्धी ॥ ह्मणोनि
मातेंअव्हेरिलें ॥ २६ ॥ एकनगरींवादकरी ॥ जावोनीसांगतीराजद्वारीं ॥ क्षणनलागतांकरी
॥ राजासाह्यतयांचें ॥ २७ ॥ रोगहोतांमनुष्यासी ॥ जाऊनियांवैद्यापासीं ॥ औषधकरी
तात्काळेंसीं ॥ आरोग्यतयाहोतसे ॥ २८ ॥ तूंत्रिमूर्तीचाअवतार ॥ ख्यातीझालीअपरंपार
॥ सर्वभक्तजनाआधार ॥ ह्मणोनीसेवितीसकळजन ॥ २९ ॥ अपराधमीचकेले ॥ भेटीसी

१ स्तुती २ अनादर केला ३ लीलामत्रें ४ अश्रयकरिती ५ वाकुडी

वीस[२]गांवआलें॥मातापिताविसरलें॥तुझ्याध्यानेंस्वामियां ॥३०॥ होसिलतूंचिमातापिता ॥
ह्मणूनआल्येंअसेंआतां ॥ भेटीहोतांआरोग्यता ॥ पतीसव्हावीह्मणोनियां ॥३१॥ आमुचे
समाननारी ॥ त्यानांदतीपुत्रपौत्रीं ॥ मीझाल्येंदगडापरी ॥ पुत्रनाहींआपणा ॥ ३२ ॥ पती
आपुलासदारोगी ॥ कैंचापुत्रआपणालागीं ॥ तरींयाचिकामालागीं ॥ निघोनिआल्येंस्वा
मिया ॥ ३३ ॥ आरोग्यहोईलपतीसी ॥ पुत्रहोईलआपणासी ॥ आशाधरूनमानसीं ॥
आल्येंस्वामीकृपासिंधु ॥ ३४ ॥ पुरलामाझामनोरथ ॥ आरोग्यझालाप्राणनाथ ॥ पुत्रझा
लेबहुत ॥ नवलझालेंस्वामियां ॥ ३५ ॥ मनोरथपावलासिद्धीसी ॥ ह्मणोनिआल्येंपुसाव
यासी ॥ जातेंआतांपरलोकासी ॥ कीर्तीतुझीघेवोनी ॥ ३६ ॥ ऐशापरीध्यानकरीत ॥ आ
लीअमरजासंगमींत्वरित ॥ वृक्षअसेअश्वत्थ ॥ देखतीझालीस्वामियां ॥ ३७ ॥ उभीठाको
नियांदूरी ॥ तयासाष्टांगनमनकरी ॥ श्रीगुरुह्मणेत्याअवसरीं ॥ सुवासिनीहोयध्रुव[२] ॥३८॥
ऐसेंऐकतांमागुती ॥ नमनकरीएकभक्तीं ॥ पुनःस्वामीतेणेंचरीती ॥ अष्टपुत्रीहोयह्मणतसे
॥ ३९ ॥ ऐसेंऐकोनीयावचन ॥ हास्यकरितीसकळजन ॥ सांगतातीविस्तारोन ॥ गुरुला
गीसत्वर ॥ ४० ॥ विप्रह्मणतीस्वामीसी ॥ इचापतीपंचत्वा[३]सी ॥ पावलापरधामासी ॥ सु
वासिनीकेंविहोय ॥ ४१ ॥ प्रेतनेलेंस्मशानासी ॥ हीआलीसहगमनासी ॥ निरोपघ्या

---

२ वीस गांव दुरून २ अखंड ३ मृत्यु पावोन

वयातुह्मांपासीं ॥ आलीअसेस्वामियां ॥ ४२ ॥ तुमचानिरोपघेवोनी ॥ अग्निकुंडाजावोनी
॥ समागमेंपतिशयनीं ॥ दहनकरणेंतियेसी ॥ ४३ ॥ ऐकोनीत्यांचेंवचन ॥ श्रीगुरुह्मणती
हांसोन ॥ इचेंस्थिरअहेवपण ॥ मरणकेवींघडेईसी ॥ ४४ ॥ गुरुह्मणतीत्यावेळीं ॥ आणा
प्रेतआह्माजवळी ॥ प्राणगेलाकवणेकाळीं ॥ पाहूंह्मणतीअवधारा ॥ ४५ ॥ गुरुह्मणती
द्विजांसी ॥ सत्यमानावेंवचनासी ॥ अहेवपणस्थिरइसी ॥ संदेहनधरावामनांत ॥ ४६ ॥
याबोलाचानिर्धारु ॥ करीलआतांकर्पूरगौरु ॥ नकांप्रेतसंस्कारुं ॥ आणाह्मणतीआपणा
जवळी ॥ ४७ ॥ श्रीगुरूचानिरोपहोतां ॥ आणोंगेलेतयाप्रेता ॥ पहातीलोककौतुकआ
तां ॥ अभिनवह्मणताती ॥ ४८ ॥ इतुकेंहोतांतेअवसरीं ॥ आलेविप्रतेथेंखरीं ॥ पूजाकरि
तीमनोहारि ॥ श्रीगुरूचीभक्तीनें ॥ ४९ ॥ रुद्रसूक्तह्मणोनी ॥ अभिषेककरितीगुरुचरणीं ॥
षोडशोपचारींविस्तारोनी ॥ पूजाकरितीभक्तीसीं ॥ ५० ॥ तीर्थपूजानानापरी ॥ पूजाकरि
तीउपचारीं ॥ इतुकियाअवसरीं ॥ आणिलेंप्रेतअवधारा ॥५१॥ प्रेतआणोनियांदेखा ॥ ठेवि
लेंश्रीगुरूसंमुखा ॥ गुरुह्मणतीलोकां ॥ सोडावस्त्रदोरत्याचे ॥५२॥ चरणतीर्थत्यावेळीं ॥ देती
तयांविप्रांजवळी ॥ प्रोक्षाह्मणतीतात्काळीं ॥ प्रेतसर्वांगींस्नपनकरा ॥५३॥ गुरुनिरोपेंब्राह्मण ॥
प्रेतासींकरितीस्नपन ॥ अमृतदृष्टीसींआपण ॥ पहातीप्रेतअवधारा ॥५४॥ पहातांकृपादृष्टी
करून ॥ प्रेतझालेंसंजीवन ॥ उठोनीबैसेतत्क्षण ॥ अंगमुर्डीतपरियेसा ॥५५॥ नग्नह्मणूनीला

जत॥प्रेतझालेंसावचित्त ॥ नवेंवस्त्रनेसत ॥ येवोनीजवळीबैसला॥५६॥बोलावोनीस्त्रियेसी
॥ पुसतसेविस्तारेंसी ॥ कोठेंआणिलेंमजसी ॥ यतीश्वरकोणसांगें ॥ ५७ ॥ इतुकेलोकअ
सतां ॥ कांवोकेलीसेचिंता ॥ निद्राआलीमदोन्मत्ता ॥ ह्मणोनीउठविसी ॥ ५८ ॥ ऐकूनिप
तीचेंवचन ॥ सांगतीझालीविस्तारून ॥ मगदोघेंउभींराहून ॥ नमनकरितीश्रीगुरूसी ॥
॥ ५९ ॥ चरणींमाथाठेवून ॥ नमनकरितातीजाण ॥ पहातीलोकसर्वजन ॥ महाआनंदप्र
वर्त्तला ॥ ६० ॥ ह्मणेपापरूपीआपण ॥ पापकेलेंदारुण ॥ पापापासूनिजन्म ॥ आह्मांझा
लेंस्वामियां ॥ ६१ ॥ दुर्बुद्धीनेंवर्त्तलों ॥ पापसागरींबुडालों ॥ तुझेचरणविसरलों ॥ त्रयमूर्ती
जगद्गुरू ॥ ६२ ॥ सकळजीवमात्रांसी ॥ रक्षिताशंकरतूंहोसी ॥ विख्यातीतवत्रिभुवनासीं
॥ शरणागतांरक्षिसी ॥ ६३ ॥ त्राहींत्राहींजगद्गुरू ॥ विश्वमूर्तीपरात्परू ॥ ब्रह्माविष्णूशंक
रू ॥ सच्चिदानंदस्वरूपतूं ॥ ६४ ॥ त्राहींत्राहींविश्वकर्त्ता ॥ त्राहींत्राहींजगद्धर्त्ता ॥ कृपासा
गराजगन्नाथा ॥ भक्तजनविश्रामा ॥ ६५ ॥ जयजयाजीगुरुमूर्ती ॥ जटाजूटापशुपती ॥ अ
वतरलासीतूंक्षितीं ॥ मनुष्यदेहधरूमियां ॥ ६६ ॥ त्राहींत्राहींपिनाकपाणी ॥ त्राहींदेवातूं
शिरोमणी ॥ भक्तजनपाळोनी ॥ रक्षितोसीनिरंतर ॥ ६७ ॥ सर्वांभूतींतूंचिवससी ॥ भक्तज
नतवचरणासीं ॥ मजऐसागमलासी ॥ सकळरूपीतूं ॥ ६८ ॥ त्रिभुवनींतवकरणी ॥ माथा
ठेवितेंतवचरणीं ॥ निश्चयकेलामाझेमनीं ॥ पुनर्जन्मनकोआतां ॥ ६९ ॥ विश्वकारणकरि

सी ॥ हेळामात्रेंसृष्टिरचिसी ॥ मजऐसागमलासी ॥ ज्ञानरूपस्वामियां ॥ ७० ॥ तुझेंनऐ
केएकादाजरी ॥ कोपशीलत्वरितत्यावरी ॥ माझेमनींयेणेंपरी ॥ निष्कलंकतूंदिसतोसी ॥
॥ ७१ ॥ क्रोधनाहींतवमनीं ॥ आनंदमूर्तीतूंशिरोमणी ॥ भक्तजनासंरक्षणीं ॥ दातातूंचीकृ
पासागरा ॥ ७२ ॥ जीवमात्राकृपाकरिसी ॥ शरणागतांतेंरक्षिसी ॥ इहपरसौख्यातेंदेसी
॥ चतुर्विधपुरुषार्थ ॥ ७३ ॥ तूंचिकरुणेचासागरू ॥ चिन्मात्रींअगोचरू ॥ श्रीन्रृसिंहसरस्व
तीनरू ॥ क्षमाकरणेंस्वामियां ॥ ७४ ॥ ऐसींनानापरीसीं ॥ स्तोत्रेंकेलींश्रीगुरूसी ॥ श्री
गुरुमूर्तीसंतोषी ॥ आश्वासितीतयेवेळीं ॥ ७५ ॥ अष्टपुत्रपूर्णायुषी ॥ होतीलसत्यतुजसी ॥
होकांश्रीमंतअतिहर्षी ॥ गेलेतुमचेपूर्वदोष ॥ ७६ ॥ चतुर्विधपुरुषार्थ ॥ लभ्यझालेतुह्मांसी
यथार्थ ॥ सांडोनीसंदेहत्वरित ॥ सुखेंअसाह्मणतीगुरू ॥ ७७ ॥ इतुकेंहोतांतेअवसरीं ॥
मिळाल्याहोत्यानरनारी ॥ जयजयकरितीतयेवेळीं ॥ अपरंपारगर्जनाकरिती ॥ ७८ ॥
नमनकरितीसकळजन ॥ स्तोत्रभजनगायन ॥ करितातिनिर्मळजन ॥ जयजयकारप्रवर्त
ला ॥ ७९ ॥ तयांमध्येंविप्रएक ॥ होताधूर्तकुबुद्धिक ॥ आपुलेमनींआणोनीतर्क ॥ ह्मणोनी
पुसेगुरूसी ॥ ८० ॥ विप्रह्मणेश्रीगुरूसी ॥ विनंतीस्वामीपरियेसीं ॥ संशयअसाममान
सीं ॥ होतआहेस्वामियां ॥ ८१ ॥ वेदशास्त्रेंपुराणें ॥ बोलतातीसनातनें ॥ ब्रह्मलिखितसत्य
जाणें ॥ नढळेचिहेंवाक्यनिरंतर ॥ ८२ ॥ घडलानाहींअपमृत्युत्यासी ॥ दिवामरणपरियेसीं

॥ मागुतीचेतनाझालीकैसी ॥ ब्रह्मलिखितसत्यं[1]मिथ्या ॥ ८३ ॥ याचाकायअभिप्राय ॥ निरोपावेंगुरुराया ॥ गुरुह्मणतीहांसोनियां ॥ तयाब्राह्मणालागीं ॥ ८४ ॥ गुरुह्मणतीतयासी ॥ सांगेनतुजकींविस्तारेंसीं ॥ पुढीलजन्माच्याआयुष्यासी ॥ उसनेंघेतलेंपरियेसा ॥ ८५ ॥ आह्मींतयाब्रह्मयासी ॥ मागूनघेतलेंसायासीं ॥ पुढलेजन्मींपरियेसीं ॥ वर्षेंयेतीलसरतींपैं ॥ ८६ ॥ भक्तजनरक्षावयासी ॥ मागूनघेतलेंविधीसीं ॥ ह्मणूनसांगतीविस्तारेंसीं ॥ तयाविप्रवर्गीतें ॥ ८७ ॥ तटस्थझालेसकलजन ॥ साष्टांगेंकरितीनमन ॥ गेलेआपुलियांभवना ॥ ख्यातीझालीबहुत ॥ ८८ ॥ पतिव्रतेनेंपतिसहित ॥ स्नानकेलेंसंगमांत ॥ अंतःकरणींसंतोषबहुत ॥ पूजाकरितीउभयतां ॥ ८९ ॥ अपारद्रव्यवेंचोनी[2] ॥ विप्रतोषवोनीआराधनीं ॥ सूर्यजातांअस्तमानीं ॥ येतीगुरूच्यामठांत ॥ ९० ॥ स्त्रीपुरुषनमस्कार ॥ करितातीवारंवार ॥ पूजासामग्रीउपचार ॥ आरतीकरितीश्रीगुरूसी ॥ ९१ ॥ सिद्धह्मणेनामधारका ॥ पुढेंअपूर्ववर्तलेंतेंऐका ॥ कथाअसेअपूर्वदेखा ॥ सांगेनऐकाएकचित्तें ॥ ९२ ॥ ह्मणेसरस्वतीगंगाधर ॥ सांगेगुरुचरित्रविस्तार ॥ ऐकतांपावनमनोहर ॥ सकळाभीष्टेंपावती ॥ ९३ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रामृत ॥ उठविलेंविप्राचेंप्रेत ॥ सौभाग्यदेवोनीअद्भुत ॥ परमतयांसीतोषविलें ॥ ९४ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्र० प्रेतसंजीवनंनामद्वात्रिंशोऽध्यायः ॥ ३२ ॥ १९४ ॥

---

[1] सत्य किंवा मिथ्या झालें [2] खर्च करूनीं

अध्याय ३३ वा.

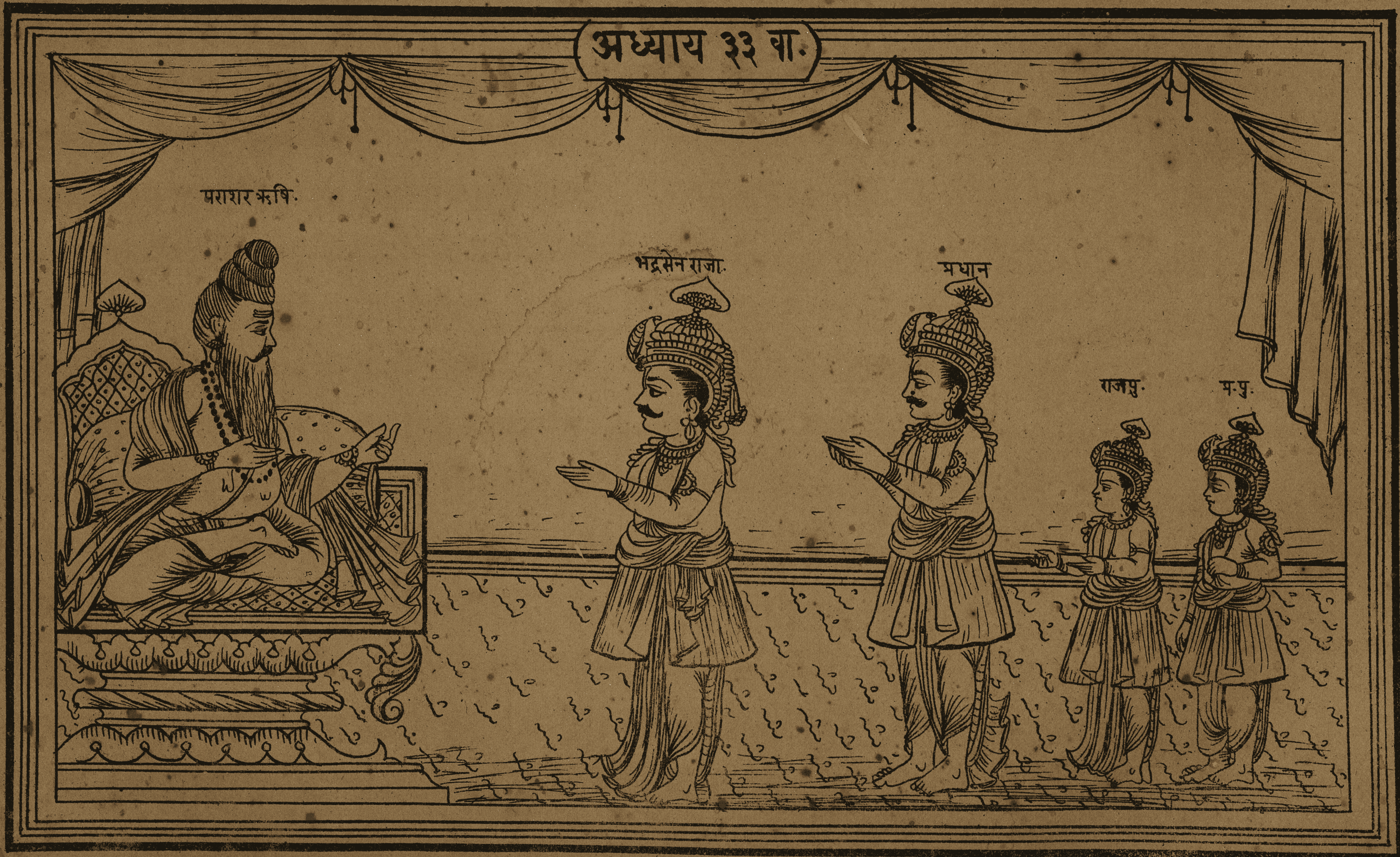
पराशर ऋषि.
भद्रसेन राजा.
प्रधान
राजपु.
प्र.पु.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ नामधारकशिष्यराणा ॥ लागेसिद्धाचियाचरणा ॥ विनवीतसेभाकूनिकरुणा ॥ भक्तिभावेंकरोनी ॥ १ ॥ ह्मणेस्वामीसिद्धमुनी ॥ पूर्वकथानुसंधानीं ॥ पतीसहसुवासिनी ॥ आलीगुरुसमागमें ॥ २ ॥ गुरुआलेमठासी ॥ पुढेंकथावर्तलीकैसी ॥ विस्तारोनिआह्मांसी ॥ निरोपावीस्वामियां ॥ ३ ॥ सिद्धह्मणेऐकबोली ॥ दुजेदिनींप्रातःकाळीं ॥ दंपत्येंदोघेंगुरुजवळी ॥ येवोनबैसतीवंदून ॥ ४ ॥ विनवितातीकरजोडोनी ॥ आह्मांशोकघडल्यादिनीं ॥ एकेयतीनेंयेवोनी ॥ बुद्धिवादसांगितला ॥५॥ रुद्राक्षचारीआह्मासी ॥ देतांबोलिलापरियेसीं ॥ कानींबांधोनिप्रेतासी ॥ दहनकराह्मणितले ॥ ६ ॥ आणीकएकबोलिलें ॥ रुद्रसूक्तअसेभलें ॥ अभिषेकितीविप्रकुळें ॥ तेंतीर्थआणावें ॥ ७ ॥ तीर्थआणोनिप्रेतावरी ॥ सिंचावेंकींसत्वरी ॥ दर्शनाजावेंसत्वरी ॥ नृसिंहसरस्वतीस्वामीचे ॥ ८ ॥ ऐसेंसांगोनिआह्मांसी ॥ आपणगेलापरियेसीं ॥ रुद्राक्षराहिलेमजपासीं ॥ दोनपतिकर्णींअसती ॥ ९ ॥ ऐकोनितियेचेंवचन ॥ श्रीगुरुह्मणतीहांसोन ॥ रुद्राक्षदिधलेआपणजाण ॥ तवभक्तिदेखोनियां ॥ १० ॥ रुद्राक्षाचेंमहिमान ॥ सांगतांअगम्यजाण ॥ आणीकदेवनाहींजाण ॥ ऐकाएकचित्तेंजगीं ॥ ११ ॥ भक्तीअथवाअभक्तीसीं ॥ रुद्राक्षधारणकरणारासी ॥ पापेंनलागतीपरियेसीं ॥ उंचअथवानीचातें ॥ १२ ॥ रुद्राक्षांचामहिमा ॥ सांगीतलाअनुपमा ॥ सांगेनऐकाविस्तारूनतुह्मां ॥ एकचित्तेंभक्तिभावें ॥ १३ ॥ रुद्राक्षधारणेंपुण्य ॥ मि

तीनाहींअगण्य ॥ आणीकनाहींदेवसाम्य ॥ श्रुतिसंमतपरियेसा ॥ १४ ॥ सहस्रसंख्याजोनर ॥ रुद्राक्षमालाकरीहार ॥ स्वरूपेंहोयतोचिरुद्र ॥ सकळदेववंदिती ॥ १५ ॥ सहस्रजरीनसाधती ॥ दोहींबांहीं[1]षोडशगणती ॥ शिखेसींएकनिगुती ॥ चतुर्विंशतीदोहींकरीं ॥ १६ ॥ कंठाभरणींबत्तीस ॥ मस्तकींबांधावेद्वात्रिंश ॥ श्रवण[2]द्वयींद्वादश ॥ येणेंविधी धारणकरावें ॥ १७ ॥ अष्टोत्तरशतएक ॥ कंठींमाळाकरासुरेख ॥ रुद्रपुत्रसमानऐक ॥ येणेंविधीधारणकेलिया ॥ १८ ॥ मोतींपोवळींस्फटिकेसीं ॥ रौप्यवैडूर्यसुवर्णेसीं ॥ मिळोनिरुद्राक्षमाळेसी ॥ करावेंधारणपरियेसा ॥ १९ ॥ यांचेंफळअसेअपार ॥ रुद्राक्षमाळाअतिथोर ॥ जेमिळतीसमयानुसार ॥ तेधारणकरावे ॥ २० ॥ ज्याचेगळांरुद्राक्षअसती ॥ त्याचींपापेंदुरावती ॥ तयासींहोयसद्गती ॥ रुद्रलोकींअखंडित ॥ २१ ॥ रुद्राक्षमाळाधरोनी ॥ जपकरितीअनुदिनीं ॥ अनंतफळपावेज्ञानी ॥ सांगतोंऐकाएकचित्तें ॥ २२ ॥ रुद्राक्षाविणेंजोनर ॥ वृथाजन्मजाणाघोर ॥ ज्याचेकपाळींनसेत्रिपुंड्र ॥ जन्मवायांपरियेसा ॥ २३ ॥ रुद्राक्षबांधोनीमस्तकेसीं ॥ अथवादोन्हींश्रवणांसी ॥ स्नानकरितांनरासी ॥ गंगास्नानफळअसे ॥ २४ ॥ रुद्राक्षठेवोनीपूजेसी ॥ अभिषेकावें रुद्रसूक्तेसीं ॥ रुद्रपूजासमानेशीं ॥ फळअसेंनिर्धारा ॥ २५ ॥ एकमुखपंचमुख ॥

---

[1] बाहुचे ठिकाणीं [2] दोन्हींकानीं

॥ एकादशअसतीमुख ॥ चतुर्दशादिकौतुक ॥ मुखेंअसतीपरियेसा ॥ २६ ॥ हेउत्तममिळतांजरी ॥ अथवाअसतीनानापरी ॥ धारणकरावेप्रीतीकरीं ॥ पावेचतुर्विधपुरुषार्थ ॥ २७॥ यांचेंपूर्वीलआख्यान ॥ विशेषअसेअतिगहन ॥ ऐकतांपापेंपळोन ॥ जातीत्वरितपरियेसा ॥ ॥ २८॥ राजाकाश्मीरदेशासी ॥ भद्रसेननामेंपरियेसीं ॥ त्याचापुत्रसुधर्मनामेंसी ॥ प्रख्यातअसेअवधारा ॥ २९ ॥ त्याराजाचामंत्रीसुत ॥ नामतारकविख्यात ॥ दोघेकुमारज्ञानवंत ॥ परमसखेअसतींदेखा ॥ ३० ॥ उभयतांएकेवयासी ॥ एकेस्थानींविद्याभ्यासी ॥ क्रीडाविनोदअतिप्रीतीसीं ॥ वर्ततीदेखासंतोषें ॥ ३१ ॥ क्रीडास्थानींसहभोजनीं ॥ असतीदोघेसंतोषोनी ॥ ऐसेकुमारमहाज्ञानी॥शिवभजकपरियेसा ॥ ३२ ॥ सर्वदेहींअलंकार ॥ रुद्राक्षमाळासुंदर ॥ भस्मधारणत्रिपुंड्र ॥ टिळाअसेपरियेसा ॥ ३३ ॥ रत्नाभरणेंसुवर्ण ॥ लेखिंती[1]लोहासमान ॥ रुद्राक्षमाळांवांचून ॥ धारणकरितीनालंकार ॥ ३४ ॥ मातापिताकरितीयत्न ॥ रत्नेंल्यावयाकारण ॥ देतीविप्रांलागोन ॥ दोघेकुमारतेक्षणीं ॥ ३५॥ वर्त्ततांऐसें एकेदिवसीं ॥ तयाराजमंदिरासी ॥ आलापराशरऋषी ॥ जोकांत्रिकाळज्ञ ॥ ३६ ॥ ऋषीआलादेखोन ॥ रावकरीअभ्युत्थान ॥ बैसोंघातलेंसिंहासन ॥ अतिसन्मानकरोनी ॥ ३७ ॥ बैसवोनीसिंहासनीं ॥ षोडशोपचारेंकरोनी ॥ पूजाकेलीविधानीं ॥ महानंदेंबैसले ॥ ३८ ॥

---

[1] लोखंडासमान मानिती

करजोडोनीमुनिवरासी ॥ विनवीरावभक्तीसीं ॥ पिसेंलागलेंपुत्रासी ॥ कायकारणह्मणतसे
॥ ३९ ॥ रत्नाभरणेंअलंकार ॥ नघेतीभूषणपरिंकर ॥ रुद्राक्षमाळाकंठींहार ॥ सर्वाभरणें
तींचकरिती ॥ ४० ॥ शिकविल्यानायकती ॥ कैंचेंज्ञानयांचेमती ॥ स्वामीत्यांतेंबोधिती ॥
तरीचऐकतीकुमार ॥ ४१ ॥ भूतभविष्यवर्तमानीं ॥ त्रिकाळज्ञतुह्मींमुनी ॥ यांचाअभिप्राय
विस्तारोनी ॥ स्वामीआह्मांनिरोपावा ॥ ४२ ॥ ऐकोनिरायाचेंवचन ॥ पराशरह्मणेऐकका
रण ॥ विचित्रजन्मकथन ॥ सांगोंतुह्मांविस्तारें ॥ ४३ ॥ तवआणिमंत्रीसुताचा ॥ वृत्तांतया
दोघांचा ॥ सांगेनऐकविचित्रसा[2]चा ॥ ह्मणोनिनिरोपीतयावेळीं ॥ ४४ ॥ पूर्वीनंदिग्रामनगरीं
॥ अतिलावण्यसुंदरी ॥ होतीएकवेश्यानारी ॥ स[3]रीचंद्रमानपावे ॥ ४५ ॥ जैसाचंद्रपौर्णि
मेसी ॥ त्यापरीछत्रशिरसीं ॥ सुखासनसुवर्णेसी ॥ शोभायमानअसेदेखा ॥ ४६ ॥ हिरण्म
यतिचेंभवन ॥ पादुकासुवर्णाच्याजाण ॥ नानापरीआभरणें ॥ विचित्रअसतीपरियेसा ॥
॥ ४७ ॥ पर्यंकरत्नखचितदेखा ॥ रत्नवस्त्राभरणेंअनेका ॥ गोमहिषीदास्यां[4]दिका ॥ बहुत
असतीतियेसीं ॥ ४८ ॥ सर्वाभरणेंतीस[5]असती ॥ जैसीदिसेमन्म[6]थरती ॥ नवयौवनासोमकां
ती ॥ रतिसुंदरलावण्य ॥ ४९ ॥ गंधकुंकुमकस्तूरी ॥ पुष्पेंअसतीनानापरी ॥ अखिलभोग
तिच्याघरीं ॥ त्रिभुवनींख्यातीअसे ॥ ५० ॥ धनधान्यादिसंपत्ती ॥ कोटिसंख्यानाहींमिती ॥

---

१ सुंदर २ खरा ३ जिची सौंदर्याची तुल्यताचंद्रनपावे ४ दासीआदी करून ५ तिला ६ मदनाचीस्त्री

ऐशियापरीनांदती ॥ वनितातियेनगरीं ॥ ५१ ॥ ऐसिगणिकातलतां ॥ परीअसेपतिव्रता ॥
धर्मकरीअसंख्याता ॥ अन्नवस्त्रेंब्राह्मणांसी ॥ ५२ ॥ नाट्यमंडपतिचेद्वारीं ॥ रत्नखचितना
नापरी ॥ उभारिलाअतिकुसरी[1] ॥ सदानृत्यकरीतेथें ॥ ५३ ॥ सखियावर्गांसहतेथें ॥ नृत्य
करीमनोरथें ॥ कुक्कुटमर्कटविनोदार्थ ॥ बांधिलेअसतीमंडपीं ॥ ५४ ॥ त्यामर्कटकुक्कुटांसी ॥
नृत्यशिकवीविनोदेसीं ॥ रुद्राक्षमाळाभूषणेंसीं ॥ गळांरुद्राक्षबांधिले ॥ ५५ ॥ त्यामर्कटकु
क्कुटांसी ॥ नामेंठेविलींसदाशिवऐसीं ॥ वर्ततांएकेदिवसीं ॥ अभिनवझालेंपरियेसा ॥५६॥
शिवदत्तीह्मणोनीएक ॥ वैश्यआलामहाधनिक ॥ रुद्राक्षमाळाभस्मटिळक ॥ ऐसापातला
तियेच्याघरीं ॥ ५७ ॥ त्याचेसव्य[2]करींदेखा ॥ रत्नखचितलिंगनिका[3] ॥ तेजेंफांकेचंद्रार्का ॥
विराजमानदिसतसे ॥ ५८ ॥ तयावैश्यासींदेखोनी ॥ गणीकानेतस्वसदनीं ॥ नाटयमंडपीं
बैसवोनी ॥ करीनाट्यनानाविध ॥ ५९ ॥ तयावैश्याचेकरीं ॥ जेंकांहोतेंलिंगभारीं ॥ र
त्नखचितसूर्यापरी ॥ दिसतसेतेजत्याचें ॥६०॥ देखोनिलिंगरत्नखचित ॥ वारांगनाविस्म
यमानित ॥ आपुल्यासखीसीह्मणत ॥ ऐसीवस्तूपाहिजेआह्मां ॥ ६१ ॥ पुसावेंतयावैश्या
सी ॥ जरीदेईलमोलें[4]सी ॥ अथवादेईलरतिसुखासीं ॥ होईनकुलस्त्रीतीनदिवस ॥ ६२ ॥
मींहीअसेंपद्मिण ॥ रतिसुखेंतोषवीन ॥ लिंगद्यावेंमजकारण ॥ ऐसेंविनवातयासी ॥६३॥

---

१ सुंदर २ डावेहाती ३ सुंदर ४ किंमतघेऊन

ऐकोनितियेचेंवचन ॥ पुसतीवैश्यासीसखीजाण ॥ जरींकांद्याललिंगरत्न ॥ देईलरतीदिवसतीनी ॥ ६४ ॥
अथवाघ्यालमोलासी ॥ लक्षसंख्यादेऊंद्रव्यासी ॥ जैंकांवसेतुमचेमानसीं ॥
निरोपावेंवेश्येप्रती ॥ ६५ ॥ ऐकोनिसखियांचेंवचन ॥ ह्मणेवैश्यहांसोन ॥ देईनलिंगमनमोहन ॥
रतिकांक्षा[1]करूनी ॥ ६६ ॥ तुमचीमुख्यवारवनिता[2] ॥ जरीहोईलमाझीकांता
॥ दिवसतीनपतिव्रता ॥ होवोनीअसणेंमनोभावें ॥ ६७ ॥ ह्मणोनियांमुख्यवनितेसी ॥
पुसतसेवैश्यतिसी ॥ व्यभिचारिणीनामतुह्मांसी ॥ कायसत्यतुमचेबोल ॥ ६८ ॥ तुह्मांकैंचें
धर्मकर्म ॥ बहुपुरुषांचासंगम ॥ पतिव्रताकैंचेंनाम ॥ तुह्मांअसेसांगमज ॥ ६९ ॥ प्रख्यात
तुमचाकुळाचार ॥ सदांकरणेंव्यभिचार ॥ नव्हेतुमचेंमनस्थीर ॥ एकापुरुषासवें ॥ ७० ॥
ऐकोनिवैश्याचेंवचन ॥ वारवनिताबोलेआपण ॥ दिनत्रयसत्यजाण ॥ होईनतुमचीकुलस्त्री
॥ ७१ ॥ द्यावेंमातेंलिंगरत्न ॥ रतिसंगतींतुमचेंमन ॥ संतोषवीनमीपूर्ण ॥ तनमनधनेसीं ॥ ७२ ॥ वैश्यह्मणेतियेसी ॥ प्रमाणद्यावेंआह्मांसी ॥ दिनत्रयदिवानिशीं[3] ॥ वागावेंपत्नीधर्मकर्में ॥ ७३ ॥ मगतीवारवनिता ॥ लिंगावरीठेवीहाता ॥ चंद्रसूर्यसाक्षी
करितां ॥ झालीपत्नीतयाची ॥ ७४ ॥ इतुकियाअवसरीं ॥ लिंगदिलेंतियेचेकरीं ॥
संतोषोनीतियेनारी ॥ करीं[4]कंकणबांधिलें ॥ ७५ ॥ लिंगदेवोनीवेश्येसी ॥ बोलेवैश्य

---

[1] रतीचीईछा [2] मुख्यस्वामिनीवेश्या [3] दिवसरात्र [4] हाती

तियेसी ॥ माझ्याप्राणासमानेसीं ॥ लिंगअसेजाणतुवां ॥ ७६ ॥ याकारणेंलिंगासी ॥ जतनकरणेंपरियेसीं ॥ हानिहोतांयासी ॥ प्राणआपुलादेईन ॥ ७७ ॥ ऐसेंवैश्याचें वचनऐकोन ॥ अंगिकारिलेंआपण ॥ ह्मणेलिंगकरीनजतन ॥ प्राणापरीपरियेसा ॥ ७८ ॥ ऐसींदोघेंसंतोषित ॥ बैसलींनृत्यशाळेंत ॥ दिवसजातांअस्तंगत ॥ ह्मणतीजाऊंमंदिरा ॥ ॥ ७९ ॥ संभोगसमयींलिंगासी ॥ नठेवावेंजवळिकेसीं ॥ ह्मणेवैश्यतियेसी ॥ दूरठेवीह्मणतसे ॥ ८० ॥ ऐकोनिवैश्याचेंवचन ॥ मंडपींठेविलेंलिंगरत्न ॥ मध्यस्तंभींबैसवोन ॥ गेली अंतर्गृहांत ॥ ८१ ॥ क्रीडाकरितीदोघेंजण ॥ होतेंऐकाएकक्षण ॥ उठिलाअग्निदारुण ॥ तयानाट्यमंडपीं ॥ ८२ ॥ अग्निलागतांमंडप ॥ भस्मझालाजैसाधूप ॥ वैश्यकरीप्रलाप ॥ देखोनितयेवेळीं ॥ ८३ ॥ ह्मणेहाहाकायझालें ॥ माझेंप्राणलिंगगेलें ॥ विझवितातीअतिप्रबळें ॥ नगरलोकमिळोनी ॥ ८४ ॥ विझवूनियांपाहतीलिंगासी ॥ दग्धझालेंपरियेसीं ॥ त्यांतकुक्कुटमर्कटांसी ॥ जाळिलेंपावकें[१] ॥ ८५ ॥ वैश्यशोककरीभारी ॥ शरीरघालीभूमिवरी ॥ प्राणत्यागासत्वरीं ॥ उद्युक्तझालापरियेसा ॥ ८६ ॥ ह्मणोनियांतेवेळीं ॥ अग्निचेतविला तात्काळीं ॥ काष्ठभारप्रज्वाळी ॥ ज्वाळामाळी[२]अगाध ॥ ८७ ॥ लिंगदहनझालेंह्मणत ॥ अग्निप्रदीप्ततैसाचितेथ ॥ उडीटाकिलीअकस्मात ॥ सकळआश्चर्यकरितातीं ॥ ८८ ॥ वैश्या

---

[१] अग्नीनें [२] अग्नी

ह्मणेकायझालें ॥ मजतोंपापघडलें ॥ कैसेंकर्मउदेलें ॥ विपरीतदेखा ॥ ८९ ॥ वैश्यमाझा प्राणेश्वर ॥ त्यासिहानीनिर्धार ॥ आतां[1]कांसयाचाधीर ॥ प्राणत्यागूंह्मणतसे ॥ ९० ॥ बोळाविलेंविप्रांसी ॥ संकल्पिलेंसंपदेसी ॥ सहगमनकरावयासी ॥ दानधर्मकरीतसे ॥९१॥ वस्त्रेंभूषणेंभांडारा ॥ देतीझालीविप्रवरां ॥ चंदनकाष्ठभारा ॥ चेतविलेंअग्नीसी ॥ ९२ ॥ आपुल्याबंधुवर्गासी ॥ नमोनिपुसेतयांसी ॥ निरोपद्यावाआपणासी ॥ पतीसवेंजावयां ॥ ॥ ९३ ॥ ऐकोनितियेचेंवचन ॥ दुःखपावलेसकळजन ॥ ह्मणतीहाकोणधर्म ॥ आचरिसीं कींप्राणांतिकीं ॥ ९४ ॥ वेश्येच्यामंदिरासी ॥ येतीपुरुषरतीसी ॥ कासयाचापतीतुजसी ॥ ओळखावा ॥ ९५ ॥ कैंचावैश्यकैंचेंलिंग ॥ वायांजाळिसीआपुलेंअंग ॥ वाखाणितीधर्मचांग ॥ नूतनपुरुषनित्यघ्यावा ॥ ९६ ॥ कैंचावैश्यकायरती ॥ कोणेपरीचीतूंसती ॥ पहातीनगरलोकख्याती ॥ कायतवबुद्धिसांगे ॥९७॥ येणेंपरीसकळजन ॥ वारितातीबंधुजन ॥ परीतीनायकेजाण ॥ कवणाचेंहीतिकाळीं ॥ ९८ ॥ येरीह्मणेतयेवेळीं ॥ आपुलापतीवैश्यनिर्धारीं ॥ प्राणदिधलात्याचेकरीं ॥ चंद्रसूर्यसाक्षीअसे ॥ ९९ ॥ पतीपावतांमृत्य ॥ कासयारहावेंजित ॥ पतिव्रताआपणख्यात ॥ बोलिलेंपुराणीं ॥ १०० ॥ पतीसवेंनिर्धारीं ॥ सहगमनप्रीतीकरी ॥ एकेकपाउलींनिर्धारीं ॥ अश्वमेधाचेंफळअसे ॥ १०१ ॥ मातापिताउद्धर

---

१ कशाचा २ चांगला

ती ॥ एकवीसकुळेंपवित्रहोती ॥ त्रिनयन[1]प्रसन्नमूर्ती ॥ होयतेणेंअवधारा[2] ॥ २ ॥ इतुकेंजरीं
नकरितां ॥ पातिव्रत्यपणवृथा ॥ केविंपाविजेपंथा ॥ स्वर्गाचियानिश्चयें ॥ ३ ॥ ऐसेंपुण्यजो
डिती ॥ कायवांचूनिराहणेंक्षितीं[3] ॥ दुःखसंसारसागररुयाती ॥ मरणेंसत्यकधींतरीं ॥ ४ ॥
ह्मणोनिविनवीसकळांसी ॥ निघालीबाहेरसंतोषी ॥ आलीअग्निकुंडापासीं ॥ नमनकरीत
येवेळीं ॥ ५ ॥ स्मरोनियांसर्वेश्वर ॥ केलासूर्यासीनमस्कार ॥ प्रदक्षिणेंउल्हासथोर ॥ करि
तीझालीतयेवेळीं ॥ ६ ॥ नमोनियांद्विजांसी ॥ उभीठेलीअग्नीपासीं ॥ उडीघातलीपरियेसीं
॥ अभिनवझालेंतयेवेळीं ॥ ७ ॥ सदाशिवपंचवक्र ॥ दशभुजपवित्र ॥ हातींआयुधेंविचित्र
॥ त्रिशूळादिजाणपां ॥ ८ ॥ भस्मांकितजटाधारी ॥ बैसलासेनंदीवरी ॥ धरिताझालावरचे
वरी ॥ वेश्येसीतयेवेळीं ॥ ९ ॥ त्याअग्निकुंडांत ॥ जातवेद[4]शीतळहोत ॥ भक्तवत्सलजगन्नाथ
॥ प्रसन्नझालातयेवेळीं ॥ १० ॥ हातींधरुनीतियेसी ॥ उपरीआणिलेंवरेसीं ॥ प्रसन्नहोवो
निव्योमकेशी ॥ वरमागह्मणतसे ॥ ११ ॥ ईश्वरह्मणेतियेसी ॥ आलोंतवपरिक्षेसी ॥ धर्म
धैर्यपहावयासी ॥ येणेंघडलेंपरियेसा ॥ १२ ॥ झालोंवैश्यआपणची ॥ रत्नलिंगस्वयंभूची
॥ मायाअग्निकेलाम्याची ॥ नाट्यमंडपदग्धकेला ॥ १३ ॥ तवमनपहावयास ॥ केलाआ
पणअग्निप्रवेश ॥ तूंपतिव्रताविशेष ॥ सत्यकेलेंव्रतआपुलें ॥ १४ ॥ संतोषलोंतुझेभक्तीसी ॥

---

१ शिव २ जाणा ३ पृथ्वीवर ४ अग्नि

देईनवरजोमागसी ॥ आयुरारोग्यश्रियेसी ॥ जेंइच्छिसीमागआतां ॥ १५ ॥ ह्मणेवेश्या तयेवेळीं ॥ नलगेवरचंद्रमौळी ॥ स्वर्गभूमिपाताळीं ॥ नघेंभोगऐश्वर्य ॥ १६ ॥ तवचरणकमळींभृंग ॥ होवोनिराहीनअव्यंग ॥ माझेइष्टबंधुवर्ग ॥ सकळतुझेसन्निधेसीं ॥ १७ ॥ दासदासीमाझेअसती ॥ सकळांन्यावेंस्वर्गाप्रती ॥ तवसन्निधपशुपती ॥ सर्वदांराहोंसर्वेश्वरा ॥ १८ ॥ आह्मांनव्हावीपुनरावृत्ती ॥ संसारयातनामागुती ॥ विमोचावेंस्वामीनिश्चिती ॥ ह्मणोनिचरणींलागली ॥ १९ ॥ ऐकोनितियेचेंवचन ॥ प्रसन्नझालागौरीरमण ॥ सकळां विमानींबैसवोन ॥ स्वर्गाप्रतीपावला ॥ २० ॥ तिचेनाट्यमंडपांत ॥ जोकांझालामर्कटघांत ॥ कुक्कुटसमवेत ॥ दग्धजाहलेपरियेसा ॥ २१ ॥ ह्मणोनिपराशरऋषी ॥ सांगतसेरायासी ॥ मर्कटजन्मत्यजुनीहर्षीं ॥ तुझेउदरींजन्मला ॥ २२ ॥ तुझेमंत्रियाचेकुसीं ॥ कुक्कुटजन्मला परियेसीं ॥ रुद्राक्षधारणफळेंऐसीं ॥ राजकुमारहोउनीआले ॥२३॥ पूर्वसंस्काराकरितां ॥ रुद्राक्षधारणअसेघेतां ॥ दोघेपुत्रज्ञानवंता ॥ केवळभक्तईश्वराचे ॥ २४ ॥ पूर्वजन्मींअज्ञानअसतां ॥ रुद्राक्षधारणकेलेंनित्या ॥ इतुकेंपुण्यघडलेंह्मणतां ॥ जाहलेतुझेकुमारहे ॥२५॥ आतांतरीज्ञानवंती ॥ रुद्राक्षधारणकरिताती ॥ त्याच्यापुण्यानाहींमिती ॥ ह्मणोनिसांगे पराशरऋषी ॥ २६ ॥ श्रीगुरुह्मणतीदंपतीसी ॥ येणेंपरीरायासी ॥ सांगताझालामहाऋषी ॥ पराशरविस्तारें ॥ २७ ॥ ऐकोनीऋषीचेंवचन ॥ राजाविनवीकरजोडून ॥ प्रश्नकेला

अतिगहन ॥ सांगेनऐकाएकचित्तें ॥ २८ ॥ ह्मणोनीसिद्धविस्तारेंसीं ॥ सांगेनामधारकासी ॥ अपूर्वजाहलेंपरियेसीं ॥ पुढीलकथाअसेऐका ॥ २९ ॥ गंगाधराचानंदनू ॥ सांगे गुरुचरित्रकामधेनू ॥ ऐकाश्रोतेसावधानू ॥ लाधेचारीपुरुषार्थ ॥ १३० ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रामृत ॥ रुद्राक्षमाहात्म्ययेथ ॥ सांगितलेंनिभ्रांत ॥ पुण्यात्मकपावनजें ॥ १३१ ॥ इति श्रीगुरुचरित्रामृतेनृसिंहसरस्वत्युपाख्याने सिद्धनामधारकसंवादेरुद्राक्षमाहात्म्यंनामत्रयस्त्रिंशत्तमोऽध्यायः ॥ ३३ ॥ ॥ ओंव्यांचीसंख्या ॥ १३१ ॥ ॥ छ ॥

* * *

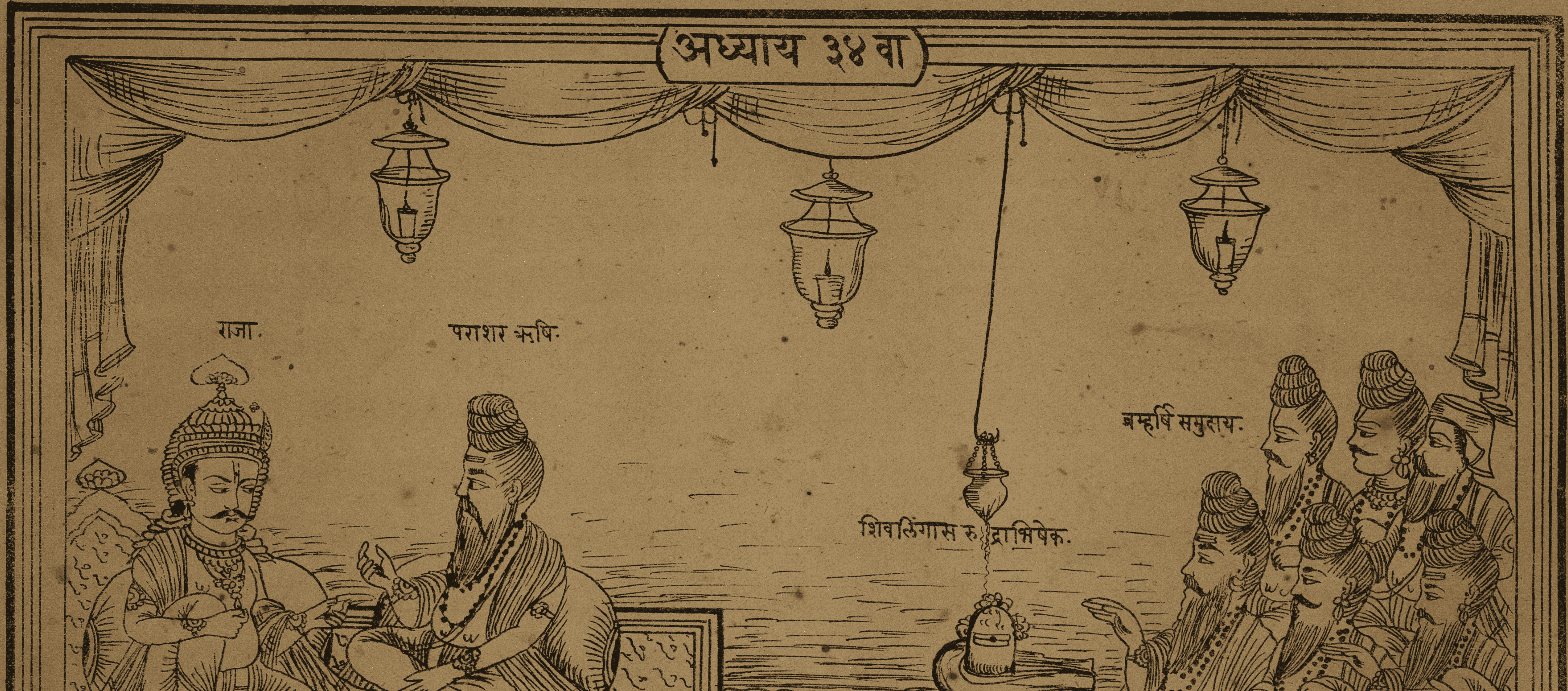
अध्याय ३४ वा
राजा.
पराशर ऋषि:
शिवलिंगास रुद्राभिषेक.
ब्रम्हर्षि समुदाय.

श्रीगणेशायनमः ॥   ॥ श्रीगुरुह्मणतींदंपतीसी ॥ ऐसापराशरऋषी ॥ त्याकाश्मीरराजा
सी ॥ रुद्राक्षमहिमानिरोपी ॥ १ ॥ तयाराजकुमाराचें ॥ विस्तारिलेंसुधावाचें ॥ सांगीतलें
पूर्वजन्माचें ॥ चरित्रसर्व ॥ २ ॥ संतोषोनितोराजा ॥ लागलाऋषींच्याचरणांबुजा ॥ कर
जोडोनियांवोजा ॥ विनवीतसेपरियेसा ॥ ३ ॥ राजाह्मणेऋषीश्वरासी ॥ स्वामीनिरोपिलें
आह्मांसी ॥ पुण्यघडलेंअपारतयांसी ॥ रुद्राक्षधारणेंकरोनियां ॥ ४ ॥ पूर्वजन्मींतयांसी
॥ रुद्राक्षबांधिलेअहर्निशीं ॥ त्यापुण्येंगतीऐसी ॥ प्राप्तझालीस्वामीयां ॥ ५ ॥ ज्ञानवंतआ
तांजाण ॥ करितीरुद्राक्षधारण ॥ पुढेंत्यांचेंलक्षण ॥ कवणेपरीवर्ततील ॥ ६ ॥ भूतभविष्य
वर्तमानीं ॥ त्रिकाळज्ञतूंचिज्ञानी ॥ सांगास्वामीविस्तारोनी ॥ माझेनीमंत्रिकुमराचें ॥ ७॥
ऐकोनिरायाचेंवचन ॥ सांगेऋषीविस्तारोन ॥ दोघांपुत्रांचेंलक्षण ॥ ऐकतांअपूर्वअसे ॥८॥
ऋषीह्मणेराजासी ॥ पुत्रभविष्यपुससी ॥ ऐकोनीदुःखपावसी ॥ कवणेपरीवर्ततील ॥ ९ ॥
रावविनवीतयेवेळीं ॥ निरोपावेंसकळी ॥ उपायकरिसीतात्काळीं ॥ दुःखावेगळातूंचिकरिसी
॥ १० ॥ ऐकोनियांऋषेश्वर ॥ सांगताझालाविस्तार ॥ ऐकराजातुझाकुमार ॥ बारावर्षेंआ
युष्यअसे ॥ ११ ॥ तयाबारावर्षांत ॥ राहिलेअसतीदिवससात ॥ आठवेदिवसींयेईलमृ
त्य ॥ तुझ्यापुत्रासीपरियेसा ॥ १२ ॥ ऐकोनिऋषीचेंवचन ॥ राजापडलामूर्छायमान ॥

---

१ रीतीनेचांगुलपणे

करिताझालारुदन ॥ अनेकदुःखकरितसे ॥१३॥ राखेंराखेंतपोबळी ॥ ह्मणोनिलोळेचरणाव
री ॥ करुणाभाकीनानापरी ॥ शरणागतमीतुझा ॥ १४ ॥ नानापरीगहिंवरत ॥ मनींचेच
रणधरित ॥ विनवीतसेस्त्रियांसहित ॥ कैसेंकरावेंह्मणोनियां ॥ १५ ॥ कृपानिधीऋषीश्वरू
॥ सांगताझालाविचारू ॥ शरणरिघावें[1]जगद्गुरू ॥ उमाकांतशिवासी ॥ १६ ॥ मनींचेंभय
सोडूनी ॥ आसावेंआतांशिवस्मरणीं ॥ तोराखेलशूलपाणी ॥ आराधावें[2]तयांतें ॥ १७ ॥
जिंकावयाकाळासी ॥ उपायअसेपरियेसीं ॥ सांगेनतुह्मांविस्तारेसीं ॥ एकचित्तेंअवधा
रा ॥ १८ ॥ स्वर्गमृत्युपाताळासी ॥ देवएकव्योमकेशी ॥ निष्कलंकपरियेसीं ॥ नित्यानंद
स्वरूपदेखा ॥१९॥ ऐसादेवमूर्तिमंत ॥ रजोरूपेंब्रह्मासृजत ॥ सृष्टिक्रमणकारणार्थ ॥ वेदचा
रिनिर्मिले ॥२०॥ तयाचतुर्वेदांसी ॥ दिधलेकींब्रह्मयासी ॥ आत्मतत्वसंग्रहासी ॥ ठेविलींहो
तींउपनिषदें ॥२१॥ भक्तवत्सलसर्वेश्वर ॥ तेणेंदिधलेंवेदसार ॥ रुद्राध्यायसुंदर ॥ दिधलात
याविरिंचीसी ॥ २२ ॥ रुद्राध्यायमहिमान ॥ सांगेनऐकातुह्मींपूर्ण ॥ मनइच्छितकामना ॥
पूर्णकरीसकळिकांची ॥ २३ ॥ परतत्वशिवात्मक ॥ रुद्राध्यायअसेविशेख[3] ॥ ब्रह्मयानेंचतु
र्मुखें ॥ विश्वसृजिलें[4]वेदमतें ॥ २४ ॥ त्याचतुर्मुखींदेखा ॥ वेदचारीसांगेनिका ॥ दक्षिणमु
खेंऐका ॥ यजुर्वेदनिरूपिला ॥ २५ ॥ त्यायजुर्वेदांत ॥ उपनिषदसारख्यात ॥ रुद्राध्या

---

[1] जावें [2] सेवा करावी [3] विशेष [4] उत्पन्न केलें

यनिश्चितार्थ ॥ सांगेब्रह्मामुनिवरांसी ॥ २६ ॥ सकळदेवऋषींसी ॥ मरीचीअत्रीपरियेसीं ॥
आणीकसकळदेवांसी ॥ सांगेब्रह्मातयेवेळीं ॥ २७ ॥ तेंचिऋषीपुढेंदेखा ॥ शिकवीतिपुत्रादि
कां ॥ त्यांचेशिष्यपरंपरींदेखा ॥ आपुल्याशिष्यांशिकविती ॥ २८ ॥ पुढेंत्यांचेपुत्रपौत्रीं ॥ शि
कविलेंऐकापवित्रीं ॥ विस्तारलाजगत्रीं ॥ रुद्राध्यायभूमिवरी ॥ २९ ॥ त्याहुनिनाहींआ
णीकमंत्र ॥ त्वरिततपसाध्यांत ॥ चतुर्विधपुरुषार्थ ॥ लाधेत्वरितपरिसा ॥ ३० ॥ नानापरीचीं
पातकें ॥ केलींअसतीअनेकें ॥ रुद्रजाप्यॆंसम्यकें ॥ भस्महोतीपरियेसा ॥ ३१ ॥ आणीकए
कनवलकेलें ॥ ब्रह्मदेवेंरचिलें ॥ वेदतीर्थजेंभलें ॥ स्नानपानकरावें ॥ ३२ ॥ सुकृतअथवादु
ष्कृत ॥ जेंकेलेंकांहींहित ॥ जैसेंपेरिलेंअसेशेत ॥ तेंचिउगवेपरियेसा ॥ ३३ ॥ त्याणेंकर्मेंप
रिहरती ॥ संसारहोयनिष्कृती ॥ जेजनगुरूसींभजती ॥ तेतरतीभवसागरा ॥ ३४ ॥ सृष्टिधर्म
प्रवृत्तीसी ॥ ब्रह्मेंरचिलेंपरियेसीं ॥ आपुलेवक्ष[1]पृष्ठें[2]सी ॥ धर्माधर्मउपजवी ॥ ३५ ॥ जेधर्मकर्मक
रती ॥ इहपरसौख्यपावती ॥ जेअधर्मेंरहाटती ॥ पापरूपीतेजाणिजे ॥ ३६ ॥ कामक्रोधलोभ
जाण ॥ मदमत्सरअसेपूर्ण ॥ अधर्माचेसुतजाण ॥ इतुकेनरकनायक ॥ ३७ ॥ गुरुतल्पगसुरा
पानीं ॥ कामुकजेपरिपूर्णीं ॥ पुल्कस[3]स्वरूपअंतःकरणीं ॥ तेचिप्रधाननरकाचे ॥ ३८ ॥ क्रोधीपु
त्रवधींदेखा ॥ मातृवधीअसतीजेकां ॥ ब्रह्महत्यादिपातका ॥ कन्याविक्रयीजेजन ॥ ३९ ॥ इतु

---

१ वक्षस्थलापासून धर्म २ पृष्ठभागापासून अधर्म ३ म्लेंछ

केक्रोधापासूनी ॥ निष्पन्नझालेदुःखतरणी ॥ उद्भवलेह्मणोनी ॥ क्रोधसुततयांह्मणती ॥ ४० ॥
देवद्विजसुवर्णदेखा ॥ ब्रह्मस्वघेवोनीनेदीजोकां ॥ सुवर्णतस्करीऐका ॥ लोभपुत्रतयानांव ॥
॥ ४१ ॥ ऐशापातकांसी ॥ यमेंनिरूपिलेंपरियेसीं ॥ तुह्मींजावोनीमृत्युलोकासी ॥ रहाटी
करणेंआपुलेगुणें ॥ ४२ ॥ तुह्मांसवेंभृत्यदेखा ॥ देईनउपपांतका ॥ सकळपाठवावेनरका ॥
जेजनअसतीभूमीवरी ॥ ४३ ॥ यमाचीआज्ञाघेवोनी ॥ आलींपातकेंमेदिनीं ॥ रुद्रजपादेखो
नी ॥ पळोनिगेलींपरियेसा ॥ ४४ ॥ जावोनियांयमाप्रती ॥ महापापेंविनविती ॥ गेलोंहोतोंआ
ह्मीक्षितीं ॥ भयचकितहोउनीआलों ॥ ४५ ॥ जयजयाजीयमराया ॥ आह्मींपावलोंमहाभ
या ॥ किंकरतुमचेह्मणोनियां ॥ प्रख्यातअसेत्रिभुवनीं ॥ ४६ ॥ आह्मींतवआज्ञाधारी ॥ नि
रोपेंगेलोंधरित्रीं ॥ परीपळालोंसत्वरी ॥ रुद्रजपऐकोनी ॥ ४७ ॥ तेथेंउभेंरहावयासी ॥ शक्ति
नाहींआह्मांसी ॥ पाहतांरुद्रजपासी ॥ पोळलोंआह्मींस्वामियां ॥ ४८ ॥ ग्रामीखेटींनदी
तीरीं ॥ वसतातीद्विजनिर्धारीं ॥ देवालयींपुण्यक्षेत्रीं ॥ रुद्रजपकरिताती ॥ ४९ ॥ कवणेप
रीआह्मांगती ॥ जाऊंनशकूंआह्मींक्षितीं ॥ ब्राह्मणरुद्रजपकरिती ॥ तयाग्रामाजाऊंनशकों
॥ ५० ॥ आह्मींजातोंनरापासीं ॥ वर्तवितोंमहापातकासी ॥ होतीनरमहादोषी ॥ तयांमि
तीनसेकीं ॥ ५१ ॥ प्रायश्चित्तसहस्त्रेसीं ॥ जोकांनमिळेपुण्यपुरुषी ॥ परीपुरुषसूक्तेसीं ॥

---

१ भुमिवर २ खेड्यामधें

पुण्यवंतहोतसे ॥ ५२ ॥ एकादेसमर्यींभक्तींसीं ॥ ह्मणतीरुद्राध्यायासी ॥ तोहोतोपुण्याचाराशी ॥ पाहतांत्यासीभयवाटे ॥ ५३ ॥ जोपापीमहाघोर ॥ पुण्यवंतहोतोनर ॥ भूमिवरीकैसासंचार ॥ आह्मांकष्टहोतसे ॥ ५४ ॥ काळकूटमहाविष ॥ रुद्रजाप्यआह्मांदिसे ॥ शक्तिनहोयआह्मांस ॥ भूमिवरीजावया ॥ ५५ ॥ रुद्रजाप्यजाणत्यासी ॥ कोणकरीलदंडासी ॥ आतांसांगाआह्मांसी ॥ कवणठावनिश्चयें ॥ ५६ ॥ इतुकेंबोलतीपातकें ॥ ऐकोनियममाथां[1] तुके ॥ कोपोनिनिघालातवकें ॥ ब्रह्मलोकातयेवेळीं ॥ ५७ ॥ जाऊनियांब्रह्मयापासीं ॥ विनवीयमतयासी ॥ जयजयाजीकमळवासी ॥ सृष्टिकारीचतुर्मुखा ॥ ५८ ॥ आह्मींतवशरणागत ॥ तवआज्ञेंकार्यकरित ॥ पापीनरांतेंआणित ॥ नरकालयाकारणें ॥ ५९ ॥ महापातकीनरांसी ॥ आणूंपाठवितोंभृत्यांसी ॥ पातकीहोयपुण्यराशी ॥ रुद्रजपकरूनियां ॥ ६० ॥ समस्तजातीस्वर्गांसी ॥ पातकीरुद्रजाप्यैंक्षणमात्रेंसीं ॥ वर्तुळं[2]केलेंआह्मांसी ॥ यमलोकओसपडला ॥ ६१ ॥ नरकशून्यझालेसकळ ॥ यमराज्यनिष्फळ ॥ सकळांसुखअपार ॥ उत्पत्तिराहिलीस्वामियां ॥ ६२ ॥ यातेंउपायकरावयासी ॥ देवातूंसमर्थहोसी ॥ राखेंराखेंआह्मांसी ॥ राज्यगेलेंस्वामियां ॥ ६३ ॥ तुह्मींजावोनीमनुष्यांसी ॥ स्वामित्वदिधलेंभरवसीं ॥ रुद्राध्यायनिधानेंसीं ॥ कास[3]यासाधनदिधलेंत ॥ ६४ ॥ याकारणेंमनुष्य ॥ लोकींनाहींपाप

---

१ मस्तक डोलवी २ अमुचेवाटोळे केलें ३ कशाला

लेश ॥ रुद्रजपेंविशेष ॥ पातकातेंजाळितीअनेक ॥ ६५ ॥ येणेंपरीयमदेखा ॥ विनविता
झालाचतुर्मुखा ॥ प्रत्युत्तरदेतसेऐका ॥ ब्रह्मदेवयमासी ॥ ६६ ॥ अभक्तीनेंदुर्मदेंसीं ॥ रुद्र
जपकरणारासी ॥ अज्ञानीलोकतामसी ॥ उभ्यानींनिजूनींपढतीनर ॥ ६७ ॥ त्यांतेंअधि
कपापेंघडती ॥ तेदंडावेतुवांवारिती ॥ जेकांभावार्थेंपढती ॥ तेवांसर्वदावर्जावे ॥ ६७ ॥ बांधू
नकातुह्मींऐका ॥ सांगावेंऐसेंपातका ॥ रुद्रजपेंपुण्यविशेखा ॥ जेजनपढतीभक्तीसीं ॥ ६९ ॥
पूर्वजन्मींपापेंकरिती ॥ अल्पायुषीहोऊनिउपजती ॥ त्यापापांचीहोयनिष्कृती ॥ रुद्रजपेंक
रूनियां ॥ ७० ॥ तैसेंअल्पायुषीनरें ॥ रुद्रजपकरितांबरें ॥ पापेंजातीनिर्धारें ॥ दीर्घायुहो
यतोदेखा ॥ ७१ ॥ तेजवर्चस्व[1]संपत्ती ॥ बुद्धीआणीकसुधृती[2] ॥ आयुरारोग्यज्ञानसंपत्ती ॥
रुद्रजपेंवर्धतसे ॥ ७२ ॥ रुद्रजपमंत्रेंसीं ॥ स्नानकरवीईश्वरासी ॥ तेंउदकभक्तीसीं ॥ जे
जनकरितीस्नानपान ॥ ७३ ॥ त्यांतेंमृत्युभयनाहीं ॥ आणीकएकनवलपाहीं ॥ रुद्रजपें
पुण्यदेही ॥ चिरंजीवफळअसे ॥ ७४ ॥ अतिरुद्रजपोनिउदकासीं ॥ स्नानघालितांन
रांसी ॥ भीतसेमृत्युत्यांसी ॥ तेहीतरतीभवार्णवीं ॥ ७५ ॥ शतरुद्रअभिषेकासी ॥ पू
जाकरितीरुद्रासी ॥ तेजनहोतीशतायुषी ॥ पापनिर्मुक्तपरियेसा ॥ ७६ ॥ ऐसेंजाणूनि
मानसीं ॥ सांगआपुलेदूतांसी ॥ रुद्रजपतांविप्रांसी ॥ बांधूंनकोह्मणेब्रह्मा ॥ ७७ ॥ ऐकूनिब्र

---

[1] बळ [2] अतिधैर्य

ह्मयाचेंवचन ॥ यमपावलास्वस्थान ॥ ह्मणोनिपराशरेंजाण ॥ निरोपिलेंरायासी ॥ ७८ ॥ तरीतुझ्याकुमारासी ॥ उपायसांगेनपरियेसीं ॥ दहासहस्त्ररुद्रेसीं ॥ स्नपनकरींशिवातें ॥ ॥ ७९ ॥ दहासहस्त्रवर्षांवरी ॥ तवपुत्रराज्यकरी ॥ इंद्रासमानधुरंधरी ॥ कीर्तिवंतअपार ॥ ॥ ८० ॥ त्याचेराज्यश्रियेसी ॥ अपायनसेनिश्चयेंसीं ॥ अकंटकनिर्दोषी ॥ राज्यकरीलतुझासुत ॥ ८१ ॥ बोलवावेंशतविप्रांसी ॥ जेकांविद्वज्जनपरियेसीं ॥ लावावेज्ञानीअनुष्ठानासीं ॥ तात्काळतुवांरुद्राच्या ॥ ८२ ॥ ऐशाविप्रांकरींदेखा ॥ शिवासींकरींअभिषेका ॥ आयुष्यवर्धेलकुमारका ॥ सद्यःश्रेय[1]होईल ॥ ८३ ॥ येणेंपरीरायासी ॥ सांगेपराशरऋषी ॥ रायेंमहाआनंदेंसीं ॥ आयुष्यवर्धनाआरंभकेला ॥ ८४ ॥ ऐसाऋषीपराशर ॥ उपदेशितांचिद्विजवर ॥ बोलावोनियांसर्वसंभार[2] ॥ पुरवीतसेब्राह्मणांसी ॥ ८५ ॥ शतसंख्याककलशांसी ॥ विधिपूर्वकशिवासी ॥ पुण्यवृक्षतळेसीं ॥ अभिषेककरवीतसे ॥ ८६ ॥ त्याचियापूर्णजळेसीं ॥ स्नानकरवीपुत्रासी ॥ सप्तदिनयेणेंविधीसीं ॥ आराधिलाईश्वर ॥ ८७ ॥ अवघेझालेदिनसात ॥ बाळपडिलानिचेष्टित ॥ पराशरेंयेऊनित्वरित ॥ उदकेसींसिंचिलें ॥ ॥ ८८ ॥ तयेवेळींअवचिता[3] ॥ शिवझालारक्षिता ॥ सर्वेचिदिसेप्रत्यक्षता ॥ दंडहस्तमहापुरुष ॥ ८९ ॥ ऐसेंपरमअद्भुत ॥ आलेजेकांयमदूत ॥ रुद्रतेजेंदेखत ॥ विप्रांप्रणतीते[4] ॥

---

[1] तत्काल आयुष्यवृद्धिपूर्वक कल्याण [2] साभग्री [3] अकस्मात [4] नमस्कार करिती

॥ ९० ॥ वज्रदंष्ट्रभयचकित ॥ आलेहोतेयमदूत ॥ समस्तद्विजवररुद्रपढत ॥ मंत्रघोषपढ
ताती ॥ ९१ ॥ मंत्राक्षतातेअवसरीं ॥ घातलियाकुमारावरीं ॥ दूतपाहतीराहूनिदूरी ॥
जवळयेऊंनशकती ॥ ९२ ॥ हातींमहापाशधरिती ॥ कुमारावरीटाकूंयेती ॥ शिवदूतदंडह
स्तीं ॥ मारूंआलेयमदूतां ॥ ९३ ॥ भयेंचकितयमदूत ॥ पळोनिगेलेत्वरित ॥ पाठींलागले
शिवदूत ॥ मारीतनेलेंपरियेसा ॥ ९४ ॥ येणेंपरीद्विजवर ॥ तेणेंरक्षिलाराजकुमार ॥ आशि
र्वादबळथोर ॥ देतीतेव्हांवेदेंसीं ॥ ९५ ॥ तोंतात्काळराजपुत्र ॥ सावधझालासत्वर ॥ राजया
सीआनंदथोर ॥ समारंभकरीतसे ॥ ९६ ॥ पूजाकरोनीद्विजांसी ॥ देताझालाभोजनासी ॥
देवोनियांतांबूलासी ॥ संतोषविलेद्विजवर ॥ ९७ ॥ संतोषोनीमहाराजा ॥ सभारचीतसेमहा
वोजा ॥ बैसवोनीसमस्तांद्विजा ॥ महाऋषीतेंसिंहासनीं ॥ ९८ ॥ राजाआपुलेस्त्रियेसहित ॥
घालिताझालादंडवत ॥ येवोनियांबैसलासभेंत ॥ आनंदितमानसीं ॥ ९९ ॥ त्यासमयींब्रह्म
सुतं[2] ॥ नारदआलाअकस्मात ॥ राजाधांवोनिचरणधरीत ॥ सिंहासनींबैसवी ॥ १०० ॥ पू
जाकरोनिउपचारीं ॥ तयासींराजाविनंतीकरी ॥ ह्मणेस्वामियांनिर्धारीं ॥ कोठोनियेणेंझा
लेंपैं ॥ १ ॥ राजाह्मणेदेवऋषी ॥ हिंडतांतुह्मींत्रिभुवनासीं ॥ कायवर्तलेंविशेषीं ॥ आह्मां
लागींनिरोपिजे ॥ २ ॥ नारदह्मणेरायासी ॥ गेलोंहोतोंकैलासासी ॥ येतांदेखिलेंमार्गा

---

१ रितिनें २ नारद

सीं ॥ अपूर्वझालेंपरियेसा ॥ ३ ॥ महामृत्युदूतांसहित ॥ न्यावयाआलातवसुत ॥ सवेंचि येऊनीशिवदूत ॥ तयालागींपराभविलें ॥ ४ ॥ यमदूतपळोनिजाती ॥ यमापुढेंसर्वसांगती ॥ आह्मांमारिलेंशिवदूतीं ॥ कैसेंकरावेंक्षितींत ॥ ५ ॥ यमकोपोनिनिघाला ॥ वीरभद्रापासींगेला ॥ ह्मणेदूतांकांमारिंदिला ॥ निरपराधेंस्वामियां ॥ ६ ॥ निजकर्मानुबंधेसीं ॥ राजपुत्रगतायुषी ॥ त्यातेंआणितांदूतांसी ॥ कासया[१]शिवदूतींमारिलें ॥ ७ ॥ वीरभद्रअतिक्रोधी ॥ ह्मणेझालारुद्रविधी ॥ दहासहस्त्रवर्षैंअवधी ॥ आयुष्यअसेराजपुत्रा ॥ ८ ॥ नविचारितांचित्रगुप्ता ॥ वायांपाठविलेंदूतां ॥ वोखटें[२]केलेंशिवदूतां ॥ जिवेंसोडिलेंह्मणोनी ॥ ९ ॥ बोलावोनिचित्रगुप्ता ॥ आयुष्यविचारीनत्वरिता ॥ ह्मणोनिपाठवीदूता ॥ चित्रगुप्तपाचारिला ॥ १० ॥ पुसतातीचित्रगुप्तासी ॥ काढोनिपाहेपत्रासी ॥ बारावर्षैंआयुष्यपरियेसीं ॥ गंडांतरअसेएक ॥ ११ ॥ तेथेंचिलिहिलेंहोतेंआणिक ॥ दाहासहस्त्रवर्षैंलेख ॥ पाहोनियमसाशंकित ॥ ह्मणेअपराधआमुचा ॥ १२ ॥ वीरभद्रातेंवंदुन ॥ यमगेलातेथोन ॥ आह्मींआलों पाहून ॥ ह्मणोनिनारदसांगत ॥ १३ ॥ रुद्रजपेंपुण्यकारितां ॥ आयुष्यवर्धलेंतवसुता ॥ मृत्युजिंकिलातत्वतां ॥ पराशरगुरुकृपें ॥ १४ ॥ ऐसेंनारदसांगोन ॥ निघोनिगेलातेथोन ॥ पराशरेंतेव्हांजाण ॥ निरोपघेतलारायाचा ॥ १५ ॥ सकळगेलेद्विजवर ॥ राजाहर्षैंनिर्भर ॥

---

[१] कशाकरितां [२] वाईट

राज्यभोगिलेंधुरंधर ॥ पुत्रपौत्रींमहीवरी ॥ १६ ॥ ऐसारुद्राध्यायमहिमा ॥ पूजाकरावींगु
रुब्रह्मा ॥ भिणेंनलगेकाळयमा ॥ श्रीगुरूह्मणतीदंपतीसी ॥ १७ ॥ सिद्धह्मणेनामधारका
सी ॥ ऐसीकथाविस्तारेसीं ॥ श्रीगुरूसांगेदंपतीसी ॥ प्रेमभावेंकरोनियां ॥ १८ ॥ याकार
णेंश्रीगुरूसी ॥ प्रीतीथोररुद्राध्यायासी ॥ पूजाकरावीभक्तीसीं ॥ रुद्राध्यायेंकरोनियां ॥
॥ १९ ॥ ह्मणेसरस्वतीगंगाधर ॥ सांगेगुरुचरित्रविस्तार ॥ ऐकतांतरेभवसागर ॥ लाधे
चारीपुरुषार्थ ॥ २० ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रपरमकथाकल्पतरौश्रीनृसिंहसरस्वत्युपाख्यानेसि
द्धनामधारकसंवादेरुद्राध्यायमहिमावर्णनंनामचतुस्त्रिंशोऽध्यायः ॥ ३४ ॥ ॥ श्रीगुरुदत्ता
त्रेयार्पणमस्तु ॥ ॥ ओंव्यांची संख्या ॥ १२० ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

अध्याय ३५ वा.

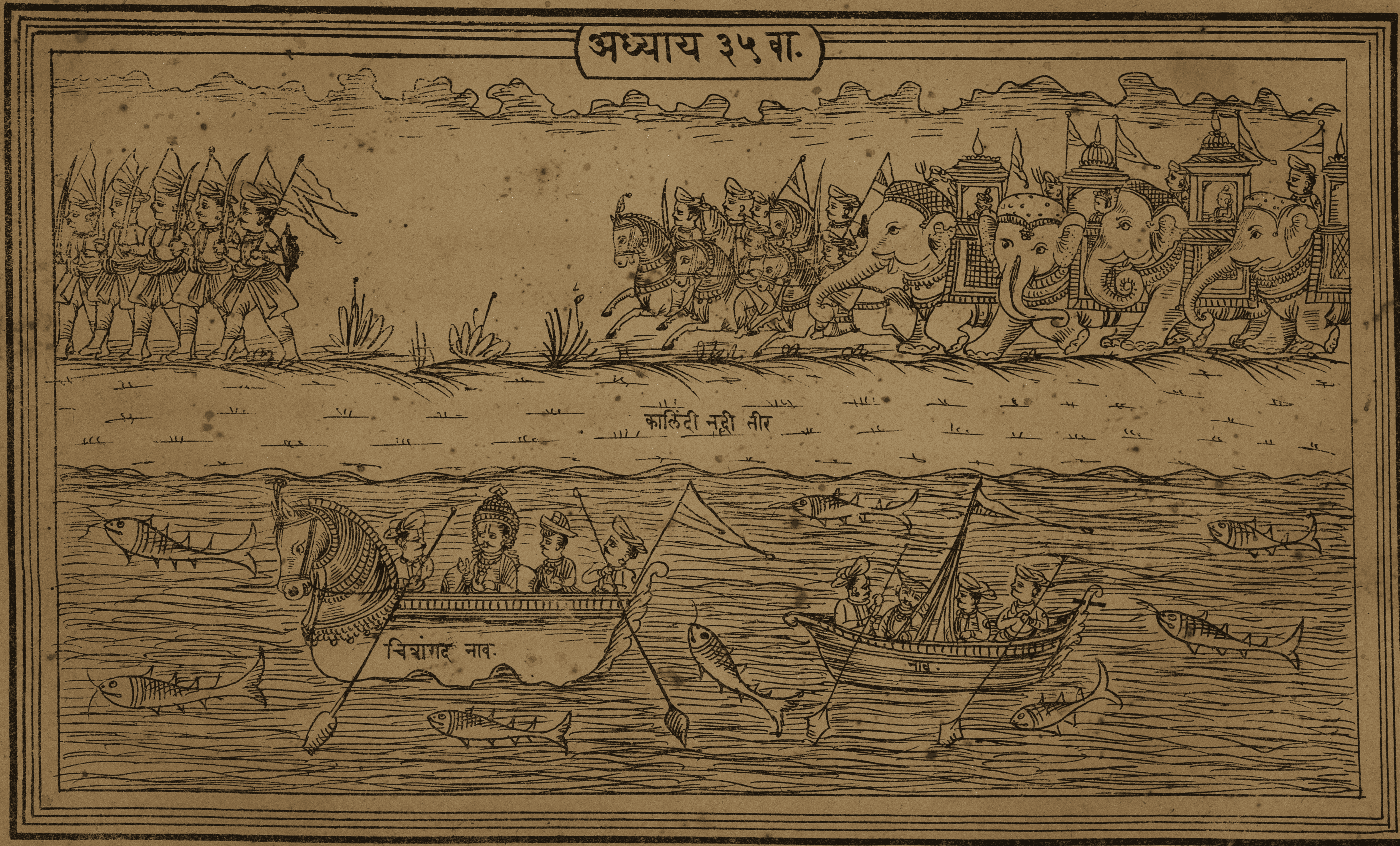
कालिंदी नदी तीर
चित्रांगद नाव.
नाव.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ नामधारकसिद्धासीं ॥ विनवीतसेपरियेसी ॥ रुद्राध्यायविस्तारे
सीं ॥ दंपतीसीसांगीतला ॥ १ ॥ पुढेंकायवर्तलें ॥ विस्तारोनीसांगवहिलें ॥ मनमाझेंवेध
लें ॥ गुरुचरित्रऐकावया ॥ २ ॥ सिद्धह्मणेऐकताता ॥ अपूर्वअसेपुढेंकथा ॥ तेचिजाणप
तिव्रता ॥ श्रीगुरूतेंविनवीत ॥ ३ ॥ करजोडोनीगुरूसी ॥ विनवीतसेपरियेसीं ॥ आह्मां
गतीपुढेंकैसी ॥ चरणस्मरणेंसनातन ॥ ४ ॥ याकारणेंआपणांसी ॥ एखादामंत्रउपदेशीं ॥
जयाचेनियोगेंजीवासी ॥ सुखहोयनिरंतर ॥ ५ ॥ श्रीगुरुह्मणतीतियेसी ॥ स्त्रियांसकाय
उपदेशीं ॥ पतिभक्तीविणेंत्यांसी ॥ उपदेशासीदेऊंनये ॥ ६ ॥ देतांउपदेशस्त्रियांसी ॥ वि
घ्नअसेमंत्रासी ॥ पूर्वींशुक्राचार्यासी ॥ झालेंअसेपरियेसा ॥ ७ ॥ ऐसेंऐकतांगुरुवचन ॥
विनवीतसेकरजोडून ॥ स्त्रियाकेवींमंत्रहीन ॥ शुक्राचार्याकैसेंझालें ॥ ८ ॥ हेंविस्तारोनि
आह्मांसी ॥ सांगास्वमीकृपेसीं ॥ ह्मणोनिलागलीचरणासीं ॥ करुणावचनेंकरोनियां ॥
॥ ९ ॥ श्रीगुरुसांगतातियेसी ॥ पूर्वकथाआहेऐशी ॥ युद्धदेवदैत्यांसी ॥ सदैवहोयनिर्धारीं
॥ १० ॥ दैत्यसैन्यपडेरणीं ॥ शुक्रजपेसंजीवनी ॥ सकळसैन्यउठवूनी ॥ पुनरपियुद्धापा
ठवीत ॥ ११ ॥ इंद्रवज्रेंअसुरमारी ॥ शुक्रतयांजीवंतकरी ॥ सर्वेचियुद्धतांतडीनिर्धारीं ॥
करीतअसतीअसुर ॥ १२ ॥ ऐसेंहोतांएकेदिवसीं ॥ इंद्रगेलाकैलासासी ॥ सांगेतीस्थिती
शिवासी ॥ शुक्राचार्याचीमंत्रकरणी ॥ १३ ॥ कोपोनियांईश्वर ॥ नंदीससांगेउत्तर ॥ तुं

वांजावोनिसत्वर ॥ शुक्राचार्यांधरोनिआणीं ॥ १४ ॥ स्वामीचेंवचनऐकोनी ॥ नंदींगेला
त्वरेंकरुनी ॥ होताशुक्रतपोध्यानीं ॥ मुखींधरिलानंदीनें ॥ १५ ॥ नंदीनेतशिवापासीं ॥
आकांतवर्तलादैत्यांसी ॥ ईश्वरेंप्राशिलेंशुक्रासी ॥ अगस्तीसिंधूचियापरी ॥ १६ ॥ ऐ
साकित्येकादिवसांवरी ॥ शुक्रहोताशिवाचेउदरीं ॥ निघूनिगेलामूत्रद्वारीं ॥ विसरपडला
शिवासी ॥ १७ ॥ पूर्वीहोतेंशुक्रनांव ॥ ईश्वरउदरींझालाउद्भव ॥ नांवपावलाभार्गव ॥ पुनः
संजीवनीजपेतो ॥ १८ ॥ इंद्रमनींविचारी ॥ पुरोहितासीपाचारी ॥ कैसाशुक्रजीवंतकरी
॥ पुनःदैत्यजनांसी ॥ १९ ॥ त्यासीविघ्नकरावेंएक ॥ तूंपूरोहितविवेक ॥ बुद्धिविचारींअनेक
॥ बृहस्पतीगुरुराया ॥ २० ॥ पाहेंपांदैत्यांचेंदैवकैसें ॥ शुक्रासारिखागुरुविशेषें ॥ देतोजी
वासीभरंवसें ॥ दैत्ययेतीयुद्धासी ॥ २१ ॥ तैसातूंनव्हेसआह्मांसी ॥ तरींबुद्धिविचारीपरि
येसीं ॥ देवगुरुतूंह्मणविसी ॥ बुद्धिकरींशीघ्रआतां ॥ २२ ॥ तूंपूज्यसकळदेवांसी ॥ आह्मां
लागींकृपाकरिसी ॥ शुक्राचार्यकायविशेषीं ॥ तवसमाननसेची ॥ २३ ॥ ऐसेंनानापरीदेखा
॥ इंद्रअमरांचानायक ॥ पूजाकरीउपचारिक ॥ बृहस्पतीसंतोषला ॥ २४ ॥ गुरुह्मणेइंद्रा
सी ॥ ऐकतूंउपायासी ॥ षट्कर्णींहोतांशुक्रमंत्रासी ॥ सामर्थ्यराहीलशुक्राचें ॥ २५ ॥ एक
पाठवावाशुक्रापासीं ॥ विद्यार्थीकरूनित्वरेंसीं ॥ मंत्रशिकवीलपरियेसीं ॥ तेणेंकार्यसाधेल
॥ २६ ॥ ममपुत्रकचअसे ॥ त्यातेंपाठवूनिविद्याभ्यासें ॥ निर्धारकेलापरियेसें ॥ याचीपरीं

अवधारा ॥ २७ ॥ कचातेंआणूनिबुद्धियुक्ती ॥ सांगतसेबृहस्पती ॥ तुवांजावेंशुक्राप्रती ॥
विद्यार्थीरूपधरोनीं ॥ २८ ॥ आमुचीनिंदातेथेंकरीं ॥ मनोभावेंसेवाकरीं ॥ संजीवनीविद्या
सत्वरीं ॥ मंत्रशिकेंपुत्रराया ॥ २९ ॥ इंद्रादिकदेवतांचा ॥ निरोपघेतपितयाचा ॥ शुक्राप्र
तींगेलाकचा ॥ विद्यार्थीरूपधरोनी ॥३०॥ नमनकेलेंसाष्टांगीं ॥ उभाराहिलाप्रसंगीं ॥ शुक्र
पुसेलगबगीं ॥ कवणकोठूनिआलासी ॥ ३१ ॥ बोलेआपणद्विजकुमार ॥ तवकीर्तीऐकिली
थोर ॥ विद्याभ्यासासीसत्वर ॥ तवसेवेसीपातलों ॥ ३२ ॥ सेवकहोईनतुझेचरणीं ॥ आ
लोंइच्छेसीधरूनी ॥ तूंभक्तवत्सलशिरोमणी ॥ अनाथाचाप्रतिपालक ॥ ३३ ॥ बोलोनिऐ
सेंकचवचन ॥ विनवीतसेकरजोडून ॥ शुक्रकन्याजवळीयेऊन ॥ पितयालागींविनवीत ॥
॥ ३४ ॥ पित्यासीह्मणेदेवयानी ॥ विप्रदिसेउत्तमवर्णी ॥ यातेंतुह्मींशिष्यकरूनी ॥ विद्या
भ्यासायोग्यअसे ॥ ३५ ॥ कचसुंदरसुलक्षण ॥ जैसादिसेकींमदन ॥ देवयानीकरीचिंतन
॥ ऐसापतीमजव्हावा ॥ ३६ ॥ ऐसीवांछाधरूनी ॥ पितयातेंविनवूनी ॥ त्यासघेतलाठेवू
नी ॥ शुक्राचार्यविद्यासांगे ॥ ३७ ॥ ऐसाविद्याभ्यासकरीत ॥ दैत्यकुळींराहिलानिश्चित
॥ देवगुणोवळखूनिदैत्य ॥ कापट्यवेषह्मणतीतया ॥ ३८ ॥ शिकूनियांविद्येसी ॥ मगजा
ऊनशिकवीलदेवांसी ॥ अपयशयेईलआह्मांसी ॥ तेणेंमनींचिंतावले ॥ ३९ ॥ काळक्रमितां
एकेदिवसीं ॥ कचपाठविलासमिधांसी ॥ दैत्यगेलेसाह्यासी ॥ तयाकचाचेअवधारा ॥४०॥

रानींजातांकचासी ॥ दैत्यमारितीत्वरेसीं ॥ समिधाघेवोनीघरासी ॥ दत्यआपणयेतेझाले ॥
॥ ४१ ॥ शुक्राचार्याचीकन्या ॥ पितयासीपरममान्या ॥ पितयासीविनवीधन्या ॥ कचकै
सानाहींआला ॥ ४२ ॥ कचआलियावांचोनी ॥ भोजननकरीदेवयानी ॥ ऐसेंएकतांनिर्वा
णी ॥ शुक्राचार्यचिंतावला ॥ ४३ ॥ ज्ञानीपाहेमानसीं ॥ मृत्युझालातयासी ॥ मंत्रजपूनि
संजीवनीसी ॥ त्वरितघरींआणिला ॥ ४४ ॥ आणीकभरतांदिवस ॥ दैत्यकरितीअतिद्वेष
॥ गेलाहोतावनास ॥ पुनःतयासीवधियेलें ॥ ४५ ॥ कापूनियांतयासी ॥ चूर्णकरितीवेगेंसीं
॥ दाहींदिशाटाकूनिअस्थींसी ॥ गृहाप्रतीयेतेझाले ॥ ४६ ॥ दिवसगेलाअस्तमानीं ॥ पुस
तसेदेवयानी ॥ कचनदिसेनयनीं ॥ पितयातेंविनवीत ॥ ४७ ॥ कचमाझाप्राणसखा ॥ न
आणितांखाईनविखा ॥ दावींमजतयाचेमुखा ॥ ह्मणोनिप्रलापकरितसे ॥ ४८ ॥ कन्येवरी
ममत्वबहूत ॥ तेणेंशुक्रज्ञानेंपाहत ॥ छिन्नभिन्नकेलेंह्मणत ॥ मंत्रजपलासंजीवनी ॥ ४९ ॥
धन्यमंत्राचेंसामर्थ्य ॥ कचआलाधांवत ॥ देवयानीसंतोषत ॥ पितयानेंआलिंगिली ॥ ५० ॥
दैत्यमनींविचारकरिती ॥ काहींकेल्यानमरेनिश्चिती ॥ गुरुकन्येसीयाचीप्रीती ॥ ह्मणूनिगु
रुवांचवी ॥५१॥ आतांविचारकरूंयासी ॥ उदईकयेईलएकादशी ॥ मारूनीमिळवूंपानेसीं ॥
गुरुमुखींपाजावें ॥५२॥ ऐशीबुद्धिकरोनी ॥ आलीएकादशीदिनी ॥ कचातेंबाहेरीनेवोनी ॥
दैत्येंमारिला ॥ ५३ ॥ प्राशनकरवितीगुरूसी ॥ मिळवूंनियांमद्यरसासीं ॥ स्निग्धमिळवूनि

बहुवशी ॥ दैत्यगुरूसीदेतेझाले ॥ ५४ ॥ मागुतीपुसेदेवयानी ॥ पितयातेंविनवूनि ॥ कचा
सीआणींह्मणोनी ॥ रुदनकरीआक्रोशें ॥ ५५ ॥ शुक्रपाहतसेज्ञानीं ॥ नदिसेकचात्रिभुवनीं
॥ खेदकरीतसेमनीं ॥ कन्यालोभेंकरोनियां ॥ ५६ ॥ विचारकरितांप्रसंगीं ॥ दिसूंलागला
आपुलेअंगीं ॥ संदेहपडलाशुक्रालागीं ॥ कैसेंकरावेंह्मणोनी ॥ ५७ ॥ कन्येसीह्मणेशुक्रंदे
खा ॥ कचनयेआतांऐका ॥ माझेउदरींअसेनिका ॥ कैसाकाढूंतयासी ॥ ५८ ॥ यासीकाढि
तांआपणासी ॥ मृत्युहोईलपरियेसीं ॥ कायअभिलाषअसेयासी ॥ ह्मणोनिकन्येसीपुस
तसे ॥ ५९ ॥ पितयाविनवीदेवयानी ॥ अभिलाषहोतामाझेमनीं ॥ भार्यायाचीहोऊनी ॥
दोघेंराहूंतुजपासीं ॥ ६० ॥ हाचिव्हावामाझापती ॥ ऐसेंसंकल्पिलेंचित्तीं ॥ नउठेजरीपुढ
ती ॥ तरींप्राणत्यागीन ॥ ६१ ॥ संदेहवाटलाशुक्रासी ॥ बोधिताझालाकन्येसी ॥ त्यासउठवि
तांआपणासी ॥ मृत्युहोईलअवधारीं ॥ ६२ ॥ कन्याह्मणेपितयासी ॥ सकळांतूंवांचविसी ॥
आपुलाप्राणजाईलह्मणसी ॥ हेंआश्चर्यवाटतसे ॥ ६३ ॥ शुक्रह्मणेदेवयानी ॥ मंत्रअसेसं
जीवनी ॥ मजवांचोनीनेणेकोणी ॥ मातेंकोणउठवील ॥ ६४ ॥ मंत्रसांगोंनयेकोणा ॥ षट्
कर्णींहोतांजाईलगुणा ॥ कचाकरितांमाझाप्राण ॥ जाईलदेखाअवधारीं ॥ ६५ ॥ नऐकेक
न्यादेवयानी ॥ चरणींपडलीयेउनी ॥ विनवीतसेकरजोडोनी ॥ मंत्रआपणातेंशिकवावा ॥
॥ ६६ ॥ कचासीतूंसजीवकरीं ॥ तुजयेईलमृत्युजरीं ॥ मीमंत्रजपोनिनिर्धारीं ॥ सजीवकरीन

तुजलागीं ॥ ६७ ॥ शुक्रह्मणेकन्येसी ॥ मंत्रसांगूनयेस्त्रियांसी ॥ दोषअसतीपरियेसीं ॥ वेद
शास्त्रींअसंख्य ॥ ६८ ॥ स्त्रियांसीमंत्रपतिभक्ती ॥ मंत्रकासयापाहिजेती ॥ सांगतांदोषआह्मां
घडती ॥ मंत्रसामर्थ्यजाईल ॥ ६९ ॥ पितयासीह्मणेदेवयानी ॥ सुखेंअसामंत्रजपोनी ॥ प्राण
जातोह्मणोनी ॥ मूर्च्छागतपडलीते ॥ ७० ॥ शुक्राचीकन्येवरीप्रीती ॥ सावधकेलीत्वरितगती
॥ कचउठवितोंह्मणती ॥ सांगमंत्रातिजलागीं ॥ ७१ ॥ आपुल्यापोटींकचहोता ॥ तेणेंमंत्रऐकि
लातत्वता ॥ संतोषझालात्याच्याचित्ता ॥ कार्यसाधलेंह्मणोनी ॥ ७२ ॥ तीनवेळांमंत्रजपतां ॥
कचेंपाठकेलातत्वतां ॥ षट्कर्णीमंत्रहोतां ॥ जपिलाकन्येचेनिमित्तें ॥ ७३ ॥ शुक्राचेपोटांतुनी
॥ कचनिघालापोटफाडुनी ॥ मंत्रजपेतीदेवयानी ॥ पितयातेंउठवीलें ॥ ७४ ॥ शुक्राचार्या
तेंनमूनी ॥ कचविनवीकरजोडुनी ॥ मातेंदैत्यमारितीह्मणोनी ॥ निरोपद्यावामजलागीं
॥ ७५ ॥ स्वामीचेनीविद्याशिकलों ॥ देवकार्यार्थसंतोषलों ॥ तवकृपेनेंतरलों ॥ ह्मणूनिचर
णींलागला ॥ ७६ ॥ शुक्राचार्येंहर्षोनी ॥ निरोपदिधलात्यालागोनी ॥ पदरधरीदेवयानी
॥ पतिव्हावेंह्मणूनियां ॥ ७७ ॥ तूतेंमारिलेंतीनवेळीं ॥ मींवांचविलेंत्याकाळीं ॥ विद्याशिक
लासीपित्याजवळी ॥ तरीमजलावरावें ॥ ७८ ॥ कचह्मणेऐकबाळे ॥ गुरुकन्याभगिनीबो
ले ॥ तुवांआह्मांवांचविलें ॥ माताहोसीनिर्धारीं ॥ ७९ ॥ वरितांदोषआपणासी ॥ दूषणठे
वितीलसर्वऋषी ॥ भगिनीतूंआमुचीहोसी ॥ कैसीवरूंह्मणेतो ॥ ८० ॥ देवयानीकोपोनी ॥

शापदिधलातेक्षणीं ॥ वृथाविद्याहोईलमनीं ॥ ज्ञाणकपटीतूंखरा ॥ ८१ ॥ माझीअंतरींचीआ
शा ॥ वृथाकेलीदुराशा ॥ विद्यानिष्फळपरियेसा ॥ ह्मणूनिशापदिधला ॥ ८२ ॥ कचह्मणेति
येसी ॥ वृथाशापिलेंआह्मांसी ॥ पुरुषवरोलतुजशीं ॥ ब्रह्मकुळाव्यतिरिक्त ॥ ८३ ॥ तवपिताब्र
ह्मज्ञानी ॥ जाणेमृतसंजीवनी ॥ तुजशिकविलेंह्मणोनी ॥ पुढेंमंत्रनचाले ॥ ८४ ॥ ऐसाशापदेंउ
नी ॥ कचगेलानिघूनी ॥ संतोषझालाइंद्रभुवनीं ॥ दैत्यनाशपावलेकीं ॥ ८५ ॥ शुक्राचासंजी
वनीमंत्र ॥ कामनीयझालेंपरतंत्र ॥ स्त्रियांसीनसांगावामंत्र ॥ याचिकारणेंगुरुह्मणती ॥
॥ ८६ ॥ स्त्रियांलागींपतिसेवा ॥ याचिकारणेंमंत्रकदांनद्यावा ॥ व्रतोपवासकरावा ॥ पुरुष
निरोपेंपरियेसा ॥ ८७ ॥ सावित्रीविनवीश्रीगुरूसी ॥ व्रतआचरलेंबहुवशीं ॥ तुझेंवाक्येंआ
ह्मांसी ॥ व्रतएखादेंनिरोपावें ॥ ८८ ॥ तूंचिदेवाविश्वेश ॥ तुजवांचूनिनेणूंआणिकास ॥ व्रततू
चिआह्मांस ॥ व्रतकरूंचरणसेवा ॥ ८९ ॥ भक्तिराहेतवचरणीं ॥ ऐसेंनिरोपींमजलागुनी ॥ ह्म
णूनिलागलीचरणीं ॥ कृपेलागींसद्गुरूचे ॥ ९० ॥ गुरुह्मणतीतियेसी ॥ सांगेनव्रतपरियेसीं ॥
स्थिरहोवोनीमानसीं ॥ राज्यपावेतवपती ॥ ९१ ॥ दंपत्यविनवीश्रीगुरूसी ॥ वाक्यकारण
आह्मांसी ॥ जैसातूंनिरोपदेशी ॥ तेणेंरीतीराहटूं ॥ ९२ ॥ जोगुरुवाक्यनकरी ॥ तोपडेरौरव
घोरीं ॥ तुझींवाक्येंआह्मांशिरीं ॥ ह्मणूनिचरणींलागलीं ॥ ९३ ॥ भक्तवत्सलश्रीगुरुनांथ ॥
सांगताझालानिश्चयपंथ ॥ विस्तारोनीसमर्थ ॥ व्रततिसीसांगतसे ॥ ९४ ॥ सिद्धह्मणेनामधा

रका ॥ श्रीगुरुह्मणतीकौतुका ॥ ऐकतातीदंपतीनिका ॥ अतिप्रीतीकरोनियां ॥ ९५ ॥ श्रीगुरु
ह्मणतीतयांसी ॥ सांगेनव्रतइतिहासासी ॥ ऋषिपुसतीसूतासी ॥ व्रतबरवेंनिरोपावें ॥ ९६ ॥
सूतह्मणेऋषीश्वरांसी ॥ व्रतसांगेनऐकाहर्षीं ॥ स्त्रीअथवापुरुषासी ॥ व्रतअसेअवधारा ॥
॥ ९७ ॥ नित्यानंदअसेशांत ॥ निर्विकल्पविख्यात ॥ ऐसाईश्वरअर्चितांत्वरित ॥ सकळा
भीष्टपाविजे ॥ ९८ ॥ संसारसागराआंत ॥ विषयातुरआचरत ॥ तेहिपूजितांपूर्णभक्त ॥
त्यांसीईश्वरप्रसन्नहोय ॥ ९९ ॥ विरक्तअथवाविषयासक्त ॥ भजतातीजनसमस्त ॥ एका
देसमयींगुरुभक्त ॥ शिवव्रतआचरावें ॥ १०० ॥ तेणेंपाविजेपैलपार ॥ ऐसेंबोलतीवेद
चार ॥ स्वर्गापवर्गाअधिकार ॥ त्यासींहोईलपरियेसा ॥ १ ॥ विशेषव्रतअसेऐक ॥ सोम
वारव्रतनायक ॥ ईश्वरार्चनकरावेंएक ॥ तेणेंईश्वरपाविंजे ॥ २ ॥ नक्तभोजनउपवासी ॥ जितें
द्रियपरियेसीं ॥ वैदिकतांत्रिकपूजेसी ॥ विधिपूर्वकसकळिक ॥ ३ ॥ गृहस्थअथवाब्रह्मचा
री ॥ कन्यासुवासिनीनिर्धारी ॥ भर्तृविणविधवानारी ॥ व्रतकरावेंतिणेंही ॥ ४ ॥ याचेंपू
र्वीलआख्यान ॥ सांगेनऐकाअतिगहन ॥ ऐकतांकरीपावन ॥ सकळांसहिपरियेसा ॥ ५ ॥ स्कं
दपुराणींचीकथा ॥ सर्वसाद्यंतऐका ॥ पूर्वयुगींआर्यावर्तका ॥ राजाएकअवधारा ॥ ६ ॥ चित्रव
र्मानामत्यसी ॥ धर्मात्माराजापरियेसीं ॥ कर्ममार्गअचरेहर्षीं ॥ अधर्मातेंशिक्षाकरी ॥ ७ ॥
अखिलपुण्यें त्याणेंकेलीं ॥ सकळसंपत्तिवांटिली ॥ सकलपृथ्वीजिंकिली ॥ पराक्रमेंकरूनि

यां ॥ ८ ॥ सहपत्नीधर्मकरिती ॥ पुत्रकाम्येंशिवाप्रती ॥ ऐसाकितिकाळक्रमिती ॥ कन्या झालीतयातें ॥ ९ ॥ अतिसुंदरसुलक्षण ॥ पार्वतीरूपासमान ॥ तेजफांकेसूर्यकिरण ॥ अतिलावण्यनवर्णवे ॥ १० ॥ वर्तावयाजातकासी ॥ बोलाविलेज्योतिषी ॥ द्विजमिळालेबहुऋषी ॥ वर्तवितीजातक ॥ ११ ॥ ह्मणतीकन्यासुलण ॥ नामेंसीमंतिनीपूर्ण ॥ उमेसारिखीलावण्यें ॥ किंवादमयंतीस्वरूपहोय ॥ १२ ॥ भारतीऐसीरूपासी ॥ लक्ष्मीसारिखीगुणराशी ॥ ज्ञानेंदेवमातासरसी ॥ जानकीसमानपतिव्रता ॥ १३ ॥ सूर्यासारिखीहोईलकांती ॥ चंद्रासमानदिसेदीप्ती ॥ दाहासहस्त्रवरुषेंख्याती ॥ पतीसहराज्यकरील ॥ १४ ॥ जातक वर्तविलेंतिसी ॥ रावपावलाअतिहर्षीं ॥ अखिलदानेंविप्रांसी ॥ देतोआनंदेआवधारा ॥ ॥१५॥ असतांरावसभेसी ॥ एकद्विजबोलेपरियेसीं ॥ भयनधरितांवाक्यासी ॥ बोलतसेअवधारा ॥ १६ ॥ ऐकरायामाझेंवचन ॥ कन्यालक्षणसांगेन ॥ चवदावेवर्षींविधवापण ॥ होईलइयेसीजाणपां ॥१७॥ ऐसेंवाक्यपरिसोनी ॥रावपडिलामूर्छायेवोनी ॥ चिंतावर्तलीबहुमनीं ॥ विप्रवाक्यपरिसतां ॥ १८ ॥ ऐसेसांगूनिब्राह्मण ॥ गेलानिघोनीतत्क्षण ॥ सर्वदुःखातेंपावून ॥ तळमळीततेधवां ॥ १९ ॥ ऐसेंबाळपणक्रमीतां ॥ सप्तवर्षेंजातीतलतां ॥ चिंतीत होर्तीमातापिता ॥ वऱ्हाडकेवींकरावें ॥ २० ॥ चवदावेवर्षींविधवापण ॥ ह्मणोनिबोलिला ब्राह्मण ॥ तेणेंव्याकुळअंतःकरण ॥ राजाराजपत्नीचें ॥ २१ ॥ कन्याखेळेराजांगणी ॥

सर्वेंसाखियांतेंघेवोनी ॥ बोलतांऐकिलेंविप्रवचनीं ॥ चौदावेवर्षींविधवाळ ॥ २२ ॥ ऐ
सेंऐकोनीवचन ॥ कन्याकरीतसेचिंतन ॥ मगविचारकरून ॥ कायकरितीझाली ॥ २३ ॥
याज्ञवल्क्याचीपत्नी ॥ नांवतियेचेंमैत्रायणी ॥ तीतेंघरींपाचारोनी ॥ चरणधरिततेधवां ॥
॥ २४ ॥ भावेंसाष्टांगेंनमूनी ॥ करसंपुटजोडोनी ॥ विनवीकरुणावचनीं ॥ प्रतिपाळींआ
ह्मांतें ॥ २५ ॥ सौभाग्यस्थिरहोयजेणें ॥ उपायसांगेंमजकारणें ॥ चंचळजेंअंतःकरण
॥ तेंजाणोनिउद्धरावें ॥ २६ ॥ कन्याविनवीतियेसी ॥ ऐसेंव्रतसांगाआह्मांसी ॥ आ
ह्मांजननीतूंचिहोसी ॥ कैसेंव्रतसांगमज ॥ २७ ॥ ऐकोनिकन्येच्यावचना ॥ बोलेमैत्रायणी
जाणा ॥ शरणरिघावेंउमारमणा ॥ अहेवपणास्थिरहोय ॥ २८ ॥ सोमवारपरियेसी ॥ व्रत
आचरींनेमेसीं ॥ पूजाकरावीशिवासी ॥ उपवासकरूनिअवधारा ॥ २९ ॥ बरवेंसुस्नातहो
वोनी ॥ दिव्यांबरनेसूनी ॥ स्थिरासनकरोनी ॥ पूजाकरावीगौरीहरा ॥ ३० ॥ अभिषेकें
पापक्षय ॥ पीठपूजितांसाम्राज्यहोय ॥ गंधाक्षतापुष्पमाल्य ॥ सौभाग्यसौख्यपाविजे ॥
॥ ३१ ॥ सौगंध्यहोयधूपदानें ॥ कीर्तिपाविजेदीपदानें ॥ सर्वभोगनैवेद्यार्पणें ॥ तांबूलदा
नेंलक्ष्मीस्थिर ॥ ३२ ॥ चतुर्विधपुरुषार्थ ॥ नमस्कारकरित ॥ अष्टैश्वर्येंनांदत ॥ ईश्वर
जपकेलिया ॥ ३३ ॥ होमेंसर्वकोशपूर्ण ॥ समृद्धिहोतसेजाण ॥ करितांब्राह्मणभोजन ॥
सर्वदेवतृप्तहोती ॥३४॥ ऐसेंसोमवारव्रत ॥ कन्येकरींवोनिश्चित ॥ भयआलियावारित ॥ प

रिहारतीमहाक्लेश ॥ ३५ ॥ गौरीहरपूजाकरितां ॥ समस्तदुरितेंजातीतत्वतां ॥ ऐकोनिसी
मंतिनीत्वरिता ॥ अंगीकारीव्रतदेखा ॥ ३६ ॥ सोमवाराचियाव्रता ॥ सकळदुरितेंझाली
शांतता ॥ ऐसेंव्रतआचरितां ॥ विवाहायोग्यजाहली ॥ ३७ ॥ राजाचिंताकरीमानसीं ॥
विवाहकरावयाकन्येसी ॥ जैसेंप्राक्तनअसेलतिसी ॥ तैसेंघडोह्मणतसे ॥ ३८ ॥ वरपहा
वयामंत्रियांसी ॥ पाठविताझालापृथ्वीसीं ॥ दमयंतीनळाच्यावंशीं ॥ इंद्रसेनाचाकुमार ॥
॥ ३९ ॥ चित्रांगदवरबरवा ॥ चंद्रप्रभासमठेवा ॥ विवाहाकारणेंनेमावा ॥ कन्यादिधलीसं
तोषें ॥ ४० ॥ सकळराजेमांडलीकदेखा ॥ पाचारिलेसमस्तविवाहिका ॥ लग्नझालेंअति
कौतुका ॥ महोत्साहनानापरी ॥ ४१ ॥ नानापरीद्रव्यालंकार ॥ वऱ्हाडिकांदेईनृपवर ॥
अखिलदानेंसोपस्कर ॥ विप्रांलागींदेताझाला ॥ ४२ ॥ पाठवणीकेलीसकळिकां ॥ जामा
ताठेविलाकौतुका ॥ कन्यास्नेहअनेका ॥ ह्मणोनिराहविलेंजामाता ॥ ४३ ॥ राजपुत्रश्वशु
रगृहीं ॥ पत्नीस्नेहेंराहिलापाहीं ॥ काळक्रमितांएकेसमयीं ॥ जलक्रीडेसीनिघाला ॥४४॥
गेलाकालिंदीनदीसी ॥ राजपुत्रपरियेसीं ॥ सर्वदळसमागमेसीं ॥ नदीतीरीपावला ॥४५॥
राजपुत्रनिघेनदींत ॥ सवेंनिघालेंसेवकबहुत ॥ विनोदकरीतपहात ॥ अतिहर्षेंजलक्रीडा
॥ ४६ ॥ ऐशीनौकाफिरतांदेखा ॥ बुडालीतेअकस्मातऐका ॥ आकांतझालासकळिकां ॥
काढाकाढाह्मणताती ॥ ४७ ॥ सवेंसेवकसैन्यप्रबळ ॥ एकपिटितीवक्षस्थळ ॥ उदकींशो

धितांसकळ ॥ नदिसेकोठेंबुडाला ॥ ४८ ॥ उभयतटींपडिलेंमौन ॥ धांवतगेलेराजप्रधान ॥
व्यवस्थासांगतीसंपूर्ण ॥ जामाततुमचाबुडाला ॥ ४९ ॥ कालिंदीनदीच्याडोहांत ॥ बुडो
नगेलाअकस्मात ॥ अदृश्यझालात्वरित ॥ नदिसेगंगेंतशोधितां ॥ ५० ॥ ऐकोनियांऐशी
मात ॥ राजापडिलामूर्छित ॥ कन्याऐकोनीत्वरित ॥ त्यजूंपाहेप्राणातें ॥ ५१ ॥ रावकन्या
आलीधांवत ॥ नदीतीरींझालाआकांत ॥ शोकाशींनाहींअंत ॥ स्त्रियांसकळजनासी ॥५२॥
सीमंतिनीकरीशोका ॥ ह्मणेदेवात्रिपुरांतका ॥ शरणागतारिघालियादेखा ॥ मरणकैसेंदि
धलें ॥ ५३ ॥ मृत्युचवदावर्षींजाणून ॥ ह्मणूनिधरिलेतुमचेचरण ॥ वृथागेलेंव्रताचरण ॥
सोमवारशिवाचें ॥ ५४ ॥ तवदेणेंअढळसकळां ॥ उपेक्षिलेंमजकांकंठनीळा ॥ अपकीर्तीतें
केवळा ॥ कैसीदेवाकरिसीतूं ॥ ५५ ॥ स्मरणकरीश्रीगुरूसी ॥ याज्ञवल्क्यमुनींचेपत्नीसी
॥ सांगितलेंव्रतआह्मांसी ॥ सौभाग्यवर्धनह्मणोनियां ॥ ५६ ॥ तिचियावाक्येंकरूनी ॥ पू
जिलींशिवभवानी ॥ वृथाझालींमाझेमनीं ॥ शीघ्रविनवीशिवासी ॥ ५७ ॥ ऐसेंदुःखेंप्रला
पत ॥ सीमंतिनीजायत्वरित ॥ गंगाप्रवेशकरींनह्मणत ॥ तीतेंवारितीतेधवां ॥ ५८ ॥ पि
तादेखोनिनयनीं ॥ गेलात्वरेंधांवोनी ॥ कन्येलागींबोधोनीं ॥ समाधानकरीत ॥ ५९ ॥ स
कळमंत्रीपुरोहित ॥ दुःखार्णवींविलापत ॥ बोलाविलेनाघाडीत्वरित ॥ गंगाशोधाकारणें ॥
॥ ६० ॥ गंगासकळशोधिती ॥ त्याचीनलाभेकवणागती ॥ शोककरीतसेसीमंती ॥ राजा

संबोखीतियेसी ॥ ६१ ॥ राजपुत्राचेसेवक ॥ करूंलागलेअतिदुःख ॥ सांगोगेलेसहायक ॥
इंद्रसेनाकारणें ॥ ६२ ॥ वार्ताऐकोनियांइंद्रसेन ॥ दुःखेंमूर्च्छितपडिलाजाण ॥ भार्येसहि
तधांवून ॥ आलातयास्थळासी ॥ ६३ ॥ दोघेरावमिळोन ॥ शोककरितीदारुण ॥ अहाकु
माराह्मणोन ॥ उरशीरबडबिती ॥ ६४ ॥ अहापुत्रातातबोलत ॥ रावगडबडांअसेलोळत ॥
मंत्रिराजकुळसमस्त ॥ नगरलोकदुःखकरिती ॥ ६५ ॥ कोठेंगेलाराजसुत ॥ ह्मणूनिसीमं
तिनीरडत ॥ खिन्नझालेसमस्त ॥ मातापितरश्वशुरादी ॥ ६६ ॥ कोणेस्थानींपातिगेले ॥
ह्मणोनिसीमंतिनीलोळे ॥ ललाटहस्तेंपिटिलें ॥ पारनाहींशोकासी ॥ ६७ ॥ सीमंतिनीह्म
णेपितयासी ॥ जीवत्यजीननिश्चयेसीं ॥ वांचूनियांसंसारासीं ॥ वैधव्यकोणभोगिल ॥
॥ ६८ ॥ पुसेसकळद्विजांसी ॥ करावेंकींसहगमनासी ॥ विप्रसांगतीतियेसी ॥ प्रेताबेगळें
घडेना ॥ ६९ ॥ प्रेतशोधावेंनदींत ॥ दहनकरावेंकन्येसहित ॥ नदिसेबुडालागंगेंत ॥ केवीं
सहगमनहोईल ॥ ७० ॥ आतांऐसेंएककरणें ॥ प्रेतसांपडेतोंरहाणें ॥ ऐसींनानावचनें ॥
तियेलागींबोधिती ॥७१॥ व्याकुळहोऊनिदुःखेंकरिती ॥ मंत्रीपुरोहितह्मणती ॥ जेअसेल
होणारगती ॥ ब्रह्मादिकांचुकेना ॥७२॥ होणारदेवाचीकरणी ॥ कायकरालदुःखमानुनी ॥
ऐसेंतियेसीबोधूनी ॥ निजस्थानाप्रतिआणिती ॥ ७३ ॥ निघालेराजेउभयतां ॥ घरापात
लेकरीतचिंता ॥ इंद्रसेनपुत्रममता ॥ आठउनीशोककरी ॥ ७४ ॥ निजस्थानींआलेत्वरित

राजादिकसर्वशोककरित ॥ इंद्रसेनमहादुःखित ॥ नविसरेपुत्रशोकातें ॥ ७५ ॥ राज्यअपहारसोडून ॥ दुःखकरीतइंद्रसेन ॥ गोत्रंजींराज्यहिरून ॥ कपटेंघेतलेंतयाचें ॥ ७६ ॥ सहभार्यातयासी ॥ ठेवितेझालेकारागृहासीं ॥ पुत्रशोकेंतयासी ॥ राज्यकार्याचाडनाहीं ॥ ॥ ७७ ॥ चित्रवर्मारावदेखा ॥ कन्याठेविलीभमलिका ॥ प्राणत्यजूंपाहेकन्यका ॥ लोकानिंदितीह्मणोनी ॥ ७८ ॥ रावह्मणेकन्येसी ॥ पुत्रनाहींआमुचेवंशीं ॥ कन्याएकतूंआह्मांसी ॥ पुत्रापरीरहाटावें ॥ ७९ ॥ लोकनिंदितीआह्मांसी ॥ वैधव्याचारनाहींइसी ॥ वर्षएकक्रामिलियासी ॥ पुढेंविचारसांगेन ॥ ८० ॥ पित्याचेंवचनऐकोन ॥ करीशिवाचेंचिंतन ॥ ह्मणेदेवाजगज्जीवन ॥ केवींमातेंगांजिलें ॥ ८१ ॥ ऐसेंविचारूनीमानसीं ॥ व्रतआचरेनेमेंसीं ॥ सोमवारउपवासासी ॥ व्रतनिश्चळकरीत ॥ ८२ ॥ इकडेतोराजकुमार ॥ बुडालाहोतागंगातीर ॥ गेलाजेथेंपाताळनगर ॥ वासुकीराजासर्पांचा ॥८३॥ नागलोकींचियानारी ॥ आल्याहोत्यानदीतीरीं ॥ त्याणींतोनेलातात्काळमंदिरीं ॥ अतिसुंदरदेखोनी ॥८४॥ पावोनियांसमाधान ॥ मिळालेंह्मणतीहेंरत्न ॥ अमृतपानकरवून ॥ सावधकेलातयातें ॥ ८५ ॥ कन्यामिळूनितयासी ॥ नेवोनिदाविलेंतक्षकासी ॥ विचित्रनगरपरियेसी ॥ राजपुत्रपाहत ॥ ॥ ८६ ॥ पाहेपाताळनगररचना ॥ जैशीशोभाइंद्रभुवना ॥ गोपुरेंजडितनानारत्ना ॥ वि

---

१ गोत्रजानीं

द्युल्लतेचियेपरी ॥ ८७ ॥ वज्रनीळवैडूर्येंसीं ॥ माणिक्यमुक्ताफळांसीं ॥ महारम्यपुरीऐसी ॥ सूर्यकांतीनेंमिरवत ॥ ८८ ॥ चंद्रकांतीसरसी[1]भूमी ॥ कींद्वारकाचितेहैमी[2] ॥ अनेकरत्नेंनाहींउपमीं ॥ ऐशीशोभामिरवेपैं ॥ ८९ ॥ पुढेंदेखेविखार[3]विक्राळ ॥ बैसलेअसतीविशाळ ॥ आश्चर्यपावलाराजबाळ ॥ परमअद्भुतदेखोनी ॥ ९० ॥ परमसभाशोभत ॥ मध्येंबैसलापन्नग[4]नाथ ॥ जैशीसूर्यप्रभाफांकत ॥ अतिउन्नतबैसला ॥ ९१ ॥ अनेकशतफणांचेदिसती ॥ सुवर्णासमानअंगकांती ॥ पीतांबरेंवेष्टिती ॥ रत्नमुगुटेंमंडित ॥ ९२ ॥ अनेकरत्नजडितदेखा ॥ गळांभूषणेंअनेका ॥ सहस्त्रफणींमिरवेतक्षका ॥ ऐसीसभाबैसली ॥ ॥ ९३ ॥ रूपयौवननागकन्या ॥ नानाभरणेंलेवोनियां ॥ अनेकसहस्त्रयेवोनियां ॥ सेवाकरितीतक्षकाची ॥ ९४ ॥ ऐशासभास्थानींदेख ॥ रावबैसलातक्षक ॥ देखोनियांराजकुमारक ॥ नमनकरीसाष्टांगीं ॥ ९५ ॥ तक्षकपुसेनागकन्यांसी ॥ कैंचाकुमारआणिलासी ॥ सुलक्षणगुणराशी ॥ कवणेस्थानींमिळाला ॥ ९६ ॥ नागकन्याह्मणतीत्यासी ॥ नाहींठावेंआह्मासी ॥ वाहातयेतांयमुनेसीं ॥ तुह्मांजवळीआणिला ॥ ९७ ॥ तक्षकपुसेतयासी ॥ नामकायकवणेवंशीं ॥ कायकारणेंआलासी ॥ कवणदेशतुमचा ॥ ॥ ९८ ॥ सांगेकुमारकतक्षका ॥ भूमंडळींराहणेंदेखा ॥ नैषधराजाऐका ॥ नळनामेंपुण्या

---

[1] सारिखी [2] सुवर्णाची [3] विषयुक्तसर्प [4] तक्षक

त्मा ॥ ९९ ॥ त्याचापुत्रइंद्रसेन ॥ जन्मआमुचात्यापासून ॥ केलेंश्वशुरगृहींगमन ॥ चित्रांगदनाममाझें ॥ २०० ॥ जळक्रीडाकरावयासी ॥ गेलोंहोतोंयमुनेसी ॥ विधिवशेंआह्मांसी ॥ बुडतांआणिलेंयास्थळीं ॥ १ ॥ वाहतअसतांनदींत ॥ नागकन्यानींधरोनित्वरित ॥ घेवोनिआल्यायेथ ॥ पूर्वभाग्येंकरूनी ॥ २ ॥ पूर्वार्जितआलेंउदयासी ॥ भेटीझालीश्रीचरणासी ॥ धन्यमाझेजीवित्वासी ॥ कृतार्थझालोंनिश्चयें ॥ ३ ॥ करुणावचनऐकोनी ॥ तक्षकबोलेसंतोषोनीं ॥ नकोभिऊंह्मणोनी ॥ धैर्यतयादिधलें ॥ ४ ॥ शेषह्मणेरेबाळा ॥ तूंआहेसीनिर्मळा ॥ तुमचेघरींसार्वकाळा ॥ दैवतकवणपूजितां ॥ ५ ॥ ऐसेंऐकतांराजपुत्र ॥ हर्षेंझालानिर्भर ॥ सांगेतयाविस्तार ॥ शिवलीलातेधवां ॥ ६ ॥ सकळदेवांचादेव ॥ नामज्याचेंसदाशिव ॥ वामांगींउमाअपूर्व ॥ त्यालागींपूजितों ॥ ७ ॥ ज्यापासोनिजनिताब्रह्मा ॥ सृष्टीरचिलीअनुपमा ॥ तोसदाशिवआह्मां ॥ निजदैवतनिर्धारें ॥ ८ ॥ तयाच्यासत्वगुणेंसृष्टीसीं ॥ विष्णुउपजलापरियेसीं ॥ जीवपाळीनिश्चयेसीं ॥ तोसदाशिवआराधितों ॥ ९ ॥ ज्याच्यातामसगुणेंजाण ॥ एकादशरुद्रगण ॥ उपजलेप्रलयाकारण ॥ उत्पत्तिस्थितिनाशातें ॥ १० ॥ धाताविधाताआपण ॥ उत्पत्तिस्थितीलयाकारण ॥ तेजासींतेजअसेजोकोण ॥ तोचिईश्वरपूजितों ॥ ११ ॥ पृथ्वीआपतेजासीं ॥ जोपूर्णवायुआकाशीं ॥ तैसापूजितोंशि

---

१ दैवयोगें

वासी ॥ ऐसेंराजपुत्रबोलिला ॥ १२ ॥ सर्वांभूतींअसेसंपूर्ण ॥ चिन्मयआपणनिरंजन[1] ॥ जोरूपेंअसेअचिंतन ॥ तोईश्वरपूजितों ॥ १३ ॥ ज्याचीकंथा[2]व्याघ्राची ॥ तक्षकशेषकुंडलेंज्याचीं ॥ त्रिनेत्रेंसूर्यचंद्राग्निचीं ॥ मौळीं[3]चंद्रशोभत ॥ १४ ॥ ऐसेंऐकोनीवचन ॥ संतोषलातक्षकजाण ॥ राजाकुमाराआलिंगोन ॥ संतोषलोंह्मणतसे ॥ १५ ॥ तक्षकबोलेतयेवेळीं ॥ तुजदेईनराज्यसकळी ॥ तुवांरहावेंपाताळीं ॥ भोगभोगितअपार ॥ १६ ॥ माझ्यालोकींजेंजेंरत्न ॥ तेंतेंदेईनतुजकारण ॥ पावोनियांसमाधान ॥ सुखेंयेथेंरहावें ॥ १७ ॥ पाताळलोकींच्यारचना ॥ पहाव्यातुवांअनुपमा ॥ कल्पवृक्षमनोरमा ॥ आहेतमाझ्यानगरांत ॥ १८ ॥ अमृतनदेखतीकोणी ॥ तेंभरलेंअसेजैसेंपाणी ॥ तळींबावीपोखरणी ॥ अमृताच्याद्वारांत ॥ ॥ १९ ॥ नाहींमरणभययेथें ॥ रोगपीडादिसमस्त ॥ नेणतीकोणीस्वप्नावस्थें ॥ ऐसेंनगरकोठेंनसे ॥ २० ॥ सुखेंरहावेंयेथेंस्वस्थ ॥ तक्षककुमारकासांगत ॥ राजपुत्रअसेविनवित ॥ करुणावचनेंअवधारा ॥ २१ ॥ राजपुत्रविनवीतक्षकासी ॥ मीएकलाचिपितयाचेकुशीं ॥ भार्याचतुर्दशवर्षी ॥ शिवपूजनींरतसदां ॥ २२ ॥ नूतनझालेंमाझेंपाणिग्रहण ॥ गुंतलेंतेथेंअंतःकरण ॥ पाहीनमातापिताचरण ॥ तेणेंसर्वस्वपावलों ॥ २३ ॥ आपणबुडालोंनदींत ॥ पितामातादुःखकरीत ॥ पत्नीजीवत्यागीलसत्य ॥ हत्यापडेमस्तकीं ॥ २४ ॥ देखिलेत

---

[1] माथाबंध राहते [2] व्याघ्रचर्माचें प्रावरण गोदडी [3] मुकुटस्थानीं

वचरणआपण ॥ तेणेंझालोंधन्यधन्य ॥ रक्षिलाआपणमाझाप्राण ॥ दर्शनदेउनीदयाळा ॥
॥ २५ ॥ तक्षकझालासंतोषित ॥ नानारत्नेंत्यासीदेत ॥ अमृतपाजिलेंबहुत ॥ आणीकदि
धलेंस्त्रियेसी ॥ २६ ॥ कल्पवृक्षाचींफळेंदेती ॥ नानावस्त्रेंपरमदीप्ती ॥ जेंअपूर्वअसेक्षिती ॥
अमौल्यदेताजहाला ॥ २७ ॥ इतुकेंदेवोनीतयासी ॥ तक्षकबोलेकृपेसीं ॥ जेकाळींआह्मां
स्मरसी ॥ तवकार्यसिद्धिपावेल ॥ २८ ॥ आणीकसंतोषोनिचित्तीं ॥ वस्त्रेंवाहनेंमागुती ॥
तुरंगदिधलेमनोगती ॥ सर्वेंदेतकुमारआपुला ॥ २९ ॥ चित्रांगदकुमारासी ॥ इतुकेंदिधलें
आनंदेंसीं ॥ निरोपदिधलापरियेसीं ॥ चतुरंग[1]सेनादेवोनी ॥ ३० ॥ तक्षकानमूनित्वरित ॥
वारूवरीआरूढेराजसुत ॥ मनोवेगेंक्रमित ॥ मार्गतेव्हांभूमीचा ॥ ३१ ॥ जेस्थानींबुडाला
होता ॥ तेथेंपावलाअवचिता[2] ॥ निघालातोत्वरिता ॥ सर्वेंअसेनागकुमार ॥ ३२ ॥ सोमवा
रत्यादिवसीं ॥ सीमंतिनीआलीस्नानासी ॥ सर्वेंसखियासेवेसी ॥ नदीतीरींउभीअसे ॥
॥ ३३ ॥ सीमंतिनीह्मणेसखियांसी ॥ आश्चर्यवाटेमानसीं ॥ उदकांतूनिपरियेसीं ॥ कोणी
एकयेतसे ॥ ३४ ॥ राक्षसधांवतीवेत्रधारी ॥ रूपधरिलेंमनोहारी ॥ मनतुरंगीवेगवत्तरी ॥
कोठेंयेतोकळेना ॥ ३५ ॥ कैसेंपहाहोरूपयासी ॥ जेवींसूर्यप्रकाशी ॥ दिव्यमालांबरेंकैसी
॥ सुगंधयेतोपरिमळ ॥ ३६ ॥ दशयोजनेंपर्यंत ॥ सुवासयेतसेअमित ॥ पूर्वीलरूपदेखत ॥

---

१ हस्ती अश्व रथ पायदळ २ अकस्मात

भासेत्यासीपाहिला ॥३७॥ स्थिरास्थिरभयाभीता ॥ त्याचियापहातीस्वरूपता ॥ आपुलाप
तीतलतां ॥ आठवलातयेवेळीं ॥३८॥ राजपुत्रपाहेतियेसी ॥ ह्मणेस्वरूपेंमाझीवधूऐशी ॥ ग
ळसरीनसेकंठासीं ॥ हारनसेमुक्ताफळांचा ॥३९॥ वळखलीरूपखुण ॥ नाहींहळदीकंकण ॥
चित्तींव्याकुळजाण ॥ सादृश्यहेप्राणेश्वरी ॥ ४० ॥ मनींविचारीमागुता ॥ रूपतिचेंआणी
तचित्ता ॥ तुरंगावरूनिखालता ॥ नदीतिरींबैसलासे ॥ ४१ ॥ बोलावोनितियेसी ॥ पुसत
सेअतिहर्षीं ॥ तवजन्मकवणेदेशीं ॥ पुरुषतुझाकोणसांगें ॥ ४२ ॥ कांकोमाइलीसबाळप
णीं ॥ दिससीशोकेंम्लानलक्षणीं ॥ सांगावेंमजलागोनी ॥ स्नेहेंवर्तमानपुसतसे ॥ ४३ ॥ ऐको
निऐशियाबोला ॥ विस्मितझालीतेवेळां ॥ सखियांसीह्मणेयेवेळां ॥ वृत्तांतसांगासमस्त ॥
॥ ४४ ॥ सखियासांगतीतयासी ॥ हेसीमंतिनीनामपरियेसीं ॥ चित्रांगदाचीमहिषी ॥ चि
त्रवर्म्याचीहेकन्या ॥ ४५ ॥ इचापतीअतिसुंदर ॥ चित्रांगदनामेंथोर ॥ जळक्रीडाकरितांस
त्वर ॥ येथेंबुडालानदींत ॥ ४६ ॥ तेणेंशोककरितांइसी ॥ वैधव्यआलेंपरियेसीं ॥ दुःखझा
लेंतीनवर्षीं ॥ लावण्यइचेंहारपलें ॥ ४७ ॥ सोमवारव्रतकरित ॥ उपवासपूजादिआचरत
॥ आजस्नानानिमित्त ॥ यास्थळासीपातली ॥४८॥ इच्याश्वशुराचीस्थितीदेखा ॥ पुत्रशोकें
विकळऐका ॥ राज्यघेतलेंदायादिकां ॥ कारागृहींघातलें ॥ ४९ ॥ त्याकारणेंसीमंति
नी ॥ नित्यपूजीशूलपाणी ॥ सोमवारउपोषणीं ॥ पूजीतसेतोदेव ॥ ५० ॥ इतुकेंस

ख्यासांगती ॥ मगबोलेसीमंती ॥ किमर्थपुसतांआह्मांप्रती ॥ आपणकोणकंदर्परूपी
॥ ५१ ॥ गंधर्वकींवातुह्मीदेव ॥ नरअथवाकिन्नरअपूर्व ॥ सिद्धअथवापन्नगसर्व ॥ वर्तमान
सांगावें ॥ ५२ ॥ स्नेहभावेंकरोनी ॥ कांपुसतांआह्मांलागुनी ॥ पूर्वींदेखिलेंहोतेंनयनीं ॥ न
कळेखणआपुली ॥ ५३ ॥ आप्तभावमाझ्यामनीं ॥ सज्जनदिसतांऐसेंनयनीं ॥ नामसांगा
ह्मणोनी ॥ आठवीरूपपतीचें ॥ ५४ ॥ आठवोनिपतीचेंरूप ॥ करूंलागलीअतिप्रलाप ॥
धरणींपडलीरुदितबाष्प ॥ टाकितसेनेत्रांतुनी ॥ ५५ ॥ तियेचेंदुःखदेखोनिनयनीं ॥ कुमार
विलोकीतटस्थपणीं ॥ मुहूर्तएकसांवरोनी ॥ आपणदुःखकरीतसे ॥ ५६ ॥ दुःखेंकरोनियांदे
खा ॥ प्रक्षाळिलेंआपुल्यामुखा ॥ उगीराहेंह्मणेऐका ॥ ह्मणेआमुचेंनामसिद्धमुनी ॥ ५७॥ सी
मंतिनीकरितांशोकअपार ॥ जवळीआलाराजपुत्र ॥ हातींधरिलीसत्वर ॥ संबोधितप्रेमभावें
॥ ५८ ॥ एकांतींसांगेतियेसी ॥ ह्मणेतुझ्याभ्रतारासी ॥ देखिलेंआह्मींदृष्टीसीं ॥ तूंसुखीआ
तांअसावें ॥ ५९ ॥ तवव्रतपुण्येंकरोनी ॥ पतीशीघ्रपहासीनयनीं ॥ चिंताकरूंनकोह्मणोनी
॥ तृतीयदिनींभेटेल ॥ ६० ॥ तवपतीमाझासखा ॥ ममप्राणतोचिऐका ॥ संदेहनकरींवो
बाळिका ॥ आणशिवचरणाची ॥ ६१ ॥ ऐसेंएकांतींसांगून ॥ प्रगटनकरींह्मणून ॥ दुःख
आठवलेंऐकून ॥ सीमंतिनीबाळिकेसी ॥ ६२ ॥ सुटल्याधारालोचनीं ॥ प्रेमेंरडेस्फुंदोनी ॥
विचारकरीसीमंतिनी ॥ हाचिहोयममपती ॥ ६३ ॥ पतीसारिखेंमुखकमळ ॥ नयनसुंदर

अतिकोमळ ॥ ध्वनीबोलतांज्याचीमंजुळ ॥ अतिगंभीरबोलतसे ॥ ६४ ॥ मृदुवाणीपतीस
रसी ॥ तैसाचिबोलेसुहास्यहर्षीं ॥ धरितांमाझियाकरासी ॥ अतिमृदुसुरंग ॥ ६५ ॥ माझे
पतीचेंलक्षण ॥ मींजाणेंसर्वखूण ॥ हाचिहोयमाझाप्राण ॥ समस्तचिन्हेंअसती ॥ ६६ ॥
यासदेखोनीनयनीं ॥ धारासुटल्याप्रेमेंजीवनीं ॥ नवलपरीविचारूनी ॥ मागुतीअनुमान
करीत ॥६७॥ दैवहीनअसेंआपण ॥ कैसाजोडेपतिनिधान ॥ बुडालानदींतजाऊन ॥ मा
गुतींकैसाप्रगटेल ॥ ६८ ॥ मेलायेईमागुता ॥ ऐशीनऐकिलीकानींकथा ॥ स्वप्नदेखिलेंकीं
भ्रांता ॥ कायवसेमाझेमनीं ॥ ६९ ॥ धूर्तहोयकींवेषधारी ॥ राक्षसयक्षकिंवाकिन्नरी ॥ कप
टेंप्रगटलानदीतीरीं ॥ ह्मणोनिकल्पनाकरीतसे ॥ ७० ॥ किंवापावलाशिवव्रतें ॥ कींधाडि
लागिरिजानाथें ॥ संकटजाणोनिआमुचेंयेथें ॥ मैत्रीकारणेंधाडिला ॥ ७१ ॥ त्यासप्रसन्न
शंकर ॥ त्यासकैंचादुःखविकार ॥ चिंतिलेंपाविजेनिर्धार ॥ ऐसेंचिंतीसीमंतिनी ॥ ७२ ॥
ऐसेंअसतांराजकुमार ॥ आरूढलावारूवर ॥ निरोपमागेप्रीतीकर ॥ सीमंतिनीनारीसी ॥
॥ ७३ ॥ निघालाअश्वमनोवेगें ॥ पातलातोस्वनगराअतिशीघ्रें ॥ वासुकीपुत्रहोतासंगें ॥
तयापाठवीनगरांत ॥७४॥ त्वांजावोनीवैरियांसी ॥ सांगावेंकींवेगेंसीं ॥ नऐकतांतवबोलासी
॥ संहारीनबोलावें ॥ ७५ ॥ ऐसेंवचनऐकोनी ॥ त्वरितपावलाराजभवनीं ॥ उभाराहोनीक

---

१ नेत्रातून उदकाच्या

ठोरवचनीं ॥ बोलतसेसत्वर ॥ ७६ ॥ चलाशीघ्रकुटुंबेसीं ॥ चित्रांगदाचेभेटीसी ॥ तक्षकाचे
दर्शनासी ॥ गेलाहोतापाताळीं ॥ ७७ ॥ कालिंदीनामनदींत ॥ बुडालाहेऐकोनिमात ॥ तु
ह्मींकेलास्वामिघात ॥ राज्यघेतलेंइंद्रसेनाचें ॥ ७८ ॥ आतांसांगेनतुह्मांसी ॥ चाडअसेज
रींप्राणांसी ॥ शरणजावेंतयासी ॥ इंद्रसेनास्थापोनी ॥ ७९ ॥ तक्षकासारखामैत्रजोडला
॥ दिधलेंनवनागसहस्त्रबळा ॥ शीघ्रलागाचरणकमळा ॥ चित्रांगदाचेजाउनी ॥ ८० ॥ न
ऐकालमाझ्यावचना ॥ तरीआतांचिघेतोंप्राणा ॥ तक्षकेंपाठविलेंआपणा ॥ पारिपत्याकार
णेंहो ॥ ८१॥ ऐसेंवचनऐकोनी ॥ शत्रुभयाभीतमनीं ॥ केलीबुद्धीजाणोनी ॥ शरणागतरिघावें
॥ ८२॥ जरींकरूंबलात्कार ॥ तरींहोईलसंहार ॥ लोकांतनिंदाहोईलफार ॥ प्राणजाईलआ
पुला ॥ ८२ ॥ ऐसेंविचारोनमानसीं ॥ बाहेरआणितोइंद्रसेनासी ॥ नानावस्त्रेंआभरणेंसीं ॥
सिंहासनींबैसविला ॥८४॥ सकळविनवितीत्यासी ॥ अपराधघडलाआह्मांसी ॥ प्राणराखावे
गेंसीं ॥ ह्मणोनिचरणींलागले ॥ ८५ ॥ रायाइंद्रसेनासी ॥ तक्षकपुत्रसांगेत्यासी ॥ तुमचापुत्र
आलाहर्षीं ॥ वासुकिनेंतारिला ॥८६॥ ऐकोनिरावसंतोषीं ॥ आठवूनिअधिकदुःखासी ॥
मूर्च्छायेवोनीधरणीसीं ॥ पत्नीसहितपडियेला ॥८७॥ नागकुमारेंउठविलेंत्यासी ॥ दुःखकां
सयाकरावेंहर्षीं ॥ येईलपुत्रभेटीसी ॥ त्वरेंकरोनीआतांची ॥ ८८ ॥ मगरावअतिहर्षी ॥ बो
लावितमंत्रियांसी ॥ नगरशृंगारावयासी ॥ निरोपदिधलातयेवेळीं ॥ ८९ ॥ ऐसानिरोपदे

वोनी ॥ भेटीनिघालेस्वसैनीं ॥ सकळदायादस्वजनीं ॥ मनोभावेंकरोनियां ॥९०॥ मंत्रीपुरोहितांसहित ॥ निघालेलोकसमस्त ॥ कौतुकपाहोंह्मणत ॥ मेलापुत्रकैसाआला ॥९१॥ आनंदझालासकळिकां ॥ रावमानीमहा[1]हंरिखा ॥ पाहीनह्मणेंपुत्रमुखा ॥ अतिआवडीनेंअंवधारा ॥९२॥ वाद्ययंत्रांचाअतिगजर ॥ नगरलोकांसंतोषथोर ॥ करितातीजयजयकार ॥ अतिउल्हासेंकरूनियां ॥ ९३ ॥ ऐशापरीपुत्रासी ॥ भेटीझालीरायासी ॥ चित्रांगदापितयासी ॥ नमस्कारीसाष्टांगें ॥ ९४ ॥ अतिप्रेमेंपुत्रासी ॥ आलिंगीरावत्वरेंसीं ॥ सद्गदितकंठासीं ॥ नेत्रींअश्रुवाहती ॥ ९५ ॥ पुत्रासीह्मणेइंद्रसेन ॥ आलासीबाळामाझाप्राण ॥ श्रमलोंहोतों तुजवीण ॥ ह्मणोनिसांगेदुःखआपुलें ॥ ९६ ॥ मातातयाआलिंगोन ॥ दुःखकरीदारुण ॥ विनवीतोतियेकरजोडून ॥ मजनिमित्तकष्टलीसी ॥ ९७ ॥ पुत्रनव्हेमीयथार्थ ॥ दुःखसमुद्रनिभ्रांत ॥ तुह्मांदुखविलेंकींबहुत ॥ नेदींसुखतुह्मांतें ॥ ९८ ॥ आपणजावोनीपाताळीं ॥ राहिलोंसुखेंशेषाजवळी ॥ तुह्मींकष्टलींतशोका[2]नळीं ॥ दैवेंकेलेंविपरित ॥ ९९ ॥ काष्ठासरी अंतःकरण ॥ माझेंअसेकींसत्यपूर्ण ॥ मातापितात्यजितीप्राण ॥ पुत्रशोकेंकरोनी ॥ ३०० ॥ मातापितयांचेंदुःख ॥ जोनेणेंतोचिशतमूर्ख ॥ [3]उत्तीर्णव्हावयाअशक्य ॥ स्तनपानएकघडी ॥ १ ॥ मातेवीणदेवदेखा ॥ पुत्रासीनाहींविशे[4]खा ॥ रीणउत्तीर्णनव्हेऐका ॥ माताकेवळ

---

[1] हर्ष [2] शोकरूपअग्नींत [3] मातेचे उपकार फेडून मुक्त [4] विशेष

मृडानी ॥ २ ॥ दुःखदेतजननीसी ॥ तोजाययमपुरासी ॥ पुत्रनोहेत्याचेवंशीं ॥ सप्तजन्मीं दरिद्री ॥ ३ ॥ ऐसेंमातेसीविनवूनी ॥ भेटतसेतोभाऊबहिणीं ॥ इष्टसोयरियांलागोनी ॥ प्रधानासमवेतनागरिकां ॥ ४ ॥ इतुकेंझालियावरी ॥ प्रवेशकेलानगराभीतरीं ॥ समारंभकेलाअतिथोरी ॥ पावलेनिजमंदिरा ॥ ५ ॥ तक्षकाचेपुत्रासी ॥ गौरविलेंसन्मानेसीं ॥ वस्त्रेंभूषणेंरत्नेंसीं ॥ इंद्रसेनेंअतिप्रीतीं ॥ ६ ॥ चित्रांगदसांगेपितयासी ॥ तक्षकेंवांचविलेंआह्मांसी ॥ रक्षूनियांप्राणांसी ॥ द्रव्यदिधलेंअपार ॥७॥ सुंदरवस्त्रेंआभरणें ॥ दिधलींहोतींतक्षकानें ॥ पितादेखोनिसंतोषानें ॥ ह्मणेधन्यतक्षक ॥ ८ ॥ निरूपिलेंनागकुमारासी ॥ बोळंविलें तयासी ॥ भृत्यपाठविलेवेगेसीं ॥ चित्रवर्म्याचेनगरांत ॥ ९ ॥ रावह्मणेतयेवेळीं ॥ सूनमाझीदैवें[2]आगळी ॥ तिचेधर्मेंवांचलाबळी ॥ पुत्रमाझाअवधारा ॥१०॥ तिणेंआराधिलाशंकर ॥ तेणेंकंकणेंचुडेस्थिर ॥ तेणेंवांचलामाझापुत्र ॥ शंकरकृपेंकरोनी ॥ ११ ॥ ह्मणोनीपाठविलेंवेगेंसीं ॥ लिहोनियांवर्तमानासी ॥ चित्रवर्मरायासी ॥ इंद्रसेनरायानें ॥ १२ ॥ हे[3]रनिघालेसतरी ॥ चित्रवर्म्याचियानगरीं ॥ व्यवस्थासांगितलीबरी ॥ चित्रांगदाचीशुभवार्ता ॥ १३ ॥ संतोषोनियांतोराजा ॥ करिताझालामहावोजां[4] ॥ दानेंदिधलींअपारद्विजां ॥ रत्नेंभूषणेंहेरांसीं ॥ १४ ॥ इंद्रसेनराजासत्वर ॥ पुतरपिकरावयावऱ्हाडथोर ॥ चित्रांगदबडिवार ॥ से

---

१ घालविलें २ अधिक ३ दूत ४ महोत्साह ५ मोठी

नाघेवोनीनिघाला ॥ १५ ॥ महोत्साहझालाथोर ॥ वऱ्हाडकेलेंधुरंधर ॥ चित्रांगदप्रीतिकर ॥ सीमंतिनीसीभेटला ॥ १६ ॥ पाताळिंचीअमौल्यवस्त ॥ प्राणेश्वरीसी[1]लेववीत ॥ पाजिताझालाअमृत ॥ महानंदप्रवर्तला ॥ १७ ॥ कल्पवृक्षफळदेखा ॥ देवोनितोषविलीनायका ॥ अमौल्यवस्त्राभरणींदेखा ॥ दशयोजनेंतेजफांके ॥ १८ ॥ ऐसाउत्साहेंविवाहकेला ॥ आपुलेपुरीसीनिघाला ॥ सीमंतिनीचेवैभवाला ॥ जोडानसेत्रिभुवनीं ॥ १९ ॥ मगजावोनीनगरासी ॥ राज्यींस्थापिलापुत्रासी ॥ दहासहस्त्रपूर्णवर्षी ॥ राज्यकेलेंचित्रांगदें ॥ २० ॥ सीमंतिनीकरीव्रतासी ॥ उपवाससोमवारासी ॥ पूजिलेंगौरीहरांसी ॥ ह्मणोनिपावलीइष्टार्थ ॥ २१ ॥ ऐसेंविचित्रअसेव्रत ॥ ह्मणोनिसांगेश्रीगुरुनाथ ॥ ऐकसुवासिनीह्मणत ॥ अतिप्रीतींनिरूपिलें ॥ २२ ॥ ऐसेंकरींवोआतांव्रत ॥ चुडेकंकणेंअखंडित ॥ कन्यापुत्रहोतीप्राप्त ॥ आमुचेंवाक्यअवधारीं ॥ २३ ॥ दंपत्यविनवीगुरूसी ॥ तवचरणशरणांगतासी ॥ पुरवितीमनोरथासी ॥ आह्मांव्रतकायसें ॥ २४ ॥ आमुचातूंप्राणनायक ॥ तुजवांचुनिनेणोंआणिक ॥ तवस्मरणेंसकळिक ॥ ह्मणोनिचरणींलागलीं ॥ २५ ॥ श्रीगुरुह्मणतीतयांसी ॥ आमुचेंनिरोपेंकराऐसीं ॥ व्रतआचरासोमवारासी ॥ तेचिसेवाआह्मांपावे ॥ २६ ॥ निरोपघेऊनिश्रीगुरूचा ॥ नेमधरिलासोमवाराचा ॥ भेटीलागींतयाच्या ॥ मातापितापावलीं ॥ २७ ॥

---

१ सीमंतिनीला २ स्वस्त्री

ऐकोनियांकन्यापुत्रवार्ता ॥ संतोषलीत्याचीमाता ॥ द्रव्यवेंचिलेंअपरिमिता ॥ समाराधना ब्राह्मणांसी ॥ २८ ॥ पूजाकरितीश्रीगुरूसी ॥ अनंदअतिमानसीं ॥ समारंभदिवानिशीं ॥ बहुतकरितीभक्तीनें ॥ २९ ॥ ऐशापरीवंदोनी ॥ श्रीगुरूचानिरोपघेउनी ॥ गेलींग्रामापरतोनी ॥ ख्यातीझालींचहूंराष्ट्रीं॥३०॥ पुढेंत्यादंपत्यासी ॥ पांचपुत्रशतायुषी ॥ झालेआशीर्वादेंसीं ॥ श्रीगुरूरायाच्या ॥ ३१ ॥ प्रतिवर्षीदर्शनासी ॥ दंपत्येंयेतीआनंदेंसीं ॥ ऐसेंशिष्यापरियेसीं ॥ श्रीगुरूचेंमाहात्म्य ॥३२॥ ऐसेंश्रीगुरुचरित्र ॥ सिद्धसांगेपवित्र ॥ नामधारकप्रीतिपात्र ॥ ऐकतसेअवधारा ॥ ३३ ॥ गंगाधराचानंदन ॥ सरस्वतीविनवीभक्तीनें ॥ माझीपरंपराजाण ॥ नरसिंहसरस्वती ॥ ३४ ॥ ऐसावरदमूर्तीदेखा ॥ सकळजनतुह्मींऐका ॥ प्रसन्नहोईलतात्काळिका ॥ नधरावासंदेहमनीं ॥ ३५॥ साखरखाद्यह्मणावयासी ॥ उपमाद्यावीकायसी ॥ मनगटींचेकंकणासी ॥ आरसा[1]कासयापाहिजे ॥ ३६ ॥ प्रत्यक्षपाहतांदृष्टांतेसीं ॥ प्रमाणकासयापरियेसीं ॥ ख्यातीअसेभूमंडळासीं ॥ कीर्तीश्रीगुरुयतीची ॥ ॥ ३७॥ ऐकाहोजनसमस्त ॥ सांगतोंमीउत्तमहित ॥ सेवाकरितांश्रीगुरुनाथ ॥ सिद्धकरिमनकामना ॥ ३८ ॥ अमृताचीही[2]पोवया ॥ घातलीअसेप्यावया ॥ पानकराघेवोनियां ॥ [3]धणीभरी[4]सँकळिक ॥ ३९ ॥ श्रीगुरुचरित्रकामधेनू ॥ ऐकतांहोयपतीतपावनू नामज्याचेंका

---

१ कशाला २ अमृताचीशाला ३ तृप्तीपर्यंत ४ हे सर्वजनह

मधेनू ॥ तोचिंतिलेंपुरवित ॥४०॥ इतिश्रीगुरुचरित्रामृत ॥ सीमंतिनीआख्यानविख्यात ॥
पंचत्रिंशत्अध्यायांत ॥ कथासारसांगितला ॥ ४१ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रपरमकथाकल्पत
रौश्रीनृसिंहसरस्वत्युपाख्यानेसिद्धनामधारकसंवादेसीमंतिन्याख्यानकथनंनामपंचत्रिंशोऽ
ध्यायः ॥ ३५ ॥ ॥ ओव्यांची संख्या ॥ ३४१ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

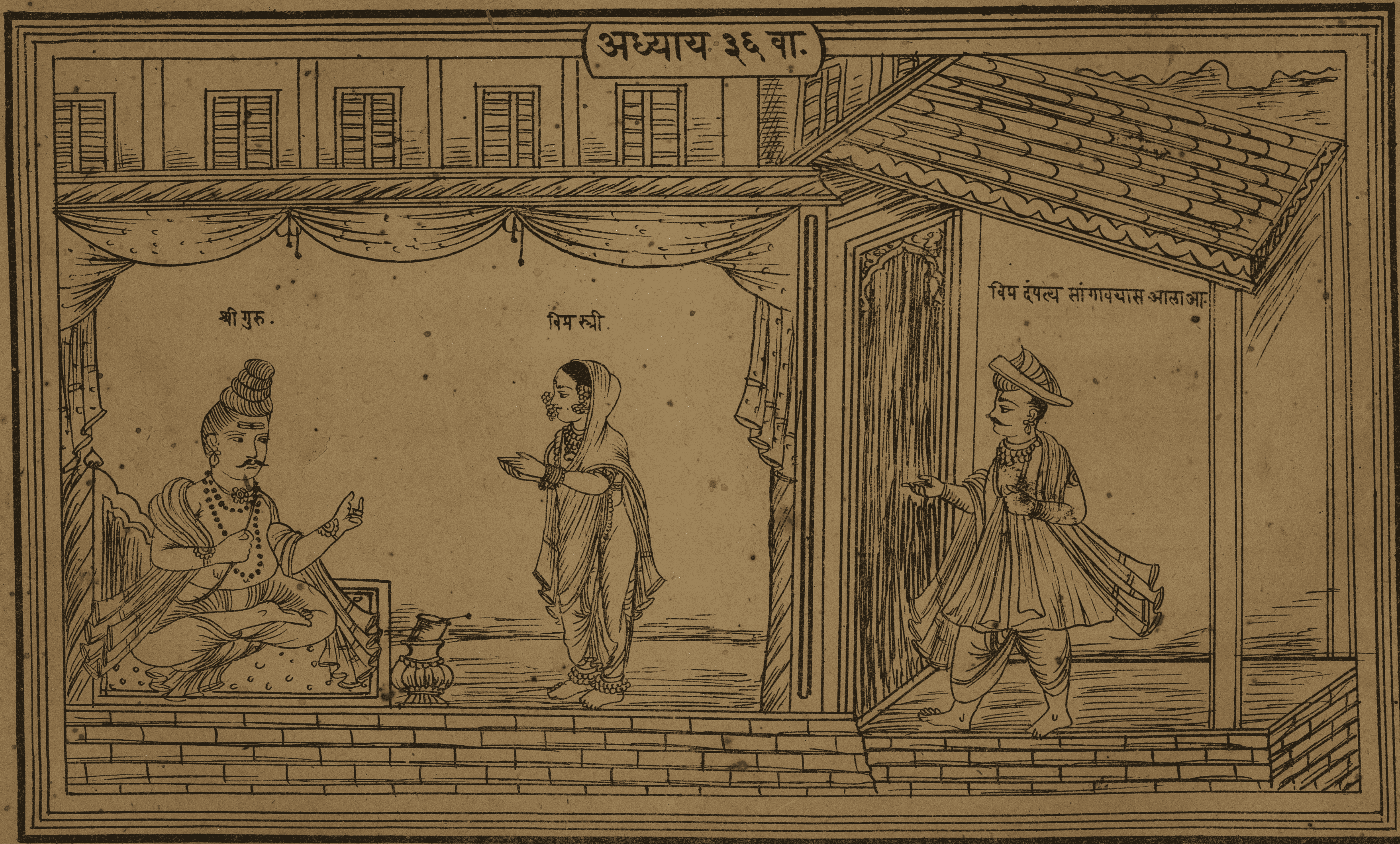

अध्याय ३६ वा.
श्री गुरु.
विप्र स्त्री.
विप्र दंपत्य सांगावयास आला आ.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ शिष्योत्तमनामकरणी ॥ लागेसिद्धाचेचरणीं ॥ विनवीतसेकरजो
डोनी ॥ भक्तिभावेंकरूनियां ॥ १ ॥ जयजयाजीसिद्धमुनी ॥ तूंचितारकयाभवार्णी ॥ तूंचि
होसीब्रह्मज्ञानी ॥ अविद्यातिमिरभस्कर ॥ २ ॥ मायामोहरजनींत ॥ होतोंआपणनिद्रिस्थ
॥ कृपासागरश्रीगुरुनाथ ॥ जाग्रतकेलेंआह्मांसी ॥ ३ ॥ तिमिरहरणभास्करू ॥ तूंभेटतां
चिगेलाअज्ञानअंधारू ॥ कडेंकेलेंभवसागरू ॥ चिन्मयात्मासिद्धमुनी ॥ ४ ॥ ऐसेंह्मणोनि
सिद्धासी ॥ विनवीशिष्यभक्तीसीं ॥ गुरुमूर्तीसंतोषीं ॥ अभयकरदेतसे ॥ ५ ॥ पुढेंचरित्रके
विंझालें ॥ विस्तरावेंस्वामींवंहिलें ॥ मजलास्वामीनींकृतार्थकेलें ॥ ज्ञानामृतप्राशवून ॥
॥ ६ ॥ कथामृतऐकतांश्रवणीं ॥ तृप्तिनहोयअंतःकरणीं ॥ निरोपावेंविस्तारोनी ॥ ह्मणो
चरणींलागला ॥ ७ ॥ सिद्धह्मणेनामधारका ॥ पुढीलकथाझालीऐका ॥ एकचित्तेंतुह्मींभा
विकां ॥ ज्ञानहोयसमस्तांसी ॥ ८ ॥ गाणगापूरींअसतांश्रीगुरू ॥ महिमावाढलीअपरंपा
रू ॥ बोलतांअसेविस्तारू ॥ तावन्मात्रसांगतसों ॥ ९ ॥ महिमाएकेकसांगतां ॥ विस्तार
होईलबहुकथा ॥ अवतारश्रीहरीसाक्षात ॥ कवणशकेवर्णावया ॥ १० ॥ तयागाणगापुरांत
॥ होताविप्रवे[2]दरत ॥ विरक्तअसेबहुत ॥ कर्ममार्गेंवर्ततसे ॥ ११ ॥ नघेतलाप्रतिग्रहत्याणें
॥ परान्नासीजावोंनेणे ॥ असत्यवादमिथ्याभाषणें ॥ अनुवादआपणनकरीच ॥ १२ ॥ नि

---

[1] सत्वर [2] वेदाध्यायनीं आसक्त

त्यशुष्कभिक्षाकरी ॥ तेणेंआपणउदरभरी ॥ तयाचीअसेघरींनारी ॥ क्रोधवंतपरियेसा ॥ ॥ १३ ॥ याचवृत्तीतोब्राह्मण ॥ कंठींसंसारसामान्यपणें ॥ अतीतअभ्यागताविणें ॥ नघेई अन्नसर्वदा ॥ १४ ॥ तयाग्रामींप्रतिदिवसीं ॥ विप्रयेतीसमाराधनेसी ॥ सहस्त्रसंख्याब्राह्मणांसी ॥ मिष्टान्नघालितीपरोपरी ॥ १५ ॥ तयाग्रामींविप्रदंपत्य ॥ सुखेंजावोनिभोजनकरीत ॥ येऊनिसर्वसदनींस्तवित ॥ अनेकपरींचींपक्वान्नें ॥ १६ ॥ ऐकोनीतयाविप्राचीनारी ॥ नानापरींदुःखकरी ॥ परमेश्वराश्रीहरी ॥ ह्मणोनिचिंतीमनांत ॥ १७ ॥ कैसेंदैवआपुलें हीन ॥ नेणेंस्वप्नींऐसेंअन्न ॥ दरिद्रीपतीसीवरून ॥ सदाकष्टभोगीतसें ॥ १८ ॥ पूर्वजन्मींचेंआराधान ॥ तैसाआपणासीपतीहीन ॥ सदांपाहेंदरिद्रपण ॥ वर्ततसोंदेवराया ॥ १९ ॥ समस्तविप्रस्त्रियांसहित ॥ मिष्टपरान्नभोजनकरीत ॥ पूर्वजन्मींचेंसुकृत ॥ केलेंहोतेंसमस्तीं ॥ २० ॥ आपुलापतीदैवहीन ॥ कदांनेणेपरान्नभोजन ॥ कायकरावेंनारायण ॥ ह्मणोनिचिंतीमनांत ॥ २१ ॥ वर्ततांऐसेंतयास्थानीं ॥ आलाविप्रमहाधनी[1] ॥ अपरपक्ष[2]करणेंमनीं ॥ ह्मणोनिआलापरियेसीं ॥ २२ ॥ तयास्थानींविप्रांसी ॥ आमंत्रणदिलेंपरियेसीं ॥ सवेंत्यांच्यास्त्रियांसी ॥ आवंतिलें[3]तिहींपरियेसा ॥ २३ ॥ देखोनितेंविप्रवनिता ॥ पतीजवळीआलीत्वरिता ॥ सांगतीझालीविस्तारता ॥ आमंत्रणब्राह्मणांचें ॥ २४ ॥ अनेकतऱ्हेचींपक्वान्नें ॥ देता

---

[1] द्रव्यवान् [2] पितृपक्ष [3] बोलाविलें

तिवस्त्रेंपरिधानें ॥ अपारदक्षिणाद्रव्यदानें ॥ देतातिऐकेंप्राणेश्वरा ॥ २५ ॥ यास्तवस्वामी अंगिकारणें ॥ अथवाआपणनिरोपदेणें ॥ कांक्षाकरितेंमाझेंमन ॥ अपूर्वअन्नजेवावें ॥२६॥ ऐकोनितियेचेंवचन ॥ निरोपदिलात्याब्राह्मणें ॥ सुखेंजावेंकरींभोजन ॥ आपणानघडेह्मणतसे ॥ २७ ॥ निरोपघेउनीतयावेळीं ॥ गेलीतयागृहस्थाजवळी ॥ आपणयेऊंभोजनकाळीं ॥ ह्मणोनिपुसेतयासी ॥ २८ ॥ विप्रह्मणेतियेसी ॥ आह्मींसांगूंदंपतीसी ॥ बोलावींआपुल्यापतीसी ॥ तरीचआपुल्यागृहायावें ॥ २९ ॥ ऐकोनितयाचेंवचन ॥ झालीनारीखेदेंखिन्न ॥ विचारकरीआपुलेंमन ॥ कायकरावेंह्मणोनियां ॥ ३० ॥ ह्मणेआतांकायकरणें ॥ कैसेंदैवआपुलेंउणें ॥ बरवेंअन्नस्वप्नींनेणें ॥ पतीकरितांआपणासी ॥ ३१ ॥ विचारकरूनीमानसीं ॥ आलीनृसिंहगुरूपासीं ॥नमनकरीसाष्टांगेंसीं ॥ अनेकपरीविनवीतसे ॥ ३२ ॥ ह्मणेस्वामीएककरणें ॥ बरवेंअन्नकधींनेणें ॥ आपुल्यापतीसीसांगणें ॥ भोजनाजावेंविप्राघरीं ॥३३॥ सांगूंह्मणतीदंपतीसी ॥ माझापतीनायकेवचनासी ॥ नवचे[2]कधींपरान्नासी ॥ कायकरूंह्मणतसे ॥ ३४ ॥ स्वामीआतांकृपाकरणें ॥ माझ्यापतीतेंसांगणें ॥ बरविंयेतसेआमंत्रणें ॥ अन्नवस्त्रदेताती ॥ ३५ ॥ ऐकोनितियेचेंवचन ॥ श्रीगुरुमूर्तीहास्यवदन ॥ बोलावूनियांतत्क्षण ॥ सांगतीतयाद्विजासी ॥३६॥ श्रीगुरुह्मणतीतयासी ॥ जावेंतुह्मींआमंत्रणेसी ॥ तुझे

---

[1] इच्छा [2] नजाय

स्त्रियेचेमानसीं ॥ असेमिष्टान्नजेवावें ॥ ३७ ॥ तिचेमनींचीवासना ॥ तुवांपुरवावीकारणा
॥ सदांदुश्चितअंतःकरणा ॥ कुलस्त्रियेचेंअसोंनये ॥ ३८ ॥ ऐकोनिश्रीगुरूचेंवचन ॥ नम
नकरीतोब्राह्मण ॥ विनवीतसेकरजोडून ॥ ह्मणेआपणानेमअसे ॥ ३९ ॥ गुरुवचनजोनक
री ॥ तोपडेरौरवघोरीं ॥ निरोपतुमचामाझ्याशिरीं ॥ जाईनत्वरितह्मणतसे ॥ ४० ॥ पुसो
नियांश्रीगुरूसी ॥ आलेंदंपत्यआमंत्रणासी ॥ आनंदझालाबहुवशीं ॥ तयाविप्रस्त्रियेतें ॥
॥ ४१ ॥ पितृनामउच्चारोन ॥ संकल्पकरितोब्राह्मण ॥ अनेकपरीचेंमिष्टान्न ॥ वाढितीतयां
दंपतीसी ॥ ४२ ॥ भोजनकरितांसमयासी ॥ दिसेविपरीततियेसी ॥ श्वानसूकरयेउनीह
र्षीं ॥ समागमेंजेवितातीं ॥ ४३ ॥ कंटाळलेंतिचेंमन ॥ उठेआपणत्यजूनिपान ॥ जेवीतहो
तेब्राह्मण ॥ समस्तांसीसांगतसे ॥ ४४ ॥ ऐसेंपरीपतीसहित ॥ आलीनारीचिंताक्रांत ॥ प
तीससांगेवृत्तांत ॥ श्वानउच्छिष्टजेविलेती ॥ ४५ ॥ स्त्रियेसीह्मणेतोब्राह्मण ॥ तुझेंनिआपुलें
दैवहीन ॥ घडलेंआपणासीपरान्न ॥ उच्छिष्टश्वानसूकरांचें ॥ ४६ ॥ ऐसेंकोपोनिस्त्रियेसी ॥
आलींदोघेंश्रीगुरूपासीं ॥ नमनकरितीभक्तीसीं ॥ ऐकाश्रोतेएकचित्तें ॥४७॥ श्रीगुरुह्मण
तीतियेसी ॥ कैसेंसुखपरान्नासी ॥ सदांदुखविसीपतीसी ॥ पुरलेतुझेमनोरथ ॥ ४८ ॥ ऐ
सेंवचनऐकोनी ॥ लागेनारीश्रीगुरुचरणीं ॥ विनवीतसेकरजोडूनी ॥ क्षमाकरणेंस्वामियां ॥
॥ ४९ ॥ मंदमतीआपणासी ॥ दोषघडविलेपतीसी ॥ नेलेंआपणपरान्नासी ॥ क्षमाकरणें

स्वामियां ॥ ५० ॥ चिंताकरीद्विजवरू ॥ ह्मणेस्वामीकायकरूं ॥ दोषघडलाअपारू ॥ व्रतभंगझालाह्मणोनी ॥ ५१ ॥ परान्नमीनघेईह्मणोनी ॥ संकल्पहोतामाझेमनीं ॥ मिळालीसतूवैरिणी ॥ दोषआपणाघडविले ॥ ५२ ॥ ऐकोनीतयाचेंवचन ॥ श्रीगुरूह्मणतीहांसोन ॥ पुरविलीस्त्रियेचीवासना ॥ आतांतिचेंमनधालें[१] ॥ ५३ ॥ कधींनवचेपरान्नासीं ॥ वर्तेलतुझ्यावाक्यासरसी ॥ नकरींचिंतामानसीं ॥ दोषतुजनाहींजाण ॥ ५४ ॥ आणीकएकसांगेनतुज ॥ जेणेंधर्मघडतीसहज ॥ अडलाअसेलएकादाद्विज ॥ देवपितृकर्माविणेंपैं ॥ ५५ ॥ कोणीनमिळेविप्रत्यासी ॥ जावेंतेथेंभोजनासी ॥ जरीतेथेंतूंनजासी ॥ अनंतदोषअसेजाण ॥ ५६ श्रीगुरूचेंवचनऐकोन ॥ साष्टांगींकरीनमन ॥ विनवीतसेकरजोडून ॥ विनंतीमाझीपरियेसा ॥ ५७ ॥ अन्नघ्यावेंकवणेघरीं ॥ घडतीलदोषकवण्यापरी ॥ जाऊंनयेकवण्याद्वारीं ॥ निरोपावेंस्वामियां ॥५८॥ विप्रवचनऐकोनी ॥ श्रीगुरुसांगतीविस्तारोनी ॥ सावधमनकरूनी ॥ ऐकाश्रोतेसकळिक ॥५९॥ श्रीगुरुह्मणतीविप्रासी ॥ अन्नघ्यावयाघरेंपुससी ॥ गुरुभवनादिकिंहर्षीं ॥ जावेंशिष्यवर्गीघरीं ॥ ६० ॥ वैदिकादिद्विजवर ॥ मातुळांशआपुलाश्वशुर ॥ सहोदरसाधुजनथोर ॥ तयांगृहींअन्नजेवावें ॥६१॥ अडलाविप्रब्राह्मणाविणें ॥ त्याचेघरींघ्यावेंअन्न ॥ करावेंगायत्रीजपन ॥ दोषजातीअवधारा ॥ ६२ ॥ विप्रह्मणेश्रीगु

---

[१] तृतझालें

रूसी ॥ विनंतीमाझीपरियेसीं ॥ निषिद्धअन्नसांगाआह्मासी ॥ कवण्याघरींघेऊंनये ॥ ६३ ॥ श्रीगुरूसांगतीब्राह्मणासी ॥ अन्नवर्जितघरेंऐसीं ॥ अपारअसेस्मृतिचंद्रिकेसी ॥ ऋषीसंनतेंसांगेन ॥ ६४ ॥ नित्यमातापितयांसी ॥ सेवाघेतीजेअतिदोषी ॥ जेऊंनयेत्यासदनासी ॥ धनलोभिष्ठद्विजाघरीं ॥ ६५ ॥ कलत्रपुत्रकष्टवोनी ॥ धर्मकरीविप्रालागोनी ॥ अन्ननिषेधतयाभवनीं ॥ दोषघडतीजेविल्या ॥ ६६ ॥ गर्विष्ठचित्रि[1]कशस्त्रधारी ॥ विप्रहोवोनीमल्लयुद्धकरी ॥ वीणावाद्यज्याचेघरीं ॥ नघ्यावेंअन्नब्राह्मणानें ॥ ६७ ॥ बहिष्कारीविप्राघरीं ॥ याचकवृत्तीनेंउदरपूर्तीकरी ॥ अन्नवर्जावेंतयाघरीं ॥ आत्मस्तुतीपरनिंदका ॥ ६८ ॥ बहुजनएकअन्नकरिती ॥ पृथक्वैश्वदेवनकरिती ॥ वर्जावींअन्नेंविप्रजातीं ॥ महादोषबोलिजे ॥ ६९ ॥ गुरुहोवोनीसमस्तासी ॥ आपणमंत्रउपदेशी ॥ शिष्यरहाटेदुर्वृत्तीसीं ॥ त्यागुरुघरींजेवूंनये ॥ ७० ॥ क्रोधवंतब्राह्मणअसे ॥ अन्ननघ्यावेंगृहींऐसे ॥ स्त्रियेसीवर्जितापुरुषअसे ॥ जेऊंनयेतयाघरीं ॥ ७१ ॥ धनगर्वीतामसाघरीं ॥ क्रूरनिर्दयव्यभिचारी ॥ दांभिकदुराचारीविप्रघरीं ॥ अन्नतुह्मींवर्जावें ॥ ७२ ॥ पुत्रपितयातेंसोडोनी ॥ वेगळाअसेजोब्राह्मणी[2] ॥ वर्जावेंअन्नसाधुजनीं ॥ महादोषबोलिजे ॥ ७३ ॥ स्त्रीजितअसेएकादाजरीं ॥ विप्रसुवर्णा[3]कारकरी ॥ लटिकेंबोलोनिचोरीकरी ॥ तयाघरींनजेवावें ॥ ७४ ॥ खळराजसेवकाघरीं

---

[1] चित्रांकरणार व काढणार [2] विप्र [3] सोनाराचा व्यापार करणारा

॥ लोहकाष्ठछेदनकरी ॥ वस्त्रधूतरजकाघरीं ॥ तयाघरींनजेवावें ॥ ७५ ॥ रोगीसेवकाचे
घरीं ॥ मद्यपानकरीत्यानराघरीं ॥ वेश्याअसेजयानारी ॥ दानविप्रेंनघ्यावें ॥ ७६ ॥ तस्क
रविद्याअसेज्यासी ॥ द्वारपाळव्यापारिताघरासी ॥ नघ्यावेअंनकुटिलासी ॥ महादोषबो
लिजे ॥ ७७ ॥ द्रव्यघेवोनीशूद्राघरीं ॥ अध्ययनसांजेद्विजवरीं ॥ अन्नवर्जावेंतयाघरीं ॥
घोडींविकितीब्राह्मजे ॥ ७८ ॥ भागवतकीर्तननाहींघरीं ॥ जेद्यूतकर्मीअतिनिष्ठुरी ॥ स्ना
नावीणभोजनकरी ॥ तयाघरींजेऊंनये ॥ ७९ ॥ नकरीसंध्यासायंकाळीं ॥ दाननकरीकदां
काळीं ॥ पितृकर्मवर्जितांकुळीं ॥ तयाघरींनजेवावें ॥ ८० ॥ दंभार्थजोजपकरी ॥ अथवा
काम्यरूपेंजरी ॥ द्रव्यघेवोनीजपकरी ॥ तयाघरींजेऊंनये ॥ ८१ ॥ ऋणदेऊनएकाद्यासी
॥ उपकारकरीपरियेसी ॥ द्रव्यसांचवीकलांतरेंसीं[1] ॥ तयाघरींजेऊंनये ॥ ८२ ॥ विश्वास
घातकानराघरीं ॥ अनीतिपक्षपातकरी ॥ स्वधर्मसांडीदुराचारी ॥ पूर्वजमार्गसोडिल्यासीं
॥ ८३ ॥ विद्वज्जनब्राह्मणासीं ॥ एकादामूर्खअतिद्वेषी ॥ अन्नवर्जावेंतुह्मींत्यासी ॥ परनिंदा
नित्यकरी ॥ ८४ ॥ कुळदैवतमातापिता ॥ सोडूनीजायजोपरता ॥ आपुल्यागुरूसीदूरत्या
गिता ॥ जेऊंनयेतयाघरीं ॥ ८५ ॥ गोब्राह्मणवधकरी ॥ स्त्रीमारकअसेनरजरी ॥ अन्नघे
तांदोषभारी ॥ श्रीगुरुह्मणतीविप्रासी ॥ ८६ ॥ आशाबद्धसदानर ॥ करोनिधरीएकाचेंद्वार

---

[1] कलाकौशल्यादिके करून

॥ दानदेतांवर्जीनर ॥ तयाघरींवर्जावें ॥ ८७ ॥ समस्तजातीसशरण ॥ तोचिचांडाळहोय
जाण ॥ घेऊंनयेत्याचेंअन्न ॥ नमननकरीविप्रांसी ॥ ८८ ॥ आपुल्याकन्याजामातेसीं ॥
क्रोधेंकरूनसदांद्वेषी ॥ नजेवावेंअन्नत्याघरासीं ॥ निपुत्रिकाचेघरींदेखा ॥ ८९ ॥ पंचमहा
यज्ञकरीआपण ॥ जेविआणिकाचेघरींअन्न ॥ परपाककरीतयानामजाण ॥ तयाघरींजेऊं
नये ॥ ९० ॥ विवाहझालाअसतांआपण ॥ पंचमहायज्ञनकरीब्राह्मण ॥ स्थालीपाकनिवृ
त्तीनवजाणे ॥ नजेवावेंतयाघरीं ॥ ९१ ॥ घरच्याअन्नाचेंदूषणकरी ॥ परान्नाचीस्तुतीकरी
॥ अन्नवर्जावेंतयाघरीं ॥ श्वपचनामतयाचें ॥ ९२ ॥ भाणसपणेंउदरभरी ॥ अन्नघेतांतया
घरीं ॥ डोळेजातीअवधारी ॥ आंधळाहोयअल्पायुषी ॥ ९३ ॥ बधिरहोयशरीरहीन ॥ स्मृ
तिमेधाजायजाण ॥ धृतिशक्तिहोयहीन ॥ भाणसाचेघरींजेऊंनये ॥ ९४ ॥ गृहस्थधर्मेंअसे
आपण ॥ दानधर्मनकरीजाण ॥ अद्वैतशास्त्रबोलूंजाणे ॥ तयाघरींजेऊंनये ॥ ९५ परगृहीं
वासकरीआपण ॥ परान्नजेवीजोब्राह्मण ॥ त्याचेंजितुकेंअसेपुण्य ॥ यजमानासीजायदेखा
॥ ९६ ॥ तयायजमानाचेदोष ॥ लागतीत्वरितभोजनस्पर्शें ॥ त्याचिकारणेंनिषिद्धअसे ॥
परान्नतुह्मींवर्जावें ॥ ९७ ॥ भूमीसुवर्णगोदान ॥ गजवाजीरत्नदान ॥ घेतांनाहींअतिदूषण
॥ अन्नघेतांमहादोषअसे ॥ ९८ ॥ समस्तदोषरापन्नासी ॥ घडतीदेखाब्राह्मणासी ॥ तैसेंचि
जाणापरस्त्रियेसी ॥ संगकेलियानरकहोय ॥ ९९ ॥ परगृहींवासकरितां ॥ जायआपुली

लक्ष्मीवरिता ॥ अमावास्यादिनींपरान्नजेवितां ॥ मासपुण्यजायदेखा ॥ १०० ॥ अगत्यजा
णेंपरान्नासी ॥ नबोलवितांजायसंतोषीं ॥ जातांहोतीमहादोषी ॥ शूद्रेंबोलावितांजाऊंनये
॥ १ ॥ आपुल्याकन्येच्याघरासी ॥ जाऊंनयेभोजनासी ॥ पुत्रझालियाकन्येसी ॥ सुखेंजा
वेंअवधारा ॥ २ ॥ सूर्यचंद्रग्रहणासी ॥ दानघेऊंनयेपरियेसीं ॥ जात[1]अथवामृतसूतकेसीं
॥ जाऊंनयेपरियेसा ॥ ३ ॥ ब्राह्मणपणाचाआचार ॥ कवणरहाटेद्विजवर ॥ तैसेंजरीकरि
तीनर ॥ त्यांसींकैंचेंदैन्यअसे ॥ ४ ॥ समस्तदेवत्याचेहातीं ॥ अष्टसिद्धीसाधती ॥ ब्राह्मण
कर्मेंजेआचरती ॥ कामधेनुतयाघरीं ॥ ५ ॥ विप्रमदेंबहुव्यापिले ॥ आचारकर्मसांडिलें ॥
त्याचिकारणेंदरिद्रीझाले ॥ स्वधर्मनष्टहोऊनियां ॥ ६ ॥ विप्रविनवीस्वामीसी ॥ आमुची
विनंतीपरियेसीं ॥ सकळआचारधर्मासी ॥ निरोपावेंदातारा ॥ ७ ॥ गुरुमूर्तीकृपासागरा
॥ त्रिमूर्तीच्याअवतारा ॥ भक्तजनांच्याआधारा ॥ निरोपावेआचार ॥ ८ ॥ श्रीगुरुह्मणती
तयासी ॥ ब्राह्मणाचाआचारपुससी ॥ सांगेनआतांविस्तारेसीं ॥ पूर्वीऋषीआचरलेजो ॥
॥ ९ ॥ नैमिषारण्यींसमस्तऋषी ॥ तपकरितीबहुदिवसीं ॥ आलातेथेंपराशरऋषी ॥ सम
स्ततयासीवंदिती ॥ १० ॥ समस्तऋषीमिळोनी ॥ विनवितातीकरजोडूनी ॥ ब्राह्मणा
चाआचारगुणी ॥ केंविकरावाह्मणतीते ॥ ११ ॥ आतांआह्मींआचारकरितों ॥ तेणेंसं

---

[1] जननाशौच

शयमनीयेतो ॥ ब्रह्मऋषीतुह्मींह्मणूनिपुसतों ॥ तुझाउपदेशआह्मांव्हावा ॥ १२ ॥ गुरु
मुखावीणमंत्र ॥ ब्राह्मनव्हेहोअपवित्र ॥ तैसाश्रीगुरूतूंपवित्र ॥ आचारआह्मांसांगावे ॥
॥ १३ ॥ पराशरह्मणेऋषींसी ॥ सांगेनआचारतुह्मांसी ॥ जेणेंहोयअप्रयासीं ॥ स्वर्ग
सिद्धीपावती ॥ १४ ॥ ब्राह्मं[1]मुहूर्तींउठोनी ॥ श्रीगुरुस्मरणकरोनी ॥ मगध्याव्यामूर्तीति
न्हीं ॥ ब्रह्माविष्णुहहेश्वर ॥ १५ ॥ मगस्मरावेनवग्रह ॥ पुण्यश्लो[2]कनिःसंदेह ॥ सनत्कुमार
सनकसनंदनसह ॥ स्मरावेतयेवेळीं ॥ १६ ॥ सहनारदतुंबरूदेखा ॥ स्मरावेसिद्धयोगीऐ
का ॥ सप्तसमुद्रपर्वतादिकां ॥ स्मरावेंसप्तपितृदेवतां ॥ १७ ॥ सप्तऋषींतेंस्मरोनी ॥ स
प्तद्वीपेंसप्तभुवनीं ॥ समस्तनामेंघेऊनी ॥ ऐसेंह्मणावेंप्रातःस्मरण ॥ १८ ॥ मगउठावेंशय
नस्थानीं ॥ आचमनकरोनिदो[3]न्हीं ॥ लघुशंकेसीजाउनी ॥ शौचाचमनकरावें ॥ १९ ॥ परा
शरह्मणेऋषींसी ॥ ऐकाआचमनविधीसी ॥ सांगतसेंविस्तारेसीं ॥ जेजेसमयींकरणेंऐका
॥ २० ॥ स्नानापूर्वींनंतरदोनी ॥ उदकप्राशितांयेणेंचिगुणीं ॥ निजतांउठतांसमयींदोनीं
॥ आचमनेंकरावीं ॥ २१ ॥ अधोवायुशब्दझालिया ॥ वो[4]खटेंदृष्टींदेखिलिया ॥ दोन्हींवेळा
आचमूनियां ॥ शुद्धव्हावेंपरियेसीं ॥ २२ ॥ भोजनापूर्वींअप[5]रदोनी ॥ जांभयींशिंकलिया
दोन्हीं ॥ लघुशंकाशौचींदोनीं ॥ आचमनकरावें ॥ २३ ॥ जवळीउदकनसेजरीं ॥ श्रोत्रा

---

[1] रात्रीच्याचवथ्याप्रहरीं [2] पुण्यकीर्तीनलयुधिष्ठिरादिक [3] द्विवार [4] वाईट [5] नंतर

चमनकरानिर्धारीं ॥ स्पर्शकरावाचक्षुःश्रोत्रीं ॥ येणेंपवित्रपरियेसा ॥ २४ ॥ ब्राह्मणाच्या
उजवेकानीं ॥ सप्तदेवताअसतीनिर्गुणी ॥ त्यांसीस्पर्शितांतत्क्षणीं ॥ आचमनफळअसेदे
खा ॥ २५ ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ अग्निरापश्चचंद्रश्चवरुणार्केंद्रवायवः ॥ विप्रस्यदक्षिणेकर्णे
नित्यंतिष्ठंतिदेवताः ॥ १ ॥ २६ ॥ ॥ टीका ॥ ॥ त्यादेवतांचींनांवेंऐका ॥ सांगेनऋषीसक
ळिका ॥ अग्निआपवरुणार्का ॥ नायुइंद्रचंद्रअसती ॥ २७॥ लघुशंकाचमनकरोनी ॥ मान
सिकस्नानकरूनी ॥ बैसावेंशुचीआसनीं ॥ अरुणोदयहोयतंव ॥ २८॥ गायत्रीजपाव्य
तिरिक्त ॥ वरकडजपावेंपवित्र ॥ प्रगटहोतांअरुणोदित ॥ बहिर्भूमीसींजाइंजे ॥ २९ ॥ यज्ञो
पवीतकानींठेवोनी ॥ डोईसपल्लवबांधोनी ॥ जावेंनैर्ऋत्यकोनीं ॥ अधोमुखींबैसावें ॥ ३० ॥
दिवसाबसावेंउत्तरमुखीं ॥ रात्रीसदक्षिणमुखीं ॥ मौनअसावेंअतिविवेकी ॥ चहूंकडेपाहूंनये
॥ ३१ ॥ सूर्यचंद्रनक्षत्रांसी ॥ पाहूंनयेनदीआकाशीं ॥ स्त्रीजनलोकपरिवारासी ॥ पाहूंनयेक
वणातें ॥ ३२॥ शौचाविणेंकांसघालीजरी ॥ कांसनकाढितांलघुशंकाकरी ॥ त्यासीहोययम
पुरी ॥ नरकभोगीअवधारा ॥३३॥ जेब्राह्मणउभ्यांमुतती ॥ त्यांसीऐकाकवणगती ॥ त्यांचेरो
मेंअंगींकिती ॥ तावत्काळवर्षेंनरकींपडती ॥३४॥ अगत्यघडेउदकावीण ॥ करूनियांगंगा
स्मरण ॥ मृत्तिकेनेंशौचकरणें ॥ भक्षणादिवर्जावें ॥३५॥ बहिर्भूमीबैसावयासी ॥ स्थळसां
गेनपरियेसीं ॥ ऐकातात्पर्यऋषी ॥ ह्मणेपराशरसर्वांतें ॥ ३६ ॥ नबैसावेंपृथ्वीवरी ॥ बैसि

जेपानगवतावरी ॥ हिरवींपर्णेंकरावींदुरी ॥ वाळल्यापार्नीबैसावें ॥ ३७ ॥ मळविसर्जनक
रूनी ॥ उठावेंहातींशिश्नधरूनी ॥ जळपात्रापासींजाउनी ॥ शौचकरावेंपरियेसा ॥ ३८ ॥
मृत्तिकाशौचकरावयासी ॥ मृत्तिकानआणावीतुह्मींऐसी ॥ वारुळमूषकगृहासी ॥ नदीमधी
लआणूंनये ॥३९॥ ज्यामार्गींलोकचालती ॥ अथवावृक्षाखालीलमाती ॥ देवालयक्षेत्रती
र्थीं ॥ मृत्तिकाआपणवर्जावी ॥ ४० ॥ वापीकूपतडागांत ॥ मृत्तिकाआणितांपुण्यबहुत ॥ उ
दककरींघेउनीप्रोक्षित ॥ मृत्तिकाघ्यावीशौचासी ॥ ४१ ॥ आंवळ्याएवढेगोळेकरावे ॥ लिं
गस्थानींएकलावावें ॥ अपानद्वारींपांचस्वभावें ॥ एकैकहस्तासींतीनंसत्तें[1] ॥ ४२ ॥ एकैकपा
यासींसातगोळे ॥ मृत्तिकालावावीसकळा ॥ आणीकसांगेनवेळा ॥ ऋषीसमस्तपरियेसा
॥ ४३ ॥ मृत्तिकाशौचविधान ॥ मूत्रशंकेसीएकगुण ॥ बहिर्भूमीसींद्विगुण ॥ मैथुनाअंतींत्रि
गुणदेखा ॥ ४४ ॥ आणीकप्रकारअसेदेखा ॥ करावेंयेणेंप्रमाणेंनिका ॥ जितुकेंकरींगृहस्थ
ऐका ॥ द्विगुणकरावेंब्रह्मचारीं ॥४५॥ त्रिगुणकरावेंवानप्रस्थें ॥ चतुर्गुणकरावेंयतींसमस्तें ॥
न्यूनकरितांआचारातें ॥ धर्मनिषिद्धहोयदेखा ॥ ४६ ॥ येणेंप्रकारेंएकेदिवसीं ॥ रात्रींयाच्या
अर्धेसीं ॥ संकटसमयींयाअर्धेसीं ॥ मार्गस्थेंअर्धत्याहुनी ॥४७॥ व्रतबंधझालियाब्राह्मणासी
॥ हाचआचारपरियेसीं ॥ हाचिउपदेशचहूंवर्णांसी ॥ शौचविधिबोलिला ॥४८॥ शौचझालि

---

[1] एकवीसवेळा

यानंतरी ॥ चूळभरावींयेणेंपरी ॥ ब्राह्मणआठभरी ॥ सहाभरावेक्षत्रियांनीं ॥ ४९ ॥ वैश्यें चारशूद्रेंदोनवेळां ॥ येणेंविधिभराचुळा ॥ शुद्धस्थानींबसोनिनिर्मळा ॥ कुळदैवतस्मरावें ॥ ॥५०॥ तूष्णीं[1]आचमनकरावें ॥ नामघेतांचोवीसआतळावें[2] ॥ पुनःआचमनकरावें ॥ त्याचा विधिसांगेन ॥ ५१ ॥ विप्रदक्षिणहस्तीं ॥ पांचतीर्थेंविख्यातअसती ॥ जेंबोलिलेंअसेलस्मृतीं ॥ सांगेनतीर्थअवधारा ॥ ५२ ॥ अंगुष्ठमूळतळहातेसी ॥ ब्रह्मतीर्थपरियेसीं ॥ तर्जनीअंगुष्ठमध्येसीं ॥ पितृतीर्थअसेजाण ॥ ५३ ॥ चतुरंगुळतळहस्तावरी ॥ देवतीर्थअसेनिर्धारी ॥ कनिष्ठिकाभागोत्तरीं ॥ ऋषितीर्थपरियेसा ॥ ५४ ॥ तर्पणदेवपितृऋषी ॥ जेस्थानींतीर्थें करावींहर्षीं ॥ आचमनब्रह्मतीर्थेंसीं ॥ कराब्राह्मणविद्वज्जन ॥५५॥ ब्रह्मतीर्थेंआचमनेंतिन्हीं ॥ केशवनारायणमाधवह्मणोनी ॥ देवतीर्थेंउदकसांडोनी ॥ गोविंदनामउच्चारा ॥५६॥ विष्णुमधुसूदनाहस्तधुवोनींदोन्हीं॥त्रिविक्रमवामनगालास्पर्शोनी॥बिंबोष्ठतळहस्तेंस्पर्शोनीं॥श्रीधरनामउच्चारा॥५७॥ पुनरपिहस्ताहृषीकेशी ॥ पद्मनाभपादद्वयस्पर्शी ॥ सव्यहस्तपंचांगुळेंसीं ॥ दामोदरशिरस्थान ॥५८॥ चतुरंगुळपृष्ठेसीं ॥ संकर्षणघ्राणासीं ॥ तर्जनीआणिअंगुष्ठेसीं ॥ ह्मणावावासुदेवप्रद्युम्न ॥ ५९ ॥ अंगुष्ठअनामिकेसीं ॥ नेत्रेंश्रोत्रमंत्रेसीं ॥ कनिष्ठिकाअंगुष्ठेसीं ॥ अच्युतनाभींह्मणावें ॥ ६० ॥ पंचांगुळेंउपेंद्रदेखा ॥ हरीश्रीकृष्णभुजाएके

---

[1] मंत्र ह्मटल्यावांचून [2] स्पर्श करणें

का ॥ पांचअंगुळींविधिपूर्वका ॥ येणेंपरीस्पर्शावें ॥ ६१ ॥ येणेंविधीसंध्याकाळीं ॥ आणीक
करावेंवेळोवेळीं ॥ अशौचअथवासंकटकाळीं ॥ असतीविधानेंऐकपां ॥६२॥ देवतीर्थेंतिन्हीं
घ्यावें ॥ हस्तप्रक्षाळागोविंदनांवें ॥ मुखप्रक्षाळोनीमंत्रह्मणावे ॥ संध्याव्यतिरिक्तयेणेंगुणें
॥ ६३ ॥ विधानआणीकसांगेन ॥ देवतीर्थघेऊन ॥ गोविंनामेंहस्तधुवून ॥ चक्षुश्रोत्रस्पर्शा
वे ॥६४॥ शूद्रादिओवळियासी ॥ स्पर्शहोतांपरियेसीं ॥ आचमनविधिऐसी ॥ गुरुह्मणती
ब्राह्मणातें ॥ ६५ ॥ भिजोनिआलियापर्जन्यांत ॥ द्विराचमनेंहोयपुनीत ॥ स्नानभोजनांतीं
निश्चित ॥ द्विराचमनकरावें ॥ ६६ ॥ फलाहारभक्षणकरितां ॥ अथवाआपणउदकघेतां ॥
आलाअसेलस्मशानींहिंडतां ॥ द्विराचमनेंशुद्धहोय ॥ ६७ ॥ उदकनसेजवळींजरी ॥ श्रो
त्राचमनकरानिर्धारीं ॥ आणीकअसेएकपरी ॥ तूष्णींआचमनकरावें ॥ ६८ ॥ श्रीगुरुह्मण
तीब्राह्मणांसी ॥ आचमनविधिआहेऐसी ॥ जेकरितीभक्तीसीं ॥ दैन्यकैंचेंतयांघरीं ॥
॥६९॥ आतांसांगेनविधान ॥ करावयादंतधावन ॥ समस्तपर्वणीत्यजून ॥ प्रतिपदाषष्ठीव
र्जावी ॥ ७० ॥ नकरावेंनवमीद्वादशीसी ॥ शन्यर्कमंगळवारेसीं ॥ श्राद्धकाळींविवाहदिव
सीं ॥ करूंनयेदंतधावन ॥ ७१ ॥ कंटकवृक्षशाखेसीं ॥ ताडमाडकेतकीसीं ॥ खर्जूरनारि
केलशाखेसीं ॥ केल्याजन्मचांडाळयोनीं ॥ ७२ ॥ खदिरकरंजआघाडेसीं ॥ औदुंबरार्कवट
शाखेसीं ॥ अथवावृक्षकरवंदेसीं ॥ पुण्यवृक्षऐकातुह्मीं ॥ ७३ ॥ विप्रेंद्वादशांगुलेंसीं ॥ नवां

गुलेंक्षत्रियांसी ॥ अष्टांगुलेंवैश्यशूद्रांसी ॥ दंतधावनकाष्ठआणावें ॥ ७४ ॥ दंतधावनकाष्ठेसी ॥ तोडितांह्मणावेंमंत्रासी ॥ आयुर्बलनामपरियेसी ॥ ह्मणोनिकाष्ठतोडावें ॥ ७५ ॥ दंतधावनकरोनिऐसें ॥ काष्टटाकावेंनैर्ऋत्यदिशे ॥ चूळभरोनीद्वादश ॥ द्विराचमनकरावें ॥ ॥ ७६ ॥ मगकरावेंप्रातःस्नान ॥ तेणेंहोयसर्वसाधन ॥ तेजोबळआयुष्यवर्धन ॥ प्रातःस्नानकेलिया ॥ ७७ ॥ प्रज्ञा[1]वाढेदुःस्वप्ननासे ॥ सकळदैवतेंहोतीवश ॥ सौभाग्यसुखहोतीहर्षें ॥ दरिद्रचिंताशोकहरण ॥ ७८ ॥ यतीतापसीसंन्यासीं ॥ त्रिकाळकरावेंस्नानासी ॥ ब्रह्मचारीविधीसीं ॥ एकवेळकरावें ॥ ७९ ॥ नित्यकेलियापापनाशअसे ॥ करावेंयाचिकारणें हर्षें ॥ गृहस्थेंवानप्रस्थेंविशेषें ॥ प्रातर्मध्यान्हींकरावें ॥ ८० ॥ अशक्यसंकटझालेंजरीं ॥ अथवानमिळेनिर्मळवारी[2] ॥ स्नानकरावयाचीपरी[3] ॥ सांगेनऐकाब्राह्मणहो ॥ ८१ ॥ अग्निस्नानभस्मस्नान ॥ अथवाकरावेंवायुस्नान ॥ कराविधींनेंमंत्रस्नान ॥ आपोहिष्ठामंत्रानें ॥ ८२ ॥ आणीकस्नानफळेंअसती ॥ ज्यासअसेलभावभक्ती ॥ गुरुदेवतादर्शनमात्रीं ॥ तीर्थस्नानफळअसे ॥ ८३ ॥ अथवादर्शनमातापिता ॥ चरणतीर्थभक्तीनेंघेतां ॥ आंगावरीप्रोक्षितां ॥ तीर्थस्नानफळअसे ॥ ८४ ॥ अथवाभिजेलपर्जन्यांत ॥ उभाराहोनिवाराघेत ॥ किंवाबैसावेंधुळींत ॥ स्नानफळअसेदेखा ॥ ८५ ॥ स्पर्शास्पर्शचांडाळासीं ॥ जळस्नानेंहोयशुचीसीं ॥

---

[1] सत्कर्मवासना [2] उदक [3] गौणप्रकार

अथवास्पर्शहोयशूद्रादिकांसी ॥ उप[1]स्नानकरावें ॥ ८६ ॥ दृढअसेलतनु[2]आपुलें ॥ स्नानमुख्यकरावेंजळें ॥ संधिविग्रहसंकटमांडलें ॥ उपस्नानकरावें ॥ ८७ ॥ प्रातःस्नानकरावयासी ॥ शीतोदकउत्तमेसीं ॥ अशक्तताअसेलदेहासी ॥ उष्णोदकेंकरावें ॥ ८८ ॥ स्वभावेंपवित्रअसेउदक ॥ झालियाअग्निसंपर्क ॥ पवित्रझालेंउदकअधिक ॥ गृहस्थासीमुख्यअसे ॥ ८९ ॥ उष्णोदकेंस्नानकरितां ॥ शीतोदककरामिश्रिता ॥ मध्येंकरावेंआचमनतत्वतां ॥ संकल्पतेथेंह्मणावा ॥ ९० ॥ घरींस्नानकरितांदेखा ॥ अघमर्षणकरूंनका ॥ वस्त्रपिळूंनयेएका ॥ आपुलेहस्तेंकरूनियां ॥ ९१ ॥ पुत्रोत्साहसंक्रांतीसी ॥ श्राद्धकाळमृतदिवसीं ॥ नकरावेंस्नानउष्णोदकेसीं ॥ अमावास्यापौर्णिमा ॥ ९२ ॥ स्नानकरितांबांधाशिखा ॥ दर्भहस्तीसूर्याभिमुखा ॥ मौनस्नानअसेंमुख्या ॥ कवणासवेंनबोलावें ॥ ९३ ॥ आपोहिष्ठामंत्रेसीं ॥ गायत्रीतीनह्मणाहर्षीं ॥ येणेंपरीस्नानोदकासी ॥ अभिमंत्रावेंब्राह्मणें ॥ ९४ ॥ प्रथमशीतोदकघालोनी ॥ पश्चात्उष्णोदकमिळवोनी ॥ स्नानकरावेंप्रातिदिनीं ॥ गृहस्थानींघरींदेखा ॥ ९५ ॥ अवधूतमंत्रह्मणोनी ॥ अंगिचामळकाढोनी ॥ शुचिष्मंतस्नानकरोनी ॥ गंगाभागीरथीस्मरावी ॥ ९६ ॥ आचमनकरूनिआपण ॥ देवस्यत्वामंत्रजपोन ॥ धूतवस्त्रनेसून ॥ आणीकमंत्रजपावे ॥ ९७ ॥ अवधूतमंत्रह्मणतां ॥ वस्त्रउकलावेंत्वरितां ॥ उद्यन्नद्यमंत्र

---

१ गौणस्नान २ सशक्तशरीर

ह्मणतां ॥ वस्त्रसूर्यासीदाखवावें ॥ ९८ ॥ आवहंतीवितन्वतीमंत्रें ॥ वस्त्रेंनेसावींपवित्रें ॥
द्विराचमनकरावेंतंत्रें ॥ वस्त्रपिळोनीआचमनकीजे ॥ ९९ ॥ आतांमंत्रस्नानकरणें ॥ सांगेन
त्याचींविधानें ॥ आपोहिष्ठादिमंत्रानें ॥ प्रोक्षावेंशरीरावरी ॥ २०० ॥ पादमूर्धाहृदयप्रक्षा
लूनी ॥ हृदयपादशिरस्थानीं ॥ करावेंतुह्मींमार्जनीं ॥ आपोदेवतामंत्रेसीं ॥ १ ॥ ऐसेंस्नानक
रोनी ॥ पुनःआचमनकरोनी ॥ मानसस्नानविधीनीं ॥ करावेंऐकाभक्तीनें ॥ २ ॥ नारायणा
चेमूर्तीसी ॥ ध्यानकरावेंभक्तीसीं ॥ चतुर्भुजअलंकारेंसीं ॥ ध्याताहोयमानसीं ॥ ३ ॥ अप
वित्रःपवित्रोवा ॥ येणेंमंत्रेंहरीध्यावा ॥ उदकेंदेहप्रोक्षावा ॥ स्नानफळअसेअवधारा ॥ ४ ॥
मंगळस्नानविधान ॥ सांगेनऐकातुह्मींब्राह्मण ॥ रविवारींनिषेधजाण ॥ ज्वरहोयअंगासी ॥
॥ ५ ॥ नदीतीरींअसेनर ॥ अशक्तअसेलशरीर ॥ गंगास्मरणेंनिर्धार ॥ आर्द्रवस्त्रेंअंगपुसावें॥
॥ ६ ॥ कांतिहानीसोमवारासी ॥ मंगळवारींमृत्युपरियेसीं ॥ लक्ष्मीपावेबुधवारेसीं ॥ धनहा
नीहोयगुरुवारीं ॥ ७ ॥ शुक्रवारींपुत्रधात ॥ शनिवारींअखिलसंपत्तीप्राप्त ॥ जाणाऐसेंनि
श्चित ॥ मंगळस्नानकरावें ॥ ८ ॥ नदीस्नानप्रवाहमुखीं ॥ घरींप्रातःसूर्याभिमुखीं ॥ संध्या
काळींपश्चिममुखीं ॥ स्नानकरावेंअवधारा ॥ ९ ॥ स्नानकरितांनदीसी ॥ अघमर्षणकरावें
परियेसीं ॥ नमोऽग्नयेप्सुमतेमंत्रेंसीं ॥ नमस्कारावेंनदीसी ॥ १० ॥ यदपांक्रूरंमंत्रेंसीं ॥
उदकलोटावेंद्विहस्तेसीं ॥ तीनवेळांलोटोनिहर्षीं ॥ इमंमेगंगेजपावें ॥ ११ ॥ ऋतंचसत्यंच

मंत्रजपत ॥ स्नानकरावेंगंगेंत ॥ नदीस्नानविधिविख्यात ॥ करातुह्मींविप्रवर्ग ॥ १२ ॥ रो
दनांतींवमनांतीं ॥ मैथुनदुःस्वप्नस्पर्शांतीं ॥ स्नानावेगळेशुद्धनहोती ॥ स्नानकरावेंअवधारा
॥ १३ ॥ आतांवस्त्राचेंविधान ॥ सांगेनऐकाॠषिजन ॥ ओलेंवस्त्रकाषायवस्त्रजाण ॥ नेसूं
नयेगृहस्थानें ॥ १४ ॥ रक्तादिवस्त्रजीर्णधोत्र ॥ नेसूनिजेआचरत ॥ तेंपुण्यजायराक्षसांप्रत
॥ एकधोत्रअसलिया ॥ १५ ॥ श्वेतवस्त्रब्राह्मणासी ॥ मुख्यअसेपरियेसीं ॥ असावेंउपवस्त्रब
हिर्वासी ॥ उत्तरवस्त्रह्मणिजेतया ॥१६॥ धोत्रनेसलियानंतरीं ॥ विभूतीलावावीपरिकरीं ॥ मं
त्रविधानपुरःसरीं ॥ भस्मधारणकरावें ॥१७॥ भस्मशुद्धनमिळेजरीं ॥ गोपीचंदनलावावेंपरी
॥ द्वारावतीमुख्यपुरी ॥ वरकडमृत्तिकाअग्राह्य ॥ १८ ॥ नमिळेद्वारावतीदेखा ॥ कराधारण
गंगामृत्तिका ॥ ऊर्ध्वपुंड्रअसेनिका ॥ विष्णुसायुज्यहोयतयां ॥ १९ ॥ पुष्टिकामअसेज्यासी
॥ लावावेंतेणेंअंगुष्ठेसीं ॥ ज्यासींकामआयुष्यासी ॥ मध्यांगुळींलावावें ॥ २० ॥ अन्नकाम
अनामिकेसीं ॥ तर्जनींकाम्यमुक्तीसीं ॥ जेलावितीनखेसीं ॥ महापातकघडेतयां ॥ २१ ॥
उत्तमरुंदीदशांगुळी ॥ मध्यमनवअष्टअंगुळी ॥ सप्तसहापंचांगुळी ॥ शूर्पाकारलावावें ॥
॥ २२ ॥ चतुर्थत्रीणिद्वयांगुळी ॥ अधमपक्षअसेबोली ॥ द्वादशनामेंकराभलीं ॥ विष्णुनाम
उच्चारित ॥ २३ ॥ केशवह्मणावेंललाटस्थानीं ॥ नाभीनारायणह्मणोनी ॥ माधवनामेंहृदय

---

१ चांगलेंशुद्ध

स्थानीं ॥ कमळापुष्पाकारदेखा ॥ २४ ॥ गोविंदनामेंकंठेसी ॥ विष्णुनामेंकटिप्रदेशीं ॥ दक्षिणभुजामधुसूदनेसीं ॥ नाभीउत्तरत्रिविक्रम ॥ २५ ॥ वामननामेंबाहुदेखा ॥ श्रीधरदक्षिणकर्णिका ॥ हृषीकेशवामकर्णिका ॥ पद्मनाभपश्चिमकटीं ॥ २६ ॥ दामोदरशिरस्थान ॥ ऐकाऊर्ध्वपुंड्रविधान ॥ पापेंजातीजळोन ॥ गोपीचंदनलावितां ॥ २७ ॥ द्वारा[1]वतीलावोनी ॥ लावाभस्मात्रिपुंड्रांनी ॥ हरिहरसंतोषोनी ॥ साधेभक्तीमुक्तिदेखा ॥ २८ ॥ विवाहादिशोभनदिवसीं ॥ देवताकृत्यश्राद्धदिवसीं ॥ अभ्यंगानंतरसूतकेसी ॥ गोपीचंदनवर्जावें ॥ २९ ॥ ब्रह्मयज्ञतर्पणासी ॥ कुशसांगेनविस्तारेसीं ॥ आहेतीदशप्रकारेसीं ॥ नामेंसांगेनविख्यात ॥ ३० ॥ दूर्वाउशीरकुशकाश ॥ सकुदगोधूमव्रीहिमौंजीष ॥ नागरमोथादर्भपारियेसा ॥ दशदर्भमुख्यअसती ॥ ३१ ॥ नित्यआणावेंदूर्वेसी ॥ जरींनसाधेआपणासी ॥ श्रावणभाद्रपदमासीं ॥ संग्र[2]हेंसंवत्सरींकरावा ॥ ३२ ॥ चारीदूर्वाविप्रांसी ॥ त्रीणिक्षत्रियवैश्यासी ॥ एकनेमिलीशूद्रासी ॥ चतुर्विधाविधीअसे ॥ ३३ ॥ यादूर्वेचीमहिमा ॥ सांगतसेंअनुपमा ॥ अग्रस्थानींअसेब्रह्मा ॥ मुळींरुद्रमध्येंहरी ॥ ३४ ॥ अग्रभागचतुरंगुळ ॥ ग्रंथींमूळद्वयांगुळ ॥ धारणकरावेंब्रह्मकुळें ॥ याचीमहिमाथोरअसे ॥ ३५ ॥ चक्रधरोनीविष्णुदेखा ॥ दैत्यपराभवीऐका ॥ ईश्वरात्रिशूळधरितांदेखा ॥ राक्षसांतककेविंहोय ॥ ३६ ॥ इंद्रवज्रायुध

---

[1] गोपीचंदन [2] कुशादिदर्भाचा संग्रह

धरितां ॥ दैत्यगिरीविभांडीतलतां ॥ तैसेंब्राह्मणदूर्वाधरितां ॥ पापदुरितेंपराभवती ॥३७॥
तृणाच्यापर्वतासी ॥ अग्निस्पर्शैतात्काळेसीं ॥ तेविंआलियापापराशी ॥ दर्भस्पर्शेंजळतीदे
खा ॥ ३८ ॥ ब्रह्मयज्ञजपसमयीं ॥ ग्रंथीबांधावीकुशासही ॥ वर्तुळाकारभोजनसमयीं ॥ ध
रावीब्राह्मणेंभक्तीनें ॥ ३९ ॥ कर्मआचरतांदूर्वैसी ॥ ग्रंथीबांधावीपरियेसीं ॥ अग्निस्पर्शका
पुसासी ॥ पापनाशीयेणेंपरी ॥ ४० ॥ एकादशांगुळेंपवित्र ॥ द्विदलप्रादेशमात्र ॥ नित्यक
र्मासीहेंचपवित्र ॥ द्विदळजाणामुख्यअसे ॥४१॥ जपहोमदानासी ॥ स्वाध्यायपितृकर्मासी
॥ सुवर्णरजतमुद्रिकेसीं ॥ कुशावेगळेंनकरावें ॥४२॥ देवपितृकर्मासीदेख ॥ रजतकरावेंसुव
र्णयुक्त ॥ तर्जनींस्थानींरजतमुद्रिका ॥ सुवर्णधरावेंअनामिकेसीं ॥ ४३ ॥ मुद्रिकाअसावी
खड्गपात्रीं ॥ कनिष्ठिकांगुळींपवित्री ॥ ग्राह्यनव्हेजिवंतपित्रीं ॥ तर्जनांगुळींमुद्रिका ॥४४॥
योगपट्टादिउत्तरीदेखा ॥ तर्जनीस्थानींरौप्यमुद्रिका ॥ पायींनघालींपादुका ॥ गयाश्राद्धन
करावें ॥ ४५ ॥ नवरत्नमुद्रिकाज्याचेहातीं ॥ पापेंत्यासीनलागती ॥ एकादेंरत्नअसतांहा
तीं ॥ मुद्रिकापवित्रब्राह्मणासी ॥ ४६ ॥ प्रातःसंध्येचेंविधान ॥ सांगेनऐकाऋषिजन ॥ न
क्षत्रअसतांचिप्रारंभून ॥ अर्घ्यसूर्योदयींद्यावें ॥ ४७ ॥ सूर्योदयहोयतंव ॥ जपकरीतउभें
असावें ॥ उदयसमयींअर्घ्यद्यावें ॥ तत्पूर्वींदेणेंसर्वव्यर्थ ॥ ४८ ॥ ऋषीपुसतीपराशरासी ॥

---

१ पराभवकरी

संध्याकरावयाविधीकैसी ॥ विस्तरोनीआह्मांसी ॥ सांगावेंजीस्वामियां ॥ ४९ ॥ श्रीगुरू
ह्मणतीब्राह्मणासी ॥ सांगेनसंध्याविधीसी ॥ ऐकातुह्मींतत्परतेसीं ॥ पराशरस्मृतीसींअसे
॥ ५० ॥ गायत्रीमंत्रजपकरितां ॥ शिखाबांधावीतत्वतां ॥ आसनघालावेंउन्नतां ॥ दर्भपा
णींघेऊनियां ॥ ५१ ॥ देवतीर्थेंद्विराचमन ॥ विष्णुनामस्मरोन ॥ प्राणायामविस्तारोन ॥
न्यासपूर्वककरावा ॥ ५२ ॥ प्रणवाचापरब्रह्मऋषी ॥ गायत्रीनामछंदासी ॥ परमात्मादेव
तापरियेसीं ॥ ह्मणाप्राणायामेविनियोग ॥ ५३ ॥ ॐव्याहृतीसत्यज्ञानिया ॥ नाभिहृदयमू
र्ध्निस्पर्शावया ॥ व्याहृतीसप्तअतिशया ॥ प्रत्येकदेवताऋषीसांगेन ॥ ५४ ॥ व्याहृतीसप्त
स्थानासी ॥ ऐकाअसेप्रजापतिऋषी ॥ प्रत्येकदेवतापरियेसीं ॥ सप्तनामेंदेवांचीं ॥ ५५ ॥
अग्निवायुगुरुःसूर्य ॥ वरुणेंद्रविश्वेदेव ॥ सप्तव्याहृतीसप्तदेव ॥ छंदसप्तसांगेन ॥ ५६ ॥ गाय
त्रीआणिउष्णिका ॥ अनुष्टुप्बृहस्पतीपंक्तीपंचमऐका ॥ त्रिष्टुप्जगतीछंदविशेखा ॥ प्राणा
यामेंविनियोग ॥ ५७ ॥ ॐम्भूःपादन्यास ॥ भुवःजानुस्वाहागुह्य ॥ ॐनमःनाभिस्थान
स्पर्शा ॥ जनोहृदयतपोकंठ ॥ ५८ ॥ सत्यभूर्ललाटजाणा ॥ गायत्रीछंदेंसींह्मणा ॥ विश्वा
मित्रऋषिखुणा ॥ प्राणायामेविनियोग ॥ ५९ ॥ ओंभूर्हृदयायनमइति ॥ ओंभुवःशिरसीन
मइति ॥ ओंस्वःशिखायनमइति ॥ अस्त्रायफट्शिरसी ॥ ६० ॥ ओंतत्स०ण्यंकवचायहुं
॥ ओंभर्गो०हिनेत्रत्रयायवौषट् ॥ धियो०तूअस्त्रायफट् ॥ शिरसेस्वाहा ॥ ६१ ॥ प्राणायाम

करावयासी ॥ प्रजापतीह्मणतीऋषी ॥ देवतानामेंपरियेसीं ॥ ब्रह्माग्निर्वायुसूर्यअसे ॥६२॥
प्राणायामेविनियोगह्मणउनी ॥ आपस्तनयस्पर्शोनी ॥ ज्योतिर्नेत्रस्पर्शस्थानीं ॥ रसोजि
व्हामृतललाटे ॥ ६३ ॥ ब्रह्मभूर्भुवःस्वःह्मणउनी ॥ प्राणायामकरातिन्हीं ॥ त्रिपदागायत्रीज
पेकोणी ॥ जपणारासीसर्वसिद्धी ॥ ६४ ॥ गायत्रीचीअधिदेवता ॥ ब्रह्माग्निर्वायुसविता ॥ ऋ
षीह्मणाअसेख्याता ॥ सप्तलोकन्याससांगेन ॥ ६५ ॥ पादन्यासभूलोक ॥ भुवःजानुअति
विशेख ॥ स्वःगुह्यअसेलोक ॥ नाभिन्यासमहर्लोक ॥ ६६ ॥ जनोहृदयतपोग्रीवे ॥ भ्रुवो
र्ललाटलोकह्मणावें ॥ ऐसेंशिरस्थानबरवें ॥ सत्यलोकह्मणतीतयासी ॥ ६७ ॥ गायत्रीची
प्रार्थनाकरूनी ॥ प्राणायामकराविधीनीं ॥ ब्रह्मचारीगृहस्थानीं ॥ पंचांगुळींधरापरमेष्ठी
॥ ६८ ॥ वानप्रस्थसंन्यासी ॥ अनामिकाकनिष्ठिकांगुष्ठेसीं ॥ ओंकारादिवायुपूरकेसीं ॥
दक्षिणनासापुटेंचढवावें ॥ ६९ ॥ वामनासापुटींविसर्जोनी ॥ कराप्राणायामतिन्हीं ॥ येणें
चिविधिकरामुनी ॥ ॥ त्रिकाळसंध्याकर्मैं ॥ ७० ॥ आतांकरामार्जनेसी ॥ सांगेनएकासम
स्तऋषी ॥ जैसेंअसेस्मृतिचंद्रिकेसी ॥ तेणेंविधीसांगतों ॥ ७१ ॥ आपोहिष्ठेतिसूक्तेसीं ॥
सिंधुद्वीपऋषीगायत्रीछंदेसीं ॥ आपोदेवतामार्जनासीं ॥ हाह्मणावाविनियोग ॥ ७२ ॥ ये
णेंमंत्रेंह्मणोन ॥ कुशपवित्रेंकरामार्जन ॥ यस्यक्षयायमंत्रजाण ॥ आपुलेपादप्रोक्षावे ॥७३॥
आपोजनअसेमंत्रेसीं ॥ प्रोक्षावेंआपुल्याशरीरासी ॥ सूर्यश्चेतिमंत्रेसीं ॥ उदकप्राशनकरा

वें ॥ ७४ ॥ हिरण्यवर्णसूक्तेसीं ॥ मार्जनकरावेंपरियेसीं ॥ द्रुपदादिवेतिमंत्रेसीं ॥ घ्राणोनि
उदकसोडावें ॥ ७५ ॥ आचमनेंकरोनिदोन ॥ मार्जनविधानसांगेन ॥ वामहस्तेंपायधरू
न ॥ मार्जनकराविशेषीं ॥ ७६ ॥ औदुंबरसुवर्णरजत ॥ दारुकाष्ठअसेपवित्र ॥ ऐसेंपात्रन
मिळेयत्र ॥ वामहस्तींउदकघ्यावें ॥ ७७ ॥ मृन्मयपात्रअथवाद्विमुखपात्र ॥ भिन्नभांडेंत्या
ज्यअपवित्र ॥ तेंअग्राह्यदेवपितरां ॥ श्रीगुरुह्मणतोब्राह्मणासी ॥ ७८ ॥ मार्जनसंख्यासां
गेनऐका ॥ शिरसींअष्टपादेनवका ॥ यस्यक्षयायस्थानभूमिका ॥ येणेंपरीमार्जन ॥ ७९ ॥
आपःपुनंतुमंत्रेसीं ॥ प्राशनोदकमाध्यान्हेसीं ॥ अग्निश्चेतिमंत्रेसीं ॥ सायंसंध्याकरावी ॥
॥ ८० ॥ प्राशनांतींतुह्मींऐका ॥ द्विराचमनकरानिका ॥ आघ्राणकरूनिसांडिजेऐका ॥ ए
कआचमनकरावें ॥ ८१ ॥ अर्घ्यद्यावयाचेंविधान ॥ सांगेनऐकाऋषिजन ॥ गोशृंगाइतुकें
आकारोन ॥ अर्घ्यद्यावेंअवधारा ॥ ८२ ॥ गायत्रीमंत्रजपोनी ॥ सायंप्रातर्द्यावींतिन्ही ॥
हंसःशुचिषेतिमाध्यान्हीं ॥ अर्घ्यद्यावेंमनोभावें ॥ ८३ ॥ प्रातर्मध्यान्हींउभेंबरवें ॥ सायंअ
र्घ्यबैसोनिद्यावें ॥ आचमनत्रिवारकरावें ॥ करींप्रदक्षिणाअसावादित्य ॥ ८४ ॥ अर्घ्यद्याव
याचेंकारण ॥ सांगेनविधिविस्तारोन ॥ राक्षसमहादारुण ॥ तीसकोटिआहेतीदेखा ॥८५॥
सूर्यासवेंयुद्धासी ॥ नित्ययेतीपरियेसीं ॥ संदेहपडेदेवांसी ॥ सूर्याहोईलअपजय ॥ ८६ ॥
अपजययेतांसूर्यासी ॥ उदयास्तमाननहोयपरियेसीं ॥ कर्मेंनचालतीब्राह्मणांसी ॥ स्वधा

स्वाहाकारनचाले ॥८७॥ स्वाहास्वधाकाररहाती ॥ समस्तदेवांसउपवासहोती ॥ सृष्टीराहिलीनहोयउत्पत्ती ॥ ह्मणोनिउपायरचियेला ॥८८॥ याचिकारणेंअर्घ्यदेती ॥ तींचिवज्रायुधेंहोती ॥ जावोनिदैत्यांसीलागती ॥ पराभवितीप्रतिदिवसीं ॥ ८९ ॥ दैत्यअसतीब्रह्मवंश ॥ त्यांसींवधिलियाघडतीदोष ॥ प्रदक्षिणाकरितांजातीदोष ॥ असावादित्यह्मणोनियां ॥ ९० ॥ ब्रह्महत्येचियापातकासीं ॥ भूमिप्रदक्षिणादोषनाशी ॥ चारपावलेंफिरतांकैसीं ॥ भूमिप्रदक्षिणापुण्यअसे ॥ ९१ ॥ संध्याकरावयाचेंस्थान ॥ सांगेनऐकाफलविधान ॥ घरींकरितांप्रतिदिन ॥ एकचिफलअवधारा ॥ ९२ ॥ दशफलग्रामाबाहेरदेखा ॥ नदीसकेलियाशताधिका ॥ पुष्पकतीर्थींसहस्त्रऐका ॥ गंगासुरनदींकोटीफळ ॥ ९३ ॥ सुरापानादिवामैथुन ॥ अनृतादिवाक्येंपापेंजाण ॥ संध्याबाहेरकरितांक्षण ॥ जळतीदोषतात्काळीं ॥ ॥ ९४ ॥ स्थानेंअसतीजपकरावयासी ॥ विस्तारेंसांगेनतुह्मांसी ॥ श्रीगुरुह्मणतीब्राह्मणासी ॥ एकचित्तेंपरियेसा ॥ ९५ ॥ जपकेलियाघरींऐका ॥ एकचिफलअसेदेखा ॥ बाहेरद्विगुणफलअधिका ॥ नदीतीरींत्रिगुणफळ ॥ ९६ ॥ गोस्थळवृंदावनदेखा ॥ दशगुणफलअधिका ॥ अग्निहोत्रस्थानींनिका ॥ शतगुणफळअधिकअसे ॥९७॥ तीर्थदेवतासन्निधानीं ॥ सहस्त्रफलअसेनिर्गुणी ॥ शतकोटिफलहरसन्निधानीं ॥ ईश्वरसंन्निधानींअनंतफल ॥९८॥

---

१ शिवासमीप

जपकरितांआसनासी ॥ विधिनिषेधआहेपरियेसीं ॥ सांगेनऐकातात्पर्यैसीं ॥ पुण्यपापबोलिलेंअसे ॥९९॥ काष्ठावरीबैसोनिजरीं ॥ जपकरितांमनोहरी ॥ दुःखभोगीनिरंतरीं ॥ अभागीपुरुषतोहोय ॥ ३०० ॥ पल्लवशाखांसींबसतां ॥ सदांहोयदुश्चित्तता ॥ वस्त्रासनींदरिद्रता ॥ पाषाणासनींव्याधिहोय ॥ १ ॥ भस्मासनींव्याधिनाश ॥ कंबलासनींसुखविशेष ॥ कृष्णाजिनींज्ञानप्रकाश ॥ व्याघ्रचर्मींमोक्षश्री ॥ २ ॥ कुशासनींवशीकरण ॥ सर्वरोगांचेंअपहरण ॥ पापेंजातीपळोन ॥ आयुःप्रजाअधिकहोय ॥३॥ ओमित्येकाक्षरमंत्र ॥ जपावातुह्मींपवित्र ॥ ध्यानकरावेंगायत्रीमंत्र ॥ समस्तपापेंहरतीदेखा ॥ ४ ॥ गायत्रीचेंस्वरूपआतां ॥ अभिनवअसेवर्णितां ॥ रक्तांगीवस्त्ररक्ता ॥ हंसवाहनअसेदेखा ॥ ५ ॥ अकारब्रह्माअधिदेवता ॥ चतुर्भुजाचतुर्वक्त्रा ॥ कमंडलूअक्षसूत्रा ॥ चाटूधरिलाअसेकरीं ॥ ६ ॥ ऋग्वेदअसेसमागमीं ॥ अग्निहोत्रफलआवाहयामि ॥ मगआयातुवरदादेवी ॥ ह्मणावेंऐकाब्राह्मणानें ॥ ७ ॥ त्यामंत्रासीऋषिदेवता ॥ गायत्रीसादृश्यअसेख्याता ॥ प्रातःसंध्यातुह्मींकरितां ॥ विधितुह्मांसांगेन ॥ ८ ॥ गायत्रीदेवताअनुष्टुप्छंद ॥ ओंआदित्यदेवतादेव ॥ हेप्रातःसंध्याह्मणतांभेद ॥ गायत्रीदेवतागायत्रीछंद ॥ ९ ॥ गायत्रीआवाहनेविनियोग ॥ हीमाध्यान्हसंध्याह्मणावी ॥ सवितादेवतागायत्रीछंद ॥ सरस्वतीआवाहनेविनियोग ॥ १० ॥ प्रातःसंध्येचेंध्यान ॥ सांगेनऐकातुह्मींगहन ॥ रक्तांगीरक्तवसन ॥ हंसासनींआरूढअसे ॥

॥ ११ ॥ चतुर्बाहूचतुर्मुखी ॥ कमंडलूधरिलाविशेखीं ॥ अक्षसूत्रचाटूहस्तकीं ॥ ऋग्वेदस
हितअग्निहोत्र ॥ १२ ॥ ऐसेंध्यानकरोनी ॥ मगह्मणावेंअक्षरज्ञानी ॥ एकचित्तेंअसाध्या
नीं ॥ श्रीगुरुह्मणतीब्राह्मणांसी ॥ १३ ॥ ओंकारशिखामावाहयामि ॥ छंदऋषिमावाहया
मि ॥ श्रियमावाहयामि ॥ बलमावाहयामि ॥१४॥ ऐसेंह्मणोनिप्रातःकाळीं ॥ संध्याकरा
वीसुवेळीं ॥ आतांसांगेनमाध्यान्हकाळीं ॥ ध्यानआवाहनपूर्वक ॥१५॥ अभिभूरोंसावित्री
ध्यान ॥ यौवनस्थामाध्यान्ह ॥ सांगेनऐकाऋषिजन ॥ एकचित्तेंपरियेसा ॥ १६ ॥ श्वेतांगी
श्वेतवस्त्र ॥ वाहनअसेवृषभपवित्र ॥ उकाररुद्रगणदैवत ॥ पंचमुखाअसेदेखा ॥ १७ ॥ व
रदअभयहस्तदेखा ॥ रुद्राक्षमालात्रिशूलधारका ॥ यजुर्वेदसंहितादेखा ॥ अग्निष्टोमफल
जाणा ॥ १८ ॥ ओंकारशिखामावाहयामि ॥ छंदऋषीमावाहयामि ॥ श्रियमावाहयामि ॥
ऱ्हियमावाहमामि ॥ १९ ॥ आतांसायंसंध्याध्यान ॥ सांगेनऐकाविधान ॥ एकचित्तेंऐकाव
चन ॥ ध्यानपूर्वकसांगेन ॥२०॥ अभिभूरोंसरस्वतीवृद्धा ॥ जाणावीतुह्मींसायंसंध्या ॥ कृ
ष्णांगीकृष्णवस्त्रपरिधाना ॥ गरुडवाहनअसेदेखा ॥ २१ ॥ मकारविष्णुदेवता ॥ चतुर्भुजशं
खचक्रधृता ॥ गदापद्मधारणहस्ता ॥ सामवेदसंहिताजाणा ॥ २२ ॥ वाजपेयफलजाण ॥
सायंसंध्याअसेध्यान ॥ करावेंऐकातुह्मींब्राह्मण ॥ ह्मणोनिसांगतीश्रीगुरू ॥ २३ ॥ ओंका
रशिखामावाहयामि ॥ छंदऋषीमावाहयामि ॥ श्रियमावाहयामि ॥ बलमावाहयामि ॥

॥ २४ ॥ पंचशीर्षोपनयनेविनियोग ॥ प्रणवस्यपरब्रह्मऋषिः ॥ परमात्मादेवता ॥ गायत्री
छंद ॥ २५ ॥ उदात्तस्वरःअग्निर्वायुःसूर्यऋषयः ॥ गायत्रीत्रिष्टुप्जगतीछंदः ॥ ब्रह्माविष्णु
महेश्वरादेवताः ॥ ऋग्यजुःसमानिस्वरूपाणि ॥२६ ॥ आहवनीयाग्निगार्हपत्य ॥ दक्षिणाग्नि
उपस्थानानि ॥ पृविवीअंतरिक्षंद्यौस्तलानि ॥ उदात्तअनुदात्तस्वरितस्वराः ॥ २७ ॥ पीतवि
द्युतश्वेतवर्णी ॥ प्रातर्मध्यान्हतृतीयसवनानि ॥ विश्वतैजसप्राज्ञस्वरूपिणी ॥ जागृतीस्वप्न
सुषुप्त्यवस्था ॥ २८ ॥ ऐसेंत्रिपदागायत्रीसी ॥ सांगीतलेंत्रिविधध्यानासी ॥ आतांविधान
जपासी ॥ सांगेनऐकाएकचित्तें ॥ २९ ॥ ममोपात्तदुरितक्षयद्वारा ॥ श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थंजपे
विनियोगः ॥ ओंअंनाभौ ॥ वंहृदयंमंकंठे ॥ ३० ॥ भूःअक्षरमंत्रासीं ॥ गायत्रीअसेछंदेसी
॥ अग्निदेवतापरियेसी ॥ बिश्वामित्रऋषीदेखा ॥ ३१ ॥ षट्जस्वरश्वेतवर्ण ॥ पादस्पर्शेउ
च्चारोन ॥ प्राणायामेविनियोगोन ॥ दुसरीव्याहृतीह्मणावी ॥ ३२ ॥ भुवःअक्षरमंत्रासी ॥
उष्णिक्नामछंदासी ॥ वायुदेवतापरियेसी ॥ भृगुऋषीअसेजाणा ॥ ३३ ॥ असेरूपश्याम
वर्ण ॥ पादस्पर्शरूपउच्चारोन ॥ करातुह्मींऐसेंध्यान ॥ जानूमध्येंन्यासावें ॥ ३४ ॥ प्राणा
यामेविनियोगह्मणोनी ॥ न्यासकरावेभक्तिभावनीं ॥ स्वःव्याहृतीह्मणोनी ॥ ध्यानकराभ
क्तीनें ॥ ३५ ॥ स्वःव्याहृतीमंत्रासी ॥ ह्मणाअनुष्टुप्छंदासी ॥ सवितादेवतापरियेसीं ॥ भा
रद्वाजऋषीजाणा ॥ ३६ ॥ स्वरगांधारपीतवर्णा ॥ कंठींस्पर्शोनिमंत्रह्मणा ॥ प्राणायामे

विनियोगजाणा ॥ तृतीयव्याहृतीमंत्रासी ॥ ३७ ॥ ओंमहःमंत्रासी ॥ बृहतीछंदासी ॥
बृहस्पतीदेवतापरियेसी ॥ वसिष्ठऋषीनिर्धारें ॥ ३८ ॥ मध्यमस्वरपिशंगवर्ण ॥ ऐसेंक
रातुह्मींध्यान ॥ वेगेंह्मणानाभींस्पर्शोन ॥ प्राणायामेविनियोग ॥ ३९ ॥ जनःमंत्रउच्चारा
सी ॥ ह्मणापंक्तिछंदासी ॥ वरुणदेवतागौतमऋषी ॥ पंचमस्वरअसेजाणा ॥ ४० ॥ रूपअ
सेनीळवर्ण ॥ करान्यासहृदयस्थान ॥ प्राणायामेविनियोगोन ॥ जनःपंचन्यासऐसे ॥४१॥
तपःमंत्रन्यासासी ॥ त्रिष्टुप्छंदपरियेसीं ॥ ईश्वरदेवताकश्यपऋषी ॥ धैवतस्वरपरियेसा ॥
॥ ४२ ॥ असेआपणलोहवर्ण ॥ स्पर्शकरावेंकंठस्थान ॥ प्राणायामेविनियोगोन ॥ न्यास
कराब्राह्मणहो ॥ ४३ ॥ सत्यंह्मणतसेमंत्रासी ॥ करावेंजगतीछंदासी ॥ विश्वेदेवअंगिरस
ऋषी ॥ निषादस्वरजाणावा ॥ ४४ ॥ रूपअसेकनकवर्ण ॥ भ्रुवोल्ललाटास्पर्शोन ॥ प्राणा
यामेविनियोगोन ॥ न्यासकरावाभक्तीनें ॥ ४५ ॥ इतुकेन्यासकरोनी ॥ हस्तठेवाशिरस्थानीं
॥ ध्यानकराविधानीं ॥ सांगेनऐकाब्राह्मणहो ॥ ४६ ॥ शिरस्थानस्पर्शासी ॥ ह्मणाअनुष्टुप्
छंदासी ॥ उच्चारप्रजापतिऋषी ॥ परमात्मादेवताजाणा ॥ ४७ ॥ प्राणायामेविनियोगोन
॥ मगकरावेंगायत्रीध्यान ॥ ओंआपोज्योतिह्मणोन ॥ मंत्रह्मणाभक्तीनें ॥ ४८ ॥ ओंम्आ
पोज्योतीरसोमृतं ॥ ब्रह्मभूः०सुवरों ॥ शिरसीयेणेंविधी ॥ अंगन्यासकरावे ॥ ४९ ॥ चौवी
सअक्षरेंमंत्रासी ॥ न्याससांगेनएकएकासी ॥ एकचित्तेंपरियेसीं ॥ ह्मणेपराशरऋषीतो ॥

॥ ३५० ॥ यात्रिपदागायत्रीसी ॥ असेविश्वामित्रऋषी ॥ देवीगायत्रीछंदेसी ॥ वर्णदेवता
सांगेन ॥ ५१ ॥ ऐसेत्रिपदागायत्रीमंत्रासी ॥ चोवीसअक्षरेंपरियेसीं ॥ पृथक्न्यासपरियेसीं
॥ सांगेनऐकाद्विजोत्तमा ॥ ५२ ॥ तवर्णाक्षरमंत्रासी ॥ जाणाविश्वामित्रऋषी ॥ अग्निदेव
तापरियेसीं ॥ गायत्रीछंदह्मणावा ॥ ५३ ॥ अतसीपुष्पेंवर्णेंजैसीं ॥ तद्रूपवर्णअसेपरियेसीं
॥ वायव्यकोनस्थानत्यासी ॥ गुल्फन्यासकरावा ॥ ५४ ॥ त्सवर्णाक्षरमंत्रासीं ॥ असेविश्वा
मित्रऋषी ॥ वायुदेवतापरियेसीं ॥ देवीगायत्रीछंददेखा ॥ ५५ ॥ जंघास्थानींअसेन्यास ॥
सौम्यरूपपिवळेंसुरस ॥ सर्वपापेंदहतीपरियेस ॥ त्सवर्णाचेंलक्षण ॥ ५६ ॥ विवर्णनामअ
क्षरासी ॥ जाणाविश्वामित्रऋषी ॥ सोमदेवतापरियेसीं ॥ देवीगायत्रीछंददेखा ॥ ५७ ॥
न्यासकरावयाजानुस्थान ॥ इंद्रनीळविद्युद्वर्ण ॥ ऐसेंअक्षरविधान ॥ महारोगहरतींदेखा ॥
॥ ५८ ॥ तुवर्णनामअक्षरासी ॥ असेविश्वामित्रऋषी ॥ विद्युद्देवतापरियेसी ॥ देवीगायत्री
छंददेखा ॥ ५९ ॥ न्यासकराजानुस्थानीं ॥ दीप्तिअसेजैसावन्ही ॥ रूपअसेसौम्यपणी ॥
भ्रूणहत्यापापनाशी ॥ ६०॥ र्ववर्णअक्षरासी ॥ असेविश्वामित्रऋषी ॥ सोमदेवतापरियेसीं
॥ देवीगायत्रीछंददेखा ॥ ६१ ॥ सुवर्णस्फटिककांती ॥ गुह्यस्थानींन्यासबोलती ॥ समस्तअ
घौघनाशती ॥ रूपवर्णस्थानाउत्तम ॥ ६२ ॥ रेवर्णनामअक्षरमंत्रासी ॥ असेविश्वामित्रऋषी
॥ वरुणदेवपरियेसीं ॥ देवीगायत्रीछंददेखा ॥ ६३ ॥ णीकारवृषभस्थानजाणा ॥ विद्युत्प्रक

शरूपधारणा ॥ बार्हस्पत्यनामखुणा ॥ अभक्ष्यपापक्षालण ॥ ६४ ॥ णिवर्णाक्षरमंत्रासी ॥
जाणाविश्वामित्रऋषी ॥ ब्रहस्पतिदेवतापरियेसीं ॥ देवीगायत्रीछंददेखा ॥ ६५ ॥ यंकटि
स्थानशांताकारवर्ण ॥ देवहत्यापापज्वलन ॥ न्यासकरावेसगुण ॥ विद्वज्जनब्राह्मणीं ॥ ६६
यंअक्षरह्मणावयासी ॥ असेविश्वामित्रऋषी ॥ तारकादैवतपरियेसी ॥ देवीगायत्रीछंदअसे
॥ ६७ ॥ भकारानाभींकरान्यास ॥ कृष्णमेघवर्णसुरस ॥ पर्जन्यदेवतासंकाश ॥ गुरुहत्या
पापनाशी ॥ ६८ ॥ भवर्णनामअक्षरासी ॥ असेविश्वामित्रऋषी ॥ पर्जन्यदेवतापरियेसीं
॥ देवीगायत्रीछंदजाणा ॥ ६९ ॥ गोंअक्षराउदरन्यास ॥ ध्यानरक्तवर्णसुरस ॥ इंद्रदेवता
परियेस ॥ गोहत्येचेंपापजाय ॥ ७० ॥ गोंवर्णनामअक्षरासी ॥ जाणावाविश्वामित्रऋषी ॥
इंद्रदेवतापरियेसीं ॥ देवीगायत्रीछंदजाणा ॥ ७१ ॥ देकारन्यासस्तनयासी ॥ गंधर्वनाम
देवपरियेसी ॥ स्त्रीहत्यापापनाशी ॥ एकचित्तेंपरियेसा ॥ ७२ ॥ देवर्णनामअक्षरासी ॥
जाणाविश्वामित्रऋषी ॥ गंधर्वदेवतापरियेसीं ॥ देवीगायत्रीछंददेखा ॥ ७३ ॥ वकारहृदय
स्थानन्यास ॥ शुक्लरूपवर्णपरियेस ॥ पूषादेवताअसेत्यास ॥ वाणिजातपापनाशी ॥ ७४ ॥
ववर्णाक्षरमंत्रासी ॥ जाणावाविश्वामित्रऋषी ॥ रुद्रदेवतापरियेसीं ॥ देवीगायत्रीछंदजाणा
॥ ७५ ॥ स्यअक्षराकंठन्यास ॥ कांचनवर्णरूपसुरस ॥ मित्रदेवतापरियेस ॥ मानसिकपा
पजाय ॥ ७६ ॥ स्यवर्णअक्षरमंत्रासी ॥ असेविश्वामित्रऋषी ॥ मित्रदेवतापरियेसीं ॥ दे

वीगायत्रीछंदजाणा ॥ ७७ ॥ धींकाराक्षरमंत्रदंतींन्यास ॥ शुक्लकुमुदसंकाश ॥ त्वष्टादेवता परियेस ॥ पितृहत्यापापजाय ॥ ७८ ॥ धींवर्णनामअक्षरासी ॥ जाणाविश्वामित्रऋषी ॥ विष्णुदेवतापरियेसीं ॥ देवीगायत्रीछंदजाणा ॥ ७९ ॥ मकारन्यासतालुस्थान ॥ पद्मतेजोमयजाण ॥ वासुदेवअसेखुण ॥ सर्वजन्मपापजाय ॥ ८० ॥ मकारवर्णाक्षरमंत्रासी ॥ असे विश्वामित्रऋषी ॥ वासुदेवदेवतापरियेसी ॥ देवीगायत्रीछंदजाणा ॥ ८१ ॥ हिकारानासिकींकरान्यास ॥ शंखवर्णरूपअसेत्यास ॥ वासुदेवदेवतापरियेस ॥ सर्वपापहरणहोय ॥ ॥ ८२ ॥ हिवर्णनाममंत्रासी ॥ जाणाविश्वामित्रऋषी ॥ मेरूदेवतापरियेसी ॥ देवीगायत्रीछंदजाणा ॥ ८३ ॥ धिकारानेत्रस्थानींन्यास ॥ पांडुरभाससंकाश ॥ सोमदेवतापरियेस ॥ पाणिग्रहणपापनाशी ॥ ८४ ॥ धिवर्णनामअक्षरासीं ॥ तोचिविश्वामित्रऋषी ॥ सोमदेवतापरियेसी ॥ देवीगायत्रीछंदजाणा ॥ ८६ ॥ योकाराक्षरमंत्रासी ॥ भ्रुवोर्मध्येन्यासिजेत्यासी ॥ रक्तगौरवर्णरूपेसीं ॥ प्राणिवधपापजाय ॥ ८६ ॥ योकाराक्षरनामाक्षरासी ॥ जाणाविश्वामित्रऋषी ॥ यमदेवतापरियेसीं ॥ देवीगायत्रीछंदजाणा ॥ ८७ ॥ योकाराललाटस्थानींन्यास ॥ रूपरुक्माभसंकाश ॥ सर्वपापाहोयनाश ॥ भक्तिपूर्वकन्यासावें ॥ ८८ ॥ योवर्णाक्षरमंत्रासी ॥ तोचिविश्वामित्रऋषी ॥ विश्वेदेवदेवतापरियेसीं ॥ देवीगायत्रीछंदजाणा ॥ ८९ ॥ नकराउदितप्राङ्मुखा ॥ सूर्यासमानतेजदेखा ॥ अश्विनौदेवताअसेनिका ॥ विराजमान

परियेसा ॥ ९० ॥ नकाराक्षरवर्णासी ॥ जाणाविश्वामित्रऋषी ॥ अश्विनौदेवतापरियेसीं ॥
देवीगायत्रीछंदजाणा ॥ ९१ ॥ प्रकाराक्षरन्यासकरोनिदाक्षिणे ॥ रूपअसेनीळवर्ण ॥ प्र
जापतीदेवताजाण ॥ विष्णुसायुज्यपाविजे ॥ ९२ ॥ प्रवर्णाक्षरमंत्रासी ॥ असेविश्वामित्र
ऋषी ॥ प्रजापतीदेवतापरियेसीं ॥ देवीगायत्रीछंदजाणा ॥ ९३ ॥ चोकाराक्षरमंत्रासी ॥
न्यासिजेतयापश्चिमभागासी ॥ कुंकुमरूपवर्णत्यासी ॥ सर्वदेवपदवीपाविजे ॥ ९४ ॥ चो
कारवर्णमंत्राक्षरासी ॥ जाणाविश्वामित्रऋषी ॥ सर्वदेवतापरियेसी ॥ देवीगायत्रीछंदजा
णा ॥ ९५ ॥ दकाराक्षराचाउत्तरेन्यास ॥ शुक्लरूपवर्णसुरस ॥ करावेतुह्मींऐसेन्यास ॥ कै
लासपदपाविजे ॥ ९६ ॥ दकाराक्षरमंत्रासी ॥ जाणाविश्वामित्रऋषी ॥ रुद्रदेवतापरिये
सी ॥ देवीगायत्रीछंदजाणा ॥ ९७ ॥ याकारामूर्ध्नस्थानींन्यास ॥ सुवर्णरूपसुरस ॥ ब्रह्म
स्थानींहोयवास ॥ श्रीगुरुह्मणतीब्राह्मणासी ॥ ९८ ॥ यावर्णाक्षरमंत्रासी ॥ असेविश्वामि
त्रऋषी ॥ ब्रह्मदेवतापरियेसीं ॥ देवीगायत्रीछंदजाणा ॥ ९९ ॥ तकारन्यासशिखास्थानीं
॥ निरुपमवैष्णवभुवनीं ॥ विष्णुरूपधरोनी ॥ वैकुंठवासहोयजाणा ॥ ४०० ॥ तकारवर्णा
क्षरमंत्रासी ॥ जाणाविश्वामित्रऋषी ॥ विष्णुदेवतापरियेसीं ॥ देवीयायत्रीछंदजाणा ॥१॥
ऐसेचोवीसअक्षरमंत्रांसी ॥ न्यासकरावेविधीसीं ॥ हस्तठेवोनियांशिरसीं ॥ आणीकन्या
सकरावे ॥ २ ॥ शिरस्थानींन्यासासी ॥ ह्मणावेंअनुष्टुप्छंदासी ॥ प्रख्यातप्रजापतिऋषी ॥

परमात्मादेवताजाणा ॥ ३ ॥ प्राणायामेविनियोगह्मणोनी ॥ ओंआपोस्तनस्पर्शोनी ॥
ज्योतिर्नेत्रस्पर्शोनी ॥ रसोजिव्हान्यासावें ॥ ४ ॥ अमृतेतिललाटेसीं ॥ मूर्ध्निस्पर्शोनिऐ
सी ॥ ब्रह्मभूः०सुवरोमासी ॥ न्यासकरायेणेंविधी ॥ ५ ॥ इतुकेन्यासकरोनी ॥ गायत्री
त्रिवारह्मणोनी ॥ व्यापकन्यासकरोनी ॥ करशुद्धीकरातीनवेळां ॥ ६ ॥ भूः०स्वःविन्यसो
नी ॥ गायत्रीचादशपदानीं ॥ दशांगुळींन्यासोनी ॥ पादप्रमाणकरावें ॥ ७ ॥ अंगुष्ठमूळ
धरोनी ॥ कनिष्ठिकास्पर्शोनी ॥ उभयहस्तन्यासोनी ॥ दशपादांगुळींन्यासावें ॥ ८ ॥
चोवीसअक्षरमंत्रासी ॥ अंगुलीन्यासकराहर्षीं ॥ तर्जनीमूलादारभ्येसी ॥ कनिष्ठिकापर्यं
त ॥ ९ ॥ द्वादशाक्षरींएकैकहस्त ॥ करावेन्याससुनिश्चित ॥ षडंगन्याससमस्त ॥ प्रणवा
सहितकरावे ॥ १० ॥ ओंभूःहिरण्यात्मने ॥ अंगुष्ठाभ्यांनमः ॥ ओंभुवःप्रजापत्यात्मने ॥
तर्जनीभ्यांनमः ॥ ११ ॥ ओंस्वःसूर्यात्मने ॥ मध्यमाभ्यांनमः ॥ ओंमहःब्रह्मात्मने ॥ अना
मिकाभ्यांनमः ॥ ओंजनःसोमात्मने ॥ कनिष्ठिकाभ्यांनमः ॥ ओंतपःसत्यंसवित्रात्मने ॥ क
रतलकरपृष्ठाभ्यां ॥ १२ ॥ ओंत०तुःअंगुष्ठाभ्यांहृदयायनमः ॥ वरेण्यंतर्जनीभ्यांशिरसेस्वा
हा ॥ भ०स्यमध्यमाभ्यांशिखायैवषट ॥ धी०हिअनामिकाभ्यांकवचायहुं ॥ १३ ॥ धि०न
कनिष्ठिकाभ्यांनेत्रत्रयायवौषट् ॥ प्र०तूकरतलकरपृष्ठाभ्यांअस्त्रायफट् ॥ उभयहस्तांगुली
न्यासंकुर्यात् ॥ अथषडंगन्यासः ॥ १४ ॥ ओंभूःहिरण्यात्मनेहृदयायनमः ॥ ओंभुवःप्रजा

पत्यात्मनेशिरसेस्वाहा ॥ ओंस्वःसूर्यात्मनेशिखायैवषट् ॥ ओंमहःब्रह्मात्मनेकवचायहुं ॥
॥ १५ ॥ ओंजनःओंतपःओंसत्यंसोमात्मने ॥ नेत्रत्रयायवौषट् ॥ सर्वात्मनेअस्त्रायफट् ॥
ओंतत्स०हृदयायनमः ॥ ओंवरे०शिरसेस्वाहा ॥ १६ ॥ भर्गो०शिखायैवौषट् ॥ धीम०क
वचा०धीयो॥०नेत्रत्र०॥ प्रचोदया०अस्त्रा० ॥ १७ ॥ षडंगन्यासकरोनी ॥ अंगन्यासदश
स्थानीं ॥ त्यांचींनांवेंसांगेनकानीं ॥ एकचित्तेंअवधारा ॥ १८ ॥ पादजानुकटिस्थानीं ॥ ना
भिहृदयकंठभुवनीं ॥ तालुनेत्रस्पर्शोनी ॥ ललाटशिरींदशस्थानें ॥ १९ ॥ गायत्रीमंत्राच्या
दहापदांसी ॥ दशस्थानाअंगन्यासासी ॥ तत्स०वरेण्येसीं ॥ भर्गोदेवस्यपंचमस्थान ॥२०॥
धीमहिह्मणजेषष्ठस्थान ॥ धियोसप्तमस्थानजाण ॥ योकाराअष्टमअंगन्यासपूर्ण ॥ श्रीगुरु
ह्मणतीब्राह्मणांसी ॥ २१ ॥ नकारनवममंत्रस्थान ॥ प्र०तूंदहावेंजाण ॥ अंगन्यासयेणेंगुण
॥ करातुह्मींद्विजोत्तमा ॥२२॥ चतुर्विंशतिअक्षरांसी ॥ करावेंअंगन्यासासी ॥ पादांगुष्ठस्पर्श
हर्षी ॥ शिखामारभ्यन्यासावें ॥ २३ ॥ तंअंगुष्ठाभ्यांनमः ॥ त्संगुल्फयोर्नमः ॥ विंजंघयोर्नमः
॥ तुंजानुभ्यांनमः ॥ २४ ॥ वंऊरुभ्यांनमः ॥ रेंगुह्यायनमः ॥ णिंवृषणायनमः ॥ यंकटिभ्यांन
मः ॥ २५ ॥ भंनाभ्यैनमः ॥ गौंउदरायनमः ॥ देंस्तनाभ्यांनमः ॥ वंहृदयायनमः ॥ २६ ॥
स्यंकंठायनमः ॥ धींदंतेभ्योनमः ॥ मंतालवेनमः ॥ हिंनासिकायैनमः ॥२७॥ धिंनेत्राभ्यां
नमः ॥ योंभ्रुवोर्मध्यायनमः ॥ योंललाटायनमः ॥ नंप्राङ्मुखायनमः ॥ २८ ॥ प्रंदक्षिण

मुखायनमः ॥ चोंपश्चिममुखायनमः ॥ दंउत्तरमुखायनमः ॥ यांमूर्ध्न्यैनमः ॥ तंशिखायैवौ
षट् ॥ २९ ॥ ऐसेन्यासकरोनी ॥ पुनःपादांगुष्ठधरोनी ॥ कटिपर्यंतन्यासोनी ॥ ऊर्ध्वन्यास
करावे ॥ ३० ॥ तकाराअंगुष्ठस्थान ॥ त्सकारगुल्फअसेस्थान ॥ विकाराजंघास्थान ॥ ऐका
ब्राह्मणह्मणतीगुरू ॥ ३१॥ तुकारजानूरकारऊरू ॥ वकारगुह्यपूर्वकस्पर्श ॥ णिकारावृषण
स्थानबरवें ॥ यकारकटिस्थानन्यास ॥ ३२ ॥ शिखाधरोनीपादपर्यंत ॥ करावेन्यासउतर
त ॥ त्यांतेंसांगेनआदिअंत ॥ एकचित्तेंपरियेसा ॥ ३३ ॥ तुंनमःशिखायैविन्यस्य ॥ यांन
मःमूर्ध्निविन्यस्य ॥ दंनमःउत्तरशिखायांन्यस्य ॥ चोंनमःपश्चिमशिखायां ॥ ३४ ॥ प्रंनमःद
क्षिणशिखायां ॥ नंनमःप्राङ्मुखे ॥ योंनमःललाटे ॥ योंनमःभ्रुवोर्मध्ये ॥ ३५ ॥ धिंनमःने
त्रत्रये ॥ हिंनमःनासिकयोः ॥ मंनमःतालौ ॥ धींनमःदंतेषु ॥ ३६ ॥ स्यंनमःकंठे ॥ वंनमः
हृदये ॥ देंनमःस्तनयोः ॥ गौंनमःउदरे ॥ ३७ ॥ भंनमःनाभौ ॥ यंनमःकट्योः ॥ णिंनमःवृ
षणे ॥ रेंनमःगुह्ये ॥ ३८ ॥ वंनमःअपाने ॥ तुंनमःजान्वोः ॥ विंनमःजंघयोः ॥ त्संनमःगु
ल्फयोः॥ तंनमःपादयोः ॥ ३९ ॥ प्रणवादिनमोंतन्यासकरावे ॥ अकारनाभींउकारहृदये ॥
मकारमुखेनकारललाटे ॥ मकारशिरसिहस्तेननमस्कृत्वा ॥ ४० ॥ अथमुद्रासंपुटप्रकारी ॥
चतुर्विंशतिअवधारी ॥ सांगेनत्यांचाविस्तारपरी ॥ एकाब्राह्मएकचित्तें ॥ ४१ ॥ श्लोक ॥
सुमुखंसंपुटंचैवविततंविस्तृतंतथा ॥ द्विमुखंत्रिमुखंचैवचतुःपंचमुखंतथा ॥ ४२ ॥ षण्मुखाधो

मुखंचैवव्यापकांजलिकंतथा ॥ शकटंयमपाशंचग्रंथितंचोल्मुकोल्मुकं ॥ ४३ ॥ प्रलंबंमुष्टिकंचैवमत्स्यकूर्मौवराहकं ॥ सिंहाक्रांतंमहाक्रांतंमुद्गरंपल्लवंतथा ॥ ४४ ॥ एतामुद्रानजानातिगायत्रीनिष्फलाभवेत् ॥ एतामुद्रास्तुकर्तव्यागायत्रीसुप्रातिष्ठिता ॥ ४५ ॥ अस्यार्थः ॥ सुमुखं ॥ १ ॥ संपुटं ॥ २ ॥ विततं ॥ ३ ॥ विस्तृतं ॥ ४ ॥ द्विमुखं ॥ ५ ॥ त्रिमुखं ॥ ६ ॥ चतुर्मुखं ॥ ७ ॥ पंचमुखं ॥ ८ ॥ षण्मुखं ॥ ९ ॥ अधोमुखं ॥ १० ॥ व्यापकांजलिकं ॥ ११ ॥ शकटं ॥ १२ ॥ यमपाशं ॥ १३ ॥ ग्रंथितं ॥ १४ ॥ चोल्मुकोल्मुकं ॥ १५ ॥ प्रलंबं ॥ १६ ॥ मुष्टिकं ॥ १७ ॥ मत्स्यः ॥ १८ ॥ कूर्मः ॥ १९ ॥ वराहः ॥ २० ॥ सिंहाक्रांतं ॥ २१ ॥ महाक्रांतं ॥ २२ ॥ मुद्गरं ॥ २३ ॥ पल्लवं ॥ २४ ॥ मुद्राविणगायत्रीमंत्र ॥ जपकरितांसर्वव्यर्थ ॥ याकारणेंकरावेंपवित्र ॥ मुद्रापूर्वकजपकरावा ॥ ४६ ॥ गौप्यकरावामुद्रायुक्त ॥ प्राणायामकरानिश्चित ॥ समस्तपापक्षयार्थ ॥ ह्मणोनिअष्टोत्तरीयसंकल्पावें ॥ ४७ ॥ यागायत्रीप्रथमपादासी ॥ ह्मणाऋग्वेदअसेऋषी ॥ भूमितत्त्वपरियेसी ॥ ब्रह्मदेवतात्रिष्टुप्छंद ॥ ॥ ४८ ॥ द्वितीयपादगायत्रीसी ॥ यजुर्वेदअसेऋषी ॥ रुद्रदेवताप्राणापानव्यानतत्वेसीं ॥ जगतीह्मणाअहर्निशीं ॥ ४९ ॥ गायत्रीतृतीयपादासी ॥ ऋग्यजुःसामतत्वपरियेसी ॥ विष्णुदेवतात्रिष्टुप्छंदेसी ॥ समस्तपापक्षयार्थविनियोग ॥ ५० ॥ भूमिस्तंभपरियेसी ॥ गायत्रीछंदासी ॥ ह्मणावेंब्रह्मपदासीं ॥ ब्रह्मादैवतजाणावें ॥ ५१ ॥ गायत्रीचेंध्यान ॥ सांगे

नतुह्मांविधान ॥ एकचित्तेंकरापठण ॥ श्रीगुरूह्मणतीब्राह्मणासी ॥ ५२ ॥ श्लोक ॥ मुक्ताविद्रुमहेमनीलधवलच्छायैर्मुखैस्त्रीक्षणैर्युक्तामिंदुकलानिबद्धमुकुटांतत्वार्थवर्णात्मिकां ॥ गायत्रींवरदाभयांकुशकशांशुभ्रंकपालंगुणंशंखंचक्रमथारविंदयुगुलंहस्तैर्वहंतींभजेत् ॥ ५३ ॥ ऐसेंध्यानकरोनी ॥ जपकरावानासिकाग्रनयनीं ॥ अंतींषडंगन्यासोनी ॥ जपकरायेणेंपरी ॥ ५४ ॥ गायत्रीमंत्राचीप्रशंसा ॥ एकचित्तेंपरियेसा ॥ मंत्रनामअसेविशेषा ॥ अक्षरेंदोनीं पापहरे ॥ ५५ ॥ मकारह्मणजेआपुलेंमन ॥ त्रकारनामआपुलाप्राण ॥ मनप्राणएकवटोन जपकरावाएकचित्तें ॥ ५६ ॥ जपह्मणजेअक्षरेंदोनी ॥ प्रख्यातअसतीत्रिभुवनीं ॥ जकारजन्मविच्छेदोनी ॥ पकारेंजन्मपापदुरी ॥ ५७ ॥ चारीवेदासमूळएका ॥ गायत्रीनामनाशीपातका ॥ याचिकारणेंकरावानिका ॥ वेदपठणफलअसे ॥ ५८ ॥ ऐसामंत्रनजरींजपेनर ॥ वृथाजन्मजैसासूकर ॥ जपकराहोनिर्धार ॥ चिंतिलेंफळपाविजे ॥ ५९ ॥ नकरावाउदकींबैसोन ॥ त्वरितहोयप्रज्ञाहीन ॥ याचिकारणेंसांगेनविस्तारोन ॥ अग्नितीनिविप्रमुखीं ॥ ६० ॥ आहवनीयगार्हपत्य ॥ दक्षिणाग्निअसेविख्यात ॥ अग्निउदकसंपर्केंत्वरित ॥ तेजत्वजाय अग्नीचें ॥ ६१ ॥ याकारणेंउदकवर्जोनी ॥ बैसिजेउत्तमआसनीं ॥ हस्तस्पर्शानाभिस्थानीं ॥ जपावामाळाधरोनियां ॥ ६२ ॥ उभेनीजपावाप्रातःकाळीं ॥ बैसोनकीजेमाध्यान्हकाळीं ॥ अथवाउभाठाकोनी ॥ उभयपक्षींकरावा ॥ ६३ ॥ माध्यान्हहृदयस्थानीं ॥ जपावामाळा

धरोनी ॥ हस्तमुखेंस्पर्शोनी ॥ सायंकाळीजपावा ॥ ६४ ॥ बैसोनजपावासायंकाळीं ॥ प
हावावृक्षनिर्मळी ॥ जरींवृक्षनसेजवळी ॥ नासाग्रनयनींजपावा ॥ ६५ ॥ ब्रह्मचारीगृहस्था
सी ॥ जपनेमिलाअष्टोत्तरेसीं ॥ वानप्रस्थसंन्यासियासी ॥ सहस्त्रमुख्यकरावा ॥ ६६ ॥
संधिविग्रहहोयजरीं ॥ अष्टाविंशतितरींकरी ॥ अशक्तहोयजरीं ॥ दहावेळजपावा ॥ ६७॥
उत्तमपक्षमानसीं ॥ मध्यमगौप्यसुमुखेंसीं ॥ अक्षरेंप्रगटवाक्येंसीं ॥ कनिष्ठप्रकारपरिये
सा ॥ ६८ ॥ त्रिपादअसतीगायत्रीसी ॥ मिळोनीह्मणावीपरियेसी ॥ नह्मणतांहोयमहादो
षी ॥ महानरकअवधारा ॥ ६९ ॥ गायत्रीमंत्रउच्चारओंतत्० ॥ पृथक्करोनीत्रिपदासी ॥
जपावामंत्रअतिहर्षी ॥ ब्रह्महत्यादिपापेंनाशी ॥ अनंतपुण्यलाधिजे ॥ ७० ॥ अंगुष्ठजपें
एकपुण्य ॥ पर्वांगुलीनेंदशगुण ॥ शंखमणीनेंहोयशतगुण ॥ प्रवालमालासहस्त्रफळ ॥
॥ ७१ ॥ स्फटिकमणींदहासहस्त्र ॥ मौक्तिकेंपुण्यलक्षाधिक ॥ पद्माक्षींनिर्गुणजप ॥ दश
लक्षपुण्यअसे ॥ ७२ ॥ कोटिगुणेंसुवर्णमाळा ॥ कुशरुद्राक्षअनंतफळा ॥ जपकरानित्यका
ळा ॥ गौप्यमाळाधरोनियां ॥ ७३ ॥ गौप्यमाळाकरकमळीं ॥ जपकरानिजनिश्चळीं ॥ सौ
ख्यपावेअनंतफळी ॥ श्रीगुरुह्मणतीब्राह्मणातें ॥ ७४ ॥ जपकरितांनुलंघिजेमेरू ॥ उल्लंघि
तांपापबोलिलेंअपारू ॥ प्राणायामकेलियात्रिवारू ॥ मेरूल्लंघनपापजाय ॥ ७५ ॥ गाय
त्रीजपतीनदिवस ॥ प्रत्यहींकरावाएकादश ॥ सर्वपातकेंहोतीनाश ॥ त्रिरात्रींचेंपापजाय ॥

॥ ७६ ॥ अष्टोत्तरशतजपकरितां ॥ अघोरपातकजायत्वरिता ॥ करोनिसहस्त्रजपएकाग्रता ॥ उपपातकेंनासती ॥ ७७ ॥ महापातकादिदोषासी ॥ कोटिजपकरावापरियेसीं ॥ जेंजेंकार्यइच्छिसी ॥ त्वरितहोयअवधारा ॥ ७८ ॥ जपकरावामनदृढें ॥ नपहावेंमागेंपुढें ॥ शूद्रादिकयातीकडे ॥ संभाषणनकरावें ॥ ७९ ॥ द्रव्यघेवोनीएकाद्यासी ॥ जपतांहोयअनंतदोषा ॥ चांडाळयोनींतभरवसीं ॥ जन्मपावेपरियेसा ॥ ८० ॥ कंडूयनू[1]नयेशरीरआपुलें ॥ नेणतांजरींइतुकेंघडलें ॥ श्रोत्रा[2]चमनकरावें[3]हिलें ॥ दोषनाहींअवधारा ॥ ८१ ॥ ब्राह्मणाचेदक्षिणकर्णीं ॥ सप्तदेवताऐकानिर्गुणी ॥ स्पर्शकरितांतत्क्षणीं ॥ पापेंजातीपरियेसा ॥ ८२ ॥ दृष्टीपडतांचांडाळासी ॥ द्विराचमनेंशुद्धहोसी ॥ संभाषणझालियापतितासी ॥ आचमनस्नानकरावें ॥ ८३ ॥ जपतांनिद्रायेईजरीं ॥ अधोवायुजांभईआलियावरी ॥ क्रोधरूपेंजपतांजरीं ॥ पापरूपअवधारा ॥ ८४ ॥ मौन्यकरावेंहेंउत्तम ॥ अगत्येंबोलिजेसंधिविषमीं[4] ॥ तद्विष्णोमंत्रजपतांकर्मीं ॥ पापेंजातीसकळिक ॥ ८५ ॥ नेणतांघडेइतुकेंजरीं ॥ आचमनकरावेंश्रोत्रीं ॥ अग्निसूर्यधेनूदर्शनकरीं ॥ विष्णुमंत्रजपावा ॥ ८६ ॥ ऐसाजपकरावाविधीनें ॥ मनकामनाहोयपूर्ण ॥ ऐकतीसमस्तऋषिजन ॥ ह्मणोनिसांगेपराशर ॥ ८७ ॥ गायत्रीजपावीऐशी ॥ प्रातःकाळींह्मणामित्रस्य ॥ उदुत्यंमंत्रमा

---

१ खाजवूनये २ कर्णस्पर्श ३ तत्काळ ४ संकटकाळीं

ध्यान्हेसी ॥ इमंमेवरुणसायंकाळीं ॥ ८८ ॥ शाखापरत्वेंमंत्रअसती ॥ ह्मणावेविधिजैसेअ
सती ॥ गोत्रप्रवरह्मणाभक्तीं ॥ वृद्धाचाराप्रमाणें ॥ ८९ ॥ चारीदिशानमोनी ॥ प्रदक्षिणा
करावीसगुणी ॥ गोत्रप्रवरउच्चारोनी ॥ नमस्कारकरावेपरियेसा ॥ ९० ॥ ऐसीसंध्याकरू
न ॥ मगकरावेंऔपासन ॥ सांगेनत्याचेंविधान ॥ श्रीगुरुह्मणतीब्राह्मणासी ॥ ९१ ॥ सायं
प्रातर्वेळादोन्हीं ॥ औपासनकरावेंसगुणी ॥ मिळोनिकरावेंद्विजजनीं ॥ सर्वांनींपृथक्काळ
हेचिजाणा ॥ ९२ ॥ नकरावेंवेळणीअळंद्यांत ॥ भूमीवरीकरानित्य ॥ स्थंडिलींकरावेंविहि
त ॥ अथवाउदकेंसारवावें ॥ ९३ ॥ कुंडिंस्थापोनीअग्नीसी ॥ करावेंनित्यउपासनेसी ॥
वाराघालोंनयेत्यासी ॥ हातें[2]पर्णीआणिसुपें ॥ ९४ ॥ व्याधिष्ठपर्णवातेंहोय ॥ सुपेंदारिद्रध
नक्षय ॥ मुखेंफुंकिलियाआयुष्यजाय ॥ हस्तमुळींहोयमृत्यु ॥ ९५ ॥ फुंकणीअथवाविंझ
ण्यासी ॥ वायुघालावाअग्नीसी ॥ काष्ठेंसमृद्धीपरियेसी ॥ ज्वलितअसावाअग्नीदेखा ॥
॥ ९४ ॥ ज्वाळानिघतीजयेस्थानीं ॥ आहुतीघालावीतयावदनीं ॥ समिधाआणाव्याब्राह्म
णीं ॥ शूद्रहस्तेंघेऊंनये ॥ ९७ ॥ समिधापुष्पेंदूर्वादेखी ॥ आणोंनयेशूद्रादिकीं ॥ होमद्र
व्येंहोतीविशेखी[3] ॥ सांगेननावेंपरियेसा ॥ ९८ ॥ साळीसावेंनीवार ॥ तंडुलअसतीमनोहर
॥ गोधूमजवानिर्धार ॥ यावनाळमुख्यअसे ॥ ९९ ॥ साठीदाणेमितिप्रमाण ॥ आहुतीमुख्य

---

१ होम २ हस्तानें किंवा पानानें किंवा सुपानें ३ विशेषें

कारण ॥ अधिकनकीजेअथवान्यून ॥ घृतसंपर्ककरावें ॥५००॥ घृतनसेलसमयासी ॥ ति
ळपवित्रहोमासी ॥ तिळांचेंतैलपरि[1]येसीं ॥ तेंहीपवित्रअसेदेखा ॥ १ ॥ औपासनाकेलिया
वरी ॥ ब्रह्मयज्ञतर्पणाचियेंपरी ॥ सांगेनविधिअवधारीं ॥ श्रीगुरुह्मणतीब्राह्मणांसी ॥ २ ॥
मुख्यसकळप्रा[2]तःकर्मसारोनी ॥ ब्रह्मयज्ञकरावामाध्यान्हीं ॥ उपासनादिकर्मेंकरोनी ॥ म
गकरावाब्रह्मयज्ञ ॥ ३ ॥ उदकसन्निधमुख्यस्थानीं ॥ करावेंतर्पणब्राह्मणीं ॥ प्राणायामती
नकरोनी ॥ विद्युदासिमंत्रजपावा ॥ ४ ॥ दूर्वाघेऊनदक्षिणकरीं ॥ पूर्वमुखअथवाउत्त[3]रीं ॥
बसावेंवामपादावरी ॥ दक्षिणपादठेवोनी ॥ ५ ॥ उभयहस्तसंपुटेसीं ॥ ठेवावेदक्षिणजानु
वासीं ॥ ह्मणावेंतीनप्रणवांसी ॥ मगह्मणावेंऋचाक्षर ॥ ६ ॥ भूः० ऐसेंह्मणोनी ॥ त्रिपदा
गायत्रीउच्चारोनी ॥ तत्स०ह्मणोनी ॥ मगजपावीदशवेळ ॥ ७ ॥ स्वाध्यायदिवसासी ॥
ह्मणावावेदशक्तीसीं ॥ अनध्यायहोयतयादिवसीं ॥ एकऋचाह्मणापन्नास ॥ ८ ॥ तोहीन
येएकाद्यासीं ॥ मंत्रह्मणावाविशेषी ॥ नमोब्रह्मणेमंत्रासी ॥ तीनवेळांजपावा ॥ ९ ॥ वृष्टि
रसिमंत्रासी ॥ जपोनीस्पर्शावेंउदकासी ॥ तर्पणकरावेंपरियेसीं ॥ एकब्राह्मणाएकचित्तें ॥
॥ १० ॥ ब्रह्मयज्ञकरावयासी ॥ द्रव्यदर्भपरियेसी ॥ वसुरुद्रआदित्यांसी ॥ तृप्तसमस्तदे
वपितर ॥ ११ ॥ एकादेदिवसींनघडेजरीं ॥ अथवाहोयसमयरात्री ॥ जपकरावागायत्री ॥

---

[1] प्रकार [2] प्रातःसंध्यादिक [3] उत्तराभिमुख

वेदपठणफलअसे ॥ १२ ॥ देवतर्पणकुशाग्रेसीं ॥ मध्यस्थानानेंतृप्तऋषी ॥ मूळानेंपितृवर्गासी ॥ तर्पणकरावेंपरियेसा ॥ १३ ॥ नकरावेंतर्पणपात्रांत ॥ नद्यावेंआपणउदकांत ॥ भूमिवरीघरींनित्य ॥ निषिद्धअसेकरूंनये ॥ १४ ॥ दर्भठेवोनिभूमीवरी ॥ तर्पणकरावेंअवधारीं ॥ विधियुक्तभक्तिपुरःसरीं ॥ श्रीगुरुह्मणतीब्राह्मणासी ॥ १५ ॥ तीळधरोनआपुल्याकरीं ॥ तर्पणकरावेंअवधारीं ॥ ठेवोनयेशिळेवरी ॥ भूमिंकाष्ठपात्रींदेखा ॥ १६ ॥ रोमकूपादिस्थानींदेखा ॥ तीळठेवितांपावतीदुःखा ॥ तीळहोतीकृमीऐका ॥ निषिद्धबोलिलींस्थानेंपांच ॥ १७ ॥ घरींतर्पणकरावयासी ॥ तीळअग्राह्यपरियेसीं ॥ करावेंआपणउदकासी ॥ ऐकासमस्तऋषिजन ॥ १८ ॥ श्वेततीळदेवांसी ॥ धूम्रवर्णऋषिजनांसी ॥ कृष्णवर्णपितरांसी ॥ तिलतर्पणकरावें ॥ १९ ॥ यज्ञोपवीतीसव्येंदेवांसी ॥ निवीतीकरावीऋषींसी ॥ अपसव्यपितरांसी ॥ तर्पणकरावेंयेणेरीती ॥ २० ॥ देवांसीअंजुळीएक ॥ ऋषीसीअंजुळीद्वयसम्यक ॥ पितरांसीअंजुळीत्रिक[1] ॥ तर्पणऐसेंकरावें ॥ २१ ॥ स्त्रियांसींअंजुळीएकदेखा ॥ [2]व्यतिरिक्तमाताबंधूसींऐका ॥ सपत्नीआचार्यपत्नीनामिका ॥ द्वयांजुळींकरावें ॥ २२ ॥ देवब्रह्मऋषीश्वरांसी ॥ अक्षतामुख्यतर्पणासी ॥ कृष्णातिलतर्पणपितारांसी ॥ अंनतपुण्येंपरियेसा ॥ २३ ॥ आदित्यशुक्रवारेसीं ॥ प्रतिपदामघानक्षत्रासीं ॥ षष्ठीनवमीएकादशीसीं

---

[1] तीन [2] मातेवाचून

॥ तिळतर्पणकरूंनये ॥ २४ ॥ अथवाविवाहउपनयनासीं ॥ जन्मनक्षत्रजन्मदिवसीं ॥ आपुल्याघरींशुभदिवसीं ॥ तिळतर्पणकरूंनये ॥ २५ ॥ जरींकरावेंतर्पण ॥ उदकेंमुख्यआपण ॥ मुद्रिकाहस्तींसुवर्ण ॥ दर्भपवित्रेंकरावें ॥ २६ ॥ पायनधुतांमंगळस्नान ॥ तिळाविणकरितांतर्पण ॥ श्राद्धकरीदक्षिणेवीण ॥ निष्फलअसेअवधारीं ॥ २७ ॥ निषिद्धबोलिलेंज्यादिवसीं ॥ तर्पणनकरावेंपरियेसीं ॥ दिपवाळीचतुर्दशीसीं ॥ करावेंतर्पणपरियेसा ॥ २८ ॥ अंगारककृष्णचतुर्दशीसीं ॥ करावेंतर्पणविशेषीं ॥ यमाचेनांवेंसंतोषीं ॥ यज्ञोपवीतसव्यानें ॥ ॥ २९ ॥ एकेकतीळघेउनी ॥ त्रिवारअंजुळींदेउनी ॥ यमाचेंनामउच्चारोनी ॥ तर्पणकरावेंभक्तीनें ॥ ३० ॥ यमाचींनामेंत्रयोदश ॥ सांगेनऐकाविस्तारास ॥ यमधर्मराजानामेंपरियेस ॥ मृत्युअंतकचौथाजाणा ॥ ३१ ॥ वैवस्वतकाळदेखा ॥ सर्वभूतक्षयकरऐका ॥ आठवाऔदुंबरनामका ॥ नीलायपरमेष्ठीदहाजाणा ॥ ३२ ॥ वृकोदराचित्रदेखा ॥ चित्रगुप्तत्रयोदशिका ॥ प्रत्येकनामेंह्मणोनिएकेका ॥ नदींतद्यावेंपरियेसा ॥ ३३ ॥ समस्तपातकेंनाशती ॥ रोगराईनपीडती ॥ अपमृत्युकधींनयेती ॥ ग्रहपीडानबाधे ॥ ३४ ॥ शुक्लपक्षींमाघमासीं ॥ तर्पणकरावेंअष्टमीसीं ॥ भीष्मनामेंपरियेसीं ॥ वर्षपातकेंपरिहरती ॥ ३५ ॥ ऐसेंतर्पणकरोनी ॥ सूर्यनामेंअर्घ्येंतिन्हीं ॥ द्यावींसमस्तद्विजजनीं ॥ ह्मणेनृसिंहसरस्वती ॥ ३६ ॥ सिद्धह्मणेनामधारकासी ॥ कृपामूर्तीस्वामीकर्मविधीसी ॥ सांगताझालाब्राह्मणासी ॥ येणें

परीविहिताचार ॥ ३७ ॥ ह्मणेसरस्वतीगंगाधर ॥ ऐसाब्राह्मणांचाआचार ॥ वर्ततांहोय
मनोहर ॥ सर्वाभीष्टेंसाधतील ॥ ३८ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रामृत ॥ नामधारकशिष्यसंवादत
॥ वेदोपनिषदर्मथितार्थ ॥ आचारनिरूपणाऽध्यायहा ॥ ३९ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रपरमकथा
कल्पतरौ श्रीनृसिंहसरस्वत्युपाख्याने सिद्धनामधारकसंवादे आन्हिकनिरूपणंनामषट्त्रिं
शोऽध्यायः ॥ ३६ ॥ ॥ श्रीदत्तात्रेयार्पणमस्तु ॥ ओऽव्यांची संख्या ॥ ५३९ ॥

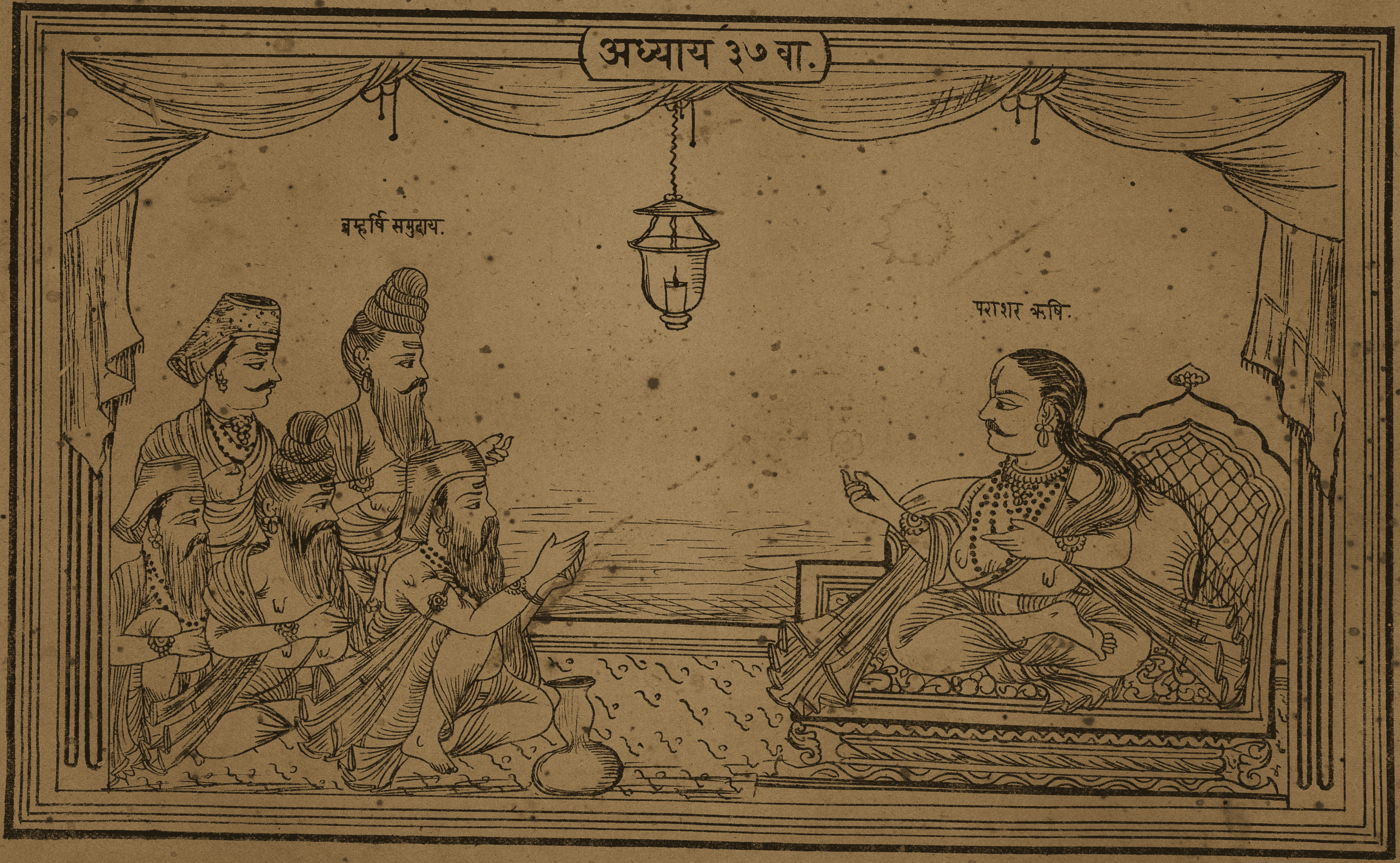
अध्याय ३७ वा.
ब्रम्हर्षि समुदाय.
पराशर ऋषि.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ नामधारकविनवीसिद्धासी ॥ पुढेंकथावर्तलीकैसी ॥ श्रीगुरुसांगतीविस्तारेसीं ॥ कायनिरूपिलेंयानंतर ॥ १ ॥ ऐकनामधारकासगुणा ॥ जाणेसर्वआचारखुणा ॥ श्रीगुरूअवतारनारायणा ॥ सांगतसेकृपेसीं ॥ २ ॥ त्रैमूर्तीच्याअवतारास ॥ आचारसांगतांकायप्रयास ॥ ज्ञानदेऊनिपातितास ॥ वेदह्मणविलेकवणेपरी ॥ ३ ॥ ऐसेगुरुमूर्तीदातारू ॥ भक्तजनाकल्पतरू ॥ सांगतेझालेआचारू ॥ कृपाकरोनिविप्रासी ॥ ४ ॥ श्रीगुरुह्मणतीब्राह्मणासी ॥ गृहरक्षणार्थकारणासी ॥ अग्निमंथनकाष्ठासी ॥ संपादावेंकृष्णाजिनें ॥ ५ ॥ श्रीखंडादिमणिघृत ॥ तिळकृष्णाजिनछागवस्त्र ॥ इतुकींअसावींपवित्र ॥ दुरितेंबाधाकरूंनशकती ॥ ६ ॥ शुक्लपक्षींसारसांसीं ॥ असावेंघरींपरियेसीं ॥ समस्तपापविनाशी ॥ धेनुअसावीआपुलेघरीं ॥ ७ ॥ देवपूजेचेंविधान ॥ सांगेनऐकाएकमन ॥ गृहाबरवेंसंमार्जन ॥ देवगृहअसावें ॥ ८ ॥ हिरण्यरौप्यताम्रेसीं ॥ अथवामृत्तिकापात्रेसीं ॥ संमार्जनकरावेंविधीसीं ॥ निषिद्धपात्रेंसांगेन ॥ ९ ॥ कांस्यपात्रींकन्यकाहस्तीं ॥ नोवरीअथवाशूद्रजाती ॥ नकरावेंवस्त्रधरोनीहातीं ॥ दक्षिणहस्तींसारवावें ॥ १० ॥ प्रारंभकरावानैर्ऋत्यकोनीं ॥ रात्रींनकरावेंउदकघेउनी ॥ अगत्यकरणेंघडेमनीं ॥ भस्मैंकरोनीसारवावें ॥ ॥ ११ ॥ रंगमाळिकाघालोनी ॥ निर्मळअसावेंदेवताभवनीं ॥ मगबैसोनिशुभासनीं ॥ देवपूजाकरावी ॥ १२ ॥ जैसीसंध्याब्राह्मणासी ॥ देवपूजाकरावीतैसी ॥ त्रिकाळकरावेंअर्चना

सी ॥ एकचित्तेंमनोभावें ॥ १३ ॥ त्रिकाळींनघडेज्यासी ॥ प्रातःकाळींकरावीहर्षी ॥ तेंहीन
साधेपरियेसीं ॥ मध्यान्हकाळींकरावें ॥ १४ ॥ सायंकाळींमंत्रेंसीं ॥ पुष्पेंवाहोनिभक्तीसी ॥
ऐसेंनसाधेजयासी ॥ भोजनकाळींकरावें ॥ १५ ॥ देवपूजानकरीनर ॥ पावेलरितयमपूर ॥
नरकभोगीनिरंतर ॥ ऐकब्राह्मणाएकचित्तें ॥१६॥ विप्रकुळींजन्मजयासी ॥ पूजानकरितांजे
वीहर्षीं ॥ तोचिभोगीपातकासी ॥ वैश्वदेवनकरीनर ॥ १७॥ देवपूजाकरावयासी ॥ सहाप्रका
रपरियेसी ॥ उदकींनारायणविशेषीं ॥ पूजितांतृप्ताजगन्नाथा ॥ १८ ॥ दुसराप्रकारसांगेनऐ
का ॥ अग्निदेवतापूजाअधिका ॥ मानसपूजाअतिविशेखा ॥ एकचित्तेंपरियेसा ॥१९॥ सूर्य
पूजाकरितांजाण ॥ संतुष्टहोयनारायण ॥ सामान्यपक्षेंस्थंडिलींजाण ॥ प्रतिमापूजास्वल्प
बुद्धी ॥ २० ॥ ज्ञाताअसेलबुद्धिमंत ॥ यज्ञपूजाकरावीत्वरित ॥ स्वर्गापवर्गापूजाघेत ॥ यज्ञ
पुरुषपूजामुख्यजाणा ॥ २१ ॥ ॥ अथवापूजावेंधेनूसीं ॥ ब्राह्मणापूजावेंविशेषीं ॥ गुरुपूजा
मनोभावेंसीं ॥ प्रत्यक्षतुष्टेगुरुमूर्ती ॥२२॥ गुरुत्रैमूर्तीह्मणोनी ॥ बोलतीसमस्तवचनीं ॥ स
कळाभीष्टेंतयापासूनी ॥ पाविजेचारीपुरुषार्थ ॥ २३ ॥ कलिप्रवेशकरितांनर ॥ नकरितीअं
तःकरणस्थिर ॥ उत्पत्तीकेलीशार्ङ्गधरें ॥ समस्तलोकउद्धरावया ॥ २४ ॥ शालिग्रामचक्रा
सी ॥ प्रकाशकेलाहृषीकेशीं ॥ तीर्थघेतांपरियेसीं ॥ समस्तपापेंनाशती ॥ २५ ॥ आज्ञाघे
ऊनीश्रीगुरूची ॥ पूजाकरावीप्रातिमेची ॥ वेदोक्तमंत्रेंकरोनिवाचीं ॥ विधिपूर्वकपूजावें ॥

॥ २६॥ स्त्रीजनादिशूद्रांसी ॥ नह्मणावेंवेदमंत्रेसी ॥ आग[1]मोक्तमार्गेंसीं ॥ गुरुनिरोपेंकरावें
॥ २७ ॥ श्रीगुरूच्यानिरोपानें ॥ पूजिजेकाष्ठेंपाषाणें ॥ तेंचिहोतीदेवजाण ॥ होतीप्रसन्न
परियेसा ॥ २८॥ शुचिआसनींबैसोनी ॥ करावेप्राणायामतीन्हीं ॥ येभ्योमाताह्मणोनी ॥
चेतवावापरमात्मा ॥ २९ ॥ प्रणवमंत्रोनिद्वादश ॥ उदकप्रोक्षावेंआपुल्याशरीरास ॥ संक
ल्पकरोनीअंगन्यास ॥ कलशपूजाकरावी ॥ ३० ॥ देवाच्यादक्षिणभागासीं ॥ कलशठेवा
वापरियेसीं ॥ पूजाकरोनिअंगन्यासीं ॥ शंखपूजाकरावी ॥ ३१ ॥ निर्माल्यकाढोनीविनये
सीं ॥ टाकावेंतेथोनिनैर्ऋत्येसी ॥ धौतवस्त्रहातराहर्षी ॥ दीपप्रज्वालितकरावा ॥३२॥ स्मरा
वेंमनींश्रीगुरूसी ॥ मनसावाचाकायेसीं ॥ अर्चनकरावेंपीठां[2]सी ॥ विधिपूर्वकअवधारा ॥
॥ ३३॥ चारीद्वारेंपूजोनी ॥ दिशापजाठ्याअर्चूनी ॥ शांताकारकराध्याउनी ॥ मगआवाह
नावेंमंत्रोक्त ॥ ३४ ॥ सहस्त्रशीर्षाआवाहनीं ॥ पुरुषएवेदंआसनीं ॥ एतावानस्यह्मणोनी
॥ पाद्यद्यावेंअवधारा ॥ ३५ ॥ मंत्रह्मणोनीत्रिपादूर्ध्वऐसा ॥ अर्घ्यद्यावेंपरियेसा ॥ तस्मा
द्विराळह्मणाऐसा ॥ देवासींआचमनसमर्पावें ॥ ३६ ॥ यत्पुरुषेणइतिमंत्रेसीं ॥ स्नपनकरा
वेंदेवासी ॥ दुग्धादिपंचामृतांसी ॥ स्नपनपूजाकरावी ॥ ३७ ॥ पुरुषसूक्तादिमंत्रेसीं ॥ श्रु
तिमार्गेंकरोनिन्यासासीं ॥ स्नपनकरावेंपरियेसीं ॥ एकचित्तेंअवधारा ॥ ३८ ॥ स्नपनकरू

---

[1] तंत्रोक्त [2] पीठदेवतांचें

नींदेवासी ॥ बैसवावेंशुभासनेसीं ॥ तंयज्ञेतिमंत्रेसी ॥ वस्त्रेंद्यावींपरियेसा ॥ ३९ ॥ तस्मा
द्यज्ञेतिमंत्रेसी ॥ यज्ञोपवीतद्यावेंदेवासी ॥ येणेंचमंत्रेंगंधाक्षतेसी ॥ वाहावेंअनन्यभक्तीनें ॥
॥ ४० ॥ तस्मादश्वाअजायंत ॥ ऐसातुह्मींमंत्रह्मणत ॥ पुष्पेंवाहावींएकचित्त ॥ मनःपूर्वकदे
वासी ॥ ४१ ॥ पुष्पेंवाहावयाचेंविधान ॥ सांगेनऐकाऋषिजन ॥ आपणपेरिलींकुसुमेंसगु
ण ॥ उत्तमपक्षपरियेसा ॥ ४२ ॥ पुष्पेंअसतीअरण्यांत ॥ तींमध्यमप्रकारबोलिजेत ॥ क्रय
करूनघेतांविकत ॥ अधमपुष्पेंजाणिजे ॥ ४३ ॥ उत्तमनमिळतांघ्यावींविकत ॥ उत्तम
पक्षपुष्पेंश्वेत ॥ रक्तमध्यमअधमपीत ॥ कृष्णचित्रअधमाधम ॥ ४४ ॥ वर्जावेंशिळेंपुष्पदेख
सछिद्रअथवाक्रमिभक्षक ॥ भूमीवरीपडेऐक ॥ पुष्पत्यजावेंदेवासी ॥ ४५ ॥ शिळेंनव्हेसछि
द्रजाण ॥ बिल्वपत्रेंतुळसीआपण ॥ सहस्त्रपत्रेंकमळेंजाण ॥ सदांग्राह्यदेवासी ॥ ४६ ॥ श
तपत्रेंबकुलचंपकांसी ॥ पाटलेंकमलेंपुन्नागेसी ॥ मल्लिकादिकरवीरासी ॥ कल्हारपुष्पेंअर्पा
वीं ॥ ४७ ॥ विष्णुपूजाकरावयासी ॥ वर्जावींपुष्पेंतुह्मींऐसीं ॥ धत्तूरअर्ककांचनेसी ॥ रक्तक
रवीरेंत्यजावीं ॥ ४८ ॥ गिरिकर्णिकानिर्गुंडेसी ॥ सेवगाकपित्थकरंजेसी ॥ अमरपुष्पकू
ष्मांडहर्पीं ॥ पुष्पेंविष्णूसींवर्जावीं ॥ ४९ ॥ हींवाहिल्याहोयदोषी ॥ सांगेनऐकासमस्तऋ
षी ॥ पूजाकरितांविष्णूसी ॥ त्यजावींयाचिकारणें ॥ ५० ॥ अर्कपुष्पवाहिलेंसी ॥ विनाश
होयआपणासी ॥ धत्तूरपुष्पेंपुण्यनाशी ॥ कोविदारेंदारिद्रता ॥ ५१ ॥ श्रीकर्णिकापुष्पेंवा

हत ॥ कुळक्षयहोयत्वरित ॥ कंटकारीपुष्पेंवाहात ॥ शोकहोयपरियेसा ॥ ५२ ॥ कुंदपुष्पेंब
हुदुःख ॥ शाल्मलीपुष्पेंरोगअधिक ॥ त्याचिकारणेंविवेकें ॥ पुष्पेंवाहावींविष्णूसी ॥ ५३ ॥
वर्जापुष्पेंईश्वरासी ॥ सांगेननांवेंपरियेसीं ॥ कपित्थकेतकीशशांकेसी ॥ श्यामपुष्पवर्जावें
॥ ५४ ॥ कृष्णपिंगलकरंजदेखा ॥ बकुळदाडिंबकेतका ॥ धातकीनिंबादिपंचका ॥ माधवीपुष्पें
वर्जावीं ॥५५॥ चूतकुंदयूथिकाजाती॥रक्तपुष्पेंवर्जावींनिगुती ॥ ईश्वरार्चनेंदोषघडती ॥ श्वेतपु
ष्पेंनिर्दोष ॥ ५६ ॥ पूजाकरितांगणेशासी ॥ बर्जकरातुह्मींतुलसी ॥ नित्यपूजादूर्वेसीं ॥ दू
र्वावर्जशक्तिदेवीतें ॥ ५७ ॥ येणेंविधीपुष्पेंवाहतां ॥ काम्यहोईलतुह्मांत्वरिता ॥ चतुर्विधपु
रुषार्था ॥ लाधालतुह्मीअवधारा ॥५८॥ यत्पुरुषेतिमंत्रेसीं ॥ सुगंधधूपादिपरिमळेसीं ॥ ब्रा
ह्मणोस्येतिमंत्रासीं ॥ एकार्तिक्यकरावें ॥५९॥ चंद्रमामेतिमंत्रेसीं ॥ नैवेद्यअर्पावादेवासी ॥
तांबूलअर्पितांह्मणांमंत्रासी ॥ नाभ्याआसीदितिऐसा ॥ ६० ॥ सुवर्णपुष्पेंनीरांजन ॥ सप्ता
स्येतिमंत्रेंकरून ॥ पुष्पांजळीघेउन ॥ देवायज्ञेतिमंत्रेंअर्पावीं ॥ ६१ ॥ धातापुरस्तात्मंत्रे
सीं ॥ नमस्कारकरावादेवासी ॥ अतिसन्निधपृष्ठदेबासी ॥ गर्भगृहींकरूंनये ॥ ६२ ॥ नम
स्काराचेंविधान ॥ सांगेनऐकाविद्वज्जन ॥ सव्यदेवप्रदक्षिण ॥ करूनिनमनकरावें ॥ ६३ ॥
आपुलागुरूमातापिता ॥ संमुखजावेंबाहेरूनियेतां ॥ अथवाउत्तमद्विजदेखतां ॥ संन्मुख
जावोनीवंदावें ॥ ६४ ॥ सभाअसेलद्विजांची ॥ नमस्कारकरातुह्मींएकची ॥ देवार्चनींतैसेंची ॥

नमस्कारपावेसमस्तां ॥ ६५ ॥ मातापिताश्रीगुरूसी ॥ नमस्काराचीरीतिऐसी ॥ उभयहस्तेंकर्णस्पर्शी ॥ एकभावेंवंदावें ॥ ६६ ॥ सव्यपादावरीदेखा ॥ सव्यहस्तस्पर्शोनिनिका ॥ वामहस्तींवामपादुका ॥ धरूनिनमनकरावें ॥ ६७ ॥ गुरुस्थानाचींनांवें ॥ सांगेनऐकाभावें ॥ विचारोनियांबरवें ॥ नमस्कारावेंयेणेंविधी ॥ ६८ ॥ मातामहगुरुमातापिता ॥ भयहर्ताअन्नदाता ॥ व्रतबंधकेल्यापुरोहिता ॥ सहपत्नीतेंगुरुस्थान ॥ ६९ ॥ ज्येष्ठभ्राताअथवचुलता ॥ सापत्नअसेलज्याचीमाता ॥ वयोधिकइष्टमित्रा ॥ नमस्कारावेंतयांसी ॥ ७० ॥ निषिद्धस्थानेंनमावयासी ॥ सांगेनऐकातुह्मांसी ॥ उणेंअसेलवयज्यासी ॥ नमूंनयेंविद्वज्जनीं ॥ ७१ ॥ अग्निसमिधापुष्पेंकुशा ॥ धरिलेंअसेलअक्षतातशा ॥ स्वहस्तींअसतांदोषा ॥ अशस्त्रवधहोइजेनमस्कारितां ॥ ७२ ॥ जपअथवाहोमकरितां ॥ दूरदेखिलाद्विजयेतां ॥ स्नानाकरितांजळींअसतां ॥ नमनकरितांदोषघडे ॥ ७३ ॥ एखादाविप्रअसतांधांवत ॥ नेणताअथवाधनगर्वित ॥ क्रोधवंतकिंवामंगळस्नानकरित ॥ नमस्कारकरूंनये ॥ ७४ ॥ एकहस्तेंब्राह्मणासी ॥ नमूंनयेपरियेसीं ॥ सूतकियामूर्खजनांसी ॥ करूंनयेनमस्कार ॥ ॥ ७५ ॥ गीतवाद्यादिनृत्येंसीं ॥ संतुष्टकरावेंदेवांसी ॥ प्रार्थनाकरावीभक्तींसीं ॥ मगअर्चावेंसनकादिकां ॥ ७६ ॥ पूजाअर्पुनीदेवासी ॥ हस्तठेऊनीपीठेसीं ॥ उत्तरपूजाकरावीहर्षीं ॥ मगकरावेंउद्वासन ॥ ७७ ॥ ऐसेपरीदेवपूजा ॥ करावीभक्तीनेंऐकद्विजा ॥ संस्कृतअन्न

ऽहावयाकाजा ॥ वैश्वदेवकरावा ॥ ७८ ॥ अग्निअलंकारकरूनी ॥ अन्नकुंडीदाखउनीं ॥ घृतसंमिश्रितकरूनी ॥ पंचभागकरावे ॥ ७९ ॥ एकभागाच्यादहाआहुती ॥ दुसराभागबळिहरणींयोजिती ॥ अन्नदानतिसराकरिती ॥ चौथ्याभागेंपितृयज्ञ ॥ ८० ॥ मनुष्ययज्ञपांचऽयासी ॥ वैश्वदेवकरावामंत्रेंसीं ॥ अन्ननाहींज्यादिवसीं ॥ तंदुलानींकरावा ॥ ८१ ॥ वैश्वदेवसमयासी ॥ अतिथीआलियाघरासी ॥ चोरचांडालहोयहर्षीं ॥ पूजाकरावीमनोभावें ॥ ॥ ८२ ॥ यमसांगेदूतांसी ॥ वैश्वदेवकरितांनरासी ॥ जाऊंनकोतयापासीं ॥ विष्णुआज्ञाआह्मांअसे ॥ ८३ ॥ मातापिताघातकियासी ॥ शुनीश्वपचचांडालासी ॥ अतिथीआलियासमयासी ॥ अन्नद्यावेंपरियेसा ॥ ८४ ॥ नविचारावेंगोत्रकुळ ॥ अन्नघालावेंतात्काळ ॥ विमुखझालियापितृकुळ ॥ वर्षनयेतीघरासी ॥ ८५ ॥ प्रवासीअसेलआपणजरीं ॥ औषधीघृतदधिक्षीरीं ॥ कंदमूळेंफळेंतरीं ॥ देवयज्ञकरावा ॥ ८६ ॥ अन्नदानाविणेंग्रहण ॥ अन्नकरूनयेसाधुजनें ॥ पंचमहायज्ञनकरीब्राह्मण ॥ चांद्रायणआचरावें ॥ ८७ ॥ नहोतांवैश्वदेवआपुल्याघरीं ॥ भिक्षेसीआलानरजरी ॥ भिक्षाघालितांपापदूरी ॥ वैश्वदेवफलअसे ॥ ८८ ॥ बळिहरणघालोनिकाढीआपण ॥ त्याणेंआचरावेंचांद्रायण ॥ आपणकाढितांदोषजाण ॥ आणिकाकरवींकाढवावें ॥ ८९ ॥ बळिहरणनकाढितांजेवीजरीं ॥ सहाप्राणायामत्वरितकरीं ॥ तेणेंहोयपापदूरी ॥ श्रीगुरुह्मणतीब्राह्मणासी ॥ ९० ॥ गोपूजाकरूनिदेखा ॥ गोग्रासद्या

वाविशेखा ॥ नित्यश्राद्धकरणेंऐका ॥ करूनिअन्नसमर्पावें ॥ ९१ ॥ स्वधाकारपिंडदान ॥
करूनयेअग्नौकरण ॥ ब्रह्मचारियासीतांबूलदान ॥ दक्षिणावर्जपरियेसा ॥ ९२ ॥ वैश्वदेव
झालियावरी ॥ उभाराहोनिआपुल्याद्वारीं ॥ अतिथिमार्गपहावानिर्धारीं ॥ आलियापूजन
करावें ॥ ९३ ॥ श्रमोनिआलियाअतिथिसी ॥ पूजाकरावीभक्तीसीं ॥ अथवाअस्तमानस
मयासी ॥ आलियापूजंनकरावें ॥ ९४ ॥ वर्णानांब्राह्मणोगुरु ॥ ऐसेंबोलतीवेदशास्त्रु ॥ अ
तिथिजाणापरमगुरू ॥ वैश्वदेवसमयासी ॥ ९५ ॥ वैश्वदेवसमयींअतिथिसी ॥ पूजाकरि
तांपरियेसीं ॥ तीपावेदेवांसी ॥ तुष्टेब्रह्माइंद्रवन्ही ॥ ९६ ॥ वायुगणअर्यमादिदेव ॥ तृप्ति
पावेसदाशिव ॥ पूजाकरावीएकभावें ॥ सर्वदेवतासंतुष्ट ॥ ९७ ॥ अतिथिपादप्रक्षालिती
पितरसकळतृप्तहोती ॥ अन्नदानेंहोयतृप्ती ॥ विष्णुमहेश्वराअवधारा ॥ ९८ ॥ यतीश्वरा
दिब्रह्मचारी ॥ जेसमयींयेतीआपुल्याघरीं ॥ अन्नद्यावेंनिर्धारीं ॥ महापुण्यअसेदेखा ॥
॥ ९९ ॥ ग्रासमात्रदिधलाएक ॥ मेरूसमानपुण्यअधिक ॥ बरवेंद्यावेंत्यासींउदक ॥ समु
द्रासमानदानअसे ॥ १०० ॥ अतिथिआलियाघरासी ॥ जेवीआपणत्यजूनित्यासी ॥ श्वा
नयोनीपावेहर्षी ॥ गर्दभयोनींपुढेंउपजे ॥ १ ॥ ऐसेंअतिथिपूजोन ॥ मगकरावेंभोजनआप
ण ॥ सर्वथानकरावेंअन्नभिन्न ॥ प्रपंचकरितांदोषअसे ॥ २ ॥ सायंप्रातर्गृहस्थासी ॥ भोज
नकरणेंसंतोषी ॥ प्रक्षालनकरोनिपादांसी ॥ ओलेपायींअसावें ॥ ३ ॥ ओलींअसावींपांच

स्थानें ॥ हस्तपादउभयजाण ॥ मुखओलेंपंचमस्थान ॥ शतायुषीपुरुषहोय ॥ ४ ॥ पूर्वाभि
मुखबैसोन ॥ भोजनसमयींधरामौन ॥ पादउभयजोडोन ॥ बैसावेंएकाएकचित्तें ॥ ५ ॥ मं
डलकरावेंचतुष्कोणी ॥ वरीभस्मप्रोक्षोनी ॥ क्षत्रियासीमंडळत्रिकोनी ॥ वर्तुळवैश्यासीप
रियेसीं ॥ ६ ॥ शूद्रेंअर्धचंद्राकार ॥ मंडलकरावेंपरिकर ॥ आवाहनावेंसुंदर ॥ आदित्यव
सुरुद्रब्रह्मा ॥ ७ ॥ पितामहादिदेवता ॥ तयामंडलींउपजीविता ॥ याचिकारणेंतत्वतां ॥ मं
डलाविणजेऊंनये ॥ ८ ॥ नकरितांमंडलजेवीजरीं ॥ अन्ननेतीनिशाचरी ॥ पिशाचअसुर
राक्षसपरी ॥ अन्नरसनेतीअवधारा ॥ ९ ॥ उत्तमपूर्वाभिमुखींदेख ॥ पश्चिममध्यमऐक ॥
पितृकार्यांउत्तरमुख ॥ सदांदक्षिणाभिमुखजेवावें ॥ १० ॥ जेवितांधरावेंपात्र ॥ सुवर्णरज
तताम्रपात्रें ॥ पद्मपत्रपालाशपात्रें ॥ पुण्यपात्रेंपरियेसा ॥ ११ ॥ वर्जावेंगृहस्थानींताम्रपा
त्र ॥ यतींनीसुवर्णरजत ॥ ताम्रशुक्तीशंखजपात्र ॥ स्पटिकपाषाणयतींसी ॥ १२ ॥ कर्दली
गर्भपत्रेंसीं ॥ पद्मपत्रजळेंस्पर्शी ॥ वल्लीपालाशपत्रेंसीं ॥ जेवितांचांद्रायणआचरावें ॥ १३ ॥
वटअश्वत्थअर्कपटोल ॥ कदंबकोविदारपर्णेंकोमळ ॥ भोजनकरितांतात्काळ ॥ चांद्रायण
आचरावें ॥ १४ ॥ लोहपात्रआपुलेकरीं ॥ ताम्रमृन्मयपृष्ठपर्णावरी ॥ कार्पासपत्रींवस्त्रावरी
॥ जेवितांनरकाप्रतीजाय ॥ १५ ॥ कांस्यपात्रींजेविल्यासी ॥ यशबळप्रज्ञाआयुष्यासी ॥
वाढेनित्यअधिकेसी ॥ गृहस्थासीनित्यकांस्यपात्र ॥ १६ ॥ असावेंपात्रपांचशेर ॥ नसावेंउ

णेंअधिकथोर ॥ उत्तमोत्तमषट्शेर ॥ सुवर्णपात्रासमानदेखा ॥ १७ ॥ कांस्यपात्रींचेंभोजन
॥ तांबूलासहितअभ्यंगन ॥ यतीब्रह्मचारीजाण ॥ विधवास्त्रियांनींवर्जावें ॥ १८ ॥ श्वाना
च्याचर्माहुनी ॥ निषेधअसेएरंडपानीं ॥ निषेधअधिकत्याहुनी ॥ आणीकजेविल्याभिन्न
ताटीं ॥ १९ ॥ फुटकेंकांस्यपात्रेंसीं ॥ जेवितांहोयमहादोषी ॥ संध्याकाळींजेवितांहर्षी ॥
महापातकीहोयजाणा ॥ २० ॥ जवळीअसतांपतितजरीं ॥ जेऊंनयेअवधारीं ॥ शूद्र
जेविल्याशेषावरी ॥ जेऊंनयेब्राह्मणानें ॥ २१ ॥ सर्वेंघेऊनीबाळासीं ॥ जेऊंनयेश्रा
द्धदिवसीं ॥ आसनआपुलेंआपणासी ॥ घालूंनयेब्राह्मणानें ॥ २२ ॥ आपोशनआ
पुलेहातीं ॥ घेऊंनयेमंदमती ॥ तैलघालूनीस्वहस्तीं ॥ आपणअभ्यंगकरूंनये ॥ २३ ॥
भोजनकाळींमंडळदेखा ॥ करूंनयेस्वस्तका ॥ आयुष्यक्षयपुत्रघातका ॥ ह्मणावेंनामतयासी
॥ २४ ॥ नमस्करावेंवाढितांअन्न ॥ अभिघारावेंपहिलेंचिपान ॥ प्राणाहुतीघेतांतत्क्षण ॥ घृ
तलावावेंस्वहस्तानें ॥ २५ ॥ उदकघेउनीव्याहृतीमंत्रीं ॥ प्रोक्षोनिअन्नकरापवित्री ॥ परि
षिंचावेंतेचिरीतीं ॥ मगनमावेंचित्रगुप्ता ॥ २६ ॥ बळीघालोनिचित्रगुप्तासी ॥ काढवावेंस
वेंचीपरियेसी ॥ वामहस्तकधुवोनिसरसी ॥ पात्रदृढधरावें ॥ २७ ॥ अंगुष्ठतर्जनीमध्यमांगु
लीसीं ॥ धरावेंपात्रवामहस्तेसीं ॥ आपोशनकरावेंसव्यकरेंसीं ॥ आणिकाकरवींघालावें
॥ २८ ॥ आपोशनउदकसोडोनिजरी ॥ आणिकघेतीउदकतरी ॥ श्वानमूत्रघेतल्यापरी ॥

एकचित्तेंपरियेसा ॥ २९ ॥ धरिलेंआपोशनब्राह्मणासी ॥ नमस्कारितांमहादोषी ॥ आशीर्वादघेऊंनयेतयापासी ॥ उभयतांदोषघडतीदेखा ॥ ३० ॥ मौनअसावेंब्राह्मणेंदेख ॥ बोलूंनयेशब्दादिक ॥ आपोशनघ्यावेंमंत्रपूर्वक ॥ मगघ्याव्याप्राणाहुती ॥ ३१ ॥ आपोशनाविणभोजनकरी ॥ पापविमोचनकरातरीं ॥ अष्टोत्तरशतमंत्रगायत्री ॥ जपतांदोषपरिहरे ॥ ३२ ॥ प्राणाहुतींचेंविधान ॥ सांगेनऐकिजेब्राह्मणें ॥ प्राणाग्निहोत्रकरणें ॥ समस्तपापेंजातीदेखा ॥ ३३ ॥ जैसाकार्पासराशीसी ॥ अग्निलागतांपरियेसीं ॥ जळोनिजायत्वरितेसी ॥ तैसींपापेंदहनहोती ॥ ३४ ॥ प्राणाहुतींचेंलक्षण ॥ चतुर्विधपुरुषार्थजाण ॥ अन्नस्पर्शोनिमंत्रह्मणा ॥ गीताश्लोकप्रख्यात ॥ ३५ ॥ श्लोक ॥ अहंवैश्वानरोभूत्वाप्राणिनांदेहमाश्रितः ॥ प्राणापानसमायुक्तःपचाम्यन्नंचतुर्विधं ॥ ३६ ॥ अन्नंब्रह्मरसोविष्णु ॥ भोक्तादेवगिरिजारमणु ॥ ऐसातुह्मींमंत्रह्मणोनू ॥ अग्निरस्मिमंत्रजपावा ॥ ३७॥ मगघ्याव्याप्राणाहुती ॥ आहेतीपंचमंत्रप्रख्याती ॥ तर्जनीमध्यमअंगुष्ठघृती ॥ प्राणाहुतीपैंघ्याव्या ॥ ३८ ॥ मध्यमअनामिकाअंगुष्ठेसीं ॥ अपानायस्वाहाह्मणाहर्षीं ॥ व्यानायस्वहाह्मणायासी ॥ कनिष्ठिकाअनामिकाअंगुष्ठेसी ॥ ३९ ॥ अंगुष्ठतर्जनीकनिष्ठिकेसी ॥ उदानायस्वाहाह्मणाहर्षीं ॥ पंचांगुळीनेंपरियेसी ॥ समानायस्वाहाह्मणावें ॥ ४० ॥ प्राणाहुतीघेतल्याअन्न ॥ दंतांस्पर्शोंनयेजाण ॥ जिव्हेंगिळावेंतत्क्षण ॥ मगधरावेंमौनदेखा ॥ ४१ ॥ मौनधरावयाचींस्थानें ॥ सांगेनऐ

काअतिउत्तमें ॥ स्नानसमयींधरानिर्गुणें ॥ नधारितांफलअसेना ॥ ४२ ॥ होमकरितांनधरीमौ
न ॥ लक्ष्मीजायतत्क्षण ॥ जेवितांमौननधारितांआपण ॥ अपमृत्युघडेत्यासी ॥४३॥ अशक्य
असेलमौनासिजरीं ॥ प्राणाहुतीघेईतंववरी ॥ मौनधरावेंअवधारीं ॥ श्रीगुरुह्मणतीब्राह्मणा
सी ॥ ४४ ॥ पिताजिवंतअसेज्यासी ॥ ज्येष्ठबंधुपरियेसीं ॥ धरूंनयेमौनासी ॥ श्राद्धान्नजेवि
तांधरावें ॥ ४५ ॥ पंचप्राणाहुतीघेतां ॥ सर्वांसींमौनग्राह्यता ॥ असेलपितावडीलभ्राता ॥ मौ
नधरिल्याअधःपात ॥ ४६ ॥ जेवितांप्रथममधुरान्न ॥ भोजनकरावेंनरेंजाण ॥ भक्षूंनयेको
द्रं[1]वान्न ॥ कठिणांशपरियेसा ॥ ४७ ॥ भोजनांतींच्यासमयासीं ॥ जेऊंनयेद्रं[2]वान्नासी ॥ ब
ळजायपरियेसीं ॥ शीघ्रभोजनकरावें ॥ ४८ ॥ धेनूंसीउदकप्यावयासी ॥ जितुकावेळला
गेलत्यासी ॥ भोजनकरावेंपरियेसीं ॥ शीघ्रभोजनसुखोजाणा ॥ ४९ ॥ भोजनकरावया
चीस्थिती ॥ सांगेनऐकाएकमतीं ॥ संन्यासीमुनीश्वरयती ॥ अष्टग्रासघ्यावेजाणा ॥ ५० ॥
षोडशग्रासअरण्य[3]वासी ॥ द्वात्रिंशत्‌गृहस्थासी ॥ मितीनाहींब्रह्मचाऱ्यासी ॥ एकचित्तेंपरि
येसा ॥ ५१ ॥ जितुकामावेलआपुल्यामुखीं ॥ तितुकाग्रासघ्यावाविशेखीं ॥ अधिकघेतां
ग्रासमुखीं ॥ उच्छिष्टभक्षिलेंफलदेखा ॥ ५२ ॥ अर्धाग्रासभक्षुनी ॥ उरलेंठेवितीआपुल्या
पानीं ॥ चांद्रायणआचरावेंत्याणीं ॥ उच्छिष्टभोजनतयानांव ॥ ५३ ॥ नबैसावेंसहभोजना

---

[1] प्राकृत भाषेंत हरिक ह्मणतात [2] आर्द्रअन्न [3] वानप्रस्थानीं

सीं ॥ इष्टसोयरेइत्यादिकांसी ॥ व्रतबंधनाविणेंपुत्रासी ॥ कन्याकुमारासीदोषनाहीं ॥५४॥
भोजनसंपेपर्यंत ॥ पात्रींधरावावामहस्त ॥ जरींसोडील अजाणत ॥ अन्नवर्जोनीउठावें ॥५५॥
सांडूंनयेअन्नदेखा ॥ घृतपायसविशेषऐका ॥ सांडावेंथोडेंग्रासएका ॥ जेऊंनयेसर्वअन्न ॥
॥ ५६ ॥ याकारणेंद्विजजनें ॥ सोडूंनयेपात्रजाण ॥ अथवानधरावेंपूर्वींचअपण ॥ दोषना
हींपरियेसा ॥ ५७ ॥ वस्त्रगुंडाळोनिडोयीसी ॥ अथवासंमुखदक्षिणेसीं ॥ वामपादावरठे
विहस्तेसीं ॥ जेवितांअन्नराक्षसनेती ॥ ५८ ॥ वामहस्तभूमीवरी ॥ ठेवूनिनरभोजनकरी ॥
रोगहोयशरीरीं ॥ अंगुलीसोडोनीजेऊंनये ॥ ५९ ॥ अंगुलीसोडूनजेवीजरीं ॥ दोषगोमांस
भक्षिल्यापरी ॥ दोषअसतीनानापरी ॥ स्थानेंअसतीभोजनासी ॥ ६० ॥ अश्वगजारूढ
होउनी ॥ अथवाबैसोनीस्मशानीं ॥ देवालयींशयस्थानीं ॥ जेऊंनयेपरियेसा ॥ ६१ ॥ नि
षिद्धजेवण[1]करपात्रेसीं ॥ ओलेंनेसोनी[2]आर्द्रकेशीं ॥ बहिर्हस्तबहिःकेशी ॥ जेवितांदोषपरिये
सीं ॥ ६२ ॥ यज्ञोपवीताच्याउपवीतीसीं ॥ भोजनकरावेंपरियेसीं ॥ जेवितांआपुल्यासंमु
खेसीं ॥ पादरक्षाअसूंनये ॥ ६३ ॥ ग्रासउदककंदमूळ ॥ इक्षुदंडादिकेवळ ॥ भक्षोनिपात्रीं
ठेवितांसकळ ॥ उच्छिष्टहोयअवधारा ॥ ६४ ॥ भोजनकरीवैश्वदेवाविण ॥ नकरितांहोम
जेवीकवण ॥ अन्ननव्हेकृमिजाण ॥ ह्मणेपराशरऋषी ॥ ६५ ॥ पर्णपृष्ठावरीरात्रीसी ॥ दी

---

[1] हातवारजेवणें [2] आर्द्रशिखाअसून

पाविणजेविल्यासी ॥ महादोषअसेतयासी ॥ कृमिभक्षिल्यासमानहोय ॥ ६६ ॥ दीपजा
यभोनकरितां ॥ पात्रधरावेंस्मरोनिसविता ॥ पुरनपीआणोनिलाविता ॥ मगभोजनकरावें ॥
॥ ६७ ॥ पात्रींअसेलजितुकेंअन्न ॥ तितुकेंचिजेवावेंपरिपूर्ण ॥ आणीकघेतांदोषजाण ॥ श्री
गुरुह्मणतीब्राह्मणासी ॥ ६८ ॥ स्पर्शोंनयेजेवितांकेश ॥ कथासांगतांमहादोष ॥ दिसूंनयेआ
काश ॥ अंधकारींजेऊंनये ॥ ६९ ॥ नठेवितांशेषस्त्रियेसी ॥ जेवितांहोयअत्यंतदोषी ॥ ठेविलेंन
जेवितांस्त्रियादोषी ॥ महापातकेंघडतीजाणा ॥ ७० ॥ शून्यदेवदेवालयीं ॥ देवस्थानआपुलेगृ
हीं ॥ जळसमीपसंध्यासमयीं ॥ जेऊंनयेपरियेसा ॥ ७१ ॥ पात्रेंठेऊनिदगडावरी ॥ जेऊं
नयेअवधारीं ॥ अवलोकूंनयेमुखावरी ॥ स्त्रीजनाचेपरियेसीं ॥ ७२ ॥ नकरावेंसहभोजन
॥ जेवितांहोयउच्छिष्टभक्षण ॥ कुलस्त्रियेसींकरितांभोजन ॥ निर्दोषअसेपरियेसा ॥ ७३ ॥
प्राशनशेषउदकासी ॥ घेऊंनयेउच्छिष्टासी ॥ अगत्यघडेसंधीसीं ॥ किंचित्सांडूनीघेइंजे ॥
॥ ७४ ॥ वस्त्रोदकघेतल्यासी ॥ अपारदोषघडतीतयासी ॥ जन्मपावेश्वानयोनीसी ॥ पडे
मागुतीनरकांत ॥ ७५ ॥ शब्दहोयउदकपितां ॥ अथवाक्षीरघृतसेवितां ॥ आपोशनोदक
प्राशितां ॥ सुरापानसमानअसे ॥ ७६ ॥ महाजळींरिघोन ॥ उदकघेतीमुखानें ॥ अथवा
जेघेतीउभ्यानें ॥ सुरापानसमानजाणा ॥ ७७ ॥ द्वयहस्तांजुळींकरूनी ॥ घेऊंनयेउदक
ज्ञानीं ॥ घ्यावेंएकहस्तेंकरूनी ॥ वामहस्तलावूंनये ॥ ७८ ॥ सभेबैसोनिएकासनीं ॥ अ

थवाआपुलेहातुरणीं ॥ प्राशनकरूंनयेपाणी ॥ महादोषअसेपरियेसा ॥ ७९ ॥ वाढावेंभिन्न[1]पात्रेसीं ॥ पाहूनयेआ[2]णीकयातीसी ॥ रजस्वलास्त्रियांसी ॥ चांडाळश्वानपाहूनये ॥ ॥ ८० ॥ दृष्टीपाहेइतुकियांसी ॥ जरीध्वनीऐकिजेकर्णासीं ॥ त्यजावेंअन्नबरितेसीं ॥ जेवितादोषपरियेसा ॥ ८१ ॥ कलहशब्दकांडणदळण ॥ ऐकतांजेऊंनयेअन्न ॥ अपशब्दास्पृष्टस्पृष्टजाण ॥ त्यजावेंअन्नपरियेसा ॥ ८२ ॥ ने[3]णतेलोकपंक्तीसीं ॥ घेऊंनयेपरियेसीं ॥ अगत्यघडेसंधीसीं ॥ उदकभस्मेंकरापृथक् ॥ ८३ ॥ अथवास्तंभअसेलमध्य ॥ द्वारमार्गअसेलशुद्ध ॥ उदकघालितांआपुल्याशुद्ध ॥ दोषनाहींपरियेसा ॥ ८४ ॥ कृष्णवस्त्रनेसोनिआपण ॥ जेवितांदोषअपारजाण ॥ स्त्रीजनवाढितीकांसेविण ॥ उच्छिष्टअन्नपरियेसा ॥ ८५ ॥ ऐसाविचारकरूनीभोजनीं ॥ करावेंभोजनद्विजजनीं ॥ विकिरिदविलोहितह्मणोनी ॥ अभिमंत्रावेंशेषअन्न ॥ ८६ ॥ विकिरिदेतिमंत्रासी ॥ ह्मणावाअघोरऋषी ॥ रुद्रदेवतापरियेसीं ॥ अन्नाभिमंत्रणेंविनियोग ॥ ८७ ॥ ऐसामंत्रजपोन ॥ हातींघ्यावेंशेषान्न ॥ यमाच्यानांवेंबळीघालोन ॥ उत्तरापोशनमगघ्यावें ॥ ८८ ॥ उच्छिष्टसर्वपात्रींचें ॥ घेऊनिहातींह्मणावाचें ॥ रौरवमंत्रअसेत्याचे ॥ पात्राजवळींठेवावें ॥ ८९ ॥ उठोनिजावेंप्रक्षालनासी ॥ गंडूषकरोनिस्वहस्तेंसी ॥ नकरितांगंडूषप्रक्षालीहस्तासी ॥ आत्मघा

---

[1] दुसऱ्यापात्रानें [2] नीचजन [3] कुळगोत्रजातिकर्म ज्याची न समजलीं तो

तकीतयानांव ॥ ९० ॥ मुखप्रक्षालितांपरियेसीं ॥ मध्यमांगुलींदांतघांसी ॥ तर्जनीअंगु
ष्ठैंमहादोषी ॥ रौरवनरकींपरियेसा ॥ ९१ ॥ बरवेंहस्तप्रक्षालोन ॥ करावेंदंतशोधन ॥ हा
तींचेंपवित्रसोडून ॥ टाकावेंदंतकाष्ठैं ॥ ९२ ॥ अंगुष्ठमात्रपुरुषा ॥ ह्मणावामंत्रपरियेसा
॥ हस्तघांसोनचक्षुंषा[1] ॥ उदकलावावेंअवधारा ॥ ९३ ॥ ऐसाजरीनह्मणेमंत्र ॥ चक्षुरोगी
होयनिश्चित ॥ याकारणेंहोऊनिस्थित ॥ हस्तोदकेंआरोग्यता ॥ ९४ ॥ द्विराचमनेंक
रोनी ॥ आयंगौमंत्रह्मणोनी ॥ द्रुपदादिवेन्मुमुचाह्मणोनी ॥ पादप्रक्षालनकरावें ॥ ९५ ॥
ऐसातुह्मीमंत्रजपतां ॥ भोजनठायींजाऊनिबैसतां ॥ द्विराचमनकरूनिनिरुता ॥ नाभिस्पर्श
मगकरावा ॥ ९६ ॥ स्मरावेंमगअगस्त्यासी ॥ कुंभकर्णवडवाग्नीसी ॥ वृकोदरशनीत्यासी
॥ इल्वलवातापिजीर्यह्मणावें ॥ ९७ ॥ हस्तदाखवावेअग्नीसी ॥ आणीकसांगेनपरियेसीं ॥
बंधुवर्गअसतीजयासी ॥ पुसूंनयेवस्त्रेंकर ॥ ९८ ॥ मगस्मरावेंश्रीगुरूसी ॥ आणीकस्मरावें
कुळदेवतेसी ॥ येणेंपरीविधीसीं ॥ भोजनकरावेंद्विजोत्तमें ॥ ९९ ॥ विप्रविनवीश्रीगुरूसी
॥ भोजनप्रकारसांगितलाआह्मांसी ॥ विधिनिषिद्धअन्नेंकैसीं ॥ निरोपावेंदातारा ॥ २०० ॥
विप्रवचनऐकोनी ॥ निरोपितीश्रीगुरुसंतोषोनी ॥ ऐकब्राह्मणाह्मणोनी ॥ अतिप्रेमेंनिरोपि
ती ॥ १ ॥ ह्मणेसरस्वतीगंगाधर ॥ ब्राह्मणपणाचाआचार ॥ निरोपिलागुरुनाथेंसमग्र ॥ ह्म

---

[1] नेत्रांस

णोनीविनवीसंतोषें ॥ २ ॥ वैश्वदेवाविणेंअन्न ॥ अथवागणान्न[1]परिपूर्ण ॥ घातलेंअसेलबहु
लवण ॥ बहुमिश्रितान्नजेवूंनये ॥ ३ ॥ लशुनगाजरकंदमुळा ॥ वृंताकश्वेतजोअसेभोंपळा
॥ छत्रांक[2]शाखासकळा ॥ वर्जाव्यातुह्मींपरियेसा ॥ ४ ॥ धेनुआज्यमाहिषीक्षीर ॥ प्रसूतीचें
वर्जावेंदशरात्र ॥ नूतनोदकपर्जन्यपूर ॥ त्रिरात्रींचेंवर्जावें ॥ ५ ॥ कूष्मांडडोरलींपडवळेसीं
॥ मुळातेलआवळेसीं ॥ नभक्षावेंप्रतिपदेसीं ॥ भक्षितांपापपरियेसा ॥ ६ ॥ स्वर्गापवर्गचा
डज्यासी ॥ अष्टमीवर्जावीऔदुंबरासीं ॥ आमलकफळरात्रीसी ॥ वर्जावेंभानुवारीं ॥
॥ ७ ॥ बेलफळवर्ज्यशुक्रवारीं ॥ शमीफळमंदवारीं ॥ भक्षितांलक्ष्मीजाईलदूरी ॥ वर्जा
वेंतेंदिवसींपरियेसा ॥ ८ ॥ धात्रीफळरात्रीसीं ॥ भक्षितांहानीप्रज्ञेसी ॥ नाशकरीवीर्यासी
॥ धात्रीफळवर्जावें ॥ ९ ॥ नखकेंशपडलियाअन्ना ॥ स्पर्शकेलियामार्जारजाणा ॥ वायस
घारीकुक्कुटजाणा ॥ स्पर्शकेलियाअन्नत्यजावें ॥ १० ॥ धेनुमूषकमुखस्पर्शें ॥ अथवास्पर्शें
अधःकेश ॥ त्यजावेंअन्नभरवसें ॥ असेलउच्छिष्टअन्नाजवळी ॥ ११ ॥ एकहातींवाढिलें
अन्ना ॥ शिळेंअसेलशीत[3]जाणा ॥ वर्जावेंतुह्मींब्राह्मणा ॥ निषिद्धबोलिजेआंचारीं ॥ १२ ॥
घृततैलमिश्रित ॥ शिळेंअन्नअपवित्र ॥ तळिलेंअसेलसर्वत्र ॥ शिळेंनव्हेसर्वथा ॥ १३ ॥ वि
प्रविकितीगोरस ॥ घृतक्षीरपरियेस ॥ घेतांघडतीमहादोष ॥ साक्षातवन्हिपक्कजेवूंनये ॥

---

[1] समुदायाने एकत्र शिजवलेलें अन्न [2] अळमी आदिकरून [3] थंड झालेलें

॥ १४ ॥ माषान्नाचेवटकदेखा ॥ शिळेनहोतीकधींऐका ॥ जैसेंलाह्यापीठदेखा ॥ शिळेंनव्हे
परियेसा ॥ १५ ॥ कंदमूळादिमसुरान्न ॥ जवाचेंअसेलपरमान्न ॥ गुडयुक्तअलवण ॥
शिळेंनव्हेपरियेसा ॥ १६ ॥ ऐशाशिळ्याअन्नासी ॥ दोषनाहींपरियेसीं ॥ विटाळहोतांमहादोषी
॥ श्रीगुरुह्मणतीब्राह्मणातें ॥ १७॥ भोजनकेलियानंतर ॥ तांबूलघ्यावेंपरिकर ॥ क्रमुकचूर्ण
सत्वर ॥ घ्यावेंद्यावेंब्राह्मणासीं ॥१८ ॥ तिळमिश्रितभक्ष्यासीं ॥ जेवूंनयेरात्रीसीं ॥ जेवितां
होयमहादोषी ॥ श्रीगुरुह्मणतीब्राह्मणातें ॥ १९ ॥ क्रमुकएकसुखारोग्य ॥ द्वयदेतांनिश्चळ
आरोग्य ॥ त्रीणिद्यावींमहाभाग्य ॥ चतुर्थेंदुःखहोयजाणा ॥ २० ॥ पांचक्रमुकदेतांजरीं ॥
आयुष्यप्रज्ञावाढेभारी ॥ देऊंनयेसहासुपारी ॥ मरणसांगेपरियेसा ॥ २१ ॥ पर्णमूलनका
ढिजरी ॥ व्याधीसंभवेअवधारीं ॥ अग्रभक्षितांपापभारी ॥ चूर्णपर्णेंआयुष्यक्षीण ॥ २२ ॥
पर्णपृष्ठींबुद्धिनाश ॥ द्विपर्णखातांमहादोष ॥ ऐश्वर्याचाहोयविनाश ॥ ऋषिसंमतअसेजाणा
॥ २३ ॥ पर्णाविणेंक्रमुकमुखीं ॥ घालितांआपणहोयअसुखी ॥ सप्तजन्मदरिद्रीदुःखी ॥
अज्ञानीहोयअंतकाळीं ॥ २४ ॥ यतीश्वरादिब्रह्मचारी ॥ रजश्वलास्त्रीविधवाजरीं ॥ तांबूल
भक्षितांमांसापरी ॥ रसत्याचासुरापानसम ॥ २५ ॥ तांबूलभक्षिल्यानंतरें ॥ सायंसंध्याकरावीविप्रें ॥ सूर्यअर्धमंडळउतरे ॥ अर्घ्येंद्यावींपरियेसा ॥ २६ ॥ बैसोनिद्यावींअर्घ्येंतिन्हीं

---

१ थंड झालेलें २ लवणावाचून सिद्ध होतो पदार्थ तो ३ सुपारी

॥ चारीघावींकाळक्रमूनी ॥ गायत्रीमंत्रजपूनी ॥ इमंमेवरुणह्मणावा ॥ २७ ॥ गोत्रप्रवरउ
च्चारोन ॥ मगकरावेंऔपासन ॥ नकरावेंनिशींभोजन ॥ क्षीरमिश्रितमुख्यअसे ॥ २८ ॥
रात्रींकरितांपरिषिंचना ॥ ऋतंत्वासत्यंमंत्रह्मणा ॥ येणेंविधीकराभोजना ॥ पूर्वींजैसेंबो
लिलेंअसे ॥ २९ ॥ भोजनझालियानंतर ॥ वेदाभ्यासएकप्रहर ॥ मगजावेंशयनांघर ॥ ये
णेंविधीआचरावें ॥ ३० ॥ शयनकरावयाचेंविधान ॥ सांगेनऐकाविद्वज्जन ॥ पराशरसां
गेवचन ॥ तेंचविधानसांगतसें ॥ ३१ ॥ खट्वाअसावीनिर्मळजाण ॥ वर्जावीत्रिपादभिन्नदू
षण ॥ औदुंबरअश्वत्थपिंपरीचीनिर्गुण ॥ नकरावीखाटपरियेसा ॥ ३२ ॥ निषिद्धजांबुळ
काष्ठाची ॥ वर्जावीप्रेतगजदंताची ॥ भिन्नकाष्ठत्यजावीसाची ॥ बरवीअसावीखाटदेखा ॥
॥ ३३ ॥ सुमुहूर्तेंविणावीखाटदेखा ॥ धनिष्ठाभरणीमृगशीर्षीदूषका ॥ वारसांगेनविशेखा
॥ शुभाशुभफळअसे ॥ ३४ ॥ आदित्यवारींलाभदेखा ॥ चंद्रवारींमहासुखा ॥ भौमवारीं
पाविजेदुःखा ॥ बुधवारींसांगेमहापीडा ॥ ३५ ॥ गुरुवारींविणल्यासी ॥ सहापुत्रहोतीत्या
सी ॥ शुक्रवारींअतिविशेषीं ॥ मृत्युपावेमंदवारीं ॥ ३६ ॥ स्वगृहींशयनपूर्वशिरेसी ॥ श्व
शुरालयींदक्षिणेसी ॥ प्रवासकाळींपश्चिमेसी ॥ शयनकरावेंपरियेसी ॥ ३७ ॥ सदांनिषि
द्धउत्तरदिशा ॥ वरचींफळेंसांगेनपरियेसा ॥ विप्रेंआचरावाऐसा ॥ ऋषिमार्गशुभाचार ॥ ३८ ॥
पूर्णकुंभठेवुनीउशीं ॥ मंगळद्रव्यघालावेंबहुवशीं ॥ रात्रिसूक्तह्मणावेंपरियेसीं ॥ विष्णुस्मर

णकरावें ॥३९॥ मगस्मरावाअगस्त्यऋषी ॥ माधवमुचुकुंदपरियेसीं ॥ आस्तिककपिलमहा
ऋषी ॥ सर्पस्तुतीकरावी ॥ ४० ॥ निषिद्धस्थानेंनिजावयासी ॥ सांगेनसर्वपरियेसीं ॥
जीर्णदेवालयींस्मशानासी ॥ एकवृक्षातळींवर्जावें ॥ ४१ ॥ चारीबिंदीं[1]चोहाटेसीं ॥ ईश्वर[2]
स्थानपरियेसीं ॥ मातापितानिजलेस्थळासी ॥ निजूंनयेपरियेसा ॥ ४२ ॥ वर्जावेंवा
रुळाजवळी ॥ आणीकतळयाचेपाळीं[3] ॥ नदीतीरींनसतांवस्तीजवळी ॥ घोरस्थळींनिजूं
नये ॥४३ ॥ वर्जावेंशयनधान्यावरी ॥ निजूंनयेमोडकेघरीं ॥ वडीलखालींनिंजतीलतरीं ॥
खाटवर्जावीत्यांपूढें ॥ ४४ ॥ नेसूनओलेंअथवानग्न ॥ निजूंनयेशिरवेष्टून ॥ आकाशाखालीं
वर्जावेंशयन ॥ दीपअसतांनिजूंनये ॥ ४५ ॥ पूर्वरात्रींअपरात्रीसीं ॥ निजूंनयेपरियेसीं ॥
असूंनयेस्त्रियेपासीं ॥ रजस्वलाचतुर्थदिनीं ॥ ४६ ॥ असावेंजानवेंउपवीतीसी ॥ दृष्टीनप
डावेंयोनीसी ॥ आयुष्यक्षीणपरियेसीं ॥ दीपवर्जावायाकारणें ॥ ४७ ॥ नीळवस्त्रनेसलेस्त्रि
येसीं ॥ करितांसंगपरियेसीं ॥ पुत्रउपजेचांडाळवेषी ॥ शुभ्रवस्त्रविशेष ॥ ४८ ॥ रजस्वला
नहोतांस्त्रियेसी ॥ नकरावासंगपरियेसीं ॥ संगकरितांमहादोषी ॥ आणीकप्रकारएकअसे
॥ ४९ ॥ दशवर्षेंहोतांकन्येसी ॥ रजस्वलासर्वत्रांसी ॥ ऐकातुह्मीसर्वऋषी ॥ पराशरसांग
तसे ॥ ५० ॥ ऋतुकाळअसतांस्त्रियेसी ॥ गांवासीजातांपरियेसीं ॥ भ्रूणहत्याहोयदोषी ॥

---

[1] मार्गावर [2] राजादिकाचेस्थानीं [3] कांठीं

प्रख्यातअसेपरियेसा ॥ ५१ ॥ वृद्धअथवावांझेसी ॥ मरतअसतीपुत्रजीसी ॥ बहुकन्याहो
तीजियेसी ॥ चुकतांऋतुदोषनाहीं ॥ ५२ ॥ ऋतुदेतांचतुर्थदिवसीं ॥ पुत्रउपजेअल्पायुषी ॥
कन्याहोयपांचवेदिवसीं ॥ सहावेदिनींपुत्रपरियेसा ॥ ५३ ॥ विषमदिवसींकन्याजाण ॥ स
मदिवसींपुत्रसगुण ॥ दहावेदिनींऋतुकाळखुण ॥ चंद्रबळअसावें ॥ ५४ ॥ मूळमघारेवती
दिवसीं ॥ संगनकरावापरियेसीं ॥ कोपनसावाउभतांसी ॥ संतोषरूपेंअसावें ॥ ५५ ॥ ऋ
तुकाळींस्त्रीपुरुषांसी ॥ जेंजेंअसेलमानसीं ॥ सत्वरतजमोगुणेंसीं ॥ तैसापिंडउपजेदेखा ॥
॥ ५६ ॥ ब्राह्मणाचाआचार ॥ सांगताझालापराशर ॥ ऐकोनिसमस्तऋषीश्वर ॥ येणेंपरी
आचरती ॥ ५७ ॥ श्रीगुरुह्मणतीब्राह्मणासी ॥ ऐसाआचारपरियेसीं ॥ जेआचरतीविधी
सीं ॥ दैन्यकैंचेंतयांघरीं ॥ ५८ ॥ तेवंद्यहोतदेवांसी ॥ कामधेनुयेईलघरासी ॥ लक्ष्मीराहे
अखंडेसीं ॥ पुत्रपौत्रींनांदती ॥ ५९ ॥ होयआपणशतायुषी ॥ नघडतीदोषकांहींत्यांसी ॥
तोनभिईकळिकाळासी ॥ ब्रह्मज्ञानीहोयजाण ॥ ६० ॥ काळमृत्युचुकेदेखा ॥ अपमृत्युघडे
कैंचाऐका ॥ ऐसाआचारआहेनिका ॥ नित्यरहाणेंयेणेंपरि ॥ ६१ ॥ ऐसेंऐकोनियांवचना ॥
विप्रलागेश्रीगुरुचरणा ॥ झालाउपदेशउद्धारणा ॥ कृपासागरगुरुमुर्ती ॥ ६२ ॥ भक्तजन
तारावयासी ॥ अवतरलासीहृषीकेशी ॥ परिहरिलेंअंधकारासीं ॥ ज्ञानज्योतीप्रकाशकेला
॥ ६३ ॥ ऐसेंविनवोनिब्राह्मणें ॥ पुनरपिधरिलेश्रीगुरुचरण ॥ श्रीगुरुमुर्तीसंतोषोन ॥ प्रस

न्नझालेतयेवेळीं ॥ ६४ ॥ ह्मणतीश्रीगुरुतयासी ॥ आचारसांगितलातुजहर्षीं ॥ नजावेंआतांभिक्षेसी ॥ आचारकरूनीसुखीअसें ॥ ६५ ॥ जेजेइच्छिसीकामना ॥ होईलनि[1]रुतीसत्यजाणा ॥ कन्यापुत्रनादतीसगुणा ॥ संदेहनधरावामानसीं ॥ ६६ ॥ ऐसावरला[2]धोनी ॥ विप्रगेलासंतोषोनी ॥ होतातैसाआचरोनी ॥ सकळाभिष्टेलाधला ॥ ६७ ॥ सिद्धह्मणेनामधारकासी ॥ श्रीगुरुचरित्रऐसेंपरियेसीं ॥ ऐकतांज्ञानसमस्तांसी ॥ मूढहोयब्रह्मज्ञानी ॥ ६८ ॥ आज्ञानतिमिरअंधकारासी ॥ ज्योतिरूपकथाऐसीसुरसी ॥ जेंजेंइच्छिलेंमानसीं ॥ पाविजेत्वरितअवधारा ॥ ६९ ॥ ह्मणेसरस्वतीगंगाधरू ॥ श्रीगुरुचरित्रअसेसुरतरू ॥ ऐकतांहोयसंतोषफारू ॥ सकळाभिष्टेंसाधती ॥ ७० ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रामृत ॥ नामधारकाशिष्यासांगत ॥ आचारजोकांसमस्त ॥ निरोपिलाश्रीगुरुनाथें ॥ २७१ ॥ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रपरमकथाकल्पतरौ श्रीनरसिंहसरस्वत्युपाख्यानेसिद्धनामधारकसंवादेआन्हिककर्मनिरूपणंनामसप्तत्रिंशत्तमोऽध्यायः ॥ ३७ ॥ ओव्यांचीसंख्या ॥ २७१ ॥

---

१ शीघ्र २ पावोनी

अध्याय ३८ वा

ब्राम्हण भोजन करितात

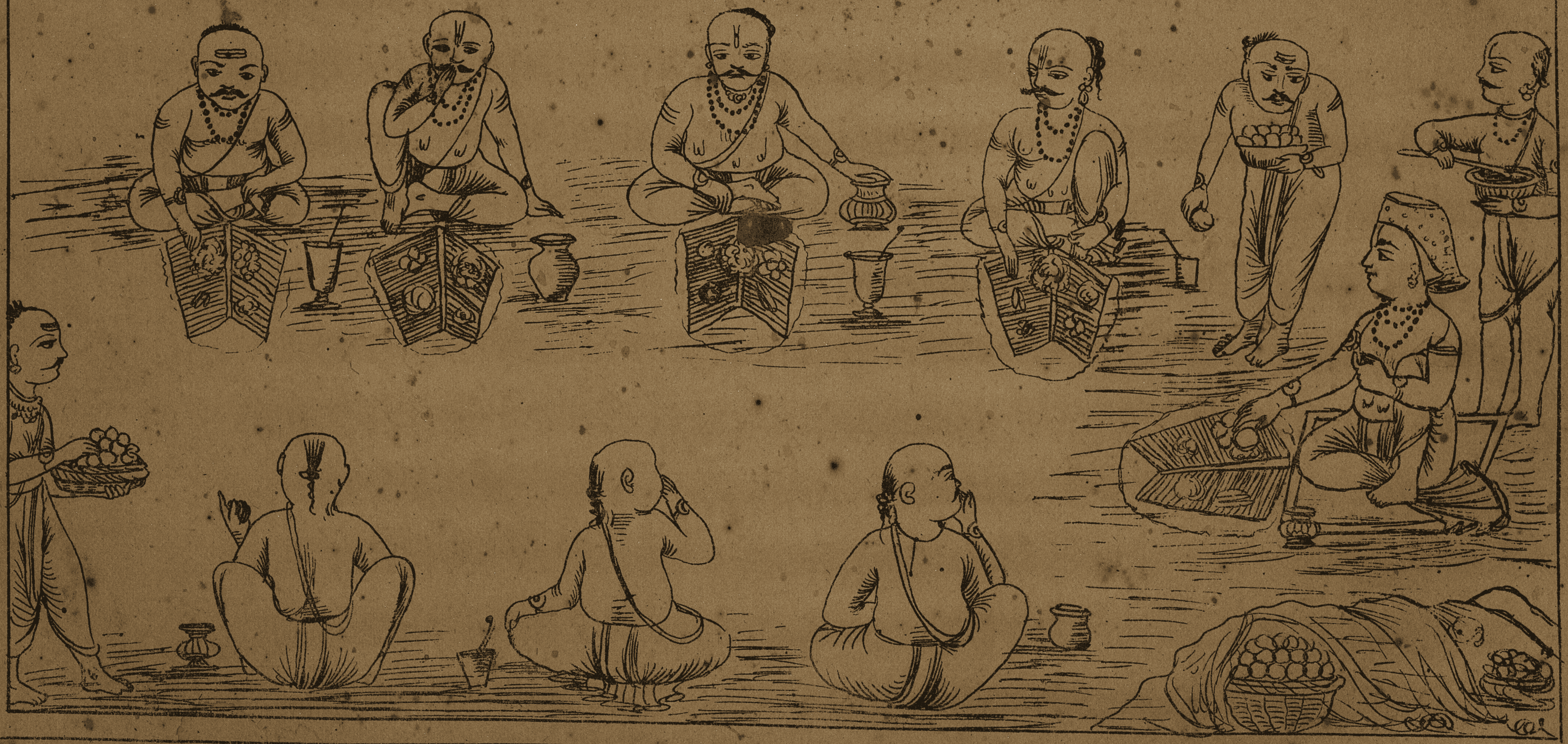

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ नामधारकविनवीसिद्धासी ॥ पुढेंकथावर्तलीकैसी ॥ विस्तारावीजी
कृपेसीं ॥ ह्मणोनीचरणासींलागला ॥ १ ॥ आर्तझालोंमीतृषेचा ॥ घोंटभरवींगाअमृता
चा ॥ प्रतापवर्णुनीश्रीगुरूचा ॥ माझेंमननिववींवेगीं ॥ २ ॥ सिद्धह्मणेनामधारकासी ॥ जों
जोंमजतूंपुससी ॥ संतोषहोतोआह्मांसी ॥ श्रीगुरुचरित्रआठवितां ॥ ३ ॥ तुजकरितांआह्मां
सी ॥ लाभजाहलापरियेसीं ॥ आठवलीकथासुरसी ॥ विचित्रएकझालेंअसे ॥ ४ ॥ चरि
त्रमागेंसांगितलें ॥ जेंभक्तानेंद्रव्यआणिलें ॥ स्वामीनींतेंनाहींअंगिकारिलें ॥ समाराधना
कराह्मणती ॥ ५ ॥ नित्यसमाराधनादेख ॥ करीतहोतेभक्तअनेक ॥ कधींनहोयआराधणू
क ॥ ऐसादिवसएकनाहीं ॥ ६ ॥ ऐसेंअसतांएकेदिवसीं ॥ दुर्बळद्विजआलापरियेसीं ॥
असेकाश्यपगोत्रत्यासी ॥ नामतयाचेंभास्कर ॥ ७ ॥ अतिक्षीणतोब्राह्मण ॥ आलादर्शना
ह्मणोन ॥ साष्टांगनमस्कारकरून ॥ भक्तिपूर्वकविनविलें ॥ ८ ॥ तेदिवसींभक्तजन ॥ करी
तहोतसमाराधन ॥ उठवितीतयाब्राह्मणा ॥ भोजनकराह्मणोनी ॥ ९ ॥ संकल्पकरोनीतो
ब्राह्मण ॥ गुरुभिक्षाकरीनआपण ॥ सर्वेसोपस्कर[2]घेऊन ॥ आलाहोतापरियेसा ॥ १० ॥
त्रिवर्गींपुरतेंदेख ॥ स्वल्पहोतेंतंदुलकणिक ॥ वरकडत्याप्रमाणिक ॥ असेसोपस्करत्यापा
सी ॥ ११ ॥ सर्वअसेवस्त्रींबांधिलें ॥ नेउनीमठांतठेविलें ॥ भक्तेंआपणासीबोलाविलें ॥ ह्म

---

१ समाराधना २ सामग्री

णोनिगेलाभोजनासी ॥ १२ ॥ भोजनकरितांझालीनिशी ॥ आपणआलामठांसी ॥ गांठोडींठेविलीआपुल्याउशीं ॥ मगनिद्राकरीदेखा ॥ १३ ॥ नित्यघडेऐसेंतयासी ॥ भक्तयेती समाराधनेसी ॥ आराधणूकनहोयत्यासी ॥ नित्यजेवीसमाराधनीं ॥ १४ ॥ समस्तलोकत्यासीहांसती ॥ पाहासमाराधनेचीआयती ॥ घेऊनिआलाअतिभक्तीं ॥ आपणजेवीसमाराधनीं ॥ १५ ॥ एकासीनहोयपुरतेंअन्न ॥ श्रीगुरुशिष्यबहुतजाण ॥ कायकरीलहाब्राह्मण ॥ समाराधनाकरीनह्मणतो ॥ १६ ॥ लाजनवाटेतयाकैसी ॥ समाराधनाह्मणावयासी ॥ विनोदकां[1]स्वयंपाकआह्मांसी ॥ तूंआजिकरीमाधुकरी ॥ १७ ॥ नानाप्रकारेंत्याब्राह्मणासी ॥ विनोदकरितीपरियेसी ॥ मासत्रयऐशियाविधीसी ॥ क्रमिलेतेथेंब्राह्मणें ॥ १८ ॥ नित्यहोतसेसमाराधन ॥ त्यांचेघरींजेवीआपण ॥ गांठोडीउशेसींघेऊन ॥ निद्राकरीप्रतिदिवसीं ॥ १९ ॥ मासत्रयक्रमिलियावरी ॥ समस्तामिळोनीद्विजवरीं ॥ परिहासकरितांपरोपरी ॥ श्रीगुरुमूर्तीनेंऐकिलें ॥ २० ॥ बोलावितीत्याब्राह्मणासी ॥ आजिभिक्षाकरावयासी ॥ स्वयंपाककरींवेगेंसीं ॥ श्रीगुरुह्मणतीकृपासिंधू ॥ २१ ॥ ऐकोनियांश्रीगुरूच्याबोला ॥ संतोषअपारद्विजासीझाला ॥ चरणावरीमाथाठेविला ॥ हर्षेंगेलाआइतीसीं ॥ २२ ॥ आणिलेंद्वयशेरघृता ॥ शाकादोनीत्यापुरत्या ॥ स्नानकरूनीशुचिर्भूता ॥ स्वयंपाककेलातयेवे

---

[1] उदकावांचून [2] तयारी करावयास

ळीं ॥ २३ ॥ समस्तब्राह्मणतयेवेळीं ॥ मिळोनआलेश्रीगुरुजवळी ॥ ह्मणतीआमुचीआलीपाळी ॥ यावनालअन्नघरीं ॥ २४ ॥ नित्यहोतसेसमाराधन ॥ आह्मींजेवितोंमिष्टान्न ॥ कैंचाआलाब्राह्मण ॥ आजिसमाराधनाराहिली ॥ २५ ॥ श्रीगुरुह्मणतीतयांसी ॥ नकाजाऊं आपुल्याघरांसी ॥ शीघ्रजावेंस्नानासीं ॥ येथेंचिजेवातुह्मीआज ॥ २६ ॥ ब्राह्मणमनींविचारिती ॥ मठींअसेसामग्रीआइती ॥ स्वयंपाकआतांकरविती ॥ आह्मांनिरोपितीयाचिगुणें ॥ २७ ॥ समस्तगेलेस्नानासी ॥ श्रीगुरुबोलतीब्राह्मणासी ॥ शीघ्रकरींगाहोयनिशी ॥ ब्राह्मणअपारसांगितले ॥ २८ ॥ स्वयंपाकझालातत्क्षण ॥ सांगतसेश्रीगुरूसीब्राह्मण ॥ श्रीगुरूनिरोपितीजायधांवोन ॥ ब्राह्मणसमस्तपाचारीं ॥ २९ ॥ ब्राह्मणगेलेगंगेसी ॥ पाचारितसेब्राह्मणत्यांसी ॥ स्वामीबोलावितीतुह्मांसी ॥ शीघ्रयावेंह्मणोनियां ॥ ३० ॥ ब्राह्मणह्मणतीविप्रासी ॥ स्वयंपाककरावयाहोयनिशी ॥ तुवांशीघ्रश्रीगुरूसी ॥ भिक्षाकरींगाजायवेगीं ॥ ३१ ॥ ऐसेंऐकोनिब्राह्मण ॥ गेलाश्रीगुरूजवळीआपण ॥ ह्मणेनयेतीब्राह्मण ॥ रात्रींआपणजेवूंह्मणती ॥ ३२ ॥ श्रीगुरुह्मणतीब्राह्मणासी ॥ नेमअसेआजिआह्मांसी ॥ सहपंक्तीनेंब्राह्मणांसीं ॥ जेवूंआह्मींनिर्धारीं ॥ ३३ ॥ ब्राह्मणांसहितआह्मासी ॥ जेवूंवाढिंगापरियेसीं ॥ जरीतूंअंगिकारनकरिसी ॥ नजेवूंतुझेघरींआह्मीं ॥ ३४ ॥ ब्राह्मणह्मणे

---

१ जोंधळ्याच्याकण्या २ आइतीकरणारा भास्करनावाचा ब्राह्मण

श्रीगुरूसी ॥ जोनिरोपद्यालमजसी ॥ तोचिनिरोपमाझेशिरसीं ॥ ब्राह्मणांसहितजेवूंघालिन ॥ ३५ ॥ ब्राह्मणमनींविचारी ॥ श्रीगुरुअसतीपुरुषावतारी ॥ नकळेबोलेकवणेपरी ॥ आपुलेंवाक्यसत्यकरितील ॥ ३६ ॥ मगकायकरीतोब्राह्मण ॥ विनवीतसेकरजोडून ॥ मजनयेतीब्राह्मण ॥ विनोदकरितीमाझ्याबोला ॥ ३७ ॥ श्रीगुरुआणिकशिष्यासी ॥ निरोपितीजावेंवेगेंसीं ॥ बोलावूनिआणावेंब्राह्मणांसी ॥ भोजनकरावयाह्मणोनियां ॥ ३८ ॥ शिष्यगेलाधांवत ॥ समस्तब्राह्मणातेंबोलावित ॥ स्नानेंकरोनिआलेत्वरित ॥ श्रीगुरुमठाजवळिक ॥ ३९ ॥ श्रीगुरुनिरूपितीतयांसी ॥ पत्रावळीकरावेगेंसी ॥ जेवाआजसहकुटुंबेंसीं ॥ ब्राह्मणकरितोसमाराधना ॥ ४० ॥ चारीसहस्त्रपत्रावळी ॥ कराव्यातुह्मींतात्काळीं ॥ उभाहोताब्राह्मणजवळी ॥ तयासीस्वामीनिरोपिती ॥ ४१ ॥ यासमस्तब्राह्मणांसी ॥ विनंतीकरातुह्मींऐसी ॥ तुह्मींयावेंसहकुटुंबेंसी ॥ आपणकरितोंसमाराधना ॥ ४२ ॥ श्रीगुरूचानिरोपघेऊन ॥ विनवीतसेतोब्राह्मण ॥ द्विजह्मणतीत्यासहांसोन ॥ कायजेवाह्मणतोसिआह्मां ॥ ४३ ॥ आह्माइतुकियाब्राह्मणांसी ॥ एकेकशीतनयेवांट्यासी ॥ आमंत्रणसांगावयानलाजसी ॥ विनंतीकरितोसिब्राह्मणा ॥ ४४ ॥ वृद्धब्राह्मणऐसेंह्मणती ॥ निंदानरावीगुरुऐकती ॥ जैसेंश्रीगुरुनिरूपिती ॥ तैसेंबोलतसेब्राह्मण ॥ ४५ ॥ होकांबरवेंबरवेंह्मणती ॥ सर्वपात्रावळीकरिती ॥ ब्राह्मणश्रीगुरुपूजात्वरिती ॥ करिताझाउपचारें ॥ ४६ ॥

मनःपूर्वककरीभक्ती ॥ बरवींकेलीमंगलआरती ॥ तेणेंश्रीगुरुसंतोषती ॥ ठायघालाह्मणतीवेगें ॥ ४७ ॥ स्वयंपाकआणूनिआपुल्याजवळी ॥ ठेवीह्मणतीतयेवेळीं ॥ आणोनियांतात्काळीं ॥ श्रीगुरूजवळीठेविला ॥ ४८ ॥ श्रीगुरुह्मणतीब्राह्मणासी ॥ आमुचेंवस्त्रघेऊनिअन्नासी ॥ झांकोनिठेवींआह्मापासीं ॥ देतीवस्त्रत्याजवळी ॥ ४९ ॥ झांकिलेंवस्त्रअन्नावरी ॥ कमंडलुउदकघेऊनीकरीं ॥ श्रीगुरुप्रोक्षितीअन्नावरी ॥ अभिमंत्रोनीतयेवेळीं ॥ ५० ॥ मगह्मणतीब्राह्मणासी ॥ उघडूंनकोअन्नासी ॥ काढूनिनेउनीसमस्तांसी ॥ वाढींवेगेंअन्नातें ॥ ५१ ॥ तूपघालितीघटांत ॥ ओतूनिघेउनीआणिकांत[1] ॥ वाढावेगींऐसेंह्मणत ॥ निरोपदेतीश्रीगुरू ॥ ५२ ॥ ठायघातलेसमस्तांसी ॥ वाढीतसेब्राह्मणपरियेसीं ॥ लोकपहातीकौतुकासी ॥ महदाश्चर्यह्मणताती ॥ ५३ ॥ श्रीगुरुह्मणतीब्राह्मणांसी ॥ वाढाउठावरेसीं ॥ आणीकउठिलेबहुतेसीं ॥ वाढूंलागलेतयेवेळीं ॥ ५४ ॥ भरोनिनेतीजितुकेंअन्न ॥ पुनःमागुतीपरिपूर्ण ॥ घृतभारिलेपरिपूर्ण ॥ घटओतूनींनेताती ॥ ५५ ॥ वाढिलेंसमस्तपंक्तींसी ॥ सहपंक्तींश्रीगुरूसी ॥ जेवितातीअतिहर्षीं ॥ द्विजवर[2]पुसतसे ॥ ५६ ॥ जेंजेंमागतीतेंवाढाह्मणत ॥ परिपूर्णजेवाअसेंप्रार्थित ॥ भागलेतक्षुधाक्रांत ॥ क्षमाकरणेंह्मणतसे ॥ ५७ ॥ घृतअसेआपुलेकरीं ॥ वाढितसेमहापूरीं[3] ॥ विप्रह्मणतीपुरेकरीं ॥ आकंठमर्यादाजेविलों

॥ १ ॥ दुसऱ्याघटांत ॥ २ ॥ ब्राह्मणश्रेष्ठ ॥ ३ ॥ मोठ्याधारांनीं

॥ ५८ ॥ भक्ष्य[1]परमान्न[2]पत्रशाखा ॥ ब्राह्मणवाढितातीअनेका ॥ शर्करालवणदधिशाखा
॥ अनेकपरिजेविले ॥ ५९ ॥ तृप्तजाहलेब्राह्मणदेखा ॥ हस्तप्रक्षालनकरितींऐका ॥ उच्छि
ष्टेंकाढितातीतात्काळिका ॥ आश्चर्यह्मणतीतयेवेळीं ॥ ६० ॥ तांबूलदेतीसमस्तांसी ॥ गुरु
बोलावूनिह्मणतीत्यांसी ॥ पाचाराआपुल्याकलत्र[3]पुत्रांसीं ॥ समस्तयेवूनीजेविती ॥ ६१ ॥
आलेंविप्रकुळसमस्त ॥ जेवूनिगेलेपंचामृत ॥ श्रीगुरुमागुतीनिरोपित ॥ शूद्रादिग्रामलोकां
पाचारा ॥६२॥ त्यांच्यास्त्रियापुत्रांसहित ॥ बोलावींशीघ्रऐसेंह्मणत ॥ पाचारिल्यासमस्तये
त ॥ जेवूनिगेलींतयेवेळीं ॥ ६३ ॥ श्रीगुरुह्मणतीब्राह्मणासी ॥ आतांकोणउरलेग्रामवासी
॥ तेसांगतीस्वामियांसी ॥ अन्यजातीउरलीअसे ॥ ६४ ॥ पाचारावेंसमस्तांसी ॥ अन्नवा
ढूनद्यावेंतयांसी ॥ जितुकेंमागतीतृप्तीसी ॥ तितुकेंद्यावेंअन्नवेगीं ॥ ६५ ॥ सर्वहीतृप्तझाले
देखा ॥ प्राणिमात्रनाहींभुका ॥ सांगतीश्रीगुरूद्विजलोकां ॥ डांगोरापिटागांवांत ॥ ६६ ॥
कोणीअसतीक्षुधाक्रांत ॥ तयांसींपाचारावेंत्वरित ॥ ऐसेंश्रीगुरूनिरोपित ॥ हिंडतीग्रामींत
येवेळीं ॥ ६७ ॥ प्राणिमात्रनाहींउपवासी ॥ सर्वजेविलेपरियेसी ॥ मगनिरोपितीत्याद्विजा
सी ॥ भोजनतुवाकरावें ॥ ६८ ॥ श्रीगुरुनिरोपेंभोजनकेलें ॥ मागुतीजाऊनीअन्नपाहिलें
॥ आपणजितुकेंहोतेंकेलें ॥ तितुकेंअन्नउरलेंअसे ॥ ६९ ॥ ऐकोनिश्रीगुरूह्मणती ॥ घेऊ

१ लाडूखाज्याकरंजादिक २ पायस ३ स्त्रियापुत्रांसी

निजावेंअन्नत्वरिती ॥ घालावेंजळींजळचरेंखाती ॥ तृप्तहोतीतींहीजेवुनी ॥ ७० ॥ ऐसेंतयादिवसींविचारिती ॥ चारीसहस्त्रझालीमिती ॥ भूमीवरीझालीख्याती ॥ लोकमानितीआश्चर्य ॥ ७१ ॥ इतुकेंझालियावरी ॥ श्रीगुरुद्विजातेंपाचारी ॥ वरदेतीदरिद्रदुरी ॥ पुत्रपौत्रहोतीतुज ॥ ७२ ॥ समस्ततटस्थझालेलोक ॥ ह्मणतीदेखिलेंआजिकौतुक ॥ अन्नकेलेंहोतेंस्वल्पक ॥ चारीसहस्त्रकेवींजेविले ॥ ७३ ॥ एकह्मणतीश्रीगुरुकरणी ॥ स्मरलीअसेलअन्नपूर्णी ॥ अवतारपुरुषपरिपूर्णी ॥ झालानृसिंहसरस्वती ॥ ७४ ॥ एकह्मणतीअपूर्वदेखिलें ॥ पूर्वकथानकहोतेंऐकिलें ॥ पांडवगृहींदुर्वासगेले ॥ ऋषीश्वरांसमवेत ॥ ७५ ॥ सत्वभंगहोईलह्मणोन ॥ कृष्णआलाधांवून ॥ तेणेंकेलेंअन्नपूर्ण ॥ दुसरेंआजिदेखिलें ॥ ७६ ॥ नरदिसेतोदंडधारी ॥ सत्यत्रिमूर्तीअवतारी ॥ नकळेमहिमाअसेअपारी ॥ ह्मणतीलोकअनेक ॥ ७७ ॥ यातेंनरजेह्मणती ॥ तेजातीअधोगती ॥ वर्णावयाआह्मांनाहींमती ॥ परब्रह्ममूर्तीश्रीगुरू ॥ ७८ ॥ नव्हेहाजरीईश्वर ॥ केवींकेलेंअन्नपूर ॥ होतेंतीनअडीचशेर ॥ चारीसहस्त्रजेविलेकेवीं ॥ ७९ ॥ आणीकएकनवलझालें ॥ आह्मींसमस्तींदेखिलें ॥ प्रेताचेंसंजीवनकेलें ॥ शुष्ककाष्ठासीआलेपल्लव ॥ ८० ॥ आणीकएकत्याचीमहिमा ॥ कोणाचींदेऊंआतांउपमा ॥ कुमसीसहोतात्रिविक्रमा ॥ तयासीदाखविलेंविश्वरूप ॥ ८१ ॥ ग्रामांतहोतीवांझमहिषी ॥ क्षीरकाढिलेंभिक्षेसीं ॥ वेदह्मणविलेपतितमुखासीं ॥ अभिमंत्रितांश्रीगुरू

नी ॥ ८२ ॥ आणीकझालेंएकनवल ॥ कुष्ठीआलाविप्रकेवळ ॥ दर्शनमात्रेंझालानिर्मळ ॥
आह्मींदेखिलादृष्टीनें ॥ ८३ ॥ विणकारीहोताएकभक्त ॥ तयासींदाविलाश्रीशैल्यपर्वत ॥
काशीक्षेत्रक्षणनलागतां ॥ एकाभक्तासींदाविलें ॥ ८४ ॥ आणीकअपारचरित्रें ॥ सांगतां
आहेतअपारें ॥ क्षितीवरीसमस्तदैवतें ॥ तयांचेंनव्हेसामर्थ्य ॥८५॥ समस्तदेवांतेंआराधि
तां ॥ आयासेंहोयमनकाम्यता ॥ दर्शनमात्रेंगुरुनाथा ॥ सकळाभीष्टेंहोताती ॥ ८६ ॥ ऐसें
ह्मणतीविप्रलोक ॥ अपूर्वझालेंकौतुक ॥ ख्यातींऐकतीसमस्तलोक ॥ येतीअनेकदर्शना ॥
॥ ८७ ॥ सिद्धह्मणेनामधारकासी ॥ श्रीगुरुचरित्रऐसेंपरियेसीं ॥ याचिनिमित्तेंबहुवसीं ॥
शिष्यझालेगुरूचे ॥ ८८ ॥ नानाराष्ट्रींचेभक्तयेती ॥ श्रीगुरूचीसेवाकरिती ॥ अंतःकरणींए
कचित्तीं ॥ भजणारासींप्रसन्न ॥ ८९ ॥ गंगाधराचासुत ॥ सरस्वतीविनवित ॥ जनहोऐकातु
ह्मींसमस्त ॥ भजाश्रीगुरूसीं ॥ ९० ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रामृत ॥ अन्नपूर्तीगुरूकरित ॥ चार
सहस्रजेवित ॥ अष्टात्रिंशत्तमोऽध्यायहा ॥९१॥ इतिश्रीगुरुचरित्रपरमकथाकल्पतरौश्रीनृसिं
हसरस्वत्युपाख्यानेसि० अन्नपूर्तिकद्विजचतुःसहस्रभोजनंनाम अष्टात्रिंशत्तमोऽध्यायः ॥ ३८
॥ ओव्यांची संख्या ॥ ९१ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

---

१ कोष्टी

अध्याय ३९ वा.

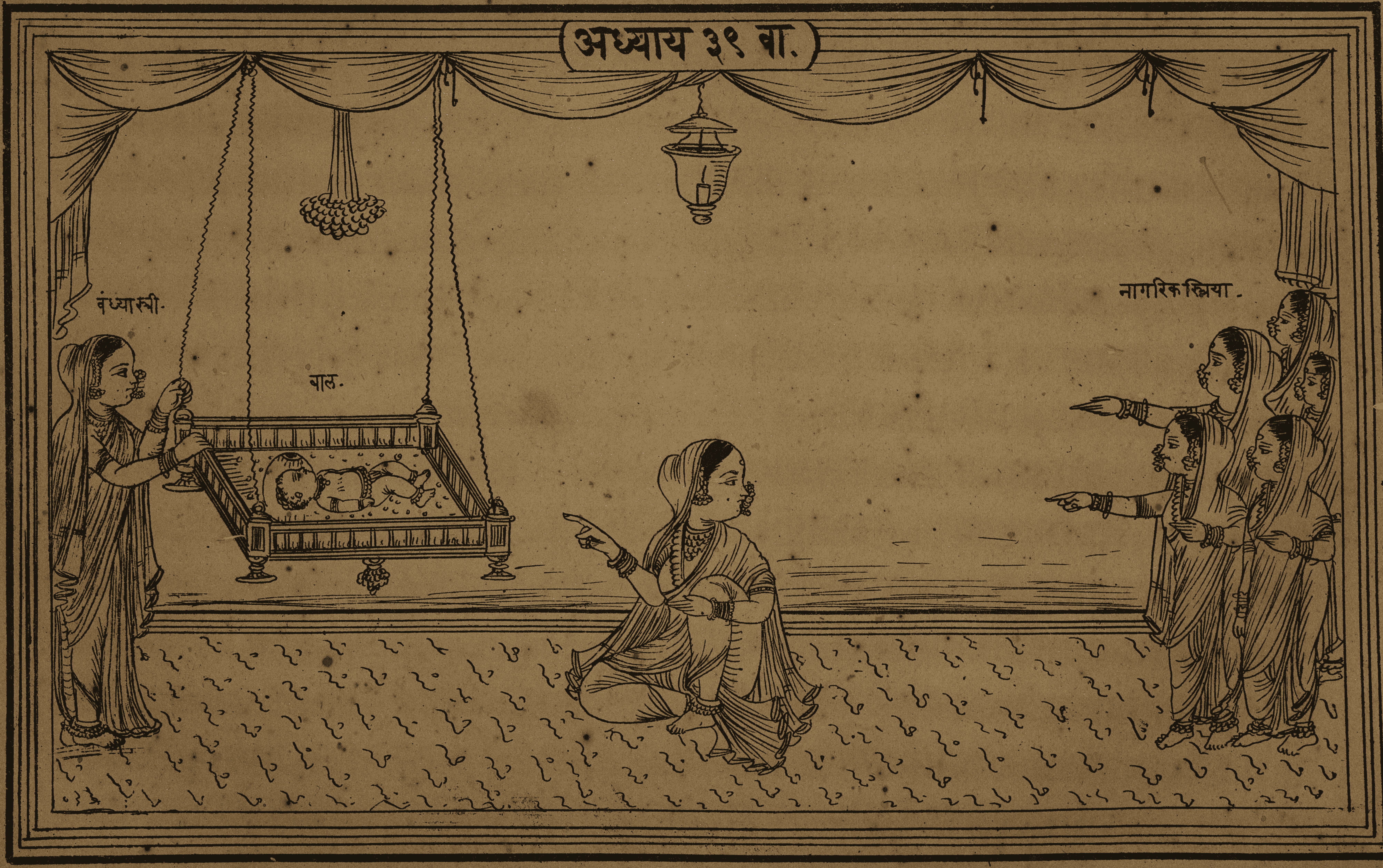
वंध्यास्त्री.
बाल.
नागरिकस्त्रिया.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ सिद्धह्मणेनामधारका ॥ पुढेंअपूर्ववर्त्तलेंऐका ॥ साठीवर्षींवांझेसी एका ॥ कन्यापुत्रझालींपरियेसा ॥ १ ॥ आपस्तंबशाखेसी ॥ ब्राह्मणएकपरियेसीं ॥ शौनकगोत्रीप्रवरेंसी ॥ नामतयाचेंसोमनाथ ॥ २ ॥ गंगानामेंतयाचीपत्नी ॥ पतिव्रताशिरोमणी ॥ वेदशास्त्रजाणेसगुणी ॥ असतांझालींउभयतां ॥ ३ ॥ वर्षेंझालींसाठतियेसी ॥ पुत्रनाहींतिचेकुशीं ॥ वांझह्मणोनिख्यातीऐसी ॥ होतीतयागांणगापुरीं ॥ ४ ॥ पतिसेवानिरंतरीं ॥ करीतसेभक्तिपुरस्सरीं ॥ नित्यनेमअसेनारी ॥ गुरुदर्शनायेतसे ॥ ५॥ नीरांजनप्रतिदिवसीं ॥ आणोनिकरीश्रीगुरूसी ॥ येणेंपरीबहुतदिवसीं ॥ वर्ततहोतीपरियेसा ॥ ६ ॥ ऐसेंअसतांवर्त्तमानीं ॥ संतुष्टझालेश्रीगुरुमुनी ॥ पृच्छांकरितीहांसोनी ॥ तयाद्विजास्त्रियेसी ॥ ७॥ श्रीगूरुपुसतीतियेसी ॥ कायअभीष्टअसेमानसीं ॥ आणित्येसीप्रतिदिवसीं ॥ नीरांजनपरोपरी ॥८॥ तुझ्यामनींअभीष्टकोण ॥ त्वरितसांगविस्तारोन ॥ सिद्धीपाववीलनारायण ॥ गौरीरमणगुरुप्रसादें ॥ ९ ॥ ऐकोनिश्रीगुरूचेंवचन ॥ करीसाष्टांगनमन ॥ विनवीतसेकरजोडून ॥ निपुत्रिकामीलोकनिंद्य ॥ १० ॥ पुत्राविणेंस्त्रियेसी ॥ नपहावेंतिच्यामुखासी ॥ पापरूपीमहादोषी ॥ ह्मणतीमातेंस्वामियां ॥११॥ जियेचेपोटींनाहींबाळ ॥ तिचाजन्मनिष्फळ ॥ वाटपहातीउभयकुळ ॥ बेचाळिसपितृलोकीं ॥ १२ ॥ पितराचिंतितीमनांत ॥ ह्म

---

१ प्रश्न

णतीएखादेसमर्यीवंशांत ॥ पुत्रझाल्याआह्मांहित ॥ तोउद्धरीलसकळांतें ॥ १३ ॥ पुत्रावेग
ळेंजेंघर ॥ तेंसदाकाळींतिअघोर ॥ अरण्यनाहींतयांसीदूर ॥ यथारण्यतथाघर॥ १४॥ नि
त्यगंगास्नानासी ॥ आपणजातसेंपरियेसीं ॥ घेवोनियेतीबाळकांसी ॥ समस्तस्त्रियाकौतुकें
॥ १५ ॥ कडियेघेवोनियांबाळां ॥ खेळवितीस्त्रियासकळा ॥ तैसेंनाहींमाझेकपाळा ॥ मंद
भाग्यअसेंदेखा ॥ १६ ॥ जळोमाझेंवक्षस्थळ ॥ कडेघ्यावयानाहींबाळ ॥ जन्मोनियांसं
सारींनिष्फळ ॥ नव्हेंपुरुषअथवासती ॥ १७ ॥ पुत्रपौत्रअसतीजयासी ॥ परलोकलाभेत
यासी ॥ अधोगतीनिपुत्रिकासी ॥ लुप्तपिंडहोयदेखा ॥ १८ ॥ आतांपुरेजन्ममज ॥ साठी
वर्षेंझालींसहज ॥ आह्मांआतांवरदीजे ॥ उत्तमजन्मपुढेंहोय ॥ १९ ॥ पुत्रवंतीव्हावेंआपण
॥ अंतःकरणींवासनापूर्ण ॥ ऐसावरद्यावाह्मणोन ॥ विनवीतसेतयेवेळीं ॥ २० ॥ ऐकोनिति
येचेंवचन ॥ श्रीगुरुह्मणतीहांसोन ॥ पुढीलजन्मजाणेकवण ॥ तूतेंस्मरणसांगमज ॥ २१ ॥
नित्यआरतीआह्मांसी ॥ भक्तिपूर्वकअहर्निशीं ॥ करितांझालोंसंतोषी ॥ कन्यापुत्रतूतेंहोती
॥ २२ ॥ इहजन्मींतूतेंजाण ॥ कन्यापुत्रसुलक्षण ॥ होतीनिश्चयेंमानींवचन ॥ श्रीगुरुह्मण
तीतियेसी ॥ २३ ॥ श्रीगुरूचेंवचनऐकोनी ॥ पालवींगांठबांधोनी ॥ विनवीतसेकरजोडूनी
॥ ऐकेंस्वामीकृपासिंधू ॥ २४ ॥ साठींवर्षेंजन्मासी ॥ झालींस्वामीपरियेसीं ॥ होतनाहीं
विटाळसी ॥ मातेंकैंचेपुत्रहोती ॥ २५ ॥ नानाव्रतेंनानातिर्थें ॥ मीहिंडलेंपुत्रार्थें ॥ अनेकठा

यींपूजिलींदैवतें ॥ मनोभावेंस्वामियां ॥ २६ ॥ लोकसांगतीमजलागींजाणा ॥ कराव्याअश्वत्थप्रदक्षिणा ॥ तेणेंपुरतीलमनकामना ॥ होतीलपुत्रह्मणतीमज ॥ २७ ॥ चिरकाळअश्वत्थाला ॥ सेवाकरितांजन्मगेला ॥ विश्वासआपणबहुकेला ॥ पुत्रहोतीलह्मणोनी ॥२८॥ साठीवर्षेंयेणेंपरी ॥ कष्टकेलेअपरंपारी ॥ सेवाकरीतसेंअद्यापिवरी ॥ अश्वत्थासीप्रदक्षिणा ॥ २९ ॥ पुत्रनहोतीयांजन्मीं ॥ पुढेंहोतीलऐसीयाकामीं ॥ सेवाकरीतसेंमीस्वामी ॥ अश्वत्थाचीपरियेसा ॥ ३० ॥ आतांस्वामीप्रसन्नहोसी ॥ इहजन्मींपुत्रदेसी ॥ अन्यथानहोयबोलासी ॥ तुमच्यास्वामीनरहरी ॥ ३१ ॥ स्वामीनींदिधलामातेंवर ॥ माझेमनींहाचिनिर्धार ॥ हास्यकरीस्वामीगुरुवर ॥ शकुनगांठीबांधिलीम्यां ॥ ३२ ॥ पुढीलजन्मकाम्यासी ॥ करीतसेंसेवाअश्वत्थासी ॥ स्वामीआतांचवरदेसी ॥ इहजन्मींकन्यापुत्र ॥ ३३ ॥ अश्वत्थसेवाबहुतादिवसीं ॥ करितांझालेंमींप्रयासी ॥ कायदेईलआह्मांसी ॥ अश्वत्थसेवित्येंमूर्खपणें ॥ ३४ ॥ ऐकोनितियेचेंवचन ॥ श्रीगुरुह्मणतीहांसोन ॥ अश्वत्थसेवामहापुण्य ॥ वृथानहोयपरियेसीं ॥ ३५ ॥ निंदानकरींअश्वत्थासी ॥ अनंतपुण्यपरियेसीं ॥ सेवाकरींवोआह्मांसरसी ॥ तूतेंपुत्रहोतील ॥ ३६ ॥ आतांआमुचेंवचनधरीं ॥ नित्यजांईसंगमातीरीं ॥ अमरजावाहेनिरंतरीं ॥ भीमरथीसमागमें ॥ ३७ ॥ तेथेंअश्वत्थअसेगहन ॥ करितोंआ

---

१ आमच्यासारिखी

ह्मींअनुष्ठान ॥ सेवाकरींतेथेंएकमन ॥ आह्मांसहितअश्वत्थाची ॥ ३८ ॥ अश्वत्थाचेंमहि
मान ॥ सांगेनऐकापरिपूर्ण ॥ अश्वत्थनामानारायण ॥ आमुचावासतेथेंअसे ॥ ३९ ॥ ऐ
कोनिश्रीगुरूचेंवचन ॥ विनवीतसेकरजोडून ॥ अश्वत्थवृक्षाचेंसेवन ॥ विस्तारोनीसांगा
ह्मणे ॥ ४० ॥ कैसेंमाहात्म्यअसेतयाचें ॥ स्वामीनिरोपावेंमजसाचें ॥ स्थिरत्वहोयमनाचें ॥
सेवाकरीनभक्तीनें ॥ ४१ ॥ श्रीगुरुह्मणतीतियेसी ॥ अश्वत्थवृक्षतूंनिंदिसी ॥ सांगतांमहि
माअपारेसीं ॥ समस्तदेवतेथेंअसती ॥ ४२ ॥ अश्वत्थाचेंमहिमान ॥ ब्रह्मांडपुराणींनिरू
पण ॥ नारदमुनीतेंविस्तारोन ॥ ब्रह्मदेवेंसांगितलें ॥ ४३ ॥ ब्रह्मकुमारनारदमुनी ॥ ज्याचें
गमनत्रिभुवनीं ॥ ब्रह्मयासींपुसोनी ॥ आलाऋषीआश्रमासीं ॥ ४४ ॥ नारदातेंदेखोनी ॥
अर्घ्यपाद्यदेवोनी ॥ पूजाकेलीउपचारोनी ॥ पुसतेझालेतयेवेळीं ॥ ४५ ॥ ऋषीह्मणतीनार
दासी ॥ विनंतीएकपरियेसीं ॥ अश्वत्थमहिमाआहेकैसी ॥ विस्तारावीस्वामियां ॥ ४६ ॥
ऋषिवचनऐकोनी ॥ सांगतसेनारदमुनी ॥ गेलोंहोतोंआजिच्यादिनीं ॥ ब्रह्मलोकाहिंडत ॥
॥ ४७ ॥ आपणपुसिलेंब्रह्मयासी ॥ अश्वत्थमहिमाआहेकैसी ॥ समस्तमानितीतयासी ॥ वि
ष्णुरूपह्मणोनी ॥ ४८ ॥ ऐसावृक्षअसेलजरीं ॥ सेवाकरिजेकवणेपरी ॥ कैसीमहिमाविस्तारीं
निरोपावीदातारा ॥ ४९ ॥ ब्रह्मासांगेआह्मांसी ॥ अश्वत्थमूळींआपणासीं ॥ मध्येंवासहृषीके
शी ॥ अग्रींरुद्रवसतसे ॥ ५० ॥ शाखापल्लवअधिष्ठानीं ॥ दक्षिणशाखेशूलपाणी ॥ पश्चि

मशाखेविष्णुनिर्गुणी ॥ आपणउत्तरेवसतसें ॥ ५१ ॥ इंद्रादिदेवपरियेसीं ॥ वसतीपूर्वशा
खेसीं ॥ आदित्यदेवअहर्निशीं ॥ समस्तशाखेवसतीजाणा ॥ ५२ ॥ गोब्राह्मणसमस्तऋ
षी ॥ वेदादियज्ञपरियेसीं ॥ समस्तमूळांकुरेसीं ॥ असतीदेखानिरंतर ॥ ५३ ॥ समस्तन
दीतीर्थेंदेखा ॥ सप्तसागरलवणादिका ॥ वसतीजाणापूर्वशाखा ॥ ऐसाअश्वत्थवृक्षअसे ॥
॥ ५४ ॥ अकारशब्दमूळस्थान ॥ स्कंदशाखाउकारजाणा ॥ फळपुष्पमकारवर्ण ॥ अश्व
त्थऐसाॐकाररूपी ॥ ५५ ॥ एकादशरुद्रादिक ॥ अष्टवसुआहेतअनेक ॥ जेस्थानींत्रैमूर्ती
देख ॥ समस्तदेवतेथेंवसती ॥ ५६ ॥ ऐसाअश्वत्थनारायण ॥ महिमावर्णूशकेकवण ॥ कल्प
वृक्षयाचिकारण ॥ ब्रह्माह्मणेनारदासी ॥ ५७ ॥ नारदह्मणेऋषींसी ॥ त्रिमूर्तीअसेवृक्षापा
सीं ॥ कितीवर्णूत्याचेमहिमेसीं ॥ भजतांकार्यसिद्धीत्वरितहोय ॥ ५८ ॥ ऐकोनियांसमस्तऋ
षी ॥ विनवितातीनारदासी ॥ आचरावयाविधीकैसी ॥ कवणेपरीभजावें ॥ ५९ ॥ पूर्वीआ
ह्मींएकेदिवसीं ॥ पुशिलेंहोतेंआथर्वणासी ॥ त्याणेंसांगितलेंआह्मांसी ॥ अश्वत्थसेवाकरा
वया ॥ ६० ॥ तूंनारदब्रह्मऋषी ॥ समस्तधर्मातेंजाणसी ॥ विस्तारोनिआह्मांसी ॥ वि
धिपूर्वकनिवेदावें ॥ ६१ ॥ नारदह्मणेमुनिवरां ॥ सांगेनऐकातत्परा ॥ चित्तकरोनियांस्थि
रा ॥ विधानअसेब्रह्मवचनीं ॥ ३२ ॥ आषाढपौषचैत्रेसीं ॥ अस्तंगतशुक्रासी ॥ चंद्रबळन
सतांदिवसीं ॥ करूनयेप्रारंभ ॥ ६३ ॥ याव्यतिरिक्तआणीकमासीं ॥ बरवापाहोनियांदि

वर्सी ॥ प्रारंभकराउपवासीं ॥ शुचिर्भूतहोवोनियां ॥ ६४ ॥ भानुसोमवारदिवसीं ॥ स्प
र्शोनयेअश्वत्थासी ॥ भृगुवारसंक्रांतिदिवसीं ॥ स्पर्शोनयेसर्वथा ॥ ६५ ॥ संधिरात्रींरिक्ता
तिर्थी ॥ पर्वणीसींऽव्यतीपातीं ॥ दुर्दिनादिवैधृतीं ॥ अपराण्हसमयींस्पर्शूनये ॥ ६६ ॥ अ
नृतद्यूतकर्मसंभाषेसीं ॥ निंदापाखंडवर्जनेसीं ॥ प्रातःकाळींमौन्येंहर्षी ॥ आरंभावेंपरियेसा
॥ ६७ ॥ सचैलस्नानकरोनी ॥ निर्मळवस्त्रनेसोनी ॥ गंगायमुनाकलशदोनी ॥ आणोनि
ठेवणेंपारावरी ॥ ६८ ॥ पूजाकरावीकलशासी ॥ पुण्याहवाचनकर्मेसीं ॥ संकल्पावेंविधी
सी ॥ काम्यार्थआपुलेंउच्चारिजे ॥ ६९ ॥ मगकलशघेवोनी ॥ सातवेळाभरोनी ॥ स्नपन
करावेंआणोनी ॥ अश्वत्थवृक्षासीअवधारा ॥ ७० ॥ पुनरपिकरोनियांस्नान ॥ मगकरावेंवृ
क्षस्नपन ॥ पुरुषसूक्तह्मणोन ॥ पूजाकरावीषोडशोपचारें ॥ ७१ ॥ मगध्यावीविष्णुमूर्ती ॥
अष्टभुजाआहेतिख्याती ॥ शंखचक्रउभयहस्तीं ॥ वरदहस्तअसेजाणा ॥ ७२ ॥ खड्गखेट
कएकेकरीं ॥ धनुष्यबाणातेंविस्तारी ॥ अष्टभुजींयेणेंपरी ॥ आयुधेंअसतीपरीयेसा ॥ ७३ ॥
पीतांबरप्रावरण ॥ सदांलक्ष्मीसन्निधान ॥ ऐसीमूर्तीध्याऊन ॥ पूजाकरींपरियेसा ॥ ७४ ॥
त्रैमूर्तीचेंअसेस्थान ॥ शिवशक्तीविणनाहींजाण ॥ समस्तदेवताआवाहनकरून ॥ षोडशोप
चारेंपूजावें ॥ ७५ ॥ वस्त्रेंअथवासुतार्सी ॥ वेष्टावेंतयावृक्षासी ॥ पुनरपिसंकल्पेंसीं ॥ प्रद
क्षिणाकरावी ॥ ७६ ॥ अथवासहस्त्रनामेसीं ॥ कराऽव्याप्रदक्षिणाहर्षी ॥ अथवाकरामौन्ये

सीं ॥ तयाचेंफळअनंतदेखा ॥ ७७ ॥ मनसावाचाकर्मेंसीं ॥ भक्तिपूर्वकभावेंसीं ॥ प्रदक्षि
णाकराव्याहर्षीं ॥ पुरुषसूक्तह्मणतदेखा ॥ ७८ चालेजैसीस्त्रीगर्भिणी ॥ कींउदककुंभघेऊ
नी ॥ तैसीमहामंदगतींनी ॥ प्रदक्षिणाकरावीपरियेसा ॥ ७९ ॥ पदोपदीं अश्वमेध ॥ पुण्य
जोडेफळप्रद ॥ प्रदक्षिणासमाप्तमध्य ॥ नमस्कारकरावा ॥ ८० ॥ ब्रह्महत्यादिपापांसी ॥
प्रायश्चित्तनाहींपरियेसीं ॥ प्रदक्षिणाद्विलक्षांसीं ॥ ब्रह्महत्यादिपापेंजाती ॥ ८१ ॥ त्रिमूर्ती
वसतीजयास्थानीं ॥ फळकायसांगूंप्रदक्षिणीं ॥ समस्तपापहोयधुणी ॥ गुरुतल्पादिदोषजा
ती ॥ ८१ ॥ नानाव्याधीहरतीदोष ॥ प्रदक्षिणाकरितांहोयनिःशेष ॥ कोटीऋणअसेल
ज्यास ॥ परिहरेलपरियेसा ॥ ८३ ॥ जरामृत्युव्याधिउत्पत्ती ॥ संसारतापभयेंनासती ॥
ग्रहपीडानकरिती ॥ सहस्त्रप्रदक्षिणाकेलिया ॥ ८४ ॥ पुत्रकामअसेज्यासी ॥ पुत्रहो
तीभरंवसी ॥ मनोवाक्कायकर्मेंसीं ॥ एकभावेंकरावें ॥ ८५ ॥ चतुर्विधपुरुषार्थ ॥ देताहोय
अश्वत्थ ॥ पुत्रकामपावतीत्वरित ॥ नधरावीशंकाऋषीहो ॥ ८६ ॥ शनिवारींवृक्षधरोनी ॥
जपकरावामृत्युंजयनी ॥ काळमृत्यूतेंजिंकोनी ॥ राहेनरअवधारा ॥ ८७॥ तेअपमृत्यूनपाव
तीं ॥ पूर्णायुषीहोतीनिश्चिती ॥ शनिग्रहानेंजेपीडिती ॥ प्रार्थावेंअश्वत्थासी ॥ ८८ ॥
॥ श्लोक ॥ ॥ कोणस्थकोरौद्रयमश्चबभ्रुःकृष्णःशनिःपिंगलएवमंदः ॥ नित्यंस्मरेत्व्याहरते
चपीडांतस्मैनमस्तेरविनंदनाय ॥ ८९ ॥ ॥ टीका ॥ ॥ शनिनामेंघेवोनी ॥ उच्चारावेंस्व

कीयवदनीं ॥ बभ्रुपिंगलह्मणोनी ॥ कोणस्थकृष्णह्मणावें ॥ ९० ॥ अंतकयममहारौद्री ॥
मंदशनैश्वरशौरी ॥ ॥ जपकरावायेणेंपरी ॥ शनिपीडानहोय ॥ ९१ ॥ ऐसेंदृढकरोनिमन
अश्वत्थसेवितांकामनापूर्ण ॥ पुत्रकाम्यतत्क्षण ॥ होयनिरुतेंअवधारा ॥ ९२ ॥ अमा
वास्यागुरुवारेसीं ॥ अश्वत्थछायेंतजळासीं ॥ स्नानकरितांनरासी ॥ ब्रह्महात्यापापेंजा
ती ॥ ९३ ॥ अश्वत्थतळींब्राह्मणासी ॥ अन्नघालितांएकासी ॥ कोटीब्राह्मणांपरियेसीं
भोजनदिल्हेंफळअसे ॥ ९४ ॥ अश्वत्थतळींबैसोन ॥ एखादामंत्रजपतीतत्क्षण ॥ फळहोय
अनंतगुण ॥ वेदपठणकेलिया ॥ ९५ ॥ नरएखादाअश्वत्थासी ॥ स्थापनकरीभक्तीसीं
॥ सहबेचाळिसपितरांसी ॥ स्वर्गीस्थापीपरियेसा ॥ ९६ ॥ छेदितांअश्वत्थवृक्षासी ॥ म
हापापेंपरियेसीं ॥ पितरांसहितनकासी ॥ जायदेखातोनर ॥ ९७ ॥ अश्वत्थातळींबैसो
न ॥ होमकरितांमहायज्ञ ॥ अक्षयसुकृतअसेजाण ॥ पुत्रकामत्वरितहोय ॥ ९८ ॥ ऐ
सेंअश्वत्थमहिमान ॥ नारदासीसांगेचतुरानन ॥ ह्मणोनिऐकतीऋषिजन ॥ तयांनारदा
पासुनी ॥ ९९ ॥ नारदह्मणेऋषीश्वरांसी ॥ प्रदाक्षिणेच्यादहावेअंशीं ॥ हवनकरावेंपरि
येसीं ॥ आगमोक्तविधीनें ॥ १०० ॥ हवनाच्यादहावेंअंशीं ॥ ब्राह्मणभोजनकरावेंहर्षीं ॥
ब्रह्मचर्यहविष्यान्नेसीं ॥ व्रतआपणकरावें ॥ १०१ ॥ येणेंपरीआचरोन ॥ मगकरावेंउद्या
पन ॥ शक्त्यनुसारसौवर्ण ॥ अश्वत्थवृक्षकरावा ॥ १०२ ॥ तोद्यावाब्राह्मणासी ॥ विधिपू

र्वकपरियेसीं ॥ श्वेतधेनूसवत्सेसीं ॥ द्यावीब्राह्मणाकारणें ॥ १०३ ॥ वृक्षातळींतिळराशी ॥ करावीयथाशक्तीसीं ॥ वरीझांकोनीश्वेतवस्त्रासी ॥ द्विजालागींद्यावें ॥ १०४ ॥ ऐसेंअश्वत्थविधान ॥ सांगेनारदऋषिजनां ॥ यापरीमुनीआचरोन ॥ अभीष्टेंलाधलेसर्व ॥ ५ ॥ श्रीगुरुह्मणतीवंध्येसी ॥ अश्वत्थमहिमाआहेऐसी ॥ भावभक्तीअसेज्यासी ॥ त्यासीहोयफलश्रुती ॥ ६ ॥ आचारकरींहोयेणेंपरी ॥ संशयआतांचित्तींनधरीं ॥ वृक्षअसेभीमातीरीं ॥ जेथेंअमरजासंगम ॥ ७ ॥ तेंचिआमुचेंस्थान ॥ सेवाकरावीएकमनें ॥ होईलकामनाशीघ्रपूर्ण ॥ कन्यापुत्रतुझेउदरीं ॥ ८ ॥ ऐकोनियांश्रीगुरूच्यावचना ॥ नमस्कारकरीतसेअंगना ॥ विनवीकरजोडोनिजाण ॥ भक्तिभावेंकरोनियां ॥ ९ ॥ आपणवांझवर्षेंसाठी ॥ कैंचेपुत्रमाझेपोटीं ॥ वाक्यअसेतुमचेंशेवटीं ॥ ह्मणोनिआपणअंगीकारिन ॥ १० ॥ गुरुवाक्यसुरभी[1]समान ॥ ऐसेंसांगतीवेदपुराण ॥ आतांनाहींअनमान ॥ करीनसेवास्वामियां ॥ ११ ॥ चाडनाहींअश्वत्थासी ॥ निर्धारतुमच्याबोलासी ॥ सेवाकरीनतुमचीऐसी ॥ ह्मणोनिचरणीं लागली ॥ १२ ॥ ऐसानिरोपघेवोनी ॥ जावोनिविनवीसंगमस्थानीं ॥ षट्कुळांत[2]स्नानकरूनी ॥ सेवाकरीअश्वत्थाची ॥ १३ ॥ श्रीगुरूचानिरोपजेणेंपरी ॥ तैसीचसेवाकरीनारी ॥ येणेंपरीतीनरात्रीं ॥ आराधिलापरियेसा ॥ १४ ॥ श्रीगुरुनिरोपेंअश्वत्थासी ॥ सेवाकरी

---

[1] कामधेनूसारखे [2] षट्कूलनामकस्थान विशेष तेथें

रात्रदिवसीं ॥ तिसरेरात्रींस्वप्नतियेसी ॥ झालेंऐकाएकाचित्तें ॥ १५॥ स्वप्नामध्येंविप्रएक ॥
येवोनिदेतोतिसीभाक ॥ कार्यतुझेंझालेंऐक ॥ सांगेनएकतेंकरींह्मणे ॥ १६ ॥ जावोनिगा
णगापुरांत ॥ तेथेंअसेश्रीगुरूनाथ ॥ प्रदक्षिणाकरींवोसात ॥ नमनकरींभक्तींसीं ॥ १७ ॥
जेंकायदेतीलतुजसी ॥ भक्षणकरींहोवेगेंसीं ॥ निर्धारकरींवोमानसीं ॥ त्वरितजावेंह्मणेविप्र
॥ १८ ॥ ऐसेंदेखोनिसुषुप्तींत ॥ सवेंचिझालीजाग्रत ॥ कल्पवृक्षअसेअश्वत्थ ॥ कलिपलेंफ
ळत्वरितहोय ॥१९॥ सेवाकरोनीचवथेदिवसीं ॥ आलीआपणमठासी ॥ प्रदक्षिणाकरोनि
यांहर्षी ॥ नमनकेलेंतयेवेळीं ॥२०॥ हांसोनियांश्रीगुरुमुनी ॥ फळेंदेतीतिसींदोनी ॥ भक्षण
करींवोसंतोषोनी ॥ कार्यझालेंतुझेंआतां ॥ २१ ॥ भोजनकरींआतांत्वरित ॥ काम्यहोईल
तुझेंसत्य ॥ कन्यापुत्रदोनीसुत ॥ दिल्हेआजपरियेसा ॥ २२ ॥ पारणेंकरोनिविधीसीं ॥ म
गभक्षावेंयांसी ॥ दानद्यावेंब्राह्मणासी ॥ जेंकांपूर्वीनिरोपिलें ॥ २३ ॥ व्रतसंपूर्णकरोनी ॥
करीदानतीभामिनी ॥ त्याचदिवसींअस्तमानीं ॥ झालीआपणविटाळसी ॥ २४ ॥ मौनी
दिवसतीनवरी ॥ हविष्यान्नभोजनकरी ॥ श्वेतवस्त्रनेसोनिनारी ॥ कोणाकडेनपाहेची ॥
॥ २५ ॥ येणेंपरीतिन्हींनिशी ॥ क्रमिल्यानारीनेंपरियेसीं ॥ सुस्नातहोवोनीचवथेदिवसीं
॥ आलीश्रीगुरुदर्शना ॥ २६ ॥ पतिसमवेतयेवूनी ॥ पूजाकरीएकाग्रमनीं ॥ श्रीगुरुह्मण

---

१ याफलांसी

तीसंतोषोनी ॥ पुत्रवंतीव्हावेंतुवां ॥ २७ ॥ ऐसेंनमूनीश्रीगुरूसी ॥ आलीआपुल्याघरासी ऋतुदिधलापांचवेदिवसीं ॥ ह्मणोनिकन्यापरियेसीं ॥ २८ ॥ येणेंपरीतेनारी ॥ झालीऐकागरोदरी ॥ ग्रामस्थलोकविस्मयकरी ॥ कायनवलह्मणतसे ॥ २९ ॥ ह्मणतीपहानवलवर्तलें ॥ वांझेसींगर्भधारणझालें ॥ सोमनाथविप्रेंभलें ॥ मनींमानिलेंसुखातें ॥३० ॥ सातवेमासींओटीभरिती ॥ अक्षयवाणेंओंवाळिती ॥ गुरूसीविनोदावरीप्रीतीं ॥ वाणेंद्यावींह्मणतसे ॥ ३१ ॥ आठवेमासींतेब्राह्मणी ॥ करीसीमंतविधानीं ॥ गुरुनिरोपेंसंतोषोनीं ॥ देववीवाणेंग्रामांत ॥ ३२ ॥ अभिनवकरितीसकळजन ॥ ह्मणतीवांझेसींगर्भधारण ॥ पांढरेकेशह्मातारपण ॥ वाणेंदेतसेकौतुकें ॥ ३३ ॥ एकह्मणतीगुरुप्रसाद ॥ नृसिंहमूर्तीभक्तवरद ॥ त्याचीसेवाकरितांआनंद ॥ लाभेचारीपुरुषार्थ ॥ ३४ ॥ त्रैमूर्तीचाअवतार ॥ झालानृसिंहसरस्वतीनर ॥ भक्तजनमनोहर ॥ प्रगटलाभूमंडळीं ॥ ३५ ॥ ऐसेंनानापरीदेखा ॥ स्तोत्रकरितीगुरुनायका ॥ वाणेंदेतसेबाळिका ॥ अतिउल्हासतिच्यामनीं ॥ ३६ ॥ वाणेंदेवोनिसमस्तांसी ॥ येवोनिनमीतीश्रीगुरूसी ॥ भक्तवत्सलपरियेसीं ॥ आशिर्वाददेतसे ॥ ॥ ३७ ॥ संतोषोनीविप्रवनिता ॥ साष्टांगनमस्कारीदंडवता ॥ नानापरीस्तोत्रकरितां ॥ विनवीतसेगुरुनाथा ॥ ३८ ॥ जयजयपमरपुरुषा ॥ तूंब्रह्माविष्णुमहेशा ॥ तुझ्यावाक्यप

---

१ अष्टमांगल्य

रिसें ॥ सुवर्णकेलामाझादेह ॥ ३९ तारावयाविश्वासी ॥ ह्मणोनितूंअवतरलासी ॥ त्रैमूर्ती
तूंचिहोसी॥ अन्यथानव्हेस्वामियां ॥ ४० ॥ तुझीस्तुतीकरावयासी॥ अशक्यतायावाचेसी॥
अपारतुझेमहिमेसीं ॥ नाहींसाम्यताकृपासिंधू ॥ ४१ ॥ येणेंपरीस्तोत्रकरोनो ॥ श्रीगुरुचर
णवंदोनी ॥ गेलीनिरोपघेवोनी ॥ आपुल्यागृहासीपरियेसा ॥ ४२ ॥ ऐसेनवमासक्रमोनी
॥ झालीप्रसूतशुभदिनीं ॥ कन्याप्रसवलीतत्क्षणीं ॥ आनंदलींमातापिता ॥ ४३ ॥ ज्यो
तिषीह्मणतीतयेवेळीं ॥ होईलकन्यामननिर्मळी ॥ अष्टपुत्रीवाढेलकुळीं ॥ पुत्रपौत्रींनांदेल ॥
॥ ४४ ॥ येणेंपरीज्योतिषीं ॥ जातकवर्तविलेंपरियेसीं ॥ सोमनाथआनंदेंसीं ॥ दानधर्मक
रिताझाला ॥४५॥ दहादिवसक्रमोनी ॥ सुस्नातझालीभामिनी ॥ कडियेबाळघेवोनी॥ आ
लीश्रीगुरुदर्शना ॥ ४६ ॥ बाळआणोनीभक्तींसीं ॥ ठेवीश्रीगुरुचरणापासीं ॥ नमनकरीसा
ष्टांगेसीं ॥ एकभावेंकरोनियां ॥ ४७ ॥ आश्वासोनिश्रीगुरुमूर्ती ॥ उठींबाळेपुत्रवंती ॥ बहु
तांपरीसंतोषविती ॥ प्रेमभावेंकरोनियां ॥ ४८ ॥ उठोनिविनवीश्रीगुरुमूर्तीसीं ॥ पुत्रनहो
यआमुचेकुशीं ॥ सरस्वतीआलीघरासी ॥ बोलआपुलासांभाळिजे ॥ ४९ ॥ ऐकोनितियेचें
वचन ॥ श्रीगुरुह्मणतीहांसोन ॥ नकरींमनींअनमान ॥ तूतेंपुत्रहोईल ॥ ५० ॥ ह्मणोनिति
येकुमारीसी ॥ कडियेघेतीप्रीतीसीं ॥ सांगतातसमस्तांसीं ॥ तयेकन्येचेंलक्षण ॥ ५१ ॥ पु
त्रहोतीलबहुइसी ॥ होईलआपणशतायुषी ॥ पुत्रपौत्रनयनेंसीं ॥ पाहीलआपणअहेवपणें

॥ ५२ ॥ होईलइचाज्ञानीपती ॥ तयातेंचारीवेदयेती ॥ अष्टैश्वर्येंनांदती ॥ प्रख्यातहोईल भूमंडळीं ॥ ५३ ॥ पतिव्रताहोईलसत्य ॥ पुण्यशीलस्वधर्मरत ॥ इचीख्यातीहोईलबहुत ॥ समस्तईतेंवंदिती ॥ ५४ ॥ दक्षिणदेशींमहाराजा ॥ येईलइच्यादर्शनकाजा ॥ आणीकपुत्रहोईलदुजा ॥ ज्ञानवंतह्मणतीगुरू ॥ ५५ ॥ येणेंपरीश्रीगुरुमूर्ती ॥ कन्यालक्षणसांगती ॥ विप्रवनिताविनयवृत्ती ॥ पुत्रव्हावाह्मणेती ॥ ५६ ॥ श्रीगुरुह्मणतीतियेसी ॥ पुत्रव्हावाकैसातुजसी ॥ योग्यपाहिजेतरींतीसवर्षीं ॥ अथवामूर्खशतायुषीपैं ॥ ५७ ॥ ऐकोनिश्रीगुरूच्यावचना ॥ विनवीतसेविप्रांगना ॥ योग्यपाहिजेपुत्रजाणा ॥ तयासीपुत्रपांचव्हावे ॥ ॥ ५८ ॥ भक्तवत्सलश्रीगुरुमूर्ती ॥ वरदेतीतेणेंरीती ॥ संतोषोनीघराजाती ॥ परमानंदेंदंपत्यें ॥ ५९ ॥ पुढेंतियेसीपुत्रझाला ॥ वेदशास्त्रींविख्यातभला ॥ पांचपुत्रतोलाधला ॥ नामकरणींश्रीगुरूच्या ॥ ६० ॥ कन्यालक्षणश्रीगुरुमूर्ती ॥ निरोपिलेंहोतेंजेणेंरीती ॥ प्रख्यातझालीनामेंसरस्वती ॥ महाआनंदवर्तला ॥ ६१ ॥ यज्ञकरोनीतिचापती ॥ दीक्षितनाममिरवीक्षितीं ॥ चोहोंराष्ट्रींत्याचीख्याती ॥ ह्मणोनिसांगेसिद्धमुनी ॥ ६२ ॥ साठीवर्षेंवांझेसी ॥ पुत्रझालापरियेसीं ॥ सिद्धह्मणेनामधारकासी ॥ ऐसीकृपाश्रीगुरूची ॥ ६३ ॥ निर्धारअसे ज्याचेमनीं ॥ तयातेंवरदेतीतत्क्षणीं ॥ एकभावेंकायामनीं ॥ भक्तिकरावीश्रीगुरूची ॥६४॥ ह्मणोनिसरस्वतीगंगाधर ॥ सांगेगुरुचरित्रविस्तार ॥ भजतांभावेंश्रीगुरुउदार ॥ सकळा

भीष्टेंलाधती ॥ ६५ ॥ जोभजेश्रीगुरूसी ॥ एकभावेंभक्तीसीं ॥ दैन्यकायबाधेलत्यासी ॥
जेंजेंमागेलतेंदेईल ॥ ६६ श्रीगुरुह्मणजेकामधेनू ॥ अंतःकरणींनकोअनमानू ॥ जेंजेंइच्छि
तीभक्तजनू ॥ समस्तदेईलपरियेसा ॥ ६७ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रामृत ॥ विप्रस्त्रियेसीझाला
सुत ॥ तेंचिकथाअद्भुत ॥ एकुणचाळिसाव्यांतनिवेदिली ॥ ६८ ॥ इतिश्रीनृसिंहसरस्वत्यु
पाख्यानेसिद्धनामधारकसंवादेवृद्धवंध्याप्रसवोनामएकोनचत्वारिंशत्तमोऽध्यायः ॥ ३९ ॥
॥ श्रीदत्तात्रेयार्पणमस्तु ॥ ॥ ओव्यांची संख्या ॥ १६८ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

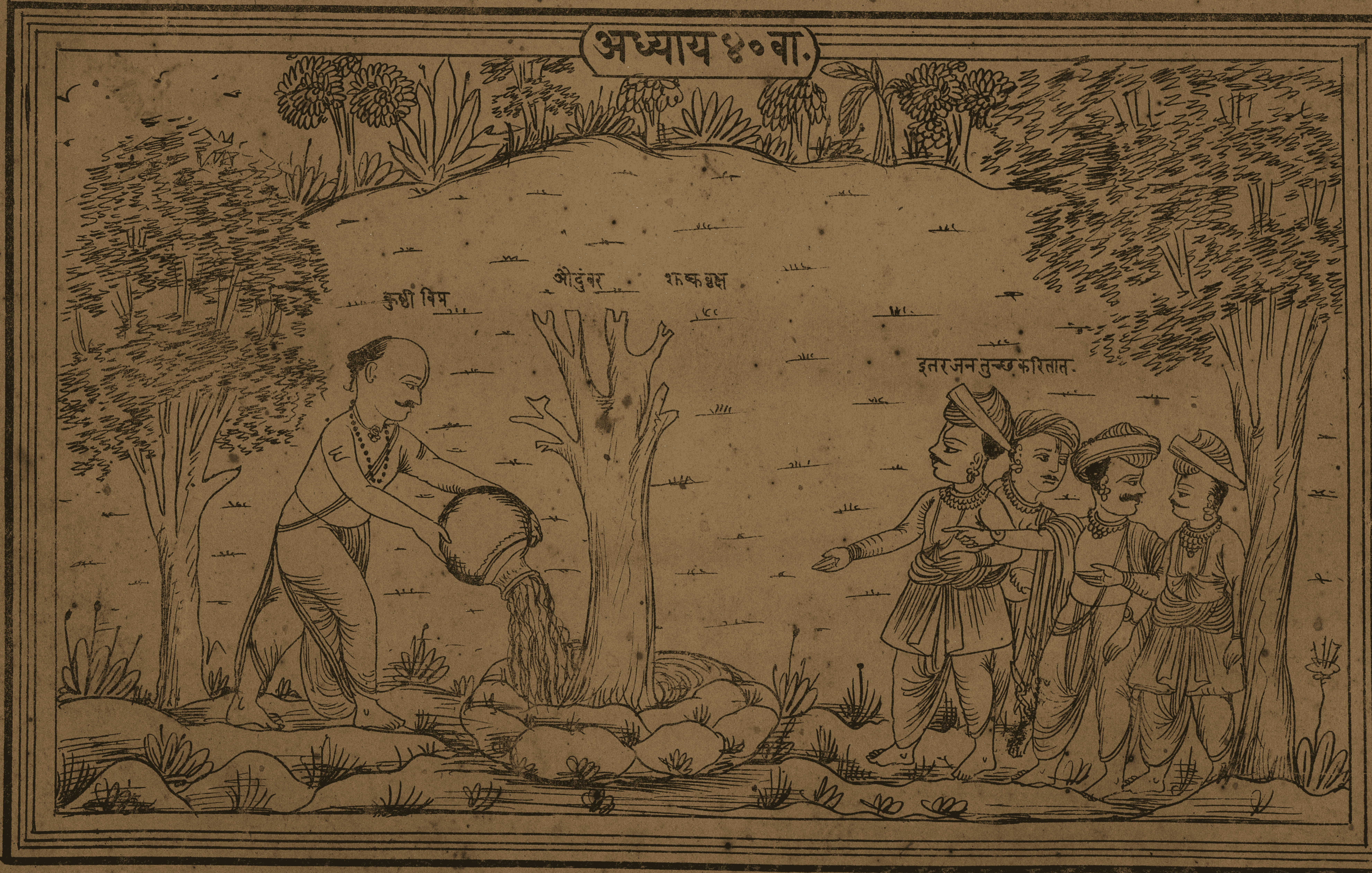
अध्याय ४० वा.
कुष्ठी विप्र
औदुंबर
शुष्कवृक्ष
इतरजन तुच्छ करितात.

श्रीगणेशायनमः ॥   ॥ सिद्धह्मणेनामधारका ॥ अपूर्ववर्तलेंआणीकऐका ॥ वृक्षहोताका
ष्ठशुष्का ॥ विचित्रकथाऐकपां ॥ १ ॥ गाणगापुरींअसतांश्रीगुरू ॥ आलाएककुष्ठीद्विजवरू
॥ आपस्तंबगार्ग्यगोत्रू ॥ नामतयाचेंनरहरी ॥ २ ॥ येवोनियांगुरुमूर्तीपासीं ॥ नमनकरी
भक्तीसीं ॥ करीस्तोत्रबहुवसीं ॥ करसंपुटजोडोनियां ॥ ३ ॥ जयजयाजीगुरुमूर्ती ॥ ऐको
निआलोंतुझाख्याती ॥ भक्तवत्सलापरंज्योती ॥ परमपुरुषाजगद्गुरू ॥ ४ ॥ आपणजन्मो
निसंसारीं ॥ वृथाझालोंदगडापरी ॥ निंदाकरितातीद्विजवरी॥कुष्ठीह्मणोनिस्वामियां॥ ५॥
वाचिलावेदयजुःशाखा ॥ निंदाकरितीमाझीलोका ॥ ब्राह्मणअर्थनसांगतीदेखा ॥ अंगहीन
ह्मणोनियां ॥ ६ ॥ प्रातःकाळींउठोनिलोक ॥ नपहातीमाझेंमुख ॥ तेणेंहोतेंमनांतदुःख ॥
जन्मपुरेआतांमज ॥ ७ ॥ पापकेलेंआपणबहुत ॥ जन्मांतरींअसंख्यात ॥ तेणेंहाभोगभो
गित ॥ आतांनसाहेंस्वामियां ॥ ८ ॥ नानातीर्थेंनानाव्रतें ॥ हिंडोनिआलोंआचरत ॥ म्यां
पूजिलेदेवसमस्त ॥ माझी[1]व्याधीनवचेची ॥ ९ ॥ आतांधरोनिनिर्धारू ॥ आलोंस्वामीज
वळीजगद्गुरू ॥ तुझानहोतांकृपावरू ॥ प्राणआपुलात्यजीन ॥ १० ॥ ह्मणोनियांनिर्वाणे[2]
सीं ॥ विनवीतसेश्रीगुरूसी ॥ एकभावेंभक्तींसीं ॥ करुणाभाकीद्विजवर ॥ ११ ॥ ह्मणोनि
मागुतीनमस्कारी ॥ नानापरीस्तुतीकरी ॥ लोहपरिसाभेटीबरी ॥ तुझ्यादर्शनमात्रेंसीं ॥

---

१ नजायची २ शेवटीं

॥ १२ ॥ करुणावचनऐकोनी ॥ भक्तवत्सलश्रीगुरुमुनी ॥ निरोपदेतीकृपाकरोनी ॥ ऐकशिष्यानामधारका ॥ १३ ॥ श्रीगुरुह्मणतीद्विजासी ॥ पूर्वजन्मींमहादोषांसी ॥ तुवांकेलेंबहुवसीं ॥ ह्मणोनिकुष्ठीझालास ॥ १४ ॥ आतांसांगेनतेंकरीं ॥ तुझींपापेंजातीदूरी ॥ होसीलदिव्यशरीरी ॥ एकभावेंआचरावें ॥ १५ ॥ इतुकियाअवसरीं ॥ काष्ठएकऔदुंबरी ॥ शुष्कहोतेंवर्षेंचारी ॥ घेवोनिआलानरएकसर्पणासी ॥ १६ ॥ तेंदेखिलेंश्रीगुरुमूर्त्तीं ॥ तयाविप्रानिरोपदेती ॥ एकभावकरोनिचित्तीं ॥ घेईहेंकाष्ठझडकरी ॥ १७ ॥ काष्ठघेवोनिसंगमासी ॥ त्वरितजायभावेंसीं ॥ संगमनाथपूर्वभागेसीं ॥ भीमातीरींरोवींपां ॥ १८ ॥ तुवांजावोनियांसंगमांत ॥ स्नानकरोनियांत्वरित ॥ पूजाकरोनियांअश्वत्थ ॥ पुनरपिजायस्नानासी ॥ ॥ १९ ॥ हातींधरोनियांकलशदोनी ॥ आणींउदकतत्क्षणीं ॥ शुष्ककाष्ठावेळतिन्ही ॥ स्नपनकरींमनोभावें ॥ २० ॥ ज्यादिवसींकाष्ठासी ॥ पर्णेंयेतीलसंजीवेंसीं ॥ दोषगेलेतुझेपारियेसीं ॥ अंगतुझेंहोयबरवें ॥ २१ ॥ येणेंपरीश्रीगुरुमूर्ती ॥ तयाविप्रासीनिरोपदेती ॥ विश्वासझालात्याचेचित्तीं ॥ धांवतगेलाकाष्ठाजवळी ॥ २२ ॥ काष्ठउचलोनिडोईवरी ॥ घेवोनिआलाभीमातीरीं ॥ संगमेश्वरासमोरीं ॥ रोंविताझालाद्विजवर ॥ २३ ॥ जेणेंरीतींश्रीगुरुमूर्ती ॥ तयाविप्रानिरोपदेती ॥ आचरतसेएकचित्तीं ॥ भावभक्तीकरोनियां ॥ २४ ॥ येणेंपरी

---

१ संगमेश्वराच्यापूर्वेस २ शिंपणें

सातदिवस ॥ द्विजेंकेलेउपवास ॥ तयाकाष्ठादोनीकलश ॥ भरोनिघालीवेळोवेळीं ॥ २५ ॥
देखोनिह्मणतीसकळजन ॥ तयाविप्राबोलावोन ॥ सांगतातीविवंचून ॥ गुरुनिरोपलक्षण
॥ २६ ॥ ह्मणतीतूतेंकायझालें ॥ शुष्ककाष्ठकांरोंविलें ॥ याचेंतुबांसंजीवनसोजिलें ॥ मग
तूतेंकायहोय ॥ २७ ॥ यातेंतुवांसंजीवकरिसी ॥ मागुतींकाययेतीपल्लवयासी ॥ ऐसेंपाहि
लेंनाहींभूमीसीं ॥ श्रीगुरुचीइच्छाकळेना ॥ २८ ॥ श्रीगुरुमूर्तीकृपासिंधू ॥ भक्तजनाअसेव
रदू ॥ याचीकृपाअसेअगाधू ॥ समस्तांतेंकृपाकरी ॥ २९ ॥ नसेलनिष्कृतीतुझियापापा ॥
ह्मणोनिदिधलेंकाष्ठबापा ॥ वायांकष्टकरिसीकांपां ॥ तूतेंश्रीगुरूनींनिरोपिलें ॥ ३० ॥ ऐको
नितयांचेवचना ॥ विप्रवरकरीनमना ॥ गुरुवाक्यमाझीभावना ॥ अन्यथाकेवींहोईल ॥
॥ ३१ ॥ सत्यसंकल्पश्रीगुरुनाथ ॥ तयाचेंवाक्यहोयकैसेंअसत्य ॥ माझेमनींनिर्धारसत्य
॥ होईलकाष्ठाचावृक्षजाणा ॥ ३२ ॥ माझ्यामनींनिर्धारू ॥ सत्यहोयवाक्यसद्गुरू ॥ प्राण
वेंचीनसाचारू ॥ गुरुवाक्यकारणआपणा ॥ ३३ ॥ येणेंपरीसमस्तांसी ॥ विप्रसांगेपरिये
सीं ॥ सेवाकरितोभक्तींसीं ॥ तयाशुष्ककाष्ठाची ॥ ३४ ॥ एकेदिवसींगुरुमूर्तींसी ॥ शिष्यसां
गतीपरियेसीं ॥ स्वामिनींनिरोपिलेंद्विजासी ॥ शुष्ककाष्ठाभजेंह्मणोनीं ॥ ३५ ॥ सातदिव
सउपवासी ॥ सेवाकरितोकाष्ठासी ॥ एकभावेंभक्तींसीं ॥ निर्धारकेलागुरुवचनीं ॥ ३६ ॥
कितीरीतींआह्मींत्यासी ॥ सांगितलेंसर्वहितासी ॥ वायांकांगाकष्टकरिसी ॥ मूर्खपणेंह्मणो

नी ॥ ३७ ॥ विप्रआह्मांतेंऐसेंह्मणें ॥ चाडनाहींकाष्ठाविणें ॥ गुरुवाक्यमजकारणें ॥ करील आपुलेबोलसांच[1] ॥ ३८ ॥ निर्धारधरोनीमानसीं ॥ सेवाकरितोकाष्ठासी ॥ सातदिवसउपवासी ॥ उदकतेंहींघेतनाहीं ॥ ३९ ॥ ऐकोनिशिष्यांचेंवचन ॥ निरोपदेतीश्रीगुरुआपण ॥ जैसाअसेभावअंतःकरण ॥ तैसीसिद्धीपावेल ॥ ४० ॥ गुरुवाक्यशिष्यासीकारण ॥ सर्वथा नहोयनिर्वाण[2] ॥ जैसेंभक्ताचेंअंतःकरण ॥ तैसीसिद्धिपावेल ॥ ४१ ॥ याकारणेंतुह्मांसी ॥ सांगेनकथाइतिहासीं ॥ सांगेसूतऋषीश्वरांसी ॥ स्कंदपुराणींपरियेसा ॥ ४२ ॥ गुरुभक्ती चाप्रकार ॥ पुसतीसूतासीऋषीश्वर ॥ सांगेसूतसविस्तार ॥ तेचिकथासांगतसें ॥ ४३ ॥ सूतह्मणेऋषीश्वरांसीं ॥ गुरुभक्तीअसेविशेषीं ॥ तरावयासंसारासी ॥ आणीकनाहींउपाय ॥ ॥ ४४ ॥ अयोग्यअथवाज्ञानवंत ॥ ह्मणोनिनपाहिजेअंत ॥ गुरुमूर्तीमनींध्यात ॥ सेवाकरणेंभक्तिभावें ॥ ४५ ॥ दृढभक्तीअसेजयापासीं ॥ सर्वधर्मसाधतीत्यासी ॥ संदेहनधरावामानसीं ॥ एकचित्तेंभजावें ॥४६॥ श्रीगुरुनरऐसानह्मणावा ॥ त्रैमूर्तीतोचिजाणावा ॥ गुणदोषनविचारावा ॥ ह्मणावातोचिईश्वर ॥ ४७ ॥ येणेंपरीधरोनिमनीं ॥ जेजेभजतीश्रीगुरुचरणीं ॥ प्रसन्नहोयशूलपाणी ॥ तात्काळिकपरियेसा ॥ ४८ ॥ श्लोक ॥ मंत्रेतीर्थेद्विजेदेवेदैवज्ञेभेषजेगुरौ ॥ यादृशींभावनांकुर्यात्सिद्धिर्भवतितादृशी ॥ ४९ ॥ टीका ॥ मंत्रतीर्थद्विजस्था

---

[1] सत्य [2] निष्फळ

नीं ॥ देवभक्तीऔषधगुणीं ॥ गुरूसीपाहेशिवसमानीं ॥ भाविल्यासारिखेंफलहोय ॥५०॥ ह्मणेसूतऋषीश्वरांसी ॥ गुरुभक्तिह्मणिजेआहेकैसी ॥ सांगेनसाक्षतुह्मांसी ॥ अपूर्वएकवर्तलेंसे ॥५१॥ पूर्वींपांचाळनगरांत ॥ होताराजासिंहकेत ॥ तयासीहोताएकसुत ॥ नामतयाचेंधनंजय ॥ ५२ ॥ एकेदिवसींराजसुत ॥ गेलापारधीसीअरण्यांत ॥ तेथेंनसतीमनुष्यमात्र ॥ उदकवर्जितस्थानासी ॥ ५३ ॥ राजकुमारतृषाक्रांत ॥ हिंडतसेअरण्यांत ॥ संगेंहोते[1]शबरदूत ॥ श्रमलेबहुतअवधारा ॥ ५४ ॥ तेथेंएकशबरसुत ॥ हिंडतहोतावनांत ॥ देखताझाला[2]अवचित ॥ जीर्णएकशिवालय ॥ ५५॥ भिन्नलिंगतयास्थानीं ॥ पडिलेंहोतें[3]मेदिनीं ॥ शबरेंघेतलेंउचलोनी ॥ ह्मणेलिंगबरवेंअसे ॥ ५६ ॥ हातींघेवोनिलिंगासी ॥ पहातहोताशबरहर्षी ॥ राजसुततयासंधीसी ॥ आलातयाजवळिक ॥ ५७ ॥ राजकुमारह्मणेतयासी ॥ भिन्नलिंगकायकरिसी ॥ पडिलींअसतीभूमीसीं ॥ लिंगाकारअनेक ॥ ५८॥ शरबह्मणेराजसुतातें ॥ माझ्यामनींऐसेंयेतें ॥ लिंगपूजाकरावयातें ॥ ह्मणोनिघेतलेंपरियेसा ॥ ५९ ॥ ऐकोनितयाचेंवचन ॥ राजपुत्रसुहास्यवदन ॥ ह्मणेपूजींएकमनें ॥ लिंगबरवेंअसेसत्य ॥६०॥ ऐसेंह्मणतांराजकुमार ॥ तयासींकरीनमस्कार ॥ कोणविधीपूजाप्रकार ॥ निरोपावेंह्मणतसे ॥ ६१ ॥ तुवांव्हावें[4]मातेंगुरू ॥ मीतंवअसेंशबरू ॥ नेणेंपूजेचाप्रकारू ॥ विस्तारावें

---

[1] म्लेंछ [2] अकस्मात [3] भूमीवरी [4] माझा

ह्मणतसे ॥ ६२ ॥ राजपुत्रह्मणेतयासी ॥ न्यावापाषाणघरासी ॥ पूजाकरावीभक्तींसीं ॥ पत्रपुष्पेंअर्घोनियां ॥ ६३ ॥ दंपत्येंदोघेंजण ॥ पूजाकरणेंमनेंपूर्ण ॥ हेंचिलिंगगिरिजारमण ॥ ह्मणोनिमनींनिर्धारींपां ॥ ६४ ॥ नानापरीपूष्पजाती ॥ आणाव्यातुवांशिवाप्रती ॥ धूपदीपनैवेद्यआरती ॥ नैवद्यासींभस्मजाण ॥ ३५ ॥ भस्मअसेलजेंस्मशानीं ॥ आणावेंतुवांप्रतिदिनीं ॥ द्यावानैवेद्यसुमनीं ॥ प्रसादआपणभक्षावा ॥ ६६ ॥ आणीकजेंजें जेवीआपण ॥ तोहीद्यावानैवेद्यजाण ॥ ऐसेंआहेपूजाविधान ॥ ह्मणोनिसांगेराजकुमार ॥ ६७ ॥ येणेपरीराजकुमारू ॥ तयाशबरासीझालागुरू ॥ विश्वासेंकेलानिर्धारू ॥ शबरेंआपुलेमनांत ॥ ६८ ॥ संतोषोनीशबरदेखा ॥ नेलेंलिंगगृहांतिका ॥ स्त्रियेसीसांगेकौतुका ॥ ह्मणेलिंगप्रसन्नझालें ॥ ६९ ॥ गुरुनिरोपजेणेंरीती ॥ पूजाकरीनएकचित्तीं ॥ चिताभस्मअतिप्रीतीं ॥ आणोनिनैवेद्यादेतसे ॥ ७० ॥ क्वचित्काळयेणेंपरी ॥ पूजाकरीशबरशबरी ॥ एकेदिवसींतयानगरीं ॥ चिताभस्मनमिळेची ॥ ७१ ॥ हिंडोनिपाहेगांवोगांवीं ॥ चिताभस्मनमिळेकांहीं ॥ येणेंपरीसातगांवीं ॥ हिंडोनिआलाघरासी ॥ ७२ ॥ चिंतालागलीशबरासी ॥ पुसताझालास्त्रियेसी ॥ कायकरूंह्मणेतिसी ॥ प्राणआपुलात्यजीनह्मणे ॥ ७३ ॥पूजाराहिलीलिंगासी ॥ भस्मनमिळेनैवेद्यासी ॥ हिंडोनिआलोंदाहीदिशीं ॥ चिताभस्मनमिळेची ॥

---

१ अनन्यमनोभावेंकरून

॥ ७४ ॥ जैसेंगुरूनींआज्ञापिलें ॥ त्याविधीनेंपाहिजेअर्चिलें ॥ नाहींतरींवृथागेलें ॥ शिवपूजनपरियेसा ॥ ७५ ॥ गुरूचेंवाक्यजोनकरी ॥ तोपडेलरौरवघोरीं ॥ तयातेंपापनाहींदूरी ॥ सदांदरिद्रीहोयनर ॥ ७६ ॥ त्यासीहोयअधोगती ॥ अखंडनरकींतयावस्ती ॥ जोकरीगुरूचीभक्ती ॥ तोचितरेलभवार्णवीं ॥ ७७ ॥ सकळशास्त्रयेणेंपरी ॥ बोलतातीवेदचारी ॥ याचिकारणेंएकहोशबरी ॥ प्राणआपुलात्यजीन ॥ ७८ ॥ ऐकोनिपतीचेंवचन ॥ बोलेशबरीहांसोन ॥ चिंताकरितांकायकारण ॥ चिताभस्मदेईनमी ॥ ७९ ॥ मजघालोनिगृहांत ॥ अग्निलावातुह्मींत्वरित ॥ काष्ठेंअसतीबहुत ॥ दहनकराआपणासी ॥ ८० ॥ तेंचिभस्मईश्वरासी ॥ उपहारावें[1]तुह्मींहर्षीं ॥ व्रतभंगनकरावाभरंवसीं ॥ संतोषरूपेंबोलतसे ॥ ८१ ॥ कधींतरींशरीरासी ॥ नाशअसेपरियेसीं ॥ ऐसेंकार्यकारणासी ॥ देहआपुलासमर्पीन ॥८२॥ ऐकोनिस्त्रियेचेंवचन ॥ शबरझालामनींखिन्न ॥ प्राणेश्वरीतुझाप्राण ॥ केवींघ्यावाह्मणतसे ॥ ८३ ॥ रूपेंदिससीरतीसरसी[2] ॥ अद्यापीतूंपूर्ववयासीं ॥ पुत्रअपत्यनदेखिलेंसी ॥ यासंसारासींयेउनी ॥ ८४ मननाहींतुझेंधालें[3] ॥ संसारसुखनाहींदेखिलें ॥ तुझेमातापित्यानेंमजनिरविलें[4] ॥ प्राणप्रियारक्षह्मणोनीं ॥ ८५ ॥ चंद्रसूर्यसाक्षीसीं ॥ तुजवरिलेंम्यांसंतोषीं ॥ प्राणरक्षीनह्मणोनिहर्षी ॥ घेवोनिआलोंमंदिरांत ॥ ८६ ॥ आतांदहनकरितांतूतें ॥ घड

---

१ समर्पणकरावें २ समान ३ तृप्तनझालें ४ निरोपिलें

तीपापेंअसंख्यातें ॥ स्त्रीहत्यामहादोषातें ॥ केवींकरूंह्मणतसे ॥ ८७ ॥ तूंमाझीप्राणेश्वरी
॥ तूतेंमारूंकवणेपरी ॥ कैसातुष्टेलत्रिपुरारी ॥ पुण्यजावोनीपापघडे ॥ ८८ ॥ दुःखेंतुझींमा
तापिता ॥ मातेंह्मणतीस्त्रिघातकीहंता ॥ अजूनितुझीलावण्यता ॥ दिसतसेप्राणप्रिये ॥
॥ ८९ ॥ नानाव्रतेंनानाभक्ती ॥ याशरीरालागींकरिती ॥ दहनकरूंकवणेरीतीं ॥ पापेंमातें
घडतील ॥ ९० ॥ ऐकोनिपतीचेंवचन ॥ विनवीतसेसतीआपण ॥ कैसेंअसेतुह्मांअज्ञान ॥
मिथ्याबोलबोलतसां ॥ ९१ ॥ शरीरह्मणजेस्वप्नापरी ॥ जैसाफेणगंगेवरी ॥ स्थीरनराहेक्ष
णभरीं ॥ मरणेंसत्यपरियेसा ॥ ९२ ॥ आमुचेमायबापेंजाण ॥ तुह्मांदिधलेंमातेंदान ॥ तुम
चीअर्धांगीमीपूर्ण ॥ भिन्नभावनाकोठेंअसे ॥ ९३ ॥ मीह्मणजेतुमचादेह ॥ विचारकरोनीम
नींपाहें ॥ आपुलेंअर्धशरीरआहे ॥ कायदोषदहनकरितां ॥ ९४ ॥ जेंजेंउपजेमूमीवरी ॥
तेंतेंनाशपावेनिर्धारीं ॥ मांझादेहसंकल्पकरी ॥ ईश्वरार्पितहोईन ॥९५॥ संदेहसोडोनिआ
पणासी ॥ दहनकरींवोवेगेंसीं ॥ आपणहोवोनीसंतोषी ॥ निरोपदेतेंपरियेसा ॥९६॥ नाना
परीपतीसी ॥ बोधीशबरीपरियेसीं ॥ घरांतजावोनिपतीसी ॥ ह्मणेअग्निलावींआतां ॥
॥९७॥ संतोषोनीतोशबर ॥ बांधिताझालागृहाचेंद्वार ॥ अग्निलावितांधुरंधर ॥ ज्वाळाव्यापि
तीगगनासीं ॥ ९८ ॥ दहनझालेंशबरीसी ॥ भस्मघेतलेंपरियेसीं ॥ पूजाकरोनिशिवासी ॥

---

१ शवरी

नैवेद्यदिधलाअवधारा ॥ ९९ ॥ पूजाकरितांईश्वरासी ॥ आनंदझालाबहुवसीं ॥ स्त्रीदिधलीहुताशीं ॥ स्मरणऐसेंत्यासनाहीं ॥ १०० ॥ ऐसीभक्तीभावेंसीं ॥ पूजाकेलीमहेश्वरासी ॥ प्रसादघेवोनिहस्तेंसी ॥ पाचारिलेंस्त्रियेतें ॥ १ ॥ जैसीपूजानित्यकरोन ॥ प्रसादहातींघेऊन ॥ आपुलेस्त्रियेतेंबोलावोन ॥ देतहोतातोशबर ॥ २ ॥ तयादिवसींत्याचपरी ॥ आपुल्यास्त्रियेतेंपाचारी ॥ दयासागरत्रिपुरारी ॥ प्रसन्नझालापरियेसा ॥ ३ ॥ तेंचिशबरीयेवोनी ॥ उभीठाकलीहास्यवदनीं ॥ घेतलाप्रसादमागोनी ॥ घेवोनिगेलीघरांत ॥ ४ ॥ जैसेंतैसेंचिघरदिसे ॥ शबरविस्मयकरीतसे ॥ ह्मणेदग्धकेलेंस्त्रियेसारिसें ॥ घरकैसेंदिसताहे ॥ ५ ॥ बोलावोनिस्त्रियेसी ॥ शबरपुसतसेतियेसी ॥ दहनकेलेंमीतुजसी ॥ पुनरपिकैसीआलीस ॥ ६ ॥ शबरीसांगेपतीसी ॥ आपणासआठवणआहेऐसी ॥ अग्निलावितांघरासी ॥ निद्रिस्थझालेंपरियेसा ॥ ७ ॥ महाशीतेंपीडित ॥ आपणहोतेंनिद्रिस्थ ॥ तुमचेबोलऐकोनिसत्य ॥ उठोनिआल्येंपरियेसा ॥ ८ ॥ हीहोईलदेवकरणी ॥ प्रसन्नझालाशूलपाणी ॥ ऐसेंह्मणतांतत्क्षणीं ॥ निजस्वरूपींउभाठाकला ॥ ९ ॥ नमनकरितोलोटांगणीं ॥ धांवोनिलागतीदोघेंचरणीं ॥ प्रसन्नझालाशूलपाणी ॥ मागावरह्मणतसे ॥ १० ॥ होईलसुखसंसारीं ॥ राज्यदिधलेंधुरंधरी ॥ गतीहोईलत्यानंतरी ॥ कल्पकोटिस्वर्गवास ॥ ११ ॥ यापरीऋषीश्वरांसी ॥ सूतसांगेविस्तारेंसी ॥ गुरुचरणींविश्वासअसेज्यासी ॥ तैसेंफलहोयजाणा ॥ १२ ॥ ह्मणो

निश्रीगुरुशिष्यांसी ॥ सांगताझालापरियेसीं ॥ विश्वासेंकरोनिद्विजहर्षीं ॥ शुष्ककाष्ठसे
वितसे ॥ १३ ॥ जैसाभावतैसीसिद्धी ॥ होईलसत्यहेत्रिशुद्धी ॥ श्रीगुरुनाथकृपानिधी ॥ स
हजनिघालेसंगमासी ॥ १४ ॥ जावोनिकरितीअनुष्ठान ॥ पहावयायेतोब्राह्मण ॥ देखोनि
त्याचेंअंतःकरण ॥ प्रसन्नझालेतत्क्षणीं ॥ १५ ॥ होताकमंडलुकरकमळीं ॥ भरलासदागंगा
जळीं ॥ उचलोनियांहस्तकमळीं ॥ घालितीउदककाष्ठासी ॥ १६ ॥ तेचक्षणींकाष्ठासी ॥
पल्लवआलेपरियेसीं ॥ औदुंबरवृक्षजनांसी ॥ दिसतसेसमस्तां ॥ १७ ॥ जैसाचिंतामणि
स्पर्श ॥ सुवर्णकरीलोहास ॥ तैसाश्रीगुरुसुधारस ॥ काष्ठझालाऔदुंबर ॥ १८ ॥ काष्ठदि
सेऔदुंबर ॥ सुदेहीझालातोविप्र ॥ दिसेसुवर्णकांतिनर ॥ गेलेंकुष्ठतात्काळीं ॥ १९ ॥
संतोषोनीद्विजवर ॥ करीसाष्टांगनमस्कार ॥ करिताझालामहास्तोत्र ॥ श्रीगुरूचेंतयेवेळीं
॥ २० ॥ श्लोक ॥ इंदुकोटितेजकीर्णसिंधुभक्तवत्सलं ॥ नंदनात्रिसूनुदत्तमिंदिराक्षश्रीगुरुम्
॥ गंधमाल्यअक्षतादिवृंददेववंदितं ॥ वंदयामिनारसिंहसरस्वतीशपाहिमाम् ॥ १ ॥ मो
हपाशअंधकारजातदूरभास्करं ॥ आयताक्षपाहिश्रीवल्लभेशनायकम् ॥ सेव्यभक्तवृंदव
रदभूयोभूयोनमाम्यहम् ॥ वंदयामिनारसिंहसरस्वतीशपाहिमाम् ॥ २ ॥ चित्तजादिवर्गष
ट्कमत्तवारणांकुशम् ॥ सत्वसारशोभितात्मदत्तश्रीयवल्लभम् ॥ उत्तमावतारभूतकर्तृभक्तव
त्सलम् ॥ वंदायमिनारसिंहसरस्वतीशपाहिमाम् ॥ ३ ॥ व्योमवायुतेजआपभूमिकर्तृमीश्व

रम् ॥ कामक्रोधमोहरहितसोमसूर्यलोचनम् ॥ कामितार्थदातृभक्तकामधेनुश्रीगुरुम् ॥ वंद
यामिनारसिंहसरस्वतीशपाहिमाम् ॥ ४ ॥ पुंडरीककायताक्षकुंडलेंदुतेजसम् ॥ चंडदुरित
खंडनार्थदंडधारिश्रीगुरुम् ॥ मंडलीकमौलिमार्तंडभासिताननंवरम् ॥ वंदयामिनारसिंहस
रस्वतीशपाहिमाम् ॥ ५ ॥ वेदशास्त्रस्तुत्यपादमादिमूर्तिश्रीगुरुम् ॥ नादबिंदुकलातीतकल्प
पादसेव्ययम् ॥ सेव्यभक्तवृंदवरदभूयोभूयोनमाम्यहम् ॥ वंदयामिनारसिंहसरस्वतीशपा
हिमाम् ॥ ६ ॥ अष्टयोगतत्त्वनिष्ठतुष्टज्ञानवारिधिम् ॥ कृष्णावेणितीरवासपंचनदीसंगमम्
॥ कष्टदैन्यदूरभक्ततुष्टकाम्यदायकम् ॥ वंदयामिनारसिंहसरस्वतीशपाहिमाम् ॥ ७ ॥ ना
रसिंहसरस्वतीशनामममष्टमौक्तिकम् ॥ हारकृत्यशारदेनगंगाधराख्यस्वात्मजम् ॥ धारणीक
देवदीक्षगुरुमूर्तितोषितम् ॥ परमात्मानंदश्रीयपुत्रपौत्रदायकं ॥ ८ ॥ नारसिंहसरस्वतीश
अष्टकंचयःपठेत् ॥ घोरसंसारसिंधुतारणाख्यसाधनम् ॥ सारज्ञानदीर्घआयुरारोग्यादिसं
पदम् ॥ चारवर्गकामलाभनित्यमेवयःपठेत् ॥ ९ ॥ ॥ स्तोत्रकेलेंयेणेंपरी ॥ आणीकविन
वीपरोपरी ॥ ह्मणेदेवाश्रीहरी ॥ कृपाकेलीस्वामियां ॥ ३० ॥ ह्मणोनिमागुतीनमस्कारी ॥
श्रीगुरुनाथअभयकरी ॥ उठविताझालाअवधारीं ॥ ज्ञानराशीह्मणोनियां ॥ ३१ ॥ समस्त
लोकविस्मयकरिती ॥ श्रीगुरुतेंनमस्कारिती ॥ नानापरीस्तोत्रेंकरिती ॥ भक्तिभावेंकरोनि
यां ॥ ३१ ॥ मगनिघालेमठासी ॥ समस्तशिष्यादिद्विजांसरसीं ॥ ग्रामलोकआनंदेंसीं ॥

घेऊनियेतीआरत्या ॥ ३३ ॥ जावोनिबैसतीमठांत ॥ शिष्यांसहितश्रीगुरुनाथ ॥ समारा
धनाअसंख्यात ॥ झालीऐकातेदिनीं ॥ ३४ ॥ तयाविप्राबोलावोनी ॥ सद्गुरुह्मणतीसंतोषो
नी ॥ कन्यापुत्रधनगोधनीं ॥ तुझीसंततीवाढेल ॥ ३५ ॥ तुझेंनामयोगेश्वर ॥ आह्मींठेविलें
निर्धार ॥ समस्तशिष्यांमाजीथोर ॥ तूंचिआमुचाभक्तजाण ॥ ३६ ॥ वेदशास्त्रींसंपन्न ॥ तु
झ्यावंशोवंशींजाण ॥ होतीलपुरुषनिर्माण ॥ ह्मणोनिदेतीनिरोप ॥ ३७ ॥ श्रीगुरुह्मणतीत
यासी ॥ जावोनिआणीकलत्रासी ॥ तुह्मींरहावेंआपणापासीं ॥ याचिग्रामींनांदत ॥ ३८ ॥
ह्मणोनितयाद्विजासी ॥ श्रीगुरुमंत्रउपदेशी ॥ विद्यासरस्वतीयामंत्रासी ॥ उपदेशिलेंपरि
येसा ॥ ३९ ॥ तूंतेंहोतीलतिघेसुत ॥ एकाचेंनांवयोगीविख्यात ॥ आमुचीसेवाकरीलबहुत
वंशोवंशींमाझेदास ॥ ४० ॥ जैसेंश्रीगुरुनींनिरोपिलें ॥ तयापरीत्यासीझालें ॥ ह्मणोनिसि
द्धेंसांगितलें ॥ नामधारकशिष्यासी ॥ ४१ ॥ ह्मणोनिसरस्वतीगंगाधर ॥ सांगेश्रीगुरुचरि
त्रविस्तार ॥ उतरावयापैलपार ॥ कथाऐकाएकचित्तें ॥ ४२ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रामृत ॥ कु
ष्ठीउद्धारिलाभक्त ॥ गुरुमहिमाअत्यद्भुत ॥ प्रकटझालायेणेंपरी ॥ ४३ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्र
परमकथाकल्पतरौश्रीनृसिंहसरस्वत्युपाख्यानेसिद्धनामधारकसंवादेशुष्ककाष्ठसंजीवनंन
मचत्वारिंशत्तमोऽध्यायः ॥ ४० ॥ ॥श्रीगुरुदत्तात्रेयार्पणमस्तु ॥ ओव्यांचीसंख्य ॥ १४३ ॥

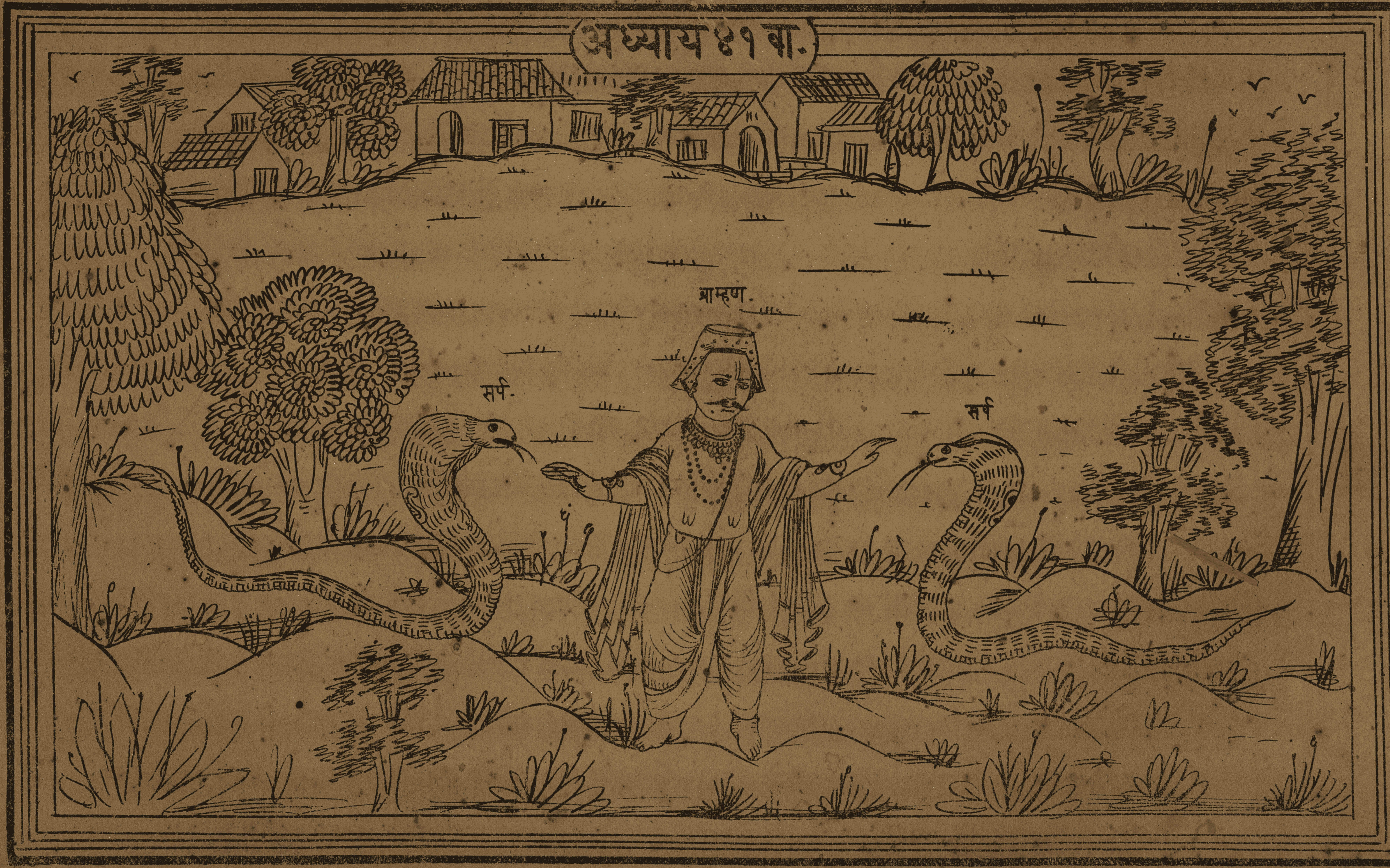
अध्याय ४१ वा.
ब्राम्हण.
सर्प.
सर्प

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ नामधारकशिष्यदेखा ॥ उभाराहोनिसंमुखा ॥ करजोडूनीकौतु
का ॥ नमनकरीसाष्टांगीं ॥ १ ॥ जयजयाजीसिद्धमुनी ॥ तूंतारकभवार्णीं ॥ नानाधर्मवि
स्तारोनी ॥ गुरुचरित्रनिरोपिलें ॥ २ ॥ तेणेंधन्यझालोंआपण ॥ प्रकाशकेलेंमहाज्ञान ॥
सुधारसगुरुस्मरण ॥ प्राशविलादातारा ॥ ३ ॥ एकअसेमाझीविनंती ॥ निरोपावेंमजप्रती ॥
आमुच्यापूर्वजेंकवणेरीतीं ॥ सेवाकेलीश्रीगुरूची ॥ ४ ॥ तुह्मींसिद्धमहाज्ञानी ॥ होतांश्रीगुरु
सन्निधानीं ॥ शिष्यझालेकवणेगुणीं ॥ निरोपावेंदातारा ॥५॥ ऐकोनिशिष्याचेंवचन ॥ सिद्धसां
गेविस्तारोन ॥ एकचित्तेंकरोनिमन ॥ ऐकाशिष्यानामधारका ॥ ६ ॥ पूर्वींकथानकसांगीत
लें ॥ जेकांश्रीगुरूशीभेटले ॥ बोसरग्रामींएकहोतेभले ॥ पूर्वजतुमचेपरियेसा ॥ ७ ॥ तया
चेंनामसायंदेव ॥ केलीपूजाभक्तीभावें ॥ त्यावरीप्रीतीअतिस्नेह ॥ आमुचेश्रीगुरुमर्तीचा ॥
॥ ८ ॥ तेथूनआलेदक्षिणदिशीं ॥ गाणगापूरींपरियेसीं ॥ ख्यातीझालीदशदिशीं ॥ कीर्ति
वाढलीबहुवस ॥ ९ ॥ ऐकोनियेतीसकळजन ॥ करितीश्रीगुरुदर्शन ॥ जेमनींकरितीचिंतन
॥ पूर्णहोयतयांचें ॥ १० ॥ येणेंपरिश्रीगुरुमूर्ती ॥ होतेगाणगापूरींवस्ती ॥ नामनृसिंहसर
स्वती ॥ भक्तवत्सलनिर्धारीं ॥ ११ ॥ तुमचापूर्वजजोकांहोता ॥ सायंदेवभक्तविख्याता ॥
त्याणेंऐकिलेंवृत्तांता ॥ महिमाश्रीगुरुयतीचा ॥ १२ ॥ भक्तिपूर्वकवेगेंसीं ॥ आलागा
णगापूरासी ॥ आनंदबहुमानसीं ॥ हर्षेंनिर्भरहोउनी ॥ १३ ॥ दुरूनीदेखिलेंगाणग

भुवन ॥ आपणघालीलोटांगण ॥ करीदंडप्रायनमन ॥ ऐशापरीचालिला ॥ १४ ॥ ऐसादं
प्रणामकरीत ॥ गेलाविप्रमठांत ॥ देखिलेतेथेंमूर्तिमंत ॥ परात्परश्रीगुरू ॥ १५ ॥ साष्टां
गनमस्कारकरीत ॥ असेचरणावरीलोळत ॥ केशेंकरूनपायझाडीत ॥ भक्तिभावेंकरूनि
यां ॥१६॥ करसंपुटजोडोनी ॥ स्तुतीकरीएकाग्रमनीं ॥ त्रैमूर्तीतूंचिज्ञानी ॥ गुरुमूर्तीस्वामि
यां ॥ १७ ॥ धन्यधन्यजन्मआपुलें ॥ कृतार्थमाझेपितरझाले ॥ कोटिजन्मांचेंपापगेलें ॥ ह्म
णोनिचरणींलागला ॥ १८ ॥ जयजयाजीश्रीगुरुमूर्ती ॥ त्राहींत्राहींविश्वपती ॥ परमात्मा
परंज्योती ॥ नृसिंहसरस्वतीस्वामियां ॥ १९ ॥ तुझेचरणवर्णावयासी ॥ शक्तिकैंचीआह्मां
सी ॥ परमात्मातूंचिहोसी ॥ भक्तवत्सलास्वामियां ॥२०॥ तुमचेचरणाचियेप्रौढी ॥ वसतीते
थेंतीर्थेंकोटी ॥ वर्णितीश्रुतीघडोघडीं ॥ चरणंपवित्रयेणेंपरी ॥ २१ ॥ त्रैमूर्तीचाअवतार ॥
मजदिससीसाक्षात्कार ॥ भासतअसेनिरंतर ॥ त्रैमूर्तीतूंचिहोसी ॥ २२ ॥ परब्रह्मतुह्मींकेव
ळू ॥ हातींदंडकमंडलू ॥ अमृतभरलेंसोज्वळू ॥ प्रोक्षितांप्रेतउठतसे ॥ २३ ॥ दंडधरिला
याकारणें ॥ शरणागतातेंरक्षणें ॥ दुरितदैन्यनिवारणें ॥ निजभक्तरक्षावया ॥ २४ ॥
रुद्राक्षमाळाभस्मधारण ॥ व्याघ्रचर्माचेंआसन ॥ अमृतदृष्टीइंदुनयन ॥ क्रूरदृष्टीअग्नि
सूर्य ॥ २५ ॥ चतुर्विधपुरुषार्थासी ॥ भक्तजनातूंचिहोसी ॥ तूंचिरुद्रसत्यहोसी ॥ तूंनर
सिंहजगद्गुरू ॥ २६ ॥ विष्णुरूपेंकारसीरक्षण ॥ पीतांबरपांघरुण ॥ तीर्थेंसमस्ततुझेचरण

॥ भक्ताभिमानीविष्णुतूंची ॥ २७ ॥ वांझेसींकन्यापुत्रेंदेसी ॥ शुष्ककाष्ठआणिलेंपल्लवासी
॥ दुभविलीवांझमहिषी ॥ अन्नपुरविलेंब्राह्मणा ॥ २८ ॥ विष्णुमूर्त्तितूंचिजाण ॥ त्रिविक्रम
भारतीऐसीखूण ॥ साक्षदिधलीअंतःकरण ॥ विश्वरूपदाखविलें ॥ २९ ॥ ह्मणविलेवेदप
तिताकरवीं ॥ अपारमहिमाझालापूर्वीं ॥ नरहरीअवतारमूर्तीबरवी ॥ आलेतीभक्तताराव
या ॥ ३० ॥ ऐसीनानापरीस्तुतीकरीत ॥ पुनःपुनःनमनकरीत ॥ सद्गदितकंठहोत ॥ रोमां
चअंगींउठले ॥ ३१ ॥ आनंदाश्रुलोचनीं ॥ निघतीसंतोषेंबहुमनीं ॥ नबविधाभक्तीकरोनी
॥ स्तुतिकेलीश्रीगुरूची ॥ ३२ ॥ संतोषोनीश्रीगुरुमूर्ती ॥ तयाबिप्राआश्वासिती ॥ माथांह
स्तठेवोनिह्मणती ॥ परमभक्ततूंचिआह्मां ॥ ३३ ॥ तुवांजेंकांस्तोत्रकेलें ॥ तेणेंमाझेंमनधालें
॥ तुजलावरदानदिधलें ॥ वंशोवंशींमाझादास ॥ ३४ ॥ ऐसावरदेऊनी ॥ गुरुमूर्तीसंतोषोनी
॥ मस्तकींहस्तठेवोनी ॥ ह्मणतीजायसंगमासी ॥ ३५ ॥ स्नानकरूनसंगमासी ॥ पूजाकरीं
अश्वत्थासी ॥ त्वरितयावेंमठासी ॥ पंक्तीसभोजनकरींगा ॥ ३६ ॥ येणेंपरीश्रीगुरुमूर्ती ॥
तयाविप्रानिरोपदेती ॥ गुरुनिरोपजेणेंरीती ॥ आलास्नानकरोनियां ॥ ३७ ॥ षोडशोप
चारेंश्रीगुरूसी ॥ पूजाकरीभक्तीसीं ॥ अनेकपरीपक्वान्नेंसी ॥ भिक्षाकरवीपरियेसा ॥ ३८ ॥
भक्तवत्सलगुरुमूर्ती ॥ तयाविप्राआपुलेपंक्ती ॥ समस्तशिष्याह्वानिप्रीति ॥ ठावदेतीआपु

---

१ संतोषपावलें

लेजवळी ॥ ३९ ॥ भोजनझालेंश्रीगुरूसी ॥ शिष्यांसहितविप्रासी ॥ संतोषोनीआनंदेंसीं ॥ बैसलेहोतेमठांत ॥ ४० ॥ तयासायंदेवविप्रासी ॥ श्रीगुरुपुसतीप्रीतीसीं ॥ तुझेंस्थानकोणेदेशीं ॥ कलत्रपुत्रकोठेंअसती ॥ ४१ ॥ पुसतीक्षेमसमाधान ॥ कैसेंतुमचेंवर्तमान ॥ कृपाअसेपरिपूर्ण ॥ ह्मणोनिपुसतीसंतोषें ॥ ४२ ॥ ऐकोनीश्रीगुरूचेंवचन ॥ सांगेसायंदेवविस्तारोन ॥ कन्यापुत्रबंधुजन ॥ समस्तक्षेमअसतीस्वामियां ॥ ४३ ॥ उत्तरकांचीह्मणोनिग्रामीं ॥ तेथेंवसोनीअसतोंआह्मीं ॥ तुझ्याकृपेंसमस्तक्षेमी ॥ असोंदेवाकृपासिंधू ॥ ४४ ॥ पुत्रवर्गबंधुजाणा ॥ करितीसंसारयातना ॥ आपुलेमनींचीवासना ॥ करीनसेवाश्रीगुरूची ॥ ॥ ४५ ॥ करूनिसेवाश्रीगुरूची ॥ असेनस्वामीपरियेसीं ॥ ऐसामाझेमानसीं ॥ निर्धारअसेदेवराया ॥ ४६ ॥ ऐकोनितयाचेंवचन ॥ श्रीगुरूह्मणतीहांसोन ॥ आमुचीसेवाअसेकठिण ॥ आह्मांवासबहुताठायीं॥४७॥ एकेसमयींअरण्यांत ॥ अथवाराहूंगांवांत ॥ आह्मांसवेंकष्टबहुत ॥ तुह्मींकेवींराहूंशका ॥ ४८ ॥ येणेंपरीश्रीगुरुमूर्ती ॥ तयाविप्रानिरोपिती ॥ ऐकोनिविनवीमागुती ॥ ह्मणेस्वामीअंगीकारा ॥ ४९ ॥ गुरूचीसेवाकरीनर ॥ तोचिउतरेपैलपार ॥ तयासीकैसेंदुःखघोर ॥ सदासुखीतोचिहोय ॥ ५० ॥ चतुर्विधपुरुषार्थ ॥ देऊंशकेश्रीगुरुनाथ ॥ त्यासींनाहींयमपंथ ॥ गुरुभक्तीमुख्यकारण ॥ ५१ ॥ येणेंपरीश्रीगुरूसी ॥ सायंदेवभक्तीसीं ॥ विनवीतसेपरियेसीं ॥ संतोषीझालेश्रीगुरुमूर्ती ॥ ५२ ॥

श्रीगुरुतयाविप्राह्मणती ॥ जैसेंअसेतुझेचित्तीं ॥ दृढअसेलमनींभक्ती ॥ तरीचकरीं अंगिकार ॥ ५३ ॥ स्थिरकरोनीअंतःकरण ॥ करितांसेवागुरुचरण ॥ झालेमासतीनजाण ॥ ऐकशिष्यानामकरणी ॥ ५४ ॥ वर्ततांऐसेंएकेदिवसीं ॥ श्रीगुरुनिघालेसंगमासी ॥ सवेंघेतलेंसायंदेवासी ॥ समस्तांतेंवारूनी ॥ ५५ ॥ भक्ताचेंअंतःकरण ॥ पहावयागेलेश्रीगुरुआपण ॥ पूर्वजतुमचाभोळाजाण ॥ जातअसेसंगमासी ॥ ५६ ॥ भक्तासहितसंगमासी ॥ गेलेश्रीगुरुस्वस्थळासी ॥ बैसतेझालेअश्वत्थासीं ॥ सुखगोष्टीकरिताती ॥ ५७ ॥ दिवसगेलाअस्तमानीं ॥ श्रीगुरुविचारकरितीमनीं ॥ दृढयाचेअंतःकरणीं ॥ कैसीकरणीपाहूंह्मणती ॥५८॥ उठवितीवाराअवचित ॥ तेणेंवृक्षपडोंपहात ॥पर्जन्यझालाबहुत ॥ मुसळधारावर्षतसे ॥५९॥ सायंदेवहोताजवळी ॥ सेवाकेलीतयेवेळीं ॥ केलाआश्रमवृक्षातळीं ॥ वस्त्रेंकरूनिश्रीगुरुसी ॥ ६० ॥ पर्जन्यवारासमस्तदेखा ॥ साहिलेंआपणभावेंऐका ॥ उभाराहोनीसंमुखा ॥ सेवाकरीएकभावें ॥ ६१ ॥ येणेंपरीयां[1]मदोन ॥ पर्जन्यआलामहाक्षोभोन ॥ आणीकवाराउठोन ॥ वाजेशीतअत्यंत ॥ ६२ ॥ श्रीगुरुह्मणतीब्राह्मणासी ॥ सीतझालेंबहुवशी ॥ तुवांजाउनीमठासी ॥ अग्निआणावाशेकावया ॥ ६३ ॥ गुरुनिरोपेंतत्क्षणीं ॥ ऐक्यभावधरोनी मनीं ॥ निघालाविप्रमहाज्ञानी ॥ आणावयावैश्वा[2]नर ॥ ६४ ॥ निघालाशिष्यदेखोनी ॥

---

[1] प्रहर [2] अग्नि

श्रीगुरुह्मणतीहांसोनी ॥ नकोपाहूंआपुलेनयनीं ॥ उभयपार्श्वभागांतें ॥ ६५ ॥ गुरुनिरो
पैंयेणेंपरी ॥ निघताझालाझडकरी ॥ नदिसेवाटअंधकारीं ॥ खुणेंखुणेंजातसे ॥ ६६ ॥
अंधकारमहाघोर ॥ पाऊसपडेधुरंधर ॥ नदिसेवाटेचाप्रकार ॥ जातअसेभक्तिपूर्वक ॥
॥ ६७ ॥ मनींध्यायश्रीगुरुसी ॥ जातसेतैसामार्गेसीं ॥ लवंतांवीजसंधीसी ॥ तेणेंतेजेंजातसे
॥ ६८ ॥ येणेंपरीद्विजवर ॥ पावलात्वरितगाणगापुर ॥ वेशीपासींजाऊनिसत्वर ॥ हाकमा
रिलीद्वारपाळा ॥ ६९ ॥ तयासीसांगेवृत्तांत ॥ आणोनिदिलाअग्नित्वरित ॥ घालूनियां
भांडयांत ॥ घेवोनिगेलापरियेसा ॥ ७० ॥ नसेमार्गअंधकार ॥ विजेचेतेजेंजातसेनर
॥ मनींकरितसेविचार ॥ श्रीगुरूनींमातेंनिरोपिलें ॥ ७१ ॥ दोहींकडेनपाहेंनिगुती ॥
श्रीगुरुमातेंनिरोपिती ॥ याचीकैसीआहेस्थिती ॥ ह्मणोनिपाहेतयेवेळीं ॥ ७२ ॥ आपु
लेदक्षिणदिशेसी ॥ पहातांदेखेसर्पासी ॥ भिऊनीपळतांउत्तरेसी ॥ अद्भुतदिसेमहानाग ॥
॥ ७३ ॥ पांचफणीदिसतीदोनी ॥ सवेंचीयेतातीधांवोनी ॥ विप्रभ्यालाआपुलेमनीं ॥ धांवत
जातसेभिउनियां ॥ ७४ ॥ वाटेसोडूनजायरानीं ॥ सवेंचियेतातीसर्पदोनी ॥ जातांभयभी
तहोउनी ॥ अतिशीघ्रधांवतसे ॥ ७४ ॥ स्मरताझालाश्रीगुरूसी ॥ एकभावेंधैर्येसीं ॥ पळ
तसेश्वासोच्छ्वासीं ॥ पातलासंगमाजवळिक ॥ ७६ ॥ दूरूनिदेखेश्रीगुरूसी ॥ सहस्रदीप

---

१ वीज चमकत असतां २ निभ्रांत

ज्योतीसरसी[1] ॥ दिसतीविप्रबहुवशी ॥ वेदध्वनींऐकतसे ॥७७॥ जवळीजातांद्विजवरू ॥ एकलादिसेश्रीगुरू ॥ गेलासमस्तअंधकारू ॥ दिसेचंद्रपौर्णिमेचा ॥ ७८ ॥ प्रज्वलितकेलें अग्नीसी ॥ उजेडझालाबहुवशी ॥ झालाविप्रसावधेसी ॥ पाहातसेश्रीगुरूतें ॥ ७९ ॥ दोनीसर्पयेवोनी ॥ श्रीगुरुतेंवंदोनी ॥ सवेंचिगेलेनिघोनी ॥ तंवहापूर्वीचभ्यालासे ॥८०॥ श्रीगुरूपुसतीतयासी ॥ कांगाभयाभीतझालासी ॥ आह्मींतूंतेंरक्षावयासी ॥ सर्पदोनपाठविले ॥८१॥ नधरींआतांभयकाहीं ॥ आमुचीसेवाकठीणपाहीं ॥ विचारकरूनिआपुल्यादेहीं अंगिकारींमुनिसेवा ॥ ८२ ॥ गुरुभक्तीअसेकठिण ॥ दृढभक्तीनेंसेवाकरणें ॥ कळिकाळाचें नाहींभेणें[2] ॥ तयाशिष्यापरियेसा ॥ ८३ ॥ सायंदेवतयेवेळीं ॥ लागतसेश्रीगुरुचरणकमळीं ॥ विनवीतसेकरुणाबाहाळीं ॥ कृपाकरींह्मणोनियां ॥ ८४ ॥ गुरुभक्तीचाप्रकारू ॥ निरोपावामातेंश्रीगुरू ॥ जेणेंमाझेंमनस्थिरू ॥ होवोनिराहेतुह्मांजवळी ॥ ८५ ॥ श्रीगुरुह्मणतीविप्रासी ॥ सांगेनकथासुरसी[3] ॥ नगमेवेळरात्रीसीं ॥ ब्राह्ममुहूर्तहोयतंव ॥ ८६ ॥ पूर्वीकैलासशिखरासी ॥ बैसलाहोताव्योमकेशी ॥ अर्धांगीपार्वतीसी ॥ कथाएकांतींसांगतसे ॥ ८७ ॥ गिरिजापुसेईश्वरासी ॥ गुरुभक्तीह्मणिजेआहेकैशी ॥ विस्तारोनीआह्मांसी ॥ सांगाह्मणेतयेवेळीं ॥ ८८ ॥ शिवसांगेगिरिजेसी ॥ सर्वसाध्यगुरुभक्तीसीं ॥ करावें

---

१ ज्योतीसमान २ भय ३ मनोहर

एकभावेंसी ॥ शिवजोतोचिगुरुहोय ॥ ८९ ॥ याचेंएकआख्यान ॥ सांगेनतुजविस्तारोन
॥ एकचित्तेंकरूनिमन ॥ ऐकगिरिजेह्मणतसे ॥ ९० ॥ गुरुभक्तीह्मणिजेसुलभपणें ॥ तत्का
ळींसाध्यनहोयजाणें ॥ अनेकजपअनुष्ठानें ॥ करितांविलंबपरियेसीं ॥ ९१ ॥ नानात
पेंअनुष्ठानें ॥ करितीयज्ञमहादानें ॥ त्यांतेंहोतीमहाविघ्नें ॥ साध्यहोतांदुर्लभ ॥ ९२ ॥ जो
गुरुभक्तीकरीनिर्मळ ॥ साध्यहोईलतात्काळ ॥ यज्ञदानतपफळ ॥ सर्वसिद्धीत्यासीहोती ॥ ९३
सुलभअसेअप्रयास ॥ जोजाणेगुरुकुलवास ॥ एकभावेंकरोनिआस[1] ॥ आराधावेंश्रीगुरूसीं
॥ ९४ ॥ याचाएकदृष्टांत ॥ सांगेनऐकाएकचित्त ॥ ब्रह्मयाचाअवतारव्यक्त[2] ॥ त्वष्टा[3]ब्रह्माप
रियेसा ॥ ९५ ॥ तयासीजाहलाएककुमार ॥ अतिलावण्यसुंदर ॥ सर्वधर्मकुशळधीर ॥ यो
ग्यझालाउपनयना ॥ ९६ ॥ त्वष्टाब्रह्मापुत्रासी ॥ व्रतबंधकरीयुक्तीसी ॥ करावयाविद्या
भ्यासासी ॥ गुरूचेघरींराहविला ॥ ९७ ॥ गुरूचीसेवानानापरी ॥ करीतसेब्रह्मचारी ॥ व
र्ततांऐशियापरी ॥ अपूर्वएकवर्तलें ॥ ९८ ॥ वर्ततांऐसेंएकेदिवसी ॥ आलापर्जन्यबहुव
शी ॥ पर्णशाळापरियेसीं ॥ गळतसेगुरूची ॥ ९९ ॥ तयेवेळींशिष्यासी ॥ निरोपितीगुरू
त्यासी ॥ त्वरितकरावेंआह्मांसी ॥ एकगृहदृढऐसें ॥ १०० ॥ पर्णशाळाप्रतिवर्षीं ॥ जीर्णहो
तसेपरियेसीं ॥ गृहकरावेंदृढतरेसीं ॥ कधींजीर्णनोहेऐसें ॥ १ ॥ नतुटेकधींराहेस्थिर ॥ दि

---

[1] अभिलाष [2] प्रकट [3] त्वष्टृनामक ब्रह्मा

सावेंरम्यमनोहर ॥ असावेंसर्व[1]परिकर ॥ करींशीघ्रऐसेंग्रह ॥ २ ऐसेंगुरूनिरोपिती ॥ तेचसमयींगुरूची[2]सती ॥ सांगतसेअतिप्रीतीं ॥ मातेंकंचुकीआणावी ॥ ३ ॥ नसावीविणलीअथवाशिवली ॥ विचित्ररंगितपाहिजेकेली ॥ माझ्याअंगाप्रमाणेंवहिली ॥ त्वरितआणींह्मणतसे ॥ ४ ॥ गुरुपुत्रह्मणेशिष्यासी ॥ मागेनतेंआणीवेगेसीं ॥ पादुकापाहिजेतआह्मांसी ॥ उदकावरूनिचालतीऐशा ॥ ५ ॥ अथवाचिखलनलागेत्यांसी ॥ नव्हाळ्याअधिकपायांसी ॥ जेथेंचिंतूंमानसीं ॥ तेथेंघेऊनिजातीऐशा ॥ ६ ॥ इतुकियाअवसरीं ॥ गुरुकन्याकायकरी ॥ जातांतयाचापल्लवधरी ॥ आपणाकांहींआणावें ॥ ७ ॥ उंचतानवडेंआपणासी ॥ घेऊनियावींपरियेसीं ॥ आणीकआणाखेळावयासी ॥ घरकूलएकआपणा ॥ ८ ॥ कुंजरां[3]चेंदांतेंबरवें ॥ घरकूलतुवांआणावें ॥ एकस्तंभीअसावें ॥ कधींनतुटेनहोयजीर्ण ॥ ९ ॥ जेथेंनेईनतेथेंयावें ॥ सोपस्करां[4]सहितआणावें ॥ पाटठाणवीअसावें ॥ तयाघराभीतरी ॥ १० ॥ सदांदिसावेंनूतन ॥ वा[5]वरतअसावेंआपेंआपण ॥ करावयापाकनिष्पन्न ॥ मडकींकरूनिआणिपां ॥ ॥ ११ ॥ आणीकएकसांगेनतुज ॥ रांधपकरावयाशिकवींमज ॥ पाककेलियाउष्णसहज ॥ असोंनयेअन्नजाणा ॥ १२ ॥ पाककरितांमडकियेसी ॥ नलागेकाजळपरियेसीं ॥ आणोनिदेगाभांडींऐसीं ॥ आणीकसर्वसोपस्कर ॥ १३ ॥ गुरुकन्याऐसेंह्मणे ॥ अंगिकारिलेंशिष्य

---

[1] सर्वसामग्रीनेंपरिपूर्ण [2] गुरुपत्नी [3] हस्तिदंताचें [4] सर्वखेळण्याचेसाहित्यासहित [5] उद्योगकरित

राणें ॥ निघताझालातत्क्षणें ॥ महाअरण्यांतप्रवेशला ॥ १४ ॥ मनींचिंताबहुकरी ॥ आप
णबाळब्रह्मचारी ॥ कायह्मणेंत्यांचीपैरी[1] ॥ केवींकरूंह्मणतसे ॥ १५ ॥ पत्रावळीकरूंनेणें ॥
इतुकेंमातेंकधींहोणें ॥ स्मरतसेएकाग्रमनें ॥ श्रीगुरुचरणदेखा ॥ १६ ॥ आतांकैसेंकायक
रूं ॥ मातेंकोणाचाआधारूं ॥ बोलेठेवीलमाझागुरू ॥ शीघ्रइतुकेंनकारितां ॥ १७ ॥ कवणा
पासींजाऊंशरण ॥ कवणराखेलमाझाप्राण ॥ कृपानिधीगुरुवीण ॥ ऐसाकवणअसेदुजा ॥
॥ १८ ॥ जरीनायकेंगुरूचाबोल ॥ शापदेईलतात्काळ ॥ ब्रह्मचारीआपणबाळ ॥ ह्मणोनि
अंगिकारकेला ॥ १९ ॥ कायगतीआपणासी ॥ आतांजाऊंकवणापासीं ॥ अशक्तबाळमी
अज्ञानेंसीं ॥ अंगिकारम्यांकेला ॥ १२० ॥ गुरुवाक्यमजकारण ॥ मातेंकरीनिर्वाण[2] ॥ वे
चीनआतांआपुलाप्राण ॥ गुरुनिरोपकरीनमी ॥ २१ ॥ ऐसेंमहाअरण्यांत ॥ जातसेबाळचिंता
करीत ॥ श्रमोनियांअत्यंत ॥ निर्वाणमनें[3]जातसे ॥ २२ ॥ पुढेंजातांमार्गक्रमित ॥ तंवभेटलाए
कअवधूत ॥ तेणेंबाळदेखिलातेथ ॥ पुसताझालातयेवेळीं ॥ २३ ॥ कवणाचाबाळकोठेंजासी ॥
चिंताव्याकुळदिससीमानसीं ॥ विस्तारोनिआह्मांसी ॥ सांगह्मणेतयेवेळीं ॥ २४ ॥ ऐसेंह्म
णतांब्रह्मचारी ॥ जाऊनियांनमस्कारी ॥ ह्मणेस्वामीतारींतारीं ॥ चिंतासागरींबुडतसें ॥
॥ २५ ॥ भेटलासितूंनिधानू ॥ जैशीवत्सालागींधेनू ॥ दुःखीझालोंहोतोंआपणू ॥ देखतांम

---

१ प्रकार २ मुक्त ३ खिन्नमनें

ननिवालें ॥ २६ ॥ जैसाचकोरपक्षियांतें ॥ चांदणेंदेखतांमनहर्षतें ॥ तैसेंतुझ्यादर्शनमात्रें ॥ आनंदझालास्वामियां ॥ २७ ॥ माझेंपूर्वार्जितपुण्य ॥ कांहींहोतेंह्मणोन ॥ तुह्मींभेटलेतीं निधान ॥ कृपासिंधुपरपुरुषा ॥ २८ ॥ सांगाआपुलेंनामकवण ॥ आगमनझालेंकोठून ॥ पहाहेंनिर्मनुष्यअरण्य ॥ येथेंतुह्मीभेटलेती ॥ २९ ॥ व्हालतुह्मींईश्वरू ॥ मातेंकृपाकेलीगुरूं ॥ तुह्मांदेखतांमनोहरू ॥ अंतःकरणस्थीरझालें ॥ ३० ॥ कींहोसीलकृपाळू ॥ सत्यप्रियभक्तवत्सलू ॥ मीदासतुझाकरींसांभाळू॥ ह्मणोनिचरणींलागला ॥ ३१॥ नमितांतयाबाळकासी ॥ उठवीतअसेतापसी ॥ आलिंगोनीमहाहर्षी ॥ अश्वासीतसेतयेवेळीं ॥ ३२ ॥ मगपुसेत्यासीवृत्तांत ॥ बाळसांगेसमस्त ॥ गुरुनींजीजीमागीतलीवस्त ॥ कवणेपरीसाध्यहोय ॥ ३३ ॥ आपणबाळब्रह्मचारी ॥ नहोयकार्यतेंअंगीकारीं ॥ आतांपडिलोंचिंतासागरीं तारींस्वामीह्मणतसे ॥ ३४ ॥ मगअभयदेऊनिअवधूत ॥ तयाबाळातेंह्मणत ॥ सांगेनतुजएकहित ॥ जेणेंतुझेंकार्यसाधे ॥ ३५ ॥ विश्वेश्वरआराधन ॥ असेएकनिधान ॥ काशीपुरमहास्थान ॥ सकळाभीष्टेंसाधती ॥ ३६ ॥ पंचक्रोशअसेक्षिती[1] ॥ तयाआगळी[2]विख्याती ॥ विष्णुमुख्यऋषीप्रजापती ॥ तेथेंवरलाधले ॥ ३७ ॥ ब्रह्मासृष्टीरचावयासी ॥ वरलाधलात्यास्थळासी ॥ वरदिधलाविष्णूसी ॥ समस्तसृष्टीपाळावया ॥ ३८ ॥ काशीपूरमहास्थान ॥

---

१ क्षेत्र २ अधिक

तुवांतेथेंजातांचिजाण ॥ होईलतुझीकामनापूर्ण ॥ संदेहनधरींमनांत ॥ ३९ ॥ तुवांजावेंल
रितेसी ॥ जेंजेंवसेतवमानसीं ॥ समस्तविद्यालाधसी ॥ विश्वकर्मातूंचिजाण ॥ ४० ॥ चतु
र्विधपुरुषार्थ ॥ साध्यहोतीलत्वरित ॥ यापरीसआणीकस्वार्थ ॥ कायअसेसांगमज ॥४१॥
तोचिदेवअसेदयाळ ॥ विचित्रअसेत्याचाखेळ ॥ उपमन्युह्मणोनिहोताबाळ ॥ तयातेंदिध
लाक्षीरसिंधू ॥ ४२ ॥ नामेंआनंदकानन ॥ विख्यातअसेमहास्थान ॥ समस्तांचीकामना
पूर्ण ॥ तयेठायींहोतसे ॥ ४३ ॥ नामअसेपुरीकाशी ॥ समस्तधर्मांचीहेराशी ॥ सकळ
जीवजंतूशी ॥ मोक्षस्थानपरियेसा ॥ ४४ ॥ जेवासकरतीतयेस्थानीं ॥ त्यांतेंदेखतांचिनय
नीं ॥ जातीदोषपळोनी ॥ स्थानमहिमाकायसांगूं ॥ ४५ ॥ ऐसेंकाशीस्थानअसतां ॥ कां
बाळाकरीसीतूंचिंता ॥ तेथीलमहिमावर्णितां ॥ अशक्यमाझेजिव्हेसी ॥ ४६ ॥ तयाकाशीनग
रांत ॥ जेजनतीर्थींहिंडत ॥ एकेकपाउलींपुण्यबहुत ॥ अश्वमेधफळअसे ॥ ४७ ॥ धर्मअर्थका
ममोक्ष ॥ जीजीमनींअसेकांक्षा ॥ जातांचिहोईलप्रत्यक्ष ॥ संदेहनधरींमनांत ॥ ४८ ॥ ऐ
कोनियांब्रह्मचारी ॥ साष्टांगींनमस्कारी ॥ कोठेंअसेकाशीपुरी ॥ आपणअसेंअरण्यांत ॥
॥ ४९ ॥ आनंदकाननह्मणसी ॥ स्वर्गींअसेकींभूमीसीं ॥ अथवाजाऊंपाताळासी ॥ कोठें
असेसांगमज ॥ ५० ॥ यासंसारसागरासी ॥ तूंचीतारकजगाहोसी ॥ ज्ञानमातेंउपदेशीं ॥

---

१ मनोरथ

तारींमातेंस्वामियां ॥ ५१ ॥ ऐशियाकाशीपुरासी ॥ मातेंकोणनेईलहर्षीं ॥ विनवूंजरीतुह्मां
सी ॥ घेवोनिजावेंह्मणोनियां ॥ ५२ ॥ कार्यअसलियांतुह्मांसी ॥ आह्मांकैसीबुद्धीदेसी ॥
मीबाळकतुह्मांसी ॥ ह्मणोनिचरणींलागला ॥ ५३ ॥ ऐसेंह्मणतांतापसी ॥ आपणनेईनह्म
णेहर्षीं ॥ तुजकरितांआपणासी ॥ यात्रालाभघडेथोर ॥ ५४ ॥ यापरतेंआह्मांसी ॥ काय
लाभविशेषीं ॥ वृथाजन्ममानवासी ॥ काशीवासनकरितां ॥ ५५ ॥ तुजकरितांआपणासी
॥ दर्शनघडेपुरीकाशी ॥ चलाजाऊंत्वरितेसीं ॥ ह्मणोनिदोघेनिघाले ॥ ५६ ॥ मनोवेगेंता
त्काळीं ॥ पातलेविश्वेश्वराजवळी ॥ तापसीह्मणेतयेवेळीं ॥ बाळकायात्राकरींआतां ॥ ५७॥
बाळह्मणेतयासी ॥ स्वामीमातेंनिरोपदेशी ॥ नेणेंयात्राआहेकैसी॥कवणेपरीराहाटावें॥५८॥
आपणबाळब्रह्मचारी ॥ नेणेंतीर्थकवणेपरी ॥ कवणेविधीपुरःसरीं ॥ विस्तारोनीसांगमज
॥ ५९ ॥ तापसीह्मणेतयासी ॥ सांगेनयात्राविधीसी ॥ तुवांकरावेंभावेंसीं ॥ नेमेंभक्तिपूर्वक
॥ ६० ॥ पहिलेंमणिकर्णिकेसी ॥ स्नानकरणेंनेमेंसीं ॥ जाऊनियांविनायकासी ॥ पांचाळे
श्वरानमावें ॥ ६१ ॥ मगजावेंमहाद्वारा ॥ विश्वेश्वरदर्शनकरा ॥ पुनरपियावेंगंगातीरा ॥
मणिकर्णिकास्नानकरावें ॥ ६२ ॥ मणिकर्णिकेचाईश्वर ॥ पूजूनियांनिर्धार ॥ जाऊनियां
कमळेश्वरा ॥ पूजाकरींगाभावेंसीं ॥ ६३ ॥ पुढेंईश्वरवासुकीसी ॥ पूजाकरींभक्तींसीं ॥ पर्व
तेश्वरपूजोनिहर्षीं ॥ गंगाकेशवपूजींमग ॥ ६४ ॥ ललितादेवीपूजोनी ॥ मगजावेंतेथूनी ॥

जरासंधेश्वरसगुणी ॥ पूजाकरींगाभक्तींसीं ॥ ६५ ॥ सोमनाथअसेथोर ॥ पूजावाशूळकंठेश्वर ॥ तयापुढेंवाराहेश्वर ॥ पूजाकरींगाब्रह्मेश्वरीं ॥ ६६ ॥ अगस्त्येश्वरकश्यपासी ॥ पूजाकरींहरिहरेश्वरासी ॥ वैजनाथमहाहर्षी ॥ ध्रुवेश्वरपुजामग ॥ ६७ ॥ गोकर्णेश्वरअसेथोर ॥ पूजाकरींगाहाटकेश्वर ॥ अस्थिक्षेपतटाकेश्वर ॥ किंकरेश्वरपूजावा ॥ ६८ ॥ भारभूतेश्वरासी ॥ पूजाकरींगाभावेंसीं ॥ चित्रगुप्तेश्वरासी ॥ चित्रघंटपूजावा ॥ ६९ ॥ पशुपतेश्वरनिका ॥ पूजाकरोनितेथेंबाळका ॥ पितामहअसेजोकां ॥ ईश्वरातेंपूजावें ॥७०॥ कलेश्वरातेंवंदूंनी॥पुढेंजावेंएकमनीं ॥ चंद्रेश्वरातेंपूजोनी ॥ पूजाकरींगाविश्वेश्वरा ॥७१॥ पुढेंपूजींविघ्नेश्वर ॥ त्यानंतरअग्नीश्वर ॥ मगपूजानागेश्वर ॥ हरिश्चंद्रेश्वरपूजींजाण ॥७२॥ चिंतामणीविनायका ॥ सोमनाथविनायकादेखा ॥ पूजाकरूनिऐका ॥ वसिष्ठवामदेवपूजावा ॥ ७३ ॥ पुढेंचित्रिसंध्येश्वर ॥ पूजींलिंगअसेथोर ॥ विशालाक्षमनोहर ॥ धर्मेश्वरपूजावा ॥ ७४ ॥ विश्वबाहूपूजानिका ॥ पुढेंआशाविनायका ॥ वृद्धादित्यअसेजोकां ॥ पूजाकरींमनोभावें ॥ ७५ ॥ चतुर्वक्रेश्वरअसेथोर ॥ लिंगअसेमनोहर ॥ पूजाकरींगाब्रह्मेश्वर ॥ अनुक्रमेंकरूनियां ॥ ७६ ॥ पुनःप्रकामेश्वरअसेखूण ॥ पुढेंईश्वरईशान ॥ चंडीचंडेश्वराजाण ॥ पूजाकरींभक्तींसीं ॥ ७७ ॥ पूजाभवानीशंकर ॥ धुंडिराजमनोहर ॥ अर्चींराजराजेश्वर ॥ लांगूलेश्वरपूजींमग ॥ ७८ ॥ नकुलेश्वरपूजेसी ॥ तुवांजावेंभक्तींसीं ॥ परान्नपरद्रव्येश्व

रासी ॥ पाणिग्रहणेश्वरपूर्जींमग ॥ ७९ ॥ गंगेश्वरमोरेश्वरपूजोन ॥ ज्ञानवापींतकरींस्नान ॥ ज्ञानेश्वरअर्चून ॥ नंदीश्वरपूर्जींमग ॥ १८० ॥ निष्कलंकेश्वरलिंगमनोहर ॥ पूर्जींमार्कंडेयेश्वर ॥ पूर्जींमगसुरेश्वर ॥ भावधरींतयाचरणीं ॥ ८१ ॥ तारकेश्वरअसेथोर ॥ लिंगबहुमनोहर ॥ पूजामहाकाळेश्वर ॥ दंडपाणीपूर्जींमग ॥ ८२ ॥ महेश्वरातेंपूजोनी ॥ अर्चींमोक्षेश्वरध्यानीं ॥ वीरभद्रेश्वरसुमनीं ॥ पूजाकरींगाबाळका ॥ ८३ ॥ अविमुक्तेश्वरापासी ॥ तुवांजावूनियांहर्षीं ॥ पूजाकरींभावेंसीं ॥ मोदादिपंचविनायका ॥ ८४ ॥ आनंदभैरवपूजाकरीं पुनरपिजायमहाद्वारीं ॥ जेथेंअसेमन्मथारी ॥ विश्वनाथपूजावा ॥ ८५ ॥ बाळातूंचियेणेंपरी ॥ अंतर्गृहयात्राकरीं ॥ मुक्तिमंडपाभीतरीं ॥ जाऊनिमंत्रह्मणावा ॥ ८६ ॥ श्लोक ॥ अंतर्गृहेषुयात्रेयंयथावद्यामयाकृता ॥ न्यूनातिरिक्तयाशंभुःप्रीयतामनयाविभुः ॥ १ ॥ इतिमंत्रंसमुच्चार्यक्षणंवैमुक्तिमान्भवेत् ॥ विश्रम्ययायाद्भवनेनिष्पापःपुण्यभाग्भवेत् ॥ २ ॥ ऐसामंत्रजपोन ॥ विश्वनाथातेंनमून ॥ मगनिघावेंतेथून ॥ दक्षिणमानसयात्रेसी ॥ ८७ ॥ मणिकर्णिकेशींजाउनी ॥ स्नानउत्तरवाहिनी ॥ विश्वनाथातेंपूजोनी ॥ संकल्पावेंयात्रेसी ॥ ८८ ॥ तेथोनिनिघावेंहर्षीं ॥ मोदादिपंचविनायकांसी ॥ पूजाकरींभक्तींसीं ॥ धुंडिराजपूर्जींमग ॥ ८९ ॥ पूजाभवानीशंकरा ॥ दंडपाणीनमनकरा ॥ विशालाक्षाअवधारा ॥ पुजातुह्मींभक्तींसीं ॥ ॥ ९० ॥ स्नानधर्मकूपेसीं ॥ श्राद्धविधिकराहर्षीं ॥ पूजाधर्मेश्वरासी ॥ गंगाकेशवपूर्जींमग

॥ ९१ ॥ पुजावींदेवीललिता ॥ जरासंधेश्वरनमितां ॥ पुजामगसोमनाथा ॥ वाराहेश्वराभक्तींसीं ॥ ९२ ॥ दशाश्वमेधतीर्थेंसी ॥ स्नानकरींश्रद्धेसी ॥ प्रयागतीर्थींपरियेसीं ॥ स्नानश्राद्धकरावें ॥ ९३ ॥ पूजोनियांप्रयागेश्वरासी ॥ दशाश्वमेधईश्वरासी ॥ पूजाकरींगाभक्तींसीं ॥ शीतलेश्वरअर्चींमग ॥ ९४ ॥ अर्चींमगवंदिदेवी ॥ सर्वेश्वरमनोभावीं ॥ धुंडिराजभक्तींपूर्वीं ॥ पूजाकरींगाब्रह्मचारी ॥ ९५ ॥ तीळभांडेश्वरदेखा ॥ पूजाकरोनिपुढेंऐका ॥ रेवाकुंडींस्नाननिका ॥ मानससरोवरींमगस्नान ॥ ९६ ॥ श्राद्धादिपितृतर्पण ॥ मानसेश्वरमगपुजोन ॥ मनकामनापावेजाण ॥ ऐकबाळाब्रह्मचारी ॥ ९७ ॥ केदारकुंडींस्नान ॥ करावेंतेथेंतर्पण ॥ केदारेश्वरपुजोन ॥ गौरीकुंडींस्नानकरा ॥ ९८ ॥ पूजींवृद्धकेदारेश्वर ॥ पूजींमगहनुमंतेश्वर ॥ पूजोनियांरामेश्वर ॥ स्नानश्राद्धकृमिकुंडीं ॥ ९९ ॥ सिद्धेश्वराकरींनमन ॥ करूनिस्वप्नकुंडींस्नान ॥ स्वप्नेश्वरपूजोन ॥ स्नानकरासंगमांत ॥ २०० ॥ संगमेश्वरपूजोन ॥ लोलार्ककूपींकरींस्नान ॥ श्राद्धकर्मआचरोन ॥ गतिप्रदईश्वरासीं ॥ १ ॥ पूजाअर्कविनायका ॥ पाराशरेश्वराअधिका ॥ पूजाकरोनिबाळका ॥ सन्निहत्यकुंडींस्नाकरीं ॥ २ ॥ कुरुक्षेत्रकुंडदेखा ॥ स्नानकरावेंविशेखा ॥ सुवर्णादिदानादिका ॥ तेथेंतुह्मींकरावें ॥ ३ ॥ अमृतकुंडींस्नाननिका ॥ पूजींदुर्गावियका ॥ दुर्गादेवीसीबाळका ॥ पूजाकरींमनोभावें ॥ ४ ॥ पुढेंचौसष्टयोगिनी ॥ पूजाकरींगामनकामनीं ॥ कुक्कुटद्विजातेंवंदूनी ॥ मंत्रतेथेंजपावा ॥ ५ ॥ श्लोक ॥ वा

राणस्यांदक्षिणेभागेकुक्कुटोनामवैद्विजः ॥ तस्यस्मरणमात्रेणदुःस्वप्नःसुस्वप्नोभवेत् ॥ ६ ॥
पुढेंमासोपवासासी ॥ पूजिजेगौरीअंबेसी ॥ सातकवड्याघालूनियांतिसी ॥ नमनभावेंक
रावें ॥ ७ ॥ पूजाकरींरेणुकेसी ॥ पुढेंस्नानकरींहर्षीं ॥ शंखोद्धारकुंडेसीं ॥ शंखविष्णूपूजिजे
॥ ८ ॥ कामाक्षीकुंडींकरींस्नान ॥ कामाक्षीदेवीपूजोन ॥ आयोध्याकुंडींकरींस्नान ॥ लक्ष्मी
पूजावीभक्तींसीं ॥ ९ ॥ लवांकुशकुंडींकरींस्नान ॥ लवांकुशातेंपूजोन ॥ लक्ष्मीकुंडींकरींस्ना
न ॥ लक्ष्मीनारायणपूजावा ॥ १० ॥ सूर्यकुंडींकरींस्नान ॥ श्राद्धकर्मआचरोन ॥ सांबादि
त्यपूजोन ॥ जावेंपुढेंबाळका ॥ ११ ॥ वैजनाथकुंडबरवें ॥ ॥ तेथेंस्नानतुवांकरावें ॥ वैजनाथातें
पूजावें ॥ ॥ एकभावेंकरूनियां ॥ १२ ॥ गोदावरीकुंडेसीं ॥ स्नानकराभक्तींसीं ॥ गौतमेश्वर
लिंगासी ॥ पूजींबाळाब्रह्मचारी ॥ १३ ॥ अगस्तीकुंडींजावोनी ॥ अगस्तेश्वरानमूनी ॥
स्नानकरमनापासोनी ॥ पूजाकरींभक्तिभावें ॥ १४ ॥ शुक्रकूपींकरींस्नान ॥ करींशुक्रेश्वर
अर्चन ॥ मगपुढेंअन्नपूर्णानमून ॥ पूजाकरींभावेंसीं ॥ १५ ॥ धुंडिराजातेंपूजोन ॥ ज्ञानवा
पींकरींस्नान ॥ ज्ञानेश्वरअर्चोन ॥ दंडपाणीपूजावा ॥ १६ ॥ आनंदभैरववंदोनी ॥ महा
द्वाराजाउनी ॥ साष्टांगेसींनमोनी ॥ विश्वनाथअर्चिंजे ॥ १७ ॥ ऐसेंदक्षिणमानस ॥ या
त्राअसेविशेष ॥ ब्रह्मचारीमनींकरीहर्ष ॥ योगीराजसांगतसे ॥ १८ ॥ आतांउत्तरमानसा
सी ॥ सांगेनविधीआहेकैशी ॥ संकल्पकरोनियांहर्षीं ॥ निघावेंतुवांबाळका ॥ १९ ॥ जावेंपंच

गंगेसीं ॥ स्नानकरींमहाहर्षीं ॥ कोटिजन्मपापनाशी ॥ प्रख्यातअसेपुराणीं ॥ २० ॥ पंच
गंगाप्रख्यातनामें ॥ सांगेनअसतीउत्तमें ॥ किरणाधूतपापनामें ॥ तिसरीपुण्यसरस्वती ॥
॥ २१ ॥ गंगायमुनामिळोनी ॥ पांचहीख्यातीजाणोनी ॥ नामेंअसतीसगुणी ॥ ऐकबाळा
एकचित्तें ॥ २२ ॥ कृतयुगींत्यानदीसी ॥ धर्मनदींह्मणतीहर्षीं ॥ धूतपापनामतीसी ॥ त्रेता
युगींअवधारा ॥ २३ ॥ बिंदुतीर्थद्वापारासी ॥ नामजाणाविस्तारेसीं ॥ कलियुगाभीतरींति
सीं ॥ नामझालेंपंचगंगा ॥ २४ ॥ प्रयागासीमाघमासीं ॥ स्नानकरितांफळेंजैसीं ॥ को
टिगुणपंचगंगेसी ॥ त्याहूनिपुण्यअधिकअसे ॥ २५ ॥ ऐशापरीपंचगंगेसी ॥ स्नानकरी
गाभावेंसीं ॥ बिंदुमाधवपूजेसी ॥ सवेंचिजावेंकेशवा ॥ २६ ॥ गोपाळकृष्णपूजोनी ॥ जा
वेंनृसिंहभुवनीं ॥ मंगळागौरीवंदोनी ॥ गभस्तेश्वरपूजावा ॥ २७ ॥ मथुरादित्यपूजेसी
॥ तुवांजावेंभक्तींसीं ॥ पुनरपिजावेंहर्षीं ॥ विश्वेश्वरदर्शना ॥ २८ ॥ मागुतीमुक्तिमंडपा
सी ॥ तुवांजावेंभक्तींसीं ॥ संकल्पावेंविधीसीं ॥ निघावेंउत्तरमानसा ॥ २९ ॥ मगनिघा
वेंतेथून ॥ आदित्यातेंपूजोन ॥ केदारेश्वरअर्चोन ॥ पापभक्षेश्वरापूजिंजे ॥ ३० ॥ नव
ग्रहांतेंपूजोनी ॥ काळभैरवातेंवंदूनी ॥ क्षेत्रपाळातेंअर्चोनी ॥ कालकूपींस्नानकरीं ॥ ३१ ॥
पूजाकरोनीकाळेश्वरा ॥ हंसतीर्थीस्नानकरा ॥ श्राद्धपितृकर्मसारा ॥ ऐकबाळाएकचित्तें ॥
॥३२॥ कृत्तिवासेश्वरादेखा ॥ पूजाकरोनीबाळका ॥ पुडेंजावोनीऐका ॥ शंखवापींतस्नानकरीं

॥ ३३॥ तेथेंआचमनकरोनी ॥ रत्नेश्वरातेंपूजोनी ॥ सत्येश्वराअर्चोनी ॥ दक्षेश्वरपूजींमग
॥ ३४॥ चतुर्वक्रेश्वरींपूजा ॥ करींवोबाळातूंवोजा ॥ पुढेंस्नानकरणेंकाजा ॥ वृद्धकाळकूपाजावें
॥ ३५ ॥ काळेश्वराचेपूजेसी ॥ तुवांजावेंभक्तींसीं ॥ अपमृत्य्वीश्वराहर्षीं ॥ पूजाकरींगाबा
ळका ॥ ३६ ॥ मंदाकिनीस्नानकरणें ॥ मध्यमेश्वरातेंपूजणें ॥ तेथोनिमगपुढेंजाणें ॥
जंबुकेश्वरपूजावया ॥ ३७ ॥ वक्रतुंडपूजेसी ॥ तुवांजावेंभक्तींसीं ॥ दंडखातकूपेसी ॥
स्नानश्राद्धतूंकरीं ॥३८॥ पुढेंभूतभैरवासी ॥ पूजिंजेईशानेश्वरासी ॥ जैगीषव्यगुहासी ॥ नम
नकरूनीपुढेंजावें ॥ ३९ ॥ घंटाकुंडीस्नानकरीं ॥ व्यासेश्वरातेंअर्चनकरीं ॥ कंदुकेश्वरातेंअ
वधारीं ॥ पूजाकरींगाभक्तींसीं ॥ ४० ॥ ज्येष्ठवापींतस्नानकरणें ॥ ज्येष्ठेश्वरातेंपुजणें ॥ स
वेंचितुवापुढेंजाणें ॥ स्नानसप्तसागरांत ॥ ४१ ॥ तेथोनीवाल्मीकेश्वरासी ॥ पूजाकरींगाभ
क्तींसीं ॥ भीमोटजाजाऊनिहर्षीं ॥ भीमेश्वरपूजावा ॥ ४२ ॥ मातृपिंडकुंडेसी ॥ करणेंश्रा
द्धविधीसीं ॥ पिशाचामोचनतीर्थेंसीं ॥ पुढेंजावेंअवधारा ॥ ४३ ॥ पुढेंकपर्देश्वरासी ॥ पूजा
करींगाभक्तींसीं ॥ कर्कोटकवापीसी ॥ स्नानकरींगाबाळका ॥ ४४ ॥ कर्कोटकेश्वरासी ॥
पूजाकरींगाभक्तींसीं ॥ पुढेंईश्वरगंगेसी ॥ स्नानदानकरावें ॥ ४५ ॥ अग्नीश्वराचेपूजेसी
॥ चक्रकुंडींस्नानासी ॥ तुवांजावेंभक्तींसीं ॥ श्राद्धकर्मकरावें ॥ ४६ ॥ उत्तरार्कपूजोन ॥ म
त्स्योदरींचेंकरींस्नान ॥ ओंकारेश्वरअर्चोन ॥ कपिलेश्वरपूजींमग ॥४७॥ ऋणमोचनतीर्थेंसी

॥ श्राद्धादिकरावीं भक्तीसीं ॥ पापविमोचनतीर्थेसी ॥ स्नानादिश्राद्धेंकरावीं ॥ ४८ ॥ तीर्थकपा
लमोचन ॥ स्नानश्राद्धतर्पण ॥ कुलस्तंभाप्रतीजाऊन ॥ पूजाकरींगाभक्तींसीं ॥४९॥ असेतीर्थ
वैतरणी ॥ श्राद्धकरावेंतेथेंस्नानीं ॥ विधिपूर्वकगोदानीं ॥ देतांपुण्यबहुअसे ॥२५०॥ मगजावें
कपिलाधारा ॥ स्नानश्राद्धतुह्मींकरा ॥ सवत्सेंसीद्विजवरा ॥ गोदानद्यावेंपरियेसा ॥ ५१ ॥
वृषध्वजातेंपूजोन ॥ मगनिघावेंतेथून ॥ ज्वालानृसिंहवंदोन ॥ वरुणासंगमींतुह्मींजावें ॥
॥ ५२ ॥ स्नानश्राद्धकरोनी ॥ केशवादित्यपूजोनी ॥ आदिकेशवअर्चोनी ॥ पुढेंजावेंपरियेसा
॥ ५३ ॥ प्रऱ्हादतीर्थअसेबरवें ॥ स्नानश्राद्धतुवांकरावें ॥ प्रऱ्हादेश्वरातेंपूजावें ॥ एकभावेंप
रियेसा ॥ ५४ ॥ कपिलाधारातीर्थथोर ॥ स्नानकरावेंमनोहर ॥ पूजोनीत्रिलोचनेश्वर ॥ अ
संख्यातेश्वरापूजिजे ॥ ५५ ॥ पुढेंजावेंमहादेवासी ॥ पूजाकरींगाभक्तींसीं ॥ द्रुपदेश्वरसा
देरेंसीं ॥ एकभावेंअर्चावा ॥ ५६ ॥ गंगायमुनासरस्वतीशीं ॥ तिन्हीलिंगेंविशेषीं ॥ पूजाक
रींगाभक्तींसीं ॥ काम्यतीर्थपाहेंमग ॥ ५७ ॥ कामेश्वरातेंपूजोनी ॥ गोप्रतारतीर्थस्नानीं ॥
पंचगंगेसींजाउनी ॥ स्नानमागुतीकरावें ॥ ५८ ॥ मणिकर्णिकास्नानकरणें ॥ जलशायीं
तेंपूजणें ॥ हनुमंतातेंनमनकरणें ॥ मोदादिपंचविनायकांसी ॥ ५९ ॥ पूजाअन्नपूर्णेसी ।
धुंडिराजापरियेसीं ॥ ज्ञानवापींस्नानेसीं ॥ ज्ञानेश्वरपूजावा ॥ ६० ॥ पूजींदंडपाणीसी ॥
मोक्षलक्ष्मीविलासासी ॥ पुजापंचपांडवांसी ॥ द्रौपदीद्रुपदविनायका ॥ ६१ ॥ पुजाआनं

दभैरवासी ॥ अविमुक्तेश्वरहर्षीं ॥ पुजोनियांसंभ्रमेंसीं ॥ विश्वनाथसंमुखसांगे ॥ ६२ ॥
॥ श्लोक ॥ उत्तरमानसयात्रेयंयथावद्यामयाकृता ॥ न्यूनातिरिक्तयाशंभुःप्रीयतामनयाविभुः
॥ ६३ ॥ ऐसामंत्रजपोनी ॥ साष्टांगेंनमस्कारुनी ॥ मगनिघावेंतेथोनी ॥ पंचक्रोशयात्रेसीं
॥ ६४ ॥ सिद्धह्मणेनामधारकासी ॥ गुरुचरित्रऐकतांसंतोषीं ॥ येणेंचितूंपावशी ॥ चारीपु
रुषार्थइहसौख्य ॥ ६५ ॥ ह्मणोनिसरस्वतीगंगाधर ॥ सांगेगुरुचरित्रविस्तार ॥ ऐकतांहो
यमनोहर ॥ सकळाभीष्टसाधिजे ॥ ६६ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रामृत ॥ काशीखंडीयात्रानिरू
पित ॥ कथाअसतीपुराणविख्यात ॥ एकचत्वारिंशत्तमोऽध्यायहा ॥ ६७ ॥ इतिश्रीनृसिंह
सरस्वत्युपाख्यानेसिद्धनामधारकसंवादे काशीमहायात्रानिरूपणंनामएकचत्वारिंशत्तमोऽ
ध्यायः ॥ ४१ ॥ ॥ श्रीदत्तात्रेयार्पणमस्तु ॥ शुभंभवतु ॥ ओव्यांचीसंख्या ॥ २६७ ॥

अध्याय ४२ वा.

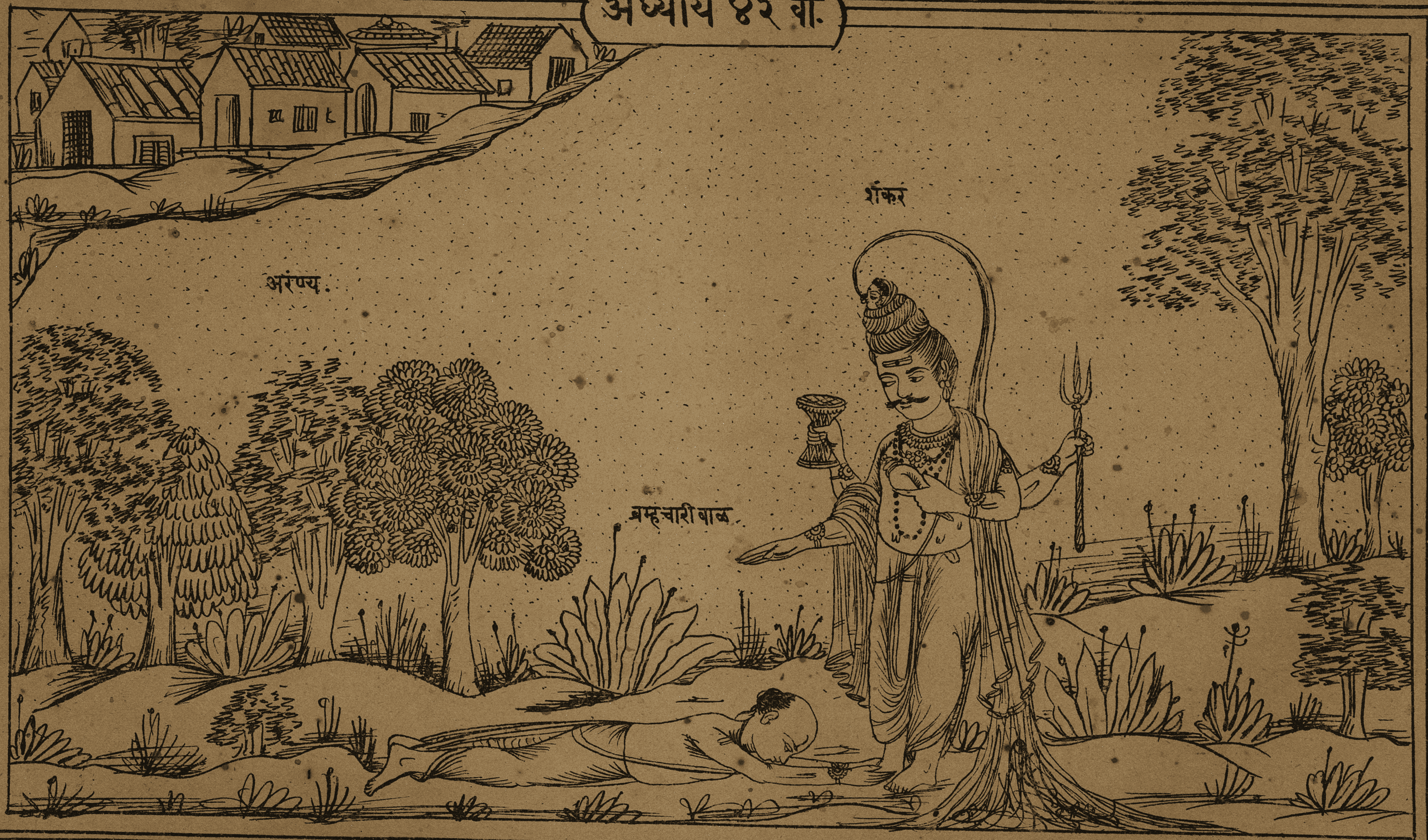
शंकर
अरण्य
ब्रम्हचारी बाळ

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ संकल्पकरोनियांमनीं ॥ जावेंस्वर्गद्वारभुवनीं ॥ गंगाकेशवपूजोनी ॥ हरिश्चंद्रमंडपाजावें ॥ १ ॥ स्वर्गद्वारअसेज्ञाण ॥ मणिकर्णिकातीर्थविस्तीर्ण ॥ तुवांतेथेंजावोन ॥ संकल्पावेंविधीनें ॥ २ ॥ हविष्यान्नपूर्वदिवसीं ॥ करोनिअसावेंशुचीसीं ॥ प्रातःकाळींगंगेसी ॥ स्नानआपणकरावें ॥ ३ ॥ धुंडिराजातेंप्रार्थोनी ॥ मागावेंकरुणावचनीं ॥ पुनर्दर्शनदेह्मणोनी ॥ विंनवावेंपरियेसा ॥ ४ ॥ मगगंगेतेंनमोनी ॥ जावेंविश्वनाथभुवनीं ॥ मगतयातेंपूजोनी ॥ भवानीशंकरपूजावा ॥ ५ ॥ मगजावेंमुक्तिमंडपासी ॥ नमोनिनिघावें संतोषीं ॥ धुंडिराजाचेपूजेसी ॥ पुनरपिजावेंपरियेसा ॥ ६ ॥ मागुतीयावेंमहाद्वारा ॥ विश्वेश्वरपूजाकरा ॥ मोदादिपंचविघ्नेश्वरा ॥ नमनकरावेंदंडपाणीसी ॥ ७ ॥ पूजाआनंदभैरवासी ॥ मागुतीयावेंमणिकर्णिकेसी ॥ पूजोनियांईश्वरासी ॥ सिद्धिविनायकपूजावा ॥ ८ ॥ गंगाकेशवपूजोनी ॥ ललितादेवीसीनमोनी ॥ राजसिद्धेश्वरआणाध्यानीं ॥ दुर्लभेश्वरपूजावा ॥ ९ ॥ सोमनाथापूजाकरीं ॥ पुढेंशूलटंकेश्वरी ॥ मगपूजावाराहेश्वरी ॥ दशाश्वमेधपूजींमग ॥ १० ॥ बंदीदेवीतेंपूजोनी ॥ सर्वेश्वरातेंनमोनी ॥ केदारेश्वरधराध्यानीं ॥ हनुमंतेश्वरपूजावा ॥ ११ ॥ मगपूजासंगमेश्वरी ॥ लोलार्कातेंअवधारीं ॥ अर्कविनायकापूजाकरीं ॥ दुर्गाकुंडींस्नानमग ॥ १२ ॥ आर्यादुर्गादेवीपूजोनी ॥ दुर्गागणेशध्याउनी ॥ पुनर्दर्शनदेह्मणोनी ॥ प्रार्थावेंतयांसी ॥ १३ ॥ विष्वक्सेनईश्वरासी ॥ कर्दमतीर्थींस्नानहर्षीं ॥ क

र्दमेश्वर पूजेसी ॥ तुवांजावेंबाळका ॥ १४ ॥ जावेंकर्दमकूपासी ॥ पूजींगासोमनाथासी ॥
मगविरूपाक्षलिंगासी ॥ पूजाकरींब्रह्मचारी ॥ १५ ॥ पुढेंजावेंनीलकंठासी ॥ पूजाकरींगा
भावेंसीं ॥ करजोडोनिभक्तींसीं ॥ कर्दमेश्वरपूजावा ॥ १६ ॥ पुनर्दर्शनआह्मांसी ॥ देह्मणा
वेंभक्तींसीं ॥ मगनिघावेंवेगेसीं ॥ नागनाथाचेपूजेतें ॥ १७ ॥ पुढेंपूजींचामुंडेसी ॥ मोक्षेश्व
रापरियेसीं ॥ वरुणेश्वरभक्तीसीं ॥ पूजाकरींगाबाळका ॥ १८ ॥ वीरभद्रपूजेसीं ॥ जावो
निद्वितीयदुर्गेसी ॥ अर्चावेंविकटाक्षादेवीसी ॥ पूजाकरींमनोभावें ॥ १९ ॥ पूजींभैरवउन्मत्त
॥ विमळार्जुनप्रख्यात ॥ काळकूटदेवाग्रत ॥ पूजाकरींगाबाळका ॥ २० ॥ पूजाकरींमहादे
वासी ॥ नंदिकेश्वरभैरवासी ॥ भृंगेश्वरविशेषीं ॥ पूजाकरींमनोहर ॥ २१ ॥ गणप्रियासी
पूजोनी ॥ विरूपाक्षातेंनमोनी ॥ यक्षेश्वरअर्चोनी ॥ विमलेश्वरपूजींमग ॥२२॥ भीमचंडी
शक्तीसी ॥ पूजींचंडीविनायकासी ॥ रविरक्ताक्षगंधर्वासी ॥ पूजाकरींमनोभावें ॥ २३ ॥ ज्ञा
नेश्वरअसेथोर ॥ पूजापुढेंअमृतेश्वर ॥ गंधर्वसागरमनोहर ॥ पूजाकरींगाभक्तींसीं ॥ २४ ॥
नरकार्णवतरावयासी ॥ पूजींभीमचंडीसी ॥ विनवावेंतुह्मींत्यासी ॥ पुनर्दर्शनदेह्मणावें ॥
॥२५॥ एकपादविनायकासी ॥ पुढेंपूजींभैरवासी ॥ संगमेश्वराभरवसीं ॥ पूजाकरींगाब्रह्म
चारी ॥ २६ ॥ भूतनाथसोमनाथ ॥ कालनाथअसेविख्यात ॥ पूजाकरींगात्वरीत ॥ कपर्दे
श्वरलिंगाची ॥ २७ ॥ नागेश्वरकामेश्वर ॥ पुढेंपूजींगणेश्वर ॥ पूजाकरींविश्वेश्वरा ॥ चतुर्मु

खविनायका ॥ २८ ॥ पूर्जीदेहलीविनायकासी ॥ पूर्जीगणेशषोडशी ॥ उदंडगणेशषोडशी
॥ पूजाकरींमनोहर ॥ २९ ॥ उत्कलेश्वरमहाथोर ॥ असेलिंगमनोहर ॥ पुढेंएकादशरुद्र ॥
तयांचेंपूजनकरावें ॥ ३० ॥ जावेंतपोभूमीसी ॥ पूजाकरींगाभक्तींसीं ॥ रामेश्वरमहाहर्षी ॥
पूर्जीमगसोमनाथ ॥ ३१ ॥ भरतेश्वरअसेथोर ॥ लक्ष्मणेश्वरमनोहर ॥ पूर्जीमगशत्रुघ्नेश्वर
भूमिदेवीअर्चींमग ॥ ३२ ॥ नहुषेश्वरपूजोन ॥ करींरामेश्वरध्यान ॥ पुनर्दर्शनदेह्मणोन ॥
विनवावेंपरियेसा ॥ ३३ ॥ असंख्याततीर्थवरुण ॥ तेथेंकरातुह्मींनमन ॥ असंख्यातलिंगें
जाण ॥ पूजाकरावीभक्तींसीं ॥ ३४ ॥ पुढेंअसेलिंगथोर ॥ नामेंदेवासिद्धेश्वर ॥ पूजाकरींगा
मनोहर ॥ पशुपाणीविनायक ॥ ३५ ॥ याचीपूजाकरोनी ॥ पृथ्वीश्वरातेंनमोन ॥ शरयूकू
पींस्नानकरोनी ॥ कपिलोद्धारींस्नानकरीं ॥ ३६ ॥ वृषभध्वजापूजोनी ॥ ज्वालानृसिंहाचेवं
दींचरणीं ॥ वरुणासंगमींस्नानकरोनी ॥ श्राद्धादिकर्मेंकरावीं ॥ ३७ ॥ संगमेश्वरपूजावा ॥
सर्वविनायकबरवा ॥ पुढेंजरींतूकेशवा ॥ भावेंकरूनीब्रह्मचारी ॥ ३८ ॥ पूजाप्रऱ्हादेश्वरा
सी ॥ स्नानकपिलातीर्थासी ॥ त्रिलोचनेश्वरासी ॥ पूजाकरींगाभक्तीनें ॥ ३९ ॥ पुढेंअसे
महादेव ॥ पंचगंगातीरठाव ॥ पूजाकरींगाभक्तिभावें ॥ तयाबिंदुमाधवासी ॥ ४० ॥ पूर्जी
मंगळागौरीसी ॥ गभस्तीश्वरापारियेसीं ॥ वसिष्ठवामदेवासी ॥ पर्वतेश्वरपूजावा ॥ ४१ ॥
महेश्वराचेपूजेसी ॥ पुढेंसिद्धिविनायकासी ॥ पूजासप्तवर्णेश्वरासी ॥ सर्वगणेशपूजावा ॥

॥ ४२ ॥ मगजावेंमणिकर्णिके ॥ स्नानकरावेंविवेकें ॥ विश्वेशातेंस्मरोनिनिकें ॥ महादेवपू
जावा ॥ ४३ ॥ मगजावेंमुक्तिमंडपासी ॥ नमनकरावेंविष्णूसी ॥ पूर्जीदंडपाणीसी ॥ धुंडि
राजअर्चावा ॥ ४४ ॥ आनंदभैरवपूजोनी ॥ आदित्येशानमोनी ॥ पूजाकरींगाभक्तींनीं ॥
मोदादिपंचविनायका ॥ ४५ ॥ पूजाकरींविश्वेशासी ॥ मोक्षलक्ष्मीविलासासी ॥ नमोनिदे
वासंमुखेसी ॥ मंत्रह्मणायेणेंपरी ॥ ४६ ॥ श्लोक ॥ जयविश्वेशविश्वात्मन्काशिनाथजगत्प
ते ॥ त्वत्प्रसादान्महादेवकृताक्षेत्रप्रदक्षिणा ॥ ४७ ॥ अनेकजन्मपापानिकृतानिममशंकर ॥
गतानिपंचक्रोशात्माकृतालिंगप्रदक्षिणा ॥ ४८ ॥ ऐसामंत्रजपोन ॥ पुढेंकरावेंशिवध्यान ॥
मुक्तिमंडपायेवोन ॥ आठांठायींवंदावें ॥ ४९ ॥ प्रथममुक्तिमंडपासी ॥ नमनकरावेंपरिये
सीं ॥ वंदोनिस्वर्गमंडपासी ॥ जावेंऐश्वर्यमंडपा ॥ ५० ॥ ज्ञानमंडपानमोनी ॥ मोक्षलक्ष्मी
विलासस्थानीं ॥ मुक्तिमंडपावंदोनी ॥ आनंदमंडपाजावेंतुवां ॥ ५१ ॥ पुढेंवैराग्यमंड
पास ॥ तुवांजावेंभक्तींसीं ॥ येणेंपरीयात्रेसी ॥ करींगाबाळाब्रह्मचारी ॥ ५२ ॥ आणीक
एकप्रकार ॥ सांगेनऐकविचार ॥ नित्ययात्रामनोहार ॥ ऐकबाकागुरुदासा ॥ ५३ ॥ सचैल
शुचीहोऊनी ॥ चक्रपुष्करणींस्नानकरोनी ॥ देवपितरतर्पोनीं ॥ ब्राह्मणपूजाकरावी ॥ ५४ ॥
मगनिघावेंतेथोनी ॥ द्रुपदादित्येश्वरपुजोनी ॥ दंपत्येश्वरनमोनी ॥ श्रीविष्णूतेंपूजावें ॥
॥ ५५ ॥ मगनमावादंडपाणी ॥ महेश्वरातेंपूजोनी ॥ मगनिघावेंतेथोनी ॥ धुंडिराजअ

र्चिजे ॥ ५६ ॥ ज्ञानवापींतकरींस्नान ॥ नंदिकेश्वरअर्चोन ॥ तारकेश्वरपूजोन॥पुढेंजावेंमगतुवां ॥ ५७ ॥ महाकाळेश्वरदेखा ॥ पूजाकरींभावेंएका ॥ दंडपाणीविनायका ॥ पूजाकरींमनोहर ॥ ५८ ॥ मगयात्राविश्वेश्वर ॥ करींगाबाळकामनोहर ॥ लिंगअसेओंकारेश्वर ॥ प्रतिपदेसींपुजावा ॥ ५९ ॥ मत्स्योदरीतीर्थासी ॥ स्नानकरावेंप्रतिपदेसी ॥ त्रिलोचनमहादेवासी ॥ दोनीलिंगेंअसतीजाण ॥ ६० ॥ तेथेंबीजतीजेसी ॥ जावेंतुवांयात्रेसी ॥ यात्राजाणचतुर्थीसी ॥ कांचीवासलिंगजाण ॥ ६१ ॥ रत्नेश्वरपंचमीसी ॥ चंद्रेश्वरपूजेसी ॥ षष्ठींजावेंपरियेसी ॥ एकाशिष्याएकचित्तें ॥ ६२ ॥ सप्तमीकेदारेश्वर ॥ अष्टमीलिंगधूमेश्वर ॥ विश्वेरलिंगथोर ॥ नवमीयात्रामहापुण्य ॥ ६३ ॥ कामेश्वरदशमीसी ॥ एकादशीविश्वेश्वरासी ॥ द्वादशीमणिकर्णिकेसी ॥ मणिकेश्वरपूजावा ॥ ६४ ॥ त्रयोदशीप्रदोषेसीं ॥ पूजाअविमुक्तेश्वरासी॥चतुर्दशीविशेषीं॥विश्वेश्वरपूजावा॥६५॥ जेकोणीकाशीवासी॥असतीनरपरियेसीं॥त्याणींकरावीयात्राऐसी॥नाहींतरींविघ्नघडे॥६६॥शुक्लपक्षींयेणेंपरी॥यात्राकरींमनोहरी ॥ कृष्णपक्षआलियावरी ॥ यात्राकरासांगेन॥६७॥ चतुर्दशीधरोनी ॥ यात्राकराप्रातिदिनीं ॥ सांगेनऐकाविधानीं ॥ एकचित्तेंपरियेसा ॥ ६८ ॥ वरुणानदींतकरास्नान ॥ कराशैल्येश्वरदर्शन ॥ संगमेश्वरपूजोन ॥ संगमींस्नानतयेदिवसीं ॥ ६९ ॥ स्वर्गतीर्थस्नानेंसी ॥

---

१ द्वितीया तृतीया तिथीसीं

स्वर्गेश्वरपूजाहर्षीं ॥ मंदाकिनीयेरेंदिवसीं ॥ मध्यमेश्वरपूजावा ॥ ७० ॥ मणिकर्णिकास्ना
नेंसीं ॥ पूजाईशानेश्वरासी ॥ हिरण्यगर्भपरियेसीं ॥ दोनींलिंगेंपूजिंजे ॥ ७१ ॥ स्नानधर्म
कूपेसी ॥ करींपूजागोपद्मेश्वरासी ॥ पूजाकरातयादिवसीं ॥ एकचित्तेंपरियेसा ॥ ७२ ॥ क
पिळधारातीर्थासी ॥ स्नानकराभक्तीसी ॥ वृषभध्वजलिंगासी ॥ सप्तमीदिवसींपूजींपैं ७३॥
उपशांतिकूपेसी ॥ स्नानकराभक्तींसी ॥ उपशांतेश्वरासी ॥ पूजाकरींतयादिनीं ॥७४॥ पंच
कुंडडोहांत ॥ स्नानकराशिवध्यात ॥ ज्येष्ठेश्वरात्वरित ॥ पूजावेंतयादिनीं ॥ ७५ ॥ चतुःस
मुद्रकूपासी ॥ स्नानकरींभावेंसीं ॥ समुद्रेश्वरहर्षीं ॥ पूजाकरींतयादिनीं ॥ ७६ ॥ देवापुढेंकू
पअसे ॥ स्नानकरावेंसंतोषें ॥ शुक्रेश्वरपूजाहर्षें ॥ पूजाकरींतयादिनीं ॥ ७७ ॥ दंडखातती
र्थेसी ॥ स्नानकरोनीदेवासी ॥ व्याघ्रेश्वरपूजेसी ॥ तुवांजावेंतयेदिनीं ॥७८॥ शौनकेश्वरती
र्थेसीं ॥ स्नानतुह्मींकराहर्षीं ॥ तीर्थनामेंलिंगासी ॥ पूजाकरामनोहर ॥७९॥ जंबुतीर्थमनोह
र ॥ स्नानकराशुभाचार॥ पूजावाभावेंजंबुकेश्वर ॥ चतुर्दशलिंगेंयेणेंपरी ॥८० ॥ शुक्लपक्षकृष्णे
सीं ॥ अष्टमीतिथीविशेषीं ॥ पूजावेंतुह्मींलिंगासी ॥ सांगेनऐकामहापुण्य ॥८१॥ मोक्षेश्वरपर्व
तेश्वर ॥ विरूपाक्षेश्वरपर्वतेश्वर ॥ गंगेश्वरनर्मदेश्वर ॥ पूजाकरींमनोभावें ॥ ८२ ॥ आणीकभ
क्तेश्वरगभस्तीश्वर ॥ मध्यमेश्वरअसेथोर ॥ तारकेश्वरनामेंनिर्धार ॥ नवलिंगेंपूजावीं ॥८३ ॥
आणीकलिंगेंएकादश ॥ नित्ययात्राविशेष ॥लिंगअसेअग्निध्रुवेश ॥ यात्रातुह्मींकरावी॥८४॥

दुसराअसेऊर्वशीश्वर ॥ नकुलेश्वरमनोहर ॥ चौथाअसेआषाढेश्वर ॥ भारभूतेश्वरपंचम ॥
॥ ८५ ॥ लांगूलेश्वरींकरापूजा ॥ करात्रिपुरांतकाओजा ॥ मनःप्रकामेश्वरकाजा ॥ तुह्मीं
जावेंपरियेसा ॥ ८६ ॥ प्रीतेश्वरअसेदेखा ॥ मंदालिकेश्वरऐका ॥ तिळमदनेश्वरानिका ॥
पूजाकरींभावेंसीं ॥ ८७ ॥ आतांशक्तियात्रेसी ॥ सांगेनऐकाविधीसी ॥ शुक्लपक्षतृतीयेसी
॥ आठयात्राकराव्या ॥ ८८ ॥ गोप्रेक्षतीर्थदेखा ॥ स्नानकरोनिऐका ॥ पूजामुख्यभाळने
त्रका ॥ भक्तिभावेंकरोनियां ॥ ८९ ॥ ज्येष्ठवापींतस्नानेसीं ॥ ज्येष्ठागौरीपूजाहर्षीं ॥ स्ना
नकराज्ञानवापीसीं ॥ शृंगारसौभाग्यगौरीपूजा ॥ ९० ॥ विशाळगंगास्नानासीं ॥ पूजावि
शाळगौरीसी ॥ ललितातीर्थस्नानेसी ॥ ललितादेवीपूजावी ॥ ९१ ॥ स्नानपावनतीर्थेसीं ॥
पूजाकराभवानीसी ॥ बिंदुतीर्थस्नानासी ॥ मंगळागौरीपूजावी ॥ ९२ ॥ पूजाइतुकेशक्तींसीं
॥ मगपूजीजेलक्ष्मीसी ॥ येणेंविधीभक्तींसीं ॥ यात्राकरींमनोहर ॥ ९३ ॥ यात्रातीर्थचतुर्थी
सी ॥ पूजासर्वगणेशांसी ॥ मोदकद्यावेगौरीपुत्रासी ॥ विघ्नकरीतीर्थवासियांतें ॥ ९४ ॥
मंगळअथवारविवारेसी ॥ यात्राकराभैरवासी ॥ षष्ठीतिथीपरियेसीं ॥ जावेंतुह्मीमनोहर
॥ ९५ ॥ रविवारींसप्तमीसी ॥ यात्राकरावीदेवासी ॥ नवमीअष्टमीचंडीसी ॥ यात्रातुह्मीं
करावी ॥ ९६ ॥ अंतर्गृहयात्रेसी ॥ करावीतुह्मींप्रतिदिवसीं ॥ विस्तारकाशीखंडासीं ॥ ऐ
कशिष्याब्रह्मचारी ॥ ९७ ॥ ऐसीकाशीविश्वेश्वर ॥ यात्राकरावीतुह्मींपरिकर ॥ आपुल्या

नामींसोमेश्वर ॥ लिंगप्रतिष्ठाकरावी ॥ ९८ ॥ इतुकेंब्रह्मचारियासी ॥ यात्रासांगितलीपारे
येसीं ॥ आचरणकरींयेणेंविधींसीं ॥ तुझीवासनापुरेल ॥ ९९ ॥ तुझेचित्तींअसेगुरू ॥ प्रस
न्नहोईलशंकरू ॥ मनींधरींगानिर्धारू ॥ गुरुस्मरणकरींनिरंतर ॥ १००॥ इतुकेंसांगोनिताप
सी ॥ अदृश्यझालापरियेसीं ॥ ब्रह्मचारीह्मणेहर्षी ॥ हाचिमाझागुरुसत्य ॥ १ ॥ अथवाहोईल
ईश्वर ॥ मगकृपाळुझालासत्वर ॥ कार्यसाधेलनिर्धार ॥ ह्मणोनिमनींधरियेलें ॥ २ ॥ नआ
राधितांआपोआप ॥ भेटलामातेंमायबाप ॥ गुरुभक्तीनेंअमूप ॥ सकळाभीष्टेंपाविजे ॥ ३ ॥
समस्तदेवांचीऐसीस्थिती ॥ दिल्यावांचूननदेती ॥ ईश्वरभोळाचक्रवर्ती ॥ गुरुप्रसादेंभेट
ला ॥ ४ ॥ यज्ञदानतपसायास ॥ कांहींनकरितांबहुवस ॥ भेटलामजविशेष ॥ गुरुकृ
पेंकरोनियां ॥ ५ ॥ ऐसेंगुरुस्मरणकरीत ॥ ब्रह्मचारीजायत्वरित ॥ विधिपूर्वकआचरत ॥
यात्राकेलीभक्तीनें ॥ ६ ॥ यात्राकरितांभक्तींसीं ॥ प्रसन्नझालाव्योमकेशी ॥ निजस्वरूपेंसं
मुखेसीं ॥ उभाराहिलाशंकर ॥ ७ ॥ प्रसन्नहोवोनिशंकर ॥ ह्मणेदिधलामागवर ॥ संतोषो
निलष्टकुमार ॥ निवेदिताझालावृत्तांत ॥ ८ ॥ जेंजेंमागितलेंगुरुवर्यें ॥ आणीकल्याचेकन्या
कुमारें ॥ सांगताझालाविस्तारें ॥ शंकराजवळींदेखा ॥ ९ ॥ संतोषोनीईश्वर ॥ देताझाला
अखिलवर ॥ ह्मणेबाळामाझाकुमारा ॥ सकळविद्याकुशळहोसी ॥ १० ॥ तुवांकेलीगुरुभक्ती
॥ तिणेंझालीआपणातृप्ती ॥ अखिलविद्यातुजहोती ॥ विश्वकर्मातूंचिहोसी ॥ ११ ॥ चतु

विधपुरुषार्थ ॥ लाधलातुजपरमार्थ ॥ सृष्टीरचावयासमर्थ ॥ होसीजाणत्वष्टपुत्रा ॥ १२ ॥ ऐ
सावरलाधोन ॥ त्वष्टाब्रह्मनंदन ॥ केलेंलिंगस्थापन ॥ आपुलेनामींपरियेसा ॥ १३ ॥ मग
निघालातेथोंनी ॥ केलीआयतीतत्क्षणीं ॥ प्रसन्नहोतांशूलपाणी ॥ कायनोहेतयासी ॥ १४ ॥
जेंजेंमागीतलेंश्रीगुरुवरें ॥ सकळवस्तुकेल्याचतुरें ॥ घेऊनियांसत्वरें ॥ आलाश्रीगुरुसंमुख
॥ १५ ॥ सकळवस्तुदेऊनी ॥ लागतसेश्रीगुरुचरणीं ॥ अनुक्रमेंगुरुरमणी ॥ पुत्रकन्येसी
वंदिलें ॥ १६ ॥ उल्हासझालाश्रीगुरूसी ॥ आलिंगीतसेमहाहर्षीं ॥ शिष्यताताज्ञानराशी ॥
तुष्टलोंतुझेभक्तीनें ॥ १७ ॥ सकळविद्याकुशळहोसी ॥ अष्टैश्वर्येंनांदसी ॥ त्रैमूर्तीतुझियावंशीं
॥ होतीलऐकाशिष्योत्तमा ॥ १८ ॥ घरकेलेंतुवांआह्मांसी ॥ आणिकवस्तुविचित्रेसीं ॥ चिरं
जीवतूंचिहोसी ॥ आचंद्रार्कतुझेंनाम ॥ १९ ॥ स्वर्गमृत्युपाताळासी ॥ पसरवींतुझेचातुर्या
सी ॥ रचिसीतूंचिसृष्टीसी ॥ चौदा[१]चौसष्टतूंचिज्ञाता ॥ २० ॥ तुजवश्यहोतीलअष्टसिद्धी ॥
होतीलजाणनवविधी ॥ चिंताकष्टनहोतीकधीं ॥ ह्मणोनिवरदेतसे ॥ २१ ॥ ऐसावरलाधो
नी ॥ गेलाशिष्यमहाज्ञानी ॥ येणेंपरीविस्तारोनी ॥ सांगेईश्वरपार्वतीसी ॥ २२ ॥ ईश्वर
ह्मणेगिरिजेसी ॥ गुरुभक्तीआहेऐसी ॥ एकभावअसेज्यांसी ॥ सकळाभीष्टेंपावती ॥ २३ ॥
भव[२]रूपहासागर ॥ उतरावयापैलपार ॥ समर्थअसेएकगुरुवर ॥ त्रैमूर्तीचाअवतार ॥ २४ ॥

---

[१] चौदाविद्या चौसष्टकळा [२] संसाररूप

याकारणेंत्रैमूर्ती ॥ गुरुचरणींभजती ॥ वेदशास्त्रेंबोलती ॥ गुरुविणेंसिद्धीनाहीं ॥ २५ ॥
॥ श्लोक ॥ यस्यदेवेपराभक्तिर्यथादेवेतथागुरौ ॥ तस्यैतेकथिताह्यर्थाःप्रकाशंतेमहात्मनः ॥
॥ २६ ॥ ऐसेंईश्वरपार्वतीसी ॥ सांगताझालाविस्तारेंसीं ॥ ह्मणोनिश्रीगुरुप्रीतींसीं ॥ निरो
पिलेंद्विजातें ॥ २७ ॥ इतुकेंहोतांरजनींसी ॥ उदयझालादिनकरासी ॥ चिंताअंधकारासी ॥
गुरुकृपाज्योतिजाणा ॥ २८ ॥ संतोषोनीद्विजवर ॥ करिताझालानमस्कार ॥ ऐसीबुद्धिदेणार
॥ तूंचिस्वामीकृपानिधी ॥ २९ ॥ नमनकरूनीश्रीगुरूसी ॥ विनवीतसेभावेंसीं ॥ स्वामीकथानि
रोपिलीसी ॥ अपूर्वमातेंवाटलें ॥ ३० ॥ काशियात्राविधान ॥ निरोपिलेंमजविस्तारोन ॥ तया
वेळींहोतोंआपण ॥ तुह्मासहिततेथेंची ॥ ३१ ॥ पाहिलेंआपणदृष्टांतीं ॥ स्वामीकाशीपुरींअसती ॥
जागृतीकिंवासुषुप्तीं ॥ नकळेमातेंस्वामियां ॥ ३२ ॥ ह्मणोनिविप्रतयेवेळीं ॥ वंदीश्रीगुरुचरणकम
ळीं ॥ विनवीतसेकरुणाबहाळी ॥ भक्तिभावेंकरोनियां ॥ ३३ ॥ जयजयापरमपुरुषा ॥ परात्पराप
रमहंसा ॥ भक्तजनमानसहंसा ॥ श्रीनृसिंहसरस्वती ॥ ३४ ॥ ऐसेंतयाअवसरीं ॥ पूर्वजतु
झास्तोत्रकरी ॥ सांगेनतुजअवधारीं ॥ एकचित्तेंकरूनियां ॥ ३५ ॥ श्लोक ॥ आदौब्रह्मत्व
मेकमेवजगतांवेदात्ममूर्तिंविभोपश्चात्क्षोणितलेविनाशिदितिजेकुलावतारंप्रभो ॥ हत्वादैत्य
मनेकधर्मरचिताभूत्वात्मजोऽत्रेर्गृहे वंदेहंनरकेसरीसरस्वतीश्रीपादयुग्मांबुजम् ॥ ३६ ॥
भूदेवाखिलमनुषंविदुर्जनाबाधायमानःकलिंवेदायुष्यमनेकवर्णमनुजाभेदादिभूतोन्नतिं ॥ छे

त्ताऽधर्मतमांधकारहरणज्ञानप्रदीपोज्वलंवंदेहंनरकेसरीसरस्वतीश्रीपादयुग्मांबुजम् ॥३७॥
ध्यातस्त्वंहरिमनेकयातिगुरवोजाताग्रजन्मा।विभोहेतुःसर्वविभोजनायहरणंज्योतिःस्वरूपंज
गत् ॥ चातुर्थाश्रमस्थापितंक्षितितलेपातुःसदासेऽव्ययंवंदेहंनरकेसरीसरस्वतीश्रीपादयुग्मां
बुजम् ॥ ३८ ॥ चरितंचित्रमनंतकीर्तिमतुलंपरिभूतभूमंडलेमूकंवाक्यदिवांधकस्यनयनंवंध्या
चपुत्रंददत् ॥ सौभाग्यंविधवाचदायकाश्रियंदत्वाचभक्तंजनंवंदेहंनरकेसरीसरस्वतीश्रीपादयु
ग्मांबुजम् ॥३९॥दुरिताघोरदरिद्रदावतिमिर्हरणंजगज्योतिषंसुरधेनुमुरपादपारतजनाकरु
णादिभक्तार्तिहा ॥ नरासिंहसरस्वतीश्वरांविभोशरणांगतंरक्षणंवंदेहंनरकेसरीसरस्वतीश्रीपा
दयुग्मांबुजम्॥ ४० ॥ गुरुमूर्तिचरणारविंदयुगुलस्मरणेकृतेनित्यंसौचरितंक्षेत्रमनेकतीर्थस
फलंसरिदादिभागीरथी ॥ तुरगादिमेधसहस्त्रगोविदुर्जना ःसम्यक्ददंस्तत्फलंवंदेहंनरकेस
रीसरस्वतीश्रीपादयुग्मांबुजम्॥४१॥नोशक्यंतवनाममंगलस्तवंवेदागमागोचरं पादद्वंद्वहृद
यज्वरांतरजलंनिधायत्वापिप्राकृतं॥भूयोभूयःस्मरन्नमामिमनसाश्रीसद्गुरुंपाहिमां वंदेहंनरके
सरीसरस्वतीश्रीपादयुग्मांबुजं ॥४२॥ भक्तानांतारणायसर्वजगतांदीक्षांददन्योगिनां सुक्षेत्रं
सुरगाणगास्थितप्रभोदत्वाचतुष्कामदा ॥ स्तुत्वाभक्तिसरस्वतीगुरुपदंजित्वाद्यघोषादिकं॥वंदे
हंनरकेसरीसरस्वतीश्रीपादयुग्माबुजम् ॥४३॥ एवंश्रीगुरुनाथमष्टकामिदंस्तोत्रंठेन्नित्यशस्ते
जोवर्चबलोन्नतिश्रियकरमानंदवर्धवपुः ॥ पुत्रापत्यमनेकसंपदलभंदीर्घायुरारोग्यतां वंदे

हंनरकेसरीसरस्वतीश्रीपादयुग्मांबुजम् ॥ ९ ॥ ४४ ॥ येणेंपरिस्तोत्रकरीत ॥ मागुतीकरी
दंडवत ॥ सद्गदीतकंठहोत ॥ रोमांचआंगींउठियेले ॥ ४५ ॥ ह्मणेत्रैमूर्तीअवतारू ॥ तूंचिदे
वाजगद्गुरू ॥ आंह्मादिसतोसीनरू ॥ कृपानिधीस्वामियां ॥ ४६ ॥ मजदाखविलापरमा
र्थ ॥ लाधलेचारीपुरुषार्थ ॥ तूचिसत्यविश्वनाथ ॥ काशीपुरतुजपासीं ॥ ४७ ॥ ऐसेपरी
श्रीगुरूसी ॥ विनवीतसेपरियेसी ॥ संतोषोनीमहाहर्षी ॥ निरोपदेतीतयेवेळीं ॥ ४८ ॥ श्री
गुरुह्मणतीद्विजासी ॥ दाखविलीतुजकाशी ॥ पुढेंतुझ्यावंशींएकवीसांसी ॥ यात्राफळतयांअ
से ॥ ४९ ॥ तूंचिआमुचानिजभक्त ॥ दाखविलातुजदृष्टांत ॥ आह्मांपासींसेवाकरीत ॥ राहें
भक्ताह्मणतीतया ॥ ५० ॥ जरीरहासीआह्मांपासी ॥ तरीलांनवंदिजेम्लेंछासी ॥ आणोनि
यांस्त्रीपुत्रांसी ॥ भेटीकरींआह्मांतें ॥ ५१ ॥ निरोपदेउनीद्विजासी ॥ गेलेगुरुमठासी ॥ आ
नंदझालामानसी ॥ श्रीगुरुदर्शनींभक्तजनां ॥ ५२ ॥ नामधारकशिष्यराणा ॥ लागेसिद्धा
चियाचरणा ॥ विनवीतसेकरजोडोनिजाणा ॥ भक्तीभावेंकरोनियां ॥ ५३ ॥ मागेंकथानकनि
रोपिलें ॥ सायंदेवशिष्यभले ॥ श्रीगुरूनींत्यातेंनिरोपिलें ॥ कलत्रपुत्रआणींह्मणत ॥ ५४ ॥
पुढेंतयाकायझालें ॥ विस्तारोनिसांगावहिलें ॥ पाहिजेआतांअनुग्रहिलें ॥ ह्मणोनिचरणीं
लागला ॥ ५५ ॥ संतोषोनीसिद्धमुनी ॥ सांगतसेविस्तारोनी ॥ सायंदेवमहाज्ञानी ॥ गेला
श्रीगुरुनिरोपें ॥ ५६ ॥ जाऊनिआपुलेस्त्रियेसी ॥ सांगताझालापुत्रांसी ॥ आमुचागुरुपारि

येसी ॥ असेगाणगापुरांत ॥ ५७ ॥ आह्मींजावेंभेटीसी ॥ समस्तकन्यापुत्रांसी ॥ ह्मणोनिनिघालावेगेंसीं ॥ महानंदेंकरोनियां ॥ ५८ ॥ पावलागाणगापुरासी ॥ भेटीजाहलीश्रीगुरूसी ॥ नमनकरीभक्तींसीं ॥ साष्टांगींतयेवेळीं ॥ ५९ ॥ करजोडूनींतयेवेळीं ॥ स्तोत्रकरीवेळोवेळीं ॥ ओंनमोजीचंद्रमौळी ॥ त्रैमूर्तीतूचिहोसी ॥ ६० ॥ तूत्रैमूर्तीचाअवतार ॥ अज्ञानदृष्टींदिससीनर ॥ वर्णावयानदिसेपार ॥ तुझीमहिमास्वामियां ॥ ६१ ॥ तुझीमहिमावर्णावयासी ॥ शक्तींकैंचीआह्मांसी ॥ आदिपुरुषभेटलासी ॥ कृपानिधीस्वामियां ॥ ६२ ॥ जैसाचंद्रचकोरासी ॥ उदयहोतांसंतोषत्यासी ॥ तैसाआनंदआह्मांसी ॥ तुझेचरणलक्षितां ॥ ६३ ॥ पूर्वजन्मींपापराशी ॥ केल्याहोत्याबहुवशी ॥ श्रीगुरूचेदर्शनेंसीं ॥ पुनीतझालोंह्मणतसे ॥ ॥ ६४ ॥ जैसाचिंतामणीस्पर्शी ॥ हेमत्वहोयलोहासी ॥ मृत्तिकापडतांजंबूनदीसी ॥ उत्तमसुवर्णहोतसे ॥ ६५ ॥ जातांमानससरोवरासी ॥ हंसत्वयेईवायसासी ॥ तैसेंतुझेदर्शनेंसी ॥ पुनीतझालोंस्वामियां ॥ ३६ ॥ ॥ श्लोक ॥ गंगापापंशशीतापंदैन्यंकल्पतरुस्तथा ॥ पापंतापंचदैन्यंचहरंतिगुरुदर्शनात् ॥ १ ॥ ॥ टीका ॥ ॥ गंगास्नानानेंपापेंनाशीं ॥ तापनिवारीदेखाशशी ॥ कल्पवृक्षछायेसी ॥ कल्पिलेंफळपाविजे ॥ ६७ ॥ एकेकाचेएकेकगुणें ॥ असतीऐसींहींलक्षणें ॥ दर्शनहोतांश्रीगुरुचरणें ॥ तिन्हींफळेंपाविजे ॥ ६८ ॥ पापेंहरतीतात्काळीं ॥ तापचिंताजातीसकळी ॥ दैन्यकाननसमूळजाळी ॥ श्रीगुरुचरणदर्शन ॥ ६९ ॥ चतुर्विधपु

रुषार्थ ॥ देताहोयगुरुनाथ ॥ ऐसाबोलेवेदसिद्धांत ॥ तोचिआह्मींदेखिला ॥ ७० ॥ ह्मणोनियांआनंदेंसीं ॥ गायनकरीसंतोषीं ॥ अनेकरागेंपरियेसी ॥ कर्नाटकभाषेंकरोनी ॥ ७१ ॥ ॥ रागश्रीराग ॥ ॥ कंडेनिंदुभक्तजनराभाग्यानिधियभूमंडलदोलगेनारसिंहसरस्वतीयां ॥७२॥ कंडेनिंदुउंडेनिंदुवारिजादोळपादवाराजाकमळांदोसदंतध्यानिसी ॥ ७३ ॥ सुखसुवाजनारगळा ॥ भोरगेलान्नेकामिफळफळा ॥ नित्यसकळाहुवा ॥ धीनारसिंहसरस्वतीवरानना ॥ ७४ ॥ वाक्यकरुणानेनसुवा ॥ जगदोळगदंडकमंडलुधराशी ॥ सगुणानेनीशीसुजनरिगे ॥ वगादुनीवासश्रीगुरुयतिवरांन ॥ ७५ ॥ धरगेगाणगापुरडोलकेल्लाशीहरी ॥ दासिसोनुनादयाकरुणादल्ली ॥ वरावीतुंगमुनाहोरावनुअनुबिना ॥ नारसिंहसरस्वतीगुरुचरणावन्न ॥ ७६ ॥ राजगखंडीकंडीनेनमाइंदुकंडेनेनमा ॥ मंडलादोलगेयतीकुलराये ॥ चंद्रमन्ना ॥ ७७॥ तत्वबोधायाउपनिषदतत्वचरित॥नाव्यक्तवादपरब्रह्ममूर्तीयनायना ॥ शेषशयनापरवेशकायना ॥ लेषकृपयनीवनेवभवासौपालकाना ॥ ७८ ॥ गंधपरिमळादिशोभितानंदासरन्नाछंदालयोगेंद्रेगोपीवृंदवल्लभना ॥ ७९ ॥ करीयनीयानांपापगुरु ॥ नवरसगुसायन्नीं ॥ नरसिंहसरस्वत्यन्ना ॥ नादपुरुषावादना ॥ ८० ॥ यापरीस्तोत्रेंश्रीगुरूसी ॥ स्तुतीकेलीबहुवसी ॥ संतोषोनीमहाहर्षी ॥ आश्वासितातीतयेवेळीं ॥ ८१ ॥ प्रेमभावेंसमस्तांसी ॥ बैसाह्मणतीसमीपेसीं ॥ जैसालोभमायेसी ॥ बालकावरीपरियेसा ॥ ८२॥ आ

ज्ञाघेउनीसहज ॥ गेलातुमचापूर्वज ॥ सकळपुत्रासहिताद्विज ॥ आलाश्रीगुरुदर्शना ॥८३॥
भाद्रपदचतुर्दशीसी ॥ शुक्लपक्षपरियेसीं ॥ आलाशिष्यभेटीसी ॥ एकाभावेंकरोनियां ॥८४॥
येतीशिष्यलोटांगणीं ॥ एकाभावेंतनुमनीं ॥ येउनीलागतीचरणीं ॥ सद्गदितकंठझाला ॥
॥ ८५ ॥ स्तोत्रकरितीतिहींकाळीं ॥ करजोडोनीतयेवेळीं ॥ ओंनमोजीचंद्रमौळी ॥ त्रैमूर्तीतूं
चिहोसी ॥ ८६ ॥ त्रैमूर्तींचाअवतारू ॥ झालासितूंजगद्गुरू ॥ येरांदिसतोसिनरू ॥ नकळे
पारतुझास्वामियां ॥ ८७ ॥ सिद्धह्मणेनामकरणी ॥ कायसांगूंतयेदिनीं ॥ कैशीकृपाअंतः
करणीं ॥ तयाश्रीगुरूयतीची ॥ ८८ ॥ आपुलेपुत्रकलत्रेसीं ॥ जैसालोभपरियेसीं ॥ तैसा
तुमचेपूर्वजांसी ॥ प्रेमभावेंपुसताती ॥ ८९ ॥ गृहवार्तासुरसी ॥ क्षेमपुत्रकलत्रेसीं ॥ द्विजसां
गेमनोहर्षीं ॥ सविस्तारींपरियेसा ॥ ९० ॥ पुत्रकलत्रैंसहितनमोन ॥ सांगेक्षेमसमाधान ॥
होतेपुत्रचौघेजण ॥ चरणावरीघातले ॥९१॥ ज्येष्ठसुतनागनाथ ॥ तयावरीकृपाबहुत ॥ कृपा
निधीगुरुनाथ ॥ माथाहस्तठेविती ॥९२॥ श्रीगुरुह्मणतीद्विजासी ॥ तुझ्याज्येष्ठसुतासी ॥
आयुष्यपूर्णअसेत्यासी ॥ संततीबहुयाचीवाढेल ॥ ९३ ॥ हाचभक्तआह्मांसी ॥ असेलश्रिया
युक्तेसीं ॥ तुवांआतांम्लेंछासी ॥ सेवानकरावीह्मणितलें ॥ ९४ ॥ आणीकतूतेंअसेनारी ॥
पुत्रहोतीतीसचारी ॥ नांदतीलश्रेयस्करी ॥ तुवांसुखेंअसावें ॥ ९५ ॥ जयादिवसींम्लेंछा
सी ॥ तुवांजावोनिवंदिसी ॥ हानीअसेजिवासी ॥ ह्मणोनिसांगतीतयेवेळीं ॥ ९६ ॥
तुझाअसेवडिलसुत ॥ तोचिआमुचानिजभक्त ॥ त्याचीकीर्तीवाढेलबहुत ॥ ह्मणतीश्रीगुरुतये

वेळीं ॥ ९७ ॥ मगह्मणतीद्विजासीं ॥ जावेंत्वरितसंगमासी ॥ स्नानकरोनित्वरितेसीं ॥ यावेंह्म
णतीतयेवेळीं ॥ ९८ ॥ ग्रामलोकतयादिवसीं ॥ पूजाकरितांअनंतासीं ॥ येऊनियांश्रीगुरूसी
॥ पूजाकरितोपरियेसा ॥ ९९ ॥ पुत्रमित्रकलत्रेसीं ॥ गेलेस्नानासंगमासी ॥ विधिपूर्वकअश्व
त्थासी ॥ पूजूनिआलेमठातें ॥ २०० ॥ श्रीगुरुह्मणतीद्विजासी ॥ आजिव्रतचतुर्दशी ॥ पूजा
करींअनंतासी ॥ समस्तद्विजमिळोनी ॥ १ ॥ ऐसेंह्मणतांद्विजवरू ॥ करिताहोयनमस्कारू ॥
आमुचाअनंततूंचिगुरू ॥ व्रतसेवातुमचेचरण ॥ २ ॥ तयेवेळींश्रीगुरू ॥ सांगताझालाविस्ता
रू ॥ कौंडिण्यमहाऋषीश्वरू ॥ केलेंव्रतप्रख्यात ॥ ३ ॥ ऐसेंह्मणतांद्विजवरू ॥ करिताहोयन
मस्कारू ॥ कैसेंव्रतआचरावेंसाचारू ॥ पूर्वींकोणींकेलेंअसे ॥ ४ ॥ ऐसेंव्रतप्रख्यात ॥ व्रतदैव
तअनंत ॥ जेणेंहोयमाझेंहित ॥ कथामृतनिरोपिंजे ॥ ५ ॥ येणेंपुण्यकायझालें ॥ कायलाभत
सेरोकडें ॥ ऐसेंमनींचेंसाकडें ॥ फेडावेंमाझेंस्वामियां ॥ ६ ॥ ऐसेंविनवीतसेद्विजवर ॥ संतोषो
नीगुरुदातार ॥ सांगतेझालेव्रताचार ॥ सिद्धह्मणेनामधारका ॥ ७ ॥ ह्मणोनिसरस्वतीगंगा
धर ॥ सांगेगुरुचरित्रविस्तार ॥ ऐकतांभवसागर ॥ पैलपारपाववीश्रीगुरू ॥ ८ ॥ इतिश्रीगु
रुचरित्रामृत ॥ काशीयात्रासमस्तकरित ॥ श्रोतेंऐकतीआनंदित ॥ तेणेंसफळजन्महोय ॥
॥ ९ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रामृत ॥ सांगतसेनामधारकाविख्यात ॥ जेणेंहोयमोक्षप्राप्त ॥ द्विच
त्वारिंशोऽध्यायः ॥ २१० ॥ ॥ इतिश्रीनृसिंहसरस्वत्युपाख्यानेसिद्धनामधारकसंवादेका
शीक्षेत्रमहिमावर्णनंनामद्विचत्वारिंशोऽध्यायः ॥ ४२ ॥ ओव्यांचीसंख्या ॥ २१० ॥

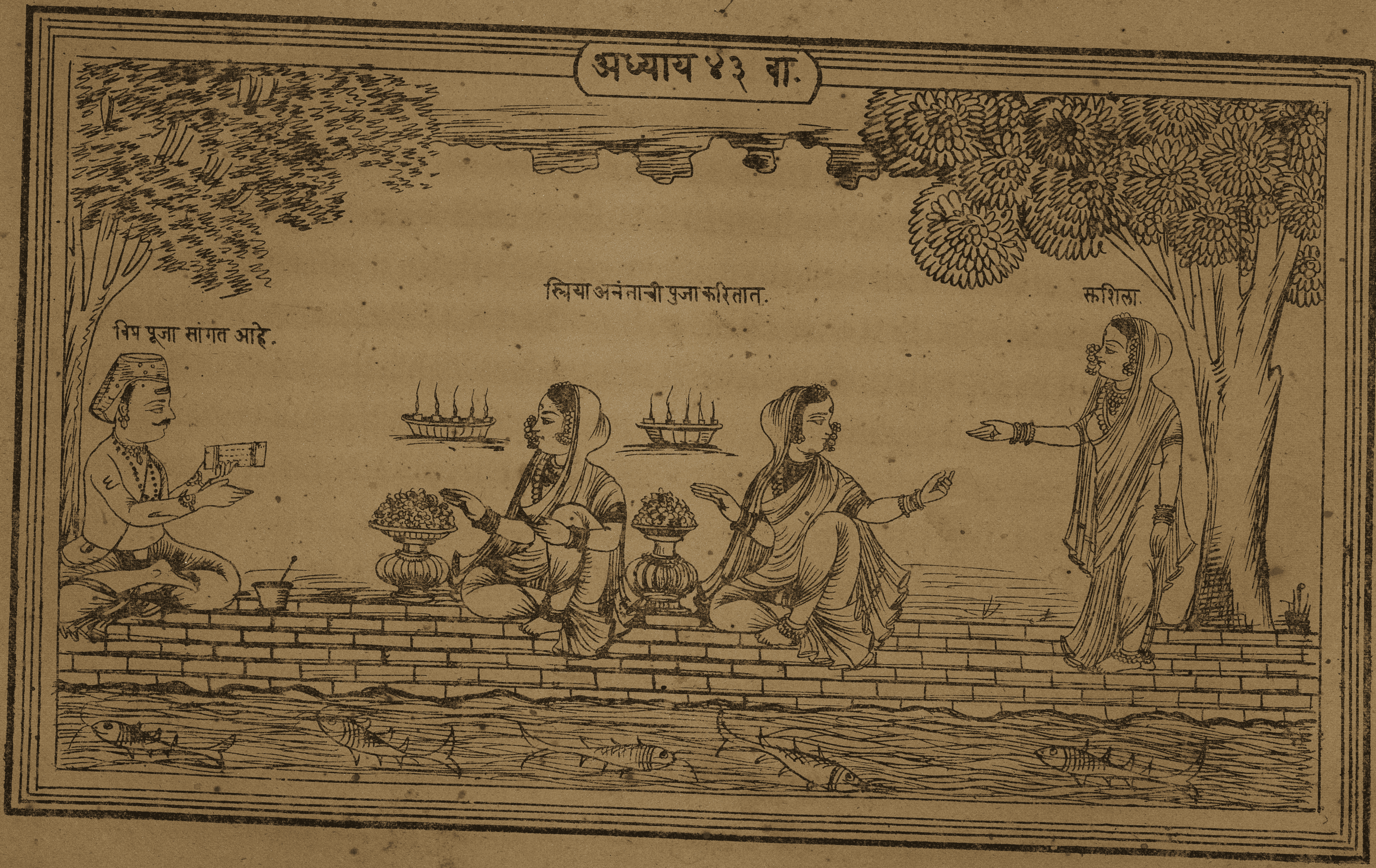
अध्याय ४३ वा.
विप्र पूजा सांगत आहे.
स्त्रिया अनंताची पुजा करितात.
सुशिला.

श्रीगणेशायनमः ॥ श्रीगुरुह्मणतीद्विजासी ॥ याअनंतव्रतासी ॥ भक्तिपूर्वकनिश्चयेंसीं ॥ पूर्वींबहुतींआराधिलें ॥ १ ॥ युधिष्ठिरपंडुसुत ॥ तयानेंआचरिलेंहेंव्रत ॥ राज्यलाधलात्वरित ॥ ऐसेंव्रतहेंउत्तम ॥ २ ॥ ऐसेंह्मणतांद्विजवरा ॥ करिताझालानमस्कारा ॥ पूर्वींराजापंडुकुमारा ॥ आणीकराज्यकेवींझालें ॥ ३ ॥ श्रीगुरुह्मणतीद्विजासी ॥ होतेंराज्यपांडवांसी ॥ द्यूतकर्मकौरवांसीं ॥ करूनिराज्यहारविलें ॥ ४ ॥ मगनिघालेवनांतरा ॥ कष्टतहोतेवर्षेंबारा ॥ ऐसेंतयायुधिष्ठिरा ॥ राज्यत्यजिलेंपरियेसा ॥ ५ ॥ तयाघोरअरण्यांत ॥ युधिष्ठिरबंधूसहित ॥ असेचिंताव्याकुळित ॥ सदांध्यायश्रीहरीसी ॥ ६ ॥ समस्तराज्यसांडूनी ॥ वासकेलातिहीं[1]वनीं ॥ कौरवकपटकरोनी ॥ नानापरीविघ्नेंकरिती ॥ ७ ॥ सत्वयाचेंटाळावयासी ॥ पाठविलेंदुर्वासासी ॥ त्यांसीसर्वांठायींहृषीकेशी ॥ रक्षितसेसर्वदां ॥ ८ ॥ नानातीर्थेंनानाव्रतें ॥ आचरलेतेथेंबहुतें ॥ कष्टतहोतेवनींते ॥ निर्वाणरूप[2]होऊनियां ॥ ९ ॥ भक्तवत्सलनारायण ॥ तयांचेकष्टपाहून ॥ आलातेथेंठाकोन ॥ जेथेंहोतेपंडुकुमार ॥ १० ॥ कृष्णयेतांदेखोनी ॥ धर्मजायलोटांगणीं ॥ दंडप्रणामकरूनी ॥ वंदितसेतयेवेळीं ॥ ११ ॥ केंशआपुलेमोकळी ॥ झाडीकृष्णचरणधुळी ॥ सर्वोपस्करपूजातयेवेळीं ॥ करीतसेविनयेंसीं ॥ १२ ॥ अर्घ्यपाद्यदेवोनी ॥ गंधाक्षतालावूनी ॥ जींकांपुष्पेंहोतींरानीं ॥ त्यांहींपूजाकरीतसे ॥ १३ ॥

---

[1] त्यापांडवानीं [2] गुप्तरूप

पूजोनियांभक्तींसीं ॥ विनवीतसेपरियेसीं ॥ जयजयाजीहृषीकेशी ॥ भक्तवत्सलाकृष्णनाथा
॥ १४ ॥ जयजयाअनंतनारायणा ॥ भवसागरोउद्धारणा ॥ कृपाळुवालक्ष्मीरमणा ॥ क्षीरा
ब्धिवासावासुदेवा ॥ १५ ॥ परमात्मापरंज्योती ॥ तूंचिकरिसीउत्पत्तीस्थिती ॥ लयकरवि
शीतूंचिअंतीं ॥ त्रैमूर्तीतूंचिदेवा ॥ १६ ॥ विश्वाचाजिव्हाळा ॥ होऊनिरक्षिसीसकळां ॥ वा
सतुझासूक्ष्मस्थळा ॥ अणुरेणुतृणकाष्ठीं ॥ १७ ॥ नमनतुझेचरणासी ॥ त्रिगुणात्मकहृषीके
शी ॥ रजोगुणेंसृष्टीसी ॥ तुवांरचियेलीसंयोगें ॥ १८ ॥ दुष्टांचानिग्रहकरणें ॥ साधुजनासं
रक्षणें ॥ ऐसेंसामर्थ्यवेदपुराणें ॥ बोलतातीप्रसिद्ध ॥ १९ ॥ फेडावयाभूमिभार ॥ घेतला
तुवांअवतार ॥ जडझालायुधिष्ठिर ॥ तरींकांतुवांठेविला ॥ २० ॥ आपुलेप्राणआह्मांसी ॥
ह्मणवोनिजगींवांनिसी ॥ पाठवूनिअरण्यासी ॥ कष्टविलेंनानापरी ॥ २१ ॥ तुझीकृपाहोय
जयासी ॥ तयासीतूंरक्षिसी ॥ उपेक्षूनीआह्मांसी ॥ अरण्यांतकांठेविलें ॥ २२ ॥ तुजवांचो
नीआह्मींहृषीकेशी ॥ दुःखसांगावेंकवणापासीं ॥ जरींआह्मांउपेक्षिसी ॥ कायकांक्षाजीवातें ॥
॥ २३ ॥ इतुकियावरीभीमसेन ॥ येऊनिधरीकृष्णचरण ॥ उपेक्षावयाकायकारण ॥ कृपाकरो
नीसांगाह्मणे ॥ २४ ॥ धनंजयतयेवेळीं ॥ वंदितसेचरणकमळीं ॥ विनवीतसेकरुणाबहाळी
॥ कृपाळुवामुरारी ॥ २५ ॥ तुझेकृपादृष्टीसीं ॥ होतोंआह्मींअरण्यवासी ॥ घडलेकष्टसाया

---

१ वर्णितोसि २ आशा

सीं ॥ उबगलोंस्वामीबहुत ॥ २६ ॥ आतांआमुचेंकष्टहरण ॥ पांडवांचातूंचिप्राण ॥ ब्रीदरा
खेंनारायणा ॥ ह्मणतसेतयेवेळीं ॥ २७ ॥ माद्रीदेवीचेकुमार॥ करोनियांनमस्कार ॥ द्रौप
दीयेऊनिसत्वर ॥ पायवंदीतयेवेळीं ॥ २८ ॥ तूंआमुचाकैवारी ॥ आह्मींअसोंअरण्यघोरीं
आमुचाबंधूराज्यकरी ॥ कायउपयोगआह्मासी ॥ २९ ॥ तुजसारिखेंछत्रअसतां ॥ आह्मां
कष्टअपरिमितां ॥ कवणेप्रकारेंस्वस्थचित्तता ॥ राज्यप्राप्तीआह्मांसी ॥३०॥ असाउपायआ
ह्मांसी ॥ सांगास्वामीहर्षीकेशी ॥ ऐसेंह्मणतांकृष्णासी ॥ कृपाउपजेमनांत ॥ ३१ ॥ कृष्णह्म
णेपंडुसुता ॥ सांगेनतुह्मांएकव्रता ॥ तात्काळीकतुह्मांप्रसन्नता ॥ राज्यहोईलजाणपैं ॥ ३२॥
व्रतामध्येंउत्तमव्रत ॥ अनंतनामविख्यात ॥ आचरावेंतुह्मींत्वरित ॥ राज्यतुह्मांहोईल ॥
॥ ३३ ॥ आतांसांगेनतुह्मांसी ॥ अनंतकवणह्मणसी ॥ सर्वांठायींआपणवासी ॥ अनंतना
मआह्मांअसे ॥ ३४ ॥ कळाकाष्ठामुहूर्तआपण ॥ दिनरात्रीशरीरजाण ॥ पक्षमासवर्षआप
ण ॥ युगकल्पआदिकरोनी ॥ ३५ ॥ अवतरलोंमीनारायण ॥ भूभारउतरावयालागोन ॥
दानवदुष्टनिर्दाळीन ॥ जन्मलोंवसुदेवकुळीं ॥ ३६ ॥ अनंतमीचजाणसी ॥ संशयनधरींगा
मानसीं ॥ त्रैमूर्तीअवतरलोंसर्वांशीं ॥ ब्रह्मांविष्णुमहेश्वर ॥ ३७ ॥ आपणसूर्यशशीदेखा ॥
चतुर्दशभुवनेंमीएका ॥ अष्टवसुआहेतनिका ॥ द्वादशार्कआपणची ॥ ३८॥ रुद्रअसतीएका
दश ॥ सप्तसमुद्रपरियेस ॥ ऋषीसप्तविशेष ॥ पर्वतादिकआपणची ॥ ३९ ॥ जितुकेवृक्ष

आहेतीक्षितीं ॥ आकाशींनक्षत्रेंदिसती ॥ दशदिशाआहेतीख्याती ॥ भूमिआपणह्मणेदेखा ॥ ४० ॥ असतीसप्तपाताळ ॥ भूर्भुवादिलोकसकळ ॥ अणुरेणुतृणकाष्ठसकळ ॥ विश्वात्माआपणची ॥ ४१ ॥ नधरींसंशययुधिष्ठिरा ॥ अनंतह्मणजेमीनिर्धारा ॥ विधिपूर्वकपूजाकरा ॥ व्रततुह्मांसीबरवेंअसे ॥ ४२ ॥ विनवीयुधिष्ठिरकरजोडोनी ॥ स्वामीसांगाविस्तारोनी ॥ व्रतकरावेंकवणेविधानीं ॥ कवणदानकवणपूजा ॥ ४३ ॥ करावेंव्रतकवणेदिवसीं ॥ विस्तारोनीसांगाआह्मांसी ॥ निरोपावेंवेगेंसीं ॥ पूर्वींकवणेंआचरिलें ॥ ४४ ॥ कृष्णह्मणेयुधिष्ठिरासी ॥ तुवांपुसिलेंआह्मांसी ॥ शुक्लपक्षभाद्रपदमासीं ॥ चतुर्दशीपरियेसा ॥ ४५ ॥ आराधितांअनंतासी ॥ त्वरितराज्यपावसी ॥ पूर्वींकोणीकेलेंह्मणसी ॥ सांगेनऐकातत्पर ॥ ॥ ४६ ॥ असेपूर्वींकृतयुगेंसी ॥ सुमंतुनामाविप्रपरियेसीं ॥ उत्पन्नझालावसिष्ठगोत्रासीं ॥ भृगुकन्यादीक्षानामें ॥ ४७ ॥ तेंचिझालीसुमंतूचीभार्या ॥ पतिव्रताऔदार्या ॥ कन्यातिसीझालीसुतनया ॥ नामतिचेंसुशीला ॥ ४८ ॥ सुशीलाकन्यासुमंतुघरीं ॥ नित्यभक्तीसदाचारी ॥ करीतसेविचित्रपरी ॥ सर्वमंगळस्वरूपें ॥ ४९ ॥ गृहशोभाकरीबहुत ॥ नानापत्रेंतोरणेंकारित ॥ पंचवर्णचूर्णयुक्त ॥ रंगमाळिकासहितदेखा ॥ ५० ॥ स्वस्तिकादिशंखपद्म ॥ चक्रगदादिउत्तम ॥ नमस्कारादिमनोधर्म ॥ देवतार्चनसोपस्कारीं ॥ ५१ ॥ वर्ततांऐसेंएकेदिवसीं ॥ विचित्रघडलेंदैववशीं ॥ सुमंतुपत्नींपंचत्वासी ॥ पावतीझालीतयेवेळीं ॥ ५२ ॥ सुमंतूसीभार्या

हीनत्वझालें ॥ समस्तकर्मराहिलें ॥ पुनःसंधानपाहिजेकेलें ॥ ह्मणोनिनारीआणीककेली ॥ ॥ ५३ ॥ तिचेंनांवअसेकर्कशी ॥ दुःशीलाअचरणींपरियेसीं ॥ नित्यकलहकरीबहुवसी ॥ कन्यापतीसवेंदेखा ॥ ५४ ॥ सुशीलाकन्याझालीउपवर ॥ सुमंतूचिंतीवारंवार ॥ इशींएखादामिळतांवर ॥ कन्यादानकरीनह्मणे ॥ ५५ ॥ ऐसेंचिंतितांएकेदिवसीं ॥ तेथेंआलाकौंडिण्यऋषी ॥ विचारितांकन्येसीं ॥ सुमंतूनेअंगिकारिलें ॥ ५६ ॥ कन्यादानगृह्योक्तेसीं ॥ देताझालाकौंडिण्यासी ॥ मिळोनिहोतींदोनमासीं ॥ आषाढआणिश्रावण ॥५७॥ माताकरीकन्येसीवैर ॥ सापत्नपणाचाहाचिप्रकार ॥ कौंडिण्यपुसेसुमंताविचार ॥ जाऊंआश्रमाआ[1]णिकाठायां ॥ ५८ ॥ सुमंतुबहुदुःखकरी ॥ ह्मणेस्त्रीनव्हेमाझीवैरी ॥ कन्याझालीआतांदूरी ॥ कैंचीपापिणीवरिलीमीं ॥ ५९ ॥ शांतपत्नीनाहींज्याचेघरीं ॥ तयासीअरण्यनाहींदूरी ॥ एकस्वामीत्रिपुरारी ॥ संसारसागरींबुडालों ॥ ६० ॥ नचालेमाझेंकर्मतापस ॥ नायकेहितबोलेकर्कश ॥ कन्याअसतांसंतोष ॥ नित्यदर्शनजामाता ॥ ६१ ऐसासुमंतूचिंताकरी ॥ कौंडिण्यऋषीत्यासीवारीं[2] ॥ दोघेतापसीएकेघरीं ॥ असूंनयेधर्महानी ॥ ६२ ॥ जाऊंआह्मींआणीकस्थाना ॥ तपकरोनीअनुष्ठाना ॥ भेटीहोईलपुनःपुनः ॥ जवळीकरूंअश्रम ॥ ॥ ६३ ॥ सुमंतूह्मणेकौंडिण्यास ॥ आणीकरहावेंबारादिवस ॥ सर्वसिद्धात्रयोदशीस ॥ प्र

---

[1] अन्यठाया [2] निवारणकरी

स्थानतुह्मींकरावें ॥ ६४ सुमंतूचीविनंतीऐकोन ॥ आणीकराहिलेतेरादिन ॥ सुमुहूर्तबरवा पाहून ॥ येरेदिवसींनिघाला ॥ ६५ ॥ सुमंतुह्मणेकर्कशेसी ॥ कन्याजाईलपतीसरसीं ॥ भोजनघालावेंजामातासी ॥ व्रीहीगोधूमदेह्मणे ॥ ६६ ॥ पतीसांगतांचिकायकेलें ॥ धांवतघरांतगमनकेलें ॥ दृढकवाडलाविलें ॥ पाषाणलावीद्वारवंटा॥ ६७ ॥ कांहींकेलियानउघडी द्वार ॥ सुमंतूविनवीआपटीशीर ॥ सुशीलाकन्याधरीकर ॥ ह्मणेजाऊंतैसींची ॥६८॥ पाहूंगेलास्वयंपाकघरा ॥ होताकोंडागोधूमखरा ॥ देताझालाकन्यावरा ॥ निरोपदिधलादोघांसी ॥ ॥ ६९ ॥ दोघेंबैसोनीरथावरी ॥ निघालींकौंडिण्यासंतोषकरी ॥ मध्यान्हकाळींनदीतीरीं ॥ अनुष्ठानालागींउतरले ॥ ७० ॥ ऋषीबैसलाअनुष्ठाना ॥ सुशीलाहोतीतयेस्थाना ॥ तीरीं पाहतसेरम्यवना ॥ स्त्रीसमुदायबहुअसे ॥ ७१ ॥ रक्तांबरवस्त्रेंसीं ॥ परिधानकेलेंबहुवर्सीं ॥ व्रतह्मणतीचतुर्दशी ॥ करितीपूजापृथक्पृथक् ॥ ७२ ॥ पाहूनिसुशीलाहळूहळू ॥ गेलीतयासुवासिनींजवळू ॥ पुसतीझालीवेल्हाळू ॥ कायव्रतकरितांतुह्मीं ॥ ७३ ॥ स्त्रियाह्मणतीसुशीलेसी ॥ अनंतव्रतआहेपरीयेसी ॥ पूजितांहोयतात्काळेसीं ॥ सकळाभीष्टेंपावती ॥ ॥ ७४ ॥ सुशीलाह्मणेनारीसी ॥ कवणविधानसांगामजसी ॥ कृपाकरोनिविस्तारेंसीं ॥ निरोपावेंमजलागीं ॥ ७५ ॥ समस्तनारिमिळोनी ॥ सांगतातीविस्तारोनी ॥ ऐकसुशीलेबैसह्मणोनी ॥ व्रतआद्यंतेसींनिरोपिती ॥ ७६ ॥ भाद्रपदशुक्लचतुर्दशीसी ॥ व्रतकरावेंपारि

येसीं ॥ सांगूंतुजविस्तारेंसीं ॥ ऐकसुशीलेह्मणताती ॥ ७७ ॥ रक्तपटसूत्रेंसीं ॥ अनंतकरावापरियेसीं ॥ घेऊनिजावेंनदीसीं ॥ स्नानकरावेंविधीनें ॥ ७८ ॥ दिव्यांबरपरिधा[1]नुनी ॥ हळदीकुंकुमलाउनी ॥ आणावेकलशनूतनदोनी ॥ गंगायमुनाह्मणोनियां ॥ ७९ ॥ उदकभरोनीतयांत ॥ पंचपल्लवरत्नसहित ॥ घालोनिपूजावेत्वरित ॥ षोडशोपचारेंकरूनी ॥ नानाप्रकारेंआरती ॥ कराव्यागंगायमुनांप्रती ॥ मगपूजावादर्भग्रंथी ॥ शेषरूपेंकरोनियां ॥ ॥ ८१ ॥ दोनीकलशांवरीदेखा ॥ नूतन[2]वस्त्रेंठेवूनिनिका ॥ पद्मलिहूनिअष्टदलिका ॥ कलशांवरूनठेवावें ॥ ८२ ॥ तयांकलशांपुढेंदेखा ॥ पंचवर्णचूर्णें[3]देखा ॥ शंखपद्मादिअनेका ॥ रंगमाळिकाघालाव्या ॥ ८३ ॥ शेषपूजावादर्भाचा ॥ षोडशोपचारींबरवासाचा ॥ ध्यानींध्यासविष्णूचा ॥ शेषशायीह्मणोनियां ॥ ८४ ॥ सप्तफणीशेषासी ॥ सदांविष्णुत्यापासीं ॥ याचिकारणेंनामतयासी ॥ अनंतऐसेंध्यानकरावें ॥ ८५ ॥ पिंगलाक्षचतुर्भुजेसीं ॥ शंखपद्मसव्यकरेंसीं ॥ चक्रगदावामहस्तेंसीं ॥ ऐसीमूर्तीतुवांध्यावी ॥ ८६ ॥ ओंनमोभगवतेमंत्रेंसीं ॥ षोडशोपचारेंदर्भग्रंथीसी ॥ आणोनिनव्यादोरकासी ॥ ध्यानकरावेंमगतेथें ॥ ८७ ॥ अनंतगुणरत्नायमंत्रेंसीं ॥ नवेदोरकठेवावेकलशांसी ॥ पूजाकरावीपुरुषसूक्तेंसीं ॥ अतोदेवामंत्रेंसहित ॥ ८७ ॥ षोडशोपचारेंपूजोन ॥ संसारेतिमंत्रेंदक्षिणकरींबांधोन ॥ नमस्तेवासुदे

---

[1] नेसूनी [2] नवे [3] पंचरंगाच्या रांगोळीनें

वमंत्रेकरून ॥ जीर्णदोरकविसर्जावे ॥ ८९ ॥ दाताचविष्णुर्भगवान्ह्मणत ॥ वायनद्यावेंगोधूमघृत ॥ प्रस्थगोधूमाचेंसघृत ॥ फळासहवायनद्यावें ॥ ९० ॥ अपूपादिपायसेसीं ॥ सदक्षिणतांबूलेसीं ॥ अर्धेंद्यावेंब्राह्मणासी ॥ अर्धेंआपणभक्षावें ॥ ९१ ॥ ऐसेंचौदावर्षेंदेखा ॥ व्रतंआचरावेंविशेखा ॥ उद्यापनकरावेंनिका ॥ चतुर्दशकलशद्यावे ॥ ९२ ॥ ब्राह्मणभोजनकरोन ॥ भक्तीनेंकरावेंउद्यापन ॥ कामनाहोईलसंपूर्ण ॥ चतुर्विधपुरुषार्थ ॥ ९३ ॥ ऐसेंसांगतीसुशीलेसी ॥ व्रतआचरावेंत्वरितेंसीं ॥ आजचिअसेचतुर्दशी ॥ व्रतकरींआह्मांसवें ॥ ॥ ९४ ॥ समस्तनारीमिळोनितिसी ॥ तंतुदेतीअनंतासी ॥ ग्रंथीबांधोनीचतुर्दशी ॥ पूजाकरवितीआपणासवें ॥ ९५ ॥ कोंडाहोतागोधूमाचा ॥ आणोनिदेतसेअर्धसाचा ॥ वाणदेउनीसुवाचा[1] ॥ निरोपस्त्रियांचाघेतला ॥ ९६ ॥ समस्तास्त्रियांसीवंदोनिबाळी ॥ आलीआपुलेरथाजवळी ॥ अनुष्ठानसारूनिऋषीतयेवेळीं ॥ येताझालाझडकरी ॥ ९७ ॥ चलाह्मणोनिपुढेंजाती ॥ दोघेंबैसोनिगोरथीं ॥ जातांपुढेंदेखती ॥ अमरावती[2]ऐसेंनगर ॥ ९८ ॥ नगरलोकसामोरेयेती ॥ चलास्वामीऐसेंह्मणती ॥ तुह्मीयानगरीचेअधिपती ॥ तपोनिधीमहाराजा ॥ ९९ ॥ नानासमारंभेंदेखा ॥ नगरींप्रवेशलींदंपतीऐका ॥ ऐश्वर्येंभोगिलींबहुसुखा ॥ श्रीमदनंतप्रसादें ॥ १०० ॥ ऐसेंकितीकादिवसांवरी ॥ होताकौंडिण्यसहनारी ॥

---

१ शोभनवचनेंकरून २ इंद्रपुरी

बैसलेअसतांसंतोषेंकरीं ॥ देखताझालाअनंता ॥ १ ॥ ऋषीपुसेसतीस्त्रियेसी ॥ कायबांधि
लेंहस्तासी ॥ वशीकरणेकलेंआह्मांसी ॥ रक्तदोराबांधिला ॥ २ ॥ सुशीलाबोलेभ्रतांरासी
॥ अनंतदोरापरियेसीं ॥ याचियाप्रसादेंतुह्मांसी ॥ अष्टैश्वर्यप्राप्तझालें ॥ ३ ॥ ज्यांजेदिवसीं
व्रतकेलें ॥ तेणेंकरोनीदैवं[3]तुह्मांआलें ॥ पहादैवतप्रसन्नझालें ॥ ह्मणोनिबोलेसुशीला ॥ ४ ॥
ऐसेंवचनऐकोनी ॥ ऋषीकोपलाबहुमनीं ॥ दोरकघेतलाहिरोनी ॥ अग्नीमध्येंटाकिला ॥
॥ ५ ॥ मगह्मणेकैंचाअनंत ॥ आपणकेलेंअसेतपबहुत ॥ तेणेंकरोनीऐश्वर्यअद्भुत ॥ प्राप्त
झालेंआह्मांसी ॥ ६ ॥ वशीकरणकेलेंआह्मांसी ॥ दोराबांधूनिअनंतह्मणशी ॥ रागेंभ
रोनिकौंडिण्येंतिसी ॥ हिरोनिअग्नींतटाकिला ॥ ७ ॥ हाहासुशीलाह्मणोनी ॥ धांवतगेली
अग्निस्थानीं ॥ क्षीरांतघातलाकाढोनी ॥ विझविताझालीदोरक ॥ ८ ॥ अनंतटाकिला
अग्नीसीं ॥ हानीझालीऐश्वर्यासी ॥ दरिद्रीझालापरियेसी ॥ द्विजवरकौंडिण्यतत्क्षणीं ॥
॥ ९ ॥ नगरींझालेसर्वशत्रू ॥ गोधनादिआभरणवस्त्रू ॥ समस्तनेतेझालेतस्करू ॥ दरि
द्रझालेंतात्काळ ॥ १० ॥ गृहदग्धझालेंदेखा ॥ अवकुपाहोतांरमानायका ॥ उरलेंनाहींव
स्त्रएक ॥ सर्वगेलेंतत्क्षणीं ॥ ११ ॥ मगविचारीमानसीं ॥ ह्मणेअनंतरुसलाआह्मांसी ॥ वा
यांघातलेंअग्नीसीं ॥ मदांधेंवेष्टिलों ॥ १२ ॥ आतांकरीननेमएक ॥ जंवभेटेललक्ष्मीनायक

---

१ सुशीलेचे हस्तीं २ अनंतदोरक ३ भाग्य

॥ श्रीमदनंतदेखेनमुख ॥ तंवअन्नोदकनघेई ॥ १३ ॥ ह्मणोनिनिर्वाणकरोनी ॥ निघताझाला
घोरकाननीं ॥ भार्येसहितकौंडिण्यमुनी ॥ निघताझालापरियेसा ॥ १४ ॥ हाहाअनंतअनंत
ह्मणत ॥ शीघ्रजातसेअरण्यांत ॥ तंवदेखिलावृक्षचूत[1] ॥ पुष्पींफळींभरलाअसे ॥ १५ ॥ कीट
कादिपक्षीजाती ॥ कोणीत्यासींनातळेंती[2] ॥ कौंडिण्यपुसेतयाप्रती ॥ अनंतासींदेखिलेंकीं ॥
॥ १६ ॥ वृक्षह्मणेब्राह्मणासी ॥ दृष्टीनपडेचिआह्मांसी ॥ तुवांजरींदेखिलाअससी ॥ तरीं
आह्मांसांगावें ॥ १७ ॥ ऐसेंऐकोनिपुढेंजात ॥ धेनूदेखिलीवत्सासहित ॥ हिंडतसेतृणांत ॥
तोंडानघेभक्षावया ॥ १८ ॥ द्विजह्मणेधेनूसी ॥ जरीतुवांअनंतदेखिलासी ॥ कृपाकरोनिआ
ह्मांसी ॥ सांगह्मणेद्विजवर ॥ १९ ॥ नाहींदेखिलेंअनंतासी ॥ तुह्मांभेटलाजरींतयासी ॥
मजविषयींसांगात्यासी ॥ अवस्थाऐसीधेनूह्मणे ॥ २० ॥ ऐसेंऐकोनिद्विजवर ॥ पुढेंजातांदे
खिलावृषभथोर ॥ तयातेंपुसेमुनीश्वर ॥ तुवांअनंतातेंदेखिलेंकीं ॥ २१ ॥ वृषभह्मणेतया
सी ॥ नेणोंआह्मींअनंतासी ॥ जरींतुह्मींदेखिलात्यासी ॥ आह्मांविषयींविनवावें ॥ २२ ॥
पुढेंजातांदेखेकौंडिण्य ॥ सरोवरेंरम्यदोन ॥ उदकमिळालेंअन्योन्य ॥ हंसादिपक्षीनसेविती
॥ २३ ॥ कमळकुमुदादिपुष्पेंसीं ॥ मिरवतीसरोवरेंऐसीं ॥ द्विजपुसेतयांसी ॥ अनंतातेंदे
खिलेंकीं ॥ २४ ॥ सरोवरेंह्मणतीतयासी ॥ नेणोंकैंच्याअनंतासी ॥ भेटीहोईलजरीतुह्मांसी

---

[1] आम्रवृक्ष [2] न स्पर्श करिती

॥ आह्मांविषयींसांगावें ॥ २५ ॥ पुढेंजातांद्विजवर ॥ देखिलेंगर्दभकुंजर ॥ पुसतसेतयांविचार ॥ तेनबोलतीतयासी ॥ २६ ॥ निर्वाण[1]झालातोब्राह्मण ॥ त्यजूंपाहेआपुलाप्राण ॥ अनंतअनंतह्मणोन ॥ धरणीवरीपडियेला ॥ २७ ॥ इतुकियाअवसरीं ॥ वृद्धब्राह्मणवेषधारी ॥ जवळीयेवोनीहांकमारी ॥ उठींउठींह्मणतसे ॥ २८ ॥ ऊठविप्राकायपुससी ॥ श्रीमदनंतकोठेंअसेंविचारिसी ॥ दाखवीनबलआह्मांसरसी ॥ ह्मणोनिधरिलेंउजवेकरीं ॥ १९ ॥ उठवूनियांकौंडिण्यासी ॥ घेऊनिजाईगव्हरासीं[2] ॥ नगरीपाहेअपूर्वतैसी ॥ महदाश्चर्यपाहातसे ॥३०॥ घेऊनिगेलानगरांत ॥ सिंहासनरत्नखचित ॥ नेऊनितेथेंबैसवित ॥ आपणदाखवी निजस्वरूप ॥ ३१ ॥ रूपदेखोनिकौंडिण्य ॥ स्तोत्रकरीअतिगहन ॥ चरणावरीमाथाठेवून ॥ करजोडूनीविनवीतसे ॥ ३३ ॥ नमोनमस्तेगोविंदा ॥ श्रीवत्सलासाच्चिदानंदा ॥ तुझेस्मरणमात्रेंदुःखमदा ॥ हरोनिजातीसर्वपापें ॥ ३३ ॥ तूंवरेण्ययज्ञपुरुष ॥ ब्रह्माविष्णुमहेश तुझेदर्शनमात्रेंसमस्तदोष ॥ हिरोनिजातीतात्काळीं ॥ ३४ ॥ नमोनमस्तेवैकुंठवासी ॥ नारायणालक्ष्मीनिवासी ॥ जगत्व्यापीप्रतिपाळिसी ॥ अनंतकोटीब्रह्मांडें ॥ ३५ ॥ पापी आपणपापकर्मी ॥ नेणोंतुझीभक्तिधर्मी ॥ पापात्मापापसंभवअधर्मी ॥ क्षमाकरींगादेवराया ॥ ३६॥ तुजवांचोनिआपण ॥ अनाथअसेंदोन ॥ याचिकारणेंधरिलेचरण ॥ शरणाग

---

[1] पश्चात्तापपावला [2] गुहेमध्ये

तमीतुह्मांसी ॥ ३७ ॥ आजिमाझाजन्मसफळ ॥ धन्यमाझेंजिणेंसकळ ॥ तुझेंदेखिलेंचरण
कमळ ॥ भ्रमरहोवोनिवासघेतों ॥ ३८ ॥ ऐसेंस्तवितांकौंडिण्य ॥ प्रसन्नझालालक्ष्मीरमण ॥
भक्तजनचिंतामणीरत्न॥वरत्रयदेताझाला ॥३९॥ धर्मबुद्धिदारिद्र्यनाश॥शाश्वतवैकुंठनिवास
॥वरत्रयदेतहृषीकेश ॥ ऐकयुधिष्ठिराकृष्णह्मणे ॥४०॥ पुनरपिद्विजविनवीदेख ॥ त्यांदेखिलें
आश्चर्यएक ॥ अरण्यांतवृक्षएक ॥ महाफळितआम्रदेखिला ॥४१॥ त्याफळांसीपक्षिजाती ॥
कोणीत्यासीनातळती ॥ पुढेंयेतांमागुती ॥ देखिलीधेनूसवत्स ॥ ४२ ॥ तृणतेथेंअसेप्रबळ ॥ प
रीतिचेतोंडानयेकवळ ॥ आणीकदेखिलींनिर्मळ ॥ सरोवरेंदोनीतेथें ॥४३॥ अन्योन्येंएकामे
का ॥ मिसळतीतेथेंदोन्हींउदकां॥पुढेंपाहिलेंअपूर्वऐका॥वृषभएकमहाथोर ॥४४॥त्याचेमुखा
नयेग्रास ॥ सर्वकाळींउपवास ॥ पुढेंदेखिलासुरस ॥ कुंजरएकमदोन्मत्त ॥ ४५ ॥ सवेंचिदेखि
लेंगर्दभासी ॥ ऐकास्वामीमार्गेसीं ॥ हिंडतसेंवनासीं ॥ देखिलावृद्धब्राह्मण ॥४६॥ नकळेयाचा
अभिप्राय ॥ विस्तारोनिमजसांगाभाव ॥ जगन्नाथाकेशव ॥ ह्मणोनिचरणींलागला ॥ ४७ ॥
कृपानिधीनारायण ॥ सांगतसेविस्तारोन ॥ ऐकतसेभक्तकौंडिण्य ॥ वृक्षतुवांजोदेखिला ॥
॥ ४८ ॥ पूर्वींहोताद्विजवर ॥ तयासींयेतीवेदशास्त्र ॥ उन्मत्तपणेंगर्वेंथोर ॥ शिष्यवर्गानसां
गेची ॥४९॥ तेणेंपापेंवृक्षझाला ॥ तुवांदेखिलेंधेनुवत्साला ॥ पूर्वींहोतीभूमीनिष्फळा॥ दिली
होतीब्राह्मणासी ॥ ५० ॥ देखिलातुवांवृषभएक ॥ पूर्वींविप्रमहाधनिक ॥ केलेंनाहींदाना

दिक ॥ तेणेंपापेंऐशीगती ॥ ५१ ॥ सरोवरेंतुवांदोनी ॥ ह्मणसीदेखिलींनयनीं ॥ पूर्वींहोत्या
दोघीबहिणी ॥ घेतलेंदानआपआपणांत ॥ ५२ ॥ खरह्मणिजेतुझाक्रोध ॥ कुंजरतोजाण
तवमद ॥ पश्चात्तापेंझालेंतुझेंमनशुद्ध ॥ भेटलोंब्राह्मणआपणची ॥ ५३ ॥ जेंजेंतुवांदेखिलें ॥
त्यात्यासमस्तांतेंमुक्तकेले ॥ अखिलऐश्वर्यभोगींवहिलें ॥ अंतींजायस्वर्गासी ॥ ५४ ॥ तुवां
करावेंतेथेंवासू[2] ॥ नक्षत्रामाजीपुनर्वसू ॥ ऐसावरदेतांहर्षू ॥ जाहलातयाकौंडिण्या ॥ ५५ ॥
ऐसावरलाधोनी ॥ राज्यकेलेंबहुदिनीं ॥ अंतींगेलास्वर्गभुवनीं ॥ ऐकरायायुधिष्ठिरा ॥ ५६ ॥
ऐसीकथाधर्मासी ॥ सांगताझालाहृषीकेशी ॥ आचरिलेंभक्तीसीं ॥ अनंतव्रततयेवेळीं ॥
॥ ५७ ॥ युधिष्ठिरदंपत्येंसीं ॥ व्रतआचरलाभक्तीसीं ॥ श्रीमदनंतप्रसादेंत्वरितेसीं ॥ पांड
वराज्यपावले ॥ ५८ ॥ आणीकहेंचिभूमीवरी ॥ व्रतकेलेंऋषीश्वरीं ॥ आचरावेंनरनारीं ॥
लाधेचारीपुरुषार्थ ॥ ५९ ॥ व्रतांमध्येंउत्तमव्रत ॥ प्ररूयातअसेअनंत ॥ तुवांआचरावेंसतत
॥ द्यावेंतुझेज्येष्ठसुतासी ॥ ६० ॥ व्रतकौंडिण्यआचरला ॥ अखिलसौख्यलाधला ॥ आच
रावेंयाव्रताला ॥ अनंतपुण्यफलअसे ॥ ६१ ॥ अनंतव्रतमहापुण्य ॥ आमुचेनिरोपेंकरणें
॥ व्रतकराएकभावपणें ॥ एकभक्तीकरोनियां ॥ ६२ ॥ आमुचेंगोत्रकौंडिण्य ॥ करितांजो
डेबहुपुण्य ॥ निरोपींआमुचेंकारण ॥ व्रततुह्मींकरावें ॥ ६३ ॥ ऐसेंगुरुनिरोपेसीं ॥ व्रतकेलें

---

१ पहिल्यानें २ राहाणें

संतोषीं ॥ पूजाकेलीश्रीगुरूसी ॥ नानापरीअवधारा ॥ ६४ ॥ नीरांजनबहुवसीं ॥ गीतवा
द्यनृत्येसीं ॥ पूजाकरितीश्रीगुरूसी ॥ भक्तिभावेंकरोनियां ॥ ६५ ॥ समाराधनाब्राह्मणासी
॥ भोजकरविलेंश्रीगुरूसी ॥ आनंदझालाबहुवसी ॥ श्रीगुरुमूर्तीसंतोषे ॥ ६६ ॥ येणेंपरी
श्रीगुरूसी ॥ आराधोनीसंतोषी ॥ गेलाआपुलेग्रामासी ॥ ऐकशिष्याएकचित्तें ॥ ६७ ॥
विप्रजोकांसायंदेव ॥ कलत्रपुत्रांतेंपाठवोनिठाव ॥ मागुतीआलाअसेभावें ॥ श्रीगुरुचरण
सेवेसीं ॥ ६८ ॥ राहोनियांगुरूपासीं ॥ सेवाकेलीबहुवसीं ॥ ऐसेतुझेपूवर्जासी ॥ प्रसन्नझा
लेश्रीगुरू ॥ ६९ ॥ सिद्धह्मणेशिष्यासी ॥ येणेंपरीतुह्मांसी ॥ निधानलाधलेंपरियेसीं ॥ श्री
नृसिंहसरस्वती ॥ ७० ॥ ह्मणोनिसरस्वतीगंगाधर ॥ सांगेगुरुचरित्रविस्तार ॥ ऐकतांहो
यमनोहर ॥ लाधेचारीपुरुषार्थ ॥ ७१ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रामृत ॥ अनंतव्रतकथाविख्यात ॥
नामधारकासांगत ॥ त्रिचत्वारिंशोऽध्यायहा ॥ ७२ ॥ इ० त्रि० ॥ ४३ ॥ ॥ छ ॥ छ ॥

अध्याय ४५ वा.

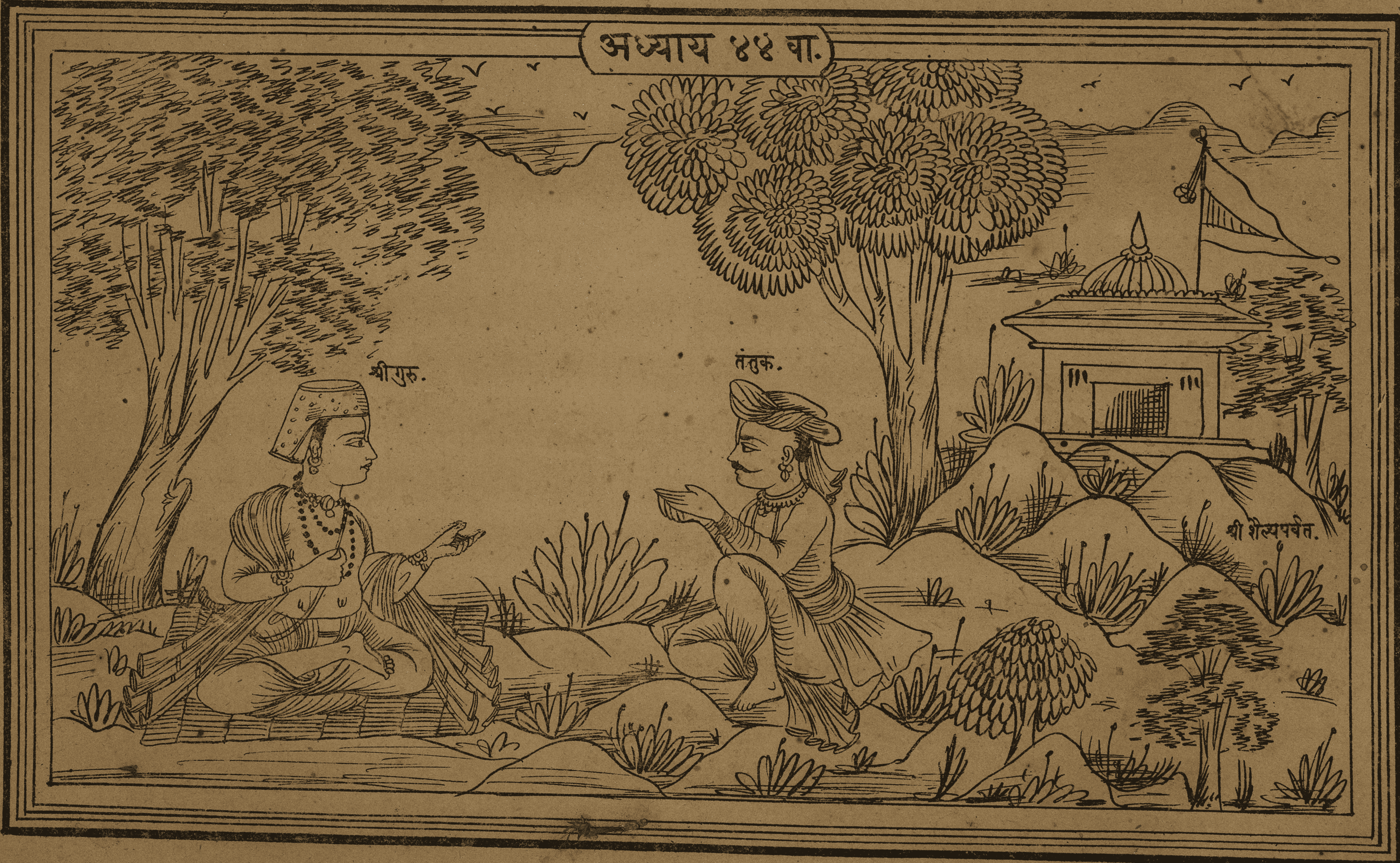
श्रीगुरु.
तंतुक.
श्री शैल्यपर्वत.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ नामधारकह्मणेसिद्धासी ॥ पुढेंचरित्रेंझालींकैसीं ॥ विस्तारावेंआ
ह्मांसी ॥ कृपाकरींगाद्दातारा ॥ १ ॥ सिद्धसांगेशिष्याप्रती ॥ समस्तभक्तसेवाकरिती ॥ त्यां
तएकविणकरजाती ॥ अत्यंतकरीतसेभक्तीस्वामिचरणीं ॥ २ ॥ तीनप्रहरसंसारयात्रा ॥
करोनियेतसेपवित्रा ॥ राजांगणाझाडीविचित्रा ॥ नमस्कारीदुरोनी ॥ ३ ॥ ऐसेकित्येकदि
वसक्रमिले ॥ शिवरात्रीचेंव्रतआलें ॥ समस्तयात्रेसीनिघाले ॥ मातापित्रादितंतुकाचे ॥
॥ ४ ॥ त्यासीबोलावितीयात्रेसी ॥ तोह्मणतसेतयांसी ॥ तुह्मींमूर्खअसापिसीं ॥ माझाश्री
पर्वतयेथेंचिअसे ॥ ५ ॥ श्रीगुरुमाझामल्लिकार्जुन ॥ पर्वतह्मणिजेश्रीगुरुभवन ॥ आपणन
येंचियेथून ॥ चरणसोडोनिश्रीगुरूचे ॥ ६ ॥ समस्तलोकत्यासीहांसती ॥ पिसेंलागलेंया
सीह्मणती ॥ चलाजाऊंह्मणोनिनिघती ॥ भ्रातामातापितात्याचे ॥ ७ ॥ नगरलोकसमस्त
गेला ॥ आपणयेकलाराहिला ॥ श्रीगुरूचेमठासीआला ॥ दर्शनालागींपरियेसा ॥ ८ ॥
श्रीगुरुह्मणतीतयासी ॥ कांगायात्रेसीनजासी ॥ तंतुकह्मणेस्वामीसी ॥ माझीयात्रातुमचेच
रणीं ॥ ९ ॥ नानातीर्थेंयात्रादेखा ॥ तुमचेचरणींअसतीऐका ॥ वायांजातीमूर्खदेखा ॥ पाषा
णदर्शनकरावया ॥ १० ॥ ऐसेंह्मणोनितंतुक ॥ नमस्कारोनित्यदेख ॥ तंवपावलीशिवरात्री
ऐक ॥ माघवद्यचतुर्दशी ॥ ११ ॥ श्रीगुरूहोतेसंगमासी ॥ दोनप्रहरहोतांपरियेसीं ॥ आ
पणगेलास्नानासी ॥ उपवासअसेशिवरात्रीचा ॥ १२ ॥ संगमींस्नानकरोनी ॥ श्रीगुरूतें

नमस्कारोनी ॥ उभाठेलाकरजोडोनी ॥ भक्तिपूर्वकएकभावें ॥१३॥ श्रीगुरूह्मणतीतयासी
तुझेसमस्तगेलेयात्रेसी ॥ तूंएकलाचिराहिलासी ॥ पहासीविनोदश्रीपर्वताचा ॥१४॥ पुसि
लेंकधींआहेदेखिलेंसी ॥ ह्मणेस्वामीनेणेंकैसी ॥ तुमचेचरणआह्मांसी ॥ पर्वतयात्रासदांअ
सती ॥ १५ ॥ त्याचाभावपाहोनी ॥ जवळबोलावितीश्रीगुरुमुनी ॥ बैसह्मणतीकृपाकरोनी
॥ तुजदाखवूंश्रीपर्वत ॥ १६ ॥ नयनझांकोनीपादुकेसीं ॥ दृढधरींगावेगेसीं ॥ ऐसेंह्मणोनि
तयासी ॥ मनोवेगेंघेवोनीगेले ॥१७॥ क्षणनलागतांश्रीगिरीसी ॥ घेऊनिगेलेभक्तासी ॥
तीरींबैसलेपाताळगंगेसी ॥ नयनउघडींह्मणतीश्रीगुरू ॥ १८ ॥ क्षणएकत्यासीनिद्रावस्था
॥ ह्मणतांझालाजागृता ॥ अवलोकितांदिसेपर्वता ॥ स्वप्नकिंवासत्यह्मणे ॥१९॥ श्रीगुरूनिरो
पितीतयासी ॥ कांगाभ्रांतपणेंपहासी ॥ वेगींजाईदर्शनासी ॥ स्नानक्षौरकरोनियां॥२०॥ श्री
गुरुनिरोपदेतां ॥ शीघ्रगेलास्नानाकारितां ॥ तेथेंदेखिलेमातापिता ॥ भ्राताग्रामलोकसकळ ॥
॥ २१ ॥ तेपुसतीतयासी ॥ तूंकवणेमार्गेंआलासी ॥ आमुचीभेटकांगानघेसी ॥ येकलायेणेंहा
कोणधर्म ॥२२॥ विनवीतसेमातापितयांसी ॥ आह्मींनिघालोंआजिदोप्रहरेंसीं ॥ एकघटिका
लागलीवाटेसी ॥ आतांआलोंगुरुसमागमें ॥२३॥ एकहांसतीमिथ्याह्मणत ॥ आह्मांसवेंचि
आलालपत ॥ ऐसेंबडिवारेंबोलत ॥ अबद्धहेंह्मणतीसकळ ॥ २४ ॥ तोकोणासवेंनबोले ॥
शीघ्रस्नानक्षौरकेलें ॥ पुष्पेंअक्षताबिल्वदळें ॥ घेऊनिगेलापूजेसी ॥ २५ ॥ पूजाकरितांलिं

गस्थानीं ॥ तेथेंदेखिलेश्रीगुरुमुनी ॥ मनींविस्मयकरोनी ॥ पूजाकेलीमनोभावें ॥ २६ ॥ स
मस्तलोकपूजाकरिती ॥ श्रीगुरूसर्वपूजाघेती ॥ तंतुकारह्मणतसेचित्तीं ॥ श्रीगुरुमूर्तीचआ
पणशंकर ॥ २७ ॥ ऐसानिर्धारकरोनी ॥ पाहिजेप्रसादह्मणोनी ॥ मगआलागुरुसन्निधा
नीं ॥ एकचित्तेंपरियेसा ॥ २८ ॥ श्रीगुरूपुसतीतयासी ॥ आतांराहसी!किंवाजासी ॥ तंतुका
रविनवीस्वामियांसी ॥ एकदेखिलेंनवलआजी ॥ २९ ॥ समस्तलोकजाउनी ॥ देवालया
भीतरींबैसोनी ॥ पूजाकरितीतुमचेचरणीं ॥ लिंगनदेखेंतुह्मीचतेथें ॥ ३० ॥ श्रीगुरुजवळी
असतां ॥ इतुकेदूरीकांकष्टकरितां ॥ लोकयेतातीबहुतां ॥ कायकारणयास्थानासी ॥ ३१ ॥
तूंतरींकेवळपरमेश्वर ॥ दिसतोसीआह्मानर ॥ नकळेतुझामहिमाअपार ॥ गौप्यरूपीगुरु
नाथा ॥ ३२ ॥ सर्वजनमूढहोउनी ॥ नेणतीतुझामहिमाकोणी ॥ कांहोयेतीयास्थानीं ॥ वि
स्तारोनीसांगामज ॥ ३३ ॥ श्रीगुरूह्मणतीऐकभक्ता ॥ सर्वत्रईश्वरपूर्णता ॥ स्थानमहिमा
असेपूज्यता ॥ जेअपारत्रिभुवनीं ॥ ३४ ॥ तंतुकह्मणेस्वामियासी ॥ तूंपूर्णब्रह्महोसी ॥ हा
स्थानमहिमावानिसी ॥ विस्तारोनीसांगाआह्मां ॥ ३५ ॥ श्रीगुरूनिरोपितीभक्तासी ॥ ये
थीलमहिमापुससी ॥ सांगेनऐकविस्तारेंसी ॥ स्कंदपुराणींअसेकथा ॥ ३६ ॥ माघवद्यच
तुर्दशी ॥ अपारमहिमापर्वतासी ॥ सांगेनऐकविस्तारेंसीं ॥ ह्मणोनिश्रीगुरूसांगतसे ॥
॥ ३७ ॥ पुर्वींविख्यातकिरातदेशीं ॥ विमर्षणराजापरियेसीं ॥ शूरअसेपराक्रमेसीं ॥ सम

स्तशत्रुजिंकिलेतेणें ॥ ३८ ॥ आणीकत्याएकबुद्धीअसे ॥ पारधीकरीबहुवसें ॥ बलाढ्यअ
सेविशेष ॥ चंचळसकळस्त्रीरत ॥ ३९ ॥ सर्वमांसभक्षणकरी ॥ ग्राह्यअग्राह्यनविचारी ॥ ऐ
सावर्तेंदुराचारी ॥ ईश्वरपूजीभक्तिभावें ॥ ४० ॥ नित्यपूजाकरीअपार ॥ शिवरात्रआलि
याहर्षनिर्भर ॥ गीतनृत्यवाद्यपरिकर ॥ भक्तिपूर्वककरीपूजा ॥ ४१ ॥ आचारतरींबरवान
से ॥ शिवपूजाकरीबहुवसें ॥ पत्नीएकत्यासीअसे ॥ सुलक्षणनामकुमुद्वती ॥ ४२ ॥ सुशी
ळसगुणीपतिव्रता ॥ मनींकरीबहुचिंता ॥ पुरुषआपुलापरदाररता ॥ ईश्वरभक्तीकरीतसे ॥
॥ ४३ ॥ ऐसेंक्रमितांएकेदिवसीं ॥ पुसोंलागलीस्त्रीभ्रतारासी ॥ ह्मणेप्राणेश्वरापरियेसीं ॥
विनंतीमाझीएकअसे ॥४४॥ क्षमाकरावेमाझेबोल ॥ विस्तारोनिसांगासकळ ॥ तूंदुराचारी
भक्षिसीसकळ ॥ परदारीनिरंतर ॥ ४५ ॥ तुझीयाईश्वरावरी ॥ भक्तीउपजलीकवणेपरी ॥
सांगावेंमजाविस्तारीं ॥ कोपनधरींप्राणनाथा ॥४६॥ राजाह्मणेस्त्रियेसी ॥ बरवेंपुसिलेंतुवां
आह्मांसी ॥ ज्ञानझालेंआतांमानसीं ॥ पूर्वजन्ममाझेंसांगेन ॥ ४७ ॥ पूर्वींपंपानगरींआ
पण ॥ श्वानयोनीमाजीजाण ॥ होतोंतेथेंकाळक्रमोन ॥ शिवरात्रीआलीएकेदिवसीं ॥४८॥
त्यानगरींहोतेंएकशिवालय ॥ समस्तलोकआलेपूजावया ॥ आपणहिंडतगेलोंतयाठाया ॥
भक्षणकांहींमिळेलह्मणोनी ॥ ४९ ॥ उत्साहेंलोकपूजाकरिती ॥ नानावाद्येंवाजविती ॥ ग
र्भगृहींप्रदक्षिणाकरिती ॥ धरोनिआरतीहीसकळिक ॥ ५० ॥ आपणगेलोंद्वारांत ॥ विनो

देंपाहीनह्मणत ॥ मजदेखोनिआलेधांवत ॥ काष्ठपाषाणघेवोनी ॥ ५१ ॥ आपणपौळीम
ध्येंहोतां ॥ द्वारपाळपातलेमारूंह्मणतां ॥ धराधरामारात्वरितां ॥ मारूंलागलेपाषाण ॥५२॥
वाटपाहींबाहेरजावयासी ॥ पळतसेंदेवालयासी ॥ साभिलाषअसेजीवासी ॥ मार्गनाहीं
कोठेंदेखा ॥ ५३ ॥ ॥ बाहेरजाईनह्मणत ॥ द्वाराकडेमागुतीयेत ॥ सर्वलोकपाठींलागत ॥
सव्यप्रदशिणापळनसें ॥ ५४ ॥ पळावयासीठावनाहीं ॥ पौळींतवेष्टिलोनदिसेकांहीं ॥ पा
ठींलागलेसकळतेही ॥ मागुतीपळतसेंतैसाची ॥ ५५ ॥ उच्छिष्टामिळेलह्मणोनीं ॥ देउळांतगे
लोंभामिनी ॥ काकुळतीबहुमनीं ॥ प्राणवांचवीनह्मणतसें ॥ ५६ ॥ ऐसातीन्हीवेळांपळालों
॥ मारतीलह्मणोनीभ्यालों ॥ अंतर्गृहींरिघालों ॥ पूजादेखिलीशिवाची ॥५७॥ द्वारधरोनि
समस्तलोक ॥ शस्त्रेंमारितीमजअनेक ॥ ओढोनिटांकितीसकळिक ॥ शिवालयाबाहेरी ॥
॥ ५८ ॥ मजपुण्यघडलेंप्रदक्षिणीं ॥ पूजादेखिलीनयनीं ॥ तेणेंपुण्येंराजाहोऊनी ॥ जन्म
लोंऐकप्राणेश्वरी ॥ ५९ ॥ शिवरात्रीहोतीतेदिवसीं ॥ नमिळेउच्छिष्टभक्षावयासी ॥ प्राण
त्यजिलाउपवासीं ॥ तेणेंपुण्यमजघडलें ॥ ६० ॥ आणीकघडलेंपुण्यएक ॥ दीपवाळीसउ
जळलेदीपक ॥ तेम्यांडोळांदेखिलेअनेक ॥ प्राणत्याजिलाशिवद्वारीं ॥ ६१ ॥ तेणेंपुण्येंज्ञा
लेंज्ञान ॥ एकाशिवरात्रीचेंमहिमान ॥ ह्मणसीदुराचारीआपण ॥ त्याचासंदेहसांगेन ॥६२॥

---

१ देवालयाच्या आवारामध्यें

पूर्वजन्ममाझाश्वान ॥ त्याचास्वभावसर्वभक्षण ॥ सर्वांठायींजायमन ॥ तोचिस्वभावमजअ
से ॥ ६३ ॥ ऐसेंस्त्रियेसीसांगीतलें ॥ पुन्हातिणेंविचारिलें ॥ ह्मणेस्वामीजेंसांगितलें ॥ आपु
लाजन्मपुरातन ॥ ६४ ॥ तूंअससीसर्वज्ञानी ॥ माझाजन्मसांगाविस्तारोनी ॥ ह्मणोनिला
गतसेचरणीं ॥ कृपाकरींगाप्राणेश्वरा ॥ ६५ ॥ ऐकेंवधूज्ञानसती ॥ तुझापूर्वजन्मकपोती ॥
करीतहोतीसउदरपूर्ती ॥ एकेदिवसींअवधारीं ॥ ६६ ॥ पडिलाहोतामांसगोळा ॥ तोतुवां
चोंचींधरियेला ॥ उडतहोतीसआकाशमंडळा ॥ तोदेखिलाघारीनें ॥ ६७ ॥ कवळघेईन
ह्मणोनी ॥ घारआलीधांवोनी ॥ तूंगेलीसपळोनी ॥ महाअरण्यक्रमितऐका ॥ ६८ ॥
पाठींलागलीतेघारी ॥ मागेंपुढेंनविचारी ॥ तूंपळतवनांतरीं ॥ श्रीगिरिपर्वतावरीगेली
स ॥ ६९ ॥ सर्वेचिआलीतेघारी ॥ तूंगेलीसदेवालयाशिखरीं ॥ भोंवोंलागलीसप्रदक्षिणा
कारी ॥ श्रमपावलीसतेवेळां ॥ ७० ॥ दुरोनिआलीसधांवत ॥ प्राणहोताकंठगत ॥ श्रमो
नितूंशिखरींबैसत ॥ घारीनेंयेऊनीमारिलेंचोंचीं ॥ ७१ ॥ धेऊनिगेलीमांसगोळा ॥ तुझादे
हपंचत्वपावला ॥ प्रदक्षिणापुण्यफळा ॥ झालीसवोराजपत्नी ॥ ७२ ॥ इतुकियाअवसरीं ॥
पुनःपतीसप्रश्नकरी ॥ आतांतुझेनिरोपावरी ॥ ईश्वरपूजाकरीन ॥ ७३ ॥ पुढेंमाझेंकायहो
ईल ॥ तुह्मींकवणेस्थानींअसाल ॥ तेंभविष्यसांगासकळ ॥ प्राणप्रियाराजेंद्रा ॥७४॥ राजा
सांगेसतीसी ॥ पुढीलजन्ममजपुससी ॥ आपणराजासिंधुदेशीं ॥ जन्मपावेनअवधारीं॥ ७५॥

॥ माझीभार्यातूंचिहोसी ॥ जन्महोईलसृंजयदेशीं ॥ तेथीलराजापवित्रवंशी ॥ त्याची
कन्याहोशील ॥ ७६ ॥ तिसराजन्मआपणासी ॥ राजाहोईनसौराष्ट्रदेशीं ॥ तूंउपजशीलक
लिंगराजवंशीं ॥ माझीपत्नीहोशील ॥ ७७ ॥ चवथाजन्मआपणासी ॥ राजाहोईनगांधार
देशीं ॥ तूंउपजशीलमगधकुळेसीं ॥ तैंमाझीहोसीलप्राणेश्वरी ॥ ७८ ॥ पांचवाजन्मआपणा
सी ॥ राजाहोईनअवंतिदेशीं ॥ तूंदशार्णराजकुळींजन्मशी ॥ माझीभार्याहोशीतूं ॥ ७९ ॥ स
हावाजन्मआपणासी ॥ अनंतनामराजापरियेसीं ॥ ययातिराजकन्याहोसी ॥ तैंमाझीतूंचि
प्राणेश्वरी ॥ ८० ॥ सातवाजन्मआपणासी ॥ राजाहोईनपांड्यदेशीं ॥ रूपलावण्यमजस
रसी ॥ नदेखेकवणसंसारीं ॥ ८१ ॥ ज्ञानीसर्वगुणीहोईन ॥ सूर्यकांतिचंद्रवदन ॥ जैसारूपें
असेमदन ॥ नाममाझेंपद्मवर्ण ॥ ८२ ॥ तूंजन्मशीलवैदर्भकुळीं ॥ रूपेंसौंदर्येंआगळी ॥ जैसी
सुवर्णाचीपुतळी ॥ अतिलावण्यमुखसुरस ॥ ८३ ॥ सुमतीअसेंनामपावसी ॥ तुजवरीनमीस्व
यंवरेसीं ॥ दमयंतीनळाजैसी ॥ स्वयंवरहोईलतुजमज ॥ ८४ ॥ राज्यकरीनबहुतादिवस ॥ य
ज्ञकरीनमासमास ॥ जिंकीनसर्वदेशांस ॥ मंत्रशास्त्रशिकेनबहुत ॥ ८५ ॥ देवद्विजअर्चनकरी
न ॥ नानाअग्रहारेंदानदेईन ॥ ऐसेंवार्धक्यपावोन ॥ राज्यींस्थापीनपुत्रासी ॥ ८६ ॥ मगआ
पणआश्रमघेईन ॥ अगस्त्यऋषीपासींजाईन ॥ ब्रह्मज्ञानोपदेशशिकोन ॥ अंतींहोईलमो
क्षप्राप्ती ॥ ८७ ॥ देहावसानसमययेतां ॥ तुजघेईनसांगातां ॥ दिव्यविमानींबैसोनितत्वतां ॥

स्वर्गाप्रतीजाऊंमग ॥ ८८ ॥ ईश्वरपूजेचामहिमा ॥ शिवरात्रीव्रतउत्तमा ॥ श्रीशैल्यपर्वताचामहिमा ॥ विशेषपुण्यकोणवर्णी ॥ ८९ ॥ यापरीसांगोनिस्त्रियेतें ॥ आतांपाहूंश्रीशैल्यपर्वतातें ॥ ह्मणोनिराजाघेऊनिस्त्रीतें ॥ यात्राकरीशिवरात्रीं ॥ ९० ॥ श्रीगुरुह्मणतीतंतुकासी ॥ शिवरात्रीमहिमाआहेऐसी ॥ ऐसातोराजाराणीपरियेसीं ॥ समस्तजन्मींराज्यपावलीं ॥ ९१ ॥ अंतींपावलास्वर्गलोक ॥ पर्वतमहिमायापरीऐक ॥ तुजझालेंगुरुमुख ॥ ईश्वरीपूजाकरींबरवी ॥ ९२ ॥ गाणगाग्रामींभीमातीर ॥ तेथेंअसेकल्लेश्वर ॥ पूजाकरींनिरंतर ॥ मल्लिकार्जुनासमान ॥ ९३ ॥ मगसंगमेश्वरसंगमेसी ॥ पूजाकरींअहर्निशीं ॥ मल्लिकार्जुनतोचिपरियेसीं ॥ नधरींमानसींसंदेह ॥ ९४ ॥ तंतुकह्मणेस्वामियांसी ॥ किमर्थमातेंचाळविसी ॥ पूजायासींगेलोंमल्लिकार्जुनासी ॥ लिंगस्थानींतुह्मांदेखिलें ॥ ९५ ॥ सर्वांठायींतूंचिएक ॥ झालाअससीव्यापक ॥ कल्लेश्वरसंगमनामक ॥ हेंकायसांगसीमजपुढें ॥ ९६ ॥ ऐकोनिश्रीगुरूहांसती ॥ मगपादुकाधरींह्मणती ॥ नयनतयाचेझांकिती ॥ संगमाआलेतात्काळीं ॥ ९७ ॥ इतुकियाअवसरीं ॥ मागेंभक्तगाणगापूरीं ॥ श्रीगुरूसीपाहतीगंगातीरीं ॥ कोठेंगेलेह्मणोनी ॥ ९८ ॥ एकह्मणतीसंगमींहोते ॥ एकह्मणतीनाहींततथें ॥ कोठेंगेलेपहाह्मणत ॥ चुकरहोतीभक्तजन ॥ ९९ ॥ श्रीगुरूआलेसंगमासी ॥ तंतुकापाठविलेंमठासी ॥ बोलवावयाशिष्यांसी ॥ आपणआलेसंगमीं ॥ १०० ॥ तंतुकआलागांवांत ॥ लोकसम

स्तपहात ॥ कांरेक्षौरकेलेंह्मणत ॥ तंतुकह्मणेश्रीपर्वतासींगेलोंहोतों ॥ १ ॥ घेवूनिआलेप्र
सादविभूती ॥ नानापरीचेहारदाविती ॥ लोकविस्मयमनांतकरिती ॥ ह्मणतीदोनप्रहरींघ
रींहोता ॥ २॥ एकह्मणतीसत्यमिथ्या ॥ त्यासीह्मणतीसांगसत्या ॥ तंतुकह्मणेसवेंगुरुनाथा
॥ गेलोंहोतोंवायुवेगें ॥ ३ ॥ श्रीगुरुआलेसंगमासी ॥ मजपाठविलेंमठासी ॥ बोलाविलें
शिष्यांसी ॥ राहूंह्मणतीआजिसंगमीं ॥ ४ ॥ एकह्मणतीहोईलसत्य ॥ मूर्खह्मणतीनव्हेमि
थ्या ॥ तंतुकगेलात्वरित ॥ शिष्यवर्गीजाणविलें ॥ ५ ॥ सांगितलासर्ववृत्तांत ॥ समस्तगे
लेसंगमात्वरित ॥ पूजाझालीसंगमींबहुत ॥ सिद्धह्मणेनामधारका ॥ ६ ॥ मिथ्याह्मणतीजे
जेलोक ॥ त्यांसींहोईमहापातक ॥ पंधरादिवसींयात्रिक ॥ लोकआलेग्रामासी ॥ ७ ॥ म
गपुसतातयासी ॥ मीसांगतोंऐकाभरवसीं ॥ आनंदझालाभक्तांसी ॥ ह्मणेसरस्वतीगंगाध
र ॥ ८ ॥ सिद्धह्मणेनामधारकासी ॥ जेंमींसांगतसेंपरियेसीं ॥ श्रीगुरुमहिमाअपारेसीं ॥
अमृतसेवितांनिरंतर ॥ ९ ॥ यापरीसरस्वतीगंगाधर ॥ सांगेश्रीगुरुचरित्रविस्तार ॥ भावें
ऐकेजोनर ॥ अमृतनिरंतरसेवितसे ॥ १० ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रामृत ॥ कथावर्णिलीअद्भुत
॥ सिद्धनामधारकासांगत ॥ श्रीशैल्यगमनमहिमाऽध्यायहा ॥ ११ ॥ इतिश्रीनृसिंहसरस्व
त्युपाख्यानेसिद्धनामधारकसंवादेश्रीशैल्यशिवरात्रिमहिमानामश्चत्वारिंशोऽध्यायः ॥ ४४ ॥
॥ श्रीदत्तात्रेयार्पणमस्तु ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ओव्यांची संख्या ॥ १११ ॥ ॥ छ ॥

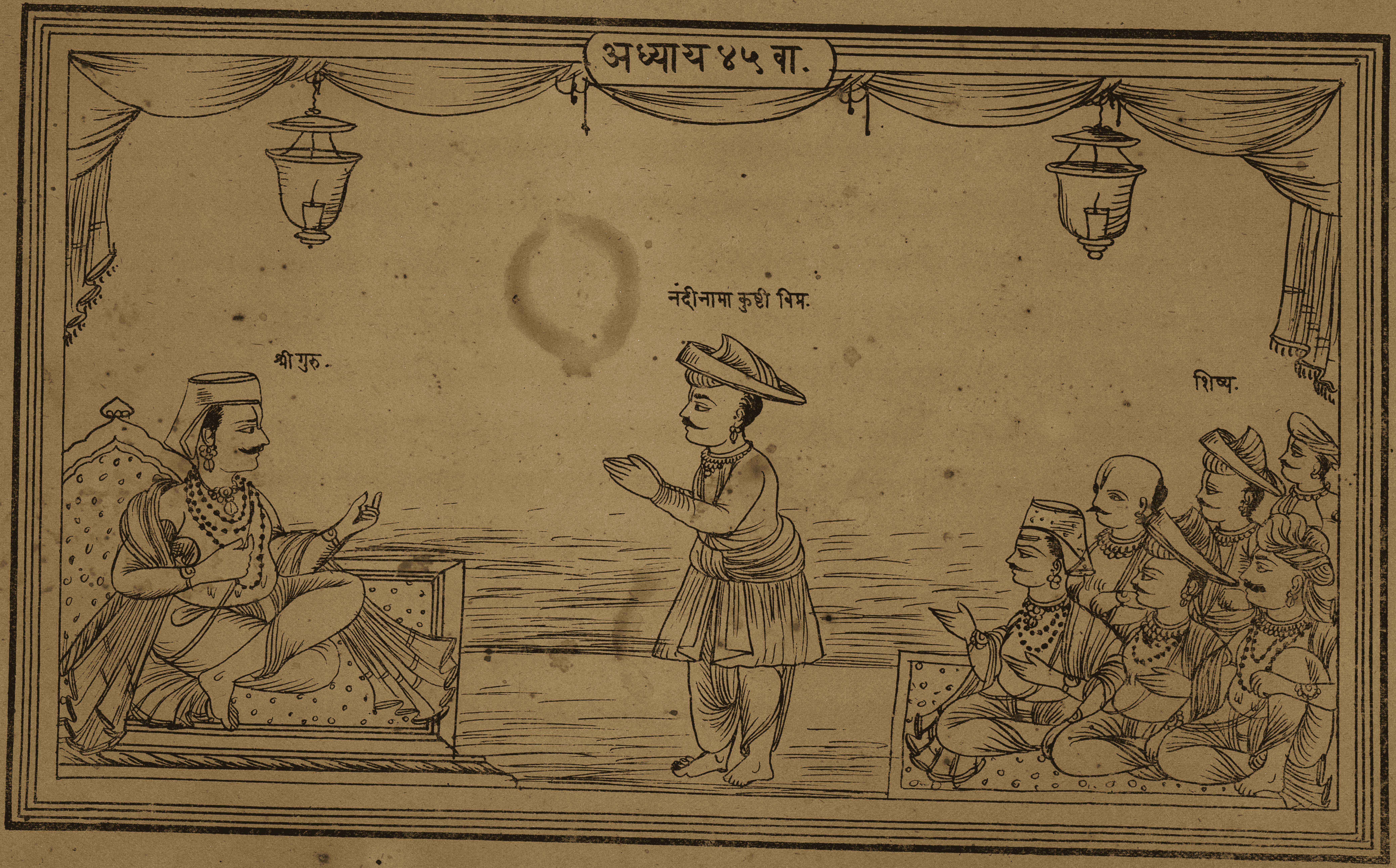
अध्याय ४५ वा.
श्री गुरु.
नंदीनामा कुष्ठी विप्र.
शिष्य.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ नामधारकह्मणेसिद्धमुनी ॥ श्रीगुरुचरित्रतुह्मींदेखिलेंनयनीं ॥ तुमचेंभाग्यकायवर्णूं[1]वाणीं ॥ परब्रह्मदेखिलेंअसे ॥ १ ॥ तुमचेनीप्रसादेंसीं ॥ अमृतपानझालेंआह्मांसी ॥ आतांकष्टआह्मांकास[2]यासीं ॥ सकळाभीष्टलाधलें ॥ २ ॥ तूंभेटलासीमजतारक ॥ दैन्यगेलेंसकळिक ॥ सर्वाभीष्टलाधलेंसुख ॥ गुरुचरित्रऐकतां ॥ ३ ॥ मागेंकथानकसांगितलें ॥ श्रीगुरुसंगमींराहिले ॥ पुढेंकायवर्तलें ॥ तेंसांगावेंदातारा ॥ ४ ॥ सिद्धह्मणेनामधारकासी ॥ ऐकवत्साविस्तारेंसीं ॥ विचित्रझालेंयेरेदिवसीं ॥ एकचित्तेंपरियेसा ॥ ५ ॥ नंदीनामाएकब्राह्मण ॥ सर्वांगींश्वेतकुष्ठजाण ॥ अंबातुळजापुराजाऊन ॥ वर्षेंतीनआराधिली ॥ ६ ॥ संवत्सरतीनउपवास ॥ द्विजकष्टलाबहुवस ॥ निरोपझालास्वप्नींत्यास ॥ जायचंदलापरमेश्वरीसी ॥ ७ ॥ जगदंबेचानिरोपघेउनी ॥ आलाचंदलापरमेश्वरीस्थानीं ॥ माससातपुरश्चरणीं ॥ पुनरपिकेलेउपवास ॥ ८ ॥ नानापरीकष्टत ॥ स्वप्नझालेंअवचित ॥ तुवांजावेंत्वरित ॥ गाणगापुरग्रामासी ॥ ९ ॥ तेथेंअसेश्रीजगद्गुरू ॥ त्रयमूर्तींचाअवतारू ॥ वेषधरिलाअसेनरू ॥ तेथेंहोसीउत्तमांगी ॥ १० ॥ ऐसेंदेवीनेंनिरोपिलें ॥ विप्रह्मणेभलेंझालें ॥ साहामासकांकष्टविलें ॥ जरींतुझेहातींनोहेची ॥ ११ ॥ जगन्मातातुळजाभवानी ॥ तिचानिरोपघेउनी ॥ आलोंतुजपासींठाकोनी ॥ तूंदैवतह्मणोनियां ॥

---

[1] वाचेनें [2] कशाला

॥ १२ ॥ देवत्वपणठाउकेंझालें ॥ आह्मांसीनिरोपदिधले ॥ मनुष्यापासींजाह्मणितलें ॥
तुझेनिनोंहेकांहींच ॥ १३ ॥ विश्वासेंपातलोंतुजपासीं ॥ तूंमनुष्यासन्निधधाडिसी ॥ सीमा
झालीदेवपणासी ॥ भाग्यमाझेंह्मणतसे ॥ १४ ॥ मनुष्यापासींजाह्मणावयासी ॥ लाजन
येतुह्मांकैसी ॥ वळखिलेंम्यांदेवपणासी ॥ उपवासीसातमहिने ॥ १५ ॥ पहिलेंचजरींनि
रोपदेत ॥ इतुकेंकष्टकासयाहोत ॥ दुराशाधरलीचित्तें ॥ परमेश्वरीह्मणोनी ॥ १६ ॥ ऐसें
अनेकप्रकारेंकष्टोन ॥ दुःखकरीतसेब्राह्मण ॥ मागुतीपुरश्चरण ॥ करीनह्मणेतोद्विज ॥
॥ १७ ॥ ह्मणेमजबरवेंहोणें ॥ अथवाआपुलाप्राणदेणें ॥ ऐसेंबोलोनिनिर्वाणें ॥ विप्रधर
णेंबैसला ॥ १८ ॥ पुनरपिस्वप्नतयासी ॥ तैसेंचिहोयपरियेसी ॥ आणीकसमस्तभोपियां
सी ॥ तेणेंचिपरीनिरोपहोय ॥ १९ ॥ समस्तभोपीह्मणतीतयासी ॥ आजिस्वप्नझालेंआ
ह्मांसी ॥ छळनकरींगादेवीसी ॥ निरोपासारसाजायवेगें ॥ २० ॥ तूंजरीआतांनजासी
॥ आह्मांआज्ञाझालीऐसी ॥ बाहेरघालूंतुजसी ॥ देवालयांतयेऊंनदेऊं ॥ २१ ॥ इतुकें
झालियावरी ॥ पारणेंकेलेंद्विजवरीं ॥ पूजाकरोनिनानापरी ॥ निरोपघेउनीनिघाला ॥
॥ २२ ॥ गाणगाग्रामासींआला ॥ मठांतपुसूंलागला ॥ भक्तजनसांगतीत्याला ॥ संगमीं
आहेतीश्रीगुरू ॥ २३ ॥ भक्तह्मणतीतयासी ॥ श्रीगुरूयेतीलपारणेसीं ॥ कालशिवरा
त्रीउपवासी ॥ आतांयेतीलपरियेसा ॥ २४ ॥ इतुकियाअवसरीं ॥ श्रीगुरुआलेसाक्षात्

कारी ॥ ग्रामलोकद्विजातेंवारी[1] ॥ दूरराहेंसंमुख ॥ २५ ॥ श्रीगुरूआलेमठांत ॥ द्विजउभा
होतातेथ ॥ भक्तजनसांगतीमात ॥ विप्रएकआलाअसे ॥ २६ ॥ सर्वांगींकुष्ठअसेश्वेत ॥
स्वामीदर्शनाआलोंह्मणत ॥ श्रीगुरूह्मणतीआपणजाणत ॥ संदेह[2]रूपेंआलाअसे ॥ २७॥
ह्मणतीबोलवामठांत ॥ भक्तगेलाधांवत ॥ तयाद्विजातेंपाचारित ॥ आलाविप्रआंगणीं ॥
॥ २८ ॥ दुरोनिदेखिलेंश्रीगुरूसी ॥ नमस्कारीतलोळेभूमीसीं ॥ श्रीगुरूह्मणतीतयासी ॥
संदेहरूपेंआलासिकां ॥ २९ ॥ देवीपासींकांनगेलासी ॥ मनुष्यापासींयेणेंकायसी ॥ सं
देहधरितांमानसीं ॥ कायहोयकार्यसिद्धी ॥ ३० ॥ ऐसेंवचनऐकोनी ॥ साक्षआलीआपुले
मनीं ॥ क्षमाकरणेंस्वामीह्मणोनी ॥ लोटांगणींयेतसे ॥ ३१ ॥ ह्मणेस्वामीआपणतमांध ॥
स्वामीचेदर्शनेंझालोंशुद्ध ॥ अज्ञानेंवेष्टिलोंमतिमंद ॥ नेणेंसोयपरब्रह्मीं ॥ ३२ ॥ तूंसाक्षात्
वस्तुह्मणोनी ॥ नेणोंआपणतमोगुणी ॥ आजिदिवसमाझासुदिनी ॥ दर्शनेंझालोंपुनीत ॥
॥ ३३ ॥ पापकर्मेंपापीआपण ॥ पापात्मामीनेणेंखुण ॥ पापेंसंभवलोंनिर्गुण ॥ शरणआ
लोंतुजपासीं ॥ ३४ ॥ तूंभक्तजनाचाआधार ॥ शरणागतावज्रपंजर ॥ ब्रीदवानितीसचरा
चर ॥ हेनृसिंहसरस्वती ॥ ३५ ॥ आजिमाझेंकर्मगेलें ॥ परब्रह्मडोळांदेखिलें ॥ मनोरथ
माझेपुरले ॥ कृपासागरायतिराया ॥ ३६ ॥ तूंभक्तजनांकामधेनू ॥ मनुष्यदेहींअवतरोनू ॥

---

[1] निवारिती [2] संशयभूतमनानें

तुझापारजाणेकवणू ॥ त्रैमूर्तीतूंचिहोसी ॥ ३७॥ जैसीसगरांकारणेंगंगा ॥ पावनकरावया
आलीजगा ॥ तैसेभक्तसेवकवर्गा ॥ तारावयाअवतरलासी ॥ ३८ ॥ कांअहल्याझालीपा
षाण ॥ दिव्यदेहीझालीलागतांचरण ॥ तैसामीआजिदेखोंनिदीन ॥ केलेंतुवांगुरुनाथा ॥
॥ ३९ ॥ व्रतबंधविवाहझालियावरी ॥ उद्भवलीव्याधीआपुलेशरीरीं ॥ स्त्रीराहिलीमाहेरीं ॥
स्पर्शूनयेशरीरह्मणे ॥ ४० ॥ आपुलेअसतीमातापिता ॥ सकळह्मणतीजाईपरता ॥ दुःख
झालेंअपरिमिता ॥ संसारत्यजूनिनिघालों ॥ ४१ ॥ गेलोंहोतोंतुळजापुरीं ॥ उपवासीकष्ट
लोंअपारी ॥ मजह्मणेतीं[1]तूंपापीभारी ॥ नहोयबरवेंतुजआतां ॥ ४२ ॥ निरोपीतुळजादेवी
प्रीतीं ॥ जेथेंचंदलापरमेश्वरीवसती ॥ तेथेंहोयपापनिवृत्ती ॥ जाईलरोगह्मणोनियां ॥४३॥
तेथेंकष्टकेलेबहुत ॥ नहोयचिकांहींउब[2]गत ॥ निरोपझालाजाह्मणत ॥ कृपामूर्तीतुजपासीं
॥ ४४ ॥ ऐसेंमाझेंदैवहीन ॥ उबगतातीदेवआपण ॥ मजदेखोनिनिर्वाण ॥ बाहेरघालाह्मण
ताती ॥ ४५ ॥ देवमातेंउबगताती ॥ मनुष्यकैसेमजदेखती ॥ निर्वाणीआलोंतुह्मांप्रती ॥ नि
र्धारकेलामरणासी ॥ ४६ ॥ ऐसापापीअसोनिआपण ॥ आतांकायकरावेंअंगहीन ॥ तोंडन
पहातीकुष्ठीह्मणोन ॥ मरणबरवेंयापरतें ॥ ४७ ॥ आतांअसेएकविनंती ॥ होयअथवान
होयनिश्चिती ॥ शीघ्रनिरोपावेंनिभ्रांती ॥ आशापाशींनगों[3]विजे ॥ ४८ ॥ मजचा[4]डनाहीं

---

१ भवानी २ कंटाळून ३ गुंतवू नको ४ आशा

यादेहाची ॥ प्राणदेईनसाक्षतुमची ॥ तूंरक्षकमाउलीशरणागताची ॥ निरोपावेंदातारा ॥
॥ ४९ ॥ जैसेंदेवींचाळविलें ॥ आशाबद्धतेंगोविलें ॥ निदानींमजसोडिलें ॥ तैसेंनकरींदा
तारा ॥ ५० ॥ ऐसेंकरुणावचनऐकोन ॥ गुरुबोलतीहांसोन ॥ बोलाविलासोमनाथब्राह्मण
॥ निरोपदेतीयातेंन्यासंगमासी ॥ ५१ ॥ खरेनेंसंकल्पसांगोनी ॥ स्नानकरावेंपुष्करजीवनीं[1]
॥ अश्वत्थप्रदक्षिणाकरवोनी ॥ वस्त्रेंटाकादूरत्याचीं ॥ ५२ ॥ नवींवस्त्रेंद्यावींयासी ॥ शीघ्र
आणापारणेसी ॥ ऐसानिरोपदेतीत्यांसी ॥ दोघेगेलेझडकरी ॥ ५३ ॥ स्नानकरोनिबाहेर
आला ॥ शरीरवर्णपालटला ॥ अश्वत्थप्रदक्षिणाकेल्या ॥ सुवर्णझालेंसर्वांग ॥ ५४ ॥ व
स्त्रेंदेईब्राह्मणासी ॥ जीर्णवस्त्रटाकींदूरदेशीं ॥ जेथेंटाकिलींभूमीसीं ॥ क्षारभूमीतीहोयखरि
त ॥ ५५ ॥ सांगातेंघेउनीद्विजासी ॥ सोमनाथआलामठासी ॥ चरणावरीघातलेंतयासी ॥
लोकसर्वविस्मित ॥ ५६ ॥ नंदीनामेंकेलानमस्कार ॥ संतोषेंस्तोत्रकरीअपार ॥ हर्षेंझाला
असेनिर्भर ॥ लोळतसेपादुकांवरी ॥ ५७ ॥ श्रीगुरूपुसतीतयासी ॥ तुझीमनकामनाझा
लीपरियेसीं ॥ सर्वांगआहेकैसेंत्यासी ॥ अवलोकुनीपाहेंह्मणती ॥ ५८ ॥ सर्वांगपाहतांब
रवेंझालें ॥ तावन्मात्रं[2]जंघेसीराहिलें ॥ पाहातांमनत्याचेंभ्यालें ॥ ह्मणेस्वामीअसेकींथोडें ॥
॥ ५९ ॥ तुझीकृपादृष्टीझालीअसतां ॥ थोडेंराहिलेंकेवींअर्था ॥ करीतसेदंडवता ॥ कृपाकरी

---

[1] पुष्करतीर्थोदकीं [2] किंचित् जांगेवर

गामहात्मया ॥ ६० ॥ गुरुमूर्तीनिरोपितीत्यासीं ॥ तूंसंशयधरोनिआलासी ॥ मनुष्यकायदेईलह्मणसी ॥ तेणेंगुणेंराहिलेंशेष ॥ ६१ ॥ यासीअसेएकप्रकार ॥ तुवांकवित्वकरावेंअपार ॥ आमुचीस्तुतीकरींनिरंतर ॥ जाईलत्वरितनिश्चयें ॥ ६२ ॥ नंदीनामाह्मणेस्वामियासी ॥ लिखितनेणेंवाचावयासी ॥ कैसेंकरूंकवित्वासी ॥ मंदमतीआपण ॥ ६३ ॥ कायजाणेंकवित्वरीती ॥ नाहींमजकाव्यव्युत्पत्ती ॥ स्वामीऐसानिरोपदेती ॥ ह्मणोनिचरणींलागला ॥ ६४ ॥ श्रीगुरुह्मणतीत्याद्विजासी ॥ मुखउघडींकाढींजिव्हेसी ॥ विभूतीप्रोक्षितांतयासी ॥ ज्ञानउपजलेंब्राह्मणातें ॥ ६५ ॥ चरणावरीठेविलामाथा ॥ उभाठेलास्तोत्रकारितां ॥ ह्मणेस्वामीमीनेणतां ॥ सेवेसीआराणूक[1] ॥ ६६ ॥ मायापाशींवेष्टोनी ॥ बुडतहोतोंसंसारगहनीं ॥ स्वामीआठवणकरींकधींमनीं ॥ तुझेचरणविसरलों ॥ ६७ ॥ संसारह्मणजेमायाजाळ ॥ योनिजन्मोनीचौऱ्यांसीकुळ ॥ आठवलेंनाहींतुझेंनामकेवळ ॥ मंदमतीझालीस्वामियां ॥ ६८ ॥ स्वेदजअंडजउद्भिजेसीं ॥ जन्मपावलोंपशुयोनीसीं ॥ ज्ञानकैचेंआह्मांसी ॥ स्थावरजंगमजैंहोतों ॥ ६९ ॥ नानायोनींतमनुष्यविशेष ॥ शूद्रादियातीबहुवस ॥ जरींहोतोंत्याजन्मास ॥ कायजाणेंतुझीसोय[2] ॥ ७० ॥ समस्तजन्मामध्येंएक ॥ ब्राह्मणाचाजन्मविशेख ॥ कायकरावेंहोऊनिमूर्ख ॥ गुरुसोयनेणतानर ॥ ७१ ॥ मातेचेंशोणितपित्याचेंरेत ॥ संपर्क

---

१ समाधान २ सेवामार्ग

झालाजननीगर्भांत ॥ जैसेंसुवर्णअसेकढत ॥ दिवसपांचबुद्बुदाकार ॥ ७२ ॥ पंधरादिवसहोयथोर ॥ एकरसहोऊनिनिर्धार ॥ तधींमीकायजाणेपामर ॥ पंचतत्वेंझालींमग ॥ ७३ ॥ मासेंएकापिंडहोय ॥ द्वयमासींशिरपायद्वय ॥ त्रयमासींसर्वअवयव ॥ नवद्वारेंझालींमग ॥ ॥ ७४ ॥ पंचतत्वेंहोतींएक ॥ पृथ्वीवायुतेजआकाशउदक ॥ प्राणआलातात्काळिक ॥ तधींस्मरणकैंचेंमज ॥ ७५ ॥ पांचवेमासींत्वचारोम ॥ सहावेमासींउश्वासस्तोम ॥ सातवेमासींश्रोत्रजिव्हाघ्राण ॥ मेदमज्जादृढझाली ॥ ७६ ॥ ऐसानवमासकष्टत ॥ होतोंजननीगर्भांत रुधिरविष्ठामूत्रांत ॥ कष्टलोंफारस्वामियां ॥ ७७ ॥ माताभक्षीउष्णक्षार ॥ कटुतीक्ष्णअसेअपार ॥ तेणेंपडेलोळेंअनेकप्रकार ॥ दुःखकोणासांगूतेव्हां ॥ ७८ ॥ मनासआलेंतेंभक्षणकरी ॥ दुःखहोयमजअपारी ॥ ऐसेंनवमासांवरी ॥ मातागर्भींकष्टलों ॥ ७९ ॥ तधींकैंचेंतुझेंस्मरण ॥ वेष्टिलोंहोतोंमायेंकरून ॥ देखिलेनाहींतुझेचरण ॥ मगयोनिद्वारेंजन्मलों ॥ ॥ ८० ॥ उपजतांचिआपणासीं ॥ आयुष्यलिहिलेंललाटेसी ॥ अर्धगेलेंवृथानिद्रेसीं ॥ रात्रींनिद्रामानवा ॥ ८१ ॥ उरल्याआयुष्यांतदेखा ॥ तीनभागकेलेऐका ॥ बालयौवनवृद्धपणनिका ॥ निर्वाणकेलेंतयेवेळीं ॥ ८२ ॥ बाळपणींआपणासी ॥ कष्टझालेबहुवसीं ॥ मजघालितीपाळण्यासीं ॥ मळमूत्रांतलोळतसें ॥ ८३ ॥ बाळपणींचेंदुःखआठवितां ॥ हृदयस्फोटहोयआतां ॥ कायसांगूंगुरुनाथा ॥ नानाआपदाभोगिल्या ॥ ८४ ॥ शयनस्थळींमळमूत्र

॥ तेथेंलोळतसेंनिरंतरं ॥ आपलीविष्ठाआपणासीआहार ॥ अज्ञानतिमिरेंवेष्टिलों ॥ ८५ ॥
एकादेसमयींआपणासी ॥ पोटदुखेबहुवसीं ॥ रूदनकरितांपरियेसीं ॥ स्तनपानकरविती
॥ ८६ ॥ क्षुधाक्रांतहोयबहुत ॥ मगह्मणतीपोटयाचेंदुखत ॥ अंगुलीघालोनियांमुखांत ॥
औषधमजपाजिती ॥ ८७ ॥ ऐसेंक्षुधेनेंपीडितबहुत ॥ मजघालितीपाळण्यांत ॥ हालविती
पर्यंदेंगात ॥ क्षुधाक्रांतरूदनकरीं ॥ ८८ ॥ ह्मणतीरूदनकरितेंबाळ ॥ मुखींशिंपितीकानीं
तेल ॥ रक्षाबांधितीमंत्रउनीकेवळ ॥ नेणेंमाताभूकमाझी ॥ ८९ ॥ पाळण्यांघालितीकौतुक
॥ प्रावरणांतअसतांवृश्चिक ॥ मारीतसेपाठिसींडंख[3] ॥ प्रलापंमीकरीतअसें ॥ ९० ॥ आ
णीकपाळण्याघालिती ॥ राहेंराहेंउगाह्मणती ॥ स्तनपानमजकरविती ॥ वृश्चिकविषनेण
तां ॥ ९१ ॥ तेणेंदुःखेंस्तनपरननकरीं ॥ मागुतीघालितीपाळण्याभीतरीं ॥ वृश्चिकमजडंख
मारि ॥ प्राणांतिकमजहोय ॥ ९२ ॥ माताखायआम्लतीक्ष्णखार ॥ स्तनपानकरवितीम
जअपार ॥ क्षीरआंबटआणिमधुर ॥ आपणखोकेंसर्वकाळीं ॥ ९३ ॥ नानाऔषधेंमजदेती
॥ तेणेंमाझेडोळेदुखती ॥ कुंकुंलवणक्षारघालिती ॥ डोळेआलेह्मणोनी ॥ ९४ ॥ ऐसेकष्टधु
रंधर ॥ बाळपणींसाहिलेअपार ॥ वाढलोंकष्टकरितांफार ॥ वर्षेंबारालोटलीं ॥ ९५ ॥ त
धींकैंचेंतुझेंचरणस्मरण ॥ मजलाकैंचीआठवण ॥ कष्टलोंमीयाचिगुणें ॥ पूर्वजन्मनाठवेचीं ॥

---

१ आनंदें २ विंचू ३ पुच्छाचें सूक

॥ ९६ ॥ दोनभागउरलेआयुष्यासी ॥ मदनेंव्यापिलेंशरीरासी ॥ जैसापतंगदीपासीं ॥
भ्रमिततैसाउन्मत्त ॥ ९७ ॥ नेणेंगुरूमातापिता ॥ समस्तांतेंनिंदाकरितां ॥ अभिलाषितसें
वनिता ॥ कुळाकुळनविचारीं ॥ ९८ ॥ ब्राह्मणनिंदापरोपरी ॥ वृद्धदेखोनिविनोदकरीं ॥
जारकर्मीयांचीसंगतभारी ॥ मदनेंनाठवेतुझेचरण ॥ ९९ ॥ मांसाचेकवळाकारणें ॥ मत्स्य
जायजेवींप्राणें ॥ तैसाआपणमदनबाणें ॥ वश्यझालोंइंद्रियांस ॥ १०० ॥ नानावर्णस्त्रियां
तेंअंगिकारिलें ॥ परद्रव्यअपहरिलें ॥ सिद्धमहंतांनिंदिलें ॥ दृष्टींनदिसेमाझेकांहीं ॥ १ ॥
ऐसामदनेंव्यापुनी ॥ पुढेंमागेंपाहेंनयनीं ॥ पतंगजायधांवोनी ॥ दीपावरीपडेजैसा ॥ २ ॥
ऐसावेष्टोनीमदनबाणीं ॥ नायकेंसुबुद्धिश्रवणीं ॥ सोयनधरींतुझेचरणीं ॥ यौवनपणऐसेंगे
लें ॥ ३ ॥ वृद्धपणआलेंशरीरासी ॥ उबग[१]होयस्त्रीपुत्रांसी ॥ श्वासोश्वासकफेसीं ॥ सदांखो
कलाहोयमज ॥ ४ ॥ अवयवसर्वकांपती ॥ कृष्णकेंशपांढरेहोती ॥ दंतहीनभक्ष्येंनचावती
॥ श्रवणींनायकेंदृष्टीनाहीं ॥ ५ ॥ ऐसानानापरीकष्टतां ॥ तुमचीसेवानघडेआतां ॥ स्वामी
तारकागुरुनाथा ॥ संसारसागराचेकडेलावीं ॥ ६ ॥ ऐसामंदमतीआपण ॥ नओळखेंचितु
झेचरण ॥ तूंचिकेवळनारायण ॥ अवतारश्रीगुरुमूर्ती ॥ ७ ॥ तूंचिविश्वाचातारक ॥ धरो
नियांनरवषेदेख ॥ त्रयमूर्तीतूंचिएक ॥ परब्रह्मगुरुनाथा ॥ ८ ॥ दिवांधनेणतीतुजलोक ॥

---

[१] कंटाळा

तूंचिविश्वाचापाळक ॥ मींकिंकरतुझासेवक ॥ संसारसागरींतारींमज ॥ ९ ॥ ऐसेंनानापरी स्तोत्र ॥ करीतसेनंदीनामापवित्र ॥ जनपहातीविचित्र ॥ त्यांसीह्मणेनंदीनामा ॥ ११० ॥ ऐकाहोजनसमस्त ॥ श्रीगुरूपरब्रह्मशाश्वत ॥ आपणपापकेलेंबहुत ॥ दर्शनमात्रेंसर्वगेलें ॥ ११ ॥ तृणासींजेव्हांपरियेसीं ॥ अग्निस्पर्शेंगतिहोयजैसी ॥ गुरुकृपाहोयजयासी पाप जळेयेणेंपरी ॥ १२ ॥ चरणंपवित्रंविततंपुराणं ॥ ऐसेंबोलेवेदआपण ॥ सेवाकरणेंहोगुरुचरण ॥ गुरुवेगळादेवनाहीं ॥ १३ ॥ ब्रह्मदेवेंआपणदेखा ॥ दुष्टाक्षरेंकपाळींलिहिलींऐका ॥ तीसुष्टाक्षरावळीहोयनिका ॥ श्रीगुरुचरणींलागतां ॥ १४ ॥ जवळीअसतांनिधान ॥ कांन ओळखातुह्मींजन ॥ नृसिंहसरस्वतीकामधेनूजाण ॥ भजाभजाहोह्मणतसे ॥ १५ ॥ इहसौख्यदाताअनेक ॥ अंतींपावेवैकुठलोक ॥ संदेहनाहींहोईलसुख ॥ सत्यसत्यबोलमाझे ॥ ॥ १६ ॥ नंदीनामास्तोत्रकरित ॥ श्रीगुरूसंतोषतीअत्यंत ॥ भक्तांतेंऐसानिरोपदेत ॥ कवीश्वरह्मणावेंयासी ॥ १७ ॥ कवीश्वरनामतयासी ॥ निर्धारकेलाभरवसीं ॥ ऐसेंकृपेनेंबोलती त्यासी ॥ ऐकोनिचरणींलागला ॥ १८ ॥ शेषहोतेंजंघेवरी ॥ तेंतत्काळगेलेंदूरी ॥ नंदिनामाआनंदकरी ॥ राहिलासेवाकरीतदेखा ॥ १९ ॥ सिद्धह्मणेनामधारकासी ॥ गुरुचरित्रऐसेंपरियेसीं ॥ ऐसाराहिलागुरुसेवेसी ॥ कवीश्वरस्वभावें ॥ २० ॥ नामधारकह्मणेसिद्धमुनी ॥ दुसराकवीनृसिंहह्मणोनी ॥ केवींझालाश्रीगुरुभवनीं ॥ कवीश्वरसांगमज ॥ २१ ॥ तेंवि

स्तारोनिआह्मांसी ॥ सांगास्वामीकृपेसीं ॥ वांछाअसेमानसीं ॥ गुरुचरित्रऐकावया ॥ २२॥
ह्मणेसरस्वतीगंगाधर ॥ पुढीलकथेचाविस्तार ॥ ऐकतांहोयमनोहर ॥ नामस्मरणकाम
धेनू ॥ २३ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रामृत ॥ सिद्धमुनीशिष्यसंवादत ॥ कवीश्वराख्यानयेथ ॥
निरोपिलेंप्रेमळ ॥ २४ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रामृतेनृसिंहसरस्वत्युपाख्यानेसिद्धनामधारकसं
वादेद्विजकुष्ठपरिहारोनामपंचचत्वारिंशोऽध्यायः ॥ ४५ ॥ ॥ श्रीगुरुदत्तात्रेयार्पणमस्तु ॥
॥ ओंव्यांची संख्या ॥ १२४ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

अध्याय ४६ वा.

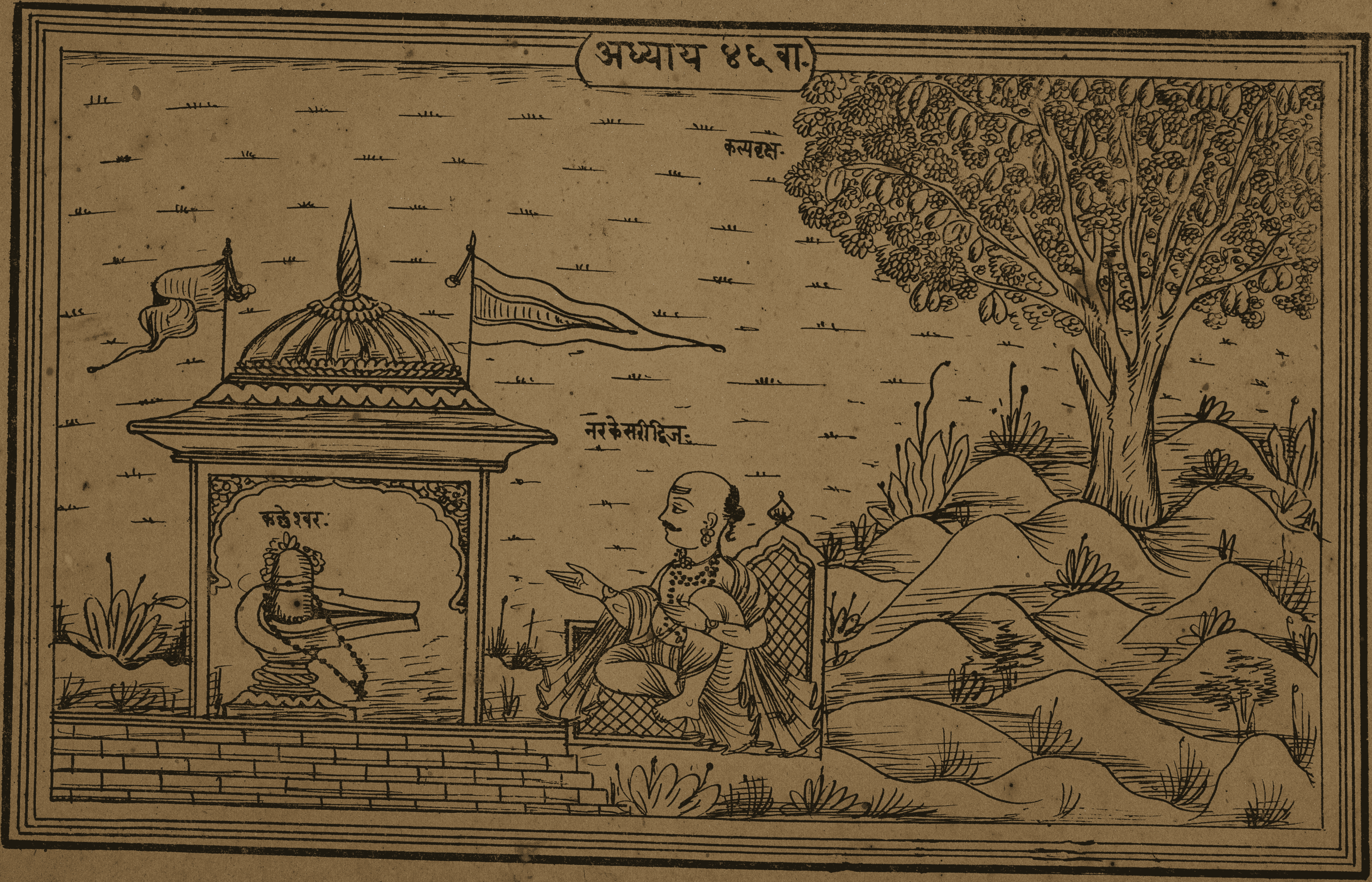
कल्पवृक्ष.
नरकेसरीद्विज:
कल्लेश्वर:

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ नामधारकविनवीसिद्धासी ॥ मागेंकथानिरोपिलीसी ॥ नंदीनामा
कवीऐसी ॥ दुसराकविआलाह्मणोनी ॥ १ ॥ कवणेपरीझालाशिष्य ॥ तेंसांगावेंजीआह्मां
स ॥ विस्तारावेंआदिसुरस ॥ कृपाकरोनिदातारा ॥ २ ॥ सिद्धह्मणेनामधारका ॥ सांगेन
विचित्रऐका ॥ आश्चर्यझालेंअसेदेखा ॥ श्रीगुरुचरित्रअलौकिक ॥ ३ ॥ गाणगापुरींअस
तांगुरू ॥ ख्यातीझालीअपरंपारू ॥ लोकयेतीथोरथोरू ॥ भक्तजनबहुझाले ॥ ४ ॥ नंदी
नामाकविहोता ॥ कवित्वकेलेंअपरिमिता ॥ समस्तलोकशिकतां ॥ प्रकाशझालाचहूंराष्ट्रीं
॥ ५ ॥ ऐसेंअसतांएकेदिवसींदेखा ॥ श्रीगुरुनेलेभक्तेंएका ॥ आपुलेघरींशोभनदायका ॥
ह्मणोनिनेलेआपुलेग्रामा ॥ ६ ॥ हिपरगेनामग्रामासी ॥ नेलेंआमुचेश्रीगुरूसी ॥ पूजाके
लीबहुवसीं ॥ समारंभथोरकेला ॥ ७॥ तयाग्रामींशिवालयएक ॥ नामकल्लेश्वरऐक ॥ प्रख्या
तअसतांआगंतुक ॥ तेथेंएकद्विजसेवाकरी ॥ ८ ॥ तयानामनरकेसरी ॥ लिंगसेवाबहुकरी ॥
नित्यपांचकवित्वेंकरी ॥ आणीकनवींनिरंतर॥९॥कल्लेश्वरावांचूनी ॥ आणीकदेवमनांतनाणी
॥ एकाग्रनिष्ठाधरूनी ॥ शिवसेवाकरीतसे ॥ १० ॥ समस्तलोकतयासीह्मणती ॥ तुझेकवि
त्वाचीअसेख्याती ॥ श्रीगुरूचीकवित्वावराप्रीती ॥ गुरुस्मरणकरींऐका ॥ ११ ॥ तयांसीह्म
णेतोनर ॥ कल्लेश्वरासीविकिलेंजिव्हार ॥ अन्यत्रदेवअपार ॥ नरस्तुतीनकरींह्मणे ॥१२॥
ऐसेंबोलोनियांआपण ॥ गेलादेवपूजेकारण ॥ पूजाकरितांतत्क्षण ॥ निद्राआलीतयाद्विजा

॥ १३ ॥ नित्यपूजाकरोनिआपण ॥ कविलकरीशिवस्मरण ॥ तेदिवसींसर्वविसरोन ॥ नि
द्राआलीतयाद्विजा ॥ १४ ॥ निद्राकेलीदेवालयांत ॥ विचित्रदेखिलेंस्वप्नांत ॥ लिंगावरी
श्रीगुरुबैसत ॥ आपणपूजाकरीतसे ॥ १५ ॥ लिंगनदिसेश्रीगुरूचिदिसे ॥ आपणतयासी
पुसतीहर्षें ॥ नरावरीतुझीभक्तीनअसे ॥ कांगाआमुतेंपूजितोसी ॥ १६ ॥ षोडशोपचारेंआ
पण ॥ पूजाकरीस्थीरमनें ॥ ऐसेंदेखोनियांस्वप्न ॥ जाग्रतझालातोद्विज ॥ १७ ॥ विस्मय
करीआपुलेमनीं ॥ ह्मणेनृसिंहसरस्वतीमुनी ॥ आलाअसेअवतरोनी ॥ आपणानिंदात्या
चीकेली ॥ १८ ॥ हाचिहोयश्रीजगद्गुरू ॥ त्रयमूर्तींचाअवतारू ॥ भेटघ्यावीहानिर्धारू ॥ ध
रूनिआलागुरूपासीं ॥ १९ ॥ आलाविप्रलोटांगणेसीं ॥ विनऊंलागलाचरणापासीं ॥ कृ
पाकरींगाअज्ञानासी ॥ नेणोंतुझेंस्वरूपआपण ॥ २० ॥ प्रपंचमायेनेंवेष्टोन ॥ नओळखूंआ
पणअज्ञान ॥ तूंचिसाक्षातशिवनिर्गुण ॥ निर्धारझालाआजिमज ॥ २१ ॥ कल्लेश्वरकर्पूर
गौरू ॥ तूंचिहोसीश्रीजगद्गुरू ॥ माझेंमनझालेंस्थिरू ॥ तुझेचरणींनिटलों ॥ २२ ॥ तूंचि
विश्वाचाआधार ॥ शरणागतावज्रपंजर ॥ चरणकमळींमींभ्रमर ॥ होवोनिठेलोंस्वामियां ॥
॥ २३ ॥ जवळीअसतांनिधानू ॥ कांहिंडावेंरानोरानू ॥ घराआलियाकामधेनू ॥ दैन्यकाय
आह्मांसी ॥ २४ ॥ पूर्वींसमस्तऋषीदेखा ॥ तपकरितीनसेलेखा[2] ॥ तूंनपावसीतयांसंमुखा ॥

---

१ चरणापाशी खेळलो २ गणना

अनेककष्टकरितांही ॥ २५ ॥ नकरितांतपअनुष्ठान ॥ आह्मांभेटलासीनिधान ॥ झालीआ
मुर्चीकामनापूर्ण ॥ कल्लेश्वरप्रसन्नझाला ॥ २६ ॥ तूंचिसत्यकल्लेश्वरू ॥ ऐसामाझेमनींनिर्धा
रू ॥ कृपाकरींगाजगद्गुरू ॥ ह्मणोनिचरणींलागला ॥ २७ ॥ श्रीगुरूह्मणतीतयासी ॥ नि
त्यआमुचीनिंदाकरिसी ॥ आजिकैसीतुझेमानसीं ॥ भक्तिउपजोनिआलासी ॥ २८ ॥ वि
प्रह्मणेस्वामियांसी ॥ अज्ञानांधकारींआह्मांसी ॥ कैसाभेटलासीपरियेसीं ॥ ज्योतिर्मयआ
नंदमूर्ती ॥ २९ ॥ म्यांकल्लेश्वराचीपूजाकेली ॥ तेणेंपुण्येंतुह्मांभेटीझाली ॥ आजिआपुली
पूजाकेली ॥ लिंगस्थानींतुह्मादेखिलें ॥ स्वप्नामध्येंलिंगस्थानींआपण ॥ प्रत्यक्षदेखिलेतुझे
चरण ॥ स्थिरझालेंअंतःकरण ॥ मिळवावेंशिष्यवर्गांत ॥ ३१ ॥ ऐसेंविनवीद्विजवर ॥ स्तो
त्रकरीतसेअपार ॥ स्वामीचीपूजाषोडशोपचार ॥ कैसेंकविलकेलेंदेखा ॥ ३२ ॥ मानसपू
जेचेंविधान ॥ पूजाव्यक्तकेलीजाण ॥ श्रीगुरूह्मणतीतत्क्षण ॥ आइकास्वप्नलोकांसी ॥
॥ ३३ ॥ प्रत्यक्षआह्मीअसतांदेखा ॥ स्वप्नअवस्थेंकविलऐका ॥ त्याणेंकेलेंवरकडनिका ॥
स्वप्नींभेटलोंह्मणोनी ॥ ३४ ॥ ऐसेंसांगोनिसमस्तांसी ॥ वस्त्रेंदेववितीत्याकवीसी ॥ लाग
लाश्रीगुरुचरणासी ॥ ह्मणेआपणशिष्यहोईन ॥ ३५ ॥ श्रीगुरुह्मणतीतयासी ॥ कल्लेश्वर
श्रेष्ठआह्मासी ॥ पूजाकरींगानित्यत्यासी ॥ आह्मींतेथेंसदांवसों ॥ ३६ ॥ विप्रह्मणेस्वामी
सी ॥ प्रत्यक्षसांडोनितुह्मांसी ॥ कायपूजूंकल्लेश्वरासी ॥ तेथेंतुह्मासीम्यांदेखिलें ॥ ३७ ॥ तूं

चिस्वामीकल्लेश्वर ॥ त्रयमूर्तींचाअवतार ॥ हाचिमाझासत्यनिर्धार ॥ नसोडींआतांतुझेचर
ण ॥ ३८ ॥ ऐसेंविनवीस्वामियांसी ॥ आलासवेंगाणगापुरासी ॥ कविलकेलेंबहुवर्सीं ॥ से
वाकरीतराहिला ॥ ३९ ॥ सिद्धह्मणेनामधारकासी ॥ कवीश्वरदोघेशिष्यगुरूपासीं ॥ आ
लेयेणेंरीतींसीं ॥ भक्तिकरीतराहिले ॥ ४० ॥ ह्मणेसरस्वतीगंगाधरू ॥ ज्यासिप्रसन्नहोय
गुरू ॥ तयाचेघरींकल्पतरू ॥ चिंतिलेंफळदेतसे ॥ ४१ ॥ कथाकवीश्वराचीऐसी ॥ सिद्ध
सांगेनामधारकासी ॥ पुढीलकथाविस्तारेंसीं ॥ एकचित्तेंपरियेसा ॥ ४२ ॥ इतिश्रीगु
रुचरित्रामृत ॥ सिद्धमुनीसंवादहोत ॥ भक्तज्ञानीपरिसोत ॥ नरहरीकविउद्धारण ॥ ४३ ॥
॥ इतिश्रीगुरुचरित्रामृतेनृसिंहसरस्वत्युपाख्यानेसिद्धनामधारकसंवादेकल्लेश्वरमहिमानाम
षट्चत्वारिंशोऽध्यायः ॥ ४६ ॥ ॥ श्रीगुरुदत्तात्रेयार्पणमस्तु ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

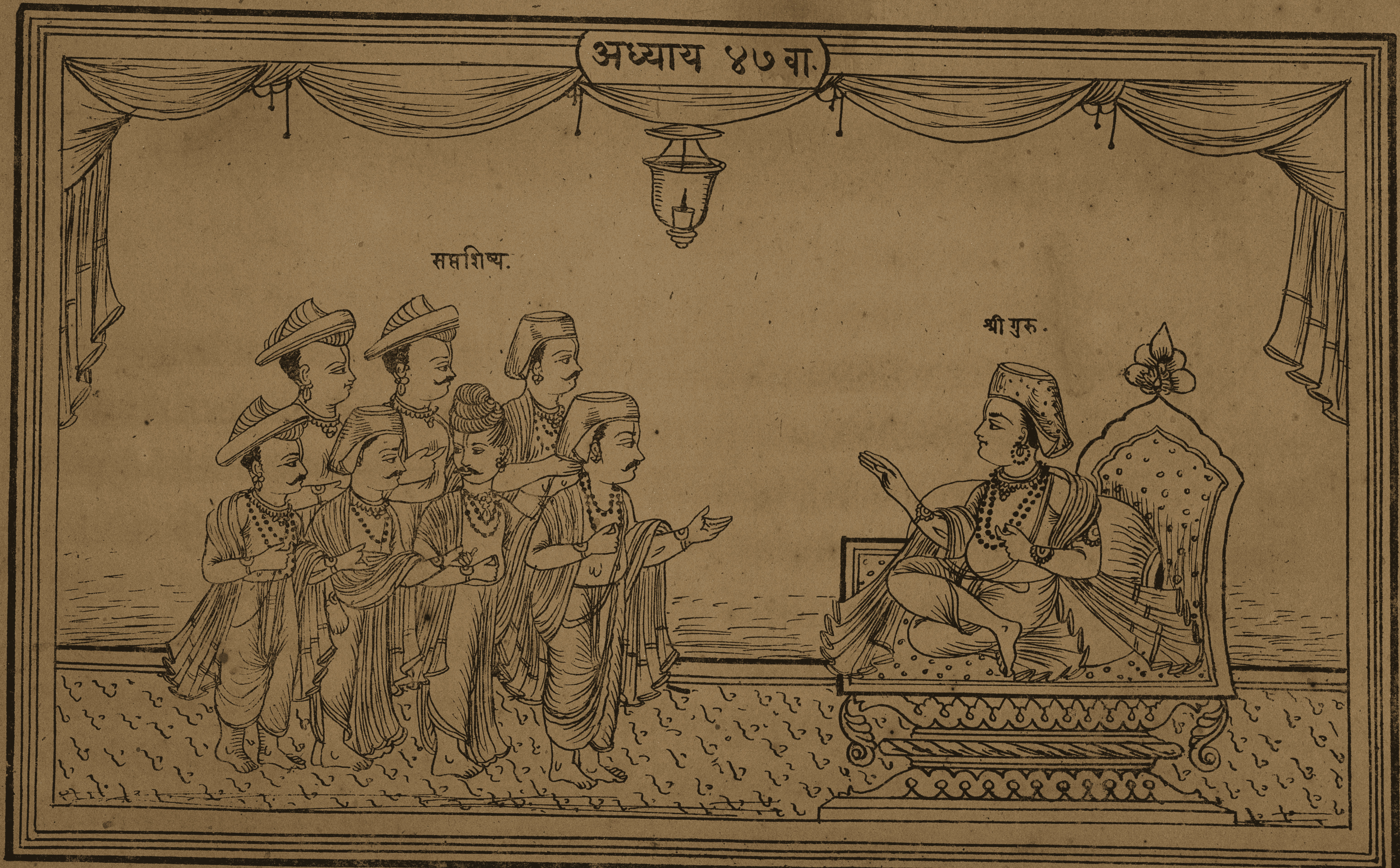
अध्याय ४७ वा.
सप्तशिष्य.
श्रीगुरु.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ नामधारकह्मणेसिद्धासी ॥ पुढेंकथावर्तलीकैसी ॥ तेंविस्तारोनीआह्मांसी ॥ कृपाकरोनीसांगावी ॥ १ ॥ नामधारकाश्रीमंता ॥ ऐकेनह्मणसीगुरुचरित्ता ॥ तुजहोतीलपुत्रपौत्रा ॥ सदाश्रियायुक्तहोती ॥ २ ॥ सांगेनकथाएकविचित्र ॥ जेणेंहोतीपतितपवित्र ॥ ऐसेंश्रीगुरुचरित्र ॥ तत्परेसींपरियेसा ॥ ३ ॥ गाणगापुरींअसतांगुरू ॥ सणदिपवाळीआलाथोरू ॥ शिष्यआलेपाचारूं ॥ आपुलेघरींयावेंभिक्षेसी ॥ ४ ॥ सप्त[1]शिष्यांबोलाविती ॥ एकाहूनिएकअधिकप्रीती ॥ सातहीजणपायांपडती ॥ यावेंआपुल्याघरासी ॥ ॥ ५ ॥ एकेकग्रामएकेकदेशीं ॥ श्रीगुरूह्मणतीशिष्यांसी ॥ समस्तांघरींयावेंकैसी ॥ तुह्मींमनींविचारकरा ॥ ६ ॥ तुह्मींवांटावेंआपणातें ॥ कोठेंआर्धीं[2]यावेंनिरूपातें ॥ तेथेंजाऊंनिश्चितें ॥ शिष्याधीनआह्मींअसों ॥ ७ ॥ आपणांतआपणपुसती ॥ समस्तआर्धींनेऊंह्मणती ॥ एकमेकांझगडती ॥ आपुलास्वामीह्मणोनियां ॥ ८ ॥ श्रीगुरूवारितीतयांसी ॥ तुह्मींभांडतांकासयासी ॥ आह्मींगुरूसातांसी ॥ एकाघरींयेऊंआह्मीं ॥ ९ ॥ ऐसेंवचनऐकोनी ॥ समस्तविनंवितीकरजोडोनी ॥ स्वामीप्रपंचेंचनकरावामनीं ॥ समर्थदुर्बळह्मणूंनये ॥ १० ॥ समस्तांसीपहावेंसमान ॥ नविचारावेंन्यूनपूर्ण ॥ उपेक्षिसीदुर्बळह्मणोन ॥ गंगाप्रवेशकरूंआह्मीं ॥११॥ विदुराचियाघरासी ॥ श्रीकृष्णजायभक्तींसीं ॥ कौरवराजमंदिरासी ॥ नजा

---

[1] सात शिष्यांला [2] भेद

यभक्तव[1]त्सल ॥ १२ ॥ आह्मींसमस्ततुझेदास ॥ कोणासीनकरावेंउदास ॥ जोनिरोपद्याल
आह्मांस ॥ तेंचिकरूंआपणह्मणती ॥ १३ ॥ ऐसेंह्मणोनियांसमस्त ॥ करितीसाष्टांगदंडव
त ॥ समस्तआह्मांपहाहोह्मणत ॥ ऐसेंविनवितीश्रीगुरूसी ॥ १४ ॥ श्रीगुरूह्मणतीसमस्तां
सी ॥ येऊंतुमचेघरासी ॥ चिंतानधराहोमानसीं ॥ भाक[2]आमुचीघ्याह्मणती ॥ १५ ॥ ऐसेंऐ
कोनिगुरुवचन ॥ विनवितातीसातहीजण ॥ समस्तांसीह्मणतांयेईन ॥ कोणीधरावाभरव
सा ॥ १६ ॥ श्रीगुरूमनींविचारिती ॥ अज्ञानलोकहेनेणती ॥ आतांसांगूंएकांतीं ॥ एकए
कातेंबोलावून ॥ १७ ॥ जवळीबोलावोनिएकासी ॥ कानींसांगतीतयासी ॥ आह्मीयेतोंतुझे
ग्रामासी ॥ कोणाजवळीनसांगावें ॥ १८ ॥ ऐसीभाकत्यासींदेती ॥ रात्रींयेऊंतवगृहाप्रती ॥
त्याभक्तातेंपाठवोनिदुसऱ्यातेंह्मणती ॥ येऊंतुझेग्रामासी ॥ १९ ॥ ऐसेंसांगोनितयांसी ॥
पाठविलेंग्रामासी ॥ बोलावितीतिसऱ्यासी ॥ येणेंचिरितींसांगीतलें ॥ २० ॥ ऐसेंसातहीज
णांदेखा ॥ समजावोनीगुरूनेंऐका ॥ त्यांचाभावअसेनिका[3] ॥ महदाश्चर्यवर्तलें ॥ २१ ॥ ए
कमेकांनसांगत ॥ श्रीगुरूआलेमठांत ॥ गेलेसातहीभक्त ॥ अतिविनोदप्रवर्तला ॥ २२ ॥
ग्रामांतीलभक्तजन ॥ ऐसेंकौतुकऐकोन ॥ विनवितातीकरजोडोन ॥ आह्मांसांडोनीजातां
स्वामी ॥ २३ ॥ तयांसीह्मणतीश्रीगुरुनाथ ॥ राहूंआह्मींनाहींजात ॥ नकराचिंतामनांत ॥

---

[1] श्रीकृष्ण [2] सत्यवचन [3] खरा

आह्मींएथेंचिअसोंदेखा ॥ २४ ॥ ऐशासंधीसश्रीगुरूसी ॥ होऊंआलीजवळीनिशी ॥ दिपवाळीचीत्रयोदशी ॥ रात्रींमंगलस्नानकरावें ॥ २५ ॥ आठरूपझालाआपण ॥ अपारमहिमानारायण ॥ सातांच्याहीग्रामांसींगेलेजाण ॥ गाणगापुरींहीहोतेत्री ॥ २६ ॥ ऐसींदिपवाळीझाली ॥ समस्तांठायींपूजाघेतली ॥ पुनःएकचिमूर्तीठेली ॥ गौप्यरूपेंकोणीनेणें ॥ ॥ २७ ॥ कार्तिकमासींपौर्णिमेसीं ॥ करावयादीपाराधनेसी ॥ समस्तआलेपरियेसीं ॥ गाणगापुरींगुरूजवळी ॥ २८ ॥ समस्तहीनमस्कारकरिती ॥ भेटतांदहावेंदिवसींह्मणती ॥ एकमेकांतेंझगडती ॥ ह्मणतीआपुलेघरींगुरुहोते ॥ २९ ॥ एकसत्यमिथ्याह्मणत ॥ समस्तशिष्यखुणादाखवित ॥ आपणदिल्हेंतेंहेंवस्त्र ॥ श्रीगुरूजवळीअसे ॥ ३० ॥ समस्तहीराहिलेतटस्थ ॥ ग्रामस्थलोकअसत्यह्मणत ॥ आह्मांजवळीगुरुहोतेसत्य ॥ दिपवाळीयेथेंचिकेली ॥ ३१ ॥ विस्मयकरितीसकळहीजन ॥ ह्मणतीत्रैमूर्तीहाचिआपण ॥ अपारमहिमानारायण ॥ अवतारअसेश्रीगुरूचा ॥ ३२ ॥ ऐशामिळोनिभक्तपंक्ती ॥ नानापरीस्तोत्रेंकरिती ॥ नकळेमहिमातुमचाह्मणती ॥ वेदमूर्तीगुरुनाथा ॥ ३३ ॥ तूंचिविश्वव्यापकहोसी ॥ महिमानकळेआह्मांसी ॥ कायवर्णूंचरणासी ॥ त्रैमूर्तीतूंचिएक ॥ ३४ ॥ नानापरीस्तुतीकरिती ॥ दीपाराधनाअतिप्रीतीं ॥ ब्राह्मणभोजनअतिभक्तीं ॥ करितेझालेभक्तजन ॥ ३५ ॥ श्रीगुरुमहिमाझालाजगतीं ॥ सिद्धसांगेनामधारकाप्रती ॥ भूमंडळींझालीख्याती ॥ श्रीगुरुन्

सिंहसरस्वतीची ॥ ३६ ॥ ह्मणेसरस्वतीगंगाधरू ॥ जवळीअसतांकल्पतरू ॥ नओळखती
अंधबधिरू ॥ वायांकष्टतीदैवयोगें ॥ ३७ ॥ भजाभजाहोश्रीगुरूसी ॥ जेंजेंकाम्यतुमचेमा
नसीं ॥ सिद्धहोईलत्वरितेसीं ॥ आह्मांप्रचीतीआलीअसे ॥ ३८ ॥ अमृतमिळतांपानासी ॥
क्षारकटुआवडेमूर्खासी ॥ ज्ञानवंतभक्तजनांसी ॥ नामामृतगुरूचें ॥ ३९ ॥ श्रीगुरुसेवाक
रातुह्मीं ॥ ऐसापिटीतसेंडांगोरामी ॥ सांगतीआगमनिगमीं ॥ गुरूतोचित्रैमूर्ती ॥ ४० ॥ गु
रूवेगळीगतीनाहीं ॥ जेनिंदितीनरदेहीं ॥ वेदशास्त्रेंबोलतीपाहीं ॥ सूकरयोनींतजन्मती ॥
॥ ४१ ॥ तुह्मींह्मणालमजऐसें ॥ आपुलेइच्छेंलिहिलेंकैसें ॥ वेदशास्त्रींसांगितलेंऐसें ॥ असे
लतरींअंगिकारा ॥ ४२ ॥ संसारसागरधुरंधर ॥ उतरावयापैलपार ॥ गुरूविणेंनिर्धार ॥
तारककोणत्रिजगीं ॥ ४३ ॥ निर्जळसंसारअरण्यांत ॥ पवईघातलीअसेअमृत ॥ सेवासे
वातुह्मींसमस्त ॥ अमरत्वतुह्मांहोईल ॥ ४४ ॥ श्रीगुरुनृसिंहसरस्वती ॥ अवतारअसेत्रिमू
र्ती ॥ गाणगाग्रामींअसेख्याती ॥ आतांअसेप्रत्यक्ष ॥४५॥ जेजातीतयास्थाना ॥ तात्का
ळहोतीमनकामना ॥ कांहींनकराहोअनुमाना ॥ प्रत्यक्षदेवतेथेंअसे ॥ ४६ ॥ आह्मींसांग
तोंतुह्मांहित ॥ प्रशस्तझालियातुमचेंचित्त ॥ गाणगापुरींजावेंत्वरित ॥ ह्मणेसरस्वतीगंगाध
र ॥ ४७ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रामृत ॥ सिद्धमुनीसंवादत ॥ अष्टरूपेंश्रीगुरूधरित ॥ सप्तचत्वा
रिंशोऽध्यायहा ॥ ४७ ॥ श्रीगुरुदत्तात्रेयार्पणमस्तु ॥ ओव्यांचीसंख्या ॥ ४७ ॥

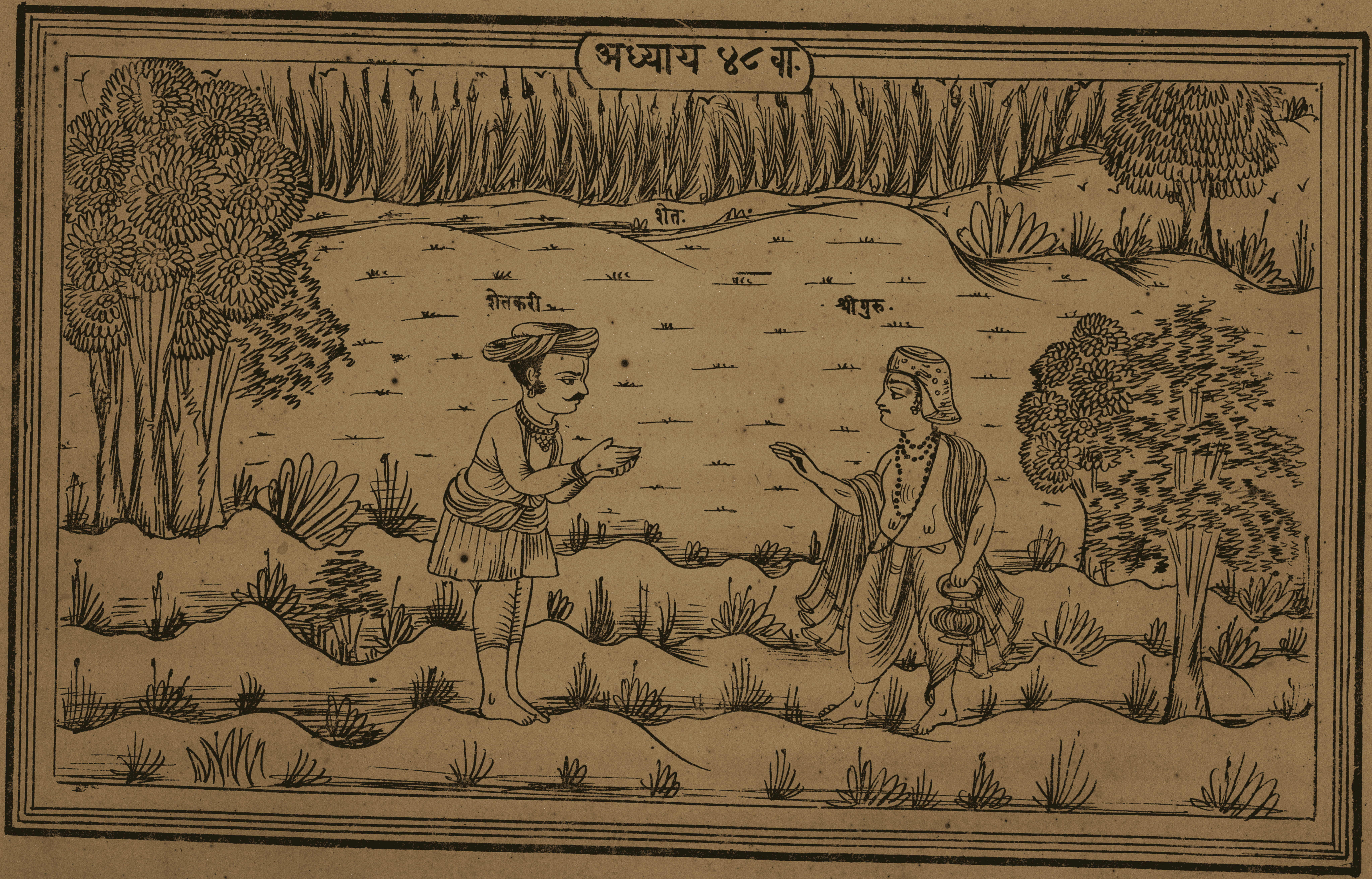
अध्याय ४८ वा.
शेत.
शेतकरी
श्रीगुरु.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ सिद्धह्मणेनामधारकासी ॥ अपूर्वझालेंपरियेसीं ॥ गुरुचरित्रविस्तारेंसीं ॥ सांगतांसंतोषहोतसे ॥ १ ॥ गाणगापुरींअसतांगुरू ॥ ख्यातीझालीअपरंपारू ॥ भक्तहोताएकशूद्र ॥ तयाचीकथाऐकपां ॥ २ ॥ श्रीगुरूनित्यसंगमासी ॥ जातअसतांअनुष्ठानासी ॥ मार्गींतोशूद्रपरियेसीं ॥ आपुलेशेतींउभाअसे ॥ ३ ॥ श्रीगुरूतेंनित्यदेखोनीं ॥ धांवतयेउनीशेतांतुनीं ॥ आपणसाष्टांगींनमोनी ॥ पुनरपिजायआपुलेस्थाना ॥ ४ ॥ गुरूमाध्यान्हकाळींमठासीयेतां ॥ पुनरपिचरणींठेवीमाथा ॥ ऐसेंकितीएकदिवसहोतां ॥ शूद्राचीभक्तीवाढली ॥ ५ ॥ श्रीगुरूतयासीनबोलती ॥ नमनकेलियाउगेचिबैसती ॥ येणेंविधीबहुकाळक्रमिती ॥ आलाशूद्रनमस्कारा ॥६॥ नमनकरितांशूद्रासी ॥ श्रीगुरूपुसतीसंतोषीं ॥ कांगानित्यतूंकष्टतोसी ॥ नमनकरिसीयेऊनियां ॥ ७ ॥ तुझेमनींकायवासना ॥ सांगत्वरितआह्मांजाणा ॥ शूद्रह्मणेआवडमना ॥ शेतअधिकपिकावें ॥ ८ ॥ तयासीपुसतीगुरुनाथ ॥ कायपेरिलेंशेतांत ॥ शूद्रह्मणेयावंनाळबहुत ॥ पीकआलेंतुझेधर्मीं ॥ ९ ॥ नमस्कारितांतुह्मांनित्य ॥ पीकआलेंअसेअत्यंत ॥ पोटरीसआलेंअसेत्वरित ॥ आतांतुझेनिधर्मेंजेवूं ॥ ॥ १० ॥ स्वामीयावेंशेतापासीं ॥ पहावेंअमृतदृष्टींसीं ॥ तूंसमस्तांप्रतिपाळिसी ॥ शूद्रह्मणोनीनउपेक्षावें ॥ ११ ॥ श्रीगुरूगेलेशेतापासीं ॥ पाहूनिह्मणतीत्याशूद्रासी ॥ सांगेन

---

१ जोंदळे

तेंजरींऐकसी ॥ विश्वासहोईलबोलाचा ॥ १२ ॥ जेंसांगेनमीतुजसी ॥ जरींभक्तीनेंअंगि
कारिसी ॥ तरीचसांगूंपरियेसीं ॥ एकभावेंवांकरावें ॥ १३ ॥ शूद्रविनवीस्वामियांसी ॥
गुरुवाक्यकारणआह्मांसी ॥ दुसराभावआह्मांपासीं ॥ नाहींस्वामीह्मणेतो ॥ १४ ॥ मग
निरोपितीश्रीगुरूतयासी ॥ आह्मींजातोंसंगमासी ॥ परतोनीयेऊंमाध्यान्हासी ॥ तंवका
पावेंसर्वपीक ॥ १५ ॥ ऐसेंसांगोनिशूद्रासी ॥ श्रीगुरूगेलेसंगमासी ॥ शूद्रविचारीमानसीं
॥ गुरुवाक्यआपणाकारण ॥ १६ ॥ शीघ्रआलाग्रामांत ॥ अधिकारियासीविनवित ॥ खं
डोनिद्यावेंमलाशेत ॥ गतसंवत्सराप्रमाणेंधान्यदेईन ॥ १७ ॥ अधिकारीह्मणतीतयासी ॥
पीकझालेंअसेबहुवर्सीं ॥ याकारणेंउक्तें[१]मागसी ॥ अंगिकारनकरिती ॥ १८ ॥ नानाप्रकारें
विनवीत्यांसी ॥ द्विगुणदेईनगतसंवत्सरेसीं ॥ अंगिकारिलेंसंतोषीं ॥ वचनपत्रलिहूनघेती
॥ १९ ॥ आपणअभयपत्रघेऊनी ॥ लोकामिळवोनितत्क्षणीं ॥ गेलाशेतांतसंतोषोनी ॥
ह्मणेकापा[२]तयासी ॥ २० ॥ कापूंलागतांशेतासी ॥ स्त्रीपुत्रवर्जितीतयासी ॥ पाषाणघेऊनि
स्त्रियेसी ॥ मारूंआलातोशूद्र ॥ २१ ॥ पुत्रातेंमारीयेणेंपरी ॥ पळतआलेगांवाभीतरीं ॥
आडपडतीराजद्वारीं ॥ पिसेंलागलेंपतीसी ॥ २२ ॥ पीकअसेबहुवर्सीं ॥ इतुक्यांतकापि
तोमूर्खराशी ॥ वर्जितांपहाआह्मांसी ॥ पाषाणधाऊनींमारिलें ॥ २३ ॥ संन्यां[३]शाचेंमाहात्म्य

---

१ खडून २ शेतासी ३ श्रीगुरूचे

वाचेंबोले ॥ पीकसर्वकोमळकापिलें ॥ आमुचेंजीविल[1]भाजनगेलें ॥ आणीकभक्षितोंएकमासआह्मीं ॥ २४ ॥ अधिकारीह्मणतीतयांसी ॥ कापूनकापूआपुल्याशेतासी ॥ पत्रअसेआह्मांपासीं ॥ गतसंवत्सराद्विगुणधान्यद्यावें ॥ २५ ॥ वर्जावयामाणसेंपाठविती ॥ शूद्रनऐकेकवणेगतीं ॥ शूद्रह्मणेअधिकारीभिती ॥ पेवींचेकण[2]आतादेईन ॥ २६ ॥ दूतसांगतीअधिकारियासी ॥ आह्मींसांगितलेंशूद्रासी ॥ सांगोनिपाठविलेंतुह्मासी ॥ विनोदअसेपरियेसा ॥ २७ ॥ जरींभितीलअधिकारी ॥ तरींदेईनआतांचिघरीं ॥ गुरेंबांधीनतयांचेद्वारीं ॥ पत्रआपणादिलेंअसे ॥ २८ ॥ दूतसांगतीऐशारीतीं ॥ पुढेंवर्तलीकायस्थिती ॥ राजाअधिकारीतयांप्रती ॥ कायउत्तरबोलतसे ॥ २९ ॥ अधिकारीह्मणतीतयांसी ॥ आह्मांचिंताकायसी ॥ पेवेंठाऊकेंआहेतआह्मांसी ॥ धान्यआहेअपार ॥ ३० ॥ इतुकेंहोतांशूद्रेंदेखा ॥ पीककापिलेंमनःपूर्वका ॥ उभाअसेमार्गींऐका ॥ श्रीगुरुआलेपरतोनी ॥ ३१ ॥ नमनकरोनिगुरूसी ॥ शेतदाखविलेंकापिलेंऐसी ॥ श्रीगुरूह्मणतीतयासी ॥ वायांकापिलेंह्मणोनी ॥ ३२ ॥ विनोदेंतुजसांगितलें ॥ तुवांनिर्धारेंकापिलें ॥ शूद्रह्मणेतुमचेंवाक्यभलें ॥ तेंचिमजकामधेनू ॥ ३३ ॥ ऐसेंऐकोनिश्रीगुरूह्मणती ॥ निर्धारअसेतुझेचित्तीं ॥ होईलअत्यंतफलप्राप्ती ॥ चिंतानकरींमानसीं ॥ ३४ ॥ ऐसेंसांगोनिगुरुनाथ ॥ आलेआपणग्रामांत ॥ सवेंशूद्रअसे

---

१ उपजीविकेचेपात्र २ धान्य

येत ॥ आपुलेघराप्रतीगेला ॥ ३५ ॥ पुसावयायेतीसमस्त ॥ तयाचेघरींहोतोआकांत ॥ स्त्रीपुत्रसर्वरुदनकरित ॥ ह्मणतीआपुलाग्रासगेला ॥ ३६ ॥ शूद्रसमस्तांतेंसंबोखी[1] ॥ नकरींचिंतारहासुखीं ॥ गुरुसोयनेणतीमूर्खी ॥ कामधेनुवाक्यतयाचें ॥ ३७ ॥ एकेकाचेसहस्त्रगुण ॥ अधिकलाभतुह्मांजाण ॥ स्थिरकराअंतःकरण ॥ हानिनव्हेनिर्धारपैं ॥ ३८ ॥ गुरुकृपाहोयज्यासी ॥ दैन्य[2]कैंचेंहोयत्यासी ॥ निधानजोडलेंआह्मांसी ॥ ह्मणोनिशूद्रसांगतसे ॥ ३९ ॥ नरह्मणूंनयेश्रीगुरूसी ॥ शिस्ववरूपजाणाभरवसीं ॥ असेकारणपुढेंआह्मांसी ॥ ह्मणोनीनिरोपिलेंअसेमज ॥ ४० ॥ नानापरीस्त्रीपुत्रांसी ॥ संबोधितसेशूद्रअतिहर्षी ॥ इष्टजनबंधुवर्गांसी ॥ येणेंचिरीतींसांगतसे ॥ ४१ ॥ समस्तराहिलेनिवांत[3] ॥ ऐसेआठदिवसक्रमित ॥ वायुझालाअतिशीत ॥ समस्तपिकेंनासलीं ॥ ४२ ॥ समस्तग्रामींचींपिकेंदेखा ॥ शीतेंनासलींसकळिका ॥ पर्जन्यपडलाअकाळिका ॥ मूळनक्षत्रींपरियेसा ॥ ४३ ॥ ग्रामराहिलापिकाविण ॥ शूद्रशेतवाढलेंशतगुण ॥ वाढलायावें[4]नाळसगुण ॥ एकेकाअठराफेर[5]गडेसीं ॥ ४४ ॥ तैंशूद्रस्त्रीसंतोषोनी ॥ शेताआलीपूजाघेउनी ॥ अवलोकितसेआपुलेनयनीं ॥ महानंदकरीतसे ॥ ४५ ॥ पीकझालेंअत्यंत ॥ देखोनियांसमस्त ॥ येऊनिजनसमस्ततेथ ॥ महदाश्चर्यकरितीदेखा ॥ ४६ ॥ येऊनिलागेपतिचरणीं ॥ विनवीतसेकरजोडोनी ॥

---

१ समजावीं २ दारिद्य ३ उगीच ४ जोंदळा ५ अंकुर

बोलेमधुरकरुणावचनीं ॥ क्षमाकरींह्मणतसे ॥ ४७ ॥ अज्ञानमदेंअतिवेष्टिलें ॥ नेणतांतु
ह्मांतेंनिंदिलें ॥ गुरूकैंचाकायह्मणितलें ॥ क्षमाकरणेंप्राणनाथा ॥ ४८ ॥ ऐसेंपतीसीसंबो
धोनी ॥ शेताचादेवपूजोनी ॥ विचारकेलादोघांनीं ॥ गुरुदर्शनालागींजावें ॥ ४९ ॥ ह्मणो
निसांगेस्त्रियेसी ॥ पूजोंआलींश्रीगुरूसी ॥ स्वामीपुसतीतयांसी ॥ कायवर्तमानह्मणोनी ॥
॥ ५० ॥ चरणींलागलींतेव्हांदोन्ही ॥ हस्तद्वयजोडोनी ॥ स्वामीदर्शनेंउल्हासोनी ॥ उभीं
ठाकलींसंमुख ॥ ५१ ॥ दोघेंजणेंस्तोत्रकरिती ॥ जयजयाजीश्रीगुरुमूर्त्ती ॥ कामधेनुकुळदै
वतह्मणती ॥ तूंचिआमुचागुरुराया ॥ ५२ ॥ तुझेंअमृतवचनआह्मां ॥ चिंतामणीप्रकारम
हिमा ॥ पूर्णकेलेंआमुच्याकामा[१] ॥ शरणआलोंतुजआह्मीं ॥ ५३ ॥ भक्तवत्सलब्रीदख्या
ती ॥ ऐसेंजगींतुजवानिती[२] ॥ आह्मींदेखिलेंदृष्टांतीं ॥ ह्मणोनिचरणींलागला ॥ ५४ ॥ ना
नाप्रकारेंपूजाआरती ॥ शूद्रस्त्रीकरीतसेभक्तीं ॥ श्रीगुरुबोलतीअतिप्रीतीं ॥ लक्ष्मीअखंड
तुझेघरीं ॥ ५५ ॥ निरोपघेउनीदोघेंजण ॥ गेलींआपुलेआश्रमींजाण ॥ करितांमासकाळ
क्रमण ॥ पीकआलेंअपार ॥ ५६ ॥ गतसंवत्सराहोउनीदेखा ॥ शतगुणीझालेंधान्यअधि
का ॥ शूद्रह्मणतसेऐका ॥ अधिकारियातेंबोलावोनी ॥ ५७ ॥ शूद्रह्मणेअधिकारियासी ॥
पीकगेलेंसर्वगांवांसी[३] ॥ वोसदिसेकोठारासी ॥ आपणदेऊंअर्धभाग ॥ ५८ ॥ गतवर्षांद्विगु

---

[१] मनोरथ [२] वाखाणिती [३] गांवाचें

णतुह्मांसी ॥ अंगिकारिलेंमीपरियेसीं ॥ धान्यझालेंबहुवसीं ॥ शतगुणेंअधिकदेखा ॥५९॥
परीदेईनअर्धसंतोषीं ॥ संदेहनधराहोमानसीं ॥ अधिकारीह्मणतीतयासी ॥ धर्महानीके
वींकरूं ॥ ६० ॥ गुरुकृपाहोतांतुजवरी ॥ पीकझालेंबहुतांपरी ॥ नेऊनियांआपुलेघरीं ॥ रा
ज्यकरींह्मणतीतया ॥ ६१ ॥ संतोषोनीशूद्रदेखा ॥ विप्रांसीवांटीधान्यअनेका ॥ घेऊनिगे
लासकळिका ॥ राजधान्यदेउनी ॥ ६२ ॥ सिद्धह्मणेनामधारकासी ॥ श्रीगुरुचरित्रमहिमा
परियेसीं ॥ दृढभक्तीअसेज्यासी ॥ दैन्यकैचेंतयाघरीं ॥ ६३ ॥ सकळाभीष्टेंत्यासीहोती ॥
लक्ष्मीराहेअखंडिती ॥ गुरुसेवाहोनिश्चिती ॥ ह्मणेसरस्वतीगंगाधर ॥ ६४ ॥ इतिश्रीगुरु
चरित्रामृत ॥ गुरुशिष्यसंवादविख्यात ॥ भक्ताशूद्रावरप्राप्त ॥ अष्टचत्वारिंशोऽध्यायहा ॥
॥ ६५ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रपरमकथाकल्पतरौश्रीनृसिंहसरस्वत्युपाख्याने सिद्धनामधारक
संवादेशूद्रोत्कृष्टधान्यमहिमानामअष्टचत्वारिंशोऽध्यायः ॥ ४८ ॥ श्रीगुरुदत्तात्रेयार्पणमस्तु॥

* * *

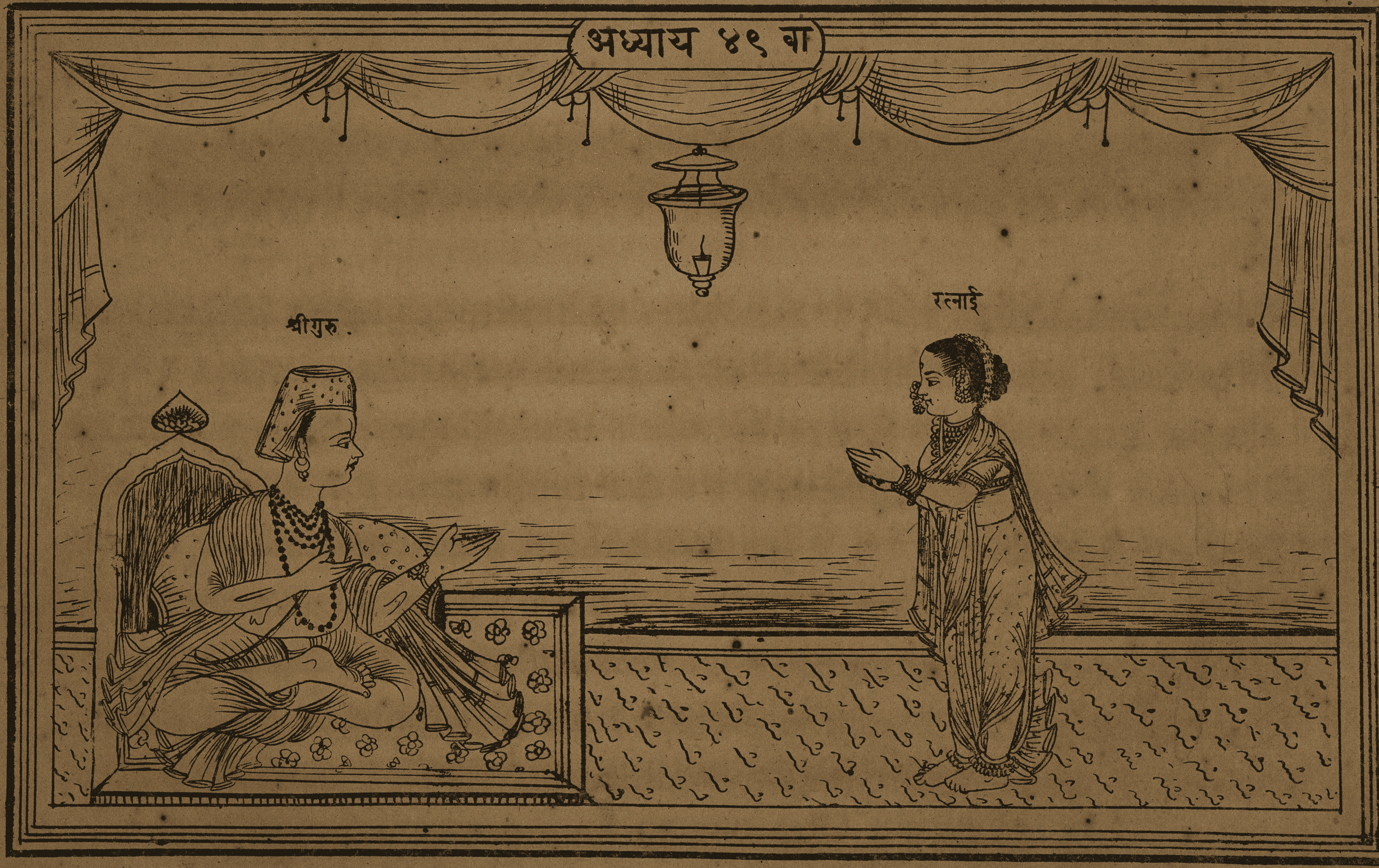
अध्याय ४९ वा
श्रीगुरु.
रत्नाई

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ नामधारकशिष्यसगुण ॥ सिद्धमुनीतेंनमनकरून ॥ विनवीतसेक
रजोडून ॥ भक्तिभावेंकरोनियां ॥ १ ॥ त्रैमूर्तींचाअवतार ॥ झालावेषधारीनर ॥ राहिला
प्रीतींगाणगापुरा ॥ कवणक्षेत्रह्मणोनियां ॥ २ ॥ भूमीवरीप्रख्यात ॥ तीर्थेंअसतीअसंख्या
त ॥ समस्तसांडोनियांयेथ ॥ कायकारणवासकेला ॥ ३ ॥ यास्थानाचेंमहिमान ॥ सांगा
स्वामीविस्तारोन ॥ ह्मणोनिधरीसिद्धाचेचरण ॥ नामधारकतयेवेळीं ॥ ४ ॥ ऐकोनितयाचें
वचन ॥ सिद्धमुनीसंतोषोन ॥ सांगतसेविस्तारून ॥ ऐकाश्रोतेएकचित्तें ॥ ५ ॥ आश्विनव
द्यचतुर्दशीसीं ॥ दिपवाळीपर्वणीसीं ॥ श्रीगुरुह्मणतीशिष्यांसी ॥ स्नान्करावेंत्रिस्थळीचें ॥
॥ ६ ॥ गयाप्रयागवाराणशीसी ॥ चलायात्रेपुत्रकलत्रेसीं[1] ॥ विप्रह्मणतीश्रीगुरूसी ॥ आइ[2]
तीकरणेंह्मणोनियां ॥ ७ ॥ ऐकोनिश्रीगुरूहांसती ॥ ग्रामाजवळीतीर्थेंअसती ॥ करणेंनला
गेतुह्मांआइती ॥ चलानेईनतुह्मांसी ॥ ८ ॥ ऐसेंह्मणोनिभक्तांसी ॥ गेलेअमरजासंगमासी
स्नानकेलेंमहाहर्षीं ॥ शिष्यांसहितश्रीगुरूनीं ॥ ९ ॥ गुरूह्मणतीशिष्यांसी ॥ महिमाअपारसं
गमासी ॥ प्रयागासमानपरियेसीं ॥ षट्कुळामध्येंस्नानकरणें ॥ १० ॥ विशेषनदीभीमातीर
॥ अमरजासंगमींमहिमाथोर ॥ गंगायमुनावाहेनिर्धार ॥ तीर्थंबरवेंपरियेसा ॥ ११ ॥ वि
शेषेंआपणउत्तरेवाहे ॥ याचेंपुण्यअपारआहे ॥ शताधिकपुण्यपाहें ॥ काशीहुनीपरियेसा ॥

---

१ पुत्रस्त्रियांसहित २ तयारी

॥ १२ ॥ आणीकअष्टतीर्थेंअसती ॥ तयांचामहिमाविख्यातजगतीं ॥ सांगेनएकाएकचित्तीं
॥ श्रीगुरूह्मणतीशिष्यांसी ॥ १३ ॥ ऐकोनिश्रीगुरूचेंवचन ॥ विनवितातीभक्तजन ॥ अम
रजानदीनामकोण ॥ कोणापासाव[1]उत्पत्ती ॥ १४ ॥ श्रीगुरूह्मणतीभक्तांसी ॥ बरवेंपुसिलें
आह्मांसी ॥ जालंधरपुराणासी ॥ असेकथाप्रख्यात ॥ १५ ॥ जालंधरनामेंनिशाचर ॥ स
मस्तजिंकिलेत्याणेंसुरवर ॥ आपुलेंकेलेंइंद्रपुर[2] ॥ समस्तदेवपळाले ॥ १६ ॥ देवांदैत्यांझा
लेंयुद्ध ॥ सुरवरमारिलेबहुविध ॥ इंद्रेंजाउनीदुःखखेद ॥ ईश्वराप्रतीसांगीतला ॥ १७ ॥ इं
द्रह्मणेएकशिवा ॥ दैत्येंमारिलेंअसेदेवां ॥ शीघ्रप्रतीकार[3]करावा ॥ ह्मणोनिचरणींलागला ॥
॥ १८ ॥ आह्मींमारितोंदैत्यांसी ॥ रक्तपडतसेभूमीसीं ॥ अखिलदैत्यबिंदूंसीं ॥ अधिकउ
पजतीभूमीवरी ॥ १९ ॥ स्वर्गमृत्युपाताळ ॥ सर्वत्रभरिलेंदैत्यकुळ ॥ मारिलेआमुचेदेवस
कळ ॥ ह्मणोनिआलोंतुह्मांपासीं ॥ २० ॥ ऐसेंवचनऐकोनी ॥ ईश्वरप्रज्वाळलामनीं ॥ नि
घालानंदीआरूढहोउनी ॥ दैत्यनिर्दाळणकरावया ॥ २१ ॥ इंद्रविनवीईश्वरासी ॥ वधाव
यादैत्यांसी ॥ जीवनआणावयादेवांसी ॥ ऐसाप्रतिकारकरावा ॥ २२ ॥ संतोषोनिगिरिजा
रमण ॥ अमृतमंत्रउच्चारोन ॥ घटदिधलातत्क्षण ॥ संजीवनीउदकदेखा ॥ २३ ॥ तेंउदक
घेवोनिइंद्रराव ॥ शिंपतांचिसमस्तदेव ॥ उठोनियांअमरसर्व ॥ स्वर्गासजातीतयेवेळीं ॥ २४ ॥

---

[1] पासोनी [2] स्वर्ग [3] नाशाविषई उपाय

उरलेंअमृतघटींहोतें ॥ घेऊनिजातांअमरनाथें[1] ॥ पडिलेंभूमींअवचितें[2] ॥ प्रवाहआलाक्षितीवरी ॥ २५ ॥ तेसंजीवनीनामेंनदी ॥ उद्भवलीभूमीप्रसिद्धी ॥ अमरजानामयाचिविधें[3] ॥ प्रख्यातझालीअवधारा ॥ २६ ॥ याकारणेंयानदीसी ॥ जेस्नानकरितीभक्तींसीं ॥ काळमृत्युनबाधेत्यांसी ॥ अपमृत्युघडेकेवीं ॥ २७ ॥ शतायुर्षीपुरुषहोती ॥ रोगराईनपीडिती ॥ अपस्मारादिरोगजाती ॥ ब्रह्महत्याजातीतात्काळ ॥ २८ ॥ अमृतनदीनामतियेसी ॥ संगमझालाभीमरथीसीं ॥ तीर्थझालेंप्रयागासरसीं ॥ त्रिवेणीचासंगम ॥ २९ ॥ कार्तिकादिमाघमासीं ॥ स्नानकरितीभक्तींसीं ॥ इहसौख्यपरलोकासी ॥ मोक्षस्थानापावती ॥ ३० ॥ सोमसूर्यग्रहणासी ॥ संक्रमणसोमअमावास्येसी ॥ पुण्यतिथीएकादशीसी ॥ स्नानकरावेंअनंतपुण्य ॥ ३१ ॥ साधितांप्रतिदिवसजरीं ॥ सदांकरावेंमनोहरी ॥ समस्तदोषजातीदूरी ॥ शतायुर्षाश्रियायुक्तहोय ॥ ३२ ॥ ऐसासंगममहिमाऐका ॥ पुढेंसांगतसेतीर्थविशेखा ॥ दिसेअश्वत्थसंमुखा ॥ मनोहरतीर्थअसे ॥ ३३ ॥ यातीर्थीस्नानकेलिया ॥ मनोहरपाविजेकायां[4] ॥ कल्पवृक्षस्थानींअनुपम्या ॥ कल्पिलेंफळपाविजे ॥ ३४ ॥ अश्वत्थनव्हेहाकल्पतरू ॥ जाणावेंतुह्मींनिर्धारू ॥ जेंजेंचिंतितीमनींनरू ॥ पावतीकाम्येंअवधारा ॥ ३५ ॥ ऐसेंमनोहरतीर्थ ॥ ठावेंअसेप्रख्यात ॥ संमुखअसेअश्वत्थ ॥ सदांवसतीयाचियागुणें ॥ ३६ ॥ जेजन

---

[1] इंद्रानें [2] अकस्मात् [3] प्रकारें [4] देह

येऊनिसेवाकरिती ॥ तयांचेमनोरथपुरती ॥ नधरावासंदेहआतांचित्तीं ॥ ऐसेंह्मणतीश्रीगुरू
नाथ ॥ ३७ ॥ आह्मीवसतोंसदांयेथें ॥ ऐसेंजाणातुह्मींनिरुतें ॥ दृष्टींपडतीश्रीगुरुनाथ ॥
खूणतुह्मांसांगेन ॥ ३८ ॥ कल्पवृक्षातेंपूजोनी ॥ मगजावेंशंकरभुवनीं ॥ संगमेश्वरअसेत्रि
नयनी ॥ पूजाकरावीमनोभावें ॥ ३९ ॥ जैसापर्वतींमल्लिकार्जुन ॥ तैसासंगमींरुद्रआपण
॥ भक्तिपूर्वकप्रदक्षिणा ॥ करावीतुह्मींअवधारा ॥ ४० ॥ नंदिकेश्वरातेंनमोनी ॥ जाऊनि
नमावेंचंडस्थानीं ॥ पुनःनंदीसनमनकरोनी ॥ मगजावेंसोमसूत्रासी ॥ ४१ ॥ सवेंचिपरतो
निवृषभासी ॥ नमोनिजावेंचंडीपासीं ॥ पुनःजावेंसोमसूत्रासी ॥ येणेंविधींप्रदक्षिणा ॥
॥ ४२ ॥ ऐसीप्रदक्षिणादेखा ॥ तीनवेळकरोनिऐका ॥ वृषभस्थानींयेऊनिनिका ॥ अवलो
कावेंशिवासी ॥ ४३ ॥ वामहस्तींवृषणधरोनी ॥ तर्जनीअंगुष्ठशृंगींठेवोनी ॥ पूजापहाती
समलोचनीं ॥ इंद्रासमानहोयनर ॥ ४४ ॥ धनधान्यादिसंपत्तो ॥ लक्ष्मीराहेअखंडिती ॥
पुत्रपौत्रत्यासीहोती ॥ संगमेश्वरपूजिलिया ॥ ४५ ॥ पुढेंतीर्थवाराणसी ॥ अर्धकोशपरिये
सीं ॥ ग्रामअसेनागेशीं ॥ तेथोनिउद्भवअसेजाण ॥४६॥ याचेंअसेआख्यान ॥ कथानव्हे
प्रत्यक्षजाण ॥ होताएकब्राह्मण ॥ भारद्वाजगोत्राचा ॥ ४७ ॥ विरक्तअसेईश्वरभक्त ॥ सर्व
संगत्यागकरित ॥ आपणरतअनुष्ठानांत ॥ सदाध्यायीशिवासी ॥४८॥ प्रसन्नझालाचंद्रमौ

---

१ त्वरित

ळीं ॥ सदाशिवादिसेजवळी ॥ विप्राआल्हादसर्वकाळीं ॥ देहभावविसरोनिहिंडत ॥ ४९ ॥
लोकह्मणतीपिसात्यासी ॥ निंदाकरितीबहुवसीं ॥ दोघेबंधूअसतीतयासी ॥ नामेंत्यांचींअव
धारा ॥ ५० ॥ एकानाम्नअसेईश्वर ॥ दुसरानामेंअसेपरमेश्वर ॥ बंधुएकलाकरोनिअव्हेर
॥ आपणनिघालेकाशीसी ॥ ५१ ॥ करोनियांसर्वआइती ॥ समागमेंनिघालेत्वरिती ॥ त
यापिशातेंपाचारिती ॥ चलाजाऊंह्मणोनियां ॥ ५२ ॥ ब्रह्मज्ञानीद्विजनिका ॥ पिसाह्मणती
मूर्खलोका ॥ बंधूसीह्मणेद्विजऐका ॥ नकाजाऊंकाशीसी ॥ ५३ ॥ विश्वेश्वरअसेजवळी ॥
दावीनतुह्मांतात्काळीं ॥ आश्चर्यकरितीसकळी ॥ दावींह्मणतीबंधुजन ॥ ५४ ॥ काशीसजा
वेंअतिप्रयासें ॥ येथेंभेटेतरींजावेंकांसायासें ॥ ह्मणोनिबोलतातीहर्षें ॥ तयेवेळींअवधारा॥
॥ ५५ ॥ इतुकियाअवसरीं ॥ विप्रगंगास्नानकरी ॥ ध्यानस्थहोतांसाक्षात्कारी ॥ ईश्वरहो
तातयाजवळी ॥ ५६ ॥ विनवीतसेशिवासी ॥ आह्मांनित्यपाहिजेकाशी ॥ दर्शनहोयाविश्वे
श्वरासीं ॥ ह्मणोनिचरणींलागला ॥ ५७ ॥ ईश्वरभोळाचक्रवर्ती ॥ प्रसन्नझालाअतिप्रीतीं
॥ दिसेतीचकाशीत्वरितीं ॥ मणिकर्णिकाकुंडझालें ॥ ५८ ॥ विश्वेश्वराचीमूर्तीएक ॥ निघा
लीकुंडींविशेख ॥ नदीउत्तरेदिसेनिक ॥ एकबाणप्रमाणअसे ॥ ५९ ॥ उदकनिघालेंकुंडांतू
न ॥ जैसेंभागीरथीजीवन ॥ ज्याज्याअसतीकाशींतखुणा ॥ समस्तअसतीतयासी ॥ ६० ॥
संगमझालानंदीभीमा ॥ तीर्थअसेकांशीउत्तमा ॥ आचारकरितीसप्रेमा ॥ बंधुज्ञानीह्मण

तीमग ॥ ६१ ॥ ह्मणेब्राह्मणबंधूंसी ॥ काशीसनजावेंआमुचेवंशीं ॥ समस्तेंआचरावेंहीका
शी ॥ आह्मांशंकरेंसांगीतलें ॥ ६२ ॥ आपुलेंनामऐसेंजाणा ॥ गोसांवीनामनिर्धारींखुणा
॥ तुह्मींबंधुदोघेजण ॥ आराधावेंऐसेंनिरोपिलें ॥ ६३ ॥ दोघींजावेंपंढरपुरा ॥ तेथेंअसेपुंड
लीकवरा ॥ सदांतुह्मींपूजाकरा ॥ आराध्यनामेंविख्यात ॥ ६४ ॥ प्रतिवर्षींकार्तिकीसी ॥
येथेंयावेंनिर्धारेंसीं ॥ तीर्थअसेविशेषीं ॥ ऐसेंह्मणेतोब्राह्मण ॥ ६५ ॥ श्रीगुरूह्मणतीभक्तां
सी ॥ काशीतीर्थप्रकटलेंऐसी ॥ नधरावासंशयतुह्मींमानसीं ॥ वाराणसीप्रत्यक्षही ॥ ६६ ॥
ऐकोनिसमस्तद्विजवर ॥ करितास्नाननिर्मळआचार ॥ तेथोनिपुढेंयेतीगुरुवर ॥ सिद्धसांगे
नामधारका ॥ ६७ ॥ श्रीगुरूह्मणतीसकळिकांसी ॥ तीर्थदावितीपापविनाशी ॥ स्नानमात्रें
पापनाशी ॥ जैसातृणाअग्निलागे ॥ ६८ ॥ आपुलेभगिनीरत्नाईसी ॥ दोषअसेबहुवर्शीं ॥
बोलावोनीत्यासमयासी ॥ पुसतातीश्रीगुरुमूर्ती ॥ ६९ ॥ ऐकपूर्वदोषभगिनी ॥ तूंआलीस
आमुचेदर्शनीं ॥ जन्मांतरींदुष्कर्मआचरोनी ॥ पापसंग्रहबहुकेला ॥ ७० ॥ ऐकोनिश्रीगुरू
च्याबोला ॥ पायांपडेवेळोवेळां ॥ अज्ञानआपणमूढकेवळा ॥ इतुकेंकैंचेंज्ञानमज ॥ ७१ ॥
तूंजगदात्माविश्वव्यापक ॥ तूंचिज्ञानज्योतिप्रकाशक ॥ सर्वजाणसीतूंचिएक ॥ विस्तारोनि
सांगमज ॥ ७२ ॥ श्रीगुरुह्मणतीतियेसी ॥ आपुलेंपापमजपुससी ॥ वधिलेंपांचमार्जारां
सी ॥ नेणसीखूणधरींआपुली ॥ ७३ ॥ होतीमार्जारीगर्भिणी ॥ प्रसूतिझालीभांड्यामधु

नी ॥ नपाहातांउदकघोलुनी ॥ झांकोनिठेविलीअग्नीवरी ॥ ७४ ॥ पांचमार्जारांचाघात ॥
केलाअसेदोषवहुत ॥ ऐसेंऐकोनियांत्वरित ॥ श्वेतकुष्ठझालेंतिसी ॥ ७५ ॥ देखोनियांभया
भीतझाली ॥ श्रीगुरुचरणायेऊनिलागली ॥ विनवीतसेकरुणाबहाळी ॥ कृपाकरींगागुरु
मूर्ती ॥ ७६ करोनिसमस्तपापराशी ॥ तीर्थीजातीवाराणसी ॥ मीआलेंतुझेदर्शनासी ॥
पापावेगळीहोईनह्मणोनी ॥ ७७ ॥ श्रीगुरुपुसतीतियेसी ॥ तुजराहेपापराशी ॥ पुढिलेज
न्मींजरींभोगिसी ॥ तरींकुष्ठजाईलआतां ॥ ७८ ॥ रत्नाईविनवीस्वामियांसी ॥ उबगलेंब
हुतजन्मासी ॥ याचिकारणेंतुझेदर्शनासी ॥ पापावेगळेंहोऊंह्मणतसे ॥ ७९ ॥ आतांपुरेज
न्मआपणा ॥ ह्मणोनिधरिलेतुझेचरणा ॥ याचिजन्मींभोगीनजाणा ॥ पापाचेंफळह्मणतसे
॥ ८० ॥ इतुकेंऐकोनिगुरुमूर्ती ॥ रत्नाईसनिरोपदेती ॥ पापविनाशतीर्थाजायत्वरितीं ॥ स्ना
नमात्रेंजाईलकुष्ठ ॥ ८१ ॥ नित्यकरींहोयेथेंस्नान ॥ सप्तजन्मींचेदोषदहन ॥ संदेहनकरि
तांहोयनअनुमान ॥ ह्मणोनिसांगतीश्रीगुरू ॥ ८२ ॥ सिद्धह्मणेनामधारकासी ॥ आह्मींदे
खिलेंदृष्टींसीं ॥ स्नानकरितांत्रिरात्रींसी ॥ कुष्ठतिचेंपरिहरिलें ॥ ८३ ॥ ऐसेंप्रख्याततीर्थदेखा
॥ नामपापविनाशीऐका ॥ जेकरितीस्नानभक्तिपूर्वका ॥ सप्तजन्मींचींपापेंजाती ॥ ८४ ॥
तीर्थमहिमादेखोन ॥ रत्नाबाईसंतोषोन ॥ राहिलीमठासींयेऊन ॥ तीर्थसन्निधअवधारा ॥

---

१ कंटाळलीं

॥ ८५ ॥ पुढेंकोटितीर्थदेखा ॥ श्रीगुरुदावितीसकळिकां ॥ स्नानमात्रेंहोयनिका ॥ याचेंआ
ख्यानबहुतअसे ॥ ८६ ॥ जंबुद्वीपींजितुकींतीर्थें ॥ एकैकाचामहिमाअपरिमितें ॥ इतुकियां
वासंकोटितीर्थें ॥ विस्तारअसेसांगतां ॥ ८७ ॥ सोमसूर्यग्रहणासी ॥ अथवासंक्रांतिपर्वणी
सी ॥ अमावास्यापौर्णिमाप्रतिपदेसी ॥ स्नानतेथेंकरावें ॥ ८८ ॥ प्रतिसंवत्सरींदेखा ॥ सा
लंकृतकरोनिधेनुनिका ॥ दानद्यावेंद्विजांदेखा ॥ एकैकदानकोटीसरिसें ॥ ८९ ॥ तीर्थमहि
माआहेकैसी ॥ स्नानकेलियाअनंतफळपावसी ॥ एकैकदानकोटीसरसी ॥ दानतीर्थीकरावें
॥ ९० ॥ पुढेंतीर्थरुद्रपद ॥ कथाअसेअतिविनोद ॥ गयातीर्थसप्तपद ॥ तेथेंअसेअवधारा
॥ ९१ ॥ जेजेआचारगयेसी ॥ करातेथेंपरियेसीं ॥ पूजाकरारुद्रपदासी ॥ कोटिजन्मींचीं
पापेंजाती ॥ ९२ ॥ पुढेंअसेचक्रतीर्थ ॥ अतिविशेषपवित्र ॥ केशवदेवसन्निधतत्र ॥ पुण्य
राशीस्थानअसे ॥ ९३ ॥ यातीर्थीस्नानकरितां ॥ ज्ञानहोयपतितां ॥ अस्थिहोतीचक्रांकिता
॥ द्वारावतीसमानदेखा ॥ ९४ ॥ यातीर्थीस्नानकरोनी ॥ पूजाकरावीकेशवचरणीं ॥ द्वाराव
तीचतुर्गुणीं ॥ पुण्यअसेअवधारा ॥ ९५ ॥ ऐकोनिश्रीगुरूचेंवचन ॥ समस्तकरितीस्नानदा
न ॥ पुढेंअसेमन्मथदहन ॥ तीर्थसांगतीश्रीगुरू ॥ ९६ ॥ ग्रामपूर्वभागेसीं ॥ कल्लेश्वरदेवप
रियेसीं ॥ जैसेंगोकर्णमहाबळेश्वरासी ॥ समानक्षेत्रपरियेसा ॥ ९७ ॥ मन्मथतीर्थीस्नानक

---

१ इतक्यांचीवस्ति कोटितीर्थाचे ठिकाणीं २ तेथें

रावें ॥ कल्लेश्वरातेंपूजावें ॥ पूजावृद्धीनेंहोयबरवें ॥ अष्टैश्वर्यैंपाविजे ॥ ९८ ॥ अखंडश्रावणमासीं ॥ अभिषेककरावादेवासी ॥ दीपाराधनाकार्तिकमासीं ॥ अनंतपुण्यअवधारा ॥ ॥ ९९ ॥ ऐसीअष्टतीर्थमहिमा ॥ सांगतीश्रीगुरुपुरुषोत्तमा ॥ संतोषोनिभक्तउत्तमा ॥ अतिउल्हासकरिताती ॥ १०० ॥ ह्मणतीसमस्तभक्तजन ॥ नेणोंतीर्थांचेंमहिमान ॥ स्वामीनीं निरोपिलेंकृपेन ॥ पुनीतकेलेंआह्मांसी ॥ १ ॥ जवळीअसतांसमस्ततीर्थें ॥ कांजावेंदूरयात्रेतें ॥ स्थानअसेहेंपवित्रयेथें ॥ ह्मणोनिसमस्तआचरती ॥ २ ॥ अष्टतीर्थेंसांगूनिनिगुती ॥ श्रीगुरुगेलेमठाप्रती ॥ समाराधनाकरिती ॥ महानंदप्रवर्तला ॥ ३ ॥ सिद्धह्मणेनामधारकासी ॥ तीर्थमहिमाआहेऐसी ॥ श्रीगुरुसांगतीआह्मांसी ॥ ह्मणोनितुजनिरोपिलें ॥ ४ ॥ ह्मणेसरस्वतीगंगाधर ॥ क्षेत्रथोरगाणगापुर ॥ तीर्थेंअसतीअपरंपार ॥ आचरातुह्मींभक्तीनें ॥ ५ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रामृत ॥ सिद्धमुनीशिष्यसंवादबहुत ॥ गाणगापुरमाहात्म्याविख्यात ॥ एकुणपन्नासाव्यांतकथियेलें ॥ ६ ॥ इतिश्रीनृसिंहसरस्वत्युपाख्यानेंसिद्धनामधारकसंवादेअमरजासंगमगाणगापुरक्षेत्रमहिमावर्णनंनामएकोनपंचाशत्तमोऽध्यायः ॥ ४९ ॥ छ ॥

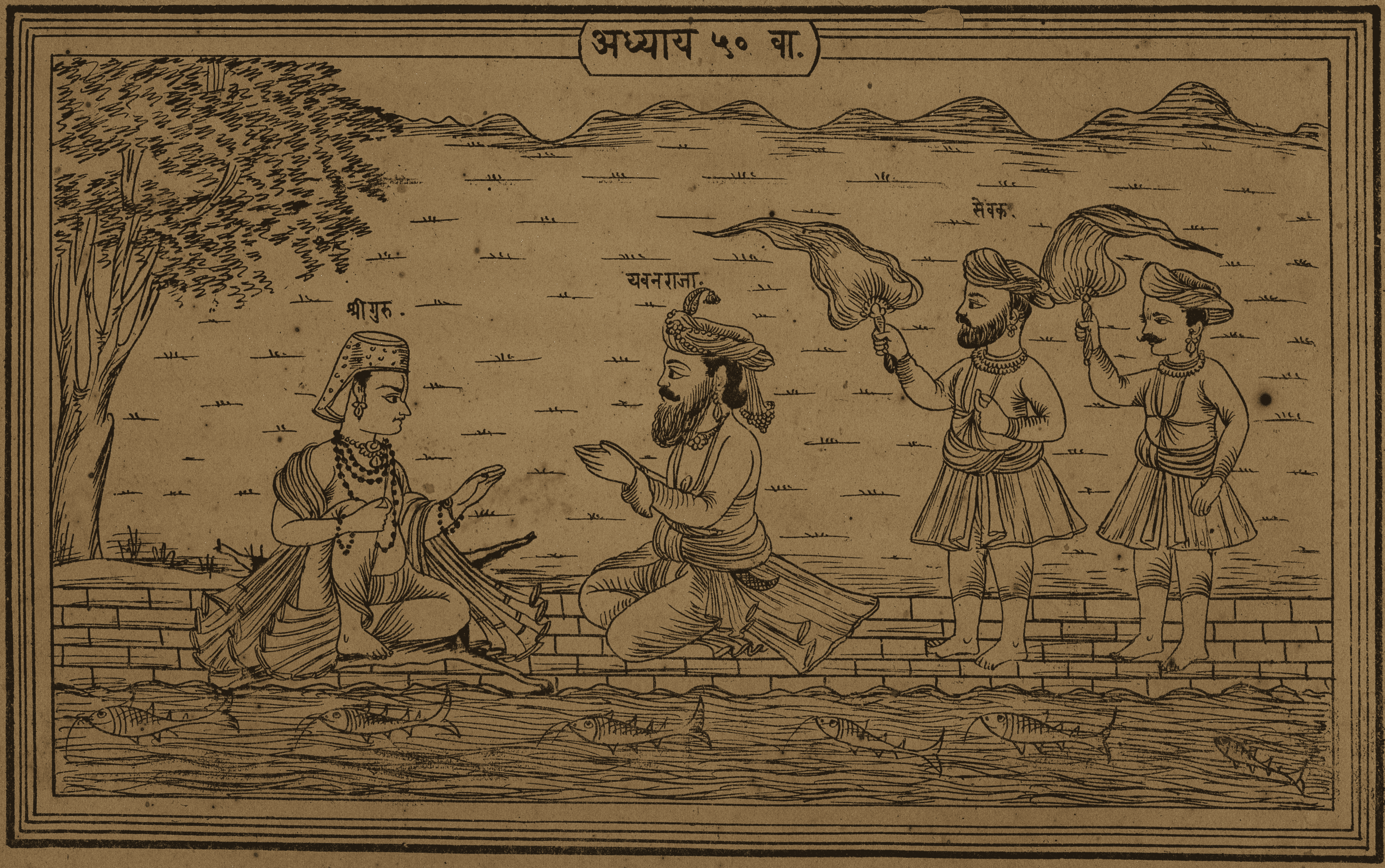

अध्याय ५० वा.

श्रीगुरु.
यवनराजा.
सेवक.

श्रीगणेशायनमः॥ ॥ सिद्धह्मणेनामधारका ॥ पुढेंअपूर्वझालेंऐका ॥ पूर्वींरजककथानका
॥ तूतेंआपणनिरोपिलें ॥ १ ॥ तयानेंमागीतलावर ॥ राज्यपदधुरंधर ॥ प्रसन्नझालेतयासी
गुरुवर[1] ॥ दिधलावरपरियेसा ॥ २ ॥ उपजलातोम्लेंछजातींत ॥ वैदुरीनगरींराज्यकरीत[2] ॥
पुत्रपौत्रींनांदत ॥ महानंदेंपरियेसा ॥ ३ ॥ ऐसाराजातोयवन ॥ होताआपणसंतोषोन ॥
अश्वगजअपारधन ॥ पायदळामितीनाहीं ॥ ४ ॥ आपणतरींयातेहीन ॥ पुण्यवासनाअं
तःकरण ॥ दानधर्मकरीजाण ॥ समस्तयांतीं[3]एकभावें ॥ ५ ॥ विशेषभक्तीविप्रांवरी ॥ तीअ
सेपूर्वसंस्कारीं ॥ असतीदेवालयेंभूमीवरी ॥ उपद्रवनेदीतयांसी ॥ ६ ॥ तयाचेघरचेपुरोहि
त ॥ तयारायातेंशिकवित ॥ आपणहोऊनम्लेंछजात ॥ देवद्विजनिंदावे ॥ ७ ॥ तयांतेंतुह्मीं
सेवितांदेख ॥ त्याणेंहोयअपारपातक ॥ जातीधर्मकरणेंसुख ॥ अनंतपुण्यअसेजाणा ॥ ८ ॥
मंदमतीद्विजजाती[4] ॥ देखापाषाणपूजाकरिती ॥ समस्तांतेंदेवह्मणती ॥ काष्ठवृक्षपाषाणा
सी ॥ ९ ॥ धेनूसीह्मणतीदेवताहोय ॥ पृथ्वीसोमअग्निसूर्य ॥ तीर्थयात्रानदीतोय ॥ समस्तां
तेंदेवह्मणताती ॥ १० ॥ ऐसेविप्रमंदमती ॥ निराकारासाकारह्मणती ॥ तयांतेंम्लेंछजेभजती
॥ तेपावतीअधःपात ॥ ११ ॥ ऐसेयवनपुरोहित ॥ रायापुढेंसांगतीहित ॥ ऐकोनिराजाउत्तरदे
त ॥ कोपेंकरोनिपरियेसा ॥ १२ ॥ राजाह्मणेपुरोहितांसी ॥ निरोपिलेंतुह्मींआह्मांसी ॥ अणुरे

---

[1] श्रीगुरू [2] वैदुरीनामकनगरी [3] सर्वजातीला [4] ब्राह्मणजात

णुतृणकाष्ठेसीं ॥ सर्वेश्वरपूर्णअसे ॥ १३ ॥ समस्तसृष्टीईश्वराची ॥ स्थावरजंगमरचिलीसा
ची ॥ सर्वत्रदेवअसेएकची ॥ तर्कभेदअसंख्य ॥ १४ ॥ समस्तजातींचीउत्पत्ती ॥ जाणावी
तुह्मींपंचभूतीं ॥ पृथ्वीआपतेजवायुनिगुती[1] ॥ आकाशापासावे[2]परियेसा ॥ १५ ॥ समस्तां
सींपृथ्वीएक ॥ आणितीमृत्तिकाकुलाल[3]लोक ॥ नानापरीचींकरितीअनेक ॥ भांडींभेदपरो
परी ॥ १६ ॥ नानापरीच्याधेनूअसती ॥ क्षीरअसेएकचिरीतीं ॥ सुवर्णजाणातेचिरीतीं ॥
परोपरीचेअलंकार ॥ १७ ॥ तैसेदेहभिन्नजाण ॥ परमात्माएकचिपूर्ण ॥ जैसानभीं[4]मृगलां[5]
छन ॥ नानाघटींदिसतसे ॥ १८ ॥ दीपअसेएकघरीं ॥ वातीलाविल्यासहस्त्रजरीं ॥ सम
स्तहोतीदीपापरी ॥ भिन्नभावकोठेंअसे ॥ १९ ॥ एकचिसूत्रआणोनी ॥ नानापरींचेवोविती
मणी ॥ सूत्रएकचिजाणोनी ॥ नपाविजेभावभिन्न ॥ २० ॥ तैशाजातीनानापरी ॥ असताती
वसुंधरीं[6] ॥ समस्तांसींएकचिहरी ॥ भिन्नभावकरूनये ॥ २१ ॥ आणीकतुह्मींह्मणालऐसें ॥
पूजितीपाषाणदेवकैसे ॥ सर्वांठायींपूर्णभासे ॥ जोविश्वात्माआहेची ॥ २२ ॥ प्रतिमापूजास्व
ल्पबुद्धी ॥ ह्मणोनिसांगतीप्रसिद्धी ॥ आत्मारामपूजितीविधीं ॥ त्याचेमतींऐसेंअसे ॥ २३ ॥
स्थिरनव्हेअंतःकरण ॥ ह्मणोनिकरितीप्रतिमाखुण ॥ नामेंठेवोनिनारायण ॥ तयानामेंपूजि
ताती ॥ २४ ॥ तयांतेंतुह्मींनिंदाकरितां ॥ तरींसर्वांठायींपूर्णकांह्मणतां ॥ प्रतिष्ठाव्याआ

---

१ निभ्रांत २ पासून ३ कुंभार ४ आकाशीं ५ चंद्र ६ पृथिवीवर

पुलेमतां ॥ द्वेषआह्मींनकरावा ॥ २५ ॥ याकारणेंज्ञान[1]वंतीं ॥ करूंनयेनिंदास्तुती ॥ अस
तीनानापरीजाती ॥ आपुलेरहा[2]टींरहाटती ॥ २६ ॥ ऐशापरीपुरोहितांसी ॥ सांगेराजावि
स्तारेंसीं ॥ करीपुण्यबहुवसीं ॥ विश्वासदेवद्विजांवरी ॥ २७ ॥ राजादेखायेणेंपरी ॥ होता
तयावैदुरीनगरीं ॥ पुढेंत्याचेमांडीवरी ॥ स्फो[3]टकएकउद्भवला ॥ २८ ॥ नानापरींचेवैद्ययेती
॥ तयास्फोटकासींलेपकरिती ॥ शमननहोयकवणेरीतीं ॥ महादुःखेंकष्टतसे ॥ २९ ॥ ऐसें
असतांवर्तमानीं ॥ श्रीगुरूअसतांगाणगाभुवनीं ॥ विचारकरितीआपुलेमनीं ॥ राजायेई
लह्मणोनियां ॥ ३० ॥ येथेंयेतीम्लेंछलोक ॥ होईलद्विजांउपबा[4]धक ॥ प्रगटझालोंआतांऐ
क ॥ आह्मींयेथेंअसूंनये ॥ ३१ ॥ प्रगटजहालियामहिमाख्याती ॥ पहावयायेतीम्लेंछजाती
॥ आतांरहावेंआह्मींगुप्तगतीं ॥ लौकिकार्थपरियेसा ॥ ३२ ॥ आलाईश्वरनामसंवत्सरू ॥
सिंहासींआलाअसेगुरू ॥ गौतमीतीर्थअसेथोरू ॥ यात्राप्रसंगेंजावेंआतां ॥ ३३ ॥ ह्मण
तीसमस्तशिष्यांसी ॥ उठाबाकराआइतीवेगेसीं ॥ येतोराजाबोलवावयासी ॥ जावेंत्वरित
गंगेला ॥ ३४ ॥ ऐसेंऐकोनिशिष्यजन ॥ विचारकरितीआपआपण ॥ जरींयेईराजायवन
॥ केवींहोईलह्मणताती ॥ ३५ ॥ ऐसामनींविचारकरिती ॥ कायहोईलपहाह्मणती ॥ असे
नरसिंहसरस्वती ॥ तोचिरक्षीलआपणातें ॥ ३६ ॥ येणेंपरीश्रीगुरुमूर्ती ॥ असतांगाणगा

---

[1] ज्ञानवानानीं [2] आचारें आचरती [3] फोड [4] उपद्रव

पुरींख्याती ॥ राजायवनाझालीमती ॥ पूर्वसंस्कारींपरियेसा ॥ ३७ ॥ स्फोटकाचेदुःखेंरा
जा ॥ अपारकष्टलासहजा ॥ नानापरीऔषधेंवोंजा ॥ करितांनहोयतयाबरवें ॥ ३८ ॥
मगमनींविचारकरी ॥ स्फोटकेंव्यापिलेंअपरंपारीं ॥ वैद्याचेनिनोहेदूरीं ॥ कायकरावेंह्मण
तसे ॥ ३९ ॥ बोलावोनीविप्रांसी ॥ पुसेकायउपाययासी ॥ विप्रह्मणतीरायासी ॥ सांग
तोंऐकाएकचित्तें ॥ ४० ॥ पूर्वजन्मींपापेंकरिती ॥ व्याधिरूपेंहोऊनिपीडिती ॥ दानधर्मेंती
थींदैवतीं ॥ व्याधिजायपरियेसा ॥ ४१ ॥ अथवाभल्यासत्पुरुषासी ॥ शरणजाऊनिभजा
वेंभावेंसीं ॥ तयाचेदृष्टीसुधारसीं ॥ बरवेंहोईलपरियेसा ॥ ४२ ॥ सत्पुरुषाचेकृपादृष्टीं ॥
पापेंजातीजन्मसाठी ॥ मगरोगकैंचापोटीं ॥ स्फोटकादित्वरितजाय ॥ ४३ ॥ ऐकोनियांवि
प्रवचन ॥ राज्ञाकरीतसेनमन ॥ मातेंतुह्मींनह्मणायवन ॥ दासआपणाविप्रांचा ॥ ४४ ॥
पूर्वजन्मींआपण ॥ केलीसेवागुरुचरण ॥ स्वल्पपापास्तवझालोंजाण ॥ यवनाचेकुळींदेखा
॥ ४५ ॥ एखादापूर्ववृत्तांत ॥ मातेंनिरोपावात्वरित ॥ महानुभावदर्शनहोत ॥ कवणाचारो
गगेलाअसे ॥ ४६ ॥ रायाचेंवचनऐकोनी ॥ विचारकरितीविप्रमनीं ॥ सांगूनयेयास्थानीं
॥ एकांतस्थळपाहिजे ॥ ४७ ॥ तुह्मींरावम्लेंछजाती ॥ समस्ततुह्मांनिंदाकरिती ॥ आह्मीं
असोंद्विजजाती ॥ केवींकरावेंह्मणताती ॥ ४८ ॥ विप्रवचनऐकोन ॥ विनवीतसेतोयवन

---

[1] उत्तम प्रकारची

॥ चाडनाहींजातीविण ॥ आपणासतुह्मींउद्धरावें ॥ ४९ ॥ ऐसेंरायाचेंअंतःकरण ॥ अ
नुतप्त[1]झालेंअसेजाण ॥ मगनिरोपितीब्राह्मण ॥ तयारायातेंपरियेसा ॥ ५० ॥ विप्रह्मणती
रायासी ॥ स्थानबरवेंपापविनाशी ॥ जावेंतुह्मींसहजेसीं ॥ विनोदार्थपरियेसा ॥ ५१ ॥ ते
थेंअसेस्थळबरवें ॥ एकांतस्थानपहावें ॥ स्नानकरावेंमनोभावें ॥ एकचित्तेंपरियेसा ॥ ५२ ॥
ऐकोनियांविप्रवचन ॥ संतोषलाराजाआपण ॥ निघालाखरिततेथोन ॥ आलापापविनाश
तीर्थासी ॥ ५३ ॥ समस्तांतेंरहाउनी ॥ एकलागेलातयास्थानीं ॥ स्नानकरितांतयेक्षणीं ॥
आलाएकयतीतेथें ॥ ५४ ॥ राजादेखोनियतीसी ॥ नमनकरीभावेंसीं ॥ दावीतसेस्फोटका
सी ॥ ह्मणेउपशमनकेंविंहोय ॥ ५५ ॥ ऐकोनितयाचेंवचन ॥ सांगताझालाविस्तारोन ॥
महानुभावाच्या[2]दर्शनें ॥ तूतेंबरवेंहोयजाणा ॥ ५६ ॥ पूर्वीयाचेंआख्यान ॥ सांगेनऐकवि
स्तारोन ॥ एकचित्तेंकरोनिमन ॥ ऐकह्मणतीतयेवेळीं ॥ ५७ ॥ अवंतीनामेंनगरी ॥ तेथेंहोता
एकदुराचारी ॥ जन्मोनियांविप्रउदरीं ॥ अन्यरहाटींरहाटतसे ॥ ५८ ॥ आपणअसेमदोन्म
त ॥ समस्तांस्त्रियांपाशींरमत ॥ स्नानसंध्यात्यजूनिनिश्चित ॥ अन्यमार्गेंवागतसे ॥ ५९ ॥
ऐसेंदुराचारीपणें ॥ रहाटतसेतोब्राह्मण ॥ पिंगलाह्मणोनिवेश्याजाण ॥ तयेसवेंवर्ततसे ॥
॥ ६० ॥ नकरीकर्मसंध्यास्नान ॥ रात्रंदिवसकरीवेश्यागमन ॥ तिचेघरींभक्षीअन्न ॥ तिचे

---

[1] पश्चात्तापयुक्त [2] सत्पुरुषाच्या

संगेंक्रीडतसे ॥ ६१ ॥ ऐसेंअसतांवर्तमानीं ॥ ब्राह्मणहोतावेश्यासदनीं ॥ तेथेंआलाएकमु
नी ॥ ऋषभनामामहायोगी ॥ ६२ ॥ तयादेखोनिदोघेंजण ॥ करितीसाष्टांगनमन ॥ भक्ति
भावेंकरोन ॥ घेवोनिआलींमंदिरांत ॥ ६३ ॥ बैसवोनियांपीठावरी ॥ पूजाकरितीषोडशोप
चारीं ॥ अर्घ्यपाद्यदेवोनिपुढारी ॥ गंधाक्षतालाविती ॥ ६४ ॥ नानापरिमळपुष्पजाती ॥ त
यायोगियासीसमर्पिती ॥ परिमळद्रव्येंअनेकरीतीं ॥ समर्पिलींतयायोगेश्वरा ॥ ६५ ॥ चर
णतीर्थघेऊन ॥ पानकरितीदोघेंजण ॥ त्यातेंकरविती भोजन ॥ नानापरीपक्वान्नेंसीं ॥ ६६ ॥
करवूनियांभोजन ॥ केलेंहस्तप्रक्षालन ॥ बरवेंपाणींआणोन ॥ देतीतयायोगियासी ॥ ६७ ॥
तयामंचकींनिजवोन ॥ तांबूलदेतीआणोन ॥ करितीपादसंवाहन ॥ भक्तिभावेंदोघेंही ॥
॥ ६८ ॥ निद्रिस्थझालायोगेश्वर ॥ दोघेंकरितीनमस्कार ॥ उभेंराहोनिचारीप्रहर ॥ सेवाके
लीभावेंसीं ॥ ६९ ॥ उदयझालादिनकरासी ॥ संतोषलातोतापसी ॥ निरोपघेवोनिसंतो
षीं ॥ गेलाआपुल्यास्वस्थाना ॥ ७० ॥ ऐसेंविप्रेंवेश्याघरीं ॥ क्रमितांकिंचित्‌दिवसांवरी ॥
तारुण्यजाउनीशरीरीं ॥ वार्धक्यपातलेंतयासी ॥ ७१ ॥ पुढेंतयाविप्रासी ॥ मरणआलेंप
रियेसीं ॥ पिंगलानामवेश्येसी ॥ दोघेंपंचत्वपावलीं ॥ ७२ ॥ पूर्वकर्मानुबंधेसीं ॥ जन्मझा
लाराजकुळासीं ॥ दशार्णाधिपतीचेवंशीं ॥ वज्रबाहूवनिताउदरांत ॥ ७३ ॥ तयावज्रबाहू

---

१ आसनावरी २ मृत्यु

चीपत्नी ॥ नामजिचेंअसेसुमती ॥ जन्मासआलातिचेपोटीं ॥ तोविप्रपरियेसा ॥ ७४ ॥
तयावज्रबाहूसी ॥ ज्येष्ठराणीच्यागर्भैंसीं ॥ उद्भवलाविप्रपरियेसीं ॥ राजासमारंभकरित
से ॥ ७५ ॥ देखोनितिचेसवतीसी ॥ क्रोधआलाबहुमानसीं ॥ गर्भझालासपत्नीसी[1] ॥ ह्म
णोनिद्वेषमनींधरी ॥ ७६ ॥ सर्पगरळआणोनी ॥ दिल्हेंसवतीसन्नानायत्नीं ॥ गरळेंभेदिलें
तयेकामिनी ॥ तयारायाज्येष्ठस्त्रियेसी ॥ ७७ ॥ दैवयोगेंनयेमरण ॥ सर्वशरीरींझालेव्रण ॥
विषअसेअतिगहन ॥ महाकष्टभोगितसे ॥ ७८ ॥ ऐशापरीराजयुवती ॥ कष्टेंझालीप्रसूती
॥ उपजतांबाळकामातेप्रती ॥ सर्वांगस्फोटवाहात ॥ ७९ ॥ विषेंव्यापिलेंसर्वांगासी ॥ ह्म
णोनिआक्रंदतोदिवानिशीं ॥ दुःखकरीराजाक्लेशीं ॥ ह्मणेकायकरूंआतां ॥ ८० ॥ देशो
देशींच्यावैद्यांसी ॥ बोलावितीचिकित्सेसीं[2] ॥ वेंचितीद्रव्यअपारेसीं ॥ कांहींकेलियाबर
वेंनोहे ॥ ८१ ॥ तयामाताबाळकासी ॥ व्रणझालेबहुवसीं ॥ निद्रानाहींदिवारात्रीसी ॥
सर्वांगींकृमीपडिलेअसती ॥ ८२ ॥ त्यातेंदेखोनिरायासी ॥ दुःखझालेंबहुवसीं ॥ निद्रा
नाहींदिवानिशीं ॥ त्यांचेकष्टदेखोनियां ॥ ८३ ॥ व्यथेंकरोनिमातासुत ॥ अन्नउदकनवचे[3]
किंचित ॥ शरीरींसर्वक्लेशहोत ॥ क्षीणझालेंयेणेंपरी ॥ ८४ ॥ राजायेऊनिएकेदिवसीं ॥
पाहेआपुलेस्त्रीसुतासी ॥ देखोनियांमहाक्लेशीं ॥ दुःखकरीतसेपरियेसा ॥ ८५ ॥ ह्मणेआ

---

[1] सवतीला [2] रोग परिहासर्थ [3] न भक्षिती

तांकायकरूं ॥ केवींकरणेंप्रतीकारू ॥ नानाऔषधेंउपचारू ॥ करितांस्वस्थनव्हेची ॥ ॥ ८६ ॥ स्त्रीपुत्राचीऐशीगती ॥ जिवंतशवझालींअसती ॥ यांच्यारोगासीनहोयशांती ॥ केवींपाहूंह्मणतसे ॥ ८७ ॥ आतांयातेंपहावयासी ॥ कंटाळायेतोआह्मांसी ॥ बरवेंनव्हेसत्ययांसी ॥ कायकारणह्मणतसे ॥ ८८ ॥ यांतेंदेखतांआह्मांसी ॥ श्रमहोतीदेहासी ॥ नेवोनियांअरण्यासीं ॥ यांतेंत्यजूंह्मणतसे ॥ ८९ ॥ जेजेअसतीपापीजन ॥ त्यांनेंजीवनअथवामरण ॥ भोगिल्यावांचोनिनसुटेजाण ॥ आपुलेंआपणभोगिजे ॥ ९० ॥ विचारकरोनिमानसीं ॥ बोलाविलेंकोळियासी ॥ सांगतसेविस्तारेंसीं ॥ ऐकाश्रोतेएकचित्तें ॥ ९१ ॥ राजाह्मणेसूतांसी ॥ माझेबोलपरियेसीं ॥ नेऊनिमाझेस्त्रीपुत्रासी ॥ अरण्यांतठेवावें ॥ ९२ ॥ मनुष्यांचासंचार ॥ जेथेंनसेलनिर्धार ॥ तेथेंठेवींवेगवक्र ॥ ह्मणेराजासूतासीं ॥ ९३ ॥ येणेंपरीसूतासी ॥ राजासांगेविस्तारेंसीं ॥ रथदिधलासंजोगेंसीं ॥ घेवोनिगेलाझडकरी ॥ ९४ ॥ तिचेदासदासीसकळ ॥ दुःखकरितीमहाप्रबळ ॥ मातापिताबंधूसकळ ॥ समस्तप्रलापकरिताती ॥ ९५ ॥ दुःखकरितीनरनारी ॥ हाहापापीदुराचारी ॥ स्त्रीसुतासींकैसेंपरी ॥ केवीयातेंमारविता ॥ ९६ ॥ रथावरीबैसवोनी ॥ घेवोनिगेलामहारानीं ॥ जेथेंनसतीमनुष्यकोणी ॥ तेथेंठेविलींपरियेसा ॥ ९७ ॥ सूतआलापरतोनी ॥ सांगेरायासीविस्ता

---

१ सारथ्यास २ सजवून

रोनी ॥ महाअरण्यदुर्गमवनीं ॥ तेथेंठेविलींह्मणतसे ॥ ९८ ॥ ऐकोनिराजासंतोषला ॥ दु
सरेस्त्रियेसींसांगताझाला ॥ दोघांसीआनंदझाला ॥ वनींराहिलींमातासुत ॥ ९९ ॥ माता
पुत्रदोघेंजण ॥ पीडतातीदुःखेंकरून ॥ कष्टतीअन्नउदकावीण ॥ महाघोरवनांत ॥ १०० ॥
उभयतांरोगीदोघेंजण ॥ जातीलवनींतींमरोन ॥ कष्टींकष्टतांप्राण ॥ तयाचानिघेलवाटतें
॥ १ ॥ राजपत्नीसकुमार ॥ तयाशरीरींव्रणथोर ॥ चालूंनशकेपृथ्वीवर ॥ महाकंटकभूमी
वरी ॥ २ ॥ कडियेघेवोनिबाळकासी ॥ जायतीमंदगमनेसीं ॥ आठवीआपुलेकर्मासी ॥ ह्म
णेआतांकायकरूं ॥ ३ ॥ तयावनींमृगजाती ॥ व्याघ्रसिंहादिकअसती ॥ सर्पथोरअपरि
मिती ॥ हिंडतातीवनांत ॥ ४ ॥ मातेंजरीव्याघ्रमारी ॥ पापापासूनहोईदूरी ॥ पुरेआतांज
न्मसंसारीं ॥ वांचोनिकायव्यर्थजिणें ॥ ५ ॥ ह्मणोनिजायपुढेंरडत ॥ क्षणोक्षणींअसेपडत
॥ पुत्रासहितचिंताकरीत ॥ जातअसेवनामाजी ॥ ६ ॥ उदकाविणेंतृषाक्रांत ॥ देहव्रणेंअ
सेपीडित ॥ व्याघ्रसर्पादिदेखत ॥ भयेंचकितहोतसे ॥ ७ ॥ देखेवेताळब्रह्मराक्षस ॥ वनग
जभालुकाबहुवस ॥ केशमोकळेपायांस ॥ कांटेधोंडेलागताती ॥ ८ ॥ ऐसेमहाअरण्यांत ॥
राजस्त्रीअसेहिंडत ॥ पुढेंजातांदेखिलेंवनांत ॥ गुरेंचरतीवाणियांचीं ॥ ९ ॥ तयापासींजावो
नी ॥ पुसतसेकरुणावचनीं ॥ गोरक्षकांतेंविनवोनी ॥ मागेउदककुमारकासी ॥ १० ॥ गोरक्षक
ह्मणतीतियेसीं ॥ जावेंतुवांमंदिरासी ॥ तेथेंउदकबहुवसी ॥ अन्नतूतेंमिळेल ॥ ११ ॥ ह्मणो

निमार्गदाखविती ॥ हळूहळूजायह्मणती ॥ राजपत्नीमार्गक्रमिती ॥ गेलीतयाग्रामांत ॥१२॥
तयाग्रामींनरनारी ॥ दिसतातीअपरंपारी ॥ देखोनिआलीमनोहारी ॥ पुसेतयांस्त्रियांसी
॥ १३ ॥ ह्मणेकवणयेथेंराजा ॥ संतोषीदिसेसमस्तप्रजा ॥ ऐकोनीसांगतीवैश्यराजा ॥ म
हाधनिकपुण्यात्मा ॥ १४ ॥ त्याचेंनांवपद्माकर ॥ पुण्यवंतअसेथोर ॥ तूतेंरक्षीलसाचार ॥
ह्मणोनिसांगतीतियेसीं ॥ १५ ॥ इतुकियाअवसरीं ॥ तयावैश्याचेघरीं ॥ दासीहोत्यामनो
हरी ॥ त्याहीआल्यातियेजवळी ॥ १६ ॥ येवोनिपुसतीवृत्तांत ॥ घेवोनिगेल्यामंदिरांत ॥
आपुल्यास्वामीसींसांगत ॥ आद्यंतेसीविस्तारें ॥ १७ ॥ तीसदेखोनियांवैश्यनाथ ॥ कृपा
करीअत्यंत ॥ नेऊनियांमंदिरांत ॥ दिल्हेंएकगृहतिसी ॥ १८ ॥ पुसोनियांवृत्तांत ॥ वाणी[1]
होयकृपावंत ॥ दिल्हेंअन्नवस्त्रबहुत ॥ नित्यतिसींराक्षितसे ॥१९॥ ऐशीतयावैश्याघरीं ॥ हो
तीरायाचीअंतुरी[2] ॥ वर्धतअसेपीडाभारी ॥ व्रणनैवचे[3]परियेसा ॥२०॥ येणेंपरीराजसती ॥ त
यावैश्याचेघरींहोती ॥ वाढलेव्रणतयांसीबहुती ॥ प्राणांतकहोतसे ॥ २१ ॥ वर्ततांऐसेंएकेदि
वसीं ॥ मरणआलेंकुमारकासी ॥ प्रलापकरीबहुवसीं ॥ राजपत्नीतयेवेळीं ॥ २२ ॥ मूर्छाये
ऊनितयेक्षणीं ॥ राजपत्नीपडेधरणीं ॥ आपुलेंकर्मआठवोनी ॥ महाशोककरीतसे ॥ २३ ॥
त्यावाणियाच्यास्त्रियादेखा ॥ संबोधितातीतीबाळिका ॥ कोण्यापरीतिचेदुःखा ॥ शमननो

---

[1] वैश्य [2] स्त्री [3] बरें न होई

हेपरियेसा ॥ २४ ॥ नानापरीचेंदुःखकरी ॥ आठवीतसेपूर्वापारीं ॥ ह्मणेतातागुणकेसरी ॥ कोठेंगेलासीबाळका ॥ २५ ॥ राजकुमारापूर्णचंद्रा ॥ माझ्याआनंदसमुद्रा ॥ मातेंधरिसी मौनमुद्रा ॥ तूतेंकायबरवेंअसे ॥ २६ ॥ मातापिताबंधुजन ॥ सोडोनिआल्येंसकळजाण ॥ तुझाभरवसाहोतापूर्ण ॥ मातेंरक्षिसीह्मणोनियां ॥ २७ ॥ मातेंअनाथकरोनी ॥ तूंजातोसी सोडोनी ॥ मजरक्षितानसेकोणी ॥ प्राणत्यजीनह्मणतसे ॥ २८ ॥ येणेंपरीराजनारी ॥ दीर्घस्वरेंरूदनकरी ॥ देखोनियांनरनारी ॥ दुःखकरितीपरियेसा ॥ २९ ॥ समस्तहीदुःखाहुनी ॥ पुत्रशोककेवळवन्ही ॥ मातापितरातेंदाहोनी ॥ भस्मकरीपरियेसा ॥ ३० ॥ येणेंपरी दुःखकरितां ॥ ऋषभयोगीआलाखरिता ॥ पूर्वजन्मींच्याउपकारार्था ॥ पातलातेथेंमहाज्ञानी ॥ ३१ ॥ योगियातेंदेखोनी ॥ वंदिताझालातोवाणी ॥ अर्घ्यपाद्यदेउनी ॥ उत्तमासनीं बैसविला ॥ ३२ ॥ योगीपुसेत्याअवसरीं ॥ रूदनकरीकोणनारी ॥ शोककरीतसेअपरंपारीं ॥ कायआहेह्मणतसे ॥ ३३ ॥ सविस्तरवैश्यनाथ ॥ सांगताझालावृत्तांत ॥ योगेश्वरकृपावंत ॥ आलाधांवोनिजवळीपैं ॥ ३४ ॥ ह्मणेयोगीतियेसी ॥ मूढपणेंकांदुःखकरिसी ॥ कवण जन्मलाभूमीसी ॥ कवणमेलासांगमज ॥ ३५ ॥ देहह्मणजेविनाशीजाण ॥ जैसागंगेंतदिसे फेण ॥ व्यक्ताव्यक्तसर्वेचिहोणें[1] ॥ जलबुद्बुदापरीदेखा ॥ ३६ ॥ पृथ्वीतेजवायुआप ॥ आ

---

१ आकृति अनाकृति

काशमिळोनिशरीरव्याप ॥ पंचगोठलीं[1]शरीररूप ॥ दिसतअसेपरियेसा ॥ ३७ ॥ पंचभूतें पांचांठायीं ॥ निघोनिजातांशून्यपाहीं ॥ दुःखकरितांअवकाशनाहीं ॥ वृथाकांतूंदुःखकरिसी ॥ ३८ ॥ गुणापासावउत्पत्ती ॥ निजकर्मेंहोयनिरुती[2] ॥ काळनाचवीदृष्टीविकृतीं ॥ वासनातयापरीजाणा ॥ ३९ ॥ मायेपासोनिमायाउपजे ॥ होयगुणेंसत्वरजें ॥ तमोगुणेंतेथेंसहजें ॥ देहलक्षणयेणेंपरी ॥ ४० ॥ यातीनगुणांपासाव ॥ उपजतातीमनुष्यभाव ॥ सत्वगुणें असतीदेव ॥ रजोगुणमनुष्यांचा ॥ ४१ ॥ तामसतोचिराक्षस ॥ जैसागुणअसेत्यास ॥ तैसाजन्मेपिंडाभास ॥ कधींस्थिरनव्हेची ॥ ४२ ॥ यासंसारवर्त्तमानीं ॥ उपजतीनरकर्मानुगुणीं ॥ जैसेंअर्जनअसेपूर्वपुण्यीं ॥ सुखदुःखेंतैसींघडतीदेखा ॥ ४३ ॥ कल्पकोटिवर्षांवरी ॥ जिवंतअसतीसुरजरी ॥ तेहीनरहातीस्थिरी ॥ मनुष्यांचाकायपाड ॥ ४४ ॥ याकारणें ज्ञानीजनें ॥ उपजतांचसंतोषनमानणें ॥ मेलियादुःखनकरणें ॥ स्थिरनव्हेदेहजाणा ॥ ॥ ४५ ॥ गर्भसंभवेत्याचिकाळीं ॥ विनाशीह्मणोनिजाणतीसकळी ॥ कोणीमरतीयौवनकाळीं ॥ क्वचिद्वार्द्धक्यपणींजाणा ॥ ४६ ॥ जैसेंकर्मपूर्वार्जित ॥ तेणेंपरीअसेघडत ॥ मायामोहेंपितासुत ॥ ह्मणतीदेखानरदेहीं ॥ ४७ ॥ जैसेंलिहिलेंललाटेसीं ॥ ब्रह्मदेवानेंपरियेसीं ॥ काळकर्मउल्लंघावयासी ॥ शक्तिनहोयकवणाजाणा ॥ ४८ ॥ ऐसेंअनित्यदेहासी ॥ कांवो

---

[1] पांचांचा एकत्र गोळा [2] निश्चय

मातेदुःखकरिसी ॥ तुझींपूर्वकर्मेंकैसीं ॥ सांगआह्मांह्मणतसे ॥ ४९ ॥ तूंजन्मांतरींजाणा ॥
कवणाहोतीसअंगना ॥ किंवाझालीसीजननीकोणा ॥ भगिनीकोणाचीसांगपां ॥ १५० ॥
ऐसेंजाणोनिमानसीं ॥ वायांकांहोदुःखकरिसी ॥ जरीबरवेंतूंइच्छिसी ॥ शरणजाईशंकरा
॥ १५१ ॥ ऐसेंऐकोनिराजयुवती ॥ करीऋषभयोगियाविनंती ॥ आपणासींझालीऐसीगती
॥ राज्यभ्रष्टहोऊनिआल्यें ॥ १५२ ॥ मातापिताबंधूजना ॥ सोडोनिप्रवेशिलेंमीराना ॥
पुत्रहोईलमाझाप्राणा ॥ ऐसाभरंवसामजयाचा ॥ ५३ ॥ तयाचीझालीऐसीगती ॥ आपण
वांचोनिकायप्रीती ॥ मरणयावेंमजनिश्चिती ॥ ह्मणोनिचरणींलागली ॥ ५४ ॥ ऐसेंनि[1]र्वा
णदेखोनी ॥ कृपाउपजलीयोगियामनीं ॥ पूर्वउपकारस्मरोनी ॥ प्रसन्नझालातयेवेळीं ॥
॥ ५५ ॥ भस्ममंत्रोनितात्काळीं ॥ लाविलेंप्रेताचेकपाळीं ॥ घालितांतयाचेमुखकमळीं ॥
प्राणआलापरियेसा ॥ ५६ ॥ बाळबैसलाउठोनी ॥ सर्वांगझालेंसुवर्णवर्णी ॥ मातेचेव्रण
होतेचिक्षणीं ॥ जातेझालेतत्काळ ॥ ५७ ॥ राजपत्नीपुत्रासहित ॥ करीयोगियासींदंडवत
॥ ऋषभयोगीकृपावंत ॥ आणीकभस्मप्रोक्षितसे ॥ ५८ ॥ तात्काळतयादोघांसी ॥ शरीर
होयसुवर्णसं[2]काशी ॥ शोभायमानादिसेकैसी ॥ दिव्यकायाउभयतांची ॥ ५९ ॥ प्रसन्नझाला
योगेश्वर ॥ तयेवेळींदिधलावर ॥ तुह्मांनहोयजराजर्जर ॥ तारुण्यरूपचिरंजीवी ॥ ६० ॥

---

१ परिणाम २ सुवर्णासारिखें

तुझासुतभद्रायुषी ॥ कीर्तीकरीलबहुवशी ॥ राज्यकरीलपरियेसीं ॥ पित्याहूनिअधिकजाण ॥ ६१ ॥ ऐसावरदेउनी ॥ योगीगेलातयेक्षणीं ॥ ऐकराजाएकमनीं ॥ सत्पुरुषाचेंमहिमान ॥ ६२ ॥ सत्पुरुषाचीसेवाकरितां ॥ तुझास्फोटकजाईलत्वरिता ॥ तुवांनकरावीकांहीं चिंता ॥ दृढधरींभावएक ॥ ६३ ॥ ऐसेंयतीवचनऐकोनी ॥ राजानमनकरीतयेक्षणीं ॥ विनवीतसेकरजोडोनी ॥ कोठेंअसेसत्पुरुष ॥ ६४ ॥ मातेंनिरोपावेंआतां ॥ जाईनआपणतेथेंतत्वतां ॥ मजलात्याचेंदर्शनहोतां ॥ होईलबरवेंह्मणतसे ॥ ६५ ॥ ऐकोनिराजाचेंवचन ॥ सांगतसेमुनिआपण ॥ भीमातीरींगाणगाभुवन ॥ असेतेथेंसत्पुरुष ॥ ६६ ॥ तयापासींतुवांजावें ॥ दर्शनमात्रेंहोईलबरवें ॥ ऐकोनिराजाएकभावें ॥ निघताझालातयेवेळीं ॥ ६७॥ एकभावेंराजाआपण ॥ घ्यावयाश्रीगुरुदर्शन ॥ प्रयाणावरीकरीप्रयाण ॥ आलागाणगापूरासीं ॥ ६८ ॥ ग्रामींपुसेसकळिकांसी ॥ कोणयेथेंएकतापसी ॥ रूपधरिलेंसंन्यासी ॥ कोठेंआहेह्मणतसे ॥ ६९ ॥ भयभीतझालेसकळिक ॥ ह्मणतीआतांनहोयसुख ॥ श्रीगुरूसीपुसतोऐक ॥ कायकरीलनकळेह्मणती ॥ ७० ॥ कोणीनबोलतीतयासी ॥ राजाकोपलाबहुवसीं ॥ ह्मणेआलोंभेटीसी ॥ दाखवाआपणासीह्मणतसे ॥ ७१ ॥ मगह्मणतीसमस्तलोक ॥ अनुष्ठानस्थानींअसेऐक ॥ अमरजासंगमींमाध्यान्हिक ॥ करोनियेतीग्रामातें ॥ ७२ ॥ ऐसेंऐकोनिम्लेंछदेख ॥ समस्तांवर्जूनीआपणएक ॥ बैसोनियांआंदोलिक ॥ गेलातयास्था

नासी ॥ ७३ ॥ दुरोनिदेखतांश्रीगुरूसी ॥ चरणींचालेम्लेंच्छखरेसीं ॥ जवळीगेलापहावयासी ॥ नमनकरूनिउभाराहे ॥ ७४ ॥ श्रीगुरूह्मणतीतयासी ॥ कांरेरजकाकोठेंअससी ॥ बहुतदिवसींभेटलासी ॥ आमुचादासहोवोनियां ॥ ७५ ॥ ऐसेंवचनऐकोनी ॥ म्लेंच्छझालामहाज्ञानी ॥ पूर्वजन्मस्मरलामनीं ॥ करीसाष्टांगदंडवत ॥ ७६ ॥ पादुकांवरीलोळेआपण ॥ सद्गदितझालेंअंतःकरण ॥ अंगींरोमांचउठोन ॥ आनंदबाष्पेंरूदनकरी ॥७७॥ पूर्वजन्मआठवोनीदेखा ॥ रूदनकरीअतिदुःखा ॥ करजोडोनिविनवीऐका ॥ नानापरीस्तुतीकरी ॥ ७८ ॥ राजाह्मणेश्रीगुरूसी ॥ कांउपेक्षिलेंआह्मांसी ॥ झालोंआपणपरदेशीं ॥ चरणावेगळेंकेलेंमज ॥ ७९ ॥ अंधकारसागरांत ॥ कांघातलेंमजयेथ ॥ मीहोऊनिमदोन्मत्त ॥ विसरलोंचरणतुझे ॥ ८० ॥ संसारसागरमायाजळीं ॥ बुडालोंआपणदुर्मतीकेवळी ॥ सेवानकरींचरणकमळीं ॥ दिवांधझालोंआपण ॥ ८१ ॥ होतासीतूंजवळीनिधान ॥ नओळखेंआपणमतिहीन ॥ तमांधकारींवेष्टोन ॥ तुझेचरणविसरलों ॥ ८२ ॥ तूंभक्तजनानुपेक्षिसी ॥ निर्धारहोतामाझेमानसीं ॥ अज्ञानसागरींआह्मांसी ॥ कांघातलेंस्वामियां ॥ ॥ ८३ ॥ उद्धरावेंआतांमज ॥ आलोंआपणहेंचिकाज ॥ सेवोनीतुझेचरणरज ॥ असेनआतांराज्यपुरे ॥ ८४ ॥ ऐसेंनानापरीदेखा ॥ स्तुतीकरीराजाऐका ॥ श्रीगुरूह्मणतीभक्तानिंका

---

१ खरा

॥ तुझीवासनापुरेल ॥ ८५ ॥ राजाह्मणेश्रीगुरूसी ॥ झालास्फोटकआपणासी ॥ व्यथाहोतसेप्रयासी ॥ कृपादृष्टींपहावें ॥८६॥ ऐसेंवचनऐकोन ॥ श्रीगुरूकरितीहास्यवदन ॥ स्फोटकनाहींदावींह्मणोन ॥ पुसतातीयवनासी ॥ ८७॥ राजापाहेस्फोटकासी ॥ नदिसेस्फोटकअंगासी ॥ विस्मयकरीतसेमानसीं ॥ पुनरपिचरणींमाथाठेवी ॥ ८८ ॥ राजाह्मणेस्वामियांसी ॥ तुझेप्रसन्नलेंआह्मासी ॥ राज्यपावलोंसंतोषीं ॥ अष्टैश्वर्येंभोगिलीं ॥ ८९ ॥ पुत्रपौत्रदेखिलेनयनीं ॥ पूर्णनिवालोंअंतःकरणीं ॥ संकल्पअसेमाझेमनीं ॥ अष्टैश्वर्यमाझेंअवलोकावें ॥ ९० ॥ भक्तवत्सलब्रीदतुझें ॥ वासनाअर्थपुरवींमाझे ॥ इंद्रियसंसारउतरींओझें ॥ लीनहोईनतुझेचरणीं ॥ ९१ ॥ श्रीगुरूह्मणतीतयासी ॥ आह्मींतापसीसंन्यासी ॥ येऊंनयेतुझेनगरासी ॥ महापातकेंहोतीतेथें ॥ ९२ ॥ नगरींनित्यधेनुहत्या ॥ यवनजातीकरितीअकृत्या[1] ॥ जीवहिंसामद्यपीकृत्या ॥ वर्जावेंआतांनिर्धारें ॥ ९३ ॥ सर्वअंगीकारकरोनी ॥ राजालागेदोनीचरणीं ॥ ह्मणेमीदासपुरातनी[2] ॥ पूर्वापारींदृष्टींदेणें ॥ ९४ ॥ पूर्वमाझाजन्मरजक ॥ स्वामीचामीनिजसेवक ॥ राज्यपावोनीदेखिलेंसुख ॥ उणेंएकम्लेंछजाती ॥ ९५॥ दर्शनहोतांतुझेचरण ॥ संतुष्टझालेंअंतःकरण ॥ पुत्रपौत्रदृष्टींपाहोन ॥ मगमीराहीनतुझेसेवे ॥ ९६ ॥ ऐसेंनानापरीदेखा ॥ राजाविनवीविशेखा ॥ पायांपडेक्षणक्षणिका ॥ अतिकाकुळ

---

[1] अयोग्यकर्में [2] पूर्वीचा

तींयेतसे ॥ ९७ ॥ श्रीगुरूमनींविचारकरिती ॥ पुढेंहोणारऐसीगती ॥ कलियुगींअसेदुर्जन
जाती ॥ गौप्यअसतांपुढेंबरवें ॥ ९८ ॥ सहजजावेंसिंहस्थासी ॥ महातीर्थगौतमीसी ॥
जावेंतेथेंहेंभरवसीं ॥ आतांआह्मींगुप्तव्हावें ॥ ९९ ॥ ऐसेंमनींविचारूनी ॥ श्रीगुरुनिघाले
संगमाहुनी ॥ राजाआपुलेसुखासनीं ॥ बैसवीप्रीतीकरोनियां ॥ २०० ॥ पादुकाघेतल्या
आपुलेकरीं ॥ सांगातेंयेतसेपादचारी ॥ श्रीगुरुह्मणतीआरोहणकरीं ॥ लोकनिंदातुजकरि
ती ॥ १ ॥ राष्ट्राधिपतीतुजह्मणती ॥ जन्मतुझाम्लेंछजाती ॥ ब्राह्मणसेवेंतुजहांसती ॥ जा
तीदूषणकरतील ॥ २ ॥ राजाह्मणेस्वामीऐक ॥ कैंचाराजामीरजक ॥ तुझेदृष्टींअसेचोख[1] ॥
लोहसुवर्णहोतसे ॥ ३ ॥ मीराजासमस्तलोकांत ॥ परीरजकतुझाभक्त ॥ पूर्णझालेमनोरथ
॥ तुझेंझालेंदर्शनमज ॥ ४ ॥ इतुकियाअवसरीं ॥ समस्तदळमिळालेंभारी ॥ मदोन्मत्तअ
तिकुंजरी ॥ अश्वावरीकित्येक ॥ ५ ॥ उभाराहोनिराजादेखा ॥ समस्तदाखवीसैन्यका ॥
संतोषमनींअतिहर्खी[2] ॥ आपुलेंऐश्वर्यदावितसे ॥ ६ ॥ श्रीगुरूनिरोपितीयवनासी ॥ आरो
हणकरींवारुवेसीं[3] ॥ दूरजाणेंअसेनगरासी ॥ निरोपआमुचानकोमोडूं ॥ ७ ॥ श्रीगुरुवच
नऐकोन ॥ समस्तशिष्यांतेंआरोहण[4] ॥ देताझालातोयवन ॥ आपणवाजीआरूढला ॥
॥ ८ ॥ आनंदबहुयवनाचेमनीं ॥ हर्षनसमायेगगनीं ॥ श्रीगुरुभेटीझालीह्मणोनी ॥ अति

---

१ चांगलें २ अतिहर्षा ३ अश्वावर्ती ४ वाहनें

उल्हासकरीतसे ॥ ९ ॥ श्रीगुरुमूर्तीबोलतीयबनासी ॥ ह्मणतीझालोंअतिसंतोषी ॥ तूंभक्त
केवळगुणराशी ॥ संतुष्टझालोंआपणआजी ॥ १० ॥ आह्मींसंन्यासीतापसी ॥ नित्यकरावें
अनुष्ठानासी ॥ तुह्मांसमागमेंमार्गासी ॥ नघडेवेळींसंध्यादिक ॥ ११ ॥ यासीउपायसांगेन
॥ अंगिकारकरावाजाण ॥ पुढेंजाऊंआह्मींत्वरेन ॥ स्थिरयावेंतुह्मींमागें ॥ १२ ॥ पापविना
शीतीर्थासी ॥ भेटीहोईलतुह्मांसी ॥ ऐसेंह्मणोनिरायासी ॥ अदृश्यझालेगुरुमूर्ती ॥१३॥ स
मस्तशिष्यांसहित ॥ श्रीगुरूगुप्तझालेत्वरित ॥ मनोवेगेंमार्गक्रमित ॥ गेलेवैदुरपुरासी ॥
॥ १४ ॥ पापविनाशीतीर्थासी ॥ श्रीगुरूपातलेत्वरितेसीं ॥ राहिलेतेथेंअनुष्ठानासी ॥ स
मस्तयेतीभेटावया ॥ १५ ॥ साकरेसायंदेवाचासुत ॥ भेटीसआलातेथेंनागनाथ ॥ नाना
परीपूजाकरित ॥ समाराधनाआरंभिली ॥ १६ ॥ श्रीगुरूनेऊनिआपुलेघरा ॥ पूजाकेली
षोडशोपचारा ॥ आरतीकरोनीएकसहस्त्रा ॥ समाराधनाघालित ॥ १७ ॥ इतुकेंहोतांझा
लीनिशी ॥ श्रीगुरूह्मणतीनागनाथासी ॥ सांगोनिआलोंम्लेंछासी ॥ पापविनाशींभेटूंह्म
णोनी ॥ १८ ॥ जाऊंआतांतयास्थानासी ॥ रहातांयवनयेईलपरियेसीं ॥ उपद्रवहोईलब्रा
ह्मणांसी ॥ विप्रघराम्लेंछयेती ॥ १९ ॥ ऐसेंसांगोनिआपण ॥ गेलेपापविनाशीलागोन ॥
शुभासनींबैसोन ॥ अनुष्ठानकरीतहोते ॥ २० ॥ इतुकियाअवसरीं ॥ राजामनींविचारकरी
॥ गुरुनाथनदिसतीदळभारीं ॥ मनींचिंताबहुवर्तली ॥ २१ ॥ ह्मणेकटकटाकायझालें ॥ गु

रुनाथेंमजउपेक्षिलें ॥ कायमाझेंअंतरपडलें ॥ तेणेंगेलेनिघोनियां ॥ २२ ॥ मागुतीमनींविचारी ॥ पुढेंजातोंह्मणोनित्वरीं ॥ पापविनाशतीर्थातीरीं ॥ भेटीदेतोंह्मणितलें ॥ २३ ॥ नकळेमहिमानश्रीगुरूचें ॥ कोणजाणेमनोगतत्यांचें ॥ दैवबरवेंहोतेंआमुचें ॥ ह्मणोनिचरणाचें दर्शनझालें ॥ २४ ॥ कींस्फोटकहोतांमज ॥ आलोंमनींधरूनीकाज ॥ कृपानिधीश्रीगुरुराज ॥ भेटीझालीपुण्यमाझें ॥ २५ ॥ पुढेंगेलेनिश्चित ॥ ह्मणोनिमनींविचारकरित ॥ दिव्यअश्व।वरीआरूढोनित्वरित ॥ निघालाराजापरियेसा ॥ २६ ॥ चतुश्चत्वारिंशत्क्रोशदेखा ॥ राजापातलादिवसेंएका ॥ पापविनाशीतीर्थीदेखा ॥ अवलोकितसेश्रीगुरूसी ॥ २७॥ विस्मयकरीअतिमानसीं ॥ येऊनिलागलाचरणासीं ॥ विनवीतसेभक्तीसीं ॥ गृहाप्रतीयावेंह्मणतसे ॥ २८ ॥ नगरसर्वशृंगारिलें ॥ प्रवाळमोतियांतोरणकेलें ॥ गुडियामखरेंउभविलें ॥ समारंभथोरनगरांत ॥ २९ ॥ बैसवोनियांपालखींत ॥ आपणचरणचालींयेत ॥ नवरत्नेंअसेओंवाळित ॥ नगरलोकआरत्याआणिती ॥ ३० ॥ ऐशासमारंभेंराजादेखा ॥ घेउनिगेलागुरुनायका ॥ विस्मयझालासकळलोकां ॥ महदाश्चर्यह्मणताती ॥ ३१ ॥ लोकह्मणतीम्लेंछजाती ॥ पहाहोविप्रपूजाकरिती ॥ राजाअनाचारीह्मणती ॥ जातिधर्मसांडिलाआजी ॥ ॥ ३२ ॥ ज्याचेंपाहूंनयेमुख ॥ त्याचींसेवाकरींदेख ॥ राजानष्टह्मणोनिसकळिक ॥ म्लेंछजातीबोलती ॥ ३३ ॥ विप्रकुळसमस्तदेख ॥ संतोषेंकरितीअतिकौतुक ॥ राजाझालाविप्र

सेवक ॥ आतांबरवेंराज्यासी ॥ ३४ ॥ ऐसाहाराव[1]असतां ॥ महाराष्ट्रधर्मींवर्ततां ॥ आपुलाद्वेषतत्वतां ॥ नकरीलकींजाणपां ॥ ३५ ॥ ऐसाराजाअसतांबरवें ॥ ज्ञानवंतअसेस्वभावें
॥ ब्रह्मद्वेषीनव्हेपहावें ॥ पुण्यश्लोकह्मणतींऐसा ॥ ३६ ॥ नगरलोकपहावयायेती ॥ गुरूसी
नमस्कारकरितीप्रीतीं ॥ राजेचरणचालींयेती ॥ लोकह्मणतीआश्चर्य ॥ ३७ ॥ एकह्मणती
हाहोयदेव ॥ ह्मणोनिभजतोम्लेंछराव ॥ याकलियुगींअभि[2]नव ॥ देखिलेंह्मणतातीसकळिक
॥ ३८ ॥ सवेंवाजंत्रांचेगजर ॥ [3]बंदिजनवाखाणितीअपार ॥ राजाहर्षेंनिर्भर ॥ घेउनिजातोगुरूसी ॥३९॥ नानापरींचींदिव्यवस्त्रें ॥ वांटीतसेराजापवित्रें ॥ दिवेओंवाळितीस्वर्णपात्रें ॥ भिक्षुकतुष्टलेबहुतदेखा ॥ ४० ॥ ऐशासमारंभेंदेखा ॥ घेऊनिगेलाराजाऐका ॥ महाद्वारींपातलेसुखा ॥ पायघड्याअंथरती ॥ ४१ ॥ नानापरीचींदि[4]व्यांबरें ॥ मार्गीआंथरतीअपारें ॥ वाजतीभेरीवाजंत्रें ॥ राजगृहापातले ॥ ४२ ॥ महासिंहासनस्थानीं ॥ शृंगारकेलाअतिगहनीं
॥ जगद्गुरूतेंनेऊनी ॥ सिंहासनींबैसविलें ॥ ४३ ॥ राजमंदिरींच्यानारी ॥ आरत्याघेऊनियां[5]करीं ॥ ओंवाळितीहर्षनिर्भरीं ॥ अनन्यभावेंकरोनियां ॥ ४४ ॥ समस्तलोकबाहेर
ठेवोन ॥ श्रीगुरुहोतेएकलेआपण ॥ सर्वेंशिष्यचौघेजण ॥ जवळीहोतेपरियेसा ॥ ४५ ॥
अंतःपुरींचेकुलस्त्रियांसी ॥ पुत्रपौत्रीसहो[6]दरांशीं ॥ भेटविलेंसकळांसी ॥ साष्टांगनमस्कार

---

[1] हा राजा [2] नूतन [3] स्तुतीपाठक [4] दिव्यवस्त्रें [5] हातीं [6] बंधु

करिती ॥ ४६ ॥ राजाविनवीस्वामियांसी ॥ पोष्येंदेखिलेंचरणांसी ॥ न्याहाळावेंकृपादृष्टी
सीं ॥ ह्मणोनिचरणींलागला ॥ ४७ ॥ संतोषलेश्रीगुरुमूर्ती ॥ तयासींआशीर्वाददेती ॥ रा
जयातेंबोलाविती ॥ पुसतातीगृहवार्ता ॥ ४८ ॥ श्रीगुरूह्मणतीतयासी ॥ संतुष्टझालासकीं
मानसीं ॥ अजूनिव्हावेंकांहींभावेसी ॥ विस्तारोनिसांगह्मणती ॥ ४९ ॥ राजाविनवीस्वा
मियांसी ॥ अंतरपडतेंचरणासी ॥ राज्यकेलेंबहुवसी ॥ आतांद्यावीचरणसेवा ॥ ५० ॥ ऐ
सेंऐकोनिश्रीगुरूह्मणती ॥ आमुचीभेटीश्रीपर्वतीं ॥ तुझेपुत्रराज्यकरिती ॥ तुवांयावेंभेटीसी
॥ ५१ ॥ ऐसानिरोपदेउनी ॥ श्रीगुरूनिघालेतेथोनी ॥ राजाविनवीचरणधरोनी ॥ ज्ञानम
जलाअसावें ॥ ५२ ॥ कृपासिंधूगुरुनाथ ॥ ज्ञानहोईलऐसेंह्मणत ॥ आपणनिघालेत्वरित ॥
गेलेगौतमयात्रेसी ॥ ५३ ॥ स्नानकरोनिगौतमीसी ॥ आलेगाणगापुरासी ॥ आनंदझाला
समस्तांसी ॥ श्रीगुरुचरणदर्शनें ॥ ५४ ॥ संतुष्टझालेसमस्तलोक ॥ पहावयायेतीकौतुक ॥
वंदितातीसकळिक ॥ आरतीकरितीमनोभावें ॥ ५५ ॥ समस्तशिष्यांतेंबोलाविती ॥ श्रीगु
रूत्यांसीनिरोपिती ॥ प्रगटझालीबहुख्याती ॥ आतांराहावेंगुप्तरूपें ॥ ५६ ॥ यात्राअसे
श्रीपर्वतासी ॥ निघावेंआतांपरियेसीं ॥ प्रकटबोलेंहेंचिस्वभावेंसीं ॥ गुप्तरूपेंराहूंतेथें ॥ ५७ ॥
स्थानआपुलेंगाणगापुरीं ॥ येथूनिनवचेंनिर्धारीं ॥ लौकिकमतेंअवधारीं ॥ बोलकरितोंश्री
शैलयात्रा ॥ ५८ ॥ प्रकटकरोनियात्रेसी ॥ वासनिरंतरगाणगाभुवनासी ॥ भक्तजनतारा

वयासी ॥ राहूंयेथेंनिर्धार ॥ ५९ ॥ कठिणदिवसयुगधर्म ॥ म्लेंछराजाक्रूरअधर्म ॥ प्रकट
रूपेंअसतांधर्म ॥ समस्तम्लेंछयेथेंयेती ॥ ६० ॥ राजाआलाह्मणोनी ॥ समस्तयवनऐको
नी ॥ सकळयेतीमनकामनी ॥ ह्मणोनिगुप्तअसावें ॥ ६१ ॥ ऐसेंह्मणोनिशिष्यांतें ॥ सांगि
तलेंश्रीगुरुनाथें ॥ सिद्धसांगेनामधारकातें ॥ चरित्रऐसेंश्रीगुरूचें ॥ ६२ ॥ पुढेंयेतीलदुर्दि
न ॥ राजाअसेयवन ॥ अनाचारीविषयासक्तजन ॥ ह्मणोनिगुप्तराहिले ॥ ६३ ॥ लौकिका
र्थदाखवावयासी ॥ निघालेआपणश्रीशैल्यासी ॥ कथाअसेविशेषीं ॥ सिद्धह्मणेनामधार
का ॥ ६४ ॥ गंगाधराचासुत ॥ सरस्वतीअसेविनवीत ॥ प्रत्यक्षअसेश्रीगुरुनाथ ॥ देखिला
दृष्टांतगाणगापुरीं ॥ ६५ ॥ सद्भावेंभजतीलभक्तजन ॥ त्याचीकामनाहोईलपूर्ण ॥ संदेहन
धरींअनुमान ॥ त्वरितसिद्धीअसेजाणा ॥ ६६ ॥ नलागतांकष्टसायास ॥ कामनापुरतीगा
णगापुरास ॥ भक्तिभावेंविशेष ॥ संदेहधरितांकार्यनासे ॥ ६७ ॥ जेंजेंकल्पिलेंउत्तमफळ ॥
त्वरितपावतीतेंसकळ ॥ धनधान्यादिकविपुळ ॥ पुत्रपौत्रादिशीघ्रहोती ॥ ६८ ॥ सिद्धह्मणे
नामधारकासी ॥ हेंगुरुचरित्रदिनींनिशीं ॥ मनोभावेंवाचनेसीं ॥ सकळकामनापुरतील ॥
॥ ६९ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रामृत ॥ सिद्धनामधारकासांगत ॥ यवनाचाउद्धारयेथ ॥ तुह्मांका
रणेंसांगितला ॥ ७० ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रामृतेसिद्धनामधारकसंवादेसार्वभौमस्फोटकशम
नऐश्वर्यावलोकनवेंदुराप्रवेशोनामपंचाशत्तमोऽध्यायः ॥ ५० ॥ ओव्यांची संख्या ॥ २७० ॥

अध्याय ५१ वा.

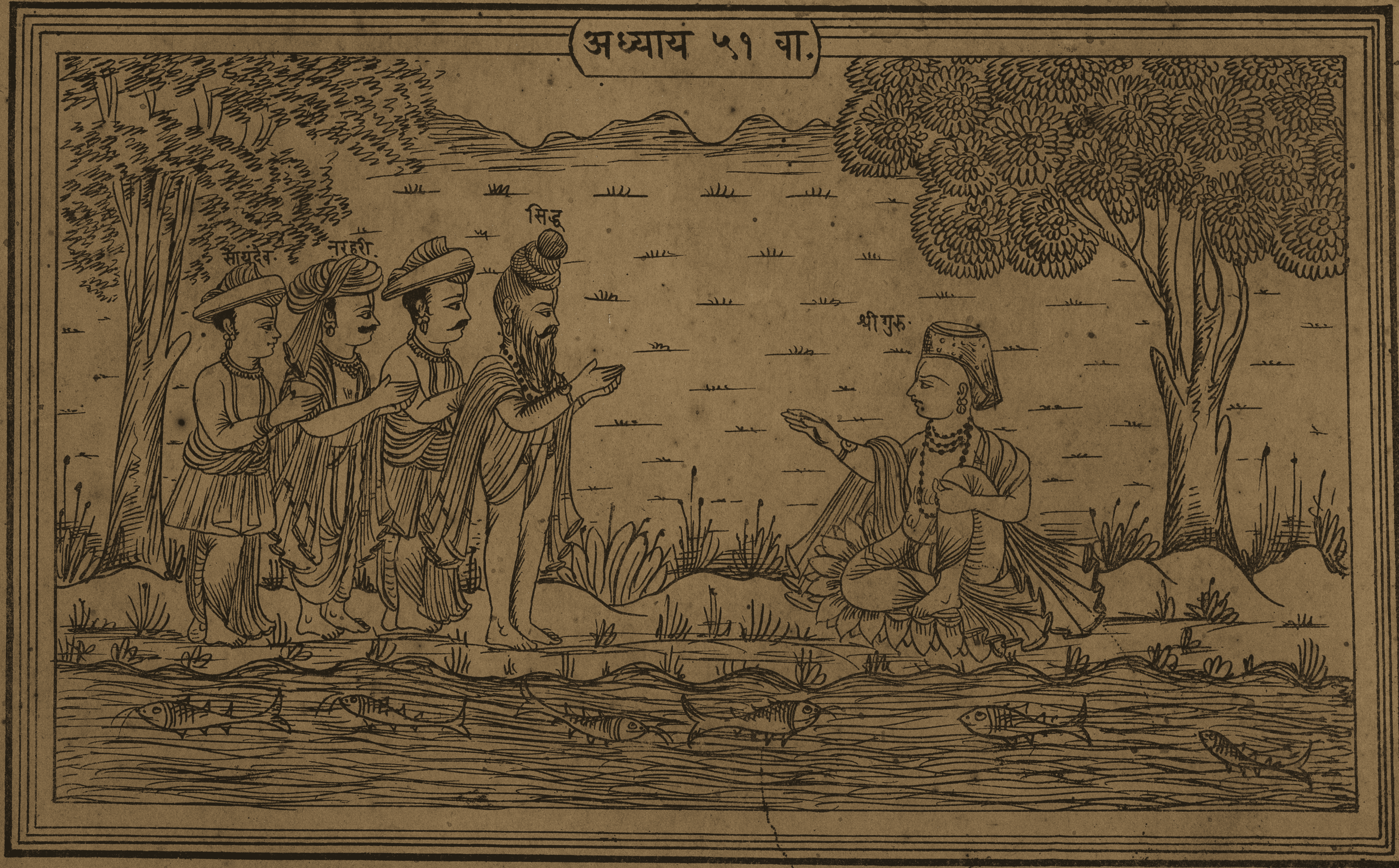
सायंदेव.
नरहरी.
सिद्ध
श्रीगुरु.

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ नामधारकविनवीसिद्धासी ॥ कथासांगीतलीआह्मांसी ॥ म्लेंछ
राजानेंश्रीगुरूसी ॥ नगरासीनेलेंहोतें ॥ १ ॥ तेथूनिआलेगाणगाभुवना ॥ पुढीलवर्तल्या
निरूपणा ॥ सांगास्वामीकृपाधना ॥ गुरुचरित्रआह्मांसी ॥ २ ॥ सिद्धह्मणेऐकवत्सा ॥ क
थाअसेअतिविशेषा ॥ ऐकतांचिसकळदोषा ॥ नासूनिइच्छितपाविजे ॥ ३ ॥ राजाचीभेट
घेउनी ॥ श्रीगुरूआलेगाणगाभुवनीं ॥ योजनाकरितीआपुल्यामनीं ॥ गुप्तरहावेंलोकोप
चारीं ॥ ४ ॥ प्रगटझालेंबहुवसीं ॥ राजाआलाभेटीसी ॥ उपजलीभक्तीम्लेंछासी ॥ नाना
जातीयेतील ॥ ५ ॥ ह्मणोनिआतांगुप्तव्हावें ॥ लोकमतेंनिघोनिजावें ॥ पर्वतयात्रेचेनांवें
॥ श्रीगुरूनिघालेपरियेसीं ॥ ६ ॥ गुप्तराहिलेगाणगापुरीं ॥ प्रकटदाखविलेंलोकां[1]चारीं ॥
निघालेस्वामीश्रीपर्वतों[2]दरीं ॥ शिष्यांसहितअवधारा ॥ ७ ॥ भक्तजनबोलाविती ॥ बहुत
जनचिंताकरिती ॥ श्रीगुरूतेंसंबो[3]खूनीसमस्तीं ॥ राहवितीअतिप्रीतीनें ॥ ८ ॥ दुःखकरि
तीसकळजन ॥ धरितीश्रीगुरूचेचरण ॥ स्वामीआह्मांसीसोडून ॥ केवींजातांयात्रेसी ॥
॥ ९ ॥ भक्तजनाचीतूंकामधेनू ॥ आह्मींबाळकअज्ञानू ॥ होतांसिआह्मांनिधानू ॥ सोडुनि
जातांश्रीगुरू ॥ १० ॥ नित्यतुझेंकरितांदर्शन ॥ [4]दुरितेंजातीनिरसू[5]न ॥ जीजीकामनाइच्छी
मन ॥ त्वरितपावेस्वामियां ॥ ११ ॥ बाळकांतेंकेवींआतां ॥ अव्हेरूनिजायमातापिता ॥

---

१ लौकिकांत २ श्रीपर्वताच्या गुहेमध्यें ३ प्रार्थूनि ४ पापें ५ तिरस्कार करून

तैसेंतूंस्वामीतत्वतां ॥ नकोअव्हेरूंआह्मांतें ॥ १२ ॥ ऐकोनीनानापरीविनंती ॥ हसते
झालेश्रीगुरुमूर्ती ॥ संबोधितीअतिप्रीतीं ॥ नकरींचिंताह्मणोनी ॥ १३ ॥ आह्मींअस
तोंयाचिग्रामीं ॥ नित्यस्नानअमरजासंगमीं ॥ वसोंमाध्यान्हींमठधामीं ॥ गुप्तरूपेंअवधा
रा ॥ १४ ॥ जेजेअसतीमाझ्याप्रेमीं ॥ त्यांतेंप्रत्यक्षदिसेंनयनीं ॥ लौकिकमतेंअविद्याध
र्मी ॥ जातोंश्रीशैलयात्रेसी ॥ १५ ॥ प्रातःस्नानकृष्णातीरीं ॥ पुण्यवृक्षऔदुंबरीं ॥ अनु
ष्ठानाबिंदुक्षेत्रीं ॥ माध्यान्हिकायेतोंभीमातटीं ॥ १६ ॥ अमरजासंगमींस्नानकरोनी ॥
पूजाघेऊंमठींनिर्गुणीं ॥ चिंतानकराअंतःकरणीं ॥ ह्मणोनिसांगतीश्रीगुरू ॥ १७ ॥ ऐसें
सांगतीसमस्तांसी ॥ संदेहनधरावामानसीं ॥ गाणगाभुवनींअहर्निशीं ॥ वसोंआह्मींत्रि
काळ ॥ १८ ॥ जेजेजनभक्तिकरिती ॥ त्यांसीयेईलआमुचीप्रचिती ॥ मनकामनापावती
त्वरितीं ॥ निश्चयवाक्यअसेआमुचें ॥ १९ ॥ अश्वत्थनव्हेकल्पवृक्ष ॥ संगमींअसेप्रत्यक्ष ॥
तुमच्यामनींजेंअपेक्ष ॥ त्वरितहोयपूजितां ॥ २० ॥ कल्पवृक्षातेंपूजोनी ॥ मगयावेंआमुचे
स्थानीं ॥ पादुकाठेवितोंनिर्गुणी ॥ पूजाकरामनोभावें ॥ २१ ॥ विघ्नहरचिंतामणी ॥ त्यातें
पूजितांएकमनीं ॥ चिंतिलेंफळत्याचक्षणीं ॥ लाभेतुह्मांअवधारा ॥ २२ ॥ समस्तविघ्नांचा
अंतक ॥ पूजातुह्मींविनायक ॥ अष्टतीर्थंअसतीविशेख ॥ आचरावींमनोभावें ॥ २३ ॥

---

१ मठस्थानीं

संतोषकारकआह्माप्रती ॥ त्रिकाळकरावीआरती ॥ भक्तजनजेंइच्छिती ॥ त्वरितहोयतेंअवधारा ॥ २४ ॥ ऐसेंसांगोनितयांसी ॥ निघालेस्वामीपर्वतासी ॥ भक्तपरतोनिमठासी ॥ आलेचिंतितपायांतें ॥ २५ ॥ चिंतोनिपातलेमठांत ॥ तेथेंदिसतीगुरुनाथ ॥ लोकझालेविस्मित ॥ ह्मणतीत्रैमूर्तीश्रीगुरू ॥ २६ ॥ यासींह्मणतीजेनर ॥ तेपावतीयमपुर ॥ सत्यबोलिलेनिर्धार ॥ नकळेमहिमाआह्मांसी ॥ २७ ॥ सर्वेंचिपहातांनदिसेकोणीं ॥ प्रेमळभक्तदेखती नयनीं ॥ यापरीगुप्तरूपधरोनी ॥ राहिलेश्रीगुरुमठांत ॥ २८ ॥ दृष्टांतदाखविलाभक्तांसी ॥ पातलेआपणपर्वतासी ॥ गेलेगंगातीरासी ॥ राहिलेस्वामीपरियेसा ॥ २९ ॥ शिष्यांतें निरोपितीअवधारा ॥ पुष्पांचेंआसनत्वरितकरा ॥ जाणेंअसेपैलं[1]तीरा ॥ ऐक्यहोऊंमल्लिकार्जुनीं ॥ ३० ॥ निरोपदेतांश्रीगुरुमूर्ती ॥ आणिलींपुष्पेंसेवंती ॥ कुमुदें[2]कल्हारेंमालती ॥ कर्दळीपर्णेंवेष्टोनी ॥ ३१ ॥ आसनकेलेंअतिविचित्र ॥ घातलेंगंगेमध्यें[3]पात्र ॥ शिष्यांसांगती वेगवक्र ॥ जावेंतुह्मींगृहासी ॥ ३२ ॥ दुःखकरितीजनसकळी ॥ सांगतीश्रीगुरूत्यांचंद्रमौळी ॥ गाणगाग्रामींअसोंजवळी ॥ भावनधरादुजातुह्मीं ॥ ३३ ॥ लौकिकमतेंआह्मींजातों ॥ ऐसाअभाविकांसीदिसतों ॥ भक्तजनाघरींअसतों ॥ निर्धारधरामानसीं ॥ ३४ ॥ ऐसेंभक्तऐकोनी ॥ ठेवितीमाथाश्रीगुरुचरणीं ॥ कृपादृष्टींपाहिलेंनयनीं ॥ आशीर्वाददेतीअवधा

---

[1] परतीरा [2] कमलजातिविशेष [3] नौका

रा ॥ ३५ ॥ उठलेश्रीगुरूतेथूनी ॥ पुष्पकविमानींबैसोनी ॥ आनंदोनीआपुल्यामनीं ॥
कल्याणसांगतीसकळिकां ॥ ३६ ॥ कन्यागतींबृहस्पती ॥ बहुधान्यसंवत्सरींख्याती ॥ सू
र्यचालेउत्तरगतीं ॥ संक्रांतीकुंभपरियेसा ॥ ३७ ॥ शिशिरऋतुमाघमासीं ॥ असित[१]पक्षप्र
तिपदेसीं ॥ शुक्रवारींपुण्यदिवसीं ॥ श्रीगुरूबैसलेनिजानंदीं ॥ ३८ ॥ श्रीगुरूह्मणतीशिष्यां
सी ॥ जातोंआह्मींमठासी ॥ पावतीखुणतुह्मांसी ॥ प्रसादपुष्पेंपाठवितों ॥ ३९ ॥ येतीलपुष्पेंजाती[२]
शेवंती ॥ घ्यावाप्रसादतुह्मींभक्तीं ॥ पूजाकरावीअखंडरीतीं ॥ लक्ष्मीवसोतुह्मांघरीं ॥ ४० ॥
आणीकसांगेनएकखुण ॥ गायनींकरीजोमाझेंस्मरण ॥ त्याचेघरींअसेंजाण ॥ गायनप्रीती
आह्मांसी ॥ ४१ ॥ नित्यजेजनगायनकरिती ॥ त्यांवरीमाझीअतिप्रीती ॥ तयांचेघरींअखं
डिती ॥ आपणअसोंअवधारा ॥ ४२ ॥ व्याधीनहोयत्यांचेघरीं ॥ दरिद्रजायत्वरितदूरी ॥
पुत्रपौत्रश्रियाकरीं ॥ शतायुषीनांदतील ॥ ४३ ॥ ऐकतीलचरित्रमाझेंजरीं ॥ वाचितीलनर
निरंतरीं ॥ लक्ष्मीराहेत्यांचेघरीं ॥ संदेहनधरावामनांत ॥ ४४ ॥ ऐसेंसांगोनभक्तांसी ॥ श्रीगु
रुगेलेनिजस्थानासी ॥ चिंतालागलीभक्तांसी ॥ अवलोकितांगंगेंत ॥ ४५ ॥ ऐशीचिंताकरि
तांथोर ॥ तटाकींपातलेनावेकर[३] ॥ त्यांणींसांगितलाविचार ॥ श्रीगुरुआह्मींदेखिले ॥
॥ ४६ ॥ शिष्यवर्गासीमनोहर ॥ व्यवस्थासांगतीनावेकर ॥ होतोंआह्मींरक्षितपैलतीर ॥

---

१ कृष्णपक्ष २ जाईची ३ नावाडी

तेथेंदेखिलेयतीश्वर ॥ ४७ ॥ संन्यासवेषीदंडहातीं ॥ नामेंनरसिंहसरस्वती ॥ निरोपादिध
लाआह्मांप्रती ॥ तुह्मांससांगाह्मणोनी ॥ ४८ ॥ आह्मांसआज्ञापितीमुनी ॥ आपणजातों
कर्दळीवनीं ॥ सदांवसोंगाणगाभवनीं ॥ ऐसेंसांगाह्मणितलें ॥ ४९ ॥ भ्रांतपणेंदुःखकरि
तां ॥ आह्मींदेखिलेंदृष्टांता ॥ जातअसतांश्रीगुरुनाथा ॥ सुवर्णपादुकाचरणींदेखिल्या ॥
॥ ५० ॥ निरोपसांगितलातुह्मांसी ॥ जावेंआपुल्यास्वस्थानासी ॥ सुखीअसावेंवंशोवंशीं
॥ माझीभक्तीकरोनीं ॥ ५१ ॥ प्रसादपुष्पेंआलिया ॥ शिष्यांसीद्यावींकाढोनियां ॥ ऐसेंआ
ह्मांसांगोनियां ॥ श्रीगुरुगेलेअवधारा ॥ ५२ ॥ ऐसेंसांगोनिनावेकर ॥ समस्तहीराहिले
स्थिर ॥ हर्षेंअसतीनिर्भर ॥ प्रसादपुष्पेंपहाती ॥ ५३ ॥ इतुकियाअवसरीं ॥ आलींप्रसा
दपुष्पेंचारी ॥ मुख्यशिष्येंप्रीतीकारीं ॥ काढोनिघेतलींअवधारा ॥ ५४ ॥ नामधारकह्मणे
सिद्धासी ॥ मुख्यशिष्यह्मणावेंकवणासी ॥ विस्तारोनीसांगाआह्मांसी ॥ पुष्पेंकोणासींला
भलीं ॥ ५५ ॥ सिद्धह्मणेनामधारकासी ॥ शिष्यबहुतगुरुनायकासी ॥ असतीगाणगापुरा
सी ॥ गेलेशिष्यआश्रमा ॥ ५६ ॥ आश्रमघेतीसंन्यासी ॥ त्यांसीपाठविलेंतीर्थासी ॥ तयां
चींनामेंपरियेसीं ॥ सांगेनऐकाविस्तारोन ॥ ५७ ॥ कृष्णसरस्वतीबालसरस्वती ॥ उपेंद्र
माधवसरस्वती ॥ पाठवितेझालेप्रीतीं ॥ आपणराहिलेसंगमीं ॥ ५८ ॥ गृहस्थधर्मेंबहुताशि
ष्यअसती ॥ समस्तग्रामींनांदती ॥ त्रिवर्गआलेश्रीपर्वताप्रती ॥ चवथाहोतोंआपण ॥५९॥

साकेरेनामकसायंदेवें ॥ कवीश्वरयुग्मेंपूर्वभावें ॥ नंदीनामेंनरहरींदेवें ॥ पुष्पेंघेतलींचतुर्वर्गीं ॥ ६० ॥ गुरुप्रसादघेऊन ॥ आलेशिष्यचौघेजण ॥ तींचिपुष्पेंमजपूज्यमान ॥ ह्मणोनिपुष्पेंदाखविताती ॥ ६१ ॥ ऐसेंश्रीगुरूचेंमाहात्म्य ॥ सांगतसेअनुपम्य ॥ थोडेंसांगितलेंअगम्य ॥ अपारअसेऐकतां ॥ ६२ ॥ श्रीगुरुचरित्रकामधेनुपूर्ण ॥ सांगितलेंतुजविस्तारोन ॥ दुःखदरिद्रगेलेंपळोन ॥ ऐसेंजाणानिर्धार ॥ ६३ ॥ ऐसेंश्रीगुरुचरित्र ॥ श्रवणींकीर्तनींअतिपवित्र ॥ सुखेंनांदतीपुत्रपौत्र ॥ लक्ष्मीवंतहोतीजाण ॥ ६४ ॥ धर्मअर्थकाममोक्ष ॥ तयांसीलाभेप्रत्यक्ष ॥ थोरआनंदउभयपक्ष ॥ पुस्तकलिहितांसर्वसिद्धी ॥ ६५ ॥ ऐसेंसिद्धसांगताझाला ॥ नामधारकसंतोषला ॥ सकळाभीष्टलाधला ॥ तात्काळिकअवधारा ॥ ६६ ॥ ह्मणेसरस्वतीगंगाधर ॥ श्रीगुरुचरित्रमनोहर ॥ ऐकतांपावतीपैलपार ॥ संसारसागरतरोनियां ॥ ६७ ॥ श्रीगुरुचरित्रऐकतां ॥ लाभेसकळापरमार्था ॥ याकारणेंऐकाह्मणोनिसमस्तां ॥ विनवीतसेनामधारक ॥ ६८ ॥ अमृताचीअसेमाथणी ॥ स्वीकारितांभाविकजनीं ॥ धर्मार्थकाममोक्षसाधनीं ॥ हेचिकथाऐकावी ॥ ६९ ॥ पुत्रपौत्रांचीज्यांसीचाड ॥ तयांसीहीकथाअसेगोड ॥ राहेलक्ष्मीस्थीरअखंड ॥ श्रवणमात्रेंघरींनांदे ॥ ७० ॥ चतुर्विधपुरुषार्थ ॥ लाधतीश्रवणेंपरमार्थ ॥ श्रीनृसिंहसरस्वतीगुरुनाथ ॥ रक्षीत्याचेवंशोवंशीं ॥ ७१ ॥ ह्मणेसरस्वतीगंगाधर ॥ श्रोतयांसीकरीनमस्कार ॥ कथाऐकमनोहर ॥ स

कळाभीष्टेंसाधती ॥ ७२ ॥ मुख्यभावकारण ॥ प्रेमेंकरितांश्रवणपठण ॥ निजध्यासआणि
मनन ॥ प्रेमेंकरोनिसाधिंजे ॥ ७३ ॥ नृसिंहसरस्वतीशंकर ॥ त्याचेचरणींअर्पणसाग्र ॥
त्याचेचिप्रसादेंसमग्र ॥ समस्तप्रजासुखीअसती ॥ ७४ ॥ ग्रंथठेवावाशुद्धस्थानीं ॥ शुद्धव
स्त्रींशुद्धमनीं ॥ नित्यपूजाकरोनी ॥ ग्रंथगृहामाजींठेवावा ॥ ७५ ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रामृत ॥
सिद्धनामधारकसंवादअद्भुत ॥ गुरुसमाधीनामविख्यात ॥ एकपंचाशत्तमोऽध्यायहा ॥ ७६ ॥
इतिश्रीगुरुचरित्रेनृसिंहसरस्वत्युपाख्यानेसिद्धनामधारकसंवादेश्रीगुरुसमाधियोगोनामपं
चाशत्तमोऽध्यायः ॥ ५१ ॥ श्रीगुरुदत्तात्रेयार्पणमस्तु ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

अध्याय ५२ वा.

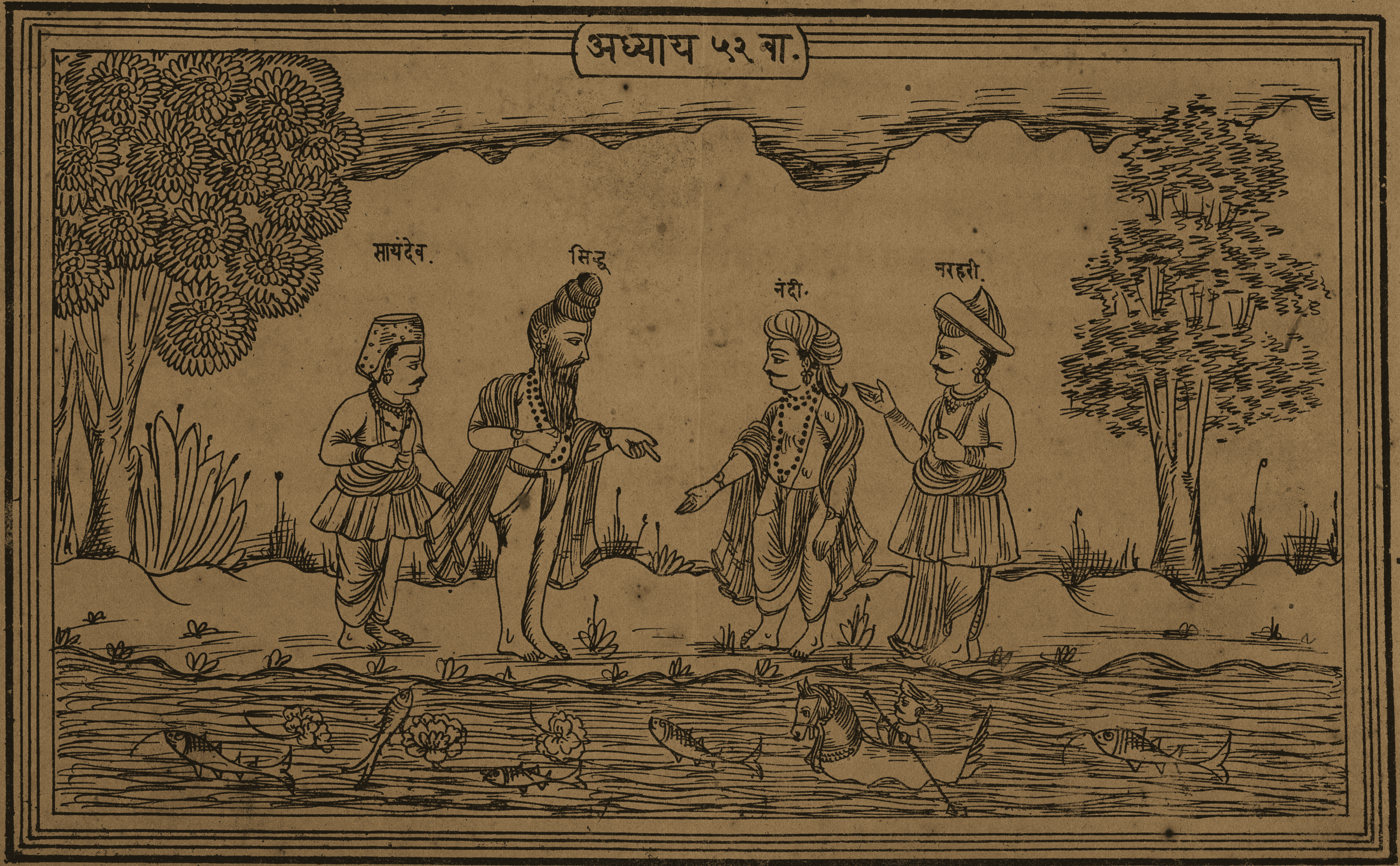
सायंदेव.
सिद्ध
नंदी.
नरहरी.

श्रीगणेशायनमः॥ ॥नामधारकाविनवीसिद्धासी॥श्रीगुरुनिघालेशैल्ययात्रेसी॥पुढेंकथावर्तलीकैसी॥तेंविस्तारेंसींमजसांगावें॥१॥सिद्धह्मणेशिष्योत्तमा॥कायसांगूंसद्गुरूचीमहिमा॥आतांवर्णनाचीझालीसीमा॥परीगुरुभक्तिप्रेमानावरे॥२॥श्रीगुरुसिद्धझालेजावयासी॥श्रीपर्वतींयात्राउद्देशीं॥हावृत्तांतनागरिकजनांसी॥कळलापरीयेसींतात्काळ॥३॥समस्तजनआलेधांवत॥नरनारीसर्वमिळाल्याबहुत॥गुरूसीप्रार्थितीअनेकभक्त॥श्रीपर्वतासीस्वामीकांजातां॥४॥आह्मांसीभासतें॰व्यक्त[1]॥तुह्मींअवतारकरितांसमाप्त॥निरंतरआपणअसाअ॰व्यंक्त[2]॥परीजनासीसु॰व्यक्त[3]दिसतहोतां॥५तुमचेचरणाचेंहोतांदर्शन॥पातकांचेंहोतसेदहन॥आतांकैसेंकरितीलजन॥ह्मणोनिलोटांगणेंघालिती॥६॥पुढेंआह्मांसकायगती॥आह्मींतरावेंकैशारीती॥स्वामीचेचरणनौकाहोती॥तेणेंपारउतरतहोतों॥७॥तुह्मींभक्तांसकामधेनूपरी॥कामनापुरवीतहोतांबरी॥ह्मणोनिजगलोंआजवरी॥याउपरीआह्मींकायकरावें॥८॥स्वामीकरितांगाणगापुर॥झालेंहोतेंवैकुंठपुर॥आतांदीपाविणेंजैसेंमंदिर॥तैसेंसाचार[4]होईलहें॥९॥माउलीविणेंतान्हेंबाळ॥कींदेवाविणेंदेउळ॥जळाविणेंजैसेंकमळ॥तैसेंसकळतुह्मांविणें॥१०॥मातापितासकळगोत॥इष्टमित्रकुळदैवत॥सर्वहीआमुचागुरुनाथ॥ह्मणोनिकाळक्रमितहोतों॥११॥आपु

---

१ स्पष्ट २ निराकार ३ मूर्तिमंत ४ सत्य

त्याबाळकांसीअव्हेरुनी[1] ॥ कैसेंजातांस्वामीयेथुनी ॥ अश्रुधारालागल्यालोचनीं ॥ तळमळ
तीसकळजन ॥ १२ ॥ तेव्हांगुरुसमस्तजनांप्रती ॥ हास्यवदनकरूनीबोलती ॥ तुह्मींजनही
मानूंनकाखंती ॥ सांगतोंयथास्थितीतेंऐका ॥ १३ ॥ आह्मींअसतोंयाचिग्रामीं ॥ स्नानपान
करूंअमरजासंगमीं ॥ गौप्यरूपेंरहातोंनियमीं ॥ चिंताकांहींतुह्मींनकरावी ॥ १४ ॥ राज्य
झालेंम्लेंछाक्रांत ॥ आह्मींभूमंडळींविख्यात ॥ आमुचेदर्शनासबहूयेथ ॥ यवनसततयेती
लेपें ॥ १५ ॥ तेणेंप्रजेसहोईलउपद्रव ॥ आह्मींअदृश्यरहातोंयास्तव ॥ ज्यासअसेदृढभक्ति
भाव ॥ त्यासदृश्यस्वभावेंहोऊं ॥ १६ ॥ लौकिकामध्येंकळावयासी ॥ आह्मींजातोंश्रीशैल्य
पर्वतासी ॥ चिंतानकरावीमानसीं ॥ ऐसेंसमस्तांसींसंबोधिलें ॥ १७ ॥ मठींआमुच्याठेवि
तोंपादुका ॥ पुरवितीलकामनाऐका ॥ अश्वत्थवृक्षआहेनिका ॥ तोसकळिकांचाकल्पतरू ॥
॥ १८ ॥ कामनापुरवीलसमस्त ॥ संदेहनधरावामनांत ॥ मनोरथप्राप्तहोतीलत्वरित ॥ हीमात
आमुचीसत्यजाणा ॥ १९ ॥ संगमीकरूनियांस्नान ॥ पूजोनिअश्वत्थनारायण ॥ मगकरावेंपा
दुकांचेंअर्चन ॥ मनकामनापूर्णहोतील ॥ २० ॥ विघ्नहर्ताविनायक ॥ आहेतेथेंवरदायक ॥ तीर्थें
असतीअनेक ॥ पावालतुह्मींसुखअपार ॥ २१ ॥ पादुकांचीकरूनिपूजा ॥ त्रिकाळआरतीकरू
निओजा ॥ आमुचेंवचनयथार्थसमजा ॥ ह्मणोनिद्विजांसीगुरूसांगती ॥ २२ ॥ आह्मींयेथेंचरहा

---

१ त्यागकरूनी २ बरवें

तोंमठांत ॥ हेंवचनजाणावेंनिश्चित ॥ ऐसेंसंबोधूनिजनाआद्यंत ॥ निघालेत्वरितगुरुराजपैं
॥ २३ ॥ समागमेंजेधांवलेजन ॥ त्यांचेंकरूनिसमाधान ॥ शिष्यांसहितत्वरितगतीनें ॥
गेलेनिघूनश्रीगुरू ॥ २४ ॥ लोकमाघारेपरतले ॥ समस्तगुरूच्यामठासीआले ॥ तेथेंसम
स्तांनींगुरूदेखिले ॥ बैसलेहोतेनिजासनीं ॥ २५ ॥ सर्वेंचिपाहातांझालेगुप्त ॥ जनमनींप
रमविस्मित ॥ आह्मींसोडूनिआलोंमार्गांत ॥ एथेंगुरुनाथदेखिले ॥ २६ ॥ सर्वव्यापीनारा
यण ॥ त्रैमूर्तीअवतारपूर्ण ॥ चराचरींश्रीगुरुआपण ॥ भक्तांकारणेंरूपधरिती ॥ २७ ॥ ऐ
सादृष्टांतदाऊनिजनांसी ॥ आपणगेलेश्रीशैलासी ॥ पावलेपाताळगंगेसी ॥ राहिलेत्या
दिवसींतेथें ॥ २८ ॥ श्रीगुरुशिष्यांसीह्मणती ॥ मल्लिकार्जुनासीजावोनिशीघ्रगती ॥ पुष्पां
चेंआसनयथास्थिती ॥ करूनिनिगुतीआणावें ॥ २९ ॥ शिष्यधांवलेअतिशीघ्र ॥ पुन्नागा
दिकुंदकल्हार ॥ करवीरबकुळचंपकमंदार ॥ पुष्पेंअपारआणिलीं ॥ ३० ॥ त्यापुष्पाचेंकेलें
दिव्यासन ॥ तेंगंगाप्रवाहावरीकेलेंस्थापन ॥ त्यावरीश्रीगुरुआपण ॥ बैसलेतेक्षणींपरमा
नंदें ॥ ३१ ॥ बहुधान्यसंवत्सरमाघमास ॥ कृष्णप्रातिपदाशुभदिवस ॥ बृहस्पतीहोतासिंह
राशीस ॥ उत्तरदिशेहोतासूर्यपैं ॥ ३२ ॥ शिशिरऋतुकुंभसंक्रमण ॥ लग्नघटिकासुलक्षण ॥
ऐसेशुभमुहूर्तींगुरुआपण ॥ आनंदेंप्रयाणकरितेझाले ॥ ३३ ॥ मध्येंप्रवाहांतपुष्पासनीं ॥
बैसोनिशिष्यांससंबोधोनी ॥ आमुचावियोगझालाह्मणोनी ॥ तुह्मींमनींखेदनमानावा ॥ ३४ ॥

त्यागाणगापुराआंत ॥ आह्मींअसोंचपूर्ववत ॥ भावनाद्दढधरामनांत ॥ तुह्मांदृष्टांततेथेंहोई
ल ॥ ३५ ॥ आह्मींजातोंआनंदस्थानासी ॥ तेथेंपावलोंयाचीखूणतुह्मांसी ॥ फुलेंयेतीलजि
नंसजिनसीं ॥ तुह्मांसतोप्रसाद ॥ ३६ ॥ पुष्पांचेंकरितांपूजन ॥ तुह्मांहोईलदेवप्रसन्न ॥ भ
क्तिभावेंकरावींजतन ॥ प्राणासमानमानुनी ॥ ३७ ॥ आणीकएकऐकायुक्ती ॥ जेकोणीमा
झेंचरित्रगाती ॥ प्रीतीनेंनामसंकीर्तनकरिती ॥ तेमजप्रियगमतीफार ॥ ३८ ॥ मजपुढेंकारि
तीलगायन ॥ जाणोनिरागरागिणीतानमान ॥ चित्तींभक्तिभावधरून ॥ करितीकीर्तनपर
मानंदें ॥ ३९ ॥ तेभक्तमजफारआवडती ॥ जेमाझेंकथामृतपानकरिती ॥ त्यांचेघरींमीश्री
पती ॥ वसतोंप्रीतीनेंअखंडित ॥ ४० ॥ आमुचेंचरित्रजोपठणकरी ॥ त्यासलाभतीपुरुषा
र्थचारी ॥ सिद्धीसर्वहीत्याच्याद्वारीं ॥ दासीपरीतिष्ठतील ॥ ४१ ॥ त्यासींनाहींयमाचेंभय ॥
त्यासलाभलाभेनिश्चय ॥ पुत्रपौत्रांसहितअष्टैश्वर्य ॥ अनुभवोनिनिर्भयपावेमुक्ती ॥ ४२ ॥
हेंवचनमानीअप्रमाण ॥ तोभोगीलनरकदारुण ॥ तोगुरुद्रोहीजाणजन्ममरण ॥ दुःखअनु
भवणेंनसुटेत्यासी ॥ ४३ ॥ याकारणेंअसूंद्याविश्वास ॥ सुखपावालबहुवस ॥ ऐसेंसांगो
निशिष्यांस ॥ श्रीगुरुतेथूनिअदृश्यझाले ॥ ४४ ॥ शिष्यअवलोकितीगंगेंत ॥ तोंदृष्टींनदे
खतीश्रीगुरुनाथ ॥ बहुतहोवोनिचिंताक्रांत ॥ तेथेंउभेतटस्थझाले ॥ ४५ ॥ इतुकियांतआला

---

१ परोपरीची

नावाडीतेथ ॥ तोशिष्यांसांगेवृत्तांत ॥ गंगेचेपूर्वतीरीं श्रीगुरुनाथ ॥ जातअसतांम्यांदेखिले ॥
॥ ४६ ॥ आहेवेषसंन्यासीदंडधारी ॥ काषायांबरवेष्टिलेंशिरीं ॥ सुवर्णपादुकाचरणामाझा
रीं ॥ कांतिअंगावरीफांकतसे ॥ ४७ ॥ तुह्मांससांगाह्मणोनी ॥ गोष्टीसाँगितलीआहेत्यांनी
॥ त्यांचेंनांवन्रृसिंहमुनी ॥ तेगोष्टीकानींआइका ॥ ४८ ॥ कळिकाळास्तवगुप्तहोउनी ॥ आ
पणअसतोंगाणगाभुवनीं ॥ तुह्मींतत्परअसावेंभजनीं ॥ ऐसेंसांगाह्मणोनिकथियेलें ॥४९॥
प्रत्यक्षपाहिलेमार्गांत ॥ तुह्मींकांझालेतचिंताक्रांत ॥ पुष्पेंयेतीलजळांत ॥ घेऊनिनिवांतर
मावें ॥ ५० ॥ नावाडीयानेंऐसेंकथिलें ॥ त्यावरूनिशिष्यहर्षले ॥ इतुकियांतगुरुप्रसादफुलें
॥ आलींप्रवाहांतवाहात ॥ ५१ ॥ तींपरसप्रसादसुमनें[1] ॥ काढोनिघेतलींशिष्यवर्गानें ॥ म
गपरतलेआनंदानें ॥ गुरुध्यानमनींकरीत ॥ ५२ ॥ सिद्धासीह्मणेनामधारक ॥ पुष्पेंकिती
आलींप्रसादिक ॥ शिष्यकितीहोतेप्रमुख ॥ तेंमजसाद्यंतसांगावें ॥ ५३ ॥ सिद्धह्मणेनाम
धारका ॥ तुवांभलीघेतलीआशंका ॥ धन्यबातुझ्याविवेका ॥ होसीसाधकसमर्थ ॥ ५४ ॥
खूणसांगतोंऐकआतां ॥ श्रीगुरूगाणगापुरींअसतां ॥ बहुतशिष्यहोतेगणितां[2] ॥ नाठवती
तयें[3]समयीं ॥ ५५ ॥ ज्याणींकेलाआश्रमस्वीकार ॥ तेसंन्यासीथोरथोर ॥ तीर्थेंहिंडावयागे
लेफार ॥ कृष्णबाळसरस्वतीप्रमुखते ॥ ५६ ॥ जेशिष्यझालेगृहस्थकेवळ ॥ तेआपुल्याग्र

---

१ पुष्पें २ गणनाकरतां ३ त्यावेळीं

हींनांदतीसकळ ॥ तारकहोतेश्रीगुरुनाथप्रबळ ॥ भक्तअपरिमिततारिले ॥ ५७ ॥ श्रीजगद्गुरूच्यासमागमीं ॥ चारीजणहोतोंआह्मीं ॥ सायंदेवनंदीनरहरीमीं ॥ श्रीगुरूचीसेवाकरितहोतों ॥ ५८॥ चौघांनींघेतलींपुष्पेंचारी ॥ गुरुप्रसादवंदिलाशिरीं ॥ हींपहाह्मणोनिपुष्पें करीं ॥ घेऊनिझडकरीदीधलीं ॥ ५९ ॥ चौघांनींचारीपुष्पांसी ॥ मस्तकींधरिलींभावेसीं ॥ आनंदवाटलानामधारकासी ॥ गुरुप्रसादत्याचेदृष्टींपडला ॥ ६० ॥ इतिश्रीगुरुचरित्रामृत ॥ सिद्धनामधारकासीसांगत ॥ श्रीगुरुप्रसादप्राप्त ॥ द्विपंचाशत्तमोऽध्यायहा ॥ ६१ ॥

इतिश्रीगुरुचरित्रामृतेनरसिंहसरस्वत्युपाख्यानेसिद्धनामधारकसंवादेश्रीगुरुप्रसादप्राप्तिर्नामद्विपंचाशत्तमोऽध्यायः ॥ ५२ ॥ ओंव्यांची संख्या ॥ ६१ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

```
[OrderDescription]
,CREATED=12.06.20 15:34
,TRANSFERRED=2020/06/12 at 17:01:35
,PAGES=731
,TYPE=STD
,NAME=S0003141
,Book Name=M-2037-GURUCRITRA MRATHI MUDIRT
,ORDER_TEXT=
,[PAGELIST]
,FILE1=00000001.TIF
,FILE2=00000002.TIF
,FILE3=00000003.TIF
,FILE4=00000004.TIF
,FILE5=00000005.TIF
,FILE6=00000006.TIF
,FILE7=00000007.TIF
,FILE8=00000008.TIF
,FILE9=00000009.TIF
,FILE10=00000010.TIF
,FILE11=00000011.TIF
,FILE12=00000012.TIF
,FILE13=00000013.TIF
,FILE14=00000014.TIF
,FILE15=00000015.TIF
,FILE16=00000016.TIF
```

```
FILE17=00000017.TIF
,FILE18=00000018.TIF
,FILE19=00000019.TIF
,FILE20=00000020.TIF
,FILE21=00000021.TIF
,FILE22=00000022.TIF
,FILE23=00000023.TIF
,FILE24=00000024.TIF
,FILE25=00000025.TIF
,FILE26=00000026.TIF
,FILE27=00000027.TIF
,FILE28=00000028.TIF
,FILE29=00000029.TIF
,FILE30=00000030.TIF
,FILE31=00000031.TIF
,FILE32=00000032.TIF
,FILE33=00000033.TIF
,FILE34=00000034.TIF
,FILE35=00000035.TIF
,FILE36=00000036.TIF
,FILE37=00000037.TIF
,FILE38=00000038.TIF
,FILE39=00000039.TIF
,FILE40=00000040.TIF
,FILE41=00000041.TIF
```

```
FILE42=00000042.TIF
,FILE43=00000043.TIF
,FILE44=00000044.TIF
,FILE45=00000045.TIF
,FILE46=00000046.TIF
,FILE47=00000047.TIF
,FILE48=00000048.TIF
,FILE49=00000049.TIF
,FILE50=00000050.TIF
,FILE51=00000051.TIF
,FILE52=00000052.TIF
,FILE53=00000053.TIF
,FILE54=00000054.TIF
,FILE55=00000055.TIF
,FILE56=00000056.TIF
,FILE57=00000057.TIF
,FILE58=00000058.TIF
,FILE59=00000059.TIF
,FILE60=00000060.TIF
,FILE61=00000061.TIF
,FILE62=00000062.TIF
,FILE63=00000063.TIF
,FILE64=00000064.TIF
,FILE65=00000065.TIF
,FILE66=00000066.TIF
```

```
FILE67=00000067.TIF
,FILE68=00000068.TIF
,FILE69=00000069.TIF
,FILE70=00000070.TIF
,FILE71=00000071.TIF
,FILE72=00000072.TIF
,FILE73=00000073.TIF
,FILE74=00000074.TIF
,FILE75=00000075.TIF
,FILE76=00000076.TIF
,FILE77=00000077.TIF
,FILE78=00000078.TIF
,FILE79=00000079.TIF
,FILE80=00000080.TIF
,FILE81=00000081.TIF
,FILE82=00000082.TIF
,FILE83=00000083.TIF
,FILE84=00000084.TIF
,FILE85=00000085.TIF
,FILE86=00000086.TIF
,FILE87=00000087.TIF
,FILE88=00000088.TIF
,FILE89=00000089.TIF
,FILE90=00000090.TIF
,FILE91=00000091.TIF
```

```
FILE92=00000092.TIF
,FILE93=00000093.TIF
,FILE94=00000094.TIF
,FILE95=00000095.TIF
,FILE96=00000096.TIF
,FILE97=00000097.TIF
,FILE98=00000098.TIF
,FILE99=00000099.TIF
,FILE100=00000100.TIF
,FILE101=00000101.TIF
,FILE102=00000102.TIF
,FILE103=00000103.TIF
,FILE104=00000104.TIF
,FILE105=00000105.TIF
,FILE106=00000106.TIF
,FILE107=00000107.TIF
,FILE108=00000108.TIF
,FILE109=00000109.TIF
,FILE110=00000110.TIF
,FILE111=00000111.TIF
,FILE112=00000112.TIF
,FILE113=00000113.TIF
,FILE114=00000114.TIF
,FILE115=00000115.TIF
,FILE116=00000116.TIF
```

```
FILE117=00000117.TIF
,FILE118=00000118.TIF
,FILE119=00000119.TIF
,FILE120=00000120.TIF
,FILE121=00000121.TIF
,FILE122=00000122.TIF
,FILE123=00000123.TIF
,FILE124=00000124.TIF
,FILE125=00000125.TIF
,FILE126=00000126.TIF
,FILE127=00000127.TIF
,FILE128=00000128.TIF
,FILE129=00000129.TIF
,FILE130=00000130.TIF
,FILE131=00000131.TIF
,FILE132=00000132.TIF
,FILE133=00000133.TIF
,FILE134=00000134.TIF
,FILE135=00000135.TIF
,FILE136=00000136.TIF
,FILE137=00000137.TIF
,FILE138=00000138.TIF
,FILE139=00000139.TIF
,FILE140=00000140.TIF
,FILE141=00000141.TIF
```

```
FILE142=00000142.TIF
,FILE143=00000143.TIF
,FILE144=00000144.TIF
,FILE145=00000145.TIF
,FILE146=00000146.TIF
,FILE147=00000147.TIF
,FILE148=00000148.TIF
,FILE149=00000149.TIF
,FILE150=00000150.TIF
,FILE151=00000151.TIF
,FILE152=00000152.TIF
,FILE153=00000153.TIF
,FILE154=00000154.TIF
,FILE155=00000155.TIF
,FILE156=00000156.TIF
,FILE157=00000157.TIF
,FILE158=00000158.TIF
,FILE159=00000159.TIF
,FILE160=00000160.TIF
,FILE161=00000161.TIF
,FILE162=00000162.TIF
,FILE163=00000163.TIF
,FILE164=00000164.TIF
,FILE165=00000165.TIF
,FILE166=00000166.TIF
```

```
FILE167=00000167.TIF
,FILE168=00000168.TIF
,FILE169=00000169.TIF
,FILE170=00000170.TIF
,FILE171=00000171.TIF
,FILE172=00000172.TIF
,FILE173=00000173.TIF
,FILE174=00000174.TIF
,FILE175=00000175.TIF
,FILE176=00000176.TIF
,FILE177=00000177.TIF
,FILE178=00000178.TIF
,FILE179=00000179.TIF
,FILE180=00000180.TIF
,FILE181=00000181.TIF
,FILE182=00000182.TIF
,FILE183=00000183.TIF
,FILE184=00000184.TIF
,FILE185=00000185.TIF
,FILE186=00000186.TIF
,FILE187=00000187.TIF
,FILE188=00000188.TIF
,FILE189=00000189.TIF
,FILE190=00000190.TIF
,FILE191=00000191.TIF
```

```
FILE192=00000192.TIF
,FILE193=00000193.TIF
,FILE194=00000194.TIF
,FILE195=00000195.TIF
,FILE196=00000196.TIF
,FILE197=00000197.TIF
,FILE198=00000198.TIF
,FILE199=00000199.TIF
,FILE200=00000200.TIF
,FILE201=00000201.TIF
,FILE202=00000202.TIF
,FILE203=00000203.TIF
,FILE204=00000204.TIF
,FILE205=00000205.TIF
,FILE206=00000206.TIF
,FILE207=00000207.TIF
,FILE208=00000208.TIF
,FILE209=00000209.TIF
,FILE210=00000210.TIF
,FILE211=00000211.TIF
,FILE212=00000212.TIF
,FILE213=00000213.TIF
,FILE214=00000214.TIF
,FILE215=00000215.TIF
,FILE216=00000216.TIF
```

```
FILE217=00000217.TIF
,FILE218=00000218.TIF
,FILE219=00000219.TIF
,FILE220=00000220.TIF
,FILE221=00000221.TIF
,FILE222=00000222.TIF
,FILE223=00000223.TIF
,FILE224=00000224.TIF
,FILE225=00000225.TIF
,FILE226=00000226.TIF
,FILE227=00000227.TIF
,FILE228=00000228.TIF
,FILE229=00000229.TIF
,FILE230=00000230.TIF
,FILE231=00000231.TIF
,FILE232=00000232.TIF
,FILE233=00000233.TIF
,FILE234=00000234.TIF
,FILE235=00000235.TIF
,FILE236=00000236.TIF
,FILE237=00000237.TIF
,FILE238=00000238.TIF
,FILE239=00000239.TIF
,FILE240=00000240.TIF
,FILE241=00000241.TIF
```

```
FILE242=00000242.TIF
,FILE243=00000243.TIF
,FILE244=00000244.TIF
,FILE245=00000245.TIF
,FILE246=00000246.TIF
,FILE247=00000247.TIF
,FILE248=00000248.TIF
,FILE249=00000249.TIF
,FILE250=00000250.TIF
,FILE251=00000251.TIF
,FILE252=00000252.TIF
,FILE253=00000253.TIF
,FILE254=00000254.TIF
,FILE255=00000255.TIF
,FILE256=00000256.TIF
,FILE257=00000257.TIF
,FILE258=00000258.TIF
,FILE259=00000259.TIF
,FILE260=00000260.TIF
,FILE261=00000261.TIF
,FILE262=00000262.TIF
,FILE263=00000263.TIF
,FILE264=00000264.TIF
,FILE265=00000265.TIF
,FILE266=00000266.TIF
```

```
FILE267=00000267.TIF
,FILE268=00000268.TIF
,FILE269=00000269.TIF
,FILE270=00000270.TIF
,FILE271=00000271.TIF
,FILE272=00000272.TIF
,FILE273=00000273.TIF
,FILE274=00000274.TIF
,FILE275=00000275.TIF
,FILE276=00000276.TIF
,FILE277=00000277.TIF
,FILE278=00000278.TIF
,FILE279=00000279.TIF
,FILE280=00000280.TIF
,FILE281=00000281.TIF
,FILE282=00000282.TIF
,FILE283=00000283.TIF
,FILE284=00000284.TIF
,FILE285=00000285.TIF
,FILE286=00000286.TIF
,FILE287=00000287.TIF
,FILE288=00000288.TIF
,FILE289=00000289.TIF
,FILE290=00000290.TIF
,FILE291=00000291.TIF
```

```
FILE292=00000292.TIF
,FILE293=00000293.TIF
,FILE294=00000294.TIF
,FILE295=00000295.TIF
,FILE296=00000296.TIF
,FILE297=00000297.TIF
,FILE298=00000298.TIF
,FILE299=00000299.TIF
,FILE300=00000300.TIF
,FILE301=00000301.TIF
,FILE302=00000302.TIF
,FILE303=00000303.TIF
,FILE304=00000304.TIF
,FILE305=00000305.TIF
,FILE306=00000306.TIF
,FILE307=00000307.TIF
,FILE308=00000308.TIF
,FILE309=00000309.TIF
,FILE310=00000310.TIF
,FILE311=00000311.TIF
,FILE312=00000312.TIF
,FILE313=00000313.TIF
,FILE314=00000314.TIF
,FILE315=00000315.TIF
,FILE316=00000316.TIF
```

```
FILE317=00000317.TIF
,FILE318=00000318.TIF
,FILE319=00000319.TIF
,FILE320=00000320.TIF
,FILE321=00000321.TIF
,FILE322=00000322.TIF
,FILE323=00000323.TIF
,FILE324=00000324.TIF
,FILE325=00000325.TIF
,FILE326=00000326.TIF
,FILE327=00000327.TIF
,FILE328=00000328.TIF
,FILE329=00000329.TIF
,FILE330=00000330.TIF
,FILE331=00000331.TIF
,FILE332=00000332.TIF
,FILE333=00000333.TIF
,FILE334=00000334.TIF
,FILE335=00000335.TIF
,FILE336=00000336.TIF
,FILE337=00000337.TIF
,FILE338=00000338.TIF
,FILE339=00000339.TIF
,FILE340=00000340.TIF
,FILE341=00000341.TIF
```

```
FILE342=00000342.TIF
,FILE343=00000343.TIF
,FILE344=00000344.TIF
,FILE345=00000345.TIF
,FILE346=00000346.TIF
,FILE347=00000347.TIF
,FILE348=00000348.TIF
,FILE349=00000349.TIF
,FILE350=00000350.TIF
,FILE351=00000351.TIF
,FILE352=00000352.TIF
,FILE353=00000353.TIF
,FILE354=00000354.TIF
,FILE355=00000355.TIF
,FILE356=00000356.TIF
,FILE357=00000357.TIF
,FILE358=00000358.TIF
,FILE359=00000359.TIF
,FILE360=00000360.TIF
,FILE361=00000361.TIF
,FILE362=00000362.TIF
,FILE363=00000363.TIF
,FILE364=00000364.TIF
,FILE365=00000365.TIF
,FILE366=00000366.TIF
```

```
FILE367=00000367.TIF
,FILE368=00000368.TIF
,FILE369=00000369.TIF
,FILE370=00000370.TIF
,FILE371=00000371.TIF
,FILE372=00000372.TIF
,FILE373=00000373.TIF
,FILE374=00000374.TIF
,FILE375=00000375.TIF
,FILE376=00000376.TIF
,FILE377=00000377.TIF
,FILE378=00000378.TIF
,FILE379=00000379.TIF
,FILE380=00000380.TIF
,FILE381=00000381.TIF
,FILE382=00000382.TIF
,FILE383=00000383.TIF
,FILE384=00000384.TIF
,FILE385=00000385.TIF
,FILE386=00000386.TIF
,FILE387=00000387.TIF
,FILE388=00000388.TIF
,FILE389=00000389.TIF
,FILE390=00000390.TIF
,FILE391=00000391.TIF
```

```
FILE392=00000392.TIF
,FILE393=00000393.TIF
,FILE394=00000394.TIF
,FILE395=00000395.TIF
,FILE396=00000396.TIF
,FILE397=00000397.TIF
,FILE398=00000398.TIF
,FILE399=00000399.TIF
,FILE400=00000400.TIF
,FILE401=00000401.TIF
,FILE402=00000402.TIF
,FILE403=00000403.TIF
,FILE404=00000404.TIF
,FILE405=00000405.TIF
,FILE406=00000406.TIF
,FILE407=00000407.TIF
,FILE408=00000408.TIF
,FILE409=00000409.TIF
,FILE410=00000410.TIF
,FILE411=00000411.TIF
,FILE412=00000412.TIF
,FILE413=00000413.TIF
,FILE414=00000414.TIF
,FILE415=00000415.TIF
,FILE416=00000416.TIF
```

```
FILE417=00000417.TIF
,FILE418=00000418.TIF
,FILE419=00000419.TIF
,FILE420=00000420.TIF
,FILE421=00000421.TIF
,FILE422=00000422.TIF
,FILE423=00000423.TIF
,FILE424=00000424.TIF
,FILE425=00000425.TIF
,FILE426=00000426.TIF
,FILE427=00000427.TIF
,FILE428=00000428.TIF
,FILE429=00000429.TIF
,FILE430=00000430.TIF
,FILE431=00000431.TIF
,FILE432=00000432.TIF
,FILE433=00000433.TIF
,FILE434=00000434.TIF
,FILE435=00000435.TIF
,FILE436=00000436.TIF
,FILE437=00000437.TIF
,FILE438=00000438.TIF
,FILE439=00000439.TIF
,FILE440=00000440.TIF
,FILE441=00000441.TIF
```

```
FILE442=00000442.TIF
,FILE443=00000443.TIF
,FILE444=00000444.TIF
,FILE445=00000445.TIF
,FILE446=00000446.TIF
,FILE447=00000447.TIF
,FILE448=00000448.TIF
,FILE449=00000449.TIF
,FILE450=00000450.TIF
,FILE451=00000451.TIF
,FILE452=00000452.TIF
,FILE453=00000453.TIF
,FILE454=00000454.TIF
,FILE455=00000455.TIF
,FILE456=00000456.TIF
,FILE457=00000457.TIF
,FILE458=00000458.TIF
,FILE459=00000459.TIF
,FILE460=00000460.TIF
,FILE461=00000461.TIF
,FILE462=00000462.TIF
,FILE463=00000463.TIF
,FILE464=00000464.TIF
,FILE465=00000465.TIF
,FILE466=00000466.TIF
```

```
FILE467=00000467.TIF
,FILE468=00000468.TIF
,FILE469=00000469.TIF
,FILE470=00000470.TIF
,FILE471=00000471.TIF
,FILE472=00000472.TIF
,FILE473=00000473.TIF
,FILE474=00000474.TIF
,FILE475=00000475.TIF
,FILE476=00000476.TIF
,FILE477=00000477.TIF
,FILE478=00000478.TIF
,FILE479=00000479.TIF
,FILE480=00000480.TIF
,FILE481=00000481.TIF
,FILE482=00000482.TIF
,FILE483=00000483.TIF
,FILE484=00000484.TIF
,FILE485=00000485.TIF
,FILE486=00000486.TIF
,FILE487=00000487.TIF
,FILE488=00000488.TIF
,FILE489=00000489.TIF
,FILE490=00000490.TIF
,FILE491=00000491.TIF
```

```
FILE492=00000492.TIF
,FILE493=00000493.TIF
,FILE494=00000494.TIF
,FILE495=00000495.TIF
,FILE496=00000496.TIF
,FILE497=00000497.TIF
,FILE498=00000498.TIF
,FILE499=00000499.TIF
,FILE500=00000500.TIF
,FILE501=00000501.TIF
,FILE502=00000502.TIF
,FILE503=00000503.TIF
,FILE504=00000504.TIF
,FILE505=00000505.TIF
,FILE506=00000506.TIF
,FILE507=00000507.TIF
,FILE508=00000508.TIF
,FILE509=00000509.TIF
,FILE510=00000510.TIF
,FILE511=00000511.TIF
,FILE512=00000512.TIF
,FILE513=00000513.TIF
,FILE514=00000514.TIF
,FILE515=00000515.TIF
,FILE516=00000516.TIF
```

```
FILE517=00000517.TIF
,FILE518=00000518.TIF
,FILE519=00000519.TIF
,FILE520=00000520.TIF
,FILE521=00000521.TIF
,FILE522=00000522.TIF
,FILE523=00000523.TIF
,FILE524=00000524.TIF
,FILE525=00000525.TIF
,FILE526=00000526.TIF
,FILE527=00000527.TIF
,FILE528=00000528.TIF
,FILE529=00000529.TIF
,FILE530=00000530.TIF
,FILE531=00000531.TIF
,FILE532=00000532.TIF
,FILE533=00000533.TIF
,FILE534=00000534.TIF
,FILE535=00000535.TIF
,FILE536=00000536.TIF
,FILE537=00000537.TIF
,FILE538=00000538.TIF
,FILE539=00000539.TIF
,FILE540=00000540.TIF
,FILE541=00000541.TIF
```

```
FILE542=00000542.TIF
,FILE543=00000543.TIF
,FILE544=00000544.TIF
,FILE545=00000545.TIF
,FILE546=00000546.TIF
,FILE547=00000547.TIF
,FILE548=00000548.TIF
,FILE549=00000549.TIF
,FILE550=00000550.TIF
,FILE551=00000551.TIF
,FILE552=00000552.TIF
,FILE553=00000553.TIF
,FILE554=00000554.TIF
,FILE555=00000555.TIF
,FILE556=00000556.TIF
,FILE557=00000557.TIF
,FILE558=00000558.TIF
,FILE559=00000559.TIF
,FILE560=00000560.TIF
,FILE561=00000561.TIF
,FILE562=00000562.TIF
,FILE563=00000563.TIF
,FILE564=00000564.TIF
,FILE565=00000565.TIF
,FILE566=00000566.TIF
```

```
FILE567=00000567.TIF
,FILE568=00000568.TIF
,FILE569=00000569.TIF
,FILE570=00000570.TIF
,FILE571=00000571.TIF
,FILE572=00000572.TIF
,FILE573=00000573.TIF
,FILE574=00000574.TIF
,FILE575=00000575.TIF
,FILE576=00000576.TIF
,FILE577=00000577.TIF
,FILE578=00000578.TIF
,FILE579=00000579.TIF
,FILE580=00000580.TIF
,FILE581=00000581.TIF
,FILE582=00000582.TIF
,FILE583=00000583.TIF
,FILE584=00000584.TIF
,FILE585=00000585.TIF
,FILE586=00000586.TIF
,FILE587=00000587.TIF
,FILE588=00000588.TIF
,FILE589=00000589.TIF
,FILE590=00000590.TIF
,FILE591=00000591.TIF
```

```
FILE592=00000592.TIF
,FILE593=00000593.TIF
,FILE594=00000594.TIF
,FILE595=00000595.TIF
,FILE596=00000596.TIF
,FILE597=00000597.TIF
,FILE598=00000598.TIF
,FILE599=00000599.TIF
,FILE600=00000600.TIF
,FILE601=00000601.TIF
,FILE602=00000602.TIF
,FILE603=00000603.TIF
,FILE604=00000604.TIF
,FILE605=00000605.TIF
,FILE606=00000606.TIF
,FILE607=00000607.TIF
,FILE608=00000608.TIF
,FILE609=00000609.TIF
,FILE610=00000610.TIF
,FILE611=00000611.TIF
,FILE612=00000612.TIF
,FILE613=00000613.TIF
,FILE614=00000614.TIF
,FILE615=00000615.TIF
,FILE616=00000616.TIF
```

```
FILE617=00000617.TIF
,FILE618=00000618.TIF
,FILE619=00000619.TIF
,FILE620=00000620.TIF
,FILE621=00000621.TIF
,FILE622=00000622.TIF
,FILE623=00000623.TIF
,FILE624=00000624.TIF
,FILE625=00000625.TIF
,FILE626=00000626.TIF
,FILE627=00000627.TIF
,FILE628=00000628.TIF
,FILE629=00000629.TIF
,FILE630=00000630.TIF
,FILE631=00000631.TIF
,FILE632=00000632.TIF
,FILE633=00000633.TIF
,FILE634=00000634.TIF
,FILE635=00000635.TIF
,FILE636=00000636.TIF
,FILE637=00000637.TIF
,FILE638=00000638.TIF
,FILE639=00000639.TIF
,FILE640=00000640.TIF
,FILE641=00000641.TIF
```

```
FILE642=00000642.TIF
,FILE643=00000643.TIF
,FILE644=00000644.TIF
,FILE645=00000645.TIF
,FILE646=00000646.TIF
,FILE647=00000647.TIF
,FILE648=00000648.TIF
,FILE649=00000649.TIF
,FILE650=00000650.TIF
,FILE651=00000651.TIF
,FILE652=00000652.TIF
,FILE653=00000653.TIF
,FILE654=00000654.TIF
,FILE655=00000655.TIF
,FILE656=00000656.TIF
,FILE657=00000657.TIF
,FILE658=00000658.TIF
,FILE659=00000659.TIF
,FILE660=00000660.TIF
,FILE661=00000661.TIF
,FILE662=00000662.TIF
,FILE663=00000663.TIF
,FILE664=00000664.TIF
,FILE665=00000665.TIF
,FILE666=00000666.TIF
```

```
FILE667=00000667.TIF
,FILE668=00000668.TIF
,FILE669=00000669.TIF
,FILE670=00000670.TIF
,FILE671=00000671.TIF
,FILE672=00000672.TIF
,FILE673=00000673.TIF
,FILE674=00000674.TIF
,FILE675=00000675.TIF
,FILE676=00000676.TIF
,FILE677=00000677.TIF
,FILE678=00000678.TIF
,FILE679=00000679.TIF
,FILE680=00000680.TIF
,FILE681=00000681.TIF
,FILE682=00000682.TIF
,FILE683=00000683.TIF
,FILE684=00000684.TIF
,FILE685=00000685.TIF
,FILE686=00000686.TIF
,FILE687=00000687.TIF
,FILE688=00000688.TIF
,FILE689=00000689.TIF
,FILE690=00000690.TIF
,FILE691=00000691.TIF
```

```
FILE692=00000692.TIF
,FILE693=00000693.TIF
,FILE694=00000694.TIF
,FILE695=00000695.TIF
,FILE696=00000696.TIF
,FILE697=00000697.TIF
,FILE698=00000698.TIF
,FILE699=00000699.TIF
,FILE700=00000700.TIF
,FILE701=00000701.TIF
,FILE702=00000702.TIF
,FILE703=00000703.TIF
,FILE704=00000704.TIF
,FILE705=00000705.TIF
,FILE706=00000706.TIF
,FILE707=00000707.TIF
,FILE708=00000708.TIF
,FILE709=00000709.TIF
,FILE710=00000710.TIF
,FILE711=00000711.TIF
,FILE712=00000712.TIF
,FILE713=00000713.TIF
,FILE714=00000714.TIF
,FILE715=00000715.TIF
,FILE716=00000716.TIF
```

```
FILE717=00000717.TIF
,FILE718=00000718.TIF
,FILE719=00000719.TIF
,FILE720=00000720.TIF
,FILE721=00000721.TIF
,FILE722=00000722.TIF
,FILE723=00000723.TIF
,FILE724=00000724.TIF
,FILE725=00000725.TIF
,FILE726=00000726.TIF
,FILE727=00000727.TIF
,FILE728=00000728.TIF
,FILE729=00000729.TIF
,FILE730=00000730.TIF
,FILE731=00000731.TIF
,
```